This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Google

Jest to cyfrowa wersja książki, która przez pokolenia przechowywana byla na bibliotecznych pólkach, zanim zostala troskliwie zeskanowana przez Google w ramach projektu światowej biblioteki sieciowej.

Prawa autorskie do niej zdążyly już wygasnąć i książka stala się częścią powszechnego dziedzictwa. Książka należąca do powszechnego dziedzictwa to książka nigdy nie objęta prawami autorskimi lub do której prawa te wygasly. Zaliczenie książki do powszechnego dziedzictwa zależy od kraju. Książki należące do powszechnego dziedzictwa to nasze wrota do przeszlości. Stanowią nieoceniony dorobek historyczny i kulturowy oraz źródlo cennej wiedzy.

Uwagi, notatki i inne zapisy na marginesach, obecne w oryginalnym wolumenie, znajdują się również w tym pliku – przypominając dlugą podróż tej książki od wydawcy do biblioteki, a wreszcie do Ciebie.

Zasady użytkowania

Google szczyci się wspólpracą z bibliotekami w ramach projektu digitalizacji materialów będących powszechnym dziedzictwem oraz ich upubliczniania. Książki będące takim dziedzictwem stanowią wlasność publiczną, a my po prostu staramy się je zachować dla przyszlych pokoleń. Niemniej jednak, prace takie są kosztowne. W związku z tym, aby nadal móc dostarczać te materialy, podjęliśmy środki, takie jak np. ograniczenia techniczne zapobiegające automatyzacji zapytań po to, aby zapobiegać nadużyciom ze strony podmiotów komercyjnych.

Prosimy również o:

- Wykorzystywanie tych plików jedynie w celach niekomercyjnych
  Google Book Search to usluga przeznaczona dla osób prywatnych, prosimy o korzystanie z tych plików jedynie w niekomercyjnych celach prywatnych.
- Nieautomatyzowanie zapytań
  Prosimy o niewysylanie zautomatyzowanych zapytań jakiegokolwiek rodzaju do systemu Google. W przypadku prowadzenia badań nad tlumaczeniami maszynowymi, optycznym rozpoznawaniem znaków lub innymi dziedzinami, w których przydatny jest dostęp do dużych ilości tekstu, prosimy o kontakt z nami. Zachęcamy do korzystania z materialów będących powszechnym dziedzictwem do takich celów. Możemy być w tym pomocni.
- Zachowywanie przypisań
  Źnak wodny"Google w każdym pliku jest niezbędny do informowania o tym projekcie i ulatwiania znajdowania dodatkowych materialów za pośrednictwem Google Book Search. Prosimy go nie usuwać.
- Przestrzeganie prawa
  W każdym przypadku użytkownik ponosi odpowiedzialność za zgodność swoich działań z prawem. Nie wolno przyjmować, że skoro dana książka zostala uznana za część powszechnego dziedzictwa w Stanach Zjednoczonych, to dzielo to jest w ten sam sposób traktowane w innych krajach. Ochrona praw autorskich do danej książki zależy od przepisów poszczególnych krajów, a my nie możemy ręczyć, czy dany sposób użytkowania którejkolwiek książki jest dozwolony. Prosimy nie przyjmować, że dostępność jakiejkolwiek książki w Google Book Search oznacza, że można jej używać w dowolny sposób, w każdym miejscu świata. Kary za naruszenie praw autorskich mogą być bardzo dotkliwe.

Informacje o usłudze Google Book Search

Misją Google jest uporządkowanie światowych zasobów informacji, aby staly się powszechnie dostępne i użyteczne. Google Book Search ulatwia czytelnikom znajdowanie książek z calego świata, a autorom i wydawcom dotarcie do nowych czytelników. Caly tekst tej książki można przeszukiwać w internecie pod adresem `http://books.google.com/`

1,231,790

PROPERTY OF
University of Michigan Libraries
1817
ARTES SCIENTIA VERITAS

ROCZNIK
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE.

Rok 1897/8.

W KRAKOWIE.
NAKŁADEM AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI.
1898.

ROCZNIK

AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

W KRAKOWIE.

Rok 1897/8.

W KRAKOWIE.
NAKŁADEM AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI.
SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNI SPÓŁKI WYDAWNICZEJ POLSKIEJ.
1898.

ROCZNIK

AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

W KRAKOWIE.

Rok 1897/8.

W KRAKOWIE.
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI.
NAKŁADEM SPÓŁKI WYDAWNICZEJ POLSKIEJ.
1898.

AS
142
.K92

Kraków, 1898. — Drukarnia Uniw. Jagiell. pod zarządem J. Filipowskiego.

Dir.
Perlstein
10.5.54
89161

TREŚĆ.

Strona

Skład Akademii (w lipcu 1898 r.) 3

Posiedzenie publiczne dnia 14 maja 1898 r. 47

I. Przemówienie Jego Eksc. Zastępcy Protektora Juliana Dunajewskiego. 49

II. Przemówienie Zastępcy Prezesa Dra Fryderyka Zolla. 53

III. Sprawozdanie Sekretarza generalnego z czynności Akademii od maja 1897 do maja 1898 r. 59

Dodatek: Wydawnictwa Akademii od 1 maja 1897 do 30 kwietnia 1898 r. 92

IV. Nagrody i konkursa. 99

Dodatek: Sprawozdanie i wnioski w przedmiocie nagród fundacyi ś. p. Barczewskiego. 105

V. O Mickiewiczu. Odczyt miany na publicznem posiedzeniu przez Stanisława hr. Tarnowskiego. 111

VI. Sprawozdanie ze stanu i użycia funduszów w r. 1897. 143

SKŁAD
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE.

SKŁAD
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE.

(W lipcu 1898 r.)

PROTEKTOR

JEGO CESARSKA I KRÓLEWSKA WYSOKOŚĆ

ARCYKSIĄŻĘ AUSTRYI-ESTE

FRANCISZEK FERDYNAND.

ZASTĘPCA PROTEKTORA

Jego Exc. JULIAN Sas DUNAJEWSKI,

Dr. praw, rzeczywisty Tajny Radca Jego Ces. i Król. Ap. Mości, c. k. Minister, K. W. W. orderu św. Szczepana i ces. Leopolda, Kaw. ord. Żelaznej Korony I klasy, Członek Izby Panów, Poseł na Sejm krajowy, Obywatel honorowy miasta Krakowa, N. Sącza, Wieliczki i Brodów etc.

ZARZĄD AKADEMII.

Prezes:

Stanisław hr. Tarnowski, Dr. fil., Komandor orderu Franciszka Józefa z gwiazdą, wł. odznaki „Litteris et artibus", b. Rektor magn., Prof. p. z. literatury polskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Dyrektor Seminar. filol. słow. tamże, Członek dożyw. Izby Panów i Poseł na Sejm krajowy, Członek Rady miejskiej w Krakowie, Członek c. k. Rady Szkolnej Krajowej, Członek Komisyi egzam. dla kand. na naucz. szkół gimn. i realn.

Kraków, ulica Warszawska 12.

Zastępca Prezesa:

Fryderyk Zoll, Dr. praw, Kawaler ces. austr. orderu Żelaznej Korony III klasy, dożyw. Członek Izby Panów austr. Rady państwa, c. k. Radca dworu, b. Rektor magn., Profesor p. z. prawa rzymskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prezes c. k. Komisyi rządowej egzaminacyjnej oddziału politycznego. Wiceprezes jej oddziału historyczno-prawniczego, a Członek jej oddziału sądowego, Delegat c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty przy Wydziale administracyjnym Szkoły handlowej w Krakowie, Poseł na sejm krajowy, Obywatel honorowy miast Podgórza, Myślenic i Zatora.

Kraków, ulica Kolejowa 7.

Sekretarz generalny:

Stanisław Smolka, Dr. fil., Kaw. ord. Żel. Kor. III kl., b. Rektor magn., Profesor p. z. historyi polskiej i Dyrektor Seminaryum histor. Uniw. Jagiell., Korespondent c. k. Rady archiwalnej w Wiedniu, Członek zagr. węgierskiej Akademii Umiejętności, Czł. honorowy Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, oraz Tow. historycznych w Petersburgu i w Rydze.

Kraków, ulica Krupnicza 9.

Dyrektor Wydziału filologicznego:

Kazimierz Morawski, Dr. fil., Prof. p. z. filologii klasycznej, Dyrektor Seminaryum i Proseminaryum filologicznego Uniw.

Jagiell., Czł. c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich.
Kraków, ulica Szpitalna 40.

Dyrektor Wydziału histor.-filozoficznego:

Fryderyk Zoll (jak wyżej).

Dyrektor Wydziału matematyczno-przyrod.:

Szczęsny Kreutz, Dr. fil., Prof. p. z. mineralogii i Dyrektor gabinetu mineralogicznego Uniw. Jagiell., Członek krajowej Rady górniczej, Członek c. k. geologicznego Zakładu państw. w Wiedniu, niemieckiego Tow. geologicznego w Berlinie, Czł. c. k. Komisyi egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyalnych i realnych, Członek galic. Tow. roln. we Lwowie, b. zwycz. Prof. i b. Dziekan Wydziału filozof. Uniw. lwowskiego.
Kraków, ulica Nowa Studencka 5a

Sekretarz Wydziału filologicznego:

Józef Tretiak, Dr. fil., Prof. języka i literatury ruskiej Uniw. Jagiellońskiego.
Kraków, ulica Batorego 25.

Sekretarz Wydziału historyczno-filozoficz.:

Bolesław Ulanowski, Dr. praw i filoz., Prof. p. z. prawa kanonicznego Uniw. Jagiell., Członek c. k. Komisyi rządowej egzaminacyjnej oddziału historyczno-prawniczego.
Kraków, ulica Garncarska 15

Sekretarz Wydziału matem.-przyrod.:

Józef Rostafiński, Dr. fil., Prof. p. z. botaniki, Dyrektor Ogrodu botanicznego Uniw. Jagiell., Członek b. Tow. nauk ścisłych w Paryżu, Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Tow. nauk przyr. w Cherbourgu, Wiedniu, Berlinie i Medyolanie, Członek c. k. Komisyi egzamin. dla nauczycieli szkół średnich.
Kraków, ulica Garncarska 14.

Poczet członków zwyczajnych.

A. Czynni.

1. Wydział filologiczny.

a) Krajowi:

Karol Estreicher-Rozbierski, Dr. fil., Kaw. orderu Żelaz. Kor. III. kl., Dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej. Wybrany Członkiem czynnym dnia 11 maja 1872.
Kraków, gmach Biblioteki Jagiell.

Julian Klaczko, Dr. fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiell., c. k. Radca dworu, Członek Instytutu francuskiego (Académie des Sciences morales et politiques), Of. Legii honorowej. Wybrany Członkiem czynnym dnia 23 lipca 1872.
Kraków, Rynek główny 32.

Antoni Małecki, Dr. fil., właściciel odznaki „Litteris et artibus", b. Prof. jęz. i liter. polskiej i Rektor magn. Uniwersytetu lwowskiego, Zastępca Kuratora Zakł. nar. im. Ossolińskich we Lwowie, dożywotni Członek Izby Panów, honorowy obywatel miasta Lwowa i Czł. Rady miejskiej lwowskiej, Prezes galicyjskiej Kasy Oszczędności we Lwowie, Dr. obojga praw honoris causa Uniwersytetów Jagiellońskiego i lwowskiego, Czł. honorowy Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu, niemniej galic. Tow. pedagogicznego, Tow. historycznego we Lwowie, Tow. liter. im. Adama Mickiewicza i Koła literackiego we Lwowie, b. Prezes Rady wykonawczej Macierzy Polskiej we Lwowie, Członek-korespondent serbskiego Tow. naukowego w Belgradzie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 23 lipca 1872.
Lwów, Zakład Ossolińskich.

Władysław Łuszczkiewicz, em. Profesor c. k. Szkoły Sztuk Pięknych w Krakowie, Dyrektor Muzeum Narodowego w Krakowie, Korespondent c. k. Komisyi centralnej konserwatorskiej w Wiedniu. Wybrany Członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873.
Kraków, ulica Basztowa 18.

Antoni Petruszewicz, Kustosz lwowskiej kapituły metropolitalnej grecko-katol., Radca i Referent Konsystorza, Egzaminator synodalny, c. k. Konserwator ruskich zabytków, Członek czynny i honorowy cesarsko-rosyjskiego archeologicznego Towarzystwa w Moskwie, honorowy Doktor historyi cesarskiego Uniwersytetu św. Włodzimierza w Kijowie, Członek historycznego Tow. Nestora w Kijowie, czynny Członek cesarskiego Towarzystwa historyi i starożytności w Odessie, honorowy Członek Akademii Nauk w Bukareszcie, Członek halicko-ruskiej Macierzy we Lwowie, Członek czeskiej Macierzy w Pradze, honorowy Członek Stauropigialnego Instytutu we Lwowie, Członek i Wydziałowy Instytutu ruskiego „Narodowy Dom" we Lwowie etc. Wybrany Członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873.

Lwów, Kapituła metrop. grecko-katol

Stanisław Tarnowski (j. w.). Wybrany Członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873.

Kraków, ulica Warszawska 12.

Władysław Wisłocki, Dr. fil., Kustosz Biblioteki Jagiellońskiej, Członek honorowy Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Czł.-Kores. król. czes. Tow. nauk w Pradze, Czł. wiedeńskiego „Oesterreichischer Verein für Bibliothekswesen" i Czł. Komisyi archiwalnej m. Krakowa. Wybrany Członkiem czynnym dnia 30 października 1880. — (Korespondentem od r. 1878).

Kraków, ulica Podzamcze 12.

Maryan Sokołowski. Dr. fil., Profesor p. z. historyi sztuki i Dyrektor gabinetu historyi sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Korespondent c. k. Komisyi centralnej do badania i utrzymywania pomników sztuki, Członek honorowy Tow. historyków sztuki we Wrocławiu, Członek czynny cesarskiego Towarzystwa archeologicznego w Moskwie, Członek czynny Towarzystwa starożytników w Królewcu, Dyrektor Muzeum XX. Czartoryskich w Krakowie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 15 listopada 1884. — (Korespondentem od r. 1880).

Kraków, ulica Garncarska 3.

Kazimierz Morawski (j. w.). Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887. — (Korespondentem od r. 1883).
Kraków, ulica Szpitalna 40.

Władysław Łoziński, Konserwator zabytków sztuki i pomników historycznych, Prezes Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych, Wiceprezes Towarzystwa historycznego, Prezes Rady Wykonawczej Macierzy Polskiej, Kawaler orderu ces. Leopolda, Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 grudnia 1890.
Lwów, ulica Ossolińskich 8.

Antoni Kalina, Dr. fil., Profesor p. z. filologii słowiańskiej porównawczej Uniwersytetu lwowskiego, odznaczony srebrnym medalem bułgarskim dla sztuk i umiejętności, Członek-korespondent Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Prezes Tow. ludoznawczego, Członek Rady miejskiej król. stoł. miasta Lwowa, Prezes Towarzystwa naucz. szkół wyższych, Prezes Rady nadzorczej Tow. wydawniczego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 2 maja 1895. — (Korespondentem od dnia 15 listopada 1884).
Lwów, ulica Zimorowicza 7.

aa) Członkowie przybrani nadliczbowi:
w myśl § 16 al. 2. Statutu Akademii.

Z wydziału historyczno-filozoficznego. Wybrani 21 listopada 1893.

Wojciech Kętrzyński
Stefan Pawlicki
Stanisław Smolka
Tadeusz Wojciechowski
Wincenty Zakrzewski

obacz str. 12—13.

b) Zakrajowi:

Watrosław Jagić, Dr. fil., także honoris causa, c. k. Radca Dworu, Prof. p. z. filologii słow. i Dyrektor Seminaryum filolog. słow. Uniwersytetu wiedeńskiego, Członek Izby Panów, Kawaler orderów pruskich pour le mérite i Korony, posiadacz austr. węg. odznaki honor. dla nauki i sztuki, rosyjski rzeczyw. Radca

stanu i Kawaler orderów Stanisława, Włodzimierza i Anny, serbskiego wielkiego krzyża orderu Sawy, Członek czynny Akademii Umiejętności w Wiedniu, Petersburgu, Zagrzebiu, Belgradzie, Monachium i Budapeszcie, Tow. naukowego czeskiego w Pradze, Członek-korespondent Akademii Umiejętności w Berlinie, honorowy Czł. Towarzystwa „Ljubiteli drewnoj pismennosti“ i „archeologiczeskawo Obszczestwa“ w Petersburgu, Tow. historycznego im. Nestora w Kijowie, Tow. archeologicznych w Zagrzebiu, Moskwie i Odesie, Tow. starożytniczego w Moskwie, Czł. honorowy Tow. „Matica srpska“ w Nowym Sadzie i „Matica Slovenska“ w Lublanie etc. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 listopada 1878.

Wien, Kochgasse 15.

Józef Hampel, Dr. praw i fil., Prof. p. z. historyi starożytnej i archeologii Uniwersytetu w Budapeszcie, Kustosz Muzeum Narodowego tamże, Czł. czynny Akademii węgierskiej. Wybrany Członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.

Budapeszt, Muzeum Narodowe.

Jan Gebauer. Dr. fil., Prof. p. z. filol. słow. i Dyrektor Seminar. słow. Czeskiego Uniwersytetu w Pradze, Czł. czynny czeskiej Akademii Umiejętności i król. Tow. Naukowego w Pradze, Czł. Kom. egzam. na nacz. szkół średnich w Pradze. Wybrany Członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.

Praga, Vinohrady 801.

c) Zagraniczni:

Władysław Nehring, Dr. fil., Tajny Radca rządowy. Prof. p. z. filologii słowiańskiej i Dyrektor Seminaryum filologicznego słowiańskiego Uniwersytetu wrocławskiego, b. Dziekan Wydziału filozof. w roku 1876 i 1889, b. Rektor Uniw. wrocławskiego w roku 1894, Członek-korespondent Akademii Umiejętności w Petersburgu i Tow. Naukowego w Pradze, honorowy Czł. Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu, Czł. Tow. histor. i starożytniczego śląskiego i Muzeum starożytności śląskich, Wiceprezes śląskiego Tow. ludoznawczego, Czł. Komisyi egzam. dla kan-

dydatów wyższego zawodu nauczycielskiego, Członek deputacyi szkolnej. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1885 roku.

Wrocław, Sternstrasse 22.

Jan Baudouin de Courtenay, Dr. fil. i językoznawstwa porównawczego, Magister nauk filologiczno-historycznych, Profesor p. z. tytularny językoznawstwa porównawczego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek-korespondent ces. Akademii Nauk w Petersburgu, rosyjski rzecz. Radca Stanu, Kawaler orderów Stanisława i Anny 2-giej klasy, posiadacz złotego medalu od Akademii Umiejętności w Petersburgu i bronzowego od „Institution ethnographique“ w Paryżu, b. Docent gramatyki porównawczej Uniwersytetu petersburskiego, b. Profesor zwycz. gramatyki porównawczej języków indoeuropejskich i sanskrytu Uniwersytetu kazańskiego, b. Profesor zwycz. gramatyki porównawczej języków słowiańskich Uniwersytetu dorpackiego, Czł. dożywotni „Société de linguistique“ w Paryżu, Członek-korespondent „Litauische litterarische Gesellschaft“ w Tylży, Członek honorowy b. estońskiego Tow. literackiego „Eesti Kirjameeste Selts“ w Dorpacie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887.

Kraków, ulica Pędzichów 12.

Włodzimierz Spasowicz, Dr. praw, Adwokat. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 grudnia 1890. — (Korespondentem od roku 1873.

Petersburg, Mikołajska 47.

Aleksander Brückner, Dr. fil., Profesor filologii słowiańskiej Uniwersytetu berlińskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891. — (Korespondentem od r. 1888).

Berlin SW., Lankwitzstrasse 1.

JE. Stojan Novakowić, Poseł nadzw. króla serbskiego w Konstantynopolu, b. Prezydent Rady Ministrów i t. d. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891.

Konstantynopol.

Henryk Sienkiewicz, Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 maja 1893 roku.

Warszawa, Wspólna 24.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

a) Krajowi:

JE. Julian Dunajewski (j. w.). Wybrany Członkiem czynnym dnia 11 maja 1872.

Kraków, Podwale 11.

Izydor Szaraniewicz, Dr. fil., Prof. p. z. historyi austryackiej i Dyrektor Seminaryum historycznego oddziału historyi austr. Uniwersytetu lwowskiego, Członek c. k. Komisyi egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich we Lwowie, Człon. c. k. Komisyi egzam. oddziału prawno-historycznego, Korespondent, a od r. 1887 Konserwator c. k. Komisyi centralnej dla utrzymania zabytków historycznych i artystycznych w Wiedniu, honorowy Doktor ces.-ros. Uniwersytetu św. Włodzimierza w Kijowie i Senior Instytutu Stauropigiańskiego we Lwowie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 23 lipca 1872.

Lwów, Blacharska 13.

Fryderyk Zoll (j. w.). Wybrany Członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873.

Kraków, ulica Kolejowa 7.

JE. Leon Biliński, Dr. praw, rzeczywisty Tajny Radca, Kawaler orderu Żelaznej korony I klasy, Komandor orderu Franciszka Józefa, b. Minister finansów. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1876.

Wiedeń VIII., Tulpengasse 3.

Franciszek Piekosiński, Dr. praw, Prof. p. z. prawa polskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Dyrektor arch. akt grodzkich

i ziemskich w Krakowie, Konserwator Komisyi centralnej dla zabytków archiwalnych na Galicyę zachodnią, Członek korespondent Towarzystwa heraldycznego w Wiedniu. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 listopada 1878.

Kraków, ulica Zwierzyniecka 22.

Edward Rittner, Dr. praw, Rzeczywisty Tajny Radca, Kawaler orderu Żelaznej Korony II kl. i ord. cesarza Leopolda, Komandor orderu św. Grzegorza z gwiazdą, b. Minister, Czł. czeskiej Akademii im. cesarza Franciszka Józefa w Pradze. Wybrany Członkiem czynnym dnia 14 listopada 1881.

Wiedeń, Hietzing, Gloriettegasse 33.

Michał Bobrzyński, Dr. praw, Komandor ord. Franciszka Józefa, Członek czeskiej Akademii imienia ces. Franciszka Józefa, Wiceprezydent Rady szkolnej krajowej, Poseł na Sejm. kraj., b. Prof. prawa polskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 10 listopada 1883. — (Korespondentem od r. 1878).

Lwów, ulica Pańska 23.

Stanisław Smolka (j. w.). Wybrany Członkiem czynnym dnia 15 listopada 1884. — (Korespondentem od r. 1881).

Kraków, ulica Krupnicza 9.

Wincenty Zakrzewski, Dr. fil., b. Rektor magn., Prof. p. z. historyi powszechnej i Dyrektor Seminaryum histor. Uniwersytetu Jagiell., Członek zagraniczny węgierskiej Akademii Umiejętności, Członek c. k. Komisyi egzam. dla kandydatów na nauczycieli w gimnazyach i szkołach realnych. Wybrany Członkiem czynnym dnia 15 listopada 1884. — (Korespondentem od r. 1881).

Kraków, ulica Siemiradzkiego 11.

Wojciech Kętrzyński, Dr. fil., Dyrektor Zakładu nar. im. Ossolińskich we Lwowie, Konserwator c. k. centralnej Komisyi w Wiedniu, Człon. Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Tow.

liter. w Paryżu, Tow. Nauk w Toruniu, Tow. litewskiego w Tylży, Tow. numizm. w Krakowie i historycz. we Lwowie, Tow. histor. i archeol. śląskiego we Wrocławiu, Tow. histor. przy Uniwersytecie w Petersburgu, ces. Tow. archeologicznego w Moskwie, Tow. mazurskiego w Lecu w Prusiech wschodnich. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887. — (Korespondentem od r. 1873).

Lwów, Zakład nar. im. Ossolińskich.

Tadeusz Wojciechowski, Dr. fil., Profesor p. z. historyi polskiej, b. Rektor Uniwersytetu lwowskiego, Prezes Tow. historycznego we Lwowie, Korespondent c. k. Komisyi centralnej konserwatorskiej w Wiedniu, Członek c. k. Komisyi egzamin. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyalnych i realnych we Lwowie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887. — (Korespondentem od r. 1881).

Lwów, ulica Długosza 25.

Franciszek Kasparek, Dr. praw, Kaw. orderu Żel. Kor. III kl., b. Rektor magn., Prof. p. z. filoz. prawa i prawa narodów Uniw. Jagiell., Członek Instytutu prawa międzynarodowego w Brukseli, Prezes c. k. Komisyi rządowej egzamin. oddziału historyczno-prawniczego i Członek c. k. Komisyi rządowej egzaminacyjnej oddziału sądowego i politycznego, Radca miejski krakowski, Protektor Tow. muzycznego, Wiceprezes Rady szkolnej okręgowej i Tow. Tatrzańskiego, Sekretarz Tow. prawniczego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891. — (Korespondentem od r. 1883).

Kraków, Rynek główny 36.

Stefan Pawlicki, Doktor św. Teologii i filozofii, Kapłan Zgromadzenia OO. Zmartwychwstańców, Prof. p. z. filozofii Uniwersytetu Jagiell., Konsultor św. Kongregacyi Indeksu, b. Docent b. Szkoły głównej warszawskiej, b. Prorektor papieskiego Kolegium polskiego w Rzymie, Członek czynny rzymskiej Arkadyi i trzech rzymskich Akademij: di religione cattolica, Tiberina i dell'Immacolata Concezzione, Czł. czynny rzymskiej Società

dei cultori di cristiana archeologia, Czł. korespondent papieskiej Akademii archeologii, Wiceprezes sekcyi filozoficznej Tow. wiedeńskiego Leo-Gesellschaft. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891. — (Korespondentem od r. 1884).

Kraków, ulica Łobzowska 10.

Bolesław Ulanowski (j. w.). Wybrany Członkiem czynnym dnia 4 maja 1894. — (Korespondentem od r. 1888).

Kraków, ulica Garncarska 15.

aa) Członkowie przybrani nadliczbowi:

w myśl § 16 al. 2 Statutu Akademii.

Z Wydziału filozoficznego, wybrani dnia 30 października 1892 r.

Antoni Małecki
Kazimierz Morawski
Władysław Łuszczkiewicz
Maryan Sokołowski
Stanisław hr. Tarnowski

obacz wyżej str. 6—8.

b) Zakrajowi:

Antoni Randa, Dr. praw, Komandor orderu Franciszka Józefa II. klasy z gwiazdą, Kawaler orderu Żelaznej korony III. kl., posiadacz medalu austr.-węg. „Litteris et Artibus", c. k. Radca dworu, Profesor p. z. prawa austr. cywilnego Uniwersytetu czeskiego w Pradze, Prezes I. Wydziału czeskiej Akademii Umiejętności, dożywotni Członek Izby Panów, Członek Trybunału państwowego, Doctor honoris causa Uniwersytetu w Bononii. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 listopada 1878 roku.

Praga.

Władywój Tomek, Dr. fil., Komandor orderu Franciszka Józefa, posiadacz medalu austr.-węg. „Litteris et Artibus," c. k. Radca rządowy, b. Prof. hist. Uniw. czeskiego w Pradze. Członek czynny czeskiej Akad. Umiejętności, dożywotni Członek Izby Panów. Wybrany Członkiem czynnym dnia 14 listopada 1881.

Praga, ulica Czarna 6.

Wilhelm Fraknoi, tyt. Biskup Arbei, Kanonik waradyński, Opat szekszardzki etc., Wiceprezydent Akad. Umiej. w Budapeszcie, Członek Akademii w Belgradzie, Tow. historycznego w Ostrzyhomiu etc. Wybrany Członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888 roku.

Rzym, Corso d'Italia, villino proprio.

Henryk v. Zeissberg, Dr. fil., Kaw. orderu Żelaznej Korony III. kl., posiadacz ces. austr. medalu „Litteris et Artibus", c. k. Radca dworu, b. Prof. Uniwersytetu, Dyrektor c. k. Biblioteki nadwornej, Człon. Akademii Umiejętności w Wiedniu, Redaktor dzieła „Die österreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild", honorowy Członek Towarzystwa „für Landeskunde von Niederösterreich" etc. Wybrany Członkiem czynnym dnia 2 maja 1895.—(Korespondentem od 31 października 1874).

Wiedeń II., Czerningasse 22.

c) Zagraniczni:

Jakób Caro, Dr. fil., Prof. p. z. historyi i dyrektor Seminaryum historycznego Uniwersytetu wrocławskiego, członek korespondent Akademii Umiejętności w Petersburgu. Wybrany Członkiem czynnym dnia 14 listopada 1881.

Wrocław, Kaiser Wilhelm-Strasse 97, I.

X. Edward Likowski, Biskup sufragan poznański, Prezes Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887.

Poznań.

Albert Sorel, Profésor historyi dyplomatycznej w Ecole libre des sciences politiques w Paryżu, Sekretarz generalny Prezydyum Senatu francuskiego, Członek Akademii francuskiej i Akademii nauk moralnych i politycznych, Członek korespondent król. Akademii szwedzkiej, król. Akademii w Kopenhadze, król. Akademii Umiejętności w Monachium i król. Tow. historycz. w Londynie. Wybrany Członkiem czynnym d. 30 listopada 1889.

Paryż, Présidence du Sénat

Henryk Struve, Dr. fil., zasłużony Profesor zwycz. Uniwersytetu warszawskiego, Rzeczywisty Radca Stanu, Kawaler orderów św. Stanisława I. klasy, św. Anny II. klasy i św. Włodzimierza III. kl. Wybrany Członkiem czynnym dnia 14 maja 1897 roku. [1])

Warszawa, ulica Leszno 88.

---

[1]) Henryk Struve, ur. dnia 27 czerwca 1840 w Gąsiorowie, w powiecie kolskim gubernii kaliskiej. Studya gimnazyalne odbywał w Warszawie i Piotrkowie, studya wyższe od r. 1858—1863 na uniwersytetach w Tybindze, Heidelbergu, Erlangen, Gettyndze, Halli, Lipsku i Jenie. Stopień doktora filozofii uzyskał w Jenie, w marcu 1863. W lutym 1863 objął obowiązki adjunkta do wykładu logiki w byłej Szkole Głównej warszawskiej, a w listopadzie r. 1864 został mianowany nadzwyczajnym profesorem filozofii w tejże Szkole. Z powodu zamiany Szkoły Głównej na ces. Uniwersytet w r. 1870, doktoryzował się ponownie w Moskwie i w r. 1871 został profesorem zwyczajnym filozofii w Uniwersytecie warszawskim. Od r. 1875 do 1894 pełnił obowiązki Prezesa Komisyi egzaminacyjnej dla nauczycieli. W r. 1868 wybrany został Członkiem Tow. Przyj. Nauk w Krakowie; w r. 1873 Członkiem korespondentem Akademii Umiejętności, lecz wówczas wybór ten nie uzyskał zatwierdzenia.

Ogłosił drukiem:

1. Zur Entstehung der Seele. Tübingen, 1862. Dysertacya doktorska.
2. Wywód pojęcia filozofii. Lekcya wstępna. Warszawa, 1863.
3. O psychologicznej zasadzie teoryi poznania. Warszawa, 1864.
4. temperamentach. Warszawa, 1865.
5. O pięknie i jego objawach. Warszawa, 1865.
6. O istnieniu duszy i jej udziale w chorobach umysłowych. Warszawa, 1867.
7. O estetycznem wychowaniu kobiet. Warszawa, 1867.
8. O emancypacyi kobiet. Warszawa, 1867.
9. Wykład systematyczny logiki, czyli nauka dochodzenia i poznania prawdy. T. I. Część hist. Warszawa, 1870.
10. Samostojatelnoje naczało duszownych jawlenij. Moskwa, 1870. Dysertacya doktorska.
11. O teatrze i jego znaczeniu w życiu społecznem. Warszawa, 1871.
12. O filozofii Jana Śniadeckiego. Wiek Nr. 113 i nast. Warszawa, 1873.

8. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

a) Krajowi:

JE. Józef Majer, Dr. med. i chirurgii, b. Prof. i Rektor magn. Uniw. Jagiell., b. Prezes Akademii Umiejętności, Rzeczywisty Tajny Radca Jego ces. i król. Apost. Mości, Komandor orderu Franciszka Józefa, Kawaler ord. Żel. Kor. III kl., dożywotni Członek Izby Panów, b. poseł na Sejm krajowy i b. Członek Rady m. Krakowa, Dr. fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiel-

---

13. Psychologisch-metaphysische Analyse der Begriffe der Nothwendigkeit u. Freiheit. Philosophische Monatshefte 1874.

14. Die philosophische Litteratur der Polen. Philosophische Monatshefte 1874.

15. O filozofii słowiańskiej, Wiek Nr. 58—62 z r. 1874.

16. Elementarnaja Logika. Rukowostwo dlia prepodawania w średnich uczebnych zawiedieniach. Warszawa 1874. 9-te wyd. 1896. Podręcznik zatwierdzony dla szkół średnich przez Minister. Oświaty w Petersburgu.

17. Józef Kremer i Karol Libelt. Charakterystyka ich dążności filozoficznych. Kłosy Nr. 525 i nast. 1875.

18. Synteza dwóch światów. Szkic filozoficzny. Warszawa 1876.

19. Hamlet. Eine Charakterstudie. Weimar 1876.

20. Charakterystyka Hamleta. Tyg. illustr. Nr. 79—83. 1877.

21. Psychologisch-metaphysische Analyse der Grundgesetze des Denkens. Philosophische Monatshefte, 1876.

22. Nauka o społeczeństwie jako organizmie. Wiek Nr. 17—20, 1877.

23. Listy wakacyjne z Londynu. Kłosy, 1876.

24. Dzieła Józefa Kremera. Z dodaniem życiorysu i rozbioru prac Kremera oraz notatek uzupełniających. Tomów 12. Warszawa 1877—1880.

25. Jan Jakób Rousseau. Warszawa, 1878.

26. O znaczenii i obrazowaniu junoszewskaho idealizma. Petersburg, 1878. Odbitka z miesięcznika Minist. Oświaty.

27. Podróż do Włoch. Kłosy, Nr. 790—809, 1880 r.

28. J. I. Kraszewski w stosunku do filozoficznych dążności swego czasu. Książka jubileuszowa. 1880.

29. Salomon Majmon, Żyd polski i filozof. Dodatek do Wieku Nr. 231 i nast. 1881.

30. Zur Psychologie der Sittlichkeit. Philosophische Monatshefte, 1882.

lońskiego i lwowskiego, Członek honorowy Towarzystwa Przyjaciół nauk w Poznaniu, Tow. pedagogicznego we Lwowie, Tow. lek. w Krakowie i we Lwowie, Tow. lekarzy polskich w Paryżu i Rady administracyjnej Szkoły polskiej na Batignolles w Paryżu, Czł.-korespondent Akademii lekarsko-chirurgicznej w Madrycie, Tow. przyrodniczego we Lwowie, Tow. lekarsk. warszawskiego, wileńskiego, podolskiego, lubelskiego, bukowińskiego i kaliskiego, Tow. antropologicznego w Berlinie, ces. Tow. Przyjaciół nauk przyrodniczo-antropolog. i etnolog.

---

31. Metafizyka pessymizmu. Dodatek do Wieku Nr. 100 i nast., 1883.

32. Rafael, jego rozwój artystyczny i znaczenie w dziejach sztuki pięknej. Warszawa, 1883. Sprawozd. Tow. zachęty Sztuk Pięknych.

33. Aleksander Lesser. Jego rozwój artystyczny i stanowisko w historyi malarstwa polskiego. Warszawa, 1884. Z rycinami.

34. O nieśmiertelności duszy. Warszawa, 1884.

35. Estetyka i wykształcenie estetyczne. Encyklopedya wychowawcza. Warszawa. T. III, 1885.

36. Filozofia i wykształcenie filozoficzne. Tamże T. IV, 1886.

37. Estetyka barw. Zasady upodobania w barwach i ich zastosowanie do stroju, sztuki pięknej i wychowania estetycznego. Warszawa, 1886.

38. Budownictwo Warszawy za królów Saskich. Kłosy Nr. 1251 i nast., 1889.

39. Pozytywizm i zadania krytyczne filozofii. Biblioteka Warszawska. T. I. 1891.

40. Sztuka i piękno. Studya estetyczne. Warszawa 1892.

41. Uzdolnienie i rozwój umysłu filozoficznego. Biblioteka Warszawska. T. IV. 1893.

42. Die polnische Litteratur zur Geschichte der Philosophie. Berlin, 1895. Odbitka z Archiv für Geschichte der Philosophie.

43. Wstęp krytyczny do filozofii czyli rozbiór zasadniczych pojęć o filozofii. Warszawa. 1896.

Nadto liczne krytyki naukowe i artystyczne z powodu bieżących objawów na polu filozofii i sztuk pięknych ogłaszał w czasopismach: Biblioteka Warszawska, Ateneum, Kłosy, Tygodnik illustrowany, Wiek, oraz w Philosophische Monatshefte.

Wydawnictwo Biblioteki filozoficznej, prowadzone przez niego od r. 1885, obejmuje dotąd ośm tomików.

w Moskwie, Instytutu antropol. w Brytanii i Irlandyi, w Londynie, Akademii Mickiewicza w Bolonii etc.

Kraków, ulica Krupnicza 7.

Franciszek Michał Karliński, Dr. fil., Kawaler cesars. austr. orderu Franciszka Józefa, Prof. p. z. astronomii i matematyki wyższej i Dyrektor Obserwatoryum astronomicznego Uniw. Jagiell., Człon. c. k. Komisyi do pomiaru ziemi, c. k. Komisyi do normalnych miar i wag, c. k. Tow. meteorologicznego w Wiedniu, królewsko-czeskiego Tow. Nauk w Pradze oraz Tow. astronomicznego niemieckiego, Czł.-korespondent b. Tow. nauk ścisłych w Paryżu, Członek honorowy Tow. Kopernika w Toruniu, Członek i zastępca Dyrektora c. k. Kom. egzam. dla kandydatów na nauczycieli w gimn. i szkołach realnych, Dyrektor Seminaryum matematycznego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873.

Kraków, ulica Kopernika, Obserwatoryum.

Bronisław Radziszewski, Dr. fil., Profesor p. z. chemii ogólnej i farmaceutycznej Uniwersytetu lwowskiego, Obywatel honor. m. Lwowa, Członek honor. Tow. chemików czeskich w Pradze, Tow. nauczycieli szkół wyższych, polskiego Tow. przyrodników im. Kopernika, Tow. lekarskiego i Tow. aptekarskiego we Lwowie, Docent chemii w Szkole gospodarstwa leśnego. Wybrany członkiem czynnym dnia 14 listopada 1881. — (Korespondentem od r. 1874).

Lwów, ulica Długosza, gmach Uniwersytetu.

Józef Rostafiński (j. w.). Wybrany Członkiem czynnym dnia 10 października 1883.

Kraków, ulica Garncarska 14.

Jan Franke, c. k. krajowy Inspektor szkół, b. Prof. mechaniki w Szkole Politech. lwowskiej, Prezes c. k. Komisyi egzam. dla II-go egzaminu rządowego na Wydziale budowy maszyn. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1885.

Lwów, ulica Bielowskiego 5.

Edward Janczewski, Dr. fil., Profesor p. z. anatomii i fizyologii roślin i Dyrektor pracowni botanicznej Uniw. Jagiell., Człon.-korespondent Tow. botanicznego w Edymburgu i Tow. nauk przyrodniczych w Cherbourgu, Prezes Tow. ogrodn. w Krakowie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1885. — (Korespondentem od r. 1876).

Kraków, ulica Wolska 16.

Szczęsny Kreutz (j. w.). Wybrany Członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.

Kraków, ulica Nowa Studencka 5 a.

Władysław Zajączkowski, Dr. fil., Profesor p. z. matematyki w Szkole Politechn. lwowskiej, Człon. c. k. Komisyi egzamin. dla kandydatów na nauczycieli w szkołach średnich, tudzież Komisyi egzamin. dla geometrów autoryzowanych, naczelny Dyrektor gal. Kasy Oszczędności. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 grudnia 1890.

Lwów, ulica Sykstuska 46.

Napoleon Cybulski, Dr. med., Profesor p. z. fizyologii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 13 października 1891.

Kraków, ulica Szczepańska 11.

Benedykt Dybowski, Dr. med., Profesor zwycz. zoologii Uniw. lwowskiego, Członek c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyalnych i realnych we Lwowie, Członek kilku Towarzystw naukowych. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891.

Lwów, ulica Długosza 3.

Emil Godlewski, Dr. fil., Profesor p. z. chemii rolniczej i Dyrektor Zakładu chemii rolniczej Uniwersytetu Jagiell., Człon. polskiego Tow. przyrod. im. Kopernika we Lwowie, Czł. Tow. nauk przyrod. w Cherbourgu, b. Prof. szkoły roln. w Dublanach. Wybrany członkiem czynnym d. 31 października 1891.

Kraków, ulica Straszewskiego 22.

Julian Niedźwiedzki, Dr. fil., Prof. p. z. mineralogii i geologii w Szkole Politechnicznej lwowskiej, Docent tychże przedmiotów na Uniw. lwowskim, Człon. c. k. Komisyi egzam. na naucz. szkół średnich. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 maja 1893. — (Korespondentem od r. 1887).

Lwów, ulica Kleina 3.

August Witkowski, Prof. p. z. fizyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Człon. Komisyi egzam. na nauczycieli szkół średnich. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 maja 1893. — (Korespondentem od r. 1888).

Kraków, ulica Bernardyńska 18.

Karol Olszewski, Dr. fil., Kawaler Orderu Żelaznej Korony III. klasy, Profesor p. z. chemii Uniw. Jagiell., Członek czeskiej Akademii Nauk i Sztuk w Pradze, Człon. Komisyi egzam. dla nauczycieli szkół średnich, Człon. honorowy Tow. lekarskiego w Wilnie. Wybrany członkiem czynnym dnia 12 maja 1896. — (Korespondentem od r. 1888).

Kraków, ulica Jagiellońska 22.

b) Zakrajowi:

Franciszek Mertens, Dr. fil., Profesor p. z. matematyki Uniw. wiedeńskiego, b. Prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego, b. Prof. Politechniki w Gracu, c. k. Radca rządowy, Członek rzeczywisty Akademii Umiejętności w Wiedniu, Członek korespondent Tow. naukowego czeskiego w Pradze, Człon. kor. Tow. naukowego w Getyndze. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1885.

Wiedeń III., Stammgasse 9.

c) Zagraniczni:

Marceli Nencki, Dr. med., Profesor chemii w Zakładzie medycyny eksperymentalnej w Petersburgu, b. Profesor chemii lekarskiej Uniw. w Bernie Szwajc. Wybrany Członkiem czynnym dnia 15 listopada 1884.

Petersburg.

Edward Strasburger, Dr. fil., Prof. Uniw. w Bonn. Wybrany Członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.

Bonn.

Jan Schiaparelli, Dyrektor Obserwator. astronom. w Medyolanie i t. d. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 grudnia 1890.

Medyolan.

Lord Kelvin (William Thomson), Profesor Uniw. w Glasgowie i t. d. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 grudnia 1890.

Glasgow.

Rudolf Virchow, Prof. Uniw. w Berlinie i t. d. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 grudnia 1890.

Berlin.

Dymitr Iwanowicz Mendelejew, b. Prof. chemii Uniwersytetu petersburskiego, Dyrektor Izby centralnej dla wag i miar i t. d. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891.

Petersburg, Zabalkansky 19.

Henryk Hoyer, Dr. med., b. zasłużony Profesor Uniwersytetu warszawskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 2 maja 1895.

Warszawa, ulica Długa 16.

B. Korespondenci.

1. Wydział filologiczny.

Roman Pilat, Dr. fil., Profesor p. z. języka polskiego i literatury polskiej, Dyrektor Seminaryum filol. dla języka polskiego Uniwersytetu lwowskiego, Wiceprezes c. k. Komisyi egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyaln. i realnych we Lwowie, Prezes Tow. Mickiewiczowskiego we Lwowie. Wybrany dnia 30 października 1880.

Lwów, Chorążczyzna 16.

Zygmunt Samolewicz, Dr. fil., Kawaler orderu Franciszka Józefa, c. k. Radca Dworu, emer. krajowy inspektor szkół średnich, b. Czł. Komisyi egzaminacyjnej lwowskiej na kandydatów na nauczycieli gimnazyów i szkół realnych, Członek honorowy Tow. pedagogicznego i Tow. nauczycieli szkół wyższych. Wybrany dnia 15 listopada 1884.

Lwów, ulica Artura Grotgera 8.

Wojciech hr. Dzieduszycki, Dr. fil., c. k. Konserwator zabytków sztuki, Poseł na Sejm krajowy, Prezes Tow. archeologicznego we Lwowie. Wybrany dnia 12 listopada 1887.

Jezupol, w Galicyi.

Jan Karłowicz, Dr. fil., Redaktor „Wisły“. Wybrany 12 listopada 1887.

Warszawa, Jasna 10.

Józef Tretiak (j. w.). Wybrany dnia 24 listopada 1888.

Kraków, ulica Batorego 25.

Adam Kryński, Magister nauk filol.-histor., Prof. gimn., Redaktor „Prac filologicznych.“ Wybrany dnia 30 listopada 1889.

Warszawa, Włodzimierska 2.

Maksymilian Kawczyński, Dr. fil., Profesor p. z. języków i literatur romańskich Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek c. k. Komisyi egraminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli w gimnazyach i szkołach realnych, Kier. Sem. dla filologii romańskiej. Wybrany dnia 6 grudnia 1890.

Kraków, ulica Krowoderska 40.

JE. Karol hr. Lanckoroński, Dr. praw, c. k. Tajny Radca i Szambelan, dziedziczny Członek Izby Panów, Człon. Kuratoryi austr. Muzeum artyst.-przemysłowego i Muzeum handlowego w Wiedniu, Członek korespondent Akademii Umiejętności i Czł. honorowy Akademii Sztuk Pięknych w Wiedniu, Członek Komisyi centralnej dla zachowania zabytków sztuki w Austryi,

Kawaler honorowy orderu maltańskiego. Doktor filozofii honoris causa Uniwersytetu berlińskiego. Wybrany dnia 31 października 1891.

Wiedeń III., Jacquingasse 18.

Piotr Chmielowski, Dr. fil. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Zakopane, dom własny.

Ludwik Ćwikliński, Dr. fil., c. k. Radca Dworu, b. Rektor magn., Profesor p. z. filologii klasycznej i Dyrektor Seminaryum i Proseminaryum filologicznego Uniwersytetu lwowskiego, Dyrektor lwowskiej c. k. Komisyi egzam. dla kandydatów na naucz. szkół gimn. i realnych, Członek-korespondent Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Konserwator c. k. Komisyi centralnej dla utrzymywania zabytków historycz. i artystycznych w Wiedniu. Prezes Tow. filologicznego i Tow. kursów akad. dla kobiet we Lwowie, Członek Rady miasta Lwowa. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Lwów, ulica Mickiewicza 10.

Józef Kallenbach, Dr. fil., Profesor p. z. języka i literatury polskiej Uniwersytetu we Fryburgu Szwajcarskim. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Fryburg w Szwajcaryi, La Chassote.

Adam Miodoński, Dr. fil., Profesor p. z. filologii klasycznej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli w gimnazyach i szkołach realnych, b. Prof. Uniwersytetu we Fryburgu. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Kraków, ulica Krowoderska 21.

Leon Sternbach, Dr. fil., Prof. p. zw. filologii klasycznej Uniw. Jagiell. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Kraków, ulica Straszewskiego 5.

Jan Bystroń, Dr. fil., c. k. Profesor gimnazyalny, Członek Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu i litewskiego Tow. literackiego w Tylży. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Kraków, ulica Stachowskiego 88.

Stanisław Tomkowicz, Dr. fil., Konserwator zabytków sztuki i przeszłości. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Kraków, ulica Podwale 2.

Alwin Schultz, Dr. fil., p. z. Prof. historyi sztuki niemieckiego Uniw. w Pradze, Człon. Kom. rząd. egzamin. do rysunków, Korespondent c. k. centralnej Komisyi konserwator. w Wiedniu, tudzież c. k. austryackiego Muzeum dla sztuki i przemysłu w Wiedniu, Członek cz. Towarz. do popierania w Czechach niemieckiej umiejętności, sztuki i literatury, Członek Wydziału Muzeum germańskiego w Norymberdze, Członek honorowy Tow. śląskiego Muzeum Starож., Tow. historyi sztuki i Tow. przemysłowego we Wrocławiu, Korespondent śląskiego Tow. „für vaterländische Cultur“ i Tow. śląskiego historycznego we Wrocławiu. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Praga Czeska, Vladislavová ulice 16.

Wilhelm Creizenach, Dr. fil., Profesor p. z. języka i literatury niemieckiej Uniw. Jagiell., Dyrektor Seminaryum germanistycznego. Członek c. k. Komisyi egzamin. dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich, b. Docent Uniwersytetu w Lipsku. Wybrany dnia 2 maja 1895.

Kraków, ulica Studencka 9.

Karol Ernest Muka, Dr. fil., Profesor gimn., Oficer serbskiego orderu św. Sawy, Prezes łużycko-serbskiego etnograficznego Muzeum w Budyszynie, Prezes Wydziału filologicznego „Maćicy Serbskeje“, Redaktor „Časopisa Maćicy Serbskeje“ i „Łužicy“, Członek honorowy łużyckiego Tow. kaznodziejskiego w Lipsku, Członek korespondent Południowo-Słowiańskiej Akademii w Zagrzebiu i „Král. České Společnosti Náuk“ w Pradze. Wybrany dnia 2 maja 1895.

Freiberg w Saksonii.

Jan Bołoz Antoniewicz, Dr. fil., Profesor p. zw. historyi sztuki nowożytnej w Uniw. lwowskim, c. k. Konserwator zabytków sztuki, Członek Tow. historycznego w Monachium. Wybrany dnia 14 maja 1897.

Lwów, ulica Zielona 7.

Leonard Lepszy, Naczelnik c. k. Urzędu probierczego, właściciel złotego krzyża zasługi z koroną, Korespondent c. k. centralnej Komisyi konserwatorskiej w Wiedniu. Wybrany dnia 14 maja 1897.

Kraków, ulica Graniczna 9.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

Emanuel Henryk de Noailles, margr., Ambasador francuski w Berlinie. Wybrany dnia 7 lipca 1873.

Berlin.

Leonard Piętak, Dr. praw, c. k. Radca Dworu, Profesor p. z. praw rzymskiego, tudzież austryackiego prawa handlowego i wekslowego Uniw. lwowskiego, Prezes c. k. rządowej Kom. egzam. oddziału prawno-historycznego i Czł. tejże w oddziale sądowym, Członek Rady miejskiej król. stoł. m. Lwowa, Poseł do Rady Państwa z miasta Lwowa. Wybrany dnia 10 listopada 1883.

Lwów, ulica Garncarska 19.

Ludwik Kubala, Dr. fil., Prof. c. k. wyższego gimnazyum im Franciszka Józefa we Lwowie. Wybrany dnia 15 listopada 1884 roku.

Lwów, ulica Długosza 17.

Oswald Balzer, Dr. praw, b. Rektor magn., Profesor p. z. prawa polskiego Uniw. lwowskiego, Dyrektor archiwum akt grodzkich

i ziemskich we Lwowie, Członek czynny Tow. archeologicznego w Moskwie, Członek Tow. historycznego w Petersburgu. Wybrany dnia 24 listopada 1888.

Lwów, ulica Mickiewicza 26.

Tadeusz Korzon, b. starszy nauczyciel gimnazyum kowieńskiego, Bibliotekarz Ordynacyi Zamoyskiej. Wybrany dnia 24 listopada 1888.

Warszawa, ulica Żabia 4.

Władysław Ochenkowski, Dr. praw, Profesor p. z. ekonomii politycznej Uniw. lwowskiego, b. Profesor Akademii w Monasterze, tudzież Uniw. w Jenie, Członek American Academy of political and social Science, oraz British Economic Association. Wybrany dnia 24 listopada 1888.

Lwów, ulica Słowackiego 18.

Tadeusz Pilat, Dr. praw, Profesor p. z. statystyki, nauki administracyi i austryackiego prawa administracyjnego Uniwersytetu lwowskiego, Człon. c. k. rządowej Komisyi egzaminacyjnej oddziału nauk politycznych, Wiceprezes tejże Komisyi w oddziale prawno-historycznym, Naczelnik biura statystycznego w Wydziale krajowym, Członek-korespondent c. k. centralnej Komisyi statystycznej w Wiedniu, Członek międzynarodowego Instytutu statystycznego, Wiceprezes c. k. galicyjskiego Tow. Gospodarskiego, Członek austr. Rady kolejowej, Członek kraj. Rady kolejowej, Członek kraj. Komisyi roln., Członek Rady wykonawczej „Macierzy polskiej", Poseł na Sejm krajowy. Wybrany dnia 24 listopada 1888.

Lwów, ulica Mochnackiego 23.

Anatol Lewicki, Dr. fil., Profesor p. z. historyi austryackiej Uniw. Jagiellońskiego, Korespondent c. k. centralnej Komisyi konserwatorskiej w Wiedniu, Człon. c. k. Komisyi egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimn. i realnych. Wybrany dnia 30 października 1889.

Kraków, Wielopole 4.

Henryk Lisicki. Wybrany dnia 31 października 1889.

Kalinów, p. Sambor w Galicyi.

Władysław Abraham, Dr. praw, Profesor p. z. prawa kanonicz. Uniw. lwowskiego, b. Docent Uniw. Jagiellońskiego, Członek rząd. Komisyi ega. prawniczo-historycznej i sądowej. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Lwów, ulica Koralnicka 4.

Józef Kleczyński, Dr. praw, Profesor p. z. statystyki i prawa publicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kierownik miejskiego bióra statystycznego w Krakowie. Członek międzynarodowego Instytutu statystycznego i Korespondent c. k. wiedeńskiej centralnej Komisyi statystycznej. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Kraków, ulica Długa 7.

Maksymilian Perlbach, Dr. fil., starszy Bibliotekarz Uniwersytetu w Halle. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Halle.

Paweł Pierling, Kapłan T. J. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Paryż, Rue de Sèvres 35.

Antoni Prochaska, Dr. fil., Adjunkt Archiwum kraj. we Lwowie. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Lwów, ulica Kalecza 10.

Aleksander Semkowicz, Dr. fil., Dyr. Biblioteki Uniw. lwowskiego. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Lwów, ulica Zyblikiewicza 4.

Aleksander Jabłonowski, Członek rzeczyw. Tow. histor. imienia Nestora w Kijowie. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Warszawa, ulica Hoża 20.

Aleksander Rembowski, Dr. fil., Magister prawa i administracyi, Bibliotekarz Ord. Krasińskich.

Warszawa, Przedmieście Krakowskie 5.

Michał Hruszewski, Magister historyi ruskiej, Profesor p. z. historyi powszechnej z wykładem ruskim Uniw. lwowskiego, Dyrektor sekcyi historycznej i Prezes Towarzystwa Naukowego im. Szewczeńki we Lwowie, Członek różnych stowarzyszeń naukowych.

Lwów, ulica Zamojskiego 1.

JE. Leon hr. Piniński, Dr. praw, c. k. Namiestnik Galicyi i Tajny Radca, b. Profesor p. z. prawa rzymskiego, Członek dożywotni Trybunału Państwa.

Lwów, Pałac Namiestnikowski.

Józef Milewski, Dr. praw, Profesor p. z. ekonomii politycznej Uniw. Jagiell., Czł. korespondent Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu. Wybrany dnia 12 maja 1896.

Kraków, ulica Krupnicza 13.

Bronisław Łoziński, Dr. praw, Kawaler orderu Żelaznej Korony, c. k. em. Radca Namiestnictwa. Wybrany dnia 12 maja 1896.

Lwów, ulica Kraszewskiego 7.

Ernest Till, Dr. praw, t. z. Profesor austryackiego prawa cywilnego na Uniw. lwowskim, Redaktor Przeglądu prawa i administracyi. Wybrany dnia 14 maja 1897.

Lwów, ulica Pańska 4.

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Edward Skiba, Dr. fil., b. Profesor fizyki matematycznej Uniw. Jagiell. Wybrany dnia 6 lipca 1873.

JE. Włodzimierz hr. Dzieduszycki, Rzeczywisty Tajny Radca Jego Ces. i Król. Apost. Mości, Kawaler orderu Żel. Korony I. klasy, dożywotni Członek Izby Panów, b. Marszałek kraj. Wybrany dnia 14 listopada 1888.

Lwów, ulica Kurkowa 15.

Henryk Kadyi, Dr. wszech nauk lekar., Profesor p. z. anatomii Uniw. lwowskiego, Członek czynny c. k. kraj. Rady zdrowia we Lwowie, Członek Tow. anatomicznego w Niemczech, Człon. honorowy Tow. weterynarzy w Austryi, Czł. Tow. lekarskiego w Wilnie, galic. Tow. weterynarskiego i Tow. ratunkowego w Wiedniu, Członek wydziału galic. Tow. muzycznego, b. Prof. anatomii zwierząt domowych w c. k. Szkole weter. we Lwowie. Wybrany dnia 14 listopada 1886.

Lwów, ulica Zielona 15.

Władysław Gosiewski, Magister nauk matematyczno-fizycznych b. Szkoły Głównej warszawskiej, b. Członek b. Tow. Nauk ścisłych w Paryżu. Wybrany dnia 31 października 1891.

Warszawa, ulica Ordynacka 20.

Antoni Wierzejski, Dr. fil., Prof. zoologii Uniw. Jagiellońskiego, Członek Komisyi egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimn. i realnych. Wybrany dnia 31 października 1891.

Kraków, ulica Wielopole 4.

Ludwik Birkenmajer, Dr. fil., Prof. matematyki i fizyki w kraj. Szkole rolniczej w Czernichowie, Docent fizyki matematycznej z tyt. Prof. historyi nauk ścisłych Uniw. Jagiell. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Czernichów pod Krakowem.

Samuel Dickstein, Redaktor „Prac matematyczno-fizycznych“ i „Wiadomości matematycznych“, Członek królewsko-czeskiego Tow. nauk w Pradze, Czł. Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu, Czł. niemieckiego Stow. matematyków i t. d. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Warszawa, ulica Marszałkowska 117.

Władysław Natanson, Dr. fil., Prof. nadzw. tytul. fizyki matematycznej Uniw. Jagiell., Członek Tow. fizycznego w Londynie. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Kraków, ulica Wolska 32.

Adam Prażmowski, Dr. fil. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Kraków, ulica Batorego 20.

Ernest Bandrowski, Dr. fil., Prof. Szkoły przemysłowej w Krakowie. Wybrany dnia 3 maja 1894.
Kraków, ulica Bracka 6.

Tadeusz Browicz, Dr. med., Prof. i b. Rektor Uniw. Jagiell. Wybrany dnia 4 maja 1894.
Kraków, ulica Krupnicza 5.

Władysław Kulczyński, Prof. gimn. św. Jacka w Krakowie, Członek Tow. im. Kopernika we Lwowie, Tow. zoologiczno-botanicznego w Wiedniu, Tow. entomologicznego w Waszyngtonie. Wybrany dnia 4 maja 1894.
Kraków, ulica Niecała 8.

Hugo Zapałowicz, Dr. praw, c. k. kapitan-audytor. Wybrany dnia 4 maja 1894.
Lwów, ulica Długosza 14.

Jan Ptaszycki, Dr. matematyki, Profesor Uniwersytetu w Petersburgu.
Petersburg.

Julian Sochocki, Dr matematyki, Profesor zw. Uniwersytetu petersburskiego, Prezes Towarzystwa matematycznego w Petersburgu, Członek Towarzystwa matematycznego przy Uniwersytecie moskiewskim, Rzeczywisty Radca Stanu. Wybrany dnia 4 maja 1894.
Petersburg.

Leopold Adametz, Dr. fil., Prof. „Hochschule für Bodencultur“ w Wiedniu, b. Prof. p. z. nauki hodowli zwierząt domowych i mleczarstwa Uniw. Jagiell., Komandor orderu Daniła, Kaw. orderu mérito agricole, Właściciel złotego medalu państwow.

za zasługi w dziedzinie rolnictwa, b. Czł. Komitetu Tow. roln. krakowskiego.

Wiedeń.

Władysław Szajnocha, Dr. fil., Profesor p. z. geologii i paleontologii, Dyrektor gabinetu geologicznego, Prezes drugiej rolniczej Komisyi egzam., Człon. kraj. Rady górniczej, Korespondent ces. król. państw. Zakładu geolog. w Wiedniu, Członek Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu, Członek niemiec. Tow. geol. w Berlinie, Tow. Soc. bélge de géol. et hydr. w Brukseli, Tow. badaczy przyrody w Petersburgu, polskiego Tow. przyr. im. Kopernika we Lwowie i Tow. geogr. w Wiedniu. Wybrany dnia 2 maja 1895.

Kraków, ulica Jabłonowskich 12.

Kazimierz Kostanecki, Dr. med., Profesor p. z. anatomii opisowej w Uniwersytecie Jagiellońskim. Wybrany dnia 12 maja 1896 roku.

Kraków, ulica Batorego 16.

Stefan Niementowski, Dr. fil., Profesor p. z. chemii ogólnej i analitycznej w Szkole politechnicznej we Lwowie. Wybrany dnia 14 maja 1897.

Lwów.

†

ZMARLI:

Alfred Arneth, Członek czynny zakrajowy Wydziału historyczno-filozoficznego; zmarł w Wiedniu dnia 30 lipca 1897.

Lucyan Malinowski, Członek czynny Wydziału filol. od r. 1880; zmarł w Krakowie dnia 15 stycznia 1898.

Poczet Członków nadzwyczajnych:

Leon Chrzanowski, Dr. Praw, Poseł do Rady państwa i na Sejm krajowy, Członek delegacyj wspólnych austr.-węg.

Kraków.

Maciej Leon Jakubowski, Dr. medycyny i chirurgii, Magister położnictwa, Kawaler ces. austr. orderu Żel. Kor. III kl., Prof. p. z. pedyatryi, Dyrektor kliniki chorób dziecięcych na Uniw. Jagiell., Członek honorowy i b. Prezes Tow. lek. krak., Czł. Tow. lekarzy galic. we Lwowie, b. Prezydent Izby lekarskiej zach. galicyjskiej w Krakowie.

Kraków, Podwale 10.

Juliusz Kossak, Artysta-malarz, Kawaler ord. Franciszka Józefa, Prezes Koła artyst.-liter. krak.

Kraków, Plac Latarnia.

Władysław Ściborowski, Dr. medycyny i chirurgii, Czł. czynny i b. Prezes Tow. lekarskiego krakowskiego i Komisyi balneologicznej, Członek korespondent Tow. lekarzy gal. we Lwowie, Tow. lekarskiego w Warszawie, Tow. medyko-chirurgicznego w Wilnie i Tow. lekarzy polskich w Kamieńcu, Prezes Towarzystwa Dobroczynności w Krakowie, Lekarz zakładowy w Szczawnicy.

Kraków, ulica Wolska 14.

Aleksander Stopczański, Dr, med., Prof. p. z. chemii lekarskiej zarządzający zakładem chemii lekarskiej na Uniwersytecie Jagiell., Człon. koresp. Tow. lek. w Warszawie, przysięgły chemik sądowy.

Kraków, Piaski ad Grzegórzki 12.

÷

ZMARLI.

Mikołaj Kański, b. Adwokat, zmarł w Krakowie dnia 18 lutego 1898 roku.

WYKAZ

STAŁYCH KOMISYJ AKADEMICKICH.

A) Na Wydziale filologicznym.

I. Komisya historyi sztuki.

Przewodniczący:

Maryan Sokołowski [1]).

Sekretarz:

Jerzy Mycielski.

Członkowie:

Jan Bołoz Antoniewicz (Lwów)
Oswald Balzer (Lwów)
Władysław Bartynowski
Maciej Berson (Warszawa)
Ks. Józef Bilczewski (Lwów)
Ferdynand Bostel (Lwów)
Ks. A. Brykczyński (Goworów, pow. Ostrołęcki)
Henryk Bukowski (Sztokholm)
Adam Chmiel
Aleksander Czołowski (Lwów)
Ludwik Ćwikliński (Lwów)
Włodzimierz Demetrykiewicz
Edmund Diehl (Warszawa)
Wojciech hr. Dzieduszycki (Jezupol, Galicya)
Włodzimierz hr. Dzieduszycki (Lwów)
Józef Dzieкoński (Warszawa)
Herman Ehrenberg (Królewiec)
Walery Eliasz
Ks. Jan Fijałek (Lwów)

[1]) Niewymienienie miejsca pobytu oznacza Kraków.

Ludwik Finkel (Lwów)
Wojciech Gerson (Warszawa)
Konstanty Górski (Paryż)
Zygmunt Hendel
Aleksander Jelski (Zamość, gub. mińska)
Antoni Karbowiak
Wojciech Kętrzyński (Lwów)
Tadeusz bar. Konopka
Feliks Kopera
Juliusz Kossak
Michał Kowalczuk (Lwów)
Stanisław Krzyżanowski
Leonard Lepszy
Andrzej ks. Lubomirski (Lwów)
Władysław Łoziński (Lwów)
Władysław Łuszczkiewicz
Gustaw bar. Manteuffel (Ryga)
Jerzy hr. Mycielski
Sławomir Odrzywolski
Fryderyk Papée (Lwów)
Edward Pawłowicz (Lwów)
Ks. Antoni Petruszewicz (Lwów)
Franciszek Piekosiński
Antoni Prochaska (Lwów)
Wład. Przybysławski (Lwów)
Władysław Rabczyński (Lwów)
Witold Rubczyński (Rawa Ruska)
Stanisław Smolka
Maryan Sokołowski
Tadeusz Stryjeński
Izydor Szaraniewicz (Lwów)
Jan hr. Szeptycki (Przyłbice)
Stanisław Tomkowicz
Floryan Trawiński (Paryż)
Maryan Wawrzeniecki (Warszawa)
Ludwik Wierzbicki (Stanisławów)
Władysław Wisłocki
Konst. Wojciechowski (Warsz.)
Julian Zacharjewicz (Lwów)
Teodor Ziemięcki

Członkowie lwowscy Komisyi historyi sztuki stanowią osobne grono pod przewodnictwem czł. Władysława Łozińskiego.

II. Komisya językowa.

Przewodniczący:

Jan Baudouin de Courtenay.

Sekretarz:

Jan Rozwadowski.

Członkowie:

Bolesław Baranowski (Lwów)
Jan Baudouin de Courtenay
Wojciech Biesiadzki (Lwów)
Gerson Blatt (Brody)
Wilhelm Bruchnalski (Lwów)
Jan Bystroń
Aleksander Brückner (Berlin)
Ludwik Ćwikliński (Lwów)

Jan Czubek
Karol Estreicher
Edward Friedner (Lwów)
Antoni Kalina (Lwów)
Ks. Romuald Koppens (Chyrów)
Władysław Kosiński
Franciszek Krček (Lwów)
Bronisław Kruczkiewicz (Lwów)
Adam Ant. Kryński (Warszawa)
Jan Leciejowski (Lwów)
Ks. Onufry Łepki (Lwów)
Józef Majer
Antoni Małecki (Lwów)
Kazimierz Nitsch
Mieczysław Pawlikowski
Piotr Parylak (Cieszyn)
Zygmunt Paulisch (Tarnów)
Aleksander Petrow (Krasnoufimsk)
Franciszek Piekosiński
Roman Pilat (Lwów)
Karol Potkański
Franciszek Próchnicki (Lwów)
Stefan Ramułt (Lwów)
Jan Rozwadowski
Zygmunt Samolewicz (Lwów)
Józef Tretiak
Jan Werchratski (Lwów)
Władysław Wisłocki
Roman Zawiliński

III. Komisya do badań w zakresie historyi literatury i oświaty w Polsce.

Przewodniczący:

Kazimierz Morawski.

Sekretarz:

Józef Tretiak.

Członkowie:

Michał Bobrzyński (Lwów)
Wilhelm Creizenach
Jan Czubek
Maryan Dubiecki
Karol Estreicher
Ludwik German (Lwów)
Konstanty Górski (Paryż)
Korneli Heck (Lwów)
Józef Kallenbach (Fryburg w Szwajcaryi)
Franciszek Karliński
Maksymilian Kawczyński
Ks. Władysław Knapiński
Zbigniew Kniaziołucki
Józef Korzeniowski (Lwów)
Bronisław Kruczkiewicz (Lwów)
Leon Kulczyński
Anatol Lewicki
Antoni Mazanowski (Podgórze)
Kazimierz Morawski

Ks. Stefan Pawlicki
Karol Petelenz (Stryj)
Józef Rostafiński
Stanisław Siedlecki
Stanisław Smolka
August Sokołowski
Maryan Sokołowski
Stanisław hr. Tarnowski
Stanisław Tomkowicz
Józef Tretiak
Bolesław Ulanowski
Stanisław Windakiewicz
Władysław Wisłocki
Wincenty Zakrzewski
Roman Zawiliński
Maryan Zdziechowski
Teofil Ziembicki

B) Na Wydziale historyczno-filozoficznym.

I. Komisya historyczna

Przewodniczący i Dyrektor zbiorów i wydawnictw:
Wincenty Zakrzewski.

Zastępca Przewodniczącego:
Stanisław Smolka.

Sekretarz:
Anatol Lewicki.

Członkowie:

Władysław Abraham (Lwów)
Oswald Balzer (Lwów)
Michał Bobrzyński (Lwów)
Ferdynand Bostel (Lwów)
W. A. Bruchnalski (Lwów)
Ks. Julian Bukowski
Zygmunt Celichowski (Kórnik)
Ks. Władysław Chotkowski
Leon Chrzanowski
Michał Chyliński
Ludwik Ćwikliński (Lwów)
Bronisław Czarnik (Lwów)
Wiktor Czermak
Aleksander Czołowski (Lwów)
Adam Darowski (Rzym)
Bronisław Dembiński (Lwów)
Hubert Ermisch (Drezno)
Karol Estreicher
Ks. Jan Fijałek (Lwów)
Ludwik Finkel (Lwów)
Zygmunt Gloger (Jeżów)
Ks. Tadeusz Gromnicki
Ludwik Grossé (Wielkie, poczta Kurów, Król. Pol.)

Alfred Halban (Czerniowce)
Aleksander Hirschberg (Lwów)
Wojciech Kętrzyński (Lwów)
Franciszek Kluczycki
Ks. Władysław Knapiński
Zbigniew Kniaziołucki
Feliks Koneczny
Józef Korzeniowski (Lwów)
Aleksand. Kraushar (Warszawa)
Stanisław Krzyżanowski
Ludwik Kubala (Lwów)
Ks. Stan. Kujot (Grzybno)
Saturnin Kwiatkowski (Wiedeń)
Jan Leniek (Tarnów)
Józef Lekszycki (Poznań)
Anatol Lewicki
Antoni Lorkiewicz (Stanisławów)
Ks. Jan Łukowski (Gniezno)
Maurycy Maciszewski (Tarnopol)
Antoni Małecki (Lwów)
Kazimierz Morawski
Jerzy hr. Mycielski
Fryderyk Papée (Lwów)
Alfred Parczewski (Kalisz)
Maksymilian Perlbach (Halle)
Ks. Ant. Petruszewicz (Lwów)
Rudolf Philippi (Berlin)
Franciszek Piekosiński
Roman Pilat (Lwów)
Karol Potkański
Antoni Prochaska (Lwów)
Stan. Ptaszycki (Petersburg)
Kaz. Pułaski (Kamieniec Polski)
Zygmunt Radzimiński
R. Reicke (Królewiec)
Karol Reifenkugel (Czerniowce)
Henryk Sawczyński (Lwów)
Aleksander Semkowicz (Lwów)
Stanisław Smolka
August Sokołowski
Maryan Sokołowski
Izydor Szaraniewicz (Lwów)
Alojzy Szarłowski
Stanisław hr. Tarnowski
Józef Tretiak
Bolesław Ulanowski
Kazimierz Waliszewski (Paryż)
Stanisław Windakiewicz
Władysław Wisłocki
Tadeusz Wojciechowski (Lwów)
Józef Wolff (Warszawa)
Wincenty Zakrzewski

II. Komisya prawnicza.

Przewodniczący:
Fryderyk Zoll.

Sekretarz:
Bolesław Ulanowski.

Członkowie:

Władysław Abraham (Lwów)
Michał Bobrzyński (Lwów)
Józef Brzeziński
Leon Cyfrowicz

Włodzimierz Czerkawski
Maciej Czyszczan
Stanisław Estreicher
Ksawery Fierich
Piotr Górski
Alfred Halban (Czerniowce)
Leopold Jaworski
Franciszek Kasparek
Józef Kleczyński
Edmund Krzymuski
Stanisław Krzyżanowski
Kazimierz Laskowski
Juliusz Leo
Józef Milewski
Franciszek Piekosiński
Józef Rosenblatt
Wincenty Tarłowski
Bolesław Ulanowski
Alojzy Winiarz (Lwów)
Stanisław Wróblewski
Ignacy Zborowski
Fryderyk Zoll

C) Na Wydziale matem.-przyrodniczym.

I. Komisya fizyograficzna.

Przewodniczący:
Szczęsny Krentz.

Sekretarz:
Władysław Kulczyński.

Członkowie:

Leonard Adametz (Wiedeń)
Ks. Ant. Andrzejowski (Skała)
Ernest Bandrowski
Franciszek Bartonec (Siersza)
Andrzej Batycki (Staremiasto)
Franciszek Bieniasz
Lud. Birkenmajer (Czernichów)
Franciszek Błocki (Plisków na Ukrainie, p. Lipowiec)
Kazimierz Bobek
Józef Bocheński
Adolf hr. Brunicki (Lubień)
Julian hr. Brunicki (Podhorce)
Andrzej Bryk (Chyrów)
Józef Brzeziński
Odo Bujwid
Gejza Bukowski (Wiedeń)
F. Chłapowski (Poznań)
Andrzej Chramiec (Zakopane)
T. Ciesielski (Lwów)
Edward Claus (Żywiec)
Napoleon Cybulski
Jan Czarnecki (Kaczanówka)
Franciszek Czarnomski

J. Czerkawski (Lwów)
Emil Dunikowski (Lwów)
Włodz. hr. Dzieduszycki (Lwów).
Henryk Dziedzicki (Warszawa)
Józef Dzięddzielewicz (Lwów)
B. Eichler (Międzyrzec, gub. siedl.)
Adolf Engel (Rzeszów)
Zygmunt Fischer
Walenty Głowiński (Jarosław)
Emil Godlewski
Józef Grzybowski
Leon Gumkiewicz (Wadowice)
Bronisław Gustawicz
Roman Gutwiński (Podgórze)
Franciszek Hahn (Bochnia)
W. Hankiewicz (Lwów)
Julian Hawrysiewicz (Ożydów, Galicya.
J. Jachno (Stanisławów)
Leopold Jacobi (Pilzno)
Edward Janczewski
Antoni Jaworowski (Lwów)
Walery Jaworski
Stefan Jentys
Franciszek Karliński
Waleryan Klecki
Michał Kobryn (Turka)
Karol Kolbenheyer (Bielsk)
S. Kontkiewicz (Dąbrowa)
Jan Krawczyk (Biała)
Feliks Kreutz
Franciszek Krysta (Zawoja)
Karol Krzyżanowski (Libusza)
Władysław Kulczyński
Wacław Laska (Lwów)
Józef Leigert (Dzikowiec)
Leon Lemoch (Sanok)
Henryk Lgocki
Władysław Lubomęski
Michał Łempicki (Sielce)
Maryan Łomnicki (Lwów)
Andrzej May
Fr. hr. Mycielski (Wiśniowa)
Władysław Montresor (Kozin)
Arnulf Nawratil (Lwów)
Julian Niedźwiedzki (Lwów)
Aleksander Nowicki
Fr. Nowosielski (Sambor)
Karol Olszowski
Stan. Olszewski (Lwów)
Józef Pomorski (Dublany)
St. Przybyłowski (Krzywo-
równa w Galicyi)
Mar. Raciborski (Kagok Tegal)
Bronisław Radziszewski (Lwów)
Jan Ralski (Tarnów)
Antoni Rehman (Lwów)
Konstanty Romer (Jodłownik)
Józef Rostafiński
Maurycy Rudzki
Michał Rybiński
Wład. Satke (Tarnopol)
Fryderyk Schille (Rytro)
T. Schwetter (Bohorodczany)
Władysław Ściborowski
Józef Siemiradzki (Lwów)
Marceli Sławiński (Kołomyja)
Tomasz Słomski (Kołomyja)
Jan Śnieżek (Cieszyn)
Gustaw Steingraber
Stefan Stobiecki
H. Strzelecki (Lwów)
St. Strzelecki (Wieliczka)
Zenon Surzycki (Dukla)

Leon Soroczyński (Lwów)
Władysław Szajnocha
Jan Sznabl (Warszawa)
Jan Sztolcman (Warszawa)
Kazimierz Szulz (Dublany)
Ignacy Szyszyłowicz (Dublany)
Wawrzyniec Teisseyre (Lwów)
Fr. Tondera (Stanisławów)
J. Trojdosiewicz (Warszawa)
K. Trochanowski (Stanisławów)
Władysław Tyniecki (Lwów)
Wiktor Uhlig (Praga)
Adam Uznański (Poronin)
Leopold Wajgiel (Lwów)
Henryk Walter
Antoni Wałecki (Warszawa)
M. Wąsowicz (Lwów)
Jan Werchratski (Lwów)
Daniel Wierzbicki
Antoni Wierzejski
Tad. Wiśniowski (Lwów)
August Witkowski
Eustachy Wołoszczak (Lwów)
Józef Wyczyński (Truskawiec)
Józef Zaborski (Obertyn)
Hugo Zapałowicz (Wiedeń)
Stanisław Zaręczny
Bron. Znatowicz (Warszawa)
Rudolf Zuber (Lwów)
Czesław Zubrzycki (Rzeszów)
K. Żukowski (Podmonasterek)

Prace tej Komisyi są rozdzielone na 5 sekcyj pod kierunkiem: 1) *meteorologiczna*, prof. Karlińskiego; 2) *geologiczna*, prof. Kreutza; 3) *botaniczna*, prof. Rostafińskiego; 4) *zoologiczna*, prof. Kulczyńskiego; 5) *rolnicza*, prof. Janczewskiego.

II. Komisya antropologiczna.

Przewodniczący:
Napoleon Cybulski.

Sekretarze:
Władysław Demetrykiewicz
Roman Zawiliński.

Członkowie:

Jan Baudouin de Courtenay
Jan Biela (Drohobycz)
Gerson Blatt (Brody)
Jan Buszek
Franciszek Bylicki
Jan Bystroń
Stan. Ciszewski (Warszawa)
Napoleon Cybulski

Adolf Černý (Hradec Kralowe)
Włodzimierz Demetrykiewicz
Tadeusz Dowgird (Plemborg, gub. Kowieńska)
Władysław Dybowski (Niańków na Litwie)
Włodzimierz hr. Dzieduszycki (Lwów)
Zygmunt Gloger (Jeżów)
Józef Grajnert (Warszawa)
Michał Greim (Kamieniec Podolski)
Wojciech Grzegorzewicz (Stryj)
Henryk Hoyer
Julian Talko-Hryncewicz (Troickosawsk, Syb. wsch.)
Jan Karłowicz (Warszawa)
Józef Kleczyński
Klemens Koehler (Poznań)
Władysław Kosiński
Kazimierz Kostanecki
Szczęsny hr. Koziebrodzki (Chlebów)
Władysław Kryże (Warszawa)
Ludwik Krzywicki (Warszawa)
Władysław Łuszczkiewicz
Józef Majer
Leonard Masing (Dorpat)
Karol Mátyás (Tarnobrzeg)
Ernest Muka (Freiberg w Saksonii)
Czesław Neymann (Winnica)
Zygm. Noskowski (Warszawa)
Wład. Olechnowicz (Lublin)
Tadeusz Pilat (Lwów)
Bolesław Popowski (Winnica)
Karol Potkański
Wład. Przybysławski (Uniże)
Zygmunt Radzimiński (Siwki)
Józef Rostafiński
Jerzy Sauerwein (Banteln w Hanowerze)
Władysław Ściborowski
Ks. Wład. Siarkowski (Kielce)
Ludwik Stieda (Królewiec)
Jan Świętek
Włodzimierz Tetmajer
Maryan Udziela (Janów)
Seweryn Udziela (Wieliczka)
Zyg. Wierzchowski (Ropczyce)
Zygmunt Wolski (Warszawa)
Adam Zakrzewski (Warszawa)
Roman Zawiliński
Michał Żmigrodzki (Sucha)

Stacya Naukowa w Paryżu.

Biblioteka Polska (6. Quai d'Orléans).

— —

Komitet miejscowy:

Ludomir Gadon, Zastępca Przewodniczącego: Józef Rusteyko, Podskarbi: Władysław Mickiewicz, Sekretarz; ks. Ludwik Lescoeur.

Delegat Akademii: Dr. Konstanty Górski.

Adjunkt: Władysław Suzin.

BIBLIOTEKA.

Bibliotekarz: Dr. Stanisław Windakiewicz.

BIURO AKADEMII.

(Według §. 23. Statutu Biuro znajduje się pod zarządem Sekretarza Generalnego).

(Godziny urzędowe od godz. 10—1).

SKŁAD:

Adjunkt: Dr. Wiktor Czermak.
Podskarbi: Wilibald Śleczkowski.
Rachmistrz: Bolesław Antoniewicz.
Dyurnista: Władysław Giżycki.
Woźny: Ludwik Słowiński.

Sprzedaż wydawnictw powierzoną ma:
Księgarnia Spółki Wydawniczej Polskiej w Krakowie (Pałac Spiski).

POSIEDZENIE PUBLICZNE

AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

dnia 14 maja 1898 r.

I.

PRZEMÓWIENIE

JEGO EKSCELLENCYI ZASTĘPCY PROTEKTORA

Dra JULIANA DUNAJEWSKIEGO.

W imieniu i zastępstwie Jego ces. i król. Wysokości Najdostoj. Arcyksięcia Protektora powołany do zagajenia dzisiejszego posiedzenia, przedewszystkiem miłego dopełniam obowiązku, witając Szanownych Członków Akademii Umiejętności.

Jak poprzednie lata tak i rok ubiegły wykazuje nieustanną czynność panów i cenne nabytki dla nauki i umiejętności. I tak podnieść należy coraz większe ożywienie ruchu naukowego na Wydziale matematyczno-przyrodniczym. Okazała się nawet potrzeba wprowadzenia pewnych ulepszeń w zewnętrznej formie wydawnictw tego Wydziału, aby sprostać coraz obfitszemu napływowi prac i ułatwić nabywanie publikacyj przez ich grupowanie według rozmaitych działów umiejętności przyrodniczych.

W Komisyi fizyograficznej utworzono — obok dotychczasowych sekcyj — nową sekcyę rolniczą. Jej zadaniem skupiać rezultaty dotychczasowych i bieżących badań innych sekcyj i spożytkowywać je ku umiejętnemu rozpoznaniu fizyograficznych właściwości kraju w odniesieniu do praktycznych potrzeb rolnictwa.

Na uwagę także zasługuje wydanie pierwszego tomu pomnikowego dzieła p. Federowskiego pod tytułem: „Lud białoruski". Gdy badania etnologiczne w obecnej swej fazie rozpraszają się przeważnie w poszukiwaniach drobiazgowych i szczegółowych, w których gromadzi się dopiero cenny materyał dla pracowników przyszłych pokoleń, tem radośniej powitać należy to dzieło, owoc niezmordowanej pracy całego życia autora, który, bez ujmy dla dokładności szczegółowego badania, odważył się na złożenie większej całości, obejmującej wyczerpującą monografię ludu białoruskiego i spełnia to piękne zadanie w sposób tak godny uznania.

Wielkie zajęcie budzić powinny badania archiwalne, mianowicie co do historyi naszej z końca XVIII stulecia, podjęte przez waszą, Panowie, stałą misyę historyczną w Rzymie, których obfite i ważne rezultaty, w miarę możności, zapewne niedługo publikowane będą.

Godne także wspomnienia są prace waszej misyi co do korzystania ze znajdujących się w Medyolanie obfitych materyałów do XVI wieku w korespondencyi św. Karola Boromeusza.

Także zaznaczyć należy fakt pomyślny dla tej Instytucyi, że dzięki staraniom troskliwego zarządu

o dobro Instytucyi, zawiązano ściślejsze w nowszych czasach stosunki jej z Akademiami, a szczególniej w Wiedniu i w Pradze. Jeżeli prawdą jest, że odosobnienie żadnej pracy nie wychodzi na dobre, to z pewnością w pracy naukowej przez wzajemne oddziaływanie osiągnąć tylko można postęp w dziedzinie umiejętności.

Sądzę, że te pobieżne wskazówki wystarczą, aby na nich oprzeć przekonanie, że Szanowni Członkowie Akademii z zadowoleniem spoglądać mogą na rezultat czynności naszej Instytucyi w roku ubiegłym.

Niepodobna mnie jeszcze pominąć tego, że w roku ubiegłym upływa dwadzieścia pięć lat od pierwszego rocznego posiedzenia Akademii.

Idąc za zwyczajem wiekami uświęconym składam z tego miejsca Akademii Umiejętności moje najgorętsze życzenia.

Niechże ta Instytucya i nadal pozostanie silną warownią czystości i ducha naszej mowy ojczystej.

Niech będzie tak, jak dotąd, promieniejącą pochodnią, oświetlającą narodowi drogę spokojnej, wytrwałej i cierpliwej pracy.

Niech będzie skarbnicą, dostarczającą dóbr idealnych dla rzeczywistego pożytku, nie dla chwilowego poklasku ogółu.

Niech pozostanie nareszcie Akademia, jak była dotąd, skrzętną opiekunką tradycyi naszej historycznej, opiekunką, zbierającą bezustannie *iniuria temporum* rozrzucone ślady prac, zasług i błędów przeszłości dla nauki i przestrogi późniejszych pokoleń.

Pomny słów, wyrzeczonych przed 25 laty przez nieodżałowanej pamięci pierwszego sekretarza generalnego Akademii, kończę me życzenia, Szan. Panowie, nie starorzymskiem: *Quod felix faustumque sit*, — ale dawnem naszem chrześcijańskiem i polskiem: „Szczęść Boże“ na dalszą pracę.

II.

PRZEMÓWIENIE

ZASTĘPCY PREZESA Dra FRYDERYKA ŻOLLA.

W uroczystem dzisiejszem zebraniu spadł na mnie zaszczytny obowiązek zabrania głosu w zastępstwie prezesa, mającego spełnić inną funkcyę odczytem, przeznaczonym na uczczenie pamięci Adama Mickiewicza, którego setna rocznica urodzenia przypada właśnie na rok bieżący.

Uważam sobie to więc za pierwszy obowiązek gorąco podziękować tobie, Ekscellencyo, za łaskawe i serdeczne słowa, świadczące o ciągłem szczerem przywiązaniu do najwyższej naszej Instytucyi naukowej, tudzież za skuteczną opiekę, której ona od ciebie, dostojny panie Wiceprotektorze, doznawała, doznaje i da Bóg jeszcze długo doznawać będzie. Serdecznie dziękując następnie wszystkim tu obecnym gościom za życzliwość, okazaną Akademii swojem przybyciem, pragnę w szczególności gorącem słowem podzięki także powitać uprzejmie

JE. pana Namiestnika, który złączony już dawniej ściślejszym węzłem z naszą Instytucyą, obecnie, kiedy został namiestnikiem, powołany zaufaniem Najjaśniejszego Pana na najwyższe w kraju stanowisko, nie szczędził drogiego czasu, aby osobiście uczestniczyć w naszem posiedzeniu. Wreszcie odpowiem, jak sądzę, uczuciom wszystkich tu obecnych, jeżeli z wyrazem głębokiej czci i wdzięczności zwrócę się do Najprzew. Księcia-Biskupa, który zawsze łaskawą życzliwość okazywał Akademii, a dzisiaj, po przebytej dłuższej chorobie, nie dał się powstrzymać od przybycia na nasze zebranie i zaszczycić je swoją obecnością.

Ćwierć wieku minęło od chwili, kiedy z łaski Najdobrotliwszego Monarchy tutejsze Towarzystwo naukowe przemienione zostało na Akademię Umiejętności. Chwila ta przypadła na dwudziestopięcioletnie panowanie Najjaśniejszego Pana, tak że dzisiejszy 25-letni jubileusz istnienia Akademii schodzi się z 50-letnim jubileuszem Jego pełnych chwały rządów; i warto zaiste przypomnieć piękny ustęp z ówczesnego adresu, w którym Akademia, dając wyraz uczuciom hołdu i najgłębszej wdzięczności wspaniałomyślnemu swemu Założycielowi, wspomniała także o wpływie umiejętności na życie nasze społeczne. „Jakikolwiek — powiedziano tam — byłby chwilowo zamęt budzących się do życia duchowych żywiołów, prawdziwa umiejętność wyniesie z niego słowo harmonii i ładu. Wyjść z niej musi poszanowanie praw Bożych i ludzkich, poszanowanie indywidualności narodowych i historycznych, podniesienie uczuć miłości i wdzięczności dla Monarchy, poczucia się do obowiązków, jakie nakłada państwo

i społeczeństwo!“ Oby się te słowa sprawdziły, a harmonia i ład jak najprędzej zapanowały we wszystkich krajach naszej Monarchii — oto życzenie, którem niewątpliwie wszyscy wobec najlepszego Monarchy jesteśmy przejęci i którego ziszczenie byłoby najpiękniejszem uczczeniem Jego jubileuszu.

Mówiąc o pamiętnej chwili założenia Akademii, z żalem winienem zaznaczyć brak tych właśnie mężów, na których Akademia, jakby na swoich filarach, pierwotnie się opierała. Już przed 15 laty pożegnaliśmy na zawsze pierwszego wielce zasłużonego jej sekretarza generalnego, w którego osobie cała niemal ówczesna czynność Akademii się skupiała. Pierwszy jej prezes, który przez długi szereg lat dzielnie przewodniczył naszej Instytucyi, złożony niemocą, od kilku lat zaprzestał udzielać nam światłej swojej rady. A iluż to ubyło innych pracowników na niwie naukowej, będących prawdziwą ozdobą Akademii! Niech nam to jednak będzie pociechą, że duch, który za wpływem tych mężów owiał Akademię od początku jej istnienia, nie zmienił się w niczem do obecnej chwili i że Akademia postępuje na tej drodze, która wskazaną jej była przez nich jako najwłaściwsza do spełnienia trudnego swego zadania. Znakomicie zadanie to określił ś. p. Szujski w końcowym ustępie pierwszego swego sprawozdania, mając na oku nie tylko obowiązek członków Akademii względem niej, ale i obowiązek naszego społeczeństwa względem Akademii. Pozwolę sobie odczytać ten ważny ustęp, zwłaszcza że ma on i dzisiaj aktualne znaczenie i nigdy go podobno mieć nie przestanie: „W chwili obecnej — pisze on — tak ciężkiemi walkami zajętej,

praca Akademii, wspierana gorąco przez kraj, winna być uważaną jako gromadzenie kapitału siły na zewnątrz, przechowywanie skarbów przeszłości na przyszłość. W walki wieku wdawać się ona nie może, ani przechylając się do stronnictw, zyskiwać przyjaciół; woli udać się do tego, co na dnie serca naszego społeczeństwa znajdować się musi, bo powinno: uczucie czci i miłości tej ziemi. Opatrzność otworzyła nam pole działalności, na którem się pracowitymi, ofiarnymi, dojrzałymi okazać możemy, gdzie rozwinąć możemy nasze zdolności, pokazać wytrwałość, dozwoliła nam strzedz przeszłości języka, badać kraj nasz: do nas, do całego kraju należy podsycać tę lampę i okazać, żeśmy jej godni".

Czy i jak dalece Akademia w ciągu 25 lat swego istnienia sprostała zadaniu, wskazanemu jej powyższemi słowy, sąd o tem nie do mnie należy, ale to z czystem sumieniem stwierdzić mogę, że się tego sądu obawiać nie potrzebuje, bo była zawsze pomna ważnych i trudnych obowiązków swoich, spełniała je gorliwie w miarę sił, któremi rozporządzała, będąc zarazem świadomą ciężkiej odpowiedzialności, jaką zaciągnęła wobec narodu, kiedy dzięki wspaniałomyślności Najdostojniejszego swego Założyciela znalazła się w warunkach, które jej dozwoliły badania swoje w całej pełni rozciągnąć na wszystkie gałęzie umiejętności. Publikacye jej stają otworem każdemu, kto się chce w nich rozglądać i przekonać o wartości zawartych tam prac. Od kilku lat podaje ona w krótkich streszczeniach, pisanych w obcych językach, badania swoje naukowe do

wiadomości bardzo licznych instytucyj naukowych zagranicznych, aby je poddać także ich ocenie.

Co się zaś tyczy naszego społeczeństwa, to z wyrazem prawdziwej wdzięczności przyznać muszę, że z jego strony popieranie celów Akademii wzrasta ciągle tak pod względem naukowym, jakoteż materyalnym. Ziomkowie nasi z rozmaitych dzielnic dawnej Polski przysyłają badania swoje, pragnąc je umieścić w publikacyach Akademii, w której słusznie upatrują punkt środkowy całego ruchu naukowego naszego narodu. Ofiarność w przysparzaniu środków materyalnych wzmaga się także coraz więcej. Przoduje w tym kierunku reprezentacya krajowa, która w tegoroczny budżet wstawiła na cele Akademii poważną sumę 30.500 złr. Uchwaliwszy poprzednio trzechletni zasiłek po 1500 złr. rocznie na badania historyczne w archiwum watykańskiem, podniosła ona ostatnią, na rok bieżący przypadającą ratę do wysokości 2000 złr. i przyznała zarazem Akademii na powyższy cel nową na następne trzechlecie subwencyę w rocznych ratach po 2000 złr. Ważne i skuteczne poszukiwania w rzeczonem archiwum, mieszczącem w sobie nieocenione dla historyi naszej skarby, spowodowały wczoraj Akademię do powzięcia uchwały względem założenia w Rzymie stacyi naukowej. Uchwała ta wymaga według przepisów naszego statutu zatwierdzenia Naj. Pana. Tymczasem już na ten cel p. Konstanty Wołodkowicz zobowiązał się przed kilku dniami do płacenia dożywotnie rocznej kwoty 800 złr. i sporządził nadto na przypadek śmierci zapis 10.000 złr. W ciągu ubiegłego roku przybyły na cele Akademii jeszcze cztery nowe zapisy, mianowicie zapis ś. p. Edwarda

Czabana 50.000 rubli, zapis ś. p. Konstantego Górskiego 12.000 rubli, zapis ś. p. Adama Prus Wiśniowskiego 3000 złr. i zapis ś. p. Dra Mikołaja Kańskiego 4000 złr. Zapisy te, z których ostatni został już zrealizowany, świadczą najlepiej o wzmagającem się w naszem społeczeństwie poczuciu rzetelnego wspierania wzniosłych celów naszej instytucyi.

Czcigodny i dostojny Wiceprotektor Akademii zakończył łaskawe przemówienie swoje słowem, którem i ś. p. Szujski przed 25 laty zakończył swoją mowę inauguracyjną, t. j. słowem ludowem: „Szczęść Boże!“ Niechże więc i mnie na zakończenie wolno będzie odpowiedzieć słowy, wyjętemi z ust naszego włościanina, które także ś. p. Szujski dołączył wówczas do swego życzenia, t. j. słowy: „Daj Panie Boże!“

III.

Sprawozdanie Sekretarza generalnego

z czynności Akademii

od Maja 1897 do Maja 1898 r.

Na wczorajszem walnem zebraniu Akademia wybrała członkiem czynnym zagranicznym na Wydziale historyczno-filozoficznym: p. Stosława Łagunę.

Wybór ten będzie podany do zatwierdzenia Jego ces. i król. Apostolskiej Mości.

W ciągu ubiegłego roku Najjaśniejszy Pan raczył najmiłościwiej zatwierdzić wybór czynnego członka zagranicznego tegoż samego Wydziału, prof. Henryka Struvego z Warszawy.

Z grona członków krajowych, najbliższych nam towarzyszy pracy, ubył w ciągu ostatniego roku jeden: ś. p. Lucyan Malinowski. Dziś właśnie mija czwarty miesiąc od jego śmierci, a dotąd trudno nam się z tem oswoić, żeśmy go utracili. Na tem dzisiejszem, uroczystem zebraniu, najmniej go braknie — co prawda. Ciasnota tej sali nie dozwala często wszystkim członkom pomieścić się na przeznaczonych dla nich miejscach; jeżeli przybędzie więcej członków zamiej-

scowych, niejeden z tutejszych nie wchodzi nawet na salę, przysłuchując się z przyległego pokoju. Do tych ostatnich prawie zawsze należał ś. p. Lucyan Malinowski. Zawsze gotów ustąpić miejsca drugim w jakiejkolwiek świątecznej chwili; zawsze i zawsze na placu w każdym dniu roboczym, nawet w ostatnich czasach, gdy rozwinięta niebezpiecznie choroba serca utrudniała mu bardzo ciężką drogę po stromych schodach naszego budynku.

Przy tym warsztacie naukowej pracy, jakim nazywano Akademię w samych jej początkach, doskonałym, niezmordowanym, budującym wszystkich kolegów pracownikiem był Malinowski. I publikacye nasze wzbogacił tyloma cennymi owocami swej indywidualnej naukowej pracy i jako najgorliwszy Sekretarz Wydziału filologicznego zasłużył się niepospolicie około żywego rozbudzenia ruchu naukowego na tym Wydziale.

Jako uczony, odznaczał się znamiennem piętnem, które go wyróżniało między innymi. Po śmierci Szujskiego, nie wiem, czy ktokolwiek z nas mógł się z nim równać w miłości przedmiotu, który uprawiał. A była to miłość gorąca, w której uczony, żyjący tylko dla swej nauki, uczony, ceniony przez obcych jako jeden z najznamienitszych przedstawicieli filologii słowiańskiej, bladł i znikał przy Polaku, serdecznym miłośniku tego języka, którego brzmienia kołysały jego dzieciństwo, a którego badaniu umiejętnemu poświęcił życie do ostatniego tchnienia. Są tacy, którzy mówią: „Jako Polak, ubolewam nad postępującem skażeniem języka; jako filolog, muszę się delektować nad każdym nowym jego fenomenem, bo jest on dla mnie tem, czem nowy, niezbadany okaz patalogiczny dla anatoma! Malinowski

nie znał tej dystynkcyi; był zawsze i wszędzie, a przedewszystkiem w swej pracowni Polakiem. Mężem nauki nigdy być nie przestawał; filolog a człowiek nerwowy, ileż to razy zżymał się na dyletanckie zachcianki niepowołanych prawodawców, którzy w niedozwolony przez naukę sposób starają się bronić poprawności języka bezpłodnymi anatematami. Ale umysł jego jasny, nieoślepiony jaskrawością najświeższych teoryi, nie znał rozdźwięku między sumieniem Polaka i lingwisty. Umysł ten widział jasno, że filologia nie abdykuje bynajmniej, jeżeli, nie poprzestając na stwierdzaniu ciekawych zjawisk językowych, spożytkowuje swe zdobycze w celach praktycznych a dla spraw narodowych żywotnych, jak żywotną jest sprawa naszego języka, tego tętna w życiu narodu. Za tem też poszło może pewne zacieśnienie dziedziny jego pracy naukowej, która nie obejmowała wszystkich rozległych zakresów nowożytnej filologii, skupiając się z rzadką pracowitością na dwóch przeważnie polach: dyalektologii polskiej i badań nad starymi pomnikami języka. Tu widział Malinowski dwa źródła ożywcze dla dzisiejszego języka: skarby w znacznej części nietknięte, z których umiejętna ręka dobyć może wiele klejnotów zapomnianych, nie tylko dla wzbogacenia wiedzy ogólnej i dla chluby polskiej nauki, ale i dla odrodzenia języka, którym mówi obecne pokolenie.

Słusznie możemy się szczycić spuścizną naukową, którą Malinowski pozostawił po sobie. Żal jednak to powiedzieć, że z pewnością ta spuścizna byłaby o wiele jeszcze obfitsza, gdyby nie ów rys znamienny w charakterze ś. p. Lucyana, to typowe, z zaparciem się siebie, ustępowanie miejsca drugim. W każdej gałęzi

Akademii — mimo ofiarności społeczeństwa, poparcia kraju i państwa — fundusze nasze zawsze są jeszcze niedostateczne. Zawsze więcej jest do wydrukowania, niżli fundusze starczą. A Malinowski, jako Sekretarz Wydziału, zawsze i wszędzie ustępował miejsca drugim, zwłaszcza młodszym, rzecz jasna, niecierpliwszym, którym byłoby zbyt boleśnie czekać długo na ogłoszenie wykończonej pracy. Dlatego tyle prac jego pozostało niewykończonych: nie przykładał do nich ostatniej ręki, bo wiedział dobrze, że tę czynność musiałby jeszcze raz na nowo powtórzyć przed oddaniem pracy do druku, aby uwzględnić wszelkie nowsze badania, postawić rzecz gotową na wysokości umiejętnych wymagań. W rękopisach, po zmarłym pozostałych, widzimy wskutek tego wiele prac nie rozpoczętych, ale znacznie posuniętych naprzód, a niewykończonych. Musiałem ten fakt stwierdzić: to prosty obowiązek względem niezmordowanej pracowitości uczonego i rzadkiego charakteru człowieka.

Bywają wyrażenia, których tak często się nadużywa, że trudno prawie ich użyć tam, gdzie mają zastosowanie, z obawy, aby pozorem frazesu nie uchybić temu, któremu się one rzeczywiście należą. Malinowski padł istotnie, jak żołnierz na posterunku. 10-go stycznia, słabym, zmęczonym głosem przedstawił ostatnią pracę na posiedzeniu Wydziału; 13-go przewodniczył na posiedzeniu Komisyi antropologicznej; nazajutrz do 11-tej wieczorem zajęty był korektą — mozolna funkcya Sekretarza Wydziału; w godzinę potem przestało bić to serce, tak kochające nasz język, naszą naukę, naszą Instytucyę. Cześć jego pamięci!

Zastęp członków zakrajowych uszczuplił się zgonem ś. p. Alfreda Arnetha, Prezesa Akademii wiedeńskiej, Dyrektora Archiwum Domu Cesarskiego, Dworu i Państwa. Jeden to z ostatnich w tej świetnej plejadzie historyków niemieckich naszego stulecia, których talent i praca stanowić będą epokę w dziejach nauki historycznej; nam był szczególnie bliski z powodu swych badań nad historyą pierwszego rozbioru Polski, które złożył w głównem, najznakomitszem swem dziele, w historyi panowania Maryi Teresy.

Rzewne wspomnienie należy się wreszcie byłemu członkowi Towarzystwa Naukowego krakowskiego, a tem samem nadzwyczajnemu członkowi Akademii, ś. p. Mikołajowi Kańskiemu, który zawsze zaliczał się do wypróbowanych przyjaciół naszej Instytucyi i w testamencie swoim przekazał jej legat 4000 złr.

Wydział filologiczny wydał w roku ubiegłym dwa tomy Rozpraw: XXVI i XXVII, a także dzieło p. Maryana Zdziechowskiego p. t.: „Byron i jego wiek“. T. II. (Czechy, Polska, Rosya). W dalszym ciągu wydawnictwa Bibliografii polskiej czł. K. Estreichera wyszedł T. XV (zeszyty 1—4); w dalszym ciągu wydawanych przez czł. W. Wisłockiego: „Acta rectoralia Almae Universatis studii Cracoviensis“ wyszedł zeszyt czwarty T. I.

Na wydziale filologicznym złożono następujące prace:

Z historyi języka polskiego czł. L. Malinowski przedstawił pracę swoją: „O zabytku języka polskiego z początku XVI w.“, a czł. J. Rostafiński: „Słownik polskich imion rodzajów oraz wyższych skupień roślin.“

Z historyi literatury i kultury. Czł. Roman Pilat odczytał rozprawę p. t.: „Autografy późniejszych ksiąg Pana Tadeusza“ (od IV—XIV ks.). Czł. Fr. Piekosiński podał wiadomość „O nieznanej monecie pamiątkowej Bolesława Chrobrego“. Czł. J. Tretiak przedstawił pracę p. t.: „Piotr Skarga wobec Rusi“ i odczytał z niej dwa rozdziały: 1) Piotr Skarga i Krzysztof Broński, 2) Piotr Skarga i Iwan Wiszeński. Czł. M. Kawczyński przedstawił rozprawę p. t.: „O stosunku komedyi Les contens Odet'a de Turnèbe z r. 1558 do Les Ebahis Jakóba Grévin z r. 1560.“ K. Morawski wyłożył treść swojej pracy p. t.: „O początkach nauki prawa rzymskiego w Uniwersytecie krakowskim“. Ks. J. Fiałek przedstawił swoje „Studya do dziejów Uniwersytetu krakowskiego w wieku XV. W pięćsetną rocznicę założenia Wydziału teologicznego w Krakowie.“ Czł. J. Tretiak wyłożył treść i odczytał część swojej rozprawy p. t.: „Cześć Mickiewicza dla Najśw. Panny.“ Czł. B. Ulanowski podał wiadomość o kilku nieznanych zabytkach politycznej literatury polskiej z drugiej połowy XVI w. Czł. J. Tretiak przedstawił treść swojej pracy p. t. „Zmiana pierwotnego planu i tytułu Grażyny Mickiewicza.“

Z historyi sztuki. Czł. J. Bołoz-Antoniewicz przedstawił rozprawę swoją p. t.: „Rozwój młodzieńczy Lorenza Costy i jego obraz w Galeryi XX. Czartoryskich w Krakowie,“ jako początek „Studyów nad sztuką włoską XV i XVI wieku.“

Z filologii klasycznej. Czł. A. Miodoński wyłożył treść pracy swojej p. t.: „De declamatione in Lucium Sergium Catilinam observationes“. Czł. L. Sternbach

mówił „O kodeksach greckich w Eskurialu i Madrycie“. Czł. L. Ćwikliński „O nowoodkrytych poematach Bakchylidesa“. Złożono prace p. J. Króżla: „Ból fizyczny jako czynnik dramatyczny w tragedyi greckiej“ i p. P. Pasowicza „De Flori codice Cracoviensi“.

Z językoznawstwa ogólnego złożono anonimową pracę: „Mowa jako objaw fizyologiczno-psychologiczny“.

Prócz tego p. Kunik, czł. Akademii petersburskiej, za pośrednictwem czł. J. Baudouin de Courtenay zakomunikował swój „Pogląd krytyczny na dotychczasowe traktowanie kwestyi lechickiej,“ a czł. J. Baudouin de Courtenay podał wiadomość o swojej rozprawie drukowanej w Petersburgu p. t: „Кашубскій языкъ, кашубскій народъ и кашубскій вопросъ“ i o swojej recenzyi na pracę A. Barańskiego: „Die vorgeschichtliche Zeit im Lichte der Hausthiercultur.“

Prace nad słownikiem staropolskim postępowały w ubiegłym roku niezbyt szybko, raz dla prawie zupełnego braku odpowiednich współpracowników, powtóre zaś z powodu choroby jednego z redaktorów słownika, ś. p. Lucyana Malinowskiego. Główną zdobyczą na tem polu jest złożenie przez prof. J. Bystronia wyczerpującego słownika do ustaw polskich w wydaniu prof. Piekosińskiego. Materyał kartkowy tego słownika zostanie naturalnie wcielony do ogólnego słownika staropolskiego. Oprócz tego drugi z redaktorów słownika, prof. Baudouin de Courtenay zajmował się sprawdzeniem dokładności wypisów kartkowych z innych zabytków, którato dokładność pozostawiała wiele do życzenia, skutkiem czego na poprawianie błędów i dopeł-

nianie luk traciło się wiele czasu. Nareszcie praca redakcyjna skierowaną została ku wszechstronnemu opracowaniu paru zabytków i ku ułożeniu z nich słownika wzorowego, mogącego służyć za podstawę do dalszych prac.

Ponieważ **Komisya językowa**, która od dłuższego czasu była nieczynną, została przed paru miesiącami zreorganizowaną, jest więc nadzieja, że wskutek tej reorganizacyi i praca nad słownikiem staropolskim będzie się teraz posuwać w przyśpieszonem tempie. Tej komisyi poruczono zbadanie rękopiśmiennego zabytku staropolskiego języka, znajdującego się w Muzeum XX. Czartoryskich w Krakowie p. t.: „Książka Zofii Odrowążówny“ i przedstawienie Wydziałowi wniosku, gdzie i jak należy go drukować.

Komisya do dziejów literatury i oświaty w Polsce po wydaniu IX tomu Archiwum do dziejów literatury i oświaty postanowiła przeznaczone dla siebie na rok ubiegły fundusze obrócić na drukowanie poezyj Rojzyusza, przygotowanych do wydania przez prof. Kruczkiewicza. Poezye te drukują się obecnie i zajmą dwa duże tomy.

W Bibliotece pisarzów polskich wydano w roku ubiegłym:

1) J. Stoka, M. Pudłowskiego i J. A. Kmity Powieści wierszowane 1564—1610 (wydawca p. Samuel Adalberg).

2) Marcina Błażewskiego „Setnik przypowieści uciesznych 1608“ (wyd. Dr. Wilhelm Bruchnalski).

3) Olbrychta Strumieńskiego „O sprawie, sypaniu, wymierzaniu i rybieniu stawów 1573“ (wyd. Feliks Kucharzewski).

Komisya historyi sztuki od miesiąca kwietnia r. 1897 do marca r. 1898 odbyła posiedzeń ośm, a rezultatem jej czynności naukowej jest kilka dłuższych rozpraw, oraz cały szereg krótszych referatów, odnoszących się do sztuk plastycznych w Polsce, głównie zaś tym razem do dziejów rzeźby. Rozprawy te i sprawozdania z posiedzeń ukażą się wkrótce w druku w dwóch naraz zeszytach następnych tomu V Sprawozdań, które obejmować będą prace Komisyi z r. 1896 i r. 1897.

W ostatnim roku działalności naukowej, z dziedziny dziejów budownictwa w Polsce kilka rozpraw w Komisyi przedstawiono. Prof. Władysław Łuszczkiewicz omówił naprzód w pracy p. t. „Topografia Krakowa z doby przedhistorycznej na podstawie dotychczasowych badań gruntu“ konfiguracyę pagórkowatego terenu u stóp pierwotnego wawelskiego grodu i przedstawił najdawniejsze tam ludzkie siedziby wraz z pierwszemi ich kościołami. Nadto podał on również dłuższy referat o kościółku św. Idziego w pobliżu miasta Inowłodza nad Pilicą na podstawie zdjęć rysunkowych, dokonanych na miejscu przez p. Maryana Wawrzeniekiego z Warszawy; zabytek ten zdaniem prof. Łuszczkiewicza nie był inkastellowanym kościołem z XII w., ale kaplicą cmentarną na wzgórzu, która była znacznie dawniejszą od zamku inowłodzkiego, pochodzącego z epoki Kazimierza W. P. Zygmunt Hendel streścił badania swe nad gotyckim kościołem Najśw. Panny we wsi Łapczycach pod Bochnią, dziś prawie całkiem opuszczonym, i przedstawił jego plany oraz zdjęcia rysunkowe, odnosząc zabytek ten do najpiękniejszych budowli w Polsce pod koniec wieków średnich z powodu pysznych jego

proporcyj i sklepień. Do dziejów budownictwa odnosi się również referat p. Juliana Pagaczewskiego o kościele św. Gertrudy w Krakowie, stojącym na wałach miejskich przy wylocie ul. Siennej aż do r. 1822, a o którym wzmianka najdawniejsza sięga r. 1469; na tryptyku malowanym w końcu w. XV a przechowanym dziś w kościele św. Mikołaja znajduje się wrzekomo przedstawienie tej pięknej gotyckiej budowli, ufortyfikowanej i zdobnej pięknym charakterystycznym erkerem. P. Karol Potkański podał cały szereg wiadomości o najdawniejszych kościołach drewnianych na Podhalu wraz z ich opisami, jak w Sromowcach Niżnich, w Dębnie i t. d., na podstawie ustępów z dokładnej i ciekawej wizyty kościelnej archidyakonatu sądeckiego z r. 1608 z archiwum konsystorskiego w Krakowie. Nadto przypomniał piękny a zajmujący zabytek drewnianego budownictwa świeckiego z w. XVII, wspaniały dwór w Ciepielowie w Radomskiem, stawiany przez Kazanowskich a zdobny dwiema wieżami oraz zewnętrznemi polichromowanemi rzeźbami. Wreszcie Dr. Stanisław Tomkowicz streścił rezultaty badań swych dokonanych na podstawie aktów archiwum miejskiego krakowskiego nad całym szeregiem architektów, mularzy i kamieniarzy w pierwszej połowie w. XVII w Krakowie pracujących, przy czem także niektórych wiadomości o budowlach i o artystach sięgających w. XVI tam zaczerpnął.

Najobficiej przedstawiają się w roku minionym badania, dokonane nad dziejami dawnej rzeźby w Polsce. Rozpoczyna je chronologicznie referat prof. Łuszczkiewicza o płaskorzeźbie kamiennej należącej do tympano-

na portalu północnego katedry w Gnieźnie a przedstawiającej z mnóstwem ikonograficznie ważnych szczegółów scenę Ukrzyżowania, utworze pochodzącym z w. XIV. Prof. Dr. Maryan Sokołowski w obszernej rozprawie omówił zagadkowy pomnik arcybiskupa gnieźnieńskiego z herbem Poraj z drugiej połowy w. XV i ustalił jego determinacyę oraz pochodzenie; jest to wspaniały nagrobek z czerwonego marmuru z postacią arcybiskupa Jana Gruszczyńskiego († 1473 r.), wykonany między r. 1480—1490 wedle modelu Wita Stwosza a fundowany zapewne przez króla Kazimierza Jagiellończyka do katedry w Gnieźnie dla uczczenia pamięci prymasa i ulubionego kanclerza; utwór to pierwszorzędnej piękności i siły, jeden z najwspanialszych, jaki po Stwoszu w Polsce pozostał, a pełen cech charakterystycznych i dla osoby Gruszczyńskiego i dla wielkiego rzeźbiarza; przy tej sposobności referent podał również rezultaty badań swych nad rodzajami marmurów, które do Polski z Węgier i z Salzburga sprowadzano, a z których wykute są wszystkie monumentalne u nas nagrobki od w. XIV począwszy. — Uczeń prof. Sokołowskiego, bar. Ludwik Puszet przedstawił dłuższą pracę o rzeźbionym drewnianym „Ołtarzu św. Jana Chrzciciela w kościele św. Floryana w Krakowie“; dowodzi w niej, że tryptyk ten w r. 1860 fałszywie został przy restaurowaniu go z poszczególnych części złożony, że zaś centralna jego scena nie przedstawiała tak jak dziś wrzekomej Wizyi św. Jana, ale Chrzest Chrystusa, ze stojącą w samym środku w wodzie a obecnie zaginioną postacią Zbawiciela oraz ze św. Janem i Aniołami po bokach; pochodzi cały ten tryptyk wraz z płaskorzeźbionemi scenami na

skrzydłach z r. 1518, znajdował się dawniej w kaplicy Bonerów kościoła Maryackiego, a stylem najbliższy jest ołtarza św. Anny w kościele św. Wawrzyńca w Norymbergii, do którego skrzydła malował Hans Suess von Kulmbach. — Do rzeźby gotyckiej należy również drewniany bardzo piękny i szlachetny posąg Madonny z Dzieciątkiem z kościoła św. Mikołaja w Krakowie, który p. Julian Pagaczewski odnosi w referacie swym do początku wieku XV, a w którym widne są niezawodnie wpływy rzeźby czeskiej na polską. Prof. Łuszczkiewicz w czasie swej wakacyjnej wycieczki do Królestwa, w ciągu której zbadał dokładnie kościoły w Puławnie, w Sieradzu, w Warcie i w Łasku, podał referat o dawnym gotyckim kościele w Łasku oraz o słynnym tamże płaskorzeźbionym marmurowym białym medalionie kolistym z Madonną, ofiarowanym przez Klemensa VII prymasowi Janowi Łaskiemu, który odnosi do epoki Leona X i do najpiękniejszych utworów rodziny della Robbia. Wreszcie Dr. Adam Chmiel udzielił wiadomości o krakowskim snycerzu Jakóbie Nieśniowskim, mieszczaninie na Kazimierzu, zmarłym w r. 1673, który wykonał wielkie stalle radzieckie w kościele Bożego Ciała i znaczną posiadał pracownię.

Do historyi malarstwa w Polsce odnosiły się naprzód referaty prof. Łuszczkiewicza, w których omawia obraz wielkich rozmiarów, przedstawiający scenę „Wniebowzięcia Najś. Panny“, utwór malarstwa cechowego polskiego z drugiej połowy w. XV w kościele Bernardynów w Warcie, oraz tamże w farze się znajdujące reszty obrazów z gotyckiego tryptyku z I-szej połowy w. XVI też z główną sceną „Wniebowzięcia“, dziś wprawione w ba-

rokowy wielki ołtarz. Tenże podał również wiadomość o malarzach Joachimie i Janie Goraju, którzy malowali obrazy do wielkiego ołtarza kościoła św. Katarzyny w Krakowie między r. 1502 a 1508, jak o tem świadczą zapiski w księgach rachunkowych klasztoru Augustyanów, dochowanych do dziś dnia prawie w całości. Do początków wieku XVI odnosi się także referat prof. Maryana Sokołowskiego o dwóch portretach margrabiego Fryderyka Brandenburskiego na Anspachu i jego żony Zofii, córki Kazimierza Jagiellończyka († 1512 r.), malowanych niezawodnie przez Hansa Suessa von Kulmbach. Wśród kilku drobniejszych wiadomości, opartych na listach biskupa Tomickiego do kanonika Borka z r. 1533, Dr. Jerzy Kiszkowski podniósł zwłaszcza szczegóły o malarzu „bracie Stanisławie z Mogiły", który zapewne wykonał freski w bibliotece mogilskiego klasztoru w r. 1536. W końcu prof. Dr. Jerzy hr. Mycielski przedstawił dwa dotąd w całości nieznane listy francuskie malarza Jana Piotra Norblina, pisane około r. 1780 do ks. Heleny Radziwiłłowej wojew. wileńskiej, a odnoszące się do prac artysty w słynnej „Arkadyi" pod Łowiczem, rzucające zaś nader charakterystyczne nowe światło na wytworną kulturę i na sposób pracy Norblina.

Na przejściu od dziejów rzeźby do historyi przemysłu artystycznego stoi rozprawa p. Leonarda Lepszego o Jakóbie Caraglio, rytowniku, złotniku i medalierze włoskim, osiadłym w Polsce od r. 1539; dokumenta z tek po ś. p. Żegocie Paulim nowe światło rzucają na jego pobyt w Krakowie i na prace tamże dla Zygmunta I i Zygmunta Augusta wykonane, na

jego stosunki rodzinne, podróże, wreszcie śmierć, zaszłą w r. 1565. Do drugiej połowy wieku XVI odnosi się praca prof. Dr. Jerzego hr. Mycielskiego p. t.: „Siedmiogrodzki skarbiec Gryzeldy Batorówny“, oparta na rękopiśmiennym inwentarzu wyprawy, jaką córka brata króla Stefana w r. 1583, poślubiając hetmana Zamoyskiego, do Polski przywiozła, a jaką po jej śmierci w r. 1590 wedle spisanego wtedy regestru do Siedmiogrodu rodzinie jej zwrócono; szereg to niezliczony wspaniałych klejnotów, szat bogatych i sreber, które rzucają nowe światło na stosunki kulturalne Batorych z Polską i na bogactwo trzeciej żony Zamoyskiego. Do tego samego rodzaju naukowych badań należy „Regestr skarbu książąt Ostrogskich w Dubnie z r. 1614“, nadesłany Komisyi wraz z objaśniającym wstępem przez ks. Jana Tadeusza Lubomirskiego z Warszawy. — Prof. Dr. Jerzy hr. Mycielski przedstawił referat o t. zw. „Pucharze Sobieskiego“ w „Gabinecie medalów“ w Paryżu, który wedle pracy p. H. de la Tour nie może mieć żadnego związku z Janem III, ale jest tylko gloryfikacyą cesarza Leopolda I po odsieczy r. 1683. P. Zygmunt Hendel zwrócił uwagę na bramki z kutego żelaza, zamykające wejście na schody w wielu patrycyuszowskich domach krakowskich z w. XVII, z których niektóre są bardzo ozdobne i piękne w rysunku i kompozycyi. Do podobnego działu przemysłu artystycznego należą także żelazne rzeźbione szczypce do robienia opłatków kościelnych, wyrabiane w Polsce po miasteczkach i nawet po wsiach, a które w osobnym referacie omówił prof. Dr. Jerzy hr. Mycielski, opisując cały ich szereg od początku w. XVIII i wykazując

zarazem nazwiska wiejskich domorosłych artystów n. p. Baczeńskiego z Tarnowca pod Jasłem, którzy je wykonywali nader zręcznie i nieraz z wielkim smakiem. W końcu p. Aleksander Jelski nadesłał rozprawę wraz z wielu rysunkami o fabryce szkieł ks. Radziwiłłów w Urzeczu, w której w w. XVIII wyrabiano nawet zwierciadła weneckie i kolorowane kinkiety.

Wydział historyczno-filozoficzny. Z publikacyj Wydziału ukazały się w roku bieżącym: Rozpraw tomy XXXV i XXXVI z pracami pp. A. Brückner a, O. Balzera, F. Gabryla, Fr. Piekosińskiego, A. Potkańskiego, A. Prochaski. Rozpoczęte w roku zeszłym dzieło czł. kor. T. Korzona: „Dola i niedola Jana Sobieskiego“ okazało się nierównie obszerniejszem, aniżeli Wydział pierwotnie mniemał. To też mimo wielkiego pospiechu w druku, gotowe są dotychczas tylko dwa pierwsze tomy, trzeci jest na ukończeniu, a całe dzieło w Maju ukaże się na widok publiczny. Z powodu kilkakrotnego niedojścia do skutku konkursu im. ks. Jakubowskiego, powstały oszczędności na bieżących odsetkach, które zgodnie z listem fundacyjnym Wydział przeznaczył na wydawnictwo z zakresu historyi kościoła w Polsce. W r. b. została też rozpoczęta publikacya „Libri visitationum Johannis Łaski archiepiscopi Gneznensis“ z lat 1511—1513, pomnika pierwszorzędnej doniosłości dla historyi stosunków ekonomicznych w Polsce w w. XVI. Wydawnictwo to, powierzone czł. czyn. B. Ulanowskiemu, jest już doprowadzone do 55 formy druku i przed końcem r. 1898 oddanem zostanie do użytku publicznego.

Prace, czytane lub streszczone na miesięcznych posiedzeniach Wydziału, dotyczą następujących przedmiotów.

W rozprawie: „O Piaście“ rozbiera czł. A. Brückner temat opracowany niedawno przez Prof. Wojciechowskiego, i dotyka ze stanowiska językoznawstwa wielu pytań z najdawniejszej historyi Polski. Czł. Kętrzyński przedstawia z jednej strony w „Przyczynkach do historyi Piastów i Polski piastowskiej“ wynik swych badań nad kilkoma kwestyami z czasów Mieczysława I i Bolesława Chrobrego a z drugiej powraca w „Najdawniejszych żywotach św. Wojciecha“ do studyów swych nad średniowieczną historyografią polską. Do tego samego zakresu należy również rozprawa p. Stanisława Kętrzyńskiego p. t. „Gall-Anonim i jego kronika“. Czł. Fr. Piekosiński pozostaje na gruncie prawa polskiego w pracach: „Przewód sądowy wedle prawa polskiego. Część I. Sądy“; — „Najstarszy dokument polski w świetle prawa polskiego“; — „Czy Władysław Jagiełło był za życia królowej Jadwigi rzeczywistym królem polskim czy też tylko mężem królowej“; — „Nieznane laudum wojnickie ziemi krakowskiej w przedmiocie pospolitego ruszenia pospólstwa z roku 1503“ i „Sejm walny warszawski z r. 1572“, ale równocześnie zwraca swoją uwagę na numizmatykę i heraldykę w rozprawach o „Zawiązkach rzeczy menniczej w Polsce w dobie Piastowskiej“ i o „Długoszu jako heraldyku na tle heraldyki polskiej średniowiecznej“. Czł. O. Balzer daje początek w wyzyskaniu dla historyi prawa polskiego cennych zdobyczy zawartych we własnem dziele o Genealogii Piastów, rozbierając: „Sprawę na-

stępstwa po Kazimierzu Wielkim". Do spraw kultury i wykształcenia naukowego w Polsce XV wieku zwraca się ks. Prof. J. Fijałek w pracy p. t. „Uniwersytet krakowski wobec schizmy soboru bazylejskiego". Wszystkie dotychczas wymienione rozprawy dotyczą, z wyjątkiem jednej p. Piekosińskiego, epoki średniowiecznej. W XVII-te stulecie przenosi nas p. Dr. Wiktor Czermak w artykule: o „Stanisławie Temberskim i jego rocznikach" napisanym jako wstęp do równocześnie publikowanego dzieła Temberskiego, znanego historyografa Uniwersytetu krakowskiego. XVIII wiek znalazł uwzględnienie w jednem również sprawozdaniu Prof. Dembińskiego „Z poszukiwań archiwalnych w Paryżu i Londynie". Sprawozdanie to dotyczy głównie lat 1790—1794.

Komisya Historyczna wydała w roku ubiegłym, oprócz oddzielnego tomu XVI w dziale Scriptores Rerum Polonicarum, który zawiera „Temberskiego Annales. 1647—1656" wydane przez Dr. W. Czermaka, nadto następujące publikacye: „Listy i Akta Piotra Myszkowskiego, generalnego starosty ziem ruskich za Jana Olbrachta", zebrane przez ś. p. A. Pawińskiego, wydane zaś przez prof. A. Lewickiego; sumaryczny „Spis głów Żydowskich w Koronie z r. 1765" wydany przez pp. Kluczyńskiego i Kluczyckiego, i szczegółowy „Spis Żydów w Województwie krakowskiem 1765 r." wydany przez Dr. A. Czuczyńskiego, oraz wiadomość o „Poszukiwaniach spisów ludności w dawnej Polsce w zbiorach w Petersburgu, Moskwie i Wilnie" podaną przez prof. Kleczyńskiego. Wszystko to pomieszczone

jest w tomie VIII Archiwum Komisyi, który cały niebawem będzie ukończony; a tak samo wkrótce wyjdą „Dyaryusze sejmowe z r. 1585“ wydawane przez Dr. Czuczyńskiego, których druk z przyczyn niezależnych od Komisyi nadspodziewanie długo się przeciąga, lecz jest już na ukończeniu. Drukowano dalej tom II wydawanych przez prof. Ulanowskiego Acta iudiciorum ecclesiasticorum, który jednak nie prędko jeszcze się ukaże; rozpoczęto zaś druk dalszego tomu, z kolei już 4-go, X. Wielewickiego „Dziennika domu zakonnego OO. Jezuitów u św. Barbary w Krakowie“; tom ten, poczynający się z r. 1620, wydaje tak samo jak oba poprzednie X. Dr. W. Chotkowski. Nakoniec rozpoczęto prace przygotowawcze około wydania przez Dr. W. Czermaka ważnego a znanego dotąd tylko z niedokładnego przekładu w wydaniu Raczyńskiego „Memoriale“ Kanclerza Albrechta Radziwiłła, którego udało się odnaleść rękopis spółczesny, a bodaj nawet autograf autora; i około wydania przez Dra S. Krzyżanowskiego „Albumu paleograficznego“, obejmującego dokładne podobizny fotograficzne najdawniejszych dyplomatów polskich.

Poszukiwania w archiwach rzymskich, prowadzone w r. 1896/7 przez pp. Abrahama, Winiarza i Kadena, przekonały, że do dawniejszych średniowiecznych dziejów polskich znaleść można w Rzymie jeszcze wiele ważnego materyału dotychczas nieznanego. Prof. Abraham, który znowu przebywał dłuższy czas w Rzymie pod koniec r. 1897. i Dr. Henryk Kaden, który się obecnie jeszcze tamże znajduje, prowadzili dalej rozpoczęte w przeszłym roku badania. O ich wyniku

prof. Abraham złoży niebawem dokładne sprawozdanie, które będzie ogłoszone w Archiwum Komisyi, plon zaś wyskany skutkiem tych poszukiwań dostarczy materyału do nowej publikacyi: Monumenta Vaticana. Regularny i nieprzerwany tok dalszych poszukiwań w Rzymie w latach najbliższych ubezpieczyła niedawna uchwała sejmowa, przeznaczająca zwiększoną (z 1500 fl. rocznie na 2000 fl.) na ten cel subwencyę obok przedłużonej nadal dotychczasowej subwencyi rządowej (600 fl. rocznie). Komisya też mianowała swojego członka, mieszkającego w Rzymie pana Adama Darowskiego, stałym reprezentantem na miejscu t. zw. polskiej Ekspedycyi rzymskiej, powierzając mu poszukiwania za materyałami do dziejów polskich z końca wieku XVII-go; natomiast p. Kutrzeba, który się ma udać do Rzymu w roku przyszłym 1898/9, będzie się zajmować dalszem gromadzeniem materyałów średniowiecznych. Jest nadto wszelkie prawdopodobieństwo, że niebawem będzie można przystąpić do publikacyi materyałów już dawniej zgromadzonych z archiwów rzymskich i przechowywanych w zbiorach Komisyi w t. zw. Tekach Rzymskich (których sumaryczny spis ogłoszono drukiem dla użytku członków Komisyi). Na to wydawnictwo brakło dotychczas Komisyi funduszów; w preliminarzu jednak budżetu na rok 1898 przedłożonym Radzie Państwa, zamieszczono już pierwszą część nadzwyczajnej dotacyi dla Akademii Umiejętności, przeznaczonej między innemi na wydanie ważnych materyałów pochodzących z Nunziatura di Polonia, a odnoszących się do czasów Stefana Batorego. W celu uzupełnienia tych materyałów

tak w Rzymie, jakoteż w Medyolanie, gdzie się przechowuje ważna korespondencya św. Karola Borromeusza, z którym owocześni nuncyusze w Polsce zostawali w ciągłych stosunkach, prof. Smolka udał się znów do obu tych miejsc, gdzie pracował przez miesiące marzec i kwiecień.

Poszukiwania archiwalne za materyałami do dziejów drugiego i trzeciego rozbioru Polski, które prof. B. Dembiński robił poprzednio za zasiłkiem Komisyi w Paryżu i Londynie, prowadził on dalej w roku ubiegłym w archiwach w Dreznie i Berlinie. Materyały w ten sposób gromadzone przeznacza on do zbiorów Komisyi, która przyznała mu pewną subwencyą w celu ich dalszego zbierania, w przewidywaniu, że z tych zbiorów będzie mogła powstać oddzielna publikacya Komisyi dotycząca tego przedmiotu.

Komisya prawnicza, dzięki ustalonemu na lat kilka planowi robót, może z pewną pretensyą do systematyczności postępować w swych wydawnictwach. Szczupłość środków pieniężnych nie pozwala Komisyi na zbyt wydatną pracę, ale mimo to licząc na lepsze w przyszłości warunki, Komisya nie ustaje w podejmowaniu prac przygotowawczych, których rezultaty w niedługim czasie będą widoczne. Tak prócz przygotowań do krytycznego wydania: Voluminum legum, które człon. O. Balcer nieustannie prowadzi, wymienić należy poszukiwania podejmowane przez człon. Wł. Abrahama i ks. Prof. J. Fijałka w celu zgromadzenia materyałów do ogłoszenia zupełnego zbioru synodów polskich tak prowincyonalnych jak dyecezyalnych. Niektóre pomniki są

wspólne komisyom prawniczej i historycznej, to też wtedy, kiedy dotacya Komisyi prawniczej okazuje się niedostateczną, Komisya historyczna obejmuje publikacye takie, jak n. p. Wyjątków z ksiąg biskupich i konsystorskich z XV i XVI wieku, lub prowadzi na własną rękę gromadzenie odpisów do wydawnictwa laudów sejmikowych, co oczywiście w najbliższym pozostaje związku z tą grupą źródeł historycznych, których wyzyskanie niezbędnem jest dla historyków prawa polskiego.

Tom VI Archiwum doszedł do 15-go arkusza (str. 240) i obejmuje dotąd: 1) „*Acta ecclesiae collegiatae Varschoviensis*“ z XVI wieku, przyczem wydawca czł. Ulanowski podał w formie regestów bardzo wiele niedrukowanych dotąd dokumentów z XIV—XVI wieku objaśniających losy kolegiaty warszawskiej. 2) „Układ systematyczny prawa polskiego z w. XVI“, pomnik bardzo ważny, dochowany w 2 rękopisach Biblioteki Ossolińskich i hr. Branickich w Suchej, który dozwoli prowadzić dalej wstrzymane na razie wydawnictwo wyroków sądów sejmowych i królewskich z XVI w., przeznaczonych do XI Tomu Star. Pr. Pol. Pomników. Materyał dalszy już jest gotowy do druku a cały tom ukaże się jeszcze w r. 1898.

Tom XII Star. Prawa Pol. Pomników został już ukończony na formie 87 (str. 694) i obejmuje prócz poprzednio wymienionych zabytków w dalszym ciągu wizyty dóbr Pabianickich, oraz Materyały do historyi poddanych w starostwie Nowotarskiem, księgę gromadzką wsi Skotniki i kilka aktów do wsi Łęki i Przyborów. Wydawca człon. Ulanowski ma jeszcze

zebrany materyał, wystarczający na zapełnienie XIII Tomu St. Pr. Pomników, którego druk też został już rozpoczęty. Ażeby jednak jak najprędzej ogłoszony dotychczas materyał uprzystępnić badaczom, zostaną Tomy X i XII niebawem w świat puszczone, poczem dopiero ukaże się Tom XIII, który zawierać będzie wykazy do wszystkich trzech tomów.

Komisya doznawała jak w latach ubiegłych bardzo skutecznej pomocy od wszystkich polskich bibliotek i archiwów, co z tem większem należy podnieść uznaniem, że tylko na tej drodze możliwem było osiągnąć rezultaty, które choć skromne, przecież znajomość źródeł prawa polskiego znacznie rozszerzyły.

Wydział matematyczno-przyrodniczy wydał Tom XXXIII „Rozpraw“, oraz w polskiem tłómaczeniu dzieło Buratiniego: Misura universale.

Wydział rozbierał na swych posiedzeniach 45 prac, z których 42 postanowiono drukować.

Z pomiędzy tych prac dwie wchodzą w zakres matematyki. Są to prace p. K. Żorawskiego; jedna: „O całkowaniu pewnej kategoryi równań różniczkowych zwyczajnych rzędu trzeciego“, a druga pod tytułem: „Przyczynek do teoryi nieskończenie małych przekształceń“.

Praca czł. L. Birkenmajera: „Wyniki pomiarów natężenia siły ciężkości w kilku miejscowościach Galicyi zachodniej“ należy do geodezyi, a praca p. W. Satkiego pod tytułem: „Stan zachmurzenia nieba w Galicyi“ jest meteorologiczna.

Z fizyki teoretycznej i doświadczalnej przyjął Wydział osiem prac. Są to rozprawy: p. J. Boguskiego: „O własnościach roztworów azotynu sodowego“; człon. W. Natansona: „O termokinetycznych własnościach potencyałów termodynamicznych“ oraz „O wpływie ruchu na zmiany stanu skupienia“; pp K. Olearskiego i L. Silbersteina: „O własnościach pary przegrzanej“; trzy a mianowicie: „O rozchodzeniu się drgań podczas trzęsień ziemi“, »O kształcie fali sprężystej w pokładach ziemi“ oraz „O pewnem zjawisku podobnem do dyspersyi optycznej“ są p. M. Rudzkiego; jedna: „O falach elektromagnetycznych wymuszonych w sprężystym środku drgającym“ p. L Silbersteina.

Osiem prac jest chemicznych, a mianowicie dwie czł. E. Bandrowskiego: „Nowy sposób otrzymywania benzochinonu“ oraz „O odmianach optycznych kwasu β-oksymasłowego“, jedna p. T. B. Epsteina pod tytułem: „Przyczynek do syntezy kwasów wielozasadowych“, jedna p. T. Estreichera: „Przyczynki do znajomości butylobenzolu drugorzędnego“, dwie p. L. Marchlewskiego to jest: „Studya nad związkiem O'Neilla“ oraz „Chemia gossypolu“, jedna czł. S. Niementowskiego: „O azimidach benzimidazolu“ i wreszcie praca pp. K. Radziewanowskiego i J. Schramma pod tytułem: „O wpływie światła na chemiczne podstawienie“.

Dwie prace są paleontologiczne. Człon. L. Adametz ogłosił rzecz pod tytułem: „Nowy gatunek dyluwialnego bydła rogatego *Bos (brachyceros)*

europaeus n. sp.“ a p. J. Grzybowski pod tytułem: „Otwornice warstw naftonośnych z okolic Krosna“.

Trzy prace odnoszą się do botaniki fizyologicznej. PP. czł. E. Godlewski i p. Polseniusz podali rozprawę: „O tworzeniu się alkoholu podczas śróddrobinowego oddychania roślin wyższych“; p. J. Jaworski: „O rozkładzie mleka pod działaniem prątka *Bacillus butyricus* Hüppe“; p. A. Wróblewski: „O istocie chemicznej fermentów amylolitycznych“.

Prac anatomicznych jest pięć. Pan E. Godlewski jun. dał dwie: „O przemianie spermatydów w plemniki w gruczole obojnaczym *Helix pomatia*“ oraz „O przeistaczaniu się spermatyd w plemniki w gruczole obojnaczym u *Helix pomatia*“. Czł. T. Browicz dał też dwie: „O budowie komórki wątrobnej“ oraz „O zjawiskach krystalizacyi w komórce wątrobnej“; czł. K. Kostanecki dał jedną: „O pochodzeniu centrosomów wrzecionka w zapłodnionem jajku u *Myzostoma glabrum*“.

Cztery prace odnoszą się do zoologii, są to następujące: p. M. Kowalewskiego: „Studya helmintologiczne V. Przyczynek do dokładniejszej znajomości kilku przywr“, czł. W. Kulczyńskiego: „Symbola ad faunam Arenearum Austriae inferioris cognoscendam“, p. E. Niezabitowskiego: „O wyrastaniu zęba trzonowego w dolnej szczęce niedźwiedzia jaskiniowego *(Ursus spelaeus)*“ oraz czł. A. Wierzejskiego: „O myxosporidiach karpia“.

Osiem prac należy do zakresu fizyologii. Są to prace: p. A Becka: Badania nad unerwieniem gruczołów ślinnych“, p. G. Bikelesa: „O lokalizacyi

dróg dośrodkowych (częściowych) w rdzeniu pacierzowym psa i królika w wysokości górnej części lędźwiowej i dolnej piersiowej oraz badania nad anatomią i czynnością szarej substancyi", czł. T. Browicza praca pod tytułem: „Jak i w jakiej postaci otrzymują komórki wątrobne hemoglobinę", czł. N. Cybulskiego dwie: „O zjawiskach elektrycznych w nerwach czynnych" oraz dalszy ciąg tejże pracy, pp. W. A. Glazińskiego i J. Lembergera: „O wpływie braku gruczołu tarczykowego w organiźmie zwierzęcym na wymianę materyi u psów", p. S. Maziarskiego: „Zmiany mikroskopowe w wątrobie pod wpływem wstrzykiwania mydła i cukru do żyły wrotnej", wreszcie p. T. Zalewskiego: „Wpływ wstrzykiwań peptonu do żył na układ krwionośny i inne funkcye organizmu".

Komisya fizyograficzna wydała tom 32 Sprawozdań, zawierający oprócz materyałów do klimatografii Galicyi i materyałów zebranych przez Sekcye zoologiczną, botaniczną i geologiczną, także materyały do rolniczej fizyografii kraju zebrane przez Sekcyę rolniczą. Aby ułatwić publiczności nabywanie tych materyałów, wydaje się je od roku przeszłego począwszy nie tylko w tomach całych, ale także w zeszytach zawierających: 1) materyały do klimatografii, 2) materyały zebrane przez Sekcye zoologiczną, botaniczną i geologiczną, 3) materyały do rolniczej fizyografii kraju.

Z Atlasu geologicznego Galicyi wydrukowano tekst do mapy okolic Lwowa, napisany przez Prof. M. Łomnickiego. Część map geologicznych oddanych do druku c. i k. Wojskowemu Zakładowi geograficznemu

w Wiedniu, mianowicie mapy mające tworzyć zeszyt 9, wykonane przez Prof. F. Bieniasza (Pomorzany, Brzeżany, Buczacz-Czortków, Kopyczyńce, Borszczów, Mielnica-Okopy), tudzież część map zeszytu 10-go, wykonanych przez Prof. M. Łomnickiego (Waręż, Bełz-Sokal, Żółkiew, Lwów) otrzymała Komisya już w ostatniej korekcie, tak że ich wykonania spodziewać się należy w najbliższym czasie.

Sekcya meteorologiczna otrzymała spostrzeżenia meteorologiczne z 33 stacyj; z czynnych w r. 1896 stacyj ubyły z początkiem r. 1897 dwie: w Jarosławiu i w Podmonasterku, a w końcu kwietnia jedna: w Turce. Obliczeniem spostrzeżeń i przygotowaniem do druku zajmował się członek Komisyi Dr. D. Wierzbicki, od którego otrzymała też Sekcya, jak w latach poprzednich, zestawienie gradobić zaszłych w Galicyi w r. 1897. Członek Komisyi, dyrektor Wł. Satke w Tarnopolu zestawił spostrzeżenia zachmurzenia w Galicyi, poczynione w latach 1866—1896.

Spostrzeżenia pojawów w świecie zwierzęcym i roślinnym wykonali, podobnie jak w latach poprzednich, p. J. Hawrysiewicz w Ożydowie i p. Z. Birkenmajerowa w Czernichowie.

Spostrzeżenia zboczenia i nachylenia magnetycznego w Krakowie wykonał członek Komisyi Dr. D. Wierzbicki.

Z polecenia Sekcyi geologicznej wykonał Prof. M. Łomnicki we Lwowie dwie mapy dla Atlasu geologicznego Galicyi, mianowicie: Lubaczów i Płazów. Dr. W. Teisseyre we Lwowie rozpoczął rewizyą map geologicznych: Rohatyn, Przemyślany, Bóbrka-Mikoła-

jów, przez siebie dawniej wykonanych; pracę tę ukończy w roku bieżącym.

Sekcya botaniczna poleciła badanie flory roślin naczyniowych p. J. Paczoskiemu w Dublanach; zwiedził on zachodnią część Podola (pow. latyczowski, płoskirowski, kamieniecki, mohylewski) i północną część Bessarabii (pow. srocki i chocimski), a także okolice Złołbunowa w pow. ostrowskim na Wołyniu. Zebrane materyały postanowił uzupełnić na wiosnę b. r. bez pomocy ze strony Komisyi, i opracowane złoży do wydania w końcu bieżącego roku.

W Sekcyi zoologicznej czynnymi byli pp. M. Rybiński i Fr. Schille w Rytrze. Pierwszy zajmował się w dalszym ciągu oznaczaniem chrząszczów znajdujących się w Muzeum Komisyi, a po części także chrząszczów zebranych przez p. S. Stobieckiego, i oznaczył z własnego zbioru rodziny: *Chrysomelidae* do *Coccinellidae*, oraz *Carabidae* (gatunków około 500 w 12000 okazów), ze zbioru Prof. B. Kotuli rodziny: *Cerambycidae* do *Coccinellidae* (gatunków krajowych 500 w 16000 okazach, niekrajowych 400 w 5000 okazach), wreszcie ze zbioru p. S. Stobieckiego rodzinę: *Curculionidae* i prawie całą rodzinę *Chrysomelidae* (okazów około 30000). Nadto złożył p. M. Rybiński do zbiorów Komisyi 886 gatunków chrząszczów, jako rezultat swoich poszukiwań koleopterologicznych w bliższych i dalszych okolicach Krakowa i w Tatrach. P. Fr. Schillemu poleciła Sekcya badanie motyli drobnych (*Microlepidoptera*) w okolicach Rytra, rozkładając tę pracę na trzy lata. W ubiegłym roku zebrał on około 300 gatunków, z czego 100 nowych dla okolicy Rytra. W Muzeum

Komisyi sprawdził oznaczenia i oznaczył nieoznaczone jeszcze okazy w zbiorze błonkówek roślinarek (*Phytophaga*) stypendysta Akademii Umiej. p. E. Niezabitowski. Od p. J. Dziędzielewicza we Lwowie otrzymała Komisya pierwszą część pracy p. t. „Badania owadów siatkoskrzydłych“, zestawionej na podstawie poszukiwań podjętych poprzednio z polecenia Sekcyi zoologicznej, od Dra S. Klemensiewicza we Lwowie zaś pracę p. t. „O nowych i mało znanych gatunkach motyli fauny galicyjskiej“, wykonaną bez pomocy ze strony Komisyi.

Sekcya rolnicza otrzymała od p. St. Golińskiego do wydania pracę p. t. „Siano łąkowe w okolicy Krakowa“, jako rezultat poszukiwań podjętych z jej polecenia w r. 1896. Pracę nad wykonaniem mapy leśnej Galicyi prowadzono dalej pod kierunkiem p. starszego komisarza A. Nowińskiego i doprowadzono ją mniej więcej do połowy.

Zamierzone przez Sekcyę badania geologiczno-rolnicze, z powodu przeszkód usunąć się nie dających nie doszły w r. z. do skutku. Natomiast za jej inicyatywą, a z polecenia i za zasiłkiem Wys. Wydziału krajowego zajął stę takiemi badaniami Dr. Miczyński w okolicach Lubaczowa i Oleszyc w pow. cieszanowskim; na przestrzeni 85 km² wykonał, oprócz próbnych sondowań, około 200 wierceń świdrem talerzowym i zebrał 62 charakterystycznych próbek gleby, podglebia i podłoża, których rozbiorem chemicznym i mechanicznym obecnie się zajmuje.

Sekcya rolnicza rozesłała kwestyonaryusze do zapisywania spostrzeżeń fenologicznych na roślinach zbożowych, wraz z odpowiednią odezwą, kierownikom

kursów rolniczych, seminaryów nauczycielskich i niższych szkół rolniczych, i otrzymała 11 odpowiedzi z obietnicą nadsyłania pożądanych dat. Na prośbę o dostarczanie spostrzeżeń poczynionych przy wyrębie drzewostanów, nadesłano Sekcyi dotychczas 8 szczegółowych odpowiedzi, z których trzy posłużą do ułożenia tablic, wykazujących zasobność pod względem masy drzewnej, oraz średni przyrost drzewa w dwudziestu kilku drzewostanach na piaszczystym niżu północnym i w Karpatach. Rozesłano również w znacznej ilości kwestyonaryusze dla zapisek fenologicznych, tyczących się roślin leśnych, na które odpowiedzi spodziewa się Sekcya w jesieni r. b.

Do wydania w 33 tomie Sprawozdań Komisyi otrzymała Sekcya rolnicza następujące prace, wykonane bez pomocy z jej strony: p. Bzowskiego „Opis geologiczno-rolniczy majątku Lipnik“, p. W. Kleckiego i J. Mikułowskiego-Pomorskiego „Zawartość azotu, kwasu fosforowego i węglanów w niektórych typowych glebach Galicyi Wschodniej“, p. M. Łuszczkiewicza „O bydle gór Święto-Krzyzkich“ i p. J. Mikułowskiego-Pomorskiego „Rozbiory ziem ornych nadesłanych do krajowej Stacyi chemiczno-rolniczej w Dublanach w latach 1895—97“.

Do Muzeum Komisyi fizyograficznej przybyły, oprócz zbiorów złożonych przez spółpracowników, dary: c. k. Centralnego Zakładu dla meteorologii i magnetyzmu ziemskiego w Wiedniu i Zakładu geograficznego w c. k. Uniwersytecie wiedeńskim, tudzież pp. Fr. Gartnera w Krakowie, Dra Talko-Hryncewicza w Tro-

ickosawsku, A. Knappa w Wiedniu, Dra H. Lgockiego, M. Rybińskiego i S. Stobieckiego w Krakowie.

Konserwowaniem zbiorów Komisyi zajmował się w zastępstwie kustosza Prof. Wł. Kulczyński, a pod jego kierownictwem stypendyści Akademii Umiej. pp. I. Król i E. Niezabitowski, tudzież pp. St. Smreczyński i S. Wójcik. W zakresie spisywania zbiorów głównego zajęcia dostarczył zielnik roślin naczyniowych, z którego uporządkowano przeszło trzy czwarte części a spisano połowę (przeszło 25000 pozycyj inwentarza).

Komisya antropologiczna otrzymała z dziedziny archeologii przedhistorycznej następujące prace:

P. M. Brensteina: „O wykopalisku z późnej epoki żelaznej na folwarku Rajnie pod Telszami na Żmudzi".

P. Maryana Wawrzenieckiego: „O poszukiwaniach archeologicznych dokonanych w Mieroszowie w Kieleckiem".

Dr. Demetrykiewicz odczytał pracę p. t.: „O wykopalisku w Jadownikach pod Siedliszowicami i innych śladach epoki La Tène w Galicyi zachodniej" jak niemniej pracę: „O grobach t. zw. szkieletów skurczonych (Hockergräber) w Galicyi zachod."

Dr. J. Talko Hryncewicz z Troickosawska nadesłał Komisyi za pośrednictwem Wydziału III Akademii wyczerpujące sprawozdanie o swych interesujących poszukiwaniach archeologiczno-antropologicznych w mogiłach na pograniczu Mongolii.

Nadto na posiedzeniu Komisyi zdawał Dr. Demetrykiewicz sprawę ze swoich wycieczek naukowych,

podjętych z powodu odkrycia nowego złotego skarbu z epoki La Tène w okolicy Michałkowa w powiecie Borszczowskim w r. 1897.

Dr. Demetrykiewicz zakomunikował Komisyi również treść swoich spostrzeżeń, jakie poczynił badając w muzeum stauropigialnem we Lwowie zabytki, wykopane za staraniem prof. Szaraniewicza na cmentarzyskach przedhistorycznych z epoki bronzowej i Hallstadzkiej we wsi Czechach i Wysocku pod Brodami.

Dr. Demetrykiewicz prowadził także w ostatnim roku z polecenia Komisyi dalszy ciąg poszukiwań archeologicznych w powiecie Trembowelskim; mianowicie w Zieleńczu badał ślady osad z epoki neolitycznej, które posługiwały się naczyniami malowanemi, w Hleszczawie i Semenowie badał kurhany grobowe z epoki wpływu rzymskiego i ostatniego okresu przedhistorycznego.

Z zakresu antropologii w ściślejszem znaczeniu przedłożyli Komisyi swe prace:

Dr. J. T. Hryncewicz: Charakterystyka antropologiczna Wielkorosyan starowierców.

L. Magierowski: Trwanie życia w okolicy Jaćmierza.

Wszystkie wyliczone prace i materyały naukowe antropologiczno-archeologiczne zostaną ogłoszone w III a ewentualnie w IV tomie „Materyałów“ wydawanych przez Komisyę antropologiczną.

Do zbiorów Komisyi przybyły zabytki darowane przez hr. Koziebrodzkich z Podhajczyk, przez Dra J. Olpińskiego oraz starostę p. Seweryna Wasilewskiego

w Trembowli, jakoteż wykopaliska, które Dr. Demetrykiewicz przywiózł ze swoich wycieczek naukowych.

Komisya otrzymała także zawiadomienie, że ś. p. prof. Pawiński w Warszawie przeznaczył swe wykopaliska z Królestwa Polskiego do zbiorów muzeum archeologiczno-antropologicznego.

Zaznaczyć wreszcie wypada, że w temże muzeum, jak corocznie, robili studya naukowe także uczeni zagraniczni, mianowicie: Dr. Oskar Almgren ze Sztokholmu oraz prof. Riedl z Wiednia.

W dziale etnologii Komisya otrzymała 1) od p. Włodzimierza Tetmajera art. malarza pracę p. t.: „Gody i godnie święta w Krakowskiem“ z licznymi rysunkami, tekst objaśniającymi i melodyami, 2) od p. Andrzeja Stopki: „Materyały do etnografii Podhala“, zebrane w Poroninie, Zakopanem, Kościeliskach i Czarnym Dunajcu, a złożone z szeregu pieśni z melodyami, powieści, obrzędów, przysłowi i zagadek, 3) od Stanisława Cerchy, art. malarza, monografię etnograficzną p. t.: „Wieś Przebieczany“ (w pow. wielickim).

W dalszym ciągu swych poszukiwań etnograficznych na Orawie prof. R. Zawiliński starał się o dokładne oznaczenie terytoryum polskiej ludności i poznanie bliższych szczegółów życia, świadczących o niewygasłych tradycyach i blizkich związkach z ludnością polską, zamieszkującą w tym granicznym pasie Galicyę. Owocem badań są pieśni z melodyami, pewna liczba powieści, obraz obrzędów i zwyczajów, wierzeń gospodarskich, i szereg wyrazów, charakteryzujących

gwarę. Po zebraniu większego materyału przedłoży p. Z. Komisyi całą monografię.

Celem ułatwienia w gromadzeniu materyału etnograficznego Komisya postanowiła ułożyć szczegółowy kwestyonarz, którego opracowanie w różnych działach wzięli na siebie różni członkowie; nadto postanowiono dodać do niego szczegółową informacyą, jakby należało zapisywać fonetycznie wyrażenia i teksty ludowe, aby nie tylko etnografia, ale i dyalektologia mogła mieć z tych materyałów pożytek.

Z osobnych wydawnictw Komisya po dokończeniu druku t. I. pracy p. M. Federowskiego „Lud białoruski“ na razie dla skromnych funduszów nie drukuje tomu II.; z innego funduszu, dostarczonego jej przez Zarząd Akademii, drukuje „Melodye litewskie“ X. Juszkiewicza.

W ciągu ubiegłego roku Akademia zawiązała stałe stosunki z następującemi Instytucyami: Wydział prawny Uniwersytetu w Belgradzie, Société des Bollandistes w Brukseli, Muzeum Narodowe w Budapeszcie, Tow. im. Szewczeńki we Lwowie, Akademia lekarska w Nowym Jorku, Muzeum im. Cesarza Franciszka Józefa w Opawie, Tow. antropologiczne przy ces. wojskowo-lekarskiej Akademii w Petersburgu, Urząd hydrograficzny c. i k. marynarki w Pola, Towarz. zoologiczne w Tokyo.

DODATEK DO SPRAWOZDANIA.

Wydawnictwa Akademii Umiejętności
od 1 Maja 1897 do 30 Kwietnia 1898.

Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział filologiczny. Serya II, Tom XI. Ogólnego zbioru tom dwudziesty szósty, lex. 8°, str. 409.

Treść: St. Schneider: Czy mądrości i cnoty można nauczyć? (Bezimienna rozprawka z połowy w. V przed Chr.), (str. 1—30). W. Lutosławski: O pierwszych trzech tetralogiach dzieł Platona (str. 31—195). St. Witkowski: Prodromus grammaticae papyrorum graecarum aetatis Lagidarum (str. 196—260). C. Studziński: Charakterystyka i geneza poetycznych utworów Ambrożego Metlińskiego (str. 261—311). C. Stach: De „Philopatride" dialogo Pseudo-Luciani, dissertatio philologica (str. 312—331). St. Dobrzycki: O mowie ludowej we wsi Krzęcinie (powiat Podgórski) (str. 332—409).

Z Biblioteki pisarzów polskich.

33 J. Stoka, M. Pudłowskiego i J. A. Kmity Powieści wierszowane, 1564—1610. wydał Samuel Adalberg, str. IX i 121.

34 Błażewskiego Marcina Setnik przypowieści uciesznych 1608, wydał Dr. Wilhelm Bruchnalski, str. XI i 118.

35 Olbrychta Strumieńskiego: O sprawie, sypaniu, wymierzaniu i rybieniu stawów 1609, wydał Feliks Kucharzewski, str. V i 87.

W. Wisłocki: Acta rectoralia Almae Universitatis studii Cracoviensis inde ab anno MCCCLXIX. Tomi I. fasciculus 4, lex. 8-o, str. 657—1222.

M. Zdziechowski: Byron i jego wiek. Studya porównawczo literackie. Tom II. Czechy, Rosya, Polska, 8-o, str. VII i 686.

K. Estreicher: Bibliografia polska, lex. 8-o, tom XV. Zeszyt 1—4. Lit. D, str. I—V i 472.

Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział historyczno-filozoficzny. Serya II, tom X. Ogólnego zbioru tom trzydziesty piąty, lex. 8°, str. 409.

Treść: A. Prochaska: Na soborze w Konstancyi (str. 1—100). K. Potkański: Kraków przed Piastami (str. 101—255). F. Piekosiński: Sejm walny warszawski z r. 1572 (str. 256—269). F. Piekosiński: Laudum Wojnickie ziemi Krakowskiej z r. 1503, w przedmiocie pospolitego ruszenia pospólstwa (str. 270—279). F. Piekosiński: Czy król Władysław Jagiełło był za życia królowej Jadwigi królem polskim czy tylko mężem królowej? (str. 280—289). F. Piekosiński: Przywilej króla Kazimierza Wielkiego w przedmiocie założenia sądu wyższego prawa niemieckiego na zamku krakowskim (str. 290—306). A. Brückner: O Piaście (str. 307—352). F. Piekosiński: Sądownictwo w Polsce wieków średnich (str. 353—386). F. Piekosiński: Moneta polska w dobie piastowskiej. I. Zawiązki rzeczy menniczej w Polsce wieków średnich (str. 387—410).

Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział historyczno-filozoficzny. Serya II, tom XI, ogólnego zbioru tom trzydziesty szósty, lex. 8°, str. 431.

Treść: Franciszek Gabryl: O kategoryach Ary-

stotelesa (str. 1—165). Antoni Prochaska: W czasach husyckich (str. 166—288). Oswald Balzer: O następstwie tronu w Polsce (studya historyczno prawne) (str. 289—431).

Scriptores rerum Polonicarum, tom XVI, zawiera: Stanisława Temberskiego Roczniki 1647—1655. Wydał dr. Wiktor Czermak. Lex. 8°, str. LXXXVI i 388. Cena 3 złr.

Materyały antropologiczno-archeologiczne i etnograficzne, wydane staraniem Komisyi antropologicznej Akademii Umiejetności w Krakowie, tom II (z 27 rycinami w tekscie), 8°, str. X, 156 i 379. Cena 3 złr. 50 kr.

Treść: *I. Dział archeologiczno-antropologiczny.* Wł. Olechnowicz: Charakterystyka antropologiczna ludności pow. opatowskiego, gub. radomskiej (str. 1—31). L. Magierowski: Trwanie życia w Jaćmierzu (str. 32—41). Wł. Olechnowicz: Poszukiwania archeologiczne w gubernii lubelskiej (str. 42—55). Jul. Hryncewicz: Szlachta ukraińska. Studyum antropologiczne (str. 56—115). Wł. Demetrykiewicz: Kurhany w Przemyskiem i Drohobyckiem (str. 116—134). Tenże: Cmentarzyska i osady przedhistoryczne w Tarnobrzeskiem (str. 135—156).

II. Dział etnograficzny. I. Stein: Nieznany wiersz St. Trembeckiego (str. 1—4). — L. Wasilewki: Zagadki białoruskie (str. 5—13). Z. Rokossowska: Bajki (skazki) ze wsi Jurkowszczyzny (str. 14—118). J. Świętek: Zwyczaje i pojęcia prawne ludu nadrabskiego. Cz. II. (str. 119—379).

Sprawozdanie Komisyi fizyograficznej, obejmujące pogląd na czynności dokonane w ciągu roku 1896, oraz materyały do fizyografii krajowej. Tom 32 (z trzema tablicami), 8°, str. XVIII, 232, 217 i 55.

Treść: *A*) Sprawozdania z czynności, funduszów, spis członków Komisyi i stan funduszu, przeznaczonego na zakupno narzędzi meteorologicznych (str. 1—18). *B*) Materyały do fizyografii krajowej. Część I. Materyały zebrane przez Sekcyę meteorologiczną. Prof. Dr. Karliński: Wypadki spostrzeżeń meteorologicznych dokonanych w Galicyi w r. 1896, zestawione w c. k. Obserwatoryum astr krakowskiem (str. 1-195). D. Wierzbicki. Grady w roku 1896 (str. 196—200). L Birkenmajer: Spostrzeżenia meteorologiczne w Tatrach wykonane przygodnie w latach 1890—1894 (str. 201—211). Spostrzeżenia fito-fenologiczne w latach 1894, 1895 i 1896 (str. 212—224). Spostrzeżenia pojawów w świecie zwierzęcym w latach 1894, 1895 i 1896 (str. 225—230). D. Wierzbicki: Wyniki spostrzeżeń magnetycznych, zrobionych w Krakowie w roku 1896 (str. 231—232). Dodatek (str. 232). — Część II. Materyały zebrane przez Sekcye botaniczną i zoologiczną: E. Wołoszczak: O roślinności karpackiej między Dunajcem i granicą śląską (str. 1—45). M. Rybiński: Wykaz chrząszczów nowych dla fauny galicyjskiej (str. 46—62). E. Niezabitowski: Przyczynek do fauny roślinnarek (Phytophaga) Galicyi (str. 63—74). H. Zapałowicz: Zapiski florystyczne ze wschodnich Karpat (str. 75—78). K. Bobek: Przyczynek do fauny muchówek Podola galicyjskiego i okolicy Lwowa (str. 79—96). R. Gutwiński: Wykaz glonów zebranych w okolicy Wadowic—Makowa (str. 97—217). — Część III. Materyały zebrane przez Sekcyę rolniczą. H. Huppenthal: Przyczynek do fizyografii pszenicy (str. 1—19). J. Janczewski: Głównie zbożowe na Żmudzi (str. 20—28). K. Jasiński: Gleby północno-zachodniej części powiatu złoczowskiego pod względem geologiczno-rolniczym majątku Czaple Wielkie (str. 49—55).

M. Federowski: Lud białoruski na Rusi litewskiej. Materyały do etnografii słowiańskiej, zgromadzone w latach 1877—1891. T. m I. Wiara, wierzenia i przesądy ludu z okolic Wołkowyska, Słonima,

Lidy i Sokółki (Wydawnictwo Komisyi antropologicznej), 8°, str. XVIII i 509.

T. L. Burattiniego Miara powszechna. Traktat wydany w roku 1675 w Wilnie po włosku, a obecnie przetłumaczony na polski staraniem Wydziału matematyczno-przyrodniczego Akademii, lex. 8°, str. VI i 32. Z czterema tablicami.

Misura Universale di Tito Livio Burattini. Podług wydania wileńskiego z roku 1675 wydał powtórnie Wydział mat.-przyr. Akademii Umiejętności w Krakowie, duża 8-ka, str. V i 32. Z czterema tablicami.

Rocznik Akademii Umiejętności w Krakowie. Rok 1896/7, str. 121 i tablic 7.

Sprawozdania z czynności i posiedzeń Akademii Umiejętności w Krakowie. Rok 1897, Nr. 1—10, rok 1898, Nr. 1—3.

Bulletin international de l'Académie des Sciences de Cracovie, Comptes-rendus de séances de l'année 1897, w 8-ce, str. 403.

Anzeiger der Akademie der Wissenschaften in Krakau, Jahrgang 1897, w 8-ce, str. 420.

Nadto z Rozpraw znajdujących się pod prasą wyszły następujące odbitki:

St. Niementowski: O nowych sposobach otrzymywania anhydrozwiązków. (Z Rozpraw Wydziału matematyczno-przyrodniczego, tom XXXIII, str. 136—149).

— O działaniu estrów na aromatyczne aminy (tamże, str. 150—153).

Wł. Natanson: O teoryi kinetycznej ruchu wirowego (tamże, str. 154—170).

E. Godlewski (jun.): Wielokrotna karyokineza w gruczole obojnaczym ślimaka Helix Pomatia (tamże, z tablicą, str. 171—208).

T. Zalewski: Wpływ wstrzykiwań peptonu do żyły na układ krwionośny i inne funkcye organizmu (tamże, z tablicą, str. 249—256).

J. Grzybowski: Otwornice pokładów naftonośnych okolicy Krosna (tamże, z trzema tablicami, str. 257—305).

K. Olearski i L. Silberstein: Kilka uwag o parze przesyconej (tamże, str. 306—311).

L. Birkenmajer: Wyniki pomiarów natężenia siły ciężkości w kilku miejscowościach Galicyi zachodniej (tamże, str. 312—347).

M. P. Rudzki: O rozchodzeniu się drgań podczas trzęsień ziemi (tamże, z jedną tablicą, str. 348—376).

T. Browicz: *a*) Śródkomórkowe kanaliki żółciowe, ich stosunek do wakuol Kupffera i do pewnej formy patologicznej wakuolizacyi wątrobnych (z tablicą). *b*) O patologicznym stanie jądra komórek wątrobnych, przemawiającym za tem, iż jądro spełnia funkcyę wydzielniczą (z tablicą). *c*) O budowie komórki wątrobnej (z tablicą). *d*) Jak i w jakiej postaci otrzymują komórki wątrobne hemoglobinę? (z tablicą). (Z Rozpraw Wydziału matematyczno-przyrodniczego, tom XXXIV, str. 48—66).

Wł. Natanson: O termokinetycznych własnościach potencyałów termodynamicznych (tamże, str. 67—80).

B. T. Epstein. Przyczynek do syntezy kwasów wielozasadowych (tamże, str. 81—92).

W. A. Gluziński i J. Lemberger: O wpływie braku gruczołu tarczykowego w organizmie zwierzęcym na wymianę materyi (Studyum doświadczalne), (tamże, str. 93—114).

F. Kreutz: O zmianach w kilku minerałach i solach pod wpływem promieni katodowych lub pary sodu (tamże, str. 115—119).

— Sól kamienna i fluoryt. ich barwa, fluorescencya i fosforescencya, (tamże, str. 120—126)

E. Bandrowski: *I.* O kwasie β-oksymasłowym. *II* Nowy sposób otrzymania benzochinonu (tamże, str. 127—140).

K. Żórawski: O całkowaniu pewnej kategoryi równań różniczkowych zwyczajnych rzędu trzeciego (tamże, str. 141—205).

L. Silberstein: O falach elektromagnetycznych wymuszonych w sprężystym ośrodku drgającym (tamże, str. 206—217).

K. Żórawski: Przyczynek do teoryi nieskończenie małych. przekształceń (tamże, str. 218—232).

E. Godlewski jun: O przeistaczaniu spermatyd w plemniki w gruczole obojnaczym Helix pomatia (tamże, str. 233—267).

L. Marchlewski. Studya nad związkiem O'Neilla i jego pochodnymi (Z Rozpraw Wydziału matematyczno-przyrodniczego. tom XXXV, str. 1—7).

— O gossypolu, składniku nasion bawełny (tamże, str. 8—12).

IV.

Nagrody i konkursa.

Akademia przyznała następujące nagrody:

1) Nagrodę im. ś. p. Probusa Barczewskiego za prace historyczne w kwocie 1125 złr. studyom p. Karola Potkańskiego w przedmiocie pierwotnej historyi polskiej p. t.: „*Lachowie i Lechici*“ i „*Kraków przed Piastami*“.

2) Nagrodę im. ś. p. Probusa Barczewskiego za dzieło malarskie w kwocie 1125 złr. p. Jackowi Malczewskiemu za obraz „*Błędne koło*“.

3) Nagrodę im. Lindego w kwocie 675 rs. p. Stefanowi Ramułtowi za pracę p. t.: „*Nowe materyały do słownika pomorskiego czyli kaszubskiego*“.

Wznawia się konkurs z zapisu ś. p. Jenerała Oktawiusza Augustynowicza, na który d. 31. grudnia 1897 żadnej pracy nie nadesłano, na temat następujący:

„*Dzieje zniesienia zależności poddańczej i uwłaszczenia włościan w krajach, które niegdyś w skład byłej*

Rzeczypospolitej polskiej wchodziły. poprzedzone historycznym poglądem na wytworzenie się klasy włościańskiej w dawnej Polsce, jej rozwój i stopniowy upadek, z uwzględnieniem wszelkich objawów tak w literaturze naszej jak i w samem społeczeństwie".

Temat powyższy rozdziela się na następujących pięć części:

1. Dzieje ludności włościańskiej w dawnej Polsce Piastowskiej, mianowicie w Wielkopolsce, Małopolsce, na Mazowszu, Kujawach i na Śląsku;

2. Dzieje ludności włościańskiej na Rusi i Litwie:

3. Dzieje zniesienia zależności poddańczej w krajach byłej Rzeczypospolitej, przyłączonych do Cesarstwa rosyjskiego, z uwzględnieniem także Inflant i Kurlandyi;

4. Dzieje zniesienia tejże zależności w krajach przyłączonych do Królestwa polskiego, mianowicie w Prusiech królewskich i W. Ks. Poznańskiem; wreszcie

5. Dzieje zniesienia tejże zależności w krajach przyłączonych do Cesarstwa austryackiego.

W części czwartej i piatej należy uwzględnić także Śląsk jako integralną część Polski Piastowskiej.

W części pierwszej i drugiej, obejmującej historyą ludności wieśniaczej w dawnej Polsce, winny być dokładnie wyjaśnione fakta, z których wywiązała się zależność poddańcza, oraz stosunek wieśniaka do gruntu, przezeń posiadanego, jaki istniał pierwiastkowo. Literaturę, odnoszącą się do kwestyi rozwiązania i uregulowania stosunków włościańskich należy uwzględnić w trzech ostatnich częściach.

Temat powyższy może być opracowany bądź w ca-

łości, bądź też każda część osobno. Jednolite opracowania, bądź całego tematu, bądź też pierwszych dwóch lub trzech ostatnich części razem, przedewszystkiem zaś pierwszych dwóch razem, będą mieć pierwszeństwo do nagrody przed równie dobremi opracowaniami osobnemi pojedynczych części.

Za najlepsze opracowania uznane będą jedynie takie, które nie tylko celować będą między innemi pracami nadesłanemi, ale nadto będą odpowiadały dzisiejszym wymaganiom nauki.

Nagrody ustanawia się jak następuje:

a) za część 1 i 2-gą po złr. 1300, może być rozdzielona na dwie, po 850 i 450 złr.

b) za część 3-cią złr. 2000, może być rozdzielona na dwie, po 1200 i 800 złr.

c) za część 4-tą złr. 1600, może być rozdzielona na dwie, po 1000 i 600 złr.

d) za część 5-tą złr. 1800, może być rozdzielona na dwie, po 1100 i 700 złr.

Nagrodzone opracowania winny być ogłoszone drukiem. Na ten cel przeznacza się fundusz 1500 złr. w. a.; gdyby ten fundusz nie wystarczył na pokrycie kosztów druku, autorowie winni sami pokryć nadwyżkę w stosunku do objętości swoich prac.

Opracowania należy nadsyłać do Akademii Umiejętności najdalej do końca grudnia 1900 r.

Na trzylecie 1898—1900 ogłasza się:

Konkurs im. L i n d e g o. Do konkursu tego dopuszcza się prace z zakresu języka polskiego, a mianowicie: Prace leksykograficzne z zakresu gramatyki, historyi języka i dyalektologii polskiej, oraz rozprawy

odnoszące się do związku języka polskiego z innymi słowiańskimi. Prace te mogą być według aktu fundacyi drukowane lub też w rękopisie nadesłane do Akademii; powinny odznaczać się metodą ściśle naukową i każda ma stanowić zaokrągloną i skończoną całość. Termin konkursu ustanawia się do 31 grudnia 1900 r. Nagroda wynosi 675 rs. w kuponach od listów zastawnych Towarzystwa kredytowego miasta Warszawy. Autor nagrodzonej pracy obowiązany jest ogłosić ją w ciągu roku po przyznaniu nagrody i dostarczyć Akademii 50 egzemplarzy, w których na karcie tytułowej ma się znajdować napis: „Praca uwieńczona nagrodą Akademii Umiejętności na konkursie im. S. B. Lindego". Gdyby autor w przeciągu roku nie uczynił zadość temu obowiązkowi, Akademia wyda sama uwieńczoną pracę, autor traci jednak w takim razie prawo własności na na rzecz Akademii.

Przypomina się zarazem następujące konkursa dawniej ogłoszone, których termin jeszcze nie upłynął:

A) z terminem 31. grudnia 1898 r.:

1) Konkurs ustanowiony przez Dr. Władysława Kretkowskiego w r. 1895:

„Znaleźć zastrzeżenia konieczne, dostateczne, różne między sobą i *w najmniejszej liczbie*, aby m równań różniczkowych pomiędzy n zmiennemi były całkowalnemi przez p całek. Równania są kształtu:

$$\sum_{l=1}^{n} Z_{kl}\, dz_l = 0, \quad (k = 1, 2, \ldots, m).$$

gdzie z_l $(l = 1, 2, \ldots, n)$ są zmiennemi, zaś Z_{kl} $(k = 1, 2, \ldots, m;\ l = 1, 2, \ldots, n)$ są funkcyami

zmiennych powyższych. Znalezienie liczby najmniejszej jest koniecznym warunkiem otrzymania nagrody".

Nagroda 500 złr., z procentem (4%) narosłym od 21 sierpnia 1895 r.

2) Konkurs im. J. U. Niemcewicza (przyjęty po Towarzystwie historyczno-literackiem w Paryżu): „Dziejopisarstwo polskie XVI i XVII w. ze szczególnem uwzględnieniem stosunku historyków do współczesnych aktów i pism ulotnych". Nagroda 5.000 franków, może być rozdzielone na dwie: po 3.500 i 1.500 franków.

3) Konkurs im. Jakubowskiego: Temat: Popularne zestawienie badań etnograficznych o ludzie na całym obszarze ziem polskich, lub pojedynczych dzielnic (Małopolska, Wielkopolska, Mazowsze, Kujawy). Nagroda 750 złr., może być rozdzielona na dwie: po 500 i 250 złr.

4) Konkurs z fundacyi miasta Krakowa imienia Mikołaja Kopernika (z dnia 18 lutego 1873 r.): „Przedstawić teoryą fizycznego stanu kuli ziemskiej i udoskonalić ją pod jakimkolwiek ważniejszym względem". Nagroda 1500 złr., może być rozdzielona na dwie po 1000 i 500 złr. Gdyby w ciągu roku od przyznania nagrody autor nie ogłosił rzeczonej pracy drukiem, natenczas uczyni to Akademia. Autor wszakże traci wówczas prawo własności na rzecz Akademii. Wydawca (autor lub Akademia) obowiązany jest złożyć cztery egzemplarze drukowanej pracy gminie miasta Krakowa.

5) Konkurs z fundacyi ś. p. X. biskupa A. S. Krasińskiego. Nagroda: 1200 złr. Do tego kon-

kursu dopuszcza się wszelkie prace naukowe, drukowane lub niewydane jeszcze, które przysłane będą w tym celu do Akademii po dzień 31 grudnia 1898. Pomiędzy pracami równej wartości mają pierwszeństwo, według woli fundatora, pisma treści religijno-moralnej.

B) z terminem 30. czerwca 1899 r.:

Konkurs im. Józefa Majera. Do konkursu dopuszcza się wszelkie prace, dotyczące dziejów Uniwersytetu Jagiellońskiego w XV lub XVI w., zatem kwestye ogólne wchodzące w ten zakres, monografie osób, wydziałów, katedr, szczególnych dyscyplin i t. p. Nagroda 1000 złr.

Według §. 18. Regulaminu Akademii wypłata wszelkich nagród konkursowych następuje dopiero po ogłoszeniu pracy uwieńczonej nagrodą.

DODATEK.

Sprawozdanie i wnioski
w przedmiocie nagród fundacyi ś. p. Barczewskiego.

1. Za pracę historyczną.

Podobnie jak w roku zeszłym, komitet miał do rozpatrzenia się w znacznej ilości dzieł, z których kilka i rozmiarami i wewnętrzną wartością zasługiwały na szczere uznanie.

Praca Prof. Kallenbacha o Adamie Mickiewiczu, choć przyszła po wielu temu samemu przedmiotowi poświęconych książek, nie tylko nie traci na porównaniu z tamtemi, ale stanowczo należy do najlepszych monografij o Mickiewiczu i jako taka wzbogaca w sposób pożądany dział literacki, tak świetnie rozwijający się u nas.

Olbrzymich rozmiarów książka p. Plenkiewicza o Janie Kochanowskim, to z pewnością owoc nie tylko długoletnich badań, ale zarazem rezultat dokładnego zaznajomienia się przez autora z tłem historycznem, na którem należało pomieścić osobę i działalność Kochanowskiego.

P. Zdziechowski w dziele swem o Byronie wprowadza badanie literackie na szerokie pole porównawcze i pewną siebie ręką skreśla jeden z najbardziej zajmujących rozdziałów historyi literatury powszechnej w XIX stuleciu. Ile zyskuje na tem nasza znajomość literatury romantycznej w Polsce, Rosyi i Czechach, przekonać się może czytelnik śledząc przy pomocy p. Zdziechowskiego za wpływem Byrona u współczesnych i późniejszych poetów.

Dawniejsze prace p. Wład. Łozińskiego nie wyczerpały bogatego zasobu jego notat i poszukiwań nad przeszłością Lwowa. Książka najnowsza, mniej obszerna od monografii o Mieszczaństwie lwowskim łączy się z tamtą w jeden harmonijny obraz i każe podziwiać wykwintny sposób, w jaki autor wywiązuje się ze swego zadania.

Każde z tych dzieł, mimo pewnych braków, mogłoby godnie powiększyć liczbę nagrodą Barczewskiego odznaczonych już książek; ale komitet Barczewskiego, prócz nich, miał do ocenienia jeszcze dwie inne, o mniejszych wprawdzie rozmiarach, ale właściwie stanowiących jednolitę całość i posiadających zalety tak niepospolite, iż ilość stron i grubość książki nie mogły w rezultacie oceny żadnej roli odegrać.

P. Karol Potkański, autor „Rycerstwa włodyczego w Polsce“ i „Postrzyżyn“ od lat już paru poświęcił swoją uwagę najdawniejszej historyi Polski. W tym przedmiocie odczyty w Akademii o najdawniejszem osadnictwie miały nam poznać kierunek, w jakim autor zamierza badania swoje prowadzić.

W roku ubiegłym ukazały się niemal równo-

cześnie dwie prace p. Potkańskiego 1) „Kraków przed Piastami“, oraz 2) „Lachowie i Lechici“, które są jakby częściami składowemi tej samej całości, jakby obszernymi ustępami zaokrągloną stanowiącymi całość z wyczerpujących dziejów pierwotnych Polski.

Co stanowi urok tych prac i co im trwałą zapewnia wartość? Nie same tylko rezultaty. Bo żaden historyk ani nawet żadna generacya historyków nie mogą się spodziewać, że wyniki ich badań pozostaną niewzruszonymi. Ale kto przywykł rozczytywać się w produkcyi literackiej czy dawniejszych czy obecnych czasów, przyzna, że odrazu w nowej książce rozpoznać można albo tylko zastosowanie procederów utartych i dobrze znanych, albo też bije od książek niektórych intenzywniejszy wysiłek, ażeby do prawdy się zbliżyć za pomocą środków, które bądź całkiem dotychczas nie były stosowane, bądź na grunt polskich badań historycznych przeniesionemi nie zostały. Nie piszemy krytyki ani sprawozdania z prac p. Potkańskiego, dlatego nie wdajemy się w szczegóły, ale jeżeli co było dla komitetu bodźcem do dania p. Potkańskiemu w tym roku pierwszeństwa przed innymi autorami, to to, że z wszystkich prac za rok ubiegły, jego są sposobem opracowania najświeższe i najbardziej nowożytne, że jako historyk owładnął do tego stopnia metodą lingwistyczną i socyjologiczną we wszystkich jej odcieniach, iż idąc za nim w ten ciemny las zagadek z naszej dawnej historyi, nie oglądamy się za innym przewodnikiem, ale na autorze z całą ufnością polegamy.

Prace p. Potkańskiego uważamy za znaczący i korzystny zwrot w historyografii polskiej, za syste-

matyczne i świadome celu usiłowanie wciągnięcia do poszukiwań nad dziejami jednego narodu doświadczenia zbiorowego, uzyskanego do tej pory przez uczonych rozmaitych narodowości i na rozmaitych pracujących polach. Uważamy wymienione książki za pewny zadatek dzieła, które w sposób samodzielny i myślący opanuje pierwotną historyę Polski i zbuduje te podstawy naukowe, jakich ciągle jeszcze brak tym badaczom, którzy przy szczegółowych dociekaniach pragnęliby obraz pierwotnej przeszłości mieć przed oczyma.

Komitet sądzi, że są to dostateczne pobudki do przedstawienia Akademii wniosku, ażeby nagrodę za pracę historyczną fundacyi śp. Barczewskiego zechciała przyznać p. Karolowi Potkańskiemu za dwie wymienione powyżej jego prace.

2. Za dzieło malarskie.

Komitet nagrody Barczewskiego za najlepsze dzieło malarskie w r. 1897, złożony z prof. Maryana Sokołowskiego jako przewodniczego, prof. Władysława Łuszczkiewicza, Stanisława Tomkowicza, prof. Jerzego Mycielskiego i Leonarda Lepszego, odbył dwa posiedzenia i omówił wszystkie dzieła malarzy polskich wykonane w roku 1897 i wystawione w tym czasie w salach Towarzystwa sztuk pięknych w Krakowie.

Komitet uchwalił jednomyślnie przedstawić do nagrody obraz Jacka Malczewskiego „Błędne koło“, który bogactwem fantazyi, oryginalnością twórczą przy

innych znanych zaletach pędzla tego artysty, wyróżniał się z pośród prac wykonanych i wystawionych w roku konkursowym. Tak rozmiarami, jak szerokością zadania i pokonaniem związanych z niemi trudności, obraz ten wychodził ponad poziom zwykłej i, że tak powiemy, codziennej naszej malarskiej twórczości.

W roku ubiegłym, w porównaniu z latami poprzedniemi, obrazów i zwłaszcza takich, któreby ubiegać się mogły o naszą nagrodę, było stosunkowo o wiele mniej. Zwrócono uwagę na szczerość uczucia przy swojskim charakterze w obrazie „Pokłon“ p. Bergmana, tudzież tryptyku p. Tetmajera i na ładny obrazek p. n. „Potyczka“ p. Antoniego Piotrowskiego. Obraz p. Mehofera p. n „Rozmowa“ miał wielkie i ciągnące ku zalety. Wśród portretów warto podnieść portret trzech sióstr, zmarłego w obecnym roku Franciszka Machniewicza. P. Nałęcza „Fiordy norwegskie“ w dziale krajobrazu, delikatnem odczuciem wrażeń natury, chociaż nie zawsze dostrojone do odpowiedniego efektu, zasługują również na wzmiankę.

Najważniejszym może objawem życia jednak u nas na polu malarstwa w roku zeszłym był szereg obrazów przedstawiających nowe kierunki. Nie mówiąc o obrazach p. Mehofera, któregośmy wyżej wspomnieli, wykwintne portrety i głowy p. Axentowicza, tak subtelne w odczuciu tonów i oświetlenia szkice krajobrazowe p. Stanisławskiego, pełne fantazyi, siły i charakteru studya p. Wyczołkowskiego, nakoniec niepospolity talent znamionujące rysunki i kartony p. Wyspiańskiego, budzą otuchę i obiecują wiele na przyszłość. Żadne jednak z tych dzieł, prób czy utworów nie stało,

pojedynczo wzięte, na tej wysokości, aby mogło przystąpić zwycięzko do konkursu, tem bardziej, że nie wszystkie były wykonane w roku przeszłym. Komitet wskutek tego postanowił przyznać nagrodę z fundacyi Barczewskiego za r. 1897 p. Jackowi Malczewskiemu za obraz „Błędne koło".

V.

O Mickiewiczu.

Odczyt, miany na publicznem posiedzeniu Akademii Umiejętności dnia 14 maja 1898 r.

przez

Stanisława hr. Tarnowskiego.

„Sto lat mijało“....! temi słowami, pierwszemi słowami *Wallenroda*, wita się pierwszą stuletnią rocznicę narodzin Mickiewicza. „Sto lat mijało“ — a „długoby mówić, przechodzić okropnie“ to, co się w ciągu tego wieku przebyło. Od owego dnia, kiedy przed stu laty w szlacheckim dworku pod Nowogródkiem przychodziło na świat dziecię kontuszowego ojca, zmieniło się wszystko, wszędzie — a dopieroż u nas! Na obrachunek tych ubiegłych stu lat, i na ich wynik, „nawet odwaga załamuje ręce“.

Kiedy się ten wiek zaczynał, wróżył mu smutno Schiller na samym jego wstępie: *Freiheit lebt nur in dem Reich der Träume, und das Schöne blüht nur im Gesang.* Wróżba się sprawdziła, a słowa jej można wypisać jako godło przed historyą wieku, której treścią i konkluzyą, której nauką *moralną*, jest *siła przed*

prawem, a po której świat nie jest piękniejszym niż był. *Das Schöne blüht nur im Gesang;* u nas zakwitło w pieśni, jak nigdy przedtem, jak rzadko kwitnie wśród ludzi. Ale ta pociecha, choć nie mała, jest smutna. Jak to? tylko w pieśni, tylko w poezyi może być pięknie, a w rzeczywistości nigdy? Tak źle chyba nie jest. Zkądby się wzięła piękność w sztuce, gdyby jej w świecie ludzkim nie było? To też tak nie jest. Piękność w wyobraźni i natchnieniu poetów objawia się najwidoczniej; ale żeby w nich kwiat puściła, ona musi mieć korzenie głęboko w ziemi utkwione i z niej potężnie soki żywotne ciągnąć. Poeta przetwarza, ale nie może stworzyć tego, czego nie było — a w gruncie, z którego on wyrósł, muszą być głębokie pokłady szlachetnych myśli i uczuć, na to, by on mógł dać im wyraz. On je wciąga w siebie jak roślina żywotne soki i wyrabia do wyższej potęgi, on wybucha ich wyrazem, on je skupia w sobie jak soczewka promienie światła i z siebie rozstrzela na wsze strony; ale on oddaje to, co wziął, tylko wzmocnione, podniesione do wyższej potęgi, wypowiada on jeden, co w niższym stopniu jasności i siły było w milionach serc i umysłów.

Tak i ten, który sto lat temu miał się narodzić, Mickiewicz. Były przed nim, i za jego życia, takie masy uczuć wzniosłych i wielkich, tyle boleści strasznych, tyle poświęcenia, bohaterstwa, cnoty, tyle wielkiego pragnienia sprawiedliwości, i tyle oburzenia, zgrozy, rozpaczy, że piękność ludzkiej duszy szlachetnej a udręczonej, piękność sumienia znającego i łaknącego co dobre, była wszędzie koło niego, jak powietrze, którem oddychał. Jego przeznaczenie, jego chwała, jego wiel-

kość, to że treść tych wszystkich dusz, tych uczuć, tych pragnień, tych boleści, zebrał w swojej jednej duszy i wypowiedział, a przez to stał się wyrazem i obrazem, typem, posągiem duchowym swego narodu. I więcej. Poeta nie może stworzyć czego nie było, ale przetwarzając to, co jest, on podnosi, uszlachetnia, potęguje uczucia i myśli, oddaje to, co wziął, ale oddaje z procentem. Myśl i uczucie przez niego wyrażone nabiera nowej mocy, nabiera tęższej świadomości siebie, i wraca do gruntu, z którego wyszło, jako nowy zasiew siły, nowy pierwiastek życia.

Mickiewicz był produktem, skutkiem naszego historycznego stanu po rozbiorach, i był zarazem jedną z przyczyn i sił utrzymujących nasze życie w ciągu tego wieku. To, co dla nas napisał, da się i zliczyć i ocenić; to, co w nas temi pismami utrwalił, pokrzepił, zabezpieczył, podniósł wyżej, to się wyśledzić i zmierzyć nie da, ale prawdą i rzeczywistością jest.

Jakiż on był, raczej jaki jest, jako poeta?

Dawniejsze pokolenia, za jego życia i po śmierci jeszcze, karmiły się jego słowem, nie sądząc; przyjmowały te słowa instynktem, wznosiły swoje uczucia do ich miary, wciągały w siebie Mickiewicza jak powietrze, nie pytając, ani wiedząc, jaka w tem powietrzu jest proporcya różnych jego składowych części. Dziś od lat kilkunastu zaczęła się ta praca chemicznej analizy; zacząć się musiała, dobrze że się zaczęła, była potrzebna. Instynktowe podziwienie i umiłowanie wielkiego poety nie traci na tem nic, owszem zyskuje i utwierdza się, kiedy rozumowanie sprawdzi wielkość tego poety, zdając sprawę z jej przyrodzonych sił i pier-

wiastków. Jednak my starsi, widząc tę pracę, rozumiejąc jej potrzebę a uznając wartość i zasługę, doznajemy wrażenia dziwnego. Wydaje nam się, jak żeby Mickiewicz mniej już należał do życia młodszych pokoleń, kiedy się stał przedmiotem umiejętnego badania. Badanie z natury swojej wymaga pewnego uspokojenia, zimnej krwi, bezstronności, a my względem Mickiewicza nie mogliśmy się na to zdobyć. Wrażenie mylne niezawodnie. Dzisiejszy świat, dzisiejszy rok, świadczy, że Mickiewicz nie jest nam mniej drogim, jak był przed pół wiekiem — a jak same nad nim dochodzenia i badania dowodzą wielkiej do niego miłości, tak wyniki badań z pewnością zgodzą się zupełnie z naszemi instynktowemi i uczuciowemi sądami. Nie mamy próżnej zarozumiałości mniemać, jakobyśmy go zupełnie, do głębi, poznali. „Wieki uplotą ozdobę jego skroni" — a każde pokolenie ma prawo i powinność wplatać swój liść lauru w tę koronę.

Jakże wydawał się Mickiewicz tym starszym, którzy nie próbowali go analizować i porównywać, tylko patrzeli w niego, jak w gwiazdę?

Którzy poeci nie przemijają i nie zmieniają się nigdy? którzy są nieśmiertelni, o ile coś na naszym ziemskim świecie nieśmiertelnem być może? Ci, którzy wrodzone i niezmienne uczucia ludzkiej duszy wyrażają, lub przyrodzone zagadnienia ludzkiego życia zgłębiają, lub zjawiska tego życia wystawiają tak, że ród ludzki, pod jakiemibądź warunkami czasu czy miejsca, swoje uczucia, swoje trudy i troski życia, albo swoje związki poznać musi — czyli ci, którzy przez to stają się niejako ogólnymi i doskonałymi typami

ludzkiej duszy. Poeta, który jest wyrazem wyobrażeń i dążeń pewnego czasu w treści, a przyzwyczajeń i usposobień pewnego czasu w formie swoich dzieł, może w tym czasie być szczególnie ulubionym fanatycznie, wielbionym, ale przeminie razem z tym swoim czasem, następnemu już tak odpowiadać nie będzie. Byron nie stracił nic ze swoich przymiotów, nie przestał być wielkim poetą, ale z życia wyszedł, bo jego dusza i twórczość była typem na pewien czas tylko. Homer żył Bóg wie kiedy, tragicy greccy pomarli na wieki przed początkiem naszej ery; a figury Homera są typami ludzkich natur, słowa Antygony, Prometeusza, są wyrazem ludzkiego cierpienia dziś, tak jak były za greckich czasów. Dante był człowiekiem swego wieku, nosił w sobie jego pierwiastki a na sobie jego cechy; ale w tem, co on myślał i mówił, poznać się muszą wszystkie wieki, jakiekolwiek są formy ich życia, wszystkie ludzkie dusze, umysły i żywoty, które tylko o prawach swego bytu myślały. Szekspir sam może nie wiedział, że stwarzał największy, najbardziej wszechstronny zbiór obrazów ludzkiej natury w jej przeróżnych odmianach i charakterach, ale go stworzył.

A Mickiewicz, czy w dziełach swoich odbił to, co w naturze i w duszy ludzkiej jest i być musi zawsze? co w niej wiekuiste, niezmienne, niezależne od zmian czasu czy miejsca?

Tak.

Miłość naprzód — ale wyraz, jaki jej dał, jest może mniej ogólny, mniej trwały od tego, jaki dawał innym uczuciom. Czwarta część *Dziadów* jest jednym z najpiękniejszych poematów miłosnych na świecie; ale

w tonie i w rodzaju tego uczucia — o formie poematu nie mówiąc — Mickiewicz najbardziej jeszcze zależny jest od warunków i przyzwyczajeń czasu. Nie każdy zakochany musi być podobnym do Gustawa, tak jak on rozmarzonym, rozstrojonym, chorobliwie czułym. Ale każdy nieszczęśliwy w swojem kochaniu musi cierpieć podobnie, musi podobnie rozpamiętywać, żałować, tęsknić, oburzać się, wyrzekać, i taką jak Gustaw czuć próżnię w sobie a pustkę dokoła siebie. Wyobraźmy sobie, że po wiekach i wiekach jakiś młodzieniec zawiedziony w miłości, przypadkiem natrafia na czwartą część *Dziadów*, i czyta — czy on nie powie, że to prawda, że ten przedwieczny poeta czuł to, co on i nieszczęśliwy był jak on?

Wszechstronniej i wyżej oddaje Mickiewicz miłość ojczyzny. I ta jest wrodzonem uczuciem człowieka, i ta była i będzie zawsze ta sama u Greka pod Maratonem co pod Zamą u Kartagińczyka zwyciężonego, ta sama u Hiszpana wobec Maurów co u Francuza wobec Anglików, u Hollendra wobec Hiszpanów, ta sama wszędzie i zawsze, w wieku XIX po Chrystusie jak w V przed Chrystusem. *Wallenrod*, *Dziadów* część trzecia, w ogóle miłość ojczyzny u Mickiewicza, zależy bardzo od warunków czasu. To nie jest szczęśliwa, spokojna, dumna miłość ojczyzny Anglika lub starego Rzymianina; to zbolała, udręczona miłość ojczyzny narodu podbitego, która po przeszłości nie może się pocieszyć *quia non est*, w teraźniejszości szarpie się i krzyczy z bólu, o przyszłość truchleje. Ale i ten jej ton jest w duszy ludzkiej, i taka „skarga jej straszna" rozlegała się nieraz; bo choć nie wszędzie i nie

SPRAWOZDANIE

ZE STANU I UŻYCIA FUNDUSZÓW

W ROKU 1897.

(7 tablic).

niu za broń i o wypędzeniu nieprzyjaciela, jak myślą w *Panu Tadeuszu*, ale będzie tak kochał swoją ziemię i swoją sprawę, będzie tak pojmował swoje prawa i swój obowiązek, swoją przeszłość i swoją przyszłość. Tak kochali Grecy Homera swoją wspólną sprawę, tak Odysseusz swoją Itakę; tak szczęśliwy Szwajcar kocha swoje góry dziś, i tak bronił ich w potrzebie kiedyś. To jest miłość ojczyzny jak jest, ze wszystkiem co w niej przyrodzone i niezmienne, co niezależne od żadnych zmian i warunków, co w tem uczuciu koniecznie i zawsze być musi, w jakimkolwiek stanie jest tego uczucia przedmiot.

Ale na to, żeby poezya była wiekuistym typem ludzkich uczuć, nie wystarcza sama jej treść; należy do tego także jej forma, jako warunek konieczny. Ta, jeżeli ma być wiekuistą, czyli na zawsze być przystępną, zrozumiałą i zawsze przyciągać do siebie ludzi wszelkiego wieku czy kraju, jak Homer i tragicy greccy, musi mieć przyrodzone, istotnie konieczne warunki piękności, a wolną być ile możności od przemijających upodobań, zwyczajów, dodatków, przyniesionych i narzuconych przez pewien czas. Mickiewicz za młodu zależny jest widocznie w budowie swoich poematów i tworzeniu swoich postaci od swego czasu, od panującego powszechnie romantyzmu czwarta część *Dziadów* i *Wallenrod;* ale i wtedy jeszcze zależność ta jest raczej zewnętrzna, i wtedy nie jest stała, wynikająca z natury jego talentu — za dowód służy *Grażyna*. Zaś za młodu nawet prawie zupełnie, później najzupełniej, wolny jest od wszelkiego wpływu czasu w swoim języku i stylu. Nigdy żadnych sztucznych

397.

Ten charakter jego poetycznej twórczości, ta natura i cecha jego geniuszu, ta jego wyższość nad wieloma wielkimi, i bardzo wielkimi, z czego pochodzi i na czem się zasadza?

Trzy są pierwiastki, składające geniusz poetyczny: uczucie, wyobraźnia i rozum. Od stopnia potęgi tych trzech pierwiastków, i od ich harmonijnego połączenia, zawisł stopień wielkości, zawisł geniusz poety. Uczucie samo, choćby najwznioślejsze i najpotężniejsze, bez wyobraźnie nic nie stworzy, zdoła co najwięcej siebie pięknie objawić; bez rozumu zabłąka się samo w sobie. Wyobraźnia, która sama przez się nie żyje, ale wspiera się na innych władzach duszy, potrzebuje myśli, pamięci, obserwacyi żeby mogła mieć treść i materyał, wyobraźnia bez kierunku i hamulca rozumu odbiegłaby od rzeczywistości i prawdy, roiłaby tylko jakieś mary bez znaczenia i treści; z rozumem bez uczucia zdobyłaby się co najwięcej na poprawne kształty bez duszy i życia. Rozum wreszcie, myśl, bez wyobraźni i bez uczucia, wydałby może naukę, ale nie sztukę, doszedłby może do prawdy, ale nigdy do piękności. Równość i harmonia między temi trzema władzami czy pierwiastkami geniuszu, jest rzeczą najrzadszą w świecie. Ideałem poetycznego geniuszu byłby ten, któryby łączył wszystkie trzy w najwyższej możliwej potędze, i wszystkie trzy w potędze równej.

U Mickiewicza stosunek ich był dziwnie, był rzadko szczęśliwy. Byli zapewne poeci z fantazyą bujniejszą; z równie plastyczną było ich bardzo mało. U Dantego, u Szekspira, u Goethego, myśl była zapewne potężniejsza ale nie wiem, czy u Dantego i u Szeks-

co jest dobrego, Polskę jako jeden z warunków i jeden z symbolów dobrego na ziemi.

Dziwiono się czasem nierównościom, nieregularnemu jakoby postępowi Mickiewicza. Dziwiono się, że w jego dziełach nie można oznaczyć porządnego stopniowania doskonałości: że *Grażyna*, artystycznie tak skończona, idzie przed *Wallenrodem*, który przewyższa ją potęgą uczucia, ale jako dzieło sztuki jest od niej niższy, że trzecia część *Dziadów*, pod względem artystycznym bardzo podległa różnym zarzutom, graniczy co do czasu z tą absolutną pięknością, która się nazywa *Panem Tadeuszem*. Przyzwyczailiśmy się u innych poetów i artystów, nawet największych, do pewnych zmian nie tylko sposobu tworzenia i wykonania, ale nieledwie samej natury talentu, pod wpływem zewnętrznych przejść i zdarzeń życia; przyzwyczailiśmy się do tego, że dzieła poetów dają się dzielić jak pokłady geologiczne na warstwy czy epoki, z których każda ma swoją cechę, jeżeli nie swoją szkołę lub nawet manierę. U Mickiewicza dzielimy łatwo na takie epoki wewnętrzne życie człowieka, ale nie kształcenie się jego poetycznego geniuszu; i ztąd wpadamy w niejakie pomięszanie, nie wiemy, jak go uchwycić i ułożyć, i zdaje nam się, że w rozwoju tej twórczości jest jakiś nieład, jakiś chód nielogiczny i nienormalny. Otóż nie wiem, czy to, co się nam bezładem wydaje, nie jest poprostu skutkiem tego, że ten talent odrazu, od pierwszej chwili jest już gotowy, zupełny, uzbrojony we wszystkie swoje bronie. To zaś, co nam się wydaje jakąś niewytłumaczoną w nim fluktuacyą, jest tylko skutkiem tego, że raz jeden, drugi raz drugi pierwia-

tyczność i t. d. W późniejszych latach, zamiast pozbyć się nadmiaru a wrodzoną wzniosłość zachować, usposobienie to rośnie i wzmaga się pod wpływem cierpienia. Podniesienie uczucia, natchnienie, intuicya, to jedyna siła prawdziwa, i jedyna skuteczna. W pierwszych latach emigracyi, w swoich listach i artykułach politycznych, Mickiewicz ukazuje się jakżeby wahającym, rozdartym, między jasnem i jędrnem widzeniem rzeczy a uniesieniami wyobraźni i egzaltacyi. Stopniowo wyrabia się i postępuje w jego umyśle i duszy pogarda rozumu i rozwagi, a ufność i wiara, położona w egzaltacyi i intuicyi, i objawia się nie już w dziełach pisanych, ale w czynach. Wrodzona skłonność do upatrywania i szukania związku ze światem nadzmysłowym, wyobrażenie, że ten związek może stać się zależnym od naszej woli, od naszego starania, idzie i rozwija się z tamtą w parze, równomiernie. To są te w naturze Mickiewicza pierwiastki, które walczą z wrodzoną równowagą jego władz twórczych, a same są skutkiem tego braku równowagi, w jakiej urodzić się i żyć było mu przeznaczonem.

Z temi wrodzonemi siłami jak wysoko Mickiewicz wyszedł?

Próżna jest i niedorzeczna praca, mierzyć poetów i oznaczać, który z nich większy. Wystarcza wiedzieć, że ten należy do wielkich. Ale jeżeli nie można mierzyć i ustawiać poetów, to można w każdym z nich szukać właściwych przymiotów i znamion, i można także zestawiać i porównywać dzieła. Mickiewicz jako artysta ma szczególny, prawie niezrównany dar żywości i plastyczności w postaciach i scenach, który stąd

ca III.

lem, czy mniej od tamtych szlachetne formą, a głębokie myślą, będą *Droga do Rosyi*, *Pomnik Piotra W.*, *Powódź Newy?* A Sonety, w doskonałości równe najmisterniejszym, a zbogacone nowym kierunkiem, wyprowadzone przez Mickiewicza z ciasnego i zawsze tego samego na szerszy i rozmaity horyzont. *Pan Tadeusz* wreszcie, któremu *Hermann* Goethego dorównywa artystyczną doskonałością, ale nie dorównywa ani rozmiarem, ani zwłaszcza wysokim charakterem i wrażeniem?

A teraz dopiero dodajmy, że ta zdolność i twórczość poetyczna, ożywiona, uskrzydlona, rozpłomieniona jest uczuciami, jakich żaden inny poeta mieć nie mógł, że tej poezyi nie chodzi ani o piękność samą, ani o filozoficzne kwestye i prawdy, ale o wielką w dziejach ludzkości kwestyę i sprawę, że ona występuje jako oskarżyciel i świadek pomiędzy dobrem a złem, pomiędzy prawem a bezprawiem, i po dobrej stronie stojąc, dobrej sprawie służąc, ma na myśli i celu nie swój naród tylko i swoją ojczyznę, ale chce pomagać rodowi ludzkiemu całemu, a przez to Bogu samemu służyć. Porównajmy powody goryczy, namiętności, rozterki Byrona, porównajmy drogi, kierunki i ducha jego szlachetnych oburzeń i szlachetnych pragnień, z temi, co są w Mickiewiczu, które będą miały powody sprawiedliwsze, a lot i kres wyższy? To rwanie w górę siebie, swego narodu, pośrednio ludzkości całej, to śmiałe, otwarte dążenie do Boga, stawiane wyraźnie jako obowiązek, to jest sam rdzeń duszy i poezyi Mickiewicza — i to jest jej najwyraźniejsza cecha, ta, która się od wszystkich innych wyróżnia, pod tym względem nad wszystkich innych stawia. Mickiewicz odstał od swego

dobrego tylko pragnie, szczerą i wytężoną wolą do Boga dąży, chce być coraz lepszym, postępować, wznosić się wyżej sumieniem, wolą, cnotą.

Zrazu to tylko człowiek szlachetnego serca, pięknych uczuć, wielkiego talentu, wyższy od zwykłych ludzi, ale poeta, jak inny, w którym jego własne *ja* jest jeszcze tak silne, że natchnienie swoje czerpie z tego, co jego samego obchodzi, co jego boli, co jest jego szczęściem lub cierpieniem. Na tym szczeblu, z tych uczuć osobistych, tworzy on poemat wielkiej piękności, ale taki, jaki mógł napisać niejeden inny poeta. To Gustaw, to jego szczebel najniższy, na którym on sam jest dla siebie środkiem ciężkości świata, na którym jego dusza jest zajęta sobą, opanowana przez siebie. Stopień to w jego życiu najniższy, a przecie jest on w tej osobistości swoich uczuć tak wysokim, że to, co w nim najniższe, byłoby dla wielu wysokością, trudną do dopięcia. Jego miłość i boleść, chorobliwa zapewne, przez to dla niego szkodliwa i zła, jest czysta, prawa, szlachetna.

Na tym szczeblu stał chwilę, smutny i zniechęcony, i myślał, że na nim skamienieje, wpatrując się w zwierciadło swojego cierpienia. Ale niebawem przyszły rzeczy, które wstrząsły jego duszą, kazały jej wyjść z siebie na świat, i obejrzeć się dokoła na to, co się na tym świecie dzieje. Tam wielki nieporządek, wielkie zaprzeczenie tego, co być powinno, czem Bóg chciał mieć ten świat. I to wszędzie tak; a najgorzej, najstraszniej w kole najbliższem jego osoby i serca, w jego ojczyźnie; a tu jeszcze najbezprawniej, najsroższej, w tym punkcie właśnie, gdzie stał on, i ludzie,

których najbardziej kochał. Gdy palcem dotknął skutków tego bezprawia, gdy ich na sobie i swoich najbliższych doświadczył, gdy pomyślał, że tak samo jest, lub będzie dalej na całej przestrzeni ziemi polskiej i w całej niewiadomej nieprzejrzanej przestrzeni czasu, wtedy zapytał po raz pierwszy, co to jest? Jak to być może? Dlaczego tak jest? *Obiit Gustavus, natus est Conradus.* I wtedy dopiero te wszystkie niezliczone cierpienia na całej przestrzeni ziemi i w całej przestrzeni czasu, objął, skupił, wziął „w pierś swą magnetycznie". Uczucie ludzkie. sumienie ludzkie, to coś, co w człowieku jest na obraz i podobieństwo Boga, to nie może pewnych rzeczy pojąć, ani z niemi się zgodzić. Mickiewicz czując, że się w swojem sumieniu nie myli, że słuszność mieć musi, nie mógł pojąć świata i jego sprzeczności, nie mógł pojąć Boga samego. jego myśli i woli. Mówił sobie, że jego ludzkie rozeznanie złego i dobrego nie może być innem, jak to samo rozeznanie u Boga, bo od tamtego pochodzi i na jego przykazaniu się opiera; jego sumienie było pewne zgody pomiędzy sobą a Bogiem w pojęciu złego i dobrego. Było pewne, że w tym procesie między Rosyą a Polską sprawę dobrą w oczach Boga ma Polska. Ale człowiek w takich sprawach ma tylko sumienie, władzy nie ma. Jego wola jest bezsilną, bezskuteczną. Skuteczną jest tylko wola Boża, bo tylko ona jest wszechmocną. A więc, jeżeli świadomość złego i dobrego w Bogu zgadza się, a musi się zgadzać, z tą samą świadomością w sumieniu człowieka, to jakim sposobem i dlaczego wola Boga nie działa tak, jak działałaby wola

ludzka, gdyby miała moc? Jakim sposobem wola może się nie zgadzać, kiedy sumienie zgadzać się musi?

To jest pytanie, z którego wyszła *Improwizacya* (i cała trzecia część *Dziadów*), z którego wyszła cała poezya Krasińskiego, to jest ze wszystkich pytań i zagadnień polskich w naszym wieku najsilniejsze, najzawilsze, to tkwi pod każdą naszą wspólną myślą, pod każdem naszem działaniem. Tę różnicę, tę pozorną sprzeczność, czujemy wszyscy. Tego zaś nie możemy wiedzieć, ani znać, ani rozumieć, co godzi pozorną sprzeczność między wolą i działaniem Boga a naszą świadomością złego i dobrego. Tym czynnikiem jest mądrość Boga, Jego wszechwiedza i Jego przedwiedza. Ta godzi wszystko; ta sprawia, że sprzeczności żadnej niema, bo jej być nie może, i że to, co nam dziś wydaje się sprzecznością, kiedyś, w chwili przez nią wybranej i przeznaczonej, objawi się i będzie zrozumianem przez wszystkich, jako zgoda, jako sprawiedliwość, jako dobre. Bez tej ufności, bez tej wiary, sprzeczność jest nie do rozwiązania. Nikt z niej nie wyjdzie, chyba wyrwie się z niej gwałtem, przez zaprzeczenie Boga, sumienia i duszy.

Na tym punkcie wątpliwości i pytania stał Mickiewicz w więzieniu i po więzieniu. A Mickiewicz czuł się wielkim, wielkim przez geniusz i natchnienie, większym przez uczucie, bo czuł za ludzkość, za „miliony kochał i cierpiał“, był sumą milionowej miłości i boleści. Z jego osobistych uczuć nie zostało nic: szczęście, miłość, wszystko to znikło, jak dym. Zostało tylko jedno, ostatnie, które go z sobą samym łączyło, tak naturalne, że bez niego on być nie mógł, uczucie

V.

gnienie bezpośredniego stosunku z nadzmysłowym światem i z Bogiem. Dojść do Boga przez pokorę, przez prostotę, przez wiarę, przez świętość; a wtedy, zdobywszy Jego łaskę, mieć sobie objawioną Jego myśl, mieć sobie udzieloną Jego moc cudotwórczą, i już nie „mimo Boga“, ale z Bogiem „stworzyć swój naród, jako „pieśń żywą i jak pieśń szczęśliwą“, to jest dążenie Mickiewicza w epoce ostatniej, to powód tego związku ze światem nadzmysłowym, którego tak szukał i w który tak wierzył, to sekret tej wiary, do której tak się przywiązał, wiary, że człowiek mocą swego ducha może rozkazywać innym duchom na tym i na tamtym świecie — to początek, powód i sekret Messyanizmu. Jest to tosamo uczucie, tosamo dążenie, którego wyrazem jest *Improwizacya*. Zrozumieć sprzeczność świata, zdać sobie sprawę z zamiarów Boga, z narodu swego „stworzyć pieśń szczęśliwą“, to jest w dalszym ciągu jego życia tak, jak w *Improwizacyi;* tylko szuka on tego na innej drodze. Nie mógł wziąć Boga szturmem, chce Go ująć pokorą, wiarą, świętością.

Wtedy znalazł — zupełnie sam, czy może z częściową czyją pomocą (Oleszkiewicza?), wszystko jedno — odpowiedź, która go zaspokoiła, która mu wytłómaczyła wszystkie sprzeczności i wystarczyła na resztę życia. Polska cierpi za ludzkość, żeby ją swojem cierpieniem oczyściła, swojem zmartwychwstaniem zbawiła. Oto trzy chwile, trzy okresy w życiu Mickiewicza, trzy wielkie przejścia jego duszy: przejście z uczucia osobistego do uczucia narodowego, z osobistem jeszcze złączonego, a z tego znowu przejście do uczucia patryotyczno-religijnego, które religijnem zostało nawet wtedy, kiedy

stało się stanowczo mistycznem, a prowowiernem być niestety przestało.

We wczesnej, doraźnej, rzec można, zupełności jego artystycznych sił i uzdolnień, choć różnic tak znacznych i widocznych niema, jest nieprzerwany postęp, któremu także trzy stopnie oznaczyćby można. Zrazu jest on zależnym od Byrona, od Niemców, od wyobrażeń i upodobań młodej jeszcze romantyczności — to *Dziadów* część druga i czwarta; ale w miarę, jak wychodzi z zależności od siebie i swoich uczuć, wychodzi także ze wszystkich zależności zewnętrznych, od jakichkolwiek wzorów. W *Wallenrodzie* jeszcze ślady tej zależności są, choć pomimo wszystkiego, co ludzie mówią o podobieństwie do Byrona, powierzchowne tylko i zewnętrzne. Niema jej w *Powieści Wajdeloty*, a jest natomiast potęga i piękność nigdy przedtem niewidziana. Liryk doszedł do szczytu w *Farysie*, w *pieśni Wajdeloty*, w *Improwizacyi;* artysta o nieskończonej rozmaitości form i tonów, o doskonałości niezrównanej, doszedł szczytu w *Powieści* w *Wywożeniu kibitek*, w niektórych ustępach *Petersburga*. Zdawałoby się, że już wyżej nie można; ale on po tych szczytach doskonałości wznosił się przecie coraz wyżej, aż doszedł do *Pana Tadeusza* — i na nim stanął.

Czy mógł zrobić więcej? cobyśmy jeszcze dodali, lub czegobyśmy żądać mogli w naszej poezyi, czegoby Mickiewicz nie był zrobił? Przed nim martwa, dochodząca co najwyżej do zewnętrznej piękności języka, lub z większem staraniem, niż skutkiem, siląca się na wdzięk i uczucie, przygotowująca dopiero glinę na posąg, ale niezdolna jeszcze posągu z tej gliny ulepić,

strojąca instrument, ale grać na nim nie zdolna, przez Mickiewicza stała się ta poezya natchnionym wyrazem na wszystkie uczucia jednej duszy ludzkiej i zbiorowej duszy narodu. Od najwznioślejszej potęgi natchnienia do najmilszego wdzięku prostoty, przybrała się w te wszystkie ozdoby i czary, z których się składa piękność, jak światło słońca z siedmiu barw i promieni. Stała się poezyą miłości, stała się poezyą ojczyzny, poezyą wszystkich cierpień Polski podzielonej, i poezyą jej życia narodowego, rodzinnego, w tem, co jest jego formą rdzenną, podstawną, przyrodzoną i jemu właściwą. A jak do coraz wyższej doskonałości artystycznej, tak wznosiła się do coraz wyższej, coraz czystszej szlachetności uczucia. Tak, jak niejasny romantyzm pierwszych *Dziadów* przewyższony jest klasyczną jasnością i prostotą *Grażyny*, jak werteryzm Gustawa przeradza się w szlachetniejsze i wyższe cierpienie za miliony, tak to cierpienie samo, ta miłość i pojęcie ojczyzny stają się coraz wznioślejsze, coraz lepsze, kiedy ideał patryotycznej nienawiści i zemsty (Wallenrod) staje się ideałem wyrzeczenia się siebie, zadosyćuczynienia za złe, jakie w historyi zrobiło ludzkie *ja* (Robak). Nie zostało jedno uczucie, jedna myśl istotna, jedna żywa konieczna część ducha i życia narodowego, któregoby poezya Mickiewicza nie była w siebie wcieliła, objęła i wyraziła. Po *Dziadach*, po *Wallenrodzie* po *Panu Tadeuszu*, ona już była zupełną, mogła się skończyć; może się nawet skończyć musiała.

Rzadki to wypadek i dziwny, żeby człowiek na poetę stworzony, poeta, który swój zawód i swój geniusz kochał tą miłością namiętną, którą się widzi

w *Improwizacyi*, w samej pełni swoich sił, o samem południu swego wieku i swego geniuszu — żeby taki poeta, w takiej chwili, odwrócił się od poezyi i rzucił swoją lutnię, jak rzecz niepotrzebną, jak dziecinną zabawkę, którą się dłużej nie bawi człowiek z dzieciństwa wyrosły. Dla czego Mickiewicz to zrobił? dla czego zamilkł? Czy może bał się, że zacznie słabnąć, nie chciał doczekać schyłku i zachodu swego słońca? Nie. On zamilkł z innych powodów, słusznych lub nie, ale poważnych, wielkich, godnych jego. Sumienie zaczęło wątpić, czy dobrze jest dalej poezyą żyć i poezyą tworzyć, zaczęło pytać, czy to nie jest *vanitas vanitatum*: — a wyobraźnia, onieśmielona tą wątpliwością sumienia, straciła popęd i lot, odwagę i wiarę w swoje dzieła, i już się do tworzenia rwać przestała.

„Przekonywam się, że się zanadto żyło i pracowało dla pustych pochwał i celów drobnych“ — pisze Mickiewicz do Odyńca w lutym 1834 r. „Zdaje mi się, że już nigdy pióra na fraszki nie użyję. To tylko dzieło coś warte, z którego człowiek może poprawić się i mądrości nauczyć“. Konrad nawrócony, exorcyzmowany z pychy, z politowaniem patrzy na swoje dzieła. On, który niedawno tak dumnie „kochał swe dzieci wieszcze“ i wołał na cały świat, że „nieśmiertelność tworzy“, teraz odrzuca Gustawa, *Grażynę*, *Wallenroda*, jak rzeczy błahe, z których się nikt nie zbuduje i mądrości nie nauczy. Naturalnie! Poezya, piękność, sztuka, chwała własna, wszystko to marne, kiedy jeden świat się kończy, a od nas zależy, czy ten drugi, który po nim przyjdzie, będzie lepszy, albo gorszy.

This is no world to play with mammets. Dziś chodzi o to, żeby świat ratować, odradzać, zbawiać, w swojem sercu naprzód, a potem w sercach innych. Zbliżyć siebie do doskonałości, przez doskonałość do Boga, ludzkość ku niemu zwrócić, uczyć ją, że się i jak ratować powinna, ewangelizować siebie, Polskę, świat, tego on teraz chce, to ma za swój obowiązek. Precz wszystkie piękności, wszystkie wdzięki i uroki fantazyi. Nie czaru poezyi, ale rzeczywistości Bożego słowa potrzeba światu na to, żeby się odrodził.

Dlatego zarzucił Mickiewicz poezyę.

Z tego poczucia wyszło wszystko, co przez resztę swego życia mówi, pisze i robi. Kryzys, która miała nastąpić i zakończyć obecną, a zacząć nową epokę dziejów świata, wydaje mu się blizką; ustawicznie widzi i wskazuje jej symptomata. Tem śpieszniej, tem gorliwiej stara się o moralne podniesienie Polski, żeby ta oczekiwana chwila zastała ją odrodzoną, godną tej roli, tej misyi, którą jej Bóg przeznacza. Myśli ciągle o środkach takiego podniesienia. W tych latach jest Mickiewicz nie tylko prawowiernym, ale najposłuszniejszym synem Kościoła. O zmianach w Kościele, cóż dopiero o zmianach w wierze, o potrzebie nowego objawienia, nie myśli. Ale równocześnie, i już coraz bardziej zatapia się w czytaniu mistyków religijnych. Żyje cały w oczekiwaniu przyszłości, w żądaniu duchowego odrodzenia Polski i ludzkości; a zarazem w mistykach, w egzaltacyach religijnych szuka dwóch rzeczy, tajemnicy przyszłości i tajemnicy bezpośredniego stosunku z Bogiem, nadzwyczajnego stanu łaski. Tą drogą, przez całe lata, nieznacznie, niewidocznie, przygotowuje i przy-

rzył, myśląc, że tak przyśpieszy i potroi wytrysk upragnionej wody, chciał Boga zmusić, zamiast się na niego zdać — tak ten, widząc swój naród omdlewającym z pragnienia innej wody, wody sprawiedliwości, i sam palony jego milionowem pragnieniem, chciał, żeby mu woda wytrysła zaraz, natychmiast, w jego oczach, zamiast czekać ufnie i pokornie. Mojżeszowi woda ze skały nie pociekła; Mickiewicz na swojej puszczy wziął za żywą wodę to, co było jej udaniem, *fata morganą* pustyni.

Taka jest myśl tego poematu. Kto wie, czy nie trafna; kto wie, czy u Mickiewicza messyanizm nie był tem samem, czem u Mojżesza trzykrotne uderzenie w skałę.

A jak we wszystkiem, co pisał, był Mickiewicz wyrazem najwyższym naszych zbiorowych uczuć w ciągu całego tego wieku, tak w tym ostatnim okresie swego życia, w tej swojej pomyłce, jest może poniekąd wiernym także typem naszych usposobień: tego uczucia, które wiedząc, że jest, i że słuszne, nie chce nic widzieć, nic znać prócz siebie, i zadośćuczynienia domaga się niecierpliwie, namiętnie, gwałtownie. Może poniekąd jego przykład być dla nas i przestrogą, bo on uczy, że uczucie najwznioślejsze, najlepsze, kiedy tak prócz siebie nic znać nie chce, kiedy rozwagą gardzi, a od siebie cudu się spodziewa, może się zabłąkać i o szkodę przyprawić to, co kocha i czego pragnie.

Ale błędu nie przecząc, ani nie zmniejszając, o tem zapominać nie można, że i Mojżesz zbłądził, a przecie Bóg nie odjął mu jego praw i jego urzędu. Dlaczego? Bo choć raz przewinił, był on ten sam,

który Izraelowi płaczącemu na puszczy kazał podnieść serca i głowy, ten sam, który krzepił w nim siły wśród pragnienia i głodu i znoju, ten sam, co mu złotego cielca czcić nie dał, ten sam, co nie pozwalał zwracać się wstecz i za Egiptem tęsknić, ale kazał przed siebie patrzeć i do Chanaanu dążyć — ten sam, który dla niego zdrój żywej wody wydobył. Ten zastał nas podobnie płaczących i znękanych, a podniósł nam w górę serca i duchy, podobnie kazał przed siebie patrzeć i do Chanaanu dążyć, a ze skały zamkniętej wydobyć zdrój żywej wody, zdrój uczucia i myśli, którym się wszyscy krzepimy i rzeźwimy, on w noc naszego tułactwa po puszczy rzucił jasność wielką, która zgasnąć nie może nigdy.

Kiedy się wiek XVIII kończył, upadająca Rzeczpospolita zostawiła nam niejako swoją ostatnią wolę, swoje przykazanie, w słowach od Rousseau wprawdzie pożyczonych, ale za własne przyjętych, któremi się zamyka książka *O ustanowieniu i upadku konstytucyi 3-go maja:* „Nie możecie sprawić, iżbyście nie byli pożarci, starajcie się, iżbyście nie byli strawieni“. Przez ten wiek spełniliśmy tę ostatnią wolę uczciwie. Mickiewicz był jednym z tych, którzy do tego pomogli nam najdzielniej. Co będzie dalej? Co przyniesie z sobą ten wiek XX, który już puka do wrót historyi? Czy i on stwierdzi, jak ten nasz schodzący z pola, że *das Schöne blüht nur im Gesang?* Ten nasz, który się kończy, od swego początku do końca stwierdził tylko to straszne piętno, które na nim inny poeta pogardą swoją wypalił: „Coraz podlej na tej ziemi było“. A jakże jeszcze nieskończenie podlej dziś, niż przed laty pięćdziesięciu,

kiedy te słowa były pisane? Czyż zawsze już ma być tak? Czy świat skazany na to, żeby się staczał w coraz głębsze kręgi tego piekła, gorszego niż dantejskie, bo ono nie tylko męczarnią straszne, ale obrzydliwe brudem? U Dantego po piekle następuje czyściec. „Przez piekła trudy, przez czyśca zasługi“ dochodzi się do jasności. Piękność zakwitła u nas w pieśni, bo i kiedy było jej wiele w nas. Może zakwitnie i w życiu, jeżeli my przekażemy jej zarody naszym następcom, a oni hodować i rozwijać je będą. Przyszłość wie tylko Bóg — ale ludzie wiedzą, że ona zawsze w znacznej mierze od nich zależy, i taką będzie, na jaką zarobią, jakiej szlachetnie lub źle będą chcieli. Przyszłości ludzie nie znają, ale to wiedzą, że strawionym może być tylko taki organizm, który był przedtem rozłożony. Ta praca chemicznego rozkładu, podwójna, jedna z zewnątrz, druga od środka, przez siebie samych, zaczęła się na schyłku naszego wieku, jako najstraszniejsza, najtrudniejsza do przebycia z naszych wiekowych prób. Zdołamy, da Bóg, przetrwać i tę, jeżeli przechowamy w sobie przynajmniej tyle prawdziwej miłości, prawdziwej wiary i czci, prawdziwego publicznego ducha, ile ich mieli nasi w początkach tego wieku ojcowie, ci, z których ducha wyszedł Mickiewicz. Do takiego przetrwania zaś on pomoże nam zawsze, bo moc, jaka w nim jest, nie osłabnie, i kordyał ożywczy dla duszy polskiej zostanie w jego słowach na wieki. Tylko on sam nie pomoże. W tę arkę przymierza, którą jest jego poezya, „lud złożył broń swego rycerza, swych myśli przędzę i swych uczuć kwiaty“; ale tę przędzę dalej snuć, te kwiaty hodować, żeby się w owoc zawiązały

i dojrzały, to już nie arki sprawa i moc. „Słowo tylko, to marna połowa arcydzieł życia“. Drugą połową jest wola, stateczna i mocna, mądra a czysta, temu, co dobre, wierna i coraz wierniejsza, doświadczeniem nauczona, więc roztropna, prosta, jak gołąb, a jak wąż ostrożna. Taka, strzegąca święcie tego, co Mickiewicz złożył w „arce przymierza między dawnemi a nowszemi laty“, na ziemi rozszerzona, a w niebo, jak on kazał, wiernie patrząca, taka może sprawić, że piękność kwitnąć zdoła nie w samej pieśni tylko, i że ci, co na końcu XX wieku obchodzić będą dwóchsetną rocznicę urodzenia Adama Mickiewicza, będą mogli, jak on chciał, a nie mógł, „zanucić pieśń szczęśliwą“.

VII.

ROCZNIK

AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

W KRAKOWIE.

Rok 1898/9.

W KRAKOWIE.
NAKŁADEM AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI.
SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNI SPÓŁKI WYDAWNICZEJ POLSKIEJ.
1899.

AS
142
.K92

Kraków, 1899. — Drukarnia Uniw. Jagiell. pod zarządem J. Filipowskiego.

Dir
Perlstein
10.5.54
89161

TREŚĆ.

	Strona
Skład Akademii (w lipcu 1899 r.)	3
Posiedzenie publiczne dnia 3 maja 1899 r.	45
I. Przemówienie Jego Eksc. Zastępcy Protektora Juliana Dunajewskiego.	47
II. Przemówienie Prezesa Jego Eksc. Stanisława hr. Tarnowskiego.	49
III. Sprawozdanie Sekretarza Generalnego z czynności Akademii od maja 1898 do maja 1899 r.	51
Dodatek do Sprawozdania: Wydawnictwa Akademii od 1 maja 1898 do 30 kwietnia 1899 r.	83
IV. Nagrody i konkursa	93
Dodatek: Sprawozdanie i wnioski w przedmiocie nagród im. śp. Probusa Barczewskiego	96
Sprawozdanie ze stanu i użycia funduszów w roku 1898. (8 tablic).	105
Wykaz stosunków Akademii z innemi instytucyami naukowemi	107

SKŁAD

AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

W KRAKOWIE.

SKŁAD
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE.

(W lipcu 1899 r.)

PROTEKTOR

JEGO CESARSKA I KRÓLEWSKA WYSOKOŚĆ

ARCYKSIĄŻĘ AUSTRYI - ESTE

FRANCISZEK FERDYNAND.

ZASTĘPCA PROTEKTORA

Jego Exc. JULIAN Sas DUNAJEWSKI,

Dr. praw, rzeczywisty Tajny Radca Jego Ces. i Król. Ap. Mości, c. k. Minister, K. W. W. orderu św. Szczepana i ces. Leopolda, Kaw. ord. Żelaznej Korony I klasy, Członek Izby Panów, Poseł na Sejm krajowy, Obywatel honorowy miasta Krakowa, N. Sącza, Wieliczki i Brodów etc.

ZARZĄD AKADEMII.

Prezes:

JE. Stanisław hr. Tarnowski, Dr. filoz., rzeczywisty Tajny Radca Jego Ces. i Król. Apost. Mości, Komandor orderu Franciszka Józefa z gwiazdą, właśc. odznaki „Litteris et artibus“, Rektor magn. i Prof. p. z. literatury polskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Dyrektor Seminar. filol. słow. tamże, Członek dożyw. Izby Panów i Poseł na Sejm krajowy, Członek Rady miejskiej w Krakowie, Czł. c. k. Rady Szkolnej Krajowej, Czł. Komisyi egzam. dla kand. na naucz. szkół gimnaz. i realn

Kraków, ulica Warszawska 12.

Zastępca Prezesa:

Fryderyk Zoll, Dr. praw, Kawaler ces. austr. orderu Żelaznej Korony III klasy, dożyw. Członek Izby Panów austr. Rady państwa, c. k. Radca dworu, b. Rektor magn., Profesor p. z. prawa rzymskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prezes c. k. Komisyi rządowej egzaminacyjnej oddziału politycznego, Wiceprezes jej oddziału historyczno-prawniczego, a Członek jej oddziału sądowego, Delegat c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty przy Wydziale administracyjnym Szkoły handlowej w Krakowie, Członek czeskiej Akademii im. ces. Franciszka Józefa w Pradze, Poseł na Sejm krajowy, Obywatel honorowy miast Podgórza, Myślenic i Zatora.

Kraków, ulica Studencka 13.

Sekretarz generalny:

Stanisław Smolka, Dr. filoz., Kawaler orderu Żelaznej Korony III klasy, b. Rektor magn., Profesor p. z. historyi polskiej i Dyrektor Seminaryum histor. Uniw. Jagiell., Korespondent c. k. Rady archiwalnej w Wiedniu, Czł. zagr. węgierskiej Akademii Umiejętności, Człon. południowo-słowiańskiej Akademii Umiejętności w Zagrzebiu i czeskiej Akademii im. ces. Franciszka Józefa w Pradze, Człon. honorowy Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu, oraz Tow. historycznych w Petersburgu i Rydze.

Kraków, ulica Krupnicza 9.

Dyrektor Wydziału filologicznego:

Kazimierz Morawski, Dr. filoz., Prof. p. z. filologii klasycznej, Dyrektor Seminaryum i Proseminaryum filologicznego Uniw. Jagiell., Człon. c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich, Członek czeskiej Akademii im. ces. Franciszka Józefa w Pradze.

Kraków, ulica Szpitalna 40.

Dyrektor Wydziału histor.-filozoficz.:

Fryderyk Zoll (jak wyżej).

Dyrektor Wydziału matemat.-przyrod:

Szczęsny Kreutz, Dr. filoz., Prof. p. z. mineralogii i Dyrektor gabinetu mineralogicznego Uniw. Jagiell., Członek krajowej Rady górniczej, Członek c. k. geologicznego Zakładu państw. w Wiedniu, Człon. c. k. Komisyi egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyalnych i realnych, Członek galic. Towarz. rolniczego we Lwowie, b. zwycz. Prof. i b. Dziekan Wydziału filozof. Uniwer. lwowskiego, Dziekan i b. Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Kraków, ulica Basztowa 3.

Sekretarz Wydziału filologicznego:

Józef Tretiak, Dr. filoz., Prof. języka i literatury ruskiej Uniw. Jagiellońskiego, Członek c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyalnych i realnych, Członek Kollegium znawców dla spraw ochrony prawa autorstwa w zakresie literatury.

Kraków, ulica Batorego 25.

Sekretarz Wydziału histor.-filozoficz.:

Bolesław Ulanowski, Dr. praw i filoz., Prof. p. z. prawa kanonicznego Uniw. Jagiell., Człon. c. k. Komisyi rządowej egzaminacyjnej oddziału historyczno-prawniczego.

Kraków, ulica Gancarska 15.

Sekretarz Wydziału matemat.-przyrod.:

Józef Rostafiński, Dr. filoz., Prof. p. z. botaniki, Dyrektor Ogrodu botanicznego Uniw. Jagiell., Członek b. Tow. nauk ścisłych w Paryżu, Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Tow. nauk przyr. w Cherbourgu, Wiedniu, Berlinie i Medyolanie, Człon. c. k. Komisyi egzamin. dla nauczycieli szkół średnich.
Kraków, ulica Garncarska 14.

Poczet członków zwyczajnych.

A. Czynni.

1. Wydział filologiczny.

a) Krajowi:

Karol Estreicher-Rozbierski, Dr. filoz., Kawal. orderu Żelaz. Korony III kl., Dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej, Wybrany Członkiem czynnym dnia 11 maja 1872.
Kraków, gmach Biblioteki Jagiellońskiej.

Julian Klaczko, Dr. filoz., Doktor honoris causa Uniwersytetu Jagiell., c. k. Radca dworu, Członek Instytutu francuskiego (Académie des Sciences morales et politiques), Of. Legii honorowej. Wybrany Członkiem czynnym dnia 23 lipca 1772.
Kraków, Rynek główny 32.

Antoni Małecki, Dr. fil., właściciel odznaki „Litteris et artibus", b. Prof. jęz. i liter. polskiej i Rektor magn. Uniwersytetu lwowskiego, Zastępca Kuratora Zakładu nar. im Ossolińskich we Lwowie, dożywotni Członek Izby Panów, honorowy obywatel miasta Lwowa i Członek Rady miejskiej lwowskiej, Dr. obojga praw honoris causa Uniwersytetów Jagiellońskiego i lwowskiego, Człon. honorowy Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu, niemniej galic. Tow. pedagogicznego, Tow. historycznego we Lwowie, Tow. liter. im. Adama Mickiewicza i Koła literac. we Lwowie, Człon.-koresp. serbskiego Tow. nauk. w Belgradzie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 23 lipca 1872.
Lwów, Zakład Ossolińskich.

Władysław Łuszczkiewicz, em. Profesor c. k. Szkoły Sztuk Pięknych w Krakowie, Dyrektor Muzeum Narodowego w Krakowie, Korespondent c. k. Komisyi centralnej konserwatorskiej w Wiedniu. Wybrany Członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873.
Kraków, ulica Basztowa 18.

Antoni Petrusewicz, Kustosz lwowskiej kapituły metropolitalnej grecko-katol., Radca i Referent Konsystorza, Egzaminator synodalny, c. k. Konserwator ruskich zabytków, Członek czynny i honorowy cesarsko-rosyjskiego archeologicznego Towarzystwa w Moskwie, honorowy Doktor historyi cesarskiego Uniwersytetu św. Włodzimierza w Kijowie, Człon. historycznego Tow. Nestora w Kijowie, czynny Członek cesarskiego Towarzystwa historyi i starożytności w Odessie, honorowy Człon. Akademii Nauk w Bukareszcie, Członek halicko-ruskiej Macierzy we Lwowie, Członek czeskiej Macierzy w Pradze, honorowy Członek Stauropigialnego Instytutu we Lwowie, Członek i Wydziałowy Instytutu ruskiego „Narodowy Dom“ we Lwowie etc. Wybrany Członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873.
Lwów, Kapituła metrop. grecko-katol.

JE. Stanisław hr. Tarnowski (j. w.). Wybrany Członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873.
Kraków, ulica Warszawska 12.

Władysław Wisłocki, Dr. fil., Kustosz Biblioteki Jagiellońskiej, Członek honorowy Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Czł.-kores. król. czes. Tow. nauk. w Pradze, Czł. wiedeńskiego „Oesterreichischer Verein für Bibliothekswesen“ i Czł. Komisyi archiwalnej miasta Krakowa. Wybrany Członkiem czynnym dnia 30 października 1880. — (Korespondentem od r. 1878).
Kraków, ulica Podzamcze 12.

Maryan Sokołowski, Dr. filoz., c. k. Radca dworu, Prof. p. z. historyi sztuki i Dyrektor gabinetu historyi sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Korespondent c. k. Komisyi centralnej do badania i utrzymywania pomników sztuki, Członek-korespondent c. k. austryackiego Instytutu archeologicznego w Wiedniu, Członek honorowy Towarz. historyków sztuki we Wrocławiu, Członek czynny cesarskiego Towarzystwa archeologicznego

w Moskwie, Członek czynny Tow. starożytników w Królewcu, Dyrektor Muzeum XX. Czartoryskich w Krakowie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 10 listopada 1884. — (Korespondentem od roku 1880).

Kraków, ulica Garncarska 3.

Kazimierz Morawski (j. w.). Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887. — (Korespondentem od roku 1883).

Kraków, ulica Szpitalna 40.

Władysław Łoziński, Członek Rady artystycznej przy c. k. Ministerstwie Wyznań i Oświaty, Członek Rady przybocznej c. k. Muzeum handlowego w Wiedniu, Korespondent c. k. centralnej Komisyi archeologicznej, Prezes Towarzystwa Przyj. Sztuk Pięknych, Wiceprezes Towarz. historycznego, Prezes Rady Wykonawczej Macierzy Polskiej, Kawaler orderu ces. Leopolda. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 grudnia 1890.

Lwów, ulica Ossolińskich 3.

Antoni Kalina, Dr. filoz., Profesor p. z. filologii słowiańskiej porównawczej Uniwersytetu lwowskiego, odznaczony srebrnym medalem bułgarskim dla sztuk i umiejętności, Członek-korespondent Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Prezes Towarz. ludoznawczego, Członek Rady miejskiej król. stoł. miasta Lwowa, Prezes Towarzystwa naucz. szkół wyższych, Prezes Rady nadzorczej Towarzystwa wydawniczego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 2 maja 1895. — (Korespondentem od dnia 15 listopada 1884).

Lwów, ulica Zimorowicza 7.

aa) Członkowie przybrani nadliczbowi:

w myśl § 16 al. 2. Statutu Akademii.

Z wydziału historyczno-filozoficznego. Wybrani 21 listopada 1893.

Wojciech Kętrzyński
Stefan Pawlicki
Stanisław Smolka;
Tadeusz Wojciechowski
Wincenty Zakrzewski

obacz str. 12—13.

b) Zakrajowi:

Watrosław Jagić, Dr. filoz., także honoris causa, c. k. Radca dworu, Profesor p. z. filologii słow. i Dyrektor Seminaryum filolog. słow. Uniwersytetu wiedeńskiego, Człon. Izby Panów, Kawaler komtur. krzyża orderu Franciszka Józefa z gwiazdą, Kawaler orderów pruskich pour le mérite i Korony, posiadacz austr. węg. odznaki honorowej dla nauki i sztuki, rosyjski rzeczywisty Radca stanu i Kawaler orderów Anny i Stanisława I. stopnia (z gwiazdami) i Włodzimierza III. stopnia, serbskiego wielkiego krzyża orderu Sawy, Członek czynny Akademii Umiejętności w Wiedniu, Petersburgu, Zagrzebiu, Belgradzie, Monachium, Budapeszcie i Pradze, Towarzystwa naukowego czeskiego w Pradze, Członek-korespondent Akademii Umiejętności w Berlinie, Człon. honorowy Towarzystwa „Ljubiteli drewnoj pismennosti“ i „archeologiczeskawo Obszczestwa“ w Petersburgu, Towarzystwa historycznego im. Nestora w Kijowie, Towarzystw archeologicznych w Zagrzebiu, Moskwie, Odessie i Konstantynopolu, Towarzystwa starożytniczego w Moskwie, Członek honorowy Towarzystwa „Matica srpska“ w Nowym Sadzie i „Matica Slovenska“ w Lublanie etc. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 listopada 1878.

Wien, VIII. Kochgasse 15.

Józef Hampel, Dr. praw i filoz. Profesor p. z. archeologii starożytnej Uniwersytetu w Budapeszcie, Kustosz sekcyi archeologicznej Muzeum Narodowego tamże, Członek czynny Akademii węgierskiej. Wybrany Członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.

Budapeszt, Muzeum Narodowe.

Jan Gebauer, Dr. filoz., Profesor p. z. filol. słow. i Dyrektor Seminaryum słow. Czeskiego Uniwersytetu w Pradze, Członek czynny czeskiej Akademii Umiejętności i król. Towarzystwa Naukowego w Pradze, Członek Komisyi egzaminacyjnej na nauczycieli szkół średnich w Pradze. Wybrany Członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.

Praga, Vinohrady 359.

c) Zagraniczni:

Władysław Nehring, Dr. fil., Tajny Radca rządowy, ozdob. ord. Orła czerw. IV kl., Prof. p. z. filologii słowiańskiej i Dyrektor Seminaryum filologicznego słowiańskiego Uniwersytetu wrocławskiego, b. Dziekan Wydziału filozof. w roku 1876 i 1889, b. Rektor Uniw. wrocławskiego w roku 1894. Członek-korespondent Akademii Umiejętności w Petersburgu i Tow. Naukowego w Pradze, honorowy Czł. Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu i Tow. ludoznawczego we Lwowie, Czł. Tow. histor. i starożytniczego śląskiego i Muzeum starożytności śląskich. Wiceprezes śląskiego Tow. ludoznawczego, Czł. Komisyi egzam. dla kandydatów wyższego stanu nauczycielskiego, Czł. deputacyi szkolnej. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1885 roku.

Wrocław, Sternstrasse 22.

Jan Baudouin de Courtenay, Dr. fil. i językoznawstwa porównawczego, Magister nauk filologiczno-historycznych, b. Profesor p. z. tytularny językoznawstwa porównawczego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek korespondent ces. Akademii Nauk w Petersburgu, rosyjski rzecz. Radca Stanu, Kawaler orderów Stanisława i Anny 2-giej klasy, posiadacz złotego medalu od Akademii Umiejętności w Petersburgu i bronzowego od „Institution ethnographique“ w Paryżu, b. Docent gramatyki porównawczej Uniwersytetu petersburskiego, b. Profesor zwycz. gramatyki porównawczej języków indoeuropejskich i sanskrytu Uniwersytetu kazańskiego, b. Profesor zwycz. gramatyki porównawczej języków słowiańskich Uniwersytetu dorpackiego, Czł. dożywotni „Société de linguistique“ w Paryżu, Członek korespondent „Litauische litterarische Gesellschaft“ w Tylży, Członek honorowy b. estońskiego Tow. literackiego „Eesti Kirjameeste Selts“ w Dorpacie. Wybrany członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887.

Kraków, ulica Podzamcze 12.

Włodzimierz Spasowicz, Dr. praw, adwokat. Wybrany Członkiem czynnym d. 6 grudnia 1890. — (Korespondentem od r. 1873).

Petersburg, Mikołajska 47.

Aleksander Brückner, Dr. filoz., Profesor filologii słowiańskiej Uniwersytetu berlińskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891. — (Korespondentem od r. 1888).
Berlin SW., Lankwitzstrasse 1.

JE. Stojan Novaković, Poseł nadzw. króla serbskiego w Konstantynopolu, b. Prezydent Rady Ministrów i t. d. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891.
Konstantynopol.

Henryk Sienkiewicz, Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 maja 1893 roku.
Warszawa, ulica Wspólna 24.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

a) Krajowi:

JR. Julian Dunajewski (j. w.). Wybrany Członkiem czynnym dnia 11 maja 1872.
Kraków, ulica Podwale 11.

Izydor Szaraniewicz, Dr. fil., em. Prof. p. z. historyi austryackiej i b. Dyrektor Seminaryum historycznego oddziału historyi austr. Uniwersytetu lwowskiego, b. Członek c. k. Komisyi egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich we Lwowie, b. Człon. c. k. Komisyi egzam. oddziału prawno-historycznego, Korespondent, a od r. 1887 Konserwator c. k. Komisyi centralnej dla utrzymania zabytków historycznych i artystycznych w Wiedniu, Kawaler ord. Żel. Kor. III klasy, honorowy Doktor ces.-ros. Uniwersytetu św. Włodzimierza w Kijowie i Senior Instytutu Stauropigiańskiego we Lwowie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 23 lipca 1872.
Lwów, ulica Blacharska 13.

Fryderyk Zoll (j. w.). Wybrany Członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873.
Kraków, ulica Studencka 13.

JE. Leon Biliński, Dr. praw, rzeczywisty Tajny Radca, Kawaler Orderu Żelaznej korony I klasy, komandor orderu Franciszka

Józefa, b. Minister finansów. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1876.

Wiedeń VIII., Tulpengasse 8.

Franciszek Piekosiński, Dr. praw, Prof. p. z. prawa polskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Dyrektor arch. akt grodzkich i ziemskich w Krakowie, Konserwator Komisyi centralnej dla zabytków archiwalnych na Galicyę zachodnią, członek korespondent Towarzystwa heraldycznego w Wiedniu. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 listopada 1878.

Kraków, ulica Zwierzyniecka 22.

JE. Edward Rittner, Dr. praw, Rzeczywisty Tajny Radca, Kawaler orderu Żelaznej Korony I. kl. i ord. ces. Leopolda, Komandor orderu św. Grzegorza z gwiazdą, b. Minister, Czł. czeskiej Akademii im. cesarza Franciszka Józefa w Pradze. Wybrany Czł. czynnym dnia 14 listopada 1881.

Wiedeń, Hietzing, Gloriettegasse 33.

Michał Bobrzyński, Dr. Praw, Komandor ord. Franciszka Józefa, Członek czeskiej Akademii imienia ces. Franciszka Józefa, Wiceprezydent Rady szkolnej krajowej, Poseł na sejm kraj., b. Prof. prawa polskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 10 listopada 1883. — (Korespondentem od r. 1878).

Lwów, ulica Pańska, 23.

Stanisław Smolka (j. w.). Wybrany członkiem czynnym dnia 15 listopada 1884. — (Korespondentem od r. 1881).

Kraków, ulica Krupnicza 9.

Wincenty Zakrzewski, Dr. filoz., b. Rektor magn., Prof. p. z. historyi powszechnej i Dyrektor Seminaryum histor. Uniwersytetu Jagiell., Członek zagraniczny węgierskiej Akademii Umiejętności, Członek c. k. Komisyi egzam. dla kandydatów na nauczycieli w gimnazyach i szkołach realnych. Wybrany Członkiem czynnym dnia 15 listopada 1884. — (Korespondentem od r. 1881).

Kraków, ulica Siemiradzkiego 11.

Wojciech Kętrzyński, Dr. fil., Dyrektor Zakładu nar. im. Ossolińskich we Lwowie, Konserwator c. k. centralnej Komisyi

w Wiedniu, Członek Towarz. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Tow. literackiego w Paryżu. Towarz. Nauk w Toruniu, Towarzystwa litewskiego w Tylży, Towarzystwa numizmatycznego w Krakowie i historycznego we Lwowie, Towarzystwa histor. i archeol. śląskiego we Wrocławiu, Towarzystwa historycznego przy Uniwersytecie w Petersburgu, ces. Tow. archeologicznego w Moskwie, Tow. Mazurskiego w Lecu w Prusiech wschodnich. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887. — Korespondentem od r. 1873).

Lwów, Zakład nar. im. Ossolińskich.

Tadeusz Wojciechowski, Dr. fil., Profesor p. z. historyi polskiej, b. Rektor Uniwersytetu lwowskiego, Prezes Tow. historycznego we Lwowie, Korespondent c. k. Komisyi centralnej konserwatorskiej w Wiedniu, Członek c. k. Komisyi egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyalnych i realnych we Lwowie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887. — (Korespondentem od r. 1881).

Lwów, ulica Długosza 25.

Franciszek Kasparek, Dr. praw, Kawaler Orderu Żelaznej Korony III klasy, b. Rektor magn., Profesor p. z. filoz. prawa i prawa narodów Uniwer. Jagiellońskiego, Członek Instytutu prawa międzynarodowego w Brukseli, Prezes c. k. Komisyi rządowej egzamin. oddziału historyczno-prawniczego i Człon. c. k. Komisyi rządowej egzaminacyjnej oddziału sądowego i politycznego, Radca miejski krakowski, Protektor Towarz. muzycznego, Wiceprezes Rady szkolnej okręgowej i Towarz. Tatrzańskiego, Sekretarz Towarzystwa prawniczego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891. — (Korespondentem od r. 1883).

Kraków, Rynek główny 36.

Stefan Pawlicki, Doktor św. Teologii i filozofii, Kapłan Zgromadzenia OO. Zmartwychwstańców, Prof. p. z. filozofii Uniwersytetu Jagiell., Konsultor św. Kongregacyi Indeksu, b. Docent b. Szkoły głównej warszawskiej, b. Prorektor papieskiego Kolegium polskiego w Rzymie, Członek czynny rzymskiej Arkadyi i trzech rzymskich Akademij: di religione cattolica, Tiberina

i dell'Immacolata Concezione, Czł. czynny rzymskiej Società dei cultori di cristiana archeologia, Czł. korespondent papieskiej Akademii Archeologii, Wiceprezes sekcyi filozoficznej Towarz. wiedeńskiego Leo-Gesellschaft. Wybrany członkiem czynnym dnia 31 października 1891. — (Korespondentem od roku 1884).

Kraków, ulica Łobzowska 10.

Bolesław Ulanowski (j. w.). Wybrany członkiem czynnym dnia 4 maja 1894. — (Korespondentem od r. 1888).

Kraków, ulica Garncarska 15.

aa) Członkowie przybrani nadliczbowi:

w myśl § 16 al. 2 Statutu Akademii.

Z wydziału filozoficznego, wybrani dnia 30 października 1892 r.

Antoni Małecki
Kazimierz Morawski
Władysław Łuszczkiewicz
Maryan Sokołowski
Stanisław hr. Tarnowski

obacz wyżej str. 6—8.

b) Zakrajowi:

Antoni Randa. Dr. praw, Komandor orderu Franciszka Józefa II. klasy z gwiazdą, Kawaler orderu Żelaznej korony III. kl., posiadacz medalu austr.-węg. „Litteris et Artibus", c. k. Radca dworu, Profesor p. z. prawa austr. cywilnego Uniwersytetu czeskiego w Pradze, Prezes I. Wydziału czeskiej Akademii Umiejętności, dożywotni Członek Izby Panów, Członek Trybunału państwowego, Doctor honoris causa Uniwersytetu w Bononii. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 listopada 1878 roku.

Praga.

Władywój Tomek, Dr. fil., Komandor orderu Franciszka Józefa, posiadacz medalu austr.-węg. „Litteris et Artibus," c. k. Radca rządowy, b. Profesor histor. Uniwersytetu czeskiego w Pradze, Członek czynny czeskiej Akademii Umiejętności, dożywotni

Członek Izby Panów. Wybrany Członkiem czynnym dnia 15 listopada 1881.

Praga, ulica Czarna 6.

Wilhelm Fraknoi tyt. Biskup Arbei, Kanonik waradyński, Opat szekszardzki etc., główny Inspektor bibliotek i muzeów węgierskich, Członek Akademii Umiej. w Pradze i Belgradzie, Tow. historycznego w Ostrzychomiu etc. Wybrany Członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.

Pest, Museum Narodowe.

c) Zagraniczni:

Jakób Caro, Dr. fil., Prof. p. z. historyi i dyrektor Seminaryum historycznego Uniwersytetu wrocławskiego, członek korespondent Akademii Umiejętności w Petersburgu. Wybrany Członkiem czynnym dnia 14 listopada 1881.

Wrocław, Kaiser Wilhelm-Strasse 97, I.

X. Edward Likowski, Biskup sufragan poznański, Prezes Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887.

Poznań.

Albert Sorel, Profesor historyi dyplomatycznej w Ecole libre des sciences politiques w Paryżu, Sekretarz generalny Prezydyum Senatu francuskiego, Członek Akademii francuskiej i Akademii nauk moralnych i politycznych, Członek korespondent król. Akademii szwedzkiej, król. Akademii w Kopenhadze, król. Akademii Umiejętności w Monachium i król. Tow. historycz. w Londynie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 30 listopada 1889 roku.

Paryż, Présidence du Sénat.

Henryk Struve, Dr. fil., zasłużony Profesor zwycz. Uniwersytetu warszawskiego, Rzeczywisty Radca Stanu, Kawaler orderów św. Stanisława I. klasy, św. Anny II. klasy i św. Włodzimierza III. kl. Wybrany Członkiem czynnym dnia 14 maja 1897 roku.

Warszawa, ulica Leszno 33.

Stosław Łaguna, b. profesor historyi w Akademii duchownej rzymsko-katolickiej i b. sędzia trybunału cyw. w Warszawie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 13 maja 1898 roku. [1]).

Warszawa.

---

[1]) Stosław Łaguna, ur. w r. 1833, studya prawne ukończył w Petersburgu w 1855 r. Został profesorem adjunktem tamże przy katedrze praw polskich w r. 1859. Akademia duchowna rzymsko-katolicka powołała go w r. 1860 na stanowisko profesora historyi. W 1861 r. został sędzią trybunału cywilnego w Warszawie. Od roku 1877 jest współpracownikiem redakcyi Ateneum.

Ogłosił drukiem:

1. Kilka uwag nad wywodem historycznym niektórych artykułów Statutu Wiślickiego (Biblioteka Warszawska, lipiec 1859).
2. Hanza nad Dźwiną w XIII wieku (w „Piśmie zbiorowem“ Ohryzki 1859, tom II).
3. O prawie granicznem polskiem (Biblioteka umiejętności prawnych 1875, serya II, zeszyt 7.)
4. Sprawozdanie z pierwszego i drugiego tomu Pamiętnika Akademii Umiej. w Krak. Wydz. filolog. i histor. (Ateneum, luty i marzec r. 1877).
5. Źródła dziejowe, tom II, III i IV (Ateneum marzec 1878).
6. O deputacie leśnym i o zastosowaniu przepisów o nim do lasów miejskich (Gazeta sądowa warszawska 1877 nr. 11—13).
7. Dwie elekcye (Ateneum, kwiecień i lipiec 1877 r.).
8. Do „Przyczynku do zbioru przysłów, piosenek.... od nazw rodowych i miejscowych J. Karłowicza dołączony „Dodatek“ (Dwutygodnik naukowy w nr. 17 i 19 r. 1879).
9. Tablica Paschalna Lubińska (Ateneum 1883).
10. Nowa hipoteza o pochodzeniu szlachty polskiej (Kwartalnik historyczny 1890 zesz. 1).
11. „Romuald Hube i jego działalność naukowa“ (Ateneum, wrzesień 1890 r.).
12. „Pierwsze wieki Kościoła polskiego“ (Kwartalnik historyczny 1891).
13. „Miniatura z XVI wieku“ (Ateneum, styczeń 1893).
14. „Rodowód Piastów“ (Kwartalnik historyczny 1897).

Liczne inne artykuły publicystyczne, polemiczne i krytyczne, pomieszczone głównie w Ateneum.

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

a) Krajowi:

Franciszek Michał Karliński, Dr. filoz., Kawaler cesars. austr. orderu Franciszka Józefa, Prof. p. z. astronomii i matematyki wyższej i Dyrektor Obserwatoryum astronomicznego Uniwer. Jagiell., Człon. c. k. Komisyi do pomiaru ziemi, c. k. Komisyi do normalnych miar i wag, c. k. Towarz. meteorologicznego w Wiedniu, królewsko-czeskiego Tow. Nauk w Pradze oraz Towarz. astronomicznego niemieckiego, Członek-korespondent b. Tow. nauk ścisłych w Paryżu, Członek honorowy Towarz. Kopernika w Toruniu, Członek Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika we Lwowie, Członek i zastępca Dyrektora c. k. Komisyi egzam.: dla kandydatów na nauczycieli w gimnazyach i szkołach realnych, Dyrektor Seminaryum matematycznego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873.

Kraków, ulica Kopernika, Obserwatoryum.

Bronisław Radziszewski, Dr. fil., Profesor p. z. chemii ogólnej i farmaceutycznej Uniwersytetu lwowskiego, Obywatel honor. m. Lwowa, Członek honor. Towarzystwa chemików czeskich w Pradze, Tow. nauczycieli szkół wyższych, polskiego Tow. przyrodników im. Kopernika, Towarz. lekarskiego i Towarz. aptekarskiego we Lwowie, Docent chemii w Szkole gospodarstwa leśnego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 14 listopada 1881. — (Korespondentem od roku 1874).

Lwów, ulica Długosza, gmach Uniwersytetu.

Józef Rostafiński (j. w.). Wybrany Członkiem czynnym dnia 10 października 1883.

Kraków, ulica Garncarska 14.

Jan Franke, c. k. Radca dworu, c. k. krajowy Inspektor szkół, b. Profesor mechaniki w Szkole Politech. lwowskiej, Prezes c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla II-go egzaminu rządowego na Wydziale budowy maszyn. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1885.

Lwów, ulica Bielowskiego 5.

Edward Janczewski, Dr. fil., Profesor p. z. anatomii i fizyologii roślin i Dyrektor pracowni botanicznej Uniw. Jagiellońskiego, Człon.-korespondent Tow. botanicznego w Edymburgu i Tow. nauk przyrodniczych w Cherbourgu, Prezes Towarz. ogrodn. w Krakowie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1885. — (Korespondentem od roku 1876).
Kraków, ulica Wolska 16.

Szczęsny Kreutz (j. w.). Wybrany Członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.
Kraków, ulica Basztowa 3.

Napoleon Cybulski, Dr. med., Profesor p. z. fizyologii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 13 października 1891.
Kraków, ulica Szczepańska 11.

Benedykt Dybowski, Dr. med., Profesor zwycz. zoologii Uniw. lwowskiego, Członek c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyalnych i realnych we Lwowie, Członek kilku Towarzystw naukowych. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891.
Lwów, ulica Długosza 3.

Emil Godlewski, Dr. filoz., Profesor p. z. chemii rolniczej i Dyrektor Zakładu chemii rolniczej Uniwersytetu Jagiell., Człon. polskiego Tow. przyrod. im. Kopernika we Lwowie, Członek-korespondent Tow. nauk przyrod. w Cherbourgu i narodowego Tow. rolniczego we Francyi, b. Prof. szkoły roln. w Dublanach. Wybrany Członkiem czynnym d. 31 października 1891.
Kraków, ulica Straszewskiego 22.

Julian Niedźwiedzki, Dr. filoz., Prof. p. z. mineralogii i geologii w Szkole Politechnicznej lwowskiej, Docent tychże przedmiotów na Uniwer. lwowskim, Członek c. k. Komisyi egzam. na naucz. szkół średnich. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 maja 1893. — (Korespondentem od roku 1887).
Lwów, ulica Mickiewicza 11 boczna.

August Witkowski, Dr. filoz., Prof. p. z. fizyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek Komisyi egzam. na nauczycieli szkół

średnich, b. Prof. Politechniki lwowskiej. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 maja 1893. — (Korespondentem od r. 1888).
Kraków, ulica Bernardyńska 13.

Karol Olszewski, Dr. filoz., Kawaler Orderu Żelaznej Korony III. klasy, Profesor p. z. chemii Uniwersytetu Jagiell., Człon. czeskiej Akademii Nauk i Sztuk w Pradze, Członek Komisyi egzam. dla nauczycieli szkół średnich, Człon. honorowy Tow. lekarskiego w Wilnie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 maja 1896. — (Korespondentem od roku 1888).
Kraków, ulica Jagiellońska 22.

b) Zakrajowi:

Franciszek Mertens, Dr. filoz., Profesor p .z. matematyki Uniw. wiedeńskiego, b. Prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego, b. Prof. Politechniki w Gracu, c. k. Radca rządowy, Członek rzeczywisty Akademii Umiejętności w Wiedniu, Człon.-korespondent Tow. naukowego czeskiego w Pradze, Członek-korespondent Tow. naukowego w Getyndze. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1885.
Wiedeń III., Stammgasse 9.

c) Zagraniczni:

Marceli Nencki, Dr. med., Profesor chemii w Zakładzie medycyny eksperymentalnej w Petersburgu, b. Profesor chemii lekarskiej Uniwersytetu w Bernie Szwajc. Wybrany Członkiem czynnym dnia 15 listopada 1884.
Petersburg.

Edward Strasburger, Dr. filoz., med. i prawa, Profesor Uniw. w Bonn. Wybrany Członkiem czynnym d. 24 listopada 1888.
Bonn.

Jan Schiaparelli, Dyrektor Obserwator. astronom. w Medyolanie i t. d. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 grudnia 1890.
Medyolan, Obserwatoryum król. di Brera.

Lord Kelvin (Willian Thomson), Profesor Uniwer. w Glasgowie i t. d. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 grudnia 1890.
Glasgow.

Rudolf Virchow, Dr. praw, filoz., i med., Prof. patologii ogólnej, terapii i anatomii patologicznej w Uniwersytecie berlińskim, Dyrektor patologicznego Instytutu, Członek król. Akademii Umiejętności i Prezes honorowy Towarzystwa dla antropologii, etnologii i prehistoryi w Berlinie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 grudnia 1890.
Berlin, W. Schellingstrasse 10.

Dymitr Iwanowicz Mendelejew, b. Prof. chemii Uniwersytetu petersburskiego, Dyrektor Izby centralnej dla wag i miar i t. d. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891.
Petersburg, Zabalkansky 19.

Henryk Hoyer, Dr. med., b. zasłużony Profesor Uniwersytetu warszawskiego. Wybrany Członkiem czynnym d. 2 maja 1895.
Warszawa, ulica Długa 16.

B. Korespondenci.

1. Wydział filologiczny.

Roman Pilat, Dr. filoz., Profesor p. z. języka polskiego i literatury polskiej, Dyrektor Seminaryum filol. dla języka polskiego Uniwersytetu lwowskiego, Wiceprezes c. k. Komisyi egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyaln. i realnych we Lwowie, Prezes Towarz. Mickiewiczowskiego we Lwowie. Wybrany dnia 30 października 1880.
Lwów, ulica Chorążczyzna 16.

Wojciech hr. Dzieduszycki, Dr. filoz., c. k. Konserwator zabytków sztuki, Poseł na Sejm krajowy, Prezes Tow. archeologicznego we Lwowie. Wybrany dnia 12 listopada 1887.
Jezupol w Galicyi.

Jan Karłowicz, Dr. filoz., Redaktor „Wisły“. Wybrany dnia 12 listopada 1887.
Warszawa, ulica Jasna 10.

Józef Tretiak (j. w.). Wybrany dnia 24 listopada 1888.
Kraków, ulica Batorego 25.

Adam Kryński, Magister nauk filol.-histor., Prof. gimn., Redaktor „Prac filologicznych". Wybrany dnia 30 listopada 1889.
Warszawa, ulica Włodzimierska 2.

Maksymilian Kawczynski, Dr. filoz., Profesor p. z. języków i literatur romańskich Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli w gimnazyach i szkołach realnych, Kierownik Seminaryum dla filologii romańskiej. Wybrany dnia 6 grudnia 1890.
Kraków, ulica Krowoderska 40.

JE. Karol hr. Lanckoroński, Dr. praw, c. k. Tajny Radca i Szambelan, dziedziczny Członek Izby Panów, Członek Kuratoryi austr. Muzeum artyst.-przemysłowego i Muzeum handlowego w Wiedniu, Członek-korespondent Akademii Umiejętności i Czł. honorowy Akademii Sztuk Pięknych w Wiedniu, Członek Komisyi centralnej dla zachowania zabytków sztuki w Austryi, Kawaler honorowy orderu maltańskiego, Doktor filozofiii honoris causa Uniwersytetu berlińskiego. Wybrany dnia 31 października 1891.
Wiedeń III., Jacquingasse 18.

Piotr Chmielowski, Dr. filoz. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Zakopane, dom własny.

Ludwik Ćwikliński, Dr. filoz., c. k. Radca Dworu, b. Rektor magn., Prof. p. z. filologii klasycznej i Dyrektor Seminaryum i Proseminaryum filologicznego Uniwer. lwowskiego, Dyrektor lwowskiej c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyal. i realnych, Członek-korespondent Towarzystwa Przyjaciół nauk w Poznaniu, Konserwator c. k. Komisyi centralnej dla utrzymywania zabytków historycznych i artystycznych w Wiedniu, Prezes Towarzystwa filologicznego i Towarzystwa kursów akad. dla kobiet we Lwowie, Członek Rady miasta Lwowa. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Lwów, ulica Mickiewicza 10.

Józef Kallenbach, Dr. filoz., Profesor p. z. języka i literatury polskiej Uniwersytetu we Fryburgu Szwajcarskim. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Fryburg w Szwajcaryi, rue Grande Fontaine, 10.

Adam Miodoński, Dr. filoz., Profesor p. z. filologii klasycznej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli w gimnazyach i szkołach realnych, b. Prof. Uniwersytetu we Fryburgu, Prodziekan Wydziału filozoficz. Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Kraków, ulica Batorego 1.

Leon Sternbach, Dr. filoz., Prof. p. z. filologii klasycznej Uniw. Jagiell. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Kraków, ulica Straszewskiego 5.

Jan Bystroń, Dr. filoz., c. k. Profesor gimnazyalny, Człon. Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu i litewskiego Tow. literackiego w Tylży. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Kraków, ulica Stachowskiego 88.

Stanisław Tomkowicz, Dr. filoz., Konserwator zabytków sztuki i przeszłości. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Kraków, ulica Podwale 2.

Alwin Schultz, Dr. filoz., Prof. p. z. historyi sztuki niemieckiego Uniw. w Pradze, Kawaler orderu Żelaznej Korony III klasy, Członek Komisyi rządowej egzamin. do rysunków, Korespondent c. k. centralnej Komisyi konserwator. w Wiedniu, tudzież c. k. austryackiego Muzeum dla sztuki i przemysłu w Wiedniu, Członek czeskiego Towarzystwa do popierania w Czechach niemieckiej umiejętności, sztuki i literatury, Człon. Wydziału Muzeum germańskiego w Norymberdze, Członek honorowy Tow. śląskiego Muzeum Starożytn., Tow. historyi sztuki i Tow. przemysłowego we Wrocławiu, Korespondent śląskiego Tow. „für vaterländische Cultur“ i Towarz. śląskiego historycznego we Wrocławiu. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Praga Czeska, Vladislavová ulice 16.

Wilhelm Creizenach, Dr. filoz., Profesor p. z. języka i literatury niemieckiej Uniw. Jagiell., Dyrektor Seminaryum germanistycznego, Członek c. k. Komisyi egzamin. dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich, b. Docent Uniwersytetu w Lipsku. Wybrany dnia 2 maja 1895.

Kraków, ulica Studencka 9.

Karol Ernest Muka, Dr. filoz., Profesor gimn., Oficer serbskiego orderu św. Sawy, Prezes łużycko-serbskiego etnograficznego Muzeum w Budyszynie, Prezes Wydziału filologicznego i etnograficznego „Maćicy Serbskeje“, Redaktor „Časopisa Maćicy Serbskeje“ i „Łužicy“, Członek honorowy łużyckiego Towarz. kaznodziejskiego w Lipsku, Człon.-korespondent Południowo-Słowiańskiej Akademii w Zagrzebiu i „Král. České Společnosti Náuk“ w Pradze. Wybrany dnia 2 maja 1895.
Freiberg w Saksonii.

Jan Bołoz Antoniewicz, Dr. filoz., Profesor p. z. historyi sztuki nowożytnej w Uniw. lwowskim, c. k. Konserwator zabytków sztuki. Wybrany dnia 14 maja 1897.
Lwów, ulica Zielona 7.

Leonard Lepszy, Naczelnik c. k. Urzędu probierczego, właściciel złotego krzyża zasługi z koroną, Korespondent c. k. centralnej Komisyi konserwatorskiej w Wiedniu. Wybrany dnia 14 maja 1897.
Kraków, ulica Graniczna 9.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

Emanuel Henryk de Noailles, margr., Ambasador francuski w Berlinie. Wybrany dnia 7 lipca 1873.
Berlin.

Leonard Piętak, Dr. praw, c. k. Radca Dworu, Profesor p. z. prawa rzymskiego, tudzież austryackiego prawa handlowego i wekslowego Uniwersytetu lwowskiego, Prezes c. k. rządowej Komisyi egzamin. oddziału prawno-historycznego i Członek tejże w oddziale sądowym, Członek Rady miejskiej król. stoł. miasta Lwowa, Poseł do Rady Państwa z miasta Lwowa. Wybrany dnia 19 listopada 1883.
Lwów, ulica Mochnackiego 21.

Ludwik Kubala, Dr. filoz., Prof. c. k. wyższego gimnazyum im. Franciszka Józefa we Lwowie. Wybrany d. 15 listopada 1884.
Lwów, ulica św. Zofii 7.

Oswald Balzer, Dr. praw, b. Rektor magn., Profesor p. z. prawa polskiego Uniwersytetu lwowskiego, Dyrektor archiwum akt grodzkich i ziemskich we Lwowie, Członek honorowy Muzeum narodowego w Rapperswylu, Członek czynny Towarzystwa archeologicznego w Moskwie, Czł. Towarzystwa historycznego w Petersburgu. Wybrany dnia 24 listopada 1888.

Lwów, ulica Mickiewicza 26.

Tadeusz Korzon, b. starszy nauczyciel gimnazyum kowieńskiego, Bibliotekarz Ordynacyi Zamoyskiej. Wybrany dnia 24 listopada 1888.

Warszawa, ulica Żabia 4.

Władysław Ochenkowski, Dr. praw, Profesor p. z. ekonomii politycznej Uniw. lwowskiego, b. Profesor Akademii w Monasterze, tudzież Uniw. w Jenie, Członek American Academy of political and social Science, oraz British Economic Association. Wybrany dnia 24 listopada 1888.

Lwów, ulica Słowackiego 18.

Tadeusz Pilat, Dr. praw, c. k. Radca Dworu, Prof. p. z. statystyki, nauki administracyi i austryackiego prawa administracyi na Uniw. lwowskim, Członek c. k. rządowej Komisyi egzaminacyjnej oddziału nauk politycznych, Wiceprezes tejże Komisyi w oddziale prawno-historycznym, Naczelnik biura statystycznego w Wydziale krajowym, Członek-korespondent c. k. centralnej Komisyi statyst. w Wiedniu, Czł. międzynarodowego Instytutu statystycznego, Wiceprezes c. k. galicyjskiego Tow. Gospodarskiego, Członek austryackiej Rady kolejowej, Członek austryackiej Rady rolniczej i Rady urzędu statystyki pracy. Członek krajowej Komisyi rolniczej, Członek Rady wykonawczej „Macierzy polskiej", Poseł na Sejm krajowy. Wybrany dnia 24 listopada 1888.

Lwów, ulica Mochnacki·go 23.

Władysław Abraham, Dr. praw, Profesor p. z. prawa kanonicznego Uniw. lwowskiego, b. Docent Uniw. Jagiellońskiego, Członek rząd. Komisyi egzaminacyjnej prawniczo-historycznej i sądowej. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Lwów, ulica Koralnicka 4.

Józef Kleczyński, Dr. praw, Profesor p. z. statystyki i prawa publicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kierownik miejskiego bióra statystycznego w Krakowie, Członek międzynarodowego Instytutu statystycznego i Korespondent c. k. wiedeńskiej centralnej Komisyi statystycznej. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Kraków, ulica Długa 7.

Maksymilian Perlbach, Dr. filozofii, starszy Bibliotekarz Uniwersytetu w Halle. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Halle.

Paweł Pierling, Kapłan T. J., Członek Tow. archeologicznego w Moskwie. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Paryż, Rue de Sèvres 35.

Antoni Prochaska, Dr. filozofii, Adjunkt Archiwum krajowego we Lwowie. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Lwów, ulica Kalecza 10.

Aleksander Semkowicz, Dr. filozofii, Dyrektor Biblioteki Uniw. lwowskiego. Wybrany dnia 4 maja 1894.
Lwów, ulica Zyblikiewicza 4.

Aleksander Jabłonowski, Czł. rzeczywisty Tow. historycznego imienia Nestora w Kijowie. Wybrany dnia 4 maja 1894.
Warszawa, ulica Hoża 20.

Aleksander Rembowski, Dr. fil, Magister prawa i administracyi, Bibliotekarz Ord. Krasińskich.
Warszawa, Przedmieście Krakowskie 5.

Michał Hruszewski, Magister historyi ruskiej, Profesor p. z. historyi powszechnej z wykładem ruskim Uniw. lwowskiego, Dyrektor sekcyi historycznej i Prezes Towarzystwa Naukowego imienia Szewczenki we Lwowie, Członek różnych stowarzyszeń naukowych.
Lwów, ulica Zamojskiego 1.

JE. Leon hr. Piniński, Dr. praw, Rzeczywisty Tajny Radca Jego Ces. i Król. Apost. Mości, c. k. Namiestnik Galicyi, Prezydent c. k. kraj. Dyrekcyi Skarbu i c. k. galic. Dyrekcyi dóbr państwowych, Poseł na Sejm krajowy, b. Profesor p. z. prawa rzymskiego Uniwersytetu lwowskiego.
Lwów, Pałac Namiestnikowski.

Józef Milewski, Dr. praw, Profesor p. z. ekonomii politycznej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek korespondent Towarzystwa Przyj. Nauk w Poznaniu. Wybrany dnia 12 maja 1896.
Kraków, ulica Krupnicza 18.

Bronisław Łoziński, Dr. praw, Kawaler orderu Żelaznej Korony, c. k. em. Radca Namiestnictwa. Wybrany dnia 12 maja 1896.
Lwów, ulica Trzeciego Maja 5.

Ernest Till, Dr. praw, t. z. Prof. austryackiego prawa cywilnego na Uniw. lwowskim, Redaktor Przeglądu prawa i administracyi. Wybrany dnia 14 maja 1897.
Lwów, ulica Pańska 4.

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Edward Skiba, Dr. filozofii, b. Profesor fizyki matematycznej Uniw. Jagiell. Wybrany dnia 6 lipca 1873.

JE. Włodzimierz hr. Dzieduszycki, Rzeczywisty Tajny Radca Jego Ces. i Król. Apost. Mości, Kawaler orderu Żel. Korony I. klasy, dożywotni Członek Izby Panów, b. Marszałek kraj., Komandor Legii honorowej francuskiej, franc. „Officier de l' instruction publique", Członek Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu, Członek Tow. pedagogicznego we Lwowie, Obywatel honorowy miasta Lwowa, Sokala i Kołomyi, Dr. filozofii honoris causa Uniwersytetu lwowskiego. Wybrany dnia 14 listopada 1888.
Lwów, ulica Kurkowa 15.

Henryk Kadyi, Dr. wszech nauk lekarskich, Profesor p. z. anatomii i b. Rektor Uniwersytetu lwowskiego, Członek czynny c. k. krajowej Rady zdrowia we Lwowie, Członek Towarzystwa anatomicznego w Niemczech, Członek honorowy Towarzystwa weterynarzy w Austryi, Członek Towarzystwa lekarskiego w Wilnie, galicyjskiego Towarzystwa weterynarskiego i Tow. ratunkowego w Wiedniu, Członek Wydziału galicyjskiego Tow. muzycznego, b. Profesor anatomii zwierząt domowych w c. k. Szkole weter. we Lwowie. Wybrany dnia 14 listopada 1888.
Lwów, ulica Zielona 15.

Władysław Gosiewski, Magister nauk matematyczno-fizycznych b. Szkoły Głównej warszawskiej, b. Członek b. Towarzystwa Nauk ścisłych w Paryżu. Wybrany dnia 31 października 1891 roku.
Warszawa, ulica Ordynacka 10.

Antoni Wierzejski, Dr. filozofii, Profesor zoologii Uniw. Jagiell, b. Dziekan Wydziału filozoficznego, Członek Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyalnych i realnych. Wybrany dnia 31 października 1891.
Kraków, ulica Wielopole 6.

Ludwik Birkenmajer, Dr. filozofii, Profesor matematyki i fizyki w krajowej Szkole rolniczej w Czernichowie, Docent fizyki matematycznej z tyt. Prof. historyi nauk ścisłych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Czernichów pod Krakowem.

Samuel Dickstein, Redaktor „Prac matematyczno-fizycznych“ i „Wiadomości matematycznych“, Członek królewsko-czeskiego Towarzystwa nauk w Pradze, Członek Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Członek niemieckiego Stowarzyszenia matematyków, Członek petersburskiego Tow. matematycznego i t. d. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Warszawa, ulica Marszałkowska 117.

Władysław Natanson, Dr. filozofii, Magister i Dr. fizyki Uniw. w Dorpacie, Profesor p. n. fizyki matematycznej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek Towarzystwa fizycznego w Londynie. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Kraków, ulica Wolska 32.

Adam Prażmowski, Dr. filozofii. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Kraków, ulica Krowoderska 21.

Ernest Bandrowski, Dr. filozofii, Profesor Szkoły przemysłowej w Krakowie. Wybrany dnia 4 maja 1894.
Kraków, ulica Bracka 6.

Tadeusz Browicz, Dr. medycyny, Profesor i b. Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany dnia 4 maja 1894.
Kraków, ulica Krupnicza 5.

Władysław Kulczyński, Prof. gimn. św. Jacka w Krakowie, Członek Towarzystwa imienia Kopernika we Lwowie, Towarzystwa zoologiczno-botanicznego w Wiedniu, Tow. etnomologicznego w Waszyngtonie. Wybrany dnia 4 maja 1894.
Kraków, ulica Niecała 8.

Hugo Zapałowicz, Dr. praw, c. k. kapitan audytor. Wybrany dnia 4 maja 1894.
Lwów, ulica Długosza 14.

Jan Ptaszycki, Dr. matematyki, Profesor Uniwersytetu w Petersburgu.
Petersburg.

Julian Sochocki, Dr. matematyki, Profesor zw. Uniwersytetu petersburskiego, Prezes Towarzystwa matematycznego w Petersburgu, Członek Towarzystwa matematycznego przy Uniwersytecie moskiewskim, Rzeczywisty Radca Stanu. Wybrany dnia 4 maja 1894.
Petersburg.

Leopold Adametz, Dr. filozofii, Profesor „Hochschule für Bodencultur“ w Wiedniu, b. Profesor p. z. nauki hodowli zwierząt domowych i mleczarstwa Uniwersytetu Jagiell., Komandor orderu Daniłą, Kawaler orderu mérite agricole, Właściciel złotego medalu państwowego za zasługi w dziedzinie rolnictwa, b. Członek Komitetu Towarzystwa rolniczego krakowskiego.
Wiedeń, XIX. Hasenauerstrasse 42.

Władysław Szajnocha, Dr. filozofii, Profesor p. z. geologii i paleontologii, Dyrektor gabinetu geologicznego, Prezes drugiej rolniczej Komisyi egzaminacyjnej, Członek krajowej Rady górniczej, Korespondent ces. król. państw. Zakładu geologicznego w Wiedniu, Członek Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Członek niemieckiego Towarzystwa geologicznego w Berlinie, Towarzystwa Soc. bélge de géol. et hydr. w Brukseli, Towarzystwa badaczy przyrody w Petersburgu, polskiego Towarzystwa przyrodników imienia Kopernika we Lwowie i Towarzystwa geogr. w Wiedniu. Wybrany dnia 2 maja 1895.
Kraków, ulica Jabłonowskich 12.

Kazimierz Kostanecki, Dr. medycyny, Profesor p. z. anatomii opisowej w Uniwersytecie Jagiellońskim. Wybrany dnia 12 maja 1896.

Kraków, ulica Batorego 16.

Stefan Niementowski, Dr. filozofii, Profesor p. z. chemii ogólnej i analitycznej w Szkole politechnicznej we Lwowie. Wybrany dnia 14 maja 1897.

Lwów, Politechnika.

Maurycy Rudzki, Dr. filozofii, Profesor p. n. meteorologii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany dnia 2 maja 1899 [1]).

Kraków, ulica Biskupia 8.

---

[1]) Maurycy Rudzki, urodzony dnia 28 grudnia 1862 we wsi Uhrynkowce w Galicyi. Odbywał studya w Uniwersytecie wiedeńskim i tamże uzyskał stopień doktora filozofii. Habilitował się jako docent Uniwersytetu w Odessie w r. 1891. W r. 1895 został mianowany profesorem nadzwyczajnym meteorologii w Uniwersytecie Jagiellońskim.

Ogłosił drukiem:

1. O rytmicznych oscyllacyach morza. (Prace matematyczno-fizyczne, Warszawa, Tom II, 1889).
2. Kilka uwag z powodu teoryi tworzenia się gór (po rosyjsku) (Записки новороссійскаго общества естествоиспытателей, Tom XVI, 1891).
3. Przyczynek do teoryi wiekowego stygnienia ziemi (po rosyjsku) w dwóch częściach, w Tomach XIV i XV matematycznych rozpraw noworosyjskiego Towarzystwa przyrodników w Odessie (Записки новороссійскаго общества естествоиспытателей матем. отдѣленія):
4. Dwa zadania z teoryi ciepła (po rosyjsku, XI Tom matematycznych rozpraw tegoż noworosyjskiego Towarzystwa przyrodników r. 1891).
5. Z teoryi równań różniczkowych liniowych (po rosyjsku, XIII Tom matematycznych rozpraw tegoż noworosyjskiego Towarzystwa przyrodników r. 1891).
6. Note sur la situation des racines des equations transcendantes:

$$I_{n+\frac{1}{2}}(x) = 0$$

(w Mémoires de la Societé des Sciences à Liège. II serya, Tom XVIII; ta sama praca wyszła po polsku pod tytułem: O pewnej

klasie równań przystępnych, w III Tomie prac matematyczno-fizycznych, r. 1892).

7. Próba zbadania niektórych główniejszych zjawisk, spostrzeganych u rzek (po rosyjsku) w Rozprawach noworosyjskiego Towarzystwa przyrodników w Odessie, Tom XV, r. 1893).

8. Einige Bemerkungen zu dr. Köppen's Aufsatz: Die grossen Strömungen etc. (Annalen der Hydrographie und maritimen Meteorologie 1892 r., zeszyt XI).

9. Einige Bemerkungen über die Contractionstheorie etc. (Petermann's Mittheilungen 1893 r., zeszyt VI).

10. Note on the dynamics of Earth's rotation (Philosophical Magazine, 5 serya, Tom XXXVIII, str. 218 i następne, r. 1894).

11. Sprawozdanie z podróży do Krymu (po rosyjsku, w XX Tomie Rozpraw starorosyjskiego Towarzystwa przyrodników w Odessie, r. 1895).

12. O oscyllacyach poziomu limanów (po rosyjsku w tym samym tomie tychże Rozpraw).

13. Wulkaniczne góry Ajudag i Castel (po rosyjsku w Biuletynie alpejskiego krymskiego klubu z r. 1895, zeszyt II).

14. Ueber eine Methode die Dauer der geologischen Zeit zu schätzen. (Petermann's Mittheilungen, r. 1895, zeszyt VI).

15. Przyczynek do teoryi fal wodnych niewirowych (Tom XXX Rozpraw Akademii Umiejętności w Krakowie, r. 1896).

16. Ueber eine Classe hydrodynamischer Probleme mit besonderen Grenzbedingungen (Mathematische Annalen, Tom L, 1898).

17. O rozchodzeniu się drgań podczas trzęsień ziemi (Tom XXXIII Rozpraw Akademii Umiejętności, r. 1898). Ta sama praca pojawiła się następnie w streszczeniu w Gerlanda Beiträge zur Geophysik, Tom III pod tytułem: Ueber die scheinbare Geschwindigkeit der Verbreitung der Erdbeben.

18. O kształcie fali sprężystej w pokładach ziemskich (Tom XXXIII Rozpraw Akademii Umiejętności, r. 1898). Streszczenie tej pracy pojawiło się również w Beiträge zur Geophysik w Tomie III pod tytułem: Von der Gestalt elastischer Wellen in Gesteinen.

19. O pewnem zjawisku podobnem do dyspersyi optycznej (Tom XXXVI Rozpraw Akademii Umiej. w Krakowie, r. 1898).

Prócz tego kilka artykułów w rosyjskim języku, drukowanych bądź w Rozprawach noworosyjskiego Towarzystwa przyrodników bądź w Wiestniku Meteorologii, wychodzącym w Petersburgu. Dalej dwa artykuły po angielsku w „Philosophical Magazine", wreszcie kilka małych rozprawek, polemik, kilkanaście referatów w geograficznem czasopiśmie „Petermann's Mittheilungen" głównie w rocznikach z lat 1892 do 1897.

†

ZMARLI:

Władysław Zajączkowski, Członek czynny Wydziału matematyczno-przyrodniczego od r. 1890; zmarł we Lwowie dnia 8 października 1898.

Zygmunt Samolewicz, Członek korespondent Wydziału filologicznego od r. 1884; zmarł we Lwowie dnia 6 listopada 1898.

Henryk Lisicki, Członek korespondent Wydziału historyczno-filozoficznego od r. 1889; zmarł w Kalinowie dnia 11 lutego 1899.

Anatol Lewicki; Członek korespondent Wydziału historyczno-filozoficznego od r. 1889; zmarł w Krakowie dnia 25 kwietnia 1899.

Henryk v. Zeissberg, Członek czynny zakrajowy Wydziału historyczno filozoficznego od r. 1895; zmarł w Wiedniu dnia 27 maja 1899.

Józef Majer, Członek czynny Wydziału matematyczno-przyrodniczego od r. 1872, b. Prezes Akademii Umiejętności; zmarł w Krakowie dnia 3 lipca 1899.

Poczet Członków nadzwyczajnych:

Maciej Leon Jakubowski, Dr. medycyny i chirurgii, Magister położnictwa, Kawaler ces. austr. orderu Żel. Kor. III kl., Prof. p. z. pedyatryi, Dyrektor kliniki chorób dziecięcych na Uniw. Jagiell., Członek honorowy i b. Prezes Tow. lek. krak., Czł. Tow. lekarzy galic. we Lwowie, b. Prezydent Izby lekarskiej zach. galicyjskiej w Krakowie.
Kraków, Podwale 10.

Władysław Ściborowski, Dr. medycyny i chirurgii, Kawaler orderu Franciszka Józefa, Członek czynny i b. Prezes Tow. lekarskiego krakowskiego i Komisyi balneologicznej, Członek korespondent Tow. lekarzy gal. we Lwowie, Tow. lekarskiego

w Warszawie, Tow. medyko-chirurgicznego w Wilnie i Tow. lekarzy polskich w Kamieńcu, Prezes Towarzystwa Dobroczynności w Krakowie, Lekarz zakładowy w Szczawnicy.
Kraków, ulica Wolska 14.

Aleksander Stopczański, Dr. med., Prof. p. z. chemii lekarskiej, zarządzający zakładem chemii lekarskiej na Uniwersytecie Jagiell., Człon. koresp. Tow. lek. w Warszawie, przysięgły chemik sądowy.
Kraków, Piaski ad Grzegórski 12.

†

ZMARLI.

Leon Chrzanowski, Poseł do Rady Państwa i na Sejm krajowy, zmarł w Szczodzkowicach (Król. Polskie) dnia 17 marca 1899.

Juliusz Kossak, Artysta-malarz, zmarł w Krakowie dnia 3 lutego 1899.

WYKAZ
STAŁYCH KOMISYJ AKADEMICKICH.

A) Na Wydziale filologicznym.

I. Komisya historyi sztuki.

Przewodniczący:

Maryan Sokołowski [1])

Sekretarz:

Jerzy Mycielski

Członkowie:

Jan Bołoz Antoniewicz (Lwów)
Oswald Balzer (Lwów)
Władysław Bartynowski
Maciej Berson (Warszawa)
Ks. Józef Bilczewski (Lwów)
Ferdynand Bostel (Lwów)
Ks. A. Brykczyński (Goworów, pow. Ostrołęcki)
Henryk Bukowski (Sztokholm)
Adam Chmiel
Aleksander Czołowski (Lwów)
Ludwik Ćwikliński (Lwów)
Włodzimierz Demetrykiewicz
Edmund Diehl (Warszawa)
Włodzimierz hr. Dzieduszycki (Lwów)
Wojciech hr. Dzieduszycki (Jezupol, Galicya)
Józef Dziekoński (Warszawa)
Herman Ehrenberg (Królewiec)
Walery Eliasz
Wacław Fiedorowicz (Witebsk)
Ks. Jan Fijałek (Lwów)
Ludwik Finkel (Lwów)
Wojciech Gerson (Warszawa)
Konstanty Górski (Paryż)

[1]) Niewymienienie miejsca pobytu oznacza Kraków.

Zygmunt Hendel
Aleksander Jelski (Zamość, gub. mińska)
Antoni Karbowiak
Wojciech Kętrzyński (Lwów)
Tadeusz bar. Konopka
Feliks Kopera
Stanisław Krzyżanowski
Leonard Lepszy
Andrzej ks. Lubomirski (Lwów)
Władysław Łoziński (Lwów)
Władysław Łuszczkiewicz
Gustaw bar. Mannteuffel (Ryga)
Jerzy hr. Mycielski
Sławomir Odrzywolski
Fryderyk Papée (Lwów)
Edward Pawłowicz (Lwów)
Ks. Antoni Petruszewicz (Lwów)
Franciszek Piekosiński
Antoni Prochaska (Lwów)
Wład. Przybysławski (Uniże)
Władysław Rebczyński (Lwów)
Witold Rubczyński (Rawa ruska)
Stanisław Smolka
Maryan Sokołowski
Tadeusz Stryjeński
Izydor Szaraniewicz (Lwów)
Jan hr. Szeptycki (Przyłbice)
Stanisław Tomkowicz
Floryan Trawiński (Paryż)
Maryan Wawrzeniecki (Warszawa)
Ludwik Wierzbicki (Stanisławów)
Władysław Wisłocki
Konst. Wojciechowski (Warsz.)
Stanisław Wyspiański
Józef Zieliński (Łużyn)
Teodor Ziemięcki

Członkowie lwowscy Komisyi historyi sztuki stanowią osobne grono pod przewodnictwem czł. Władysława Łozińskiego.

II. Komisya językowa.

Przewodniczący:
Jan Baudouin de Courtenay

Zastępca przewodniczącego:
Jan Bystroń

Sekretarz:
Jan Rozwadowski

Członkowie:

Samuel Adalberg (Berlin)
Karol Appel (Warszawa)
Jan Baudouin de Courtenay
Eryk Berneker (Berlin)

Gerson Blatt (Brody)
Wilhelm Bruchnalski (Lwów)
Aleksander Brückner (Berlin)
Jan Bystroń
Stanisław Ciszewski (Warszawa)
Ludwik Ćwikliński (Lwów)
Bolesław Erzepki (Poznań)
Karol Estreicher
Michał Janik (Cieszyn)
Antoni Kalina (Lwów)
Jan Karłowicz (Warszawa)
Maksymilian Kawczyński
Ks. Romuald Koppens (Chyrów)
Władysław Kosiński
Franciszek Krček (Lwów)
Antoni Kryński (Warszawa)
Jan Leciejewski (Lwów)
Hieronim Łopaciński (Lublin)
Jan Łoś (Petersburg)
Władysław Łuszczkiewicz
Antoni Małecki (Lwów)
Adam Miodoński
Kazimierz Morawski
Ernest Muka (Freiberg)
Władysław Nehring (Wrocław)
Kazimierz Nitsch
Piotr Parylak (Cieszyn)
Zygmunt Paulisz (Tarnów)
Aleksander Petrow (Wierchnie-oziernoje)
Franciszek Piekosiński
Roman Pilat (Lwów)
Karol Potkański
Stanisław Ptaszycki (Petersburg)
Stefan Ramułt (Lwów)
Józef Rostafiński
Jan Rozwadowski
Stanisław Rożniecki (Petersburg)
Józef Tretiak
Bolesław Ulanowski
Jan Werchratski (Lwów)
Władysław Wisłocki
Roman Zawiliński

III. Komisya do badań w zakresie historyi literatury i oświaty w Polsce.

Przewodniczący:
Kazimierz Morawski

Sekretarz:
Józef Tretiak

Członkowie:

Józef Bieliński (Kara Kała)
Michał Bobrzyński (Lwów)
Wilhelm Bruchnalski (Lwów)
Wilhelm Creizenach
Bronisław Czarnik (Lwów)
Wiktor Czermak

Jan Czubek
Maryan Dubiecki
Karol Estreicher
Ludwik German (Lwów)
Bronisław Gubrynowicz (Lwów)
Konstanty Górski (Paryż)
Korneli Heck (Lwów)
Józef Kallenbach (Fryburg w Szwajcaryi)
Franciszek Karliński
Maksymilian Kawczyński
Ks. Władysław Knapiński
Zbigniew Kniaziołucki
Józef Korzeniowski (Lwów)
Bronisław Kruczkiewicz (Lwów)
Leon Kulczyński
Antoni Mazanowski (Podgórze)
Kazimierz Morawski
Ks. Stefan Pawlicki
Karol Petelenz (Stryj)
Józef Rostafiński
Stanisław Siedlecki
Stanisław Smolka
August Sokołowski
Maryan Sokołowski
Stanisław hr. Tarnowski
Stanisław Tomkowicz
Józef Tretiak
Bolesław Ulanowski
Stanisław Windakiewicz
Władysław Wisłocki
Wincenty Zakrzewski
Roman Zawiliński
Maryan Zdziechowski
Teofil Ziembicki

B) Na Wydziale historyczno-filozoficznym.

I. Komisya historyczna.

Przewodniczący i Dyrektor Zbiorów i wydawnictw:
Wincenty Zakrzewski.

Zastępca Przewodniczącego:
Stanisław Smolka

Sekretarz:
Wiktor Czermak

Członkowie:

Władysław Abraham (Lwów)
Oswald Balzer (Lwów)
Michał Bobrzyński (Lwów)
Ferdynand Bostel (Lwów)
W. A. Bruchnalski (Lwów)
Ks. Julian Bukowski

Zygmunt Celichowski (Kórnik)
Adam Chmiel
Ks. Władysław Chotkowski
Michał Chyliński
Ludwik Ćwikliński (Lwów)
Bronisław Czarnik (Lwów)
Wiktor Czermak
Aleksander Czołowski (Lwów)
Adam Darowski (Rzym)
Bronisław Dembiński (Lwów)
Hubert Ermisch (Drezno)
Karol Estreicher
Ks. Jan Fijałek (Lwów)
Ludwik Finkel (Lwów)
Zygmunt Gloger (Jeżów)
Ks. Tadeusz Gromnicki
Ludwik Grossé (Wielkie, poczta Kurów. Król. Pol.)
Alfred Halban (Czerniowce)
Aleksander Hirschberg (Lwów)
Wojciech Ketrzyński (Lwów)
Franciszek Kluczycki
Ks. Władysław Knapiński
Zbigniew Kniaziołucki
Feliks Koneczny
Józef Korzeniowski (Lwów)
Aleksander Kraushar (Warszawa)
Stanisław Krzyżanowski
Ludwik Kubala (Lwów)
Ks. Stanisław Kujot (Grzybno)
Saturnin Kwiatkowski (Wiedeń)
Jan Leniek (Tarnów)
Józef Lekszycki (Poznań)
Antoni Lorkiewicz (Stanisławów)
Ks. Jan Łukowski (Gniezno)
Maurycy Maciszewski (Tarnopol)
Antoni Małecki (Lwów)
Kazimierz Morawski
Jerzy hr. Mycielski
Fryderyk Papée (Lwów)
Alfred Parczewski (Kalisz)
Maksymilian Perlbach (Halle)
Ks. Ant. Petruszewicz (Lwów)
Franciszek Piekosiński
Roman Pilat (Lwów)
Karol Potkański
Antoni Prochaska (Lwów)
Stan. Ptaszycki (Petersburg)
Kaz. Pułaski (Kamieniec Polski)
Zygmunt Radzimiński (Siwki)
R. Reicke (Królewiec)
Karol Reifenkugel (Czerniowce)
Henryk Sawczyński (Lwów)
Aleksander Semkowicz (Lwów)
Stanisław Smolka
August Sokołowski
Maryan Sokołowski
Izydor Szaraniewicz (Lwów)
Alojzy Szarłowski
Stanisław hr. Tarnowski
Józef Tretiak
Bolesław Ulanowski
Kazimierz Waliszewski (Paryż)
Stanisław Windakiewicz
Władysław Wisłocki
Tadeusz Wojciechowski (Lwów)
Józef Wolff (Warszawa)
Wincenty Zakrzewski.

II. Komisya prawnicza.

Przewodniczący:
Fryderyk Zoll

Sekretarz:
Bolesław Ulanowski

Członkowie:

Władysław Abraham (Lwów)
Michał Bobrzyński (Lwów)
Tadeusz Bresiowicz
Józef Brzeziński
Leon Cyfrowicz
Włodzimierz Czerkawski
Maciej Czyszczan
Stanisław Estreicher
Ksawery Fierich
Piotr Górski
Alfred Halban (Czerniowce)
Leopold Jaworski
Franciszek Kasparek
Józef Kleczyński
Edmund Krzymuski
Adam Krzyżanowski
Stanisław Krzyżanowski
Kazimierz Laskowski
Juliusz Leo
Julian Makarewicz
Józef Milewski
Julian Prus Morelowski
Franciszek Piekosiński
Józef Rosenblatt
Michał Roztworowski
Wincenty Tarłowski
Bolesław Ulanowski
Alojzy Winiarz (Lwów)
Stanisław Wróblewski
Ignacy Zborowski
Fryderyk Zoll
Fryderyk Zoll (iun.)

C) Na Wydziale matem.-przyrodniczym.

I. Komisya fizyograficzna

Przewodniczący:
Seczesny Kreutz

Sekretarz:
Władysław Kulczyński

Członkowie:

Leopold Adametz (Wiedeń)
Ernest Bandrowski
Franciszek Bartonec (Siersza)
Andrzej Batycki (Staremiasto)

Lud. Birkenmajer (Czernichów)
Jan Blauth (Lwów)
Franciszek Błocki (Plisków na Ukrainie, p. Lipowiec)
Kazimierz Bobek
Józef Maryan Bocheński
Zygmunt Bośniacki (San Gruliano, pod Pizą)
Julian hr. Brunicki (Podhorce)
Andrzej Bryk (Chyrów)
Józef Brzeziński
Odo Bujwid
F. Chłapowski (Poznań)
Andrzej Chramiec (Zakopane)
Stanisław Chrząszczewski
Edward Claus (Żywiec)
Napoleon Cybulski
Emil Dunikowski (Lwów)
Włodz. hr. Dzieduszycki (Lwów)
Henryk Dziedzicki (Warszawa)
Józef Dzięddzielewicz (Lwów)
Czesław Dziekoński (Iwonicz)
B. Eichler (Międzyrzec, guber. siedlecka)
Zygmunt Fischer
Wilhelm Friedberg (Rzeszów)
Tadeusz Garbowski
Ks. Ant. Głodziński (Tarnopol)
Walenty Głowiński (Jarosław)
Emil Godlewski
Józef Grzybowski
Leon Gumkiewicz (Wadowice)
Bronisław Gustawicz
Roman Gutwiński (Podgórze)
Franciszek Hahn (Bochnia)
Julian Hawrysiewicz (Ożydów, Galicya)
Leopold Jacobi (Pilzno)
Edward Janczewski
Stefan Jentys
Franciszek Kamiński
Franciszek Karliński
Waleryan Klecki
Mikołaj Kobryn (Turka)
Karol Kolbenheyer (Bielsk)
S. Kontkiewicz (Dąbrowa)
Michał Kornella (Jasło)
Szczęsny Kreutz
Władysław Kulczyński
Wacław Laska (Lwów)
Leon Lemoch (Sanok)
Henryk Lgocki (Częstochowa)
Władysław Lubomęski
Michał Łempicki (Sielce)
Jarosław Łomnicki (Kołomyja)
Maryan Łomnicki (Lwów)
Ks. Jan Markow (Smolnik ad Baligród)
Władysław Montresor (Kozin)
Fr. hr. Mycielski (Wiśniowa)
Julian Niedźwiedzki (Lwów)
Aleksander Nowicki
Fr. Nowosielski (Tarnów)
Karol Olszewski
Stanisław Olszewski (Lwów)
Józef Paczoski (Chorson)
Józef Pomorski (Dublany)
Stan. Przybyłowski (Krzyworównia w Galicyi)
Mar. Raciborski (Buitenzorg)
Bronisław Radziszewski (Lwów)
Antoni Rehmen (Lwów)
Józef Rostafiński
Maurycy Rudzki

Michał Rybiński
Władysław Satke (Tarnopol)
Fryderyk Schille (Rytro)
Władysław Ściborowski
Józef Siemiradzki (Lwów)
Tadeusz Sikorski (Lwów)
Tomasz Słomski (Kołomyja)
Jan Śnieżek (Cieszyn)
Zygmunt Sobolewski (Kołomyja)
Gustaw Steingraber
Stefan Stobiecki
Leon Syroczyński (Lwów)
Władysław Szajnocha
Jan Sznabl (Warszawa)
Jan Sztolcman (Warszawa)
Kazimierz Szulc (Dublany)
Wawrzyniec Teisseyre (Lwów)
J. Trejdosiewicz (Warszawa)
Władysław Tyniecki (Lwów)
Wiktor Uhlig (Praga)
Henryk Walter
Jan Werchratski (Lwów)
Daniel Wierzbicki
Antoni Wierzejski
Tad. Wiśniowski (Lwów)
August Witkowski
Eustachy Wołoszczak (Lwów)
Józef Wyczyński (Truskawiec)
Józef Zaborski (Obertyn)
Józef Zagórski (Przemyśl)
Hugo Zapałowicz (Lwów)
Stanisław Zaręczny
Bron. Znatowicz (Warszawa)
Rudolf Zuber (Lwów)
Czesław Zubrzycki (Rzeszów)
K. Żukowski (Podmonasterek)

Prace tej Komisyi są rozdzielone na 5 sekcyj pod kierunkiem: 1) *meteorologiczna*, prof. Karlińskiego; 2) *geologiczna*, prof, Kreutza; 3) *botaniczna*, prof. Rostafińskiego; 4) *zoologiczna*. prof. Kulczyńskiego; 5) *rolnicza*, prof. Godlewskiego.

II. Komisya antropologiczna.

Przewodniczący:

Napoleon Cybulski

Sekretarze:

Włodzimierz Demetrykiewicz. Roman Zawiliński.

Członkowie:

Jan Baudouin de Courtenay
Jan Biela (Drohobycz)
Piotr Bieńkowski
Gerson Blatt (Brody)
Jan Buszek
Franciszek Bylicki

Jan Bystroń
Stan. Ciszewski (Warszawa)
Napoleon Cybulski
Adolf Černý (Hradec Kralowe)
Włodzimierz Demetrykiewicz
Tadeusz Dowgird (Plemborg, gub. Kowieńska)
Władysław Dybowski (Niańków na Litwie)
Włodz. hr. Dzieduszycki (Lwów)
Zygmunt Gloger (Jeżów)
Józef Grejnert (Częstochowa)
Michał Greim (Kamieniec Podolski)
Wojciech Grzegorzewicz (Stryj)
Henryk Hoyer
Julian Talko-Hryncewicz (Troickosawsk, Syb. wsch.)
Jan Karłowicz (Warszawa)
Józef Kleczyński
Klemens Koehler (Poznań)
Władysław Kosiński
Kazimierz Kostanecki
Szczęsny hrabia Koziebrodzki (Chlebów)
Władysław Kryże (Warszawa)
Ludwik Krzywicki (Warszawa)
Leonard Lepszy
Władysław Łuszczkiewicz
Erazm Majewski (Warszawa)
Leonard Masing (Dorpat)
Karol Mátyás (Tarnobrzeg)
Ernest Muka (Freiberg w Saksonii)
Czesław Neymann (Winnica)
Zygm. Noskowski (Warszawa)
Wład. Olechnowicz (Lublin)
Tadeusz Pilat (Lwów)
Bolesław Popowski (Winnica)
Karol Potkański
Wład. Przybysławski (Uniże)
Zygmunt Radzimiński (Siwki)
Jan Rozwadowski
Józef Rostafiński
Jerzy Sauerwein (Banteln w Hanowerze)
Władysław Ściborowski
Ks. Wład. Siarkowski (Kielce)
Ludwik Stieda (Królewiec)
Jan Świętek
Włodzimierz Tetmajer
Maryan Udziela (Janów)
Seweryn Udziela (Wieliczka)
Zyg. Wierzchowski (Ropczyce)
Zygmunt Wolski (Warszawa)
Adam Zakrzewski (Warszawa)
Roman Zawiliński
Michał Żmigrodzki (Sucha)

Stacya Naukowa w Paryżu.

Biblioteka Polska (6. Quai d'Orléans).

Komitet miejscowy: Adolf d' Avril, Ludomir Gadon, O. Ludwik Lescoeur, Gustaw Pawłowski, Józef Rusteyko.

Adjunkt: *Vacat.*

Zastępca Adjunkta: Daniel Śliwicki.

BIBLIOTEKA.

Bibliotekarz: Dr. Stanisław Windakiewicz.

BIURO AKADEMII.

(Według §. 23. Statutu Biuro znajduje się pod zarządem Sekretarza Generalnego).

(Godziny urzędowe od godz. 10 –1).

SKŁAD:

Adjunkt: Dr. Wiktor Czermak.
Podskarbi: Wilibald Śleczkowski.
Rachmistrz: Bolesław Antoniewicz.
Dyurniści: Józef Rydel i Jan Pęcak.
Woźny: Ludwik Słowiński.

Sprzedaż wydawnictw powierzoną ma:

Księgarnia Spółki Wydawniczej Polskiej w Krakowie (Pałac Spiski).

POSIEDZENIE PUBLICZNE
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

dnia 3 maja 1899.

I.

PRZEMÓWIENIE

JEGO EKSCELLENCYI ZASTĘPCY PROTEKTORA

Dra JULIANA DUNAJEWSKIEGO.

Dopełniając miłego dla mnie obowiązku, witam szanownych członków Akademii Umiejętności. Krótki stosunkowo przeciąg czasu, jaki dzieli jedno posiedzenie od drugiego, tłomaczy dostatecznie, dlaczego nie należy co roku oczekiwać, aby Akademia mogła wykazywać same prace monumentalnego znaczenia. I uprawa roli naukowej wymaga, aby rozpoczynano od starannego przygotowywania zasiewu, która to praca dopiero po upływie dłuższego czasu wydaje wszystkim pożyteczne plony. Ale zanim to się stanie, należy z cierpliwością oczekiwać rezultatów podjętej pracy: nie z tą cierpliwością bierną i bezwładną, która oczekuje pomocy od prostego przypadku, ale z tą cierpliwością czujną i troskliwą, która stara się bezustannie o ochronę rzuconego w ziemię zasiewu i nie ustaje ani na chwilę w dalszej obrachowanej na przyszłość pracy.

O takiej to zapobiegliwości i czujnej a pracowitej cierpliwości, jaka ożywia członków i współpracowników

Akademii, świadczą te liczne tomy uczonych i sumiennych prac, o których obszerniej i dokładniej opowie tegoroczne sprawozdanie Zarządu. Dzięki też światłemu kierunkowi Waszego zarządu i nieustannej pracy naukowej szanownych Członków Akademii, można czynności Akademii w roku ubiegłym uważać za dalsze ogniwo w łańcuchu zasług Waszych, Panowie, około uprawy nauki polskiej.

W imieniu Jego Cesarskiej i Królewskiej Wysokości Najdostojniejszego Arcyksięcia-Protektora otwieram posiedzenie.

II.

PRZEMÓWIENIE

PREZESA JE. STANISŁAWA Hr. TARNOWSKIEGO.

Dziękuję Waszej Ekscellencyi za łaskawe słowa, wszystkim tu zebranym za łaskawą życzliwość, jaką Akademii przez obecność swoją okazują. Zasługiwać na nią zawsze jest naszem staraniem. Sądzić skutki naszej pracy nie do nas należy: to wszakże możemy o sobie powiedzieć z czystem sumieniem, że nie słabnie ani usilność, ani rzetelność tej pracy, a pojęcie naszego zadania, obowiązku i celu jest zawsze to samo, jakie ożywiało i prowadziło pierwszych przewodników Akademii.

Ubiegły rok był bolesny: żałobny dla Najjaśniejszego Pana i Jego domu, smutny dla Państwa i krajowi naszemu przyniósł osobne powody do smutku. Akademii przyniósł ciężkie straty przez zgon niektórych bardzo potrzebnych i drogich członków.

Nasza naukowa praca ma za zadanie i za swoje najwyższe prawo, trzymać się i przestrzegać prawdy, do niej dążyć. Dzieło nie oparte na prawdzie, nie rzetelne w badaniu, dowolne lub naciągane w konklu-

zyach swoich, zgubiłoby raz na zawsze swego autora, naraziłoby dobrą sławę instytucyi, pod której powagą wyszło.

Błogosławione to prawo i szlachetna cecha nauki, że prawda i rzetelność jest jej istotą, celem, naturą. Ale nasuwa się tu pytanie, czy ta właściwość nauki nie jest i nie powinna być potrzebą i cechą wszystkich stosunków i kierunków życia. Brak rzetelnej prawdy w założeniu i podjęciu spraw, a ścisłości w ich prowadzeniu, zwykł się mścić nie na ludziach tylko, ale i na szerokim zakresie spraw i stosunków. A jak rzetelność i prawda musi być istotą i naturą samą pracy naukowej, tak powinna być naturą i cechą każdego społeczeństwa, które dba o siebie i swoją przyszłość, o własny i ludzki szacunek.

Ogólny zarys czynności Akademii w ciągu ubiegłego roku poda pan Sekretarz generalny w swojem sprawozdaniu.

III.

Sprawozdanie Sekretarza generalnego

z czynności Akademii

od maja 1898 r. do maja 1899 r.

Na wczorajszem walnem zebraniu Akademia wybrała członkami korespondentami na Wydziale matematyczno-przyrodniczym pp. Leona Marchlewskiego, Władysława Rotherta i Maurycego Rudzkiego.

Wybór pp. Marchlewskiego i Rotherta, jako obcych poddanych, będzie podany do zatwierdzenia Jego Ces. i Król. Apostolskiej Mości.

W ciągu ubiegłego roku Najjaśniejszy Pan raczył najmiłościwiej zatwierdzić wybór czynnego członka zagranicznego Wydziału historyczno-filozoficznego p. Stosława Łaguny.

Rok ubiegły znaczne poczynił szczerby w składzie Akademii. Straciliśmy czterech członków zwyczajnych.

Z ogólnej liczby 37 członków czynnych krajowych, 25 zakrajowych i zagranicznych a 58 korespondentów, 17 już tylko należy do tego pierwotnego kompletu, który po ostatecznem ukonstytuowaniu Akademii

w r. 1873 stanął do pracy, wskazanej wspaniałomyślnem postanowieniem Najdostojniejszego Założyciela naszej instytucyi. Z ich grona ubył w przeszłym roku ś. p. Władysław Zajączkowski († 8 października 1898), wybrany korespondentem przy samem zawiązaniu Akademii, w r. 1890 zaś członkiem czynnym. Nauka straciła w nim jednego z najwybitniejszych, najzasłużeńszych matematyków polskich naszego czasu, Akademia najczynniejszego przedstawiciela tej nauki w swojem gronie. Zasługi, jakie zmarły zaskarbił sobie w zawodzie nauczycielskim, wiążą się ściśle z zmiennemi kolejami w dziejach nauki polskiej ostatnich lat dziesiątków. Rozpoczął ten zawód, jako docent Uniwersytetu Jagiellońskiego, w zaraniu jego odrodzenia, po przywróceniu ojczystego języka, niebawem zajął katedrę w Szkole głównej warszawskiej, a po jej przekształceniu na uniwersytet rosyjski znalazł wreszcie przystań bezpieczną w Szkole politechnicznej lwowskiej, której filarem był przez długie lata, zdobywszy sobie około jej rozwoju niespożyte zasługi. W pracy naukowej nieustannie czynny, wzbogacał licznemi studyami wydawnictwa Akademii od samego jej początku a nadto ogłosił kilka znakomitych dzieł obszerniejszych, obejmujących całość niektórych gałęzi umiejętności matematycznych.

Ś. p. Zygmunt Samolewicz, zasłużony pedagog, wypełnił piękną kartę w dziejach polskiego szkolnictwa niezmordowaną pracą, której ofiarą padł przedwcześnie. Do grona korespondentów Akademii wprowadziły go jego studya filologiczne, przyczem niemało zaważyło na szali uznanie zasług, jakie położył

w zawodzie nauczycielskim, w Radzie szkolnej krajowej, w piśmiennictwie pedagogicznem i dydaktycznem, w całej swej żmudnej, przeważnie bezimiennej pracy dla dobra publicznego, nie darzącej rozgłosem a opromienionej serdeczną miłością przyszłego pokolenia. Przywalony brzemieniem obowiązków zawodu, ś. p. Samolewicz nie brał czynnego udziału w pracach Akademii.

Zdala też od nich stał ś. p. Henryk Lisicki, z wiejskiego ustronia, w którem osiadł od dawna, zasilając od czasu do czasu świetnem swem piórem poważne pisma literackie. Nie był to erudyt, badacz w ścisłem tego słowa znaczeniu; z publicysty, rozpamiętującego bolesne koleje naszych kataklizmów narodowych, urósł w historyka ostatnich czasów. Książka jego o Wielopolskim, owoc niepospolitego talentu, mimo jednostronności swojej znakomity przyczynek do dziejów porozbiorowych, zapewniła mu znaczące miejsce w współczesnej literaturze, które następnie utrwaliła piękna monografia o Zygmuncie Antonim Helclu. I właśnie ten historyk, który w nauce naszej był najsurowszym stróżem ścisłości metodycznej i najgorliwszym jej krzewicielem, ś. p. Ksawery Liske, postawił kandydaturę Lisickiego na członka-korespondenta; Akademia zaś, przychylając się do tego wniosku, miała sposobność zaznaczyć, że nie zamyka się wyłącznie w ciasnych granicach cechu naukowego, ale uważa sobie za obowiązek odznaczyć wybitny talent, który własną siłą wzniósł się w dziedzinie konstrukcyi historycznej do niezwykłej wyżyny.

Przed tygodniem niespełna pożegnaliśmy ś. p. Anatola Lewickiego. Należał on również do kategoryi członków-korespondentów, bo brak miejsca nie

dozwolił nam go przesunąć do liczby członków czynnych, chociaż był jednym z najczynniejszych wobec Akademii, jej prac i jej wydawnictw — najzasłużeńszych, tak, że ta strata najdotkliwiej nam się da uczuć. Wzorowa ścisłość w wydawnictwie źródeł historycznych cechowała publikacye, które wyszły z pod jego umiejętnej redakcyi; *Codex epistolaris* i *Index actorum saec. XV.*, to wydawnictwa, któremi Akademia z prawdziwą chlubą może się szczycić. A po za tem nauka historyczna zawdzięcza mu liczny poczet monografii, z których każda zawiera zdobycze trwałej, niespożytej wartości i porusza zarazem mnóstwo zagadnień, stanowiących płodny punkt wyjścia do dalszych studyów. Mało znamy prac historycznych, któreby pod względem sumienności badania, trzeźwości sądu i pewności zdobytych rezultatów mogły się mierzyć z tym bogatym dorobkiem, jaki nam pozostawił Lewicki. A wszystko to tchnie zacnem, szczerem usiłowaniem, żeby z surowego materyału faktów wykrzesać ożywczą myśl dziejowego poglądu, uwydatniającego zasługę Polski w genezie unii z Litwą i Rusią, ten był bowiem główny przedmiot jego dociekań. Rusin z rodu, z tradycyi, przejęty gorącą miłością Polski, w badaniu historycznem, w mozolnem odkryciu prawdy dziejowej, czerpał podnietę tych uczuć i uzasadnienie swoich przekonań, a ideałom, które stąd brał na drogę życia, odsługiwał się wiernie niezmordowaną pracą nad wyświeceniem przeszłości.

W chwili przeobrażenia Towarzystwa naukowego na Akademią Umiejętności, 62 członków dawnego Towarzystwa poprzestało na skromnem stanowisku nadzwyczajnych członków, która to kategorya, według

brzmienia Statutu, nie doznawała uzupełnienia. Byli w ich liczbie znakomici mężowie pierwszorzędnych zasług w życiu publicznem, którzy z tytułu miłośników nauki należeli do składu dawnego Towarzystwa, byli artyści lub pracownicy na polu takich gałęzi nauki, które ze względu na ich cel praktyczny pozostały obce właściwym zadaniom Akademii. Znaczne to grono zeszczuplało obecnie do liczby trzech członków nadzwyczajnych; z całego serca im życzymy, żeby w najdłuższe jeszcze lata byli żywem świadectwem drogiej nam tradycyi dawno ubiegłych lat, w których Towarzystwo naukowe, ofiarnością swych członków stojące, kładło fundamenta pod budowę dzisiejszej Akademii. W ubiegłym roku spoczęli w Bogu dwaj znakomici mężowie, w których czciliśmy najświetniejszych tej tradycyi przedstawicieli. Jeden z nich, to ś. p. Juliusz Kossak; z jego zawodem artystycznym, nacechowanym taką nieporównaną świeżością rodzimej, swojskiej twórczości, wiąże się żywe wspomnienie tej epoki, gdy dzięki jemu, Matejce i Grottgerowi zaczęto wierzyć w przyszłość polskiej sztuki, gdy w szarą rzeczywistość, wśród której siły zanikały, padł jasny promień ideału piękna, podniecającego gasnące życie, gdy z nim trysnął strumień żywotności, tkwiącej w zadaniach cywilizacyjnych narodu. Drugi, to Leon Chrzanowski, jeden z najzasłużeńszych wśród tego znów zastępu, który w zawodzie życia publicznego pracą, rozumem i charakterem dawał tej żywotności wymowne świadectwo a zarazem budował mądrze zrąb tych warunków bytu, w których życie cywilizacyjne narodu może się poruszać i rozwijać. Cześć ich pamięci!

Wydział filologiczny wydał w r. ubiegłym XXVII tom Rozpraw i „Statystykę ludności kaszubskiej z mapą etnograficzną Kaszub“ przez Stefana Ramulta. Rozprawy drukowały się dalej w dwóch tomach XXVIII i XXIX, które dotychczas jeszcze nie są pełne. Bliski ukończenia jest druk pracy ks. prof. Dra Fijałka p. n. „Mistrz Jakób z Paradyża“, która wyjdzie niebawem jako dzieło osobne.

Na posiedzeniach wydziału filologicznego złożono następujące prace:

Z historyi języka polskiego. Czł. J. Bystroń przedstawił pracę swoją p. t. „O pisowni i języku ksiąg ustaw polskich w w. XV“. Czł. J. Baudouin de Courtenay odczytał rozprawę p. t. „Strona językowa oryginału polskiego listu Dymitra Samozwańca do papieża Klemensa VIII z dnia 24 kwietnia r. 1604“.

Z historyi literatury i kultury. P. J. Czubek podał treść swojej rozprawy p. t. „Jan Chryzostom z Gosławic Pasek w oświetleniu archiwalnem“. Czł. K. Morawski odczytał ustęp z większej pracy, traktującej o Uniwersytecie krakowskim p. t. „Z dziejów Uniwersytetu krakowskiego w XV w.“. Członek J. Tretiak odczytał rzecz p. t. „Nieznany rękopiśmienny zabytek poezyi polskiej z końca XVI lub początku XVII w., nazwany Dumą ukrainną“. P. Stanisław Ciszewski przedstawił pracę swoją p. t. „Bajka o Midasowych uszach, studyum z literatury ludowej“. Czł. A. Brückner złożył drugą część swojej rozprawy p. t. „Spuścizna rękopiśmienna po Wacławie Potockim“. Czł. J. Tretiak podał treść swojej pracy p. t. „Studya nad stosunkiem Mickiewicza do Puszkina. Cz. I“.

Z filologii słowiańskiej. P. Jan Rozwadowski przedstawił treść swojej pracy p. t. „Wymowa bułgarska“.

Z filologii klasycznej. Czł. K. Morawski podał treść swej rozprawy p. t. „De rhetoribus latinis observationes alterae“. Czł. L. Sternbach przedstawił swoje „Studia critica in Georgium Pisidam. Pars I: De Pisidae apud Theophanem aliosque historicos reliquiis“.

Komisya językowa, ukonstytuowana na nowo w roku ubiegłym, rozpoczęła czynności przed kilku miesiącami. W zakresie pracy nad słownikiem staropolskim czł. J. Baudouin de Courtenay opracowuje na wzór słownik do psałterzy floryańskiego i puławskiego; czł. J. Bystroń złożył zupełnie już gotowy słownik do tekstów polskich Statutów Kazimierowskich, opracowany na podstawie wszystkich czterech znanych rękopisów; nabyto również materyał leksykalny Słownika bydgoskiego, opracowany przez p. J. Steina. Dr. J. Rozwadowski przygotowuje do wydawnictwa Komisyi wyciągi z materyałów gwarowych, zebranych przez pp. Steina (z okolic Andrychowa), Witka (z okolic Tarnowa), Janczego (ze Sromowic, z okolic Czorsztyna), Pazdanowskiego (z Górki Łaganowskiej w Proszowskiem), Magiery (ze Sułkowic pod Myślenicami), Jaworka (z Płazy w Chrzanowskiem). Wkrótce wyjdzie z pod prasy obszerny Słownik nazw botanicznych, opracowany przez członka J. Rostafińskiego, który stanowić będzie I tom stałego wydawnictwa Komisyi językowej.

Komisya do dziejów literatury i oświaty w ubiegłym roku, stosownie do powziętej w roku poprzednim uchwały, obracała fundusze swoje wyłącznie

na drukowanie poezyi Rojzyusza w „Corpus poetarum latino-polonorum“ Druk tekstu obu tomów już ukończony; brak tylko jeszcze wstępu i indeksu, które wydawca przyrzekł niebawem nadesłać. Wskutek tego na ostatniem posiedzeniu Komisyi uchwalono rozpocząć druk nowego (X) tomu Archiwum, a to od materyałów do żywota Andrzeja Zbylitowskiego, nadesłanych Komisyi przez Dra R. Abichta z Wrocławia.

W Komisyi historyi sztuki przedstawiono w ciągu ubiegłego roku wiele obszerniejszych rozpraw i drobniejszych komunikatów z dziedziny architektury, rzeźby, malarstwa i przemysłu artystycznego w dawnej Polsce. Do historyi budownictwa odnosiła się naprzód obszerna praca prof. Władysława Łuszczkiewicza p. t. „Przyczynek do dziejów architektury kościołów wiejskich w Polsce średniowiecznej“, zawierająca opisy gotyckich przeważnie budowli kościelnych z w. XIII, XIV, XV i początku XVI w Gosławicach pod Koninem, w Skotnikach pod Sandomierzem, w Chlewiskach pod Szydłowcem, w Piasku Wielkim, w Drzewicy, w Zembocinie pod Proszowicami, w Starym Korczynie, w Kościelnej Wsi pod Kaliszem, w Odrowążu, w Dziekanowicach i w Jeżowie. Do tegosamego działu należał też komunikat p. Grzegorza Worobjewa z Łomży o gotyckim ceglanym kościele w Wiźnie pod Łomżą, fundowanym w r. 1500 przez ks. Annę Mazowiecką. Prof. Dr. Maryan Sokołowski z okazyi odnalezienia w oknach prezbiteryum katedry w Włocławku z w. XIV wmurowanych garnków otworami na zewnątrz zwróconych, zaznaczył fakt, że w Polsce po raz pierwszy odkrycie takie dokonanem zostało i przedstawił referat nad tego

rodzaju garnkami w kościołach średniowiecznych w Niemczech, Belgii, Francyi i na Rusi, streszczając wszystkie naukowe teorye w tej mierze w latach ostatnich powstałe. Do dziejów architektury późnego renesansu w Polsce należała rozprawa p. Zygmunta Hendla o kaplicy Lubomirskich przy kościele Dominikanów w Krakowie, fundowanej w r. 1616, w pięknym sposobie budowania i o wspaniałej wewnętrznej ornamentacyi rzeźbiarskiej i malarskiej, która niezawodnie wyszła z rąk artystów włoskich, budowla zaś poświęconą została w r. 1630. Jako rezultat badań swych w państwowem archiwum tajnem w Dreznie podał dalej p. Z. Hendel obfity zasób nowych wiadomości o budowlach w Polsce z czasów saskich (1697—1764), illustrując je kilkuset rysunkami zamków i pałaców królewskich wielkopańskich w Warszawie, w Grodnie i po letnich wiejskich rezydencyach, zdjęciami katedry na Wawelu i t. d. i zaznaczając całą działalność u nas architekty Pöppelmanna za panowania Augusta II i Augusta III. Rozprawa p. Fr. Mączyńskiego o bóżnicy z w. XVII w Kamionce Strumiłowej pod Lwowem, ozdobionej wewnątrz bogatą i wspaniałą polichromią o ornamentyce z motywami wschodnio-perskiemi z r. 1753, rzuciła całkiem nowe światło na sztukę żydowską w Polsce w w. XVIII i nader ważne w tej mierze przyniosła rezultaty. Komunikat zaś p. Mathiasa Bersohna z Warszawy o drewnianych bóżnicach z w. XVII w Pohrebyszczach i w Lutomirsku, oraz o wspaniałych spiżowych sprzętach w pierwszej z nich, roboty żyda Borucha, z lat 1690—1735, uzupełnił poprzednią pracę innemi a niemniej ciekawemi szczegółami.

Z dziejów rzeźby w Polsce przedstawił dwie rozprawy Prof. Dr. Maryan Sokołowski. W pierwszej streścił rezultaty ostatnich swych badań nad stosunkiem rzeźby czeskiej do polskiej w XIV wieku; rzeźbiarze Piotr i Henryk Parlerowie z czasów Karola IV i Wacława, zajęci w Pradze i na Morawach, wpływali niezawodnie na rzeźbę w Polsce w końcu wieku XIV, a Henryk Parler między r. 1392 a 1397 bawił zapewne w Krakowie i brał udział w robotach kamieniarskich górnych części kościoła Panny Maryi. Druga rozprawa omawiała po raz pierwszy pomniki brązowe w Polsce w w. XV i pierwszej połowie w. XVI; znać w nich, w wielkopolskich zwłaszcza, wpływy stosunków artystycznych z Flandryą i z północnemi Niemcami w w. XV, w renesansowych zaś wspaniałych nagrobkach Mikołaja Tomickiego w kościele w Tomicach z r. 1524, oraz biskupa Jana Karnkowskiego w Włocławku z r. 1536 widoczne są wzory rzeźby spiżowej norymberskiej, trzecią grupę wreszcie stanowią nagrobki polskie z odlewarni krakowskiej, od tamtych pod względem artystycznym znacznie niższe. Do stosunków artystycznych Polski z Włochami w w. XVI odnosiły się w dziedzinie rzeźby trzy rozprawy. Prof. Władysław Łuszczkiewicz zdeterminował naprzód i z kolei dokładnie opisał znaną dotąd ze słuchu białą marmurową płaskorzeźbę Madonny w formie medalionu w kościele w Łasku; uważa on ją za piękne dzieło z pracowni Andrzeja della Robbia i twierdzi, że jest raczej z epoki Leona X, nie zaś Klemensa VII, który ją miał prymasowi Łaskiemu darować. P. Leonard Lepszy posunął znów znacznie dalej badania swe nad twórczo-

ścią artystyczną włoskiego medaliera i rytownika w. XVI, Jakóba del Caraglio, który drugą połowę swego życia spędził w Krakowie; zbadał jego ryciny w muzeach włoskich, niemieckich i w Peszcie, oraz piękny medal z popiersiem dworzanina królowej Bony Aleksandra Pessentiego, rzucający nowe światło na autentyczność słynnego medalu Zygmunta I w zbiorach paryskich. Wreszcie Dr. Feliks Kopera opisał pomnik królowej Bony, dzieło weneckiego artysty z roku 1593 w kościele św. Mikołaja w Bari, fundowany przez królowę Annę Jagiellonkę, i objaśnił wszystkie w nim liczne szczegóły z Polską w związku będące.

Z działu historyi malarstwa wyjątkowe znaczenie miały nadesłane z Petersburga przez Dra Feliksa Koperę referaty o rękopisach średniowiecznych miniaturami ozdobionych a z Polską w związku będących. Znajdują się one w petersburskiej Bibliotece publicznej, a na ich czele stoi wspaniały fragment Genezy z końca w. XII z przepyszną tytułową kartą, zdobną scenami z dziejów Stworzenia, arcydzieło wyjątkowe niemieckiego miniaturowego malarstwa z epoki Fryderyka I. Rękopis ten, podobnie jak i drugi włoski z w. XIV z dziełami Lactantiusa, pochodzą z Puław, dwa zaś inne, Ewangeliarz z wieku XV z pięknemi miniaturami flandryjskiego pochodzenia, oraz Mszał polski z końca wieku XV, należały do kościoła parafialnego w Drzewicy pod Opocznem i wiążą się niezawodnie z dokończeniem budowy tego kościoła w roku 1462. Prof. Dr. Maryan Sokołowski podał referat o najnowszych badaniach w przedmiocie podniesionych przezeń poraz pierwszy w nauce przedstawień Trójcy św.

z trzema twarzami, rozwiniętych prawdopodobnie we Francyi pod wpływem celtyckich tryad, a rozszerzonych także po ziemiach słowiańskich, w Czechach i u Słowaków, jak tego dowodzą nowe studya Dra Zbrta, oraz w południowej Rosyi. Przyczynki do historyi malarstwa krakowskiego w samym początku wieku XVI zawierały dwa komunikaty Dra Stanisława Tomkowicza: pierwszy o świeżo zbadanym cudownym obrazie Matki Boskiej w kaplicy kościoła Karmelitów na Piasku, malowanym na ścianie na tynku a nader pięknym i szlachetnym w rysunku i wyrazie, drugi o oryginalnym przywileju z r. 1504 biskupa krakowskiego Jana Konarskiego, nadającym odpusty do znanego tryptyku św. Jana Jałmużnika w kościele św. Katarzyny, fundowanego przez Mikołaja Lanckorońskiego a dokładnie opisanego w tym dokumencie. Prof. Władysław Łuszczkiewicz podał wiadomość o nieznanym dotąd malarzu Baszkowskim, który około r. 1621 wymalował całą seryę obrazów do kościoła św. Stanisława we wsi Piotrowinie. Wreszcie prof. Dr. Jerzy hr. Mycielski uzupełnił poprzednie badania swoje nad malarzem Aleksandrem Kucharskim rozprawą o pierwszych latach jego pobytu w Paryżu między r. 1763 a 1768, o jego nauce w pracowniach Karola Vanloo i Viena, oraz o stosunku opieki, jaką nad nim wtedy rozciągała słynna pani Geoffrin, przyjaciółka i korespondentka króla Stanisława Augusta, który za jej pośrednictwem łożył pieniądze na nauki artysty w Paryżu.

Do dziejów przemysłu artystycznego i historyi kultury w Polsce należały naprzód dwa komunikaty Dra Koehlera z Poznania o srebrnej po-

złacanej koronie z kościoła Bożego Ciała w Poznaniu, darowanej tam przez królową Jadwigę, oraz o najdawniejszym w Polsce strzeleckim srebrnym „kurku“ miasta Kościana z epoki, jak się zdaje, Władysława Jagiełły. Prof. Dr. Franciszek Piekosiński przedstawił odlew przepysznej pieczęci arcybiskupiej Jana Gruszczyńskiego z r. 1464, którą mógł wykonać słynny złotnik, brat Wita Stwosza. Nowe światło na twórczość artystyczną Oswalda Baldtnera rzucił referat Dra Stanisława Tomkowicza o wspaniałym dzwonie kościelnym we wsi Ołpinach w Jasielskiem, odlanym w Krakowie w r. 1569 przez znakomitego gisernika króla Zygmunta Augusta, a zdobnym prześliczną renesansową ornamentacyą o cechach norymberskich. Przyczynek ważny do historyi kultury w wieku XVI w Polsce stanowi nadesłany przez X. Chodyńskiego z Włocławka obszerny regestr sreber, medali, paramentów, szat i t. d. pozostałych po śmierci arcybiskupa Andrzeja Krzyckiego w r. 1534. Podobną była treść referatu prof. Dra Jerzego hr. Mycielskiego z nowemi wiadomościami o Gryzeldzie z Batorych hetmanowej Zamoyskiej i o jej skarbach; z kilku jej oryginalnych listów do męża z lat 1584 i 1589, zaczerpniętych z biblioteki Zamoyskich w Warszawie, nieco jaśniejszą się staje blada jej zresztą indywidualność, nowy zaś spis klejnotów jej i szat z r. 1588 świadczy o niezmiernych bogactwach, jakie na zamku w Zamościu posiadała. W końcu p. Mathias Bersohn z Warszawy podał nowe wiadomości o kaflach polskich z wieku XVIII, nader ozdobnych i artystycznie wykonanych, a pochodzących z pieców w zamkach wielkopańskich na Litwie i pod Warszawą, które zaś

świadczą nader pochlebnie o wysoko u nas wtedy rozwiniętym kunszcie wyrobów zduńskich.

W ciągu ubiegłego roku wyszedł podwójny II i III zeszyt VI tomu Sprawozdań Komisyi do badania historyi sztuki w Polsce; zeszyt IV znajduje się pod prasą.

Wydział historyczno-filozoficzny. Z publikacyj Wydziału są obecnie w toku: 1) Rozpraw tom XXXVII z pracami pp. Wojciecha Kętrzyńskiego, Stanisława Kętrzyńskiego, Lewickiego, Piekosińskiego i Wróblewskiego; tom ten obejmuje dotąd 22 arkusze druku; 2) Rozpraw tom XXXVIII, w którym prace pp. Prochaski i Piekosińskiego wypełniają 13 arkuszy. Nadto ukończono druk dwóch dzieł osobnych, czł. T. Korzona: „Dola i niedola Jana Sobieskiego“ (3 tomy) i członka Fr. Piekosińskiego: „Heraldyka Polska wieków średnich“. Druk „Libri visitationum Johannis Łaski archiepiscopi Gneznensis“ z lat 1511—1513 został ukończony; okazała się jednak wśród druku potrzeba ponownego zbadania archiwum kapitulnego w Gnieznie, wskutek czego wydawca p. Ulanowski odbył w ciągu wakacyj podróż do Wielkopolski i dzięki uprzejmości kapituły metropolitalnej gnieznieńskiej, mógł otrzymać do wydania rękopisy, zawierające wizyty dóbr kapitulnych z pierwszej połowy XVI wieku. Materyałem tym zostało wydawnictwo wizyt dóbr arcybiskupich znacznie wzbogacone, tak że razem liczy 43 arkusze druku. Wydawca pracuje teraz nad wstępem i wykazami.

Prace czytane lub streszczone na miesięcznych posiedzeniach Wydziału dotyczą następujących przedmiotów.

Rozsiedleniem się szczepów słowiańskich zajmuje się czł. Kętrzyński w rozprawie: „O Słowianach, którzy mieszkali niegdyś między Renem a Łabą, Sołą i czeską granicą“. Historyi politycznej poświęcone są rozprawy i komunikaty czł. Smolki: „O korespondencyi Stanisława Augusta z Piattolim“, czł. Lewickiego: „O przymierzu Zygmunta W. Księcia Litewskiego z królem rzymskim Albrechtem II“, czł. Prochaski: „O klęsce Warneńskiej“ oraz „Studya nad w. XIV“ p. Karola Potkańskiego. Dr. Koneczny w odczycie: „Liturgia króla Jana III Wazy“ przenosi nas do historyi kościelnej w Szwecyi. Do historyi prawa polskiego odnoszą się prace czł. Piekosińskiego: O zapowiedzi wedle prawa polskiego; O statucie litewskim; Repertuarz prawa polskiego wieków średnich; oraz rozprawy czł. kor. Prochaski: „O genezie i rozwoju parlamentaryzmu za pierwszych Jagiellonów“ i Dra A. Winiarza: „O polskiem prawie majątkowem małżeńskiem w wiekach średnich“. Profesor Kleczyński sięga w pracy: „O spisach pogłównego generalnego z XVII w.“ do dziedziny statystyki historycznej, a Dr. W. Czermak w odczycie: „O handlu zbożowym gdańskim w XVII stuleciu“ i w „Przyczynku do dziejów skarbowości polskiej w. XVIIgo“ porusza liczne pytania z historyi ekonomicznej Polski w okresie dotąd tak mało pod tym względem zbadanym. Zagadnienia heraldyczne stanowią przedmiot rozpraw czł. Piekosińskiego: „O źródłach heraldyki ruskiej“ i „O gościach polskich na soborze konstancyjskim“. Tenże autor przedstawił również Wydziałowi swe „Studya numizmatyczne“. Praca Dra St. Wróblewskiego: „Posiadanie na tle prawa rzymskiego“ wprowadza nas w naj-

zawilsze kontrowersye dogmatyki prawa cywilnego, gdy Dr. St. Estreicher na podstawie szerokiego podkładu historycznego przedstawia nam: „Początki prawa umownego ze szczególnem uwzględnieniem rozwoju prawa w Niemczech“.

Komisya historyczna ukończyła i wydała w ubiegłym roku VIII tom swego Archiwum, w którym oprócz rzeczy wydrukowanych i zaraz wydanych w osobnem odbiciu już dawniej (zob. Rocznik 1897/8, str. 75) pomieszczono nadto „Wiadomość o archiwach węgierskich i materyale ich do dziejów polskich w drugiej połowie XV wieku“, napisaną przez Dra Fryderyka Papée, oraz „Nieznane zapiski heraldyczne średniowieczne polskie, głównie sieradzkie“, zebrane przez p. St. Łagunę, wydane zaś przez prof. F. Piekosińskiego. Ciągnący się już od dość dawna druk „Dyaryuszów sejmowych z r. 1585“, wydawanych przez Dra A. Czuczyńskiego, ukończono już w zupełności, publikacya ta jednak nie mogła się jeszcze dotąd ukazać z powodu niewykończenia wstępu. Rozpoczęty w roku poprzednim IV tom ks. Wielewickiego „Dziennika domu zakonnego OO. Jezuitów u św. Barbary w Krakowie“, który obejmie lata 1620—1630, w wydaniu ks. prałata Chotkowskiego, postąpił bardzo znacznie i zbliża się do końca; a również daleko już posunął się druk II tomu wydawanych przez prof. Ulanowskiego „Acta iudiciorum ecclesiasticorum“, który obejmuje wypisy z aktów konsystorskich gnieźnieńskich, wieluńskich, łowickich i poznańskich z wieku XV. Z innych zamierzonych publikacyj Komisyi najwięcej prac przygotowawczych zrobiono w roku ubiegłym do „Albumu paleograficznego“, dla którego

prof. St. Krzyżanowski zdołał już zgromadzić znaczny zapas zdjęć fotograficznych najdawniejszych dyplomatów polskich z XII i XIII wieku, głównie poznańskich i gnieźnieńskich, jakoteż części krakowskich. Z historyków XVII wieku, oprócz Albrychta Radziwiłła postanowiono wydać także znany dotąd tylko z nielicznych wyjątków „Dyaryusz Stanisława Oświecima"; prace zaś przygotowawcze do obu tych wydawnictw posunął Dr. W. Czermak tak daleko, że rozpoczęcie druku zależy tylko od stanu funduszów Komisyi.

O poszukiwaniach w archiwach i bibliotekach rzymskich w zakresie wieków średnich, czynionych w roku 1896/7 i 1897/8, złożył prof. Abraham bardzo dokładne i obszerne „Sprawozdanie", a udawszy się jeszcze raz do Rzymu na kilka tygodni w listopadzie i grudniu 1898 r., uzupełnił je sprawozdaniem poszukiwań dodatkowych w tym czasie. Całe to sprawozdanie wraz z dodatkiem (wynoszące 15 arkuszy druku) wydrukowano w tomie IX Archiwum Komisyi histor. i wydano już w osobnem odbiciu. Prócz prof. Abrahama zajmował się razem z nim w zimie 1898/9 poszukiwaniami Dr. Stan. Kutrzeba, który dotąd jeszcze przebywa w Rzymie, gromadząc dalej materyały średniowieczne według ułożonego planu. Nadto p. A. Darowski pracuje dalej nad uzupełnieniem zebranych już materyałów z XVII wieku.

Przeszłoroczny kilkotygodniowy pobyt prof. Smolki i prof. Kallenbacha w Rzymie, Medyolanie i Neapolu dozwolił zebrać obfity zasób wiadomości o rzeczach polskich, dotąd jeszcze nietkniętych, których opracowanie należeć będzie do przyszłych zadań t. z. Ekspedycyi

rzymskiej. W archiwum watykańskiem sporządzono niemal w zupełności ogólną konsygnacyę materyałów do historyi czasów Saskich, panowania Stanisława Augusta i pierwszych lat porozbiorowych. Udało się również w Rzymie dotrzeć do archiwum ambasady hiszpańskiej oraz do prywatnego archiwum domu Santa-Croce i zasięgnąć wiadomości o materyałach odnoszących się do dziejów Rzeczypospolitej; w archiwum ambasady hiszpańskiej odpisano korespondencye z czasów bezkrólewia r. 1587. W Medyolanie spisano Polonica, zawarte w Ambrosianie i w archiwum rządowem; cenną zdobyczą dorywczej pracy w tem archiwum jest wcale dokładna wiadomość o niezmiernie obfitych materyałach do historyi Legionów. W Neapolu wypisywano Polonica z korespondencyi kardynała Aleksandra Farnese, protektora Królestwa Polskiego, z czasów Zygmunta I i Zygmunta Augusta (Arch. di Stato, Carte Farnesiane); wobec olbrzymich rozmiarów tej korespondencyi zdołano dotąd nieznaczną tylko część jej wyczerpnąć. W Medyolanie prócz prof. Śmolki i prof. Kallenbacha pracował także p. H. Kaden; w Neapolu pp. H. Kaden i A. Darowski.

Komisya prawnicza. W roku bieżącym praca w Komisyi prawniczej polegała głównie na dalszem porządkowaniu i przyspasabianiu już zebranych materyałów. Czł. O. Balzer nieustannie zajmuje się nowem krytycznem wydaniem „Voluminum legum“, których pierwszy tom, poświęcony epoce Jagiellońskiej, niebawem już rozpocznie się drukować. Tom XIII Starodawnych Prawa Polskiego Pomników postępuje naprzód i ma objąć dalszy ciąg materyałów do historyi włościan oraz

wykazy do całego temu przedmiotowi poświęconego wydawnictwa. Między innemi w tomie tym ogłoszone zostały: księga wsi Iwkowa, jakoteż: księga wieczystych i dekretowych spraw dworu J. K. Mci zagorskiego. Wydawca p. Ulanowski odbył w celu skompletowania dawniejszych poszukiwań podróże archiwalne do Dzikowa, Sandomierza i Wielkopolski, nie zaniedbując nadto zbierać w różnych okolicach kraju dalszych ksiąg gromadzkich, których znowu udało się odszukać wcale pokaźną ilość.

W tomie VI Archiwum Komisyi prawniczej drukują się obecnie: „Materyały do ustawodawstwa synodalnego w Polsce w w. XV“, które dostarczą wielu nieznanych i bardzo cennych tekstów.

Wydział matematyczno-przyrodniczy wydał Tomy XXXIII i XXXIV Rozpraw, a dwa dalsze ma na ukończeniu.

Wydział rozbierał na swych posiedzeniach 34 prac, z których 30 postanowiono drukować.

Z pomiędzy tych prac cztery wchodzą w zakres matematyki. Są to rozprawy p. S. Kępińskiego: „O peryodach całek hypereliptycznych“, oraz „O całkach rozwiązań równań różniczkowych z sobą sprzężonych, rzędu 2-go, posiadających trzy punkty osobliwe“ i p. K. Żorawskiego: „O zbieżności szeregów odwracających“, oraz „Przyczynek do geometryi nieskończenie małych przekształceń“. — Rzecz p. R. Mereckiego p. t.: „Nieokresowa zmienność temperatur powietrza w Polsce“ należy do zakresu meteorologii.

Z fizyki teoretycznej i doświadczalnej przyjął

Wydział dwie prace czł. W. Natansona „O termokinetycznych własnościach roztworów“, oraz „O wpływie ruchu na zmiany stanu skupienia, część druga“ i dwie czł. A. Witkowskiego a mianowicie: „O oziębianiu się powietrza wskutek rozprężenia nieodwracalnego“ i „O prędkości głosu w powietrzu zgęszczonem“.

Dwie prace są chemiczne. P. A. Wróblewskiego: „Nowy białkowy składnik mleka“ i tymczasowa wzmianka p. B. Znatowicza p. t. „Działanie azotonu srebra ($AgNO_2$) na pochodne chlorowcowe węglowodorów aromatycznych“.

Prac botanicznych jest pięć. Czł. E. Janczewski podał rzecz „O dwupostaciowości gruszek“, czł. J. Rostafiński: „O maku i jego hodowli w Polsce“, p. E. Strumpf rozprawę p. t.: „Z histologii sosny“, a p. A. Wróblewski dwie kolejne wzmianki tymczasowe: „O soku wyciśniętym z drożdży“.

Prac zoologicznych i anatomicznych jest osiem. Są to prace: czł. T. Browicza: „O śródnaczyniowych komórkach w włoskowatych krwionośnych naczyniach zrazików wątroby“, oraz druga tegoż autora: „Obraz mikroskopowy komórki wątrobnej po wstrzyknięciu do żyły szyjnej roczynu hemoglobiny“, praca p. T. Garbowskiego p. t.: „Z histologii i fizyologii Gastread“, rozprawa p. S. Gólskiego: „Dojrzewanie i zapłodnienie jajka u Ascidii Cionia intestinalis“, p. H. Hoyera: „O zachowaniu się jąder podczas konjugacyi wymoczka Colpidium colpoda St.“, czł. W. Kulczyńskiego: „Arachnoidea opera Rev. S. Schmitz collecta in insulis Maderianis et in insulis Salvages dictis“, p. J. Nussbauma: „Badania porównawcze nad podjęzykiem, przegrodą ję-

zykową i lyssą zwierząt ssących“, wreszcie p. L. Świtalskiego: „O pozostałościach ciała i przewodu pranercza u płodów i dzieci płci żeńskiej“.

Trzy prace są fizyologiczne: Czł. N. Cybulskiego: „Próba nowej teoryi zjawisk elektrycznych w tkankach zwierzęcych“, tegoż autora druga wykonana wspólnie z p. M. Kirkorem p. t. „O przewodzeniu stanu czynnego przez zwoje międzykręgowe i o odruchowem wahaniu wstecznem prądu spoczynkowego“, wreszcie praca p. W. Heinricha: „O wahaniach w natężeniu minimalnych wrażeń optycznych i akustycznych“.

Dwie prace czł. T. Browicza: „W sprawie pochodzenia melaninu w nowotworach barwikowych“ i druga p. t. „Sztuczna krystalizacya hematoidyny w komórce mięsaka barwikowego“ oraz praca p. A. Rosnera p. t. „W sprawie etyologii złośliwego nowotworu nabłonków kosmkowych“ należą do zakresu patologii.

Komisya fizyograficzna wydała tom XXXIII swoich Sprawozdań, zawierający materyały do fizyografii kraju, a z Atlasu geologicznego Galicyi: część 1-ą zeszytu 10go, złożoną z mapy okolic Lwowa, wykonanej przez Prof. M. Łomnickiego, i odpowiedniego tekstu, tudzież zeszyt 9ty, zawierający mapy: Pomorzany, Brzeżany, Buczacz-Czortków, Kopyczyńce, Borszczów, Mielnica-Okopy. Ten ostatni zeszyt Komisya była zmuszona wydać na razie bez tekstu, którego napisać nie zdążył autor, ś. p. Prof. F. Bieniasz, zmarły w listopadzie r. 1898. Wkrótce wyjdzie z druku 2ga część zeszytu 10go, złożona z map: Żółkiew, Bełz-Sokal, Wareż, Jaworów-Gródek, Rawa Ruska, Bełzec-Uhnów, wykonanych przez Prof. M. Łomnickiego, do których tekst jest

już wydrukowany. Mniej blizki jest termin wydania zeszytów: 8go (Dra W. Teisseyrego mapy: Załoźce, Tarnopol, Podwołoczyska, Trembowla, Skałat-Grzymałów), 11go (Prof. Dra W. Szajnochy mapy: Wieliczka, Bochnia-Czchów, Nowy Sącz) i 12go (mapy wykonane przez Prof. M. Łomnickiego: Płazów, Lubaczów, Mościska, Leżajsk, Jarosław).

Sekcya meteorologiczna Komisyi fizyograficznej otrzymała w r. u. spostrzeżenia meteorologiczne z 33 stacyj, z których jednak tylko 30 było czynnemi przez cały rok. W porównaniu z rokiem zeszłym liczba stacyj została wprawdzie tasama, zaszła jednak ta zmiana, że przybyła jedna stacya górska na Śląsku austryackim, a ubyła stacya w Bohorodczanach skutkiem śmierci obserwatora p. Tomasza Schwettera. W październiku zmarł sumienny obserwator w Zawoi, p. Fr. Krysta, naucz.

Obliczeniem i przepisaniem do druku nadesłanego ze stacyj materyału zajmował się Dr. D. Wierzbicki, który też zestawił jak w latach poprzednich miejsca nawiedzone gradem w r. 1898.

Członek Komisyi, Prof. K. Kolbenhayer w Bielsku, nadesłał Sekcyi wyniki cogodzinnych spostrzeżeń termograficznych od września 1893 do końca roku 1898.

Spostrzeżenia pojawów w świecie roślinnym i zwierzęcym zapisywali, jak w latach poprzednich, p. Julian Hawrysiewicz w Ożydowie i p. Zofia Birkenmajerowa w Czernichowie. Zapiski z lat 1897, 1898 i 1899 ogłoszone zostaną w następnym tomie Sprawozdań Komisyi.

Spostrzeżenia zboczenia i nachylenia igły magnetycznej w Krakowie wykonał, jak w latach ubiegłych, członek Komisyi Dr. D. Wierzbicki.

Sekcya geologiczna poleciła badania geologiczne i wykonanie odpowiednich map pp.: Drowi W. Friedbergowi, Prof. M. Łomnickiemu i Drowi T. Wiśniowskiemu. Wywiązując się z swego zadania złożył p. Friedberg mapę: Łańcut-Rzeszów, Prof. Łomnicki zaś mapy: Leżajsk i Jarosław. Praca Dra Wiśniowskiego nad mapą geologiczną Dobromila wymagać jeszcze będzie pewnych uzupełnień. Do wydania w Atlasie geologicznym Galicyi otrzymała nadto Sekcya mapę: Przemyśl, wykonaną przez Prof. Dra W. Szajnochę z polecenia Wysokiego Wydziału Krajowego.

Z polecenia Sekcyi botanicznej zajmował się Dr. A. Zalewski we Lwowie florą porostów. Praca ta nie jest jeszcze ukończona. Z zakresu florystyki krajowej otrzymała Sekcya do wydania w Sprawozdaniach Komisyi dwie prace, przeprowadzone bez pomocy ze strony Komisyi, mianowicie: Prof. R. Gutwińskiego: „Algae in itinere per montem Babia Góra collectae“ i p. J. Trzebińskiego „Flora lasów garwolińskich i okolic sąsiednich“.

P. F. Schille, zarządca lasów w Rytrze, któremu Sekcya zoologiczna Komisyi poleciła badanie motyli drobnych, rozkładając tę pracę na trzy lata, złożył dwa sprawozdania, za rok 1897 i 1898, p. t. „Fauna lepidopterologiczna doliny Popradu i jego dopływów, część druga i trzecia“. P. M. Rybiński oznaczał w dalszym ciągu chrząszcze w Muzeum Komisyi; z własnego zbioru oznaczył rodziny *Dytiscidae*, *Gyrinidae*, *Hydrophilidae* i *Staphylinidae* (gatunków 500 w 18.000 okazach), ze zbioru zaś ś. p. Kotuli rodziny: *Carabidae*, *Dytiscidae*, *Gyrinidae* i *Hydrophilidae* (gatunków kra-

jowych 500 w 10.000 okazów, niekrajowych 400 w 5000 okazów). P. Rybiński zrobił nadto, z polecenia Sekcyi, wycieczkę koleopterologiczną na Czarną Horę, przyczem zwiedził po drodze okolice Borysławia, Skolego, Turki i Kołomyi. Opracowanie olbrzymiego materyału zebranego na tej wycieczce pociągnie się do jesieni b. r. Przez zakupno paru książek umożebniła Sekcya p. E. Niezabitowskiemu dalszą pracę nad błonkówkami krajowemi, której wynikiem są „Materyały do fauny roślinarek Galicyi“ przeznaczone do tomu 34 Sprawozdań. Jako rezultat pracy podjętej bez pomocy ze strony Komisyi złożył Sekcyi p. J. Śnieżek pracę p. t.: „O krajowych gatunkach Trzmielców (Psithyrus)“, a Prof. Dr. S. Klemensiewicz pracę p. t. „O nowych i małoznanych gatunkach motyli fauny galicyjskiej, przyczynek 1szy“.

Sekcya rolnicza rozesłała, podobnie jak w roku zeszłym, kwestyonaryusze do zapisywania spostrzeżeń fenologicznych na roślinach zbożowych, otrzymała jednak niestety tylko jednę odpowiedź. Równie ujemny rezultat wydały starania o zebranie spostrzeżeń fenologicznych na roślinach leśnych. Wobec tego Sekcya widzi się zmuszoną do odstąpienia na razie od zamierzonego zbierania materyałów fenologicznych.

Praca pod kierunkiem p. A. Nowickiego, Starszego Komisarza inspekcyi leśnej, nad mapą przedstawiającą obraz flory leśnej Galicyi postąpiła znacznie naprzód. Nakładanie farbami na mapie Kummersberga zajęło dalszą część wschodniego Beskidu w obrębie dopływów Stryja, Świcy i Łomnicy. Podobnie opracowano

także prawe pobrzeże Dniestru w jego średnim biegu, oraz znaczną część pagórków i równin lesistych w dorzeczu Bugu, Strypy i Lipy.

W dziale spostrzeżeń nad wydatnością drzewostanów w lasach galicyjskich zebrano również znaczniejszy materyał. Zebrane w roku zeszłym dane posłużyły p. A. Nowickiemu do zestawienia p. t. „Wydatność drzewostanów“, przeznaczonego do tomu 34 Sprawozdań. Ogółem otrzymała Sekcya dotychczas wyniki sprzętu 72 drzewostanów na 26 typowych siedliskach piaszczystego niżu, zachodnich Karpat i pagórków w okolicach Krakowa po lewym brzegu Wisły.

P. St. Goliński prowadził z polecenia Sekcyi w dalszym ciągu badania nad florą łąk po lewym brzegu Wisły od Krakowa ku granicy Królestwa Polskiego. Badania te objęły w przybliżeniu przestrzeń 600 mórg we wsiach: Olszy, Dąbiu, Mogile, Pleszowie, Branicach, Ruszczy i Wolicy.

Praca geologiczno-rolnicza p. Dra Miczyńskiego w okolicach Lubaczowa i Oleszyc, o której wspomniano w zeszłorocznem Sprawozdaniu, podjęta za inicyatywą Sekcyi, a za zasiłkiem Wysokiego Wydziału Krajowego, nie została jeszcze ukończoną. Aby jej postęp przyspieszyć, zajął się rozbiorem części gleb zebranych przez Dra Miczyńskiego p. Krzemienieski. Drugą część terenu w okolicach Lubaczowa i Oleszyc zbadał w r. z., również za inicyatywą Sekcyi, a z polecenia i za zasiłkiem Wysokiego Wydziału Krajowego, p. Domański; opracował on mianowicie okolice na północ i wschód od Lubaczowa, zajmujące przestrzeń 180 klm², przyczem wykonał 210 wierceń zapomocą świdra belgij-

skiego. Praca ta łącznie z pracą Dra Miczyńskiego wydaną zostanie w r. 1900.

Do wydania w Sprawozdaniach Komisyi otrzymała Sekcya rolnicza następujące prace, przeprowadzone bez jej pomocy: p. Promińskiego „Przyczynek do fizyografii jęczmienia“, pp. Rudowskich: „Opis geologiczno-rolniczy majątku Rumoka“, p. St. Załęskiego: „Notatka o glebie folwarku Wyczmontów“.

Od Dra J. Lembergera otrzymała Komisya pracę: „Rozbiór chemiczno-bakteryologiczny wód studziennych miasta Krakowa“.

Do Muzeum Komisyi fizyograficznej przybyły, oprócz zbioru chrząszczów złożonego przez p. M. Rybińskiego, przedmiotów zakupionych (między innemi zbiorów po ś. p. Fr. Bieniaszu) i pism otrzymanych w zamian za publikacye Komisyi — dary: Wysokiego Wydziału Krajowego, tudzież pp. Andrzeja Kotuli (zielnik tyrolski, spostrzeżenia geobotaniczne i t. d. ś. p. Bolesława Kotuli), E. Niezabitowskiego, M. Rybińskiego, S. Stobieckiego, K. Szulca, p. Józefy Ślosarskiej (zbiór mięczaków ś. p. J. Ślosarskiego), p. J. Trzebińskiego.

Konserwowaniem i porządkowaniem zbiorów Komisyi zajmował się tymczasowy zastępca kustosza, prof. W. Kulczyński, przy pomocy stypendystów Akademii Umiejętności, pp. J. Króla, E. Niezabitowskiego i Miecz. Wasiewicza, tudzież p St. Smreczyńskiego. Z większych robót, przeprowadzonych lub ukończonych w roku ubiegłym, wymienić należy: spisanie zbioru roślin naczyniowych, tudzież wątrobowców, rewizyą i przygotowanie do spisania ogólnego zbioru geologicznego.

Komisya antropologiczna zajmowała się w dalszym ciągu badaniem kraju pod względem archeologicznym, a mianowicie Dr. Wł. Demetrykiewicz odczytał pracę o t. zw. koronie bronzowej, znalezionej w Zalesiu nad Zbruczem w Galicyi, i innych podobnych ozdobach odkrytych na ziemiach dawnej Polski.

Dr. Demetrykiewicz złożył Komisyi również obszerne sprawozdanie o swoich badaniach i poszukiwaniach archeologicznych, dokonanych z polecenia Komisyi w lecie r. 1898 w olbrzymiej jaskini Werteba w Bilczu złotem (w Borszczowskiem) na zaproszenie ks. T. Sapieżyny. Jest to dalszy ciąg badań podjętych przed laty przez ś. p. Ossowskiego.

Tenże archeolog badał również cmentarzysko z grobami rzędowymi t. zw. słowiańskiej epoki w Bedrykowcach w Zaleszczyckiem, zabytki megalityczne w Monasterku Bilczańskim, dalej czynił przygotowawcze badania jaskini w Krzywczu i Sapohowie w Borszczowskiem.

Dr. Demetrykiewicz zakomunikował wreszcie Komisyi swoje spostrzeżenia, zebrane przy porównawczem badaniu dzisiejszych wyrobów ludowych z typami zabytków z wykopalisk w zbiorach Muzeum Towarzystwa etnograficznego w Wiedniu.

Dr. Jul. T. Hryncewicz nadesłał Komisyi dalszy ciąg swej pracy p. t.: „Materyały do paleoetnologii mogił Azyi Wschodniej“.

Z zakresu antropologii w ścisłem tego słowa znaczeniu Komisya przyjęła do swych wydawnictw następujące prace: Dra J. Hryncewicza: „Przyczynek do poznania świata kurhanowego Ukrainy“, opracowanie

antropologiczne materyału zdobytego z wykopalisk kurhanowych.

L. Magierowskiego: „Wzrost ludności w powiecie Sanockim“.

Dra M. Udzieli: „Trwanie życia w Janowie“.

Po ukończeniu tomu III „Materyałów“ Komisya rozpoczęła druk tomu IV, którego jednak postęp jest powolny ze względów technicznych i finansowych. Dla braku środków pieniężnych Komisya wstrzymała też druk osobnych wydawnictw, jakkolwiek rękopisy gotowe do druku już parę lat znajdują się w jej posiadaniu. Jedynie druk „Melodyj litewskich“, zapisanych przez ks. A. Juszkiewicza, a wydawanych pod redakcyą pp. Z. Noskowskiego i J. Baudouin'a de Courtenay, postępuje dosyć szybko. Obecnie wydrukowano już 26 arkuszy (prawie 1550 melodyj), tak, że pozostają do ukończenia samego tekstu muzycznego mniej więcej 4 arkusze (230 melodyj).

Nowe materyały etnologiczne złożyli Komisyi pp. Dr. M. Allerhand: „Przyczynek do historyi imion i nazwisk u Żydów“; Maryan Kucz: „Przysłowia, spisane z ust ludu w okolicach Witebska, Smoleńska, Mohylowa, Orła“; J. Pracki: „Zagadki i łamigłówki z Chełmskiego“; Sz. Gonet: „Rozmaitości z okolicy Andrychowa“ (obrzędy i gadki); Jan Witort: „Przeżytki prawa zwyczajowego na Litwie“; Sew. Udziela: „Pasy ozdobne skórzane, noszone przez włościan w okolicach Krakowa“ (rysunki i tekst).

Oprócz tego z papierów po ś. p. prof. L. Malinowskim wydobyto nader cenne materyały do etnografii ludności polskiej na Śląsku i Spiżu, zebrane podczas po-

dróży naukowej około roku 1869. Są to przeważnie powieści ludowe, spisane ściśle fonetycznie, wskutek tego ważne dla badań dyalektologicznych; Komisya postanowiła drukować je z zachowaniem pisowni w miarę miejsca i środków.

Najważniejsza część niniejszego sprawozdania, która właśnie wyszła z pod prasy i znajduje się już w rękach Dostojnych Gości i Szanownej Publiczności, przedstawia w ogólnym zarysie obraz ruchu naukowego w Akademii w ciągu ubiegłego roku i bibliografią jej wydawnictw, ogłoszonych od ostatniego publicznego posiedzenia. Dla dopełnienia tego obrazu niech mi wolno będzie nadmienić, że 30 tomów różnych wydawnictw znajduje się pod prasą, a druk przeważnej ich części jest już na ukończeniu.

Niemałą troskę Akademii stanowi sprawa jej zbiorów naukowych. Zgadzamy się w tem wszyscy, że cele muzealne obce są właściwym zadaniom naszej instytucyi. Gdyby było możebne utworzenie muzeum publicznego, należycie uposażonego, nie wahalibyśmy się wcielić do niego naszych zbiorów fizyograficznych, antropologicznych i archeologicznych, których urządzenie, czyniące zadość dzisiejszym wymaganiom, przechodzi środki Akademii i nie mogłoby się obejść bez znacznego uszczerbku dla jej właściwych, badawczych i wydawniczych zadań. Z tem wszystkiem, dopóki Kraków nie posiada takiego muzeum — a wiadomo jak dalekiem jest urzeczywistnienie tego życzenia — Akademia nie może pozbyć się obowiązku czuwania nad całością i upo-

rządkowaniem tych zbiorów, które urosły przeważnie z jej własnych poszukiwań, a stanowią cenny zasób dowodów ścisłości dokonanych już studyów a zarazem materyał, oczekujący jeszcze opracowania umiejętnego w dalszych badaniach. Obecne zaś pomieszczenie tych zbiorów, zagrażające wprost najelementarniejszym wymaganiom bezpieczeństwa, nietylko utrudnia pracę, ale nawet w wielu wypadkach nie dozwala jąć się systematycznych studyów nad nagromadzonymi materyałami. Jakoż nadzwyczajna subwencya ze skarbu państwa, przyznana Akademii w ogólnej sumie 40.000 złr. a na 5 lat rozłożona, w trzech czwartych częściach ma być użyta na cele budowlane, na niezbędne adaptacye naszego domu i na uporządkowanie zbiorów. Jesteśmy właśnie w przededniu robót, które rozpoczną się w tym miesiącu, obejmą również niektóre niezbędne reparacye, na które dawniej brakło funduszów; niechaj to wytłomaczy stan obecny naszego budynku, tak mało odpowiadający świątecznemu charakterowi tej chwili.

Środki materyalne, przeznaczone na wydawnictwa Akademii i badania jej naukowe, urosły znakomicie w ubiegłym roku przez zrealizowanie dwóch zapisów. Już na ostatniem posiedzeniu podano wiadomość o legacie ś. p. Edwarda Pawła Czabana, o tej najsowitszej ofierze, jakiej dotychczas Akademia się doczekała. W ciągu ubiegłego roku zachwiały się były nadzieje co do jego zrealizowania, a to z powodu nieprzewidzianych przez zacnego fundatora przeszkód formalnych. Dzięki jednak dobrej woli, szlachetności i ofiarności siostry ś. p. Czabana i głównej spadkobierczyni, pani

Julii Wiemannowej, kapitał, przekazany Akademii, wpłynął do jej kasy w całości, po potrąceniu należytości spadkowej, w sumie ogólnej 48.000 rubli, a odsetki od niego pozwoliły nam już w roku bieżącym przystąpić do wydawnictw, które inaczej z braku środków przyszłoby było odłożyć do pomyślniejszej chwili. Z korzyścią dla Akademii udało się też załatwić od dawna wlokącą się sprawę zapisu ś. p. ks. Jakubowskiego. Suma 8000 rubli, ubezpieczona przezeń za jego życia na realności w Warszawie, wskutek upadłości właścicieli spadła przed laty z hipoteki przy licytacyi i nie było niemal żadnej nadziei wyegzekwowania tej pretensyi w drodze procesu. Przed kilku miesiącami jednak rodzina dawnych właścicieli tej realności zgłosiła się sama do Akademii z propozycyą układu; po dłuższych rokowaniach stanął wreszcie układ, mocą którego wypłacono nam już 4700 rubli i zobowiązano się resztę kapitału wypłacić w trzech ratach rocznych. Niech nam wolno będzie zaznaczyć, że w obu tych sprawach doznaliśmy tyle życzliwości i budującej prawdziwie bezinteresowności zacnych przyjaciół Akademii, zamieszkałych w Warszawie, iż zwłaszcza nazwiska pp. Feliksa Bobrowskiego i mecenasa Antoniego Osuchowskiego winniśmy zapisać w rzędzie osób, którym należy się serdeczna wdzięczność naszej Instytucyi.

Szczycimy się tymi cennymi objawami życzliwości i zaufania, widząc w nich jawny dowód, że Akademia zaskarbia sobie bardziej uznanie szerokich kół społeczeństwa naszego. Jasno też zdajemy sobie z tego sprawę, jakie brzemię odpowiedzialności stąd na nas spada. Im posępniejszy roztacza się dokoła nas widno-

krąg, im więcej rozwiewa się rozmaitych złudzeń, tem czujniej stać nam na straży powierzonego nam dorobku dóbr idealnych, przedstawiających sumę wartości rzetelnych i niezachwianych, nie błyszczących, częstokroć pozornie mało na dziś wydatnych a gromadzących rzeczywiste zasoby siły na przyszłość.

DODATEK DO SPRAWOZDANIA.

Wydawnictwa Akademii Umiejętności

od 1 maja 1898 do 30 kwietnia 1899.

Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział filologiczny. Serya II, tom XII. Ogólnego zbioru tom dwudziesty siódmy, lex 8°, str. 399.

Treść: Cyryl Studziński: Geneza poetycznych utworów Markiana Szaszkiewicza (str. 1—40). Bronisław Kruczkiewicz: Royzyusz, jego żywot i pisma (str. 41—182). Karol Potkański: Lachowie i Lechici (str. 183—256). Aleksander Brückner: Spuścizna rękopiśmienna po Wacławie Potockim (str. 257—375). Petrus Passowicz: De Flori codice Cracoviensi (str. 376—399).

K. Estreicher: Bibliografia polska. Część III, tom V, lit. E. F. (ogólnego zbioru tom XVI), 8°, str. 377 i XXXIV.

Stefan Ramult: Statystyka ludności kaszubskiej, 8°, str. 290 (z mapą etnograficzną Kaszub).

Sprawozdania Komisyi do badania historyi sztuki w Polsce. Tom VI, zeszyt II i III, 4°, str. 83—221 i XCII (z 219 figurami w tekście, z których dwie kolorowane).

Treść: Władysław Łuszczkiewicz: Kościółek Ścięcia św. Jana w Siewierzu nad Przemszą, zabytek z XII w. Maryan Sokołowski: Z dziejów kultury i sztuki, Jakób z Sienna, arcyb. gnieź., Jakób i Bartłomiej z Sącza. Władysław Łuszczkiewicz: Kapitularz w Opactwie Jędrzejowskiem, jego ornamentacya i polichromia. Feliks Kopera: Dary z Polski dla Erazma z Rotterdamu w historycznem muzeum w Bazylei. Ludwik Puszet: Ołtarz św. Jana Chrzciciela w kościele św. Floryana w Krakowie. Maryan Sokołowski: Zagadkowy nagrobek katedry gnieźnieńskiej, Wit Stwosz i marmury naszych pomników z XV i XVI w. Feliks Kopera: Ruiny zamku miasta Rawy. Franciszek Piekosiński: Pieczęcie polskie wieków średnich. Tadeusz Lubomirski: Regestra skarbca książąt Ostrogskich w Dubnie. Jerzy Mycielski i Adam Chmiel: Sprawozdania z posiedzeń Komisyi historyi sztuki za czas od 1 stycznia do 31 grudnia 1896 r. i od 1 stycznia do 31 grudnia 1897 roku.

Archiwum Komisyi historycznej. Tom VIII, 8°, str. 485.

Treść: Dr Kazimierz Fedorowicz: Dostojnicy i urzędnicy świeccy województwa krakowskiego w latach 1374 do 1506 (str. 1—290). Anatol Lewicki: Akta i listy Piotra Myszkowskiego, generalnego starosty ziem ruskich króla Jana Olbrachta, zebrane przez ś. p. Adolfa Pawińskiego (str. 291—377). Józef Kleczyński: Poszukiwanie spisów ludności Rzeczypospolitej polskiej w zbiorach Moskwy, Petersburga i Wilna (str. 378—387). Józef Kleczyński i Franciszek Kluczycki: Liczba głów żydowskich w Koronie z taryf r. 1765 (str. 388—407). Dr. Aleksander Czuczyński: Spis żydów województwa krakowskiego r. 1765 (str. 408—427). Dr. Fryderyk Papée: Wiadomość o archiwach węgierskich i materyale ich do dziejów polskich w drugiej połowie XV-go wieku (str. 428—454). Dr. Franciszek Piekosiński: Nieznane zapiski heraldyczne średniowieczne polskie, głównie sieradzkie, zebrał Stosław Laguna (str. 455—485).

Tadeusz Korzon: Dola i niedola Jana Sobieskiego 1629–1674. Wydawnictwo Akademii Umiejętności z funduszu im. ś. p. Konstantego Kmity, 8°, 3 tomy. T. I: str. 586 i 6 tablic. T. II: str. 446. T. III: str. 542 z 1 mapą.

Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział matematyczno-przyrodniczy. Serya II, tom XIII, ogólnego zbioru tom trzydziesty trzeci, 8°, str. 410 i XIII tablic.

Treść: S. Dickstein: Wiadomość o korespondencyi Kochańskiego z Leibnizem (str. 1—9). H. Wińcza: O niektórych zmianach podczas rozwoju osady głowy u zwierząt ssących (z tablicą I—IV) (str. 10—27). T. Estreicher: Zachowanie się chlorowcowodorów w niskich temperaturach (str. 27—32). R. Gutwiński: De nonnullis algis novis vel minus cognitis (z tablicą (V—VI) str. (33—63). A. Beck: O trujących własnościach moczu (str. 64—106). K. Żorawski: O pewnych związkach w teoryi powierzchni (str. 107 do 119). M. Kowalski i S. Niementowski: O amidynach kwasów antranilowych (str. 120—135). S. Niementowski: O nowych sposobach otrzymywania anhydrozwiązków (str. 136—149). S. Niementowski: O działaniu estrów na aromatyczne aminy (str. 150—153). W. Natanson: O teoryi kinetycznej ruchu wirowego (str. 154—170). E. Godlewski iun.: Wielokrotna karyokineza w gruczole obojnaczym ślimaka Helix pomatia (z tabl. VII i VIII), (str. 171—208). T. Zalewski: Wpływ wstrzykiwań peptonu do żyły na układ krwionośny i inne funkcye organizmu (z tabl. IX), (str. 209—256). J. Grzybowski: Otwornice pokładów naftonośnych okolicy Krosna (z tablicą X—XII), (str. 257—305). K. Olearski i L. Silberstein: Kilka uwag o parze przesyconej (z jedną rycina), (str. 306—311). L. Birkenmajer: Wyniki pomiarów natężenia siły ciężkości w kilku miejscowościach Galicyi zachodniej (str. 312—347). M. P. Rudzki: O rozchodzeniu się drgań podczas trzęsień ziemi

(z tablicą XIII), str. 348—376). M. P. Rudzki: O kształcie fali sprężystej w pokładach ziemskich (str. 377—397). T. Estreicher: Przyczynki do znajomości butylobenzolu drugorzędnego (str. 393—410).

Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział matematyczno-przyrodniczy. Serya II, tom XIV, ogólnego zbioru tom trzydziesty czwarty, 8⁰, str. 492 (z X tablicami i 20 rycinami w tekście).

Treść: L. Teichman: Naczynia limfatyczne w sprawach zapalnych błon surowiczych, tudzież płuc i wątroby (str. 1—23). M. Raciborski: Studya mykologiczne. Część I. 1) Podział jądra u *Basidiobolus ranarum*, 2) *Absidia robusta*, 3) *Penicillium Poiraultii* 4) *Entyloma Nymphaeae*. z tablicą I i 19 rycinami w tekście (str. 24—47). T. Browicz: Śródkomórkowe kanaliki żółciowe, ich stosunek do wakuol Kupffera i do pewnej formy patologicznej wakualizacyi komórek wątrobnych, z tablicą II (str. 48—52). T. Browicz: O patologicznym stanie jądra komórek wątrobnych, przemawiającym za tem, iż jądro spełnia funkcyę wydzielniczą, z tablicą III (str. 53—56). T. Browicz: O budowie komórki wątrobnej, z tablicą IV (str. 57—62). T. Browicz: Jak i w jakiej postaci otrzymują komórki wątrobne hemoglobinę, z tablicą V (str. 63—66). W. Natanson: O termokinetycznych własnościach potencyałów termodynamicznych (str. 67—80). B. T. Epstein: Przyczynek do syntezy kwasów wielozasadowych (str. 81—92). W. A. Gluziński i J. Lemberger: O wpływie braku gruczołu tarczykowego w organizmie zwierzęcym na wymianę materyi (str. 93—114). F. Kreutz: O zmianach w kilku minerałach i solach pod wpływem promieni katodowych lub pary sodu (str. 115—119). F. Kreutz: Sól kamienna i fluoryt, ich barwa, fluorescencya i fosforescencya (str. 120—126). E. Bandrowski: O kwasie β-oksymasłowym (str. 127—137). E. Bandrowski: Nowy sposób otrzymywania benzochinonu (str. 138—140). K. Zorawski: O całkowaniu pewnej kategoryi równań różniczkowych zwyczajnych rzędu trzeciego (str. 141—205).

L. Silberstein: O falach elektromagnetycznych wymuszonych w sprężystym ośrodku drgającym (str. 206—217). K. Zorawski: Przyczynek do teoryi nieskończenie małych przekształceń (str. 218—232). E. Godlewski iun.: O przeistaczaniu spermatyd w plemniki w gruczole obojnaczym *Helix pomatia*, z tablicą VIII (str. 233—267). S. Maziarski: Zmiany mikroskopowe w wątrobie pod wpływem wstrzykiwania mydła i cukru do żyły wrotnej, z tablicą IX (str. 268—290). W. Satke: Roczny przebieg stanu zachmurzenia Galicyi, z tablicą X str. 291—432). W. Rothert: O budowie błony naczyń roślinnych, z tablicą VI i VII, oraz jednym drzeworytem (str. 433—492).

Sprawozdanie Komisyi fizyograficznej, obejmujące pogląd na czynności dokonane w ciągu roku 1877, oraz materyały do fizyografii krajowej. Tom 33 (z I rycina), 8⁰, str. XVII, 200, 211 i 45.

Treść: *A)* Sprawozdania. Przegląd czynności komisyi fizyograficznej akademickiej w ciągu roku 1897/8 (str. I—X). II. Spis członków Komisyi fizyograficznej akademickiej w Krakowie, (str. X—XV). III. Obrót funduszów Komisyi fizyograficznej akademickiej w roku 1897/8 (str. XV do XVI). IV. Stan funduszu przeznaczonego na zakupno narzędzi meteorologicznych dla sekcyi meteorologicznej Komisyi fizyograficznej i stan zbioru tych narzędzi z końcem roku 1897 (str. XVI—XVIII). *B)* Materyały do fizyografii krajowej. Część I. Materyały zebrane przez Sekcyę meteorologiczną. Dr. Karliński: Wypadki spostrzeżeń meteorologicznych dokonanych w Galicyi w roku 1897 zestawone w c. k. Obserwatoryum astron. krakowskiem (str. 3—191). D. Wierzbicki: Grady w roku 1897 (str. 192—197). D. Wierzbicki: Pioruny w r. 1897 (str. 197). D. Wierzbicki: Wyniki spostrzeżeń magnetycznych zrobionych w Krakowie w roku 1897 (str. 197—198). Dr. Karliński: Liczba godzin ze słońcem jasno świecącem w Krakowie, według piętnastoletnich spostrzeżeń str. 198—200). Część II. Materyały zebrane przez Sekcyę geologiczną, botaniczną i zoolo-

giczną. J. Paczoski: Szkic flory i spis roślin zebranych we wschodniej Galicyi, na Bukowinie i w komitacie marmaroskim na Węgrzech str. 1—106). W. Teisseyre: Kilka uwag z powodu VII zeszytu Atlasu geologicznego Galicyi (str. 107—112). St. Klemensiewicz: O nowych i mało znanych gatunkach motyli fauny galicyjskiej (str. 113—190). R. Gutwiński: Algae in itinere per montem Babia Góra collectae str. 191—203). Fr. Schille: Fauna lepidopterologiczna doliny Popradu i jego dopływów (str. 204—211). Część II. Materyały zebrane przez Sekcyę rolniczą. M. Klecki i J. Mikułowski-Pomorski: Zawartość azotu, kwasu fosforowego i węglanów w niektórych typowych glebach Galicyi wschodniej (str. 3—14). J. Bzowski: Opis geologiczno-rolniczy majątku Lipnik w Królestwie Polskiem, gubernii radomskiej, powiecie sandomierskim położonego, ze szczególnem uwzględnieniem glin pochodzenia sylurskiego (str. 15—26). J. Mikułowski-Pomorski: Rozbiory ziem ornych nadesłanych do krajowej stacyi chemiczno-rolniczej w Dublanach w latach 1895—1897 (str. 27—36). St. Goliński: Badania łąk. Siano (str. 37—45). W sprzedaży tylko odbitki, p. niżej.

Materyały antropologiczno-archeologiczne i etnograficzne, wydawane staraniem Komisyi antropologicznej Akademii Umiejętności, tom III (z 29 figurami i 19 tablicami), 8°, str. XV, 108 i 197.

Treść: *I. Dział antropologiczno-archeologiczny.* Wł. Olechnowicz: Crania Polonica (str. 1—21) S. Ciechanowski i R. Urbanik: Materyały do geografii wola i matołectwa w Galicyi str. (22—37). M. E. Brenstein: Wykopalisko na folwarku „Rajnie“ w powiecie telszewskim na Żmujdzi (str. 38—40). L. Magierowski: Trwanie życia w okolicy Jaćmierza na podstawie metryk z lat pięćdziesięciu (1845—1895) (str. 41—50). M. Wawrzeniecki: Poszukiwania archeologiczne w Lelowicach i Mieroszowie w gubernii kieleckiej (str. 51—56). J. Talko Hryncewicz: Materyały do paleoetnologii mogił Azyi wschodniej

(str. 57—75). Wł. Demetrykiewicz: Neolityczne groby szkieletów tak zw. siedzących (Hockergräber) w Przemyskiem i Krakowskiem (76—92). Wł. Demetrykiewicz: Wykopaliska w Jadownikach mokrych i Gorzowie, oraz inne ślady epoki La Tène w Galicyi zachodniej (str. 93—108).

II. Dział etnograficzny. Anonim: Obszar języka litewskiego w gubernii wileńskiej (str. 1—72). A. Stopka: Materyały do etnografii Podhala (Zakopane, Kościelisko, Poronin, Czarny Dunajec) (str. 73—164). Wł. Tetmajer: Gody i godnie święta, czyli okres Świąt Bożego Narodzenia w Krakowskiem (str. 165—197).

Atlas geologiczny Galicyi. Tekst do zeszytu dziesiątego. Część II. Żółkiew (Sł. XI, p. 4). Bełz-Sokal (Sł. XI, p. 3). Waręż (Sł. XI, p. 2). Jaworów-Gródek (Sł. X, p. 5). Rawa Ruska (Sł. X, p. 4). Bełzec-Uhnów (Sł. X, p. 3) 8°, str. 167.

Józef kniaź Puzyna: Teorya funkcyj analitycznych. Tom I (z 54 figurami w tekście). Lwów 1898, nakładem autora z zasiłkiem Akademii Umiejętności w Krakowie, 8°, str. XVIII i 549.

Rocznik Akademii Umiejętności w Krakowie. Rok 1897/8, 8°, str. 141 i 7 tablic.

Sprawozdania z czynności i posiedzeń Akademii Umiejętności w Krakowie. Rok 1898, Nr. 1—10, rok 1899, Nr. 1—3.

Bulletin international de l'Académie des Sciences de Cracovie, Comptes-rendus de séances de l'année 1898, 8°, str. 439.

Anzeiger der Akademie der Wissenschaften in Krakau, Jahrgang 1898, 8°, str. 439.

Nadto z Rozpraw znajdujących się pod prasą wyszły następujące odbitki:

L. Malinowski. Zabytek języka polskiego z początku wieku XVI. Z rękopisu Biblioteki Uniwersytetu w Erlangen (Z Rozpraw Wydziału filologicznego, tom XXVIII, str. 1—32).

Jan Czubek: Jan Chryzostom z Gosławic Pasek w oświetleniu archiwalnem (1667—1701) (tamże, str. 33—110).

Jan Bystroń: O pisowni i języku ksiąg ustaw polskich na podstawie kodeksów: Świętosławowego, Działyńskich, dzikowskiego i stradomskiego (tamże, str. 111—221).

Ks. Jan Nepomucen Fijałek: Studya do dziejów Uniwersytetu krakowskiego i jego Wydziału teologicznego w XV wieku. (Z Rozpraw Wydziału filologicznego, tom XXIX, str. 1—182).

J. Baudouin de Courtenay: Strona językowa oryginału polskiego listu „Dymitra Samozwańca“ do papieża Klemensa VIII z dnia 24 kwietnia roku 1604 (tamże, str. 183—213).

W. Kętrzyński: Przyczynki do historyi Piastowiczów i Polski Piastowskiej. (Z Rozpraw Wydziału historyczno-filozoficznego, tom XXXVII, str. 1—39).

Stanisław Kętrzyński: Gall-anonim i jego kronika (tamże str. 40—88).

Wojciech Kętrzyński: Najdawniejsze żywoty św. Wojciecha i ich autorowie (tamże, str. 89—129).

Franciszek Piekosiński: Goście polscy na soborze konstancyjskim (tamże str. 130—158).

Alojzy Winiarz: Polskie prawo majątkowe-małżeńskie w wiekach średnich (tamże str. 159—291).

A. Lewicki: Przymierze Zygmunta W. K. litewskiego z królem rzymskim Albrechtem II (tamże, str. 292—319).

Antoni Prochaska: Geneza i rozwój parlamentaryzmu za pierwszych Jagiellonów. (Z Rozpraw Wydziału historyczno-filozoficznego, tom XXXVIII, str. 1—184).

Adolf Beck: Badania nad unerwieniem gruczołów ślinowych, z rycinami w tekście. (Z Rozpraw wydziału matematyczno-przyrodniczego, tom XXXV, str. 13—62).

Stefan Niementowski: O azimidach benzimidazoli (tamże str. 63—94).

Kornel Radziewanowski i Julian Schramm: O wpływie światła na chemiczne podstawianie (tamże str. 95—105).

Mieczysław Kowalewski: Studya helmintologiczne V. Przyczynek do bliższej znajomości kilku przywr (z dwiema tablicami) (tamże, str. 106—164).

J. J. Boguski: O własnościach roztworów azotynu sodowego (nitrytu) z tablicą (tamże, str. 165—173).

Leopold Adametz: Nowy gatunek dyluwialnego rogatego bydła (Bos brachyceros europaeus n. sp.), (tamże str. 174—187).

Edward L. Niezabitowski: O wyrastaniu ostatniego zęba trzonowego w dolnej szczęce niedźwiedzia jaskiniowego (Ursus spelaeus) (tamże str. 188—192).

Z. W. Jaworski: O rozkładzie mleka pod wpływem prątka Bacillus butyricus Hueppe (z jedną tablicą) (tamże, str. 193—218).

Władysław Natanson: O wpływie ruchu na zmiany stanu skupienia (tamże, str. 219—246).

A. Witkowski: O oziębianiu się powietrza wskutek rozprężenia nieodwracalnego (tamże, str. 247—264).

Władysław Kulczyński: Symbola ad faunam Aranearum Austriae inferioris cognoscendam. (Z Rozpraw Wydziału matematyczno-przyrodniczego. t. XXXVI, str. 1—114).

Gustaw Bikeles: O lokalizacyi dróg dośrodkowych (czuciowych) w rdzeniu pacierzowym psa i królika, w wysokości górnej części lędźwiowej i dolnej piersiowej, oraz badania nad anatomią i czynnością szarej substancyi (z 1 tablicą i 34 rycinami w tekście), (tamże str. 115—183).

W. Heinrich: O wahaniach natężenia zaledwie dostrzegalnych wrażeń optycznych i akustycznych (z 4 rycinami), (tamże str. 214—258).

Józef Rostafiński: O maku (Papaver somniferum L.) i jego hodowli w Polsce (tamże str. 289—319).

Ludwik Świtalski: O pozostałościach ciała i przewodu pranercza u płodów i dzieci płci żeńskiej z 34 rycinami w tekście). (Z Rozpraw Wydziału matematyczno-przyrodniczego, tom XXXVII, str. 1—45).

T. Browicz: O zjawiskach krystalizacyi w komórce wątrobnej. — O śródnaczyniowych komórkach we włoskowatych krwionośnych naczyniach zrazików wątroby. — W sprawie pochodzenia melaninu w nowotworach barwikowych. — Sztuczna krystalizacya hemotoidyny w komórce mięsaka barwikowego (z jedną tablicą), (tamże, str. 46—62).

S. Kępiński: O peryodach całek hypereliptycznych (tamże, str. 63—80).

IV.

Nagrody i konkursa.

Akademia przyznała następujące nagrody:

1) Nagrodę im. ś. p. Probusa Barczewskiego za prace historyczne w kwocie 1125 złr. panu Tadeuszowi Korzonowi za dzieło: *„Dola i niedola Sobieskiego“*.

2) Nagrodę im. ś. p. Probusa Barczewskiego za dzieło malarskie w kwocie 1125 złr. p. Józefowi Mehofferowi za kartony do witraży w kościele św. Mikołaja we Fryburgu.

3) Nagrodę ks. biskupa Krasińskiego w kwocie 1200 złr. ks. prof. Janowi Fijałkowi za *„Studya do dziejów Uniwersytetu krakowskiego w XV. wieku“* i monografię o mistrzu Jakóbie z Paradyża.

4) Nagrodę im. Kopernika, ustanowioną przez miasto Kraków, za pracę na temat: *„Przedstawić teoryę fizycznego stanu kuli ziemskiej i udoskonalić ją pod jakimkolwiek ważniejszym względem“*, autorowi, który przedłożył rękopis pracy pod godłem: *„Neque enim ultra superficiem penetrare nobis datum est“*. Po otwarciu koperty zapieczętowanej okazało się, że autorem

pracy odznaczonej nagrodą jest Dr. Maurycy Rudzki, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Zarazem ogłasza się:

1) Konkurs im. Juliana Ursyna Niemcewicza: Monografia z dziejów cywilizacyi polskiej w epoce Odrodzenia. Przedmiot może być dowolnie obrany, w ten sposób, iżby jego źródłowe opracowanie rozjaśniało wpływy kultury Odrodzenia na rozwój cywilizacyi w Polsce (n. p. Monografia królowej Bony, Dwór Zygmunta I. i Zygmunta Augusta, Mieszczaństwo krakowskie w XV i XVI wieku, Monografia któregokolwiek znacznego rodu n. p. Szydłowieckich, Wpływ cywilizacyi miast pruskich lub spiskich na miasta polskie i t. p.). Fundusz nagrodowy wynosi 6.000 fr.; z funduszu tego wyznaczy się w miarę wartości i rozmiaru prac konkursowych 2 nagrody, pierwszą w kwocie 4.000 fr. i drugą w kwocie 2.000 fr., albo też kilka nagród po 2.000 i 1.000 fr. Gdyby zaś która z prac konkursowych urosła do rozmiarów większego dzieła znakomitej wartości, zasługującego na wyjątkowe odznaczenie, może jej być przyznana pełna nagroda w kwocie 6.000 fr. Termin konkursu 31 grudnia 1901.

2) Konkurs im. ks. Adama Jakubowskiego: „O hodowli drzew i krzewów owocowych w ogródkach małych gospodarstw“. Nagroda 700 złr. w. a., może być rozdzieloną na dwie, po 450 złr. i 250 złr. w. a. Termin konkursu 31 grudnia 1900.

Na obydwa powyższe konkursa nadsyłać należy prace konkursowe do Akademii Umiejętności w Krakowie, bezimiennie, pod godłem wybranem przez autora,

z dołączeniem koperty opieczętowanej i tem godłem zaopatrzonej, a mieszczącej wewnątrz nazwisko i adres autora.

Według §. 18 Regulaminu Akademii, wypłata nagród konkursowych następuje dopiero po ogłoszeniu pracy uwieńczonej nagrodą.

3) Konkurs im. ks. biskupa A. S. Krasińskiego. Na konkurs można nadsyłać wszelkie prace treści ściśle naukowej, opracowane samodzielnie w języku polskim, ogłoszone drukiem po 1 styczniu 1899 albo też jeszcze niedrukowane. Pomiędzy pracami równej wartości, pierwszeństwo mają, według woli fundatora, pisma treści religijno-moralnej. Nagroda 1.200 złr. w. a.

Autor pracy drukowanej, która otrzyma nagrodę, obowiązany będzie złożyć Akademii 50 egzemplarzy, poczem nagroda będzie bezzwłocznie wypłacona. Autor dzieła, nadesłanego w rękopisie a uznanego za godne nagrody, będzie obowiązany ogłosić je drukiem najdalej w ciągu roku. W tym celu otrzyma z góry $^1/_3$ przyznanej nagrody, drugą taką kwotę w połowie, a resztę po całkowitem ukończeniu druku i złożeniu 50 egzemplarzy; zresztą cały nakład dzieła będzie jego własnością. Termin konkursu 31 grudnia 1901.

DODATEK.

Sprawozdanie i wnioski
w przedmiocie nagród im. śp. Probusa Barczewskiego.

1. Za pracę historyczną.

Między pracami historycznemi z ubiegłego roku należy się bezwzględnie pierwszeństwo obszernemu dziełu p. Tadeusza Korzona p. t. „Dola i niedola Jana Sobieskiego, 1629—1674“ (tom I, 586 str., tom II 446 str., tom III 542 str.), w którem uznać wypada jednę z najpoważniejszych monografii, jakie literatura nasza historyczna wydała w ostatnich czasach. Oprócz obfitego materyału, zawartego w publikacyach źródłowych, autor spożytkował w swem dziele z rzadką pracowitością liczne źródła rękopiśmienne i archiwalne, a wydobywszy na jaw mnóstwo nietkniętego dotychczas materyału, dał nam w biografii Sobieskiego z czasów przed jego elekcyą, najdokładniejsze, jak dotąd, opracowanie politycznych dziejów Rzeczypospolitej w ostatnich latach Jana Kazimierza i za panowania Michała Wiśniowieckiego. Wśród bogactwa szczegółów, służących do rozjaśnienia współczesnej historyi politycznej, ginie nawet częstokroć po-

stać samego Sobieskiego, a biografia jego rozrasta się w wyczerpującą historyę wewnętrznych walk i zewnętrznych wojen epoki, poprzedzającej jego elekcyę.

Stanowisko, które autor zajmuje w sądzie o dziejach wewnętrznych tej epoki, w ocenieniu osobistości historycznych i ich działania, odbiega daleko od zapatrywań, utartych ostatnimi czasy w naszej literaturze historycznej. P. Korzon potępia bezwzględnie całą akcyę dworu w sprawie elekcyi rege vivente za Jana Kazimierza, usiłując wykazać nizkie i obce interesowi publicznemu motywa w postępowaniu Ludwiki Maryi i prywatę lub brak zmysłu politycznego u adherentów partyi dworskiej. Przedmiot ten mógłby otworzyć szerokie pole do polemiki z autorem, w której przyszłoby się z nim spierać zarówno o kryteryum zasadnicze jego sądu, jak i o jednostronną interpretacyę niejednego faktu. W każdym razie jednak można to stwierdzić, że pierwszy tom dzieła p. Korzona przyczyni się znacznie do rozwiania aureoli, jaką literatura ostatnich lat dziesiątek otoczyła postać Ludwiki Maryi i zaważy niemało w ustaleniu sądu o wewnętrznych dziejach Rzeczypospolitej w ostatnich latach panowania Jana Kazimierza. Nie potrzeba bowiem bynajmniej podzielać zasadniczego stanowiska autora, który z góry potępia jako nielegalne wszelkie zabiegi o dokonanie elekcyi za życia króla, a dość jest rozpatrzeć fakta przezeń na jaw wydobyte, żeby uznać wiele słuszności w jego uwagach o politycznej wartości kandydatury Kondeuszowskiej, jak i w sądzie o taktyce dworu i o środkach, używanych przezeń w jednaniu zwolenników. Wobec surowości, z jaką p. Korzon osądza kandydaturę fran-

cuską i całą akcyę, która w rozmaitych swych fazach zmierzała do celu przez partyę francuską wytkniętego, odbija w rażący sposób miękkie jego i pobłażliwe stanowisko w sądzie o Lubomirskim (zwłaszcza do r. 1665), oraz w zapatrywaniu na przebieg elekcyi z r. 1669 i na sam fakt wyboru króla Michała. Geneza tego faktu nie jest wogóle dość starannie zbadana, wskutek czego wyskakuje on zawsze jako niespodzianka, mimo tego zastanawiającego bądźcobądź balon d'essai, jakiem było wyraźne zaznaczenie osobistości Wiśniowieckiego w broszurze Olszowskiego. Sąd autora o spisku przeciw królowi Michałowi, zgodny z zasadniczem jego kryteryum, opartem na legalizmie szlacheckim, schodzi się mniej więcej z zapatrywaniem dotychczasowej literatury na kandydaturę hr. de Longueville, jakkolwiek wychodzącem z odmiennego stanowiska. Godzi się tu jednak może zaznaczyć, że jeśli który zamach na prawowitą władzę zasługuje na uwzględnienie łagodzących okoliczności, należy się to akcyi, która miała na celu detronizacyę niedołężnego a młodego Michała Wiśniowieckiego w ówczesnem groźnem położeniu Rzeczypospolitej. Tem słuszniej też podnosi p. Korzon z należytym naciskiem zasługę Sobieskiego, który po traktacie buczackim stanął silnie przy królu, zaprzestając opozycyi wobec konieczności skupienia wszystkich sił do akcyi wojennej. Wogóle uznać należy trzeźwą sprawiedliwość, z jaką autor osądza postępowanie swego bohatera, jakkolwiek był on filarem stronnictwa francuskiego. Pan Korzon nie zasłania momentów słabości Sobieskiego, nie szczędzi go w wykrywaniu faktów ujemnych, ale uwydatnia jasno w całym toku tej biografii zacność jego

postępowania w chwilach rozstrzygających, kiedy u Sobieskiego miłość dobra publicznego odnosi zwycięstwo nad prywatą i osobistą słabością.

Poprzestajemy na tej ogólnej charakterystyce sądu autora, powstrzymując się od dyskusyi polemicznej, która z natury rzeczy musiałaby wkroczyć na grunt zapatrywań indywidualnych. Nie możemy jednak tego pominąć, że widzimy ścisły związek między wytycznemi liniami sądu autora a pewnem zacieśnieniem widnokręgu historycznego, które stanowi wybitną właściwość tak cennej zresztą jego książki. P. Korzon nie kusi się zgoła o roztoczenie szerszego tła powszechnodziejowego, którego brak uderza w monografii, potrącającej tak często o wielkie zawikłania międzynarodowe owej epoki, nie usiłuje również rozpoznać i uwydatnić zasadniczych znamion ustroju politycznego i społecznego, dla oświetlenia toku tych walk wewnętrznych, które opisuje tak szczegółowo, z nużącą nieraz drobiazgowością. Nie znajdzie się też w dziele p. Korzona psychologicznej charakterystyki osób, któraby skupiała i wiązała w organiczną całość luźne uwagi o ich postępowaniu, rozrzucone po całej książce. Słowem zadanie, które autor postanowił sobie spełnić w tem dziele, nie sięga po za dokładne przedstawienie przebiegu spraw politycznych, w których Sobieski brał bezpośredni lub też uboczny udział przed swym wyborem na króla. Zamykając się jednak w obrębie tego zadania, gromadzi niezmiernie bogaty materyał faktów, opracowany bardzo sumiennie, z wielką trzeźwością krytyki, i grupuje go w ogólności przejrzyście, o ile obfitość szczegółów drugorzędnego znaczenia nie zamąca wyrazistości konstrukcyi. Każdy rozdział za-

wiera wiele zdobyczy nowych, rzetelnej wartości, które w znacznej części uważać będzie można za ostateczne ustalenie faktycznego materyału tej epoki; szczególnie staranne opracowanie wojennych zasług Sobieskiego za panowania króla Michała uznać należy za trwałą zdobycz nauki.

Przedstawiając ostatnią książkę p. Korzona do nagrody im. ś. p. Probusa Barczewskiego, zapisujemy zarazem, że w roku ubiegłym wyszło również w drugiem wydaniu 6-tomowe dzieło tegoż autora p. n. „Dzieje wewnętrzne Polski za Stanisława Augusta“, którego doniosłość naukową zaznaczono w sprawozdaniu Komitetu z roku 1886.

2. Za dzieło malarskie.

Komitet powołany do przedstawienia pełnemu zebraniu członków Akademii Umiejętności odpowiedniego dzieła malarstwa do nagrody Probusa Barczewskiego za rok 1898, zastanawiając się nad wystawionymi w tym czasie obrazami, przyszedł do przekonania, że z pośród tych, jakie poraz pierwszy okazały się w salach Towarzystwa Przyj. sztuk pięknych w Krakowie, karton kolorowany witrażowy p. Józefa Mehoffera wysunął się na pierwszy plan swym szlachetnym pomysłem, jego nastrojem oraz opracowaniem i dopomina się nagrody.

Artysta ten umiał dla dwu otworów sąsiednich okien gotyckiego kościoła przeprowadzić niezwykle świeżą i bogatą kompozycyą oryginalną, pełną typów

religijnych i patryotycznych, z tym całym światem w karbach porządku trzymanej fantazyi, pozostawiającej w uczuciu widza niezapomniane wrażenie. Pomimo bowiem nagromadzenia w kartonach mnóstwa interesujących szczegółów, myślą i techniką kobiercowo-witrażową wymaganych, mimo rozdziału obrazu w pola laskami okien gotyckich, potrafił artysta skupić to bogactwo w jedną zamkniętą całość kolorystyczną, w pomysł jednolity, jasny, tłomaczący się bez komentarza. Uczynił to w warunkach nastroju artystycznego, podporządkowując myśl pod wymagania piękna sztuki; poetyczność utworu jest tu bezwątpienia czysto malarską, odpowiednią do zadań dzisiejszych. Postacie dzielnych wojowników szwajcarskich, w strojach renesansowych, składających pokornie a z zapałem Matce niebios zdobyte na wrogach sztandary, pod wodzą archanioła Michała, unoszącego się nad nimi w powietrzu; ojczyzna szwajcarska nagradzająca złotym wieńcem zasługi tych wojowników, obie grupy wypełniające dolne części kartonów; symboliczne postacie cnót: nadziei, wiary, męstwa i miłości zasiadłych wśród roślinności w górnej części okien, składają się na otoczenie głównej grupy obrazowej: N. Panny Zwycięskiej, w otoczeniu płynących w powietrzu wdzięcznych postaci aniołów, wypełniającej pośrodek jednego z okiennych otworów. Jeżeli dodamy, że te wszystkie typy mają nastrój dziwnie szlachetny, że autor rachuje się z ścisłością archeologiczną w zastosowaniu stroju i uzbrojenia, że umie wybornie wiązać ornamentacyą roślinną, zapożyczaną z natury, z figuralnem przedstawieniem i warunkami techniki witrażowej, należy przyznać, że p. Mehoffer dobrze

się wywiązał z zadania swego. Kartony jego są niezwykłem zjawiskiem w naszem malarstwie, nic też słuszniejszego, że otrzymały pierwszeństwo w nagrodzeniu na międzynarodowym konkursie w szwajcarskim Fryburgu. Wykonane one zostały we szkle i pomieszczone w kościele Ś-ego Mikołaja tegoż miasta, jak się dowiadujemy, budzą od roku zeszłego podziw znawców. Noszą też one wybitny charakter modernizmu, pomimo, że dają się w pracy p. Mehoffera dostrzegać głębokie studya autora nad witrażami francuskich i niemieckich katedr średniowiecznych — Jeżeli jednakowoż komitet nasz znajduje w pracy tej warunki do nagrody, przyznać się mającej przez najwyższą Instytucyę naukową, to niemniej zaznaczyć on musi, że w pośród licznych obrazów zeszłorocznej wystawy w Sukiennicach znalazła się pewna liczba drobniejszych rozmiarami i zakresem twórczości, niemniej jednak świadczących o talentach ich autorów i stosowaniu się do wymagań nowoczesnych kierunków malarstwa. W portretach p. Aleksandra Augustynowicza spotkał się komitet z dobrym wzorem odczucia prawdy, natury i charakterystyki postaci przy fakturze śmiałej i poprawnym rysunku; w studyach i portretach utalentowanej artystki panny Olgi Boznańskiej, znalazł komitet subtelność w odczuciu prawdy kolorytu, pewną świetlaność tonacyi i zręczność w położeniu barw, które to zasługi, jeżeli u ogółu nie dosyć zakrywają braki w zamknięciu form rysunkowych, słusznie u znawców naszych i zagranicą wywołują uznanie dla talentu artystki. W obrazie p. Wojciecha Weissa „Melancholik“ widzi dobre oddanie nastroju kolorystycznego, przepro-

wadzonego z uczuciem artystycznem, w „Święconem“ p. Włodzimierza Tetmajera wyborne pochwycenie typów kobiet wiejskich okolic Krakowa, a więcej nadto, kunsztowne otrzymanie jasności i blasku pogodnego dnia wiosennego na płótnie swego obrazu. Świat idealny znalazł przedstawienie w dwu ślicznych główkach pastelowych p. Teodora Axentowicza, a nie brakło pięknych obrazków pomysłowych znakomitego naszego artysty p. Jacka Malczewskiego, nagrodzonego w roku zeszłym.

Zważywszy, że żaden z wymienionych obrazów wystawy, nie dorównywał zasługami artystycznemi kartonom witrażów p. Mehoffera, komitet jednogłośnie postanowił dzieło to uznać za najpiękniejsze dzieło malarstwa naszego z r. 1898 i przedstawić pełnemu zebraniu członków Akademii Umiejętności do zatwierdzenia i przyznania nagrody imienia Probusa Barczewskiego.

SPRAWOZDANIE

ZE STANU I UŻYCIA FUNDUSZÓW

W ROKU 1898.

(8 tablic.)

Tab

Zestawienie rach

Fundus

ca III.

nków za rok 1898.

e osobne.

Tabl

Przedmiot	Przychód			
	Walory		Gotówka	
	Złr.	ct.	Złr.	ct.
10. Fundusz F				
Zakupione walory	163200	—	—	—

IV.

Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka	
	Złr.	ct.	Złr.	ct.

a Czabana.

zostałość 31 grudnia 1898 — — — — 1956 99

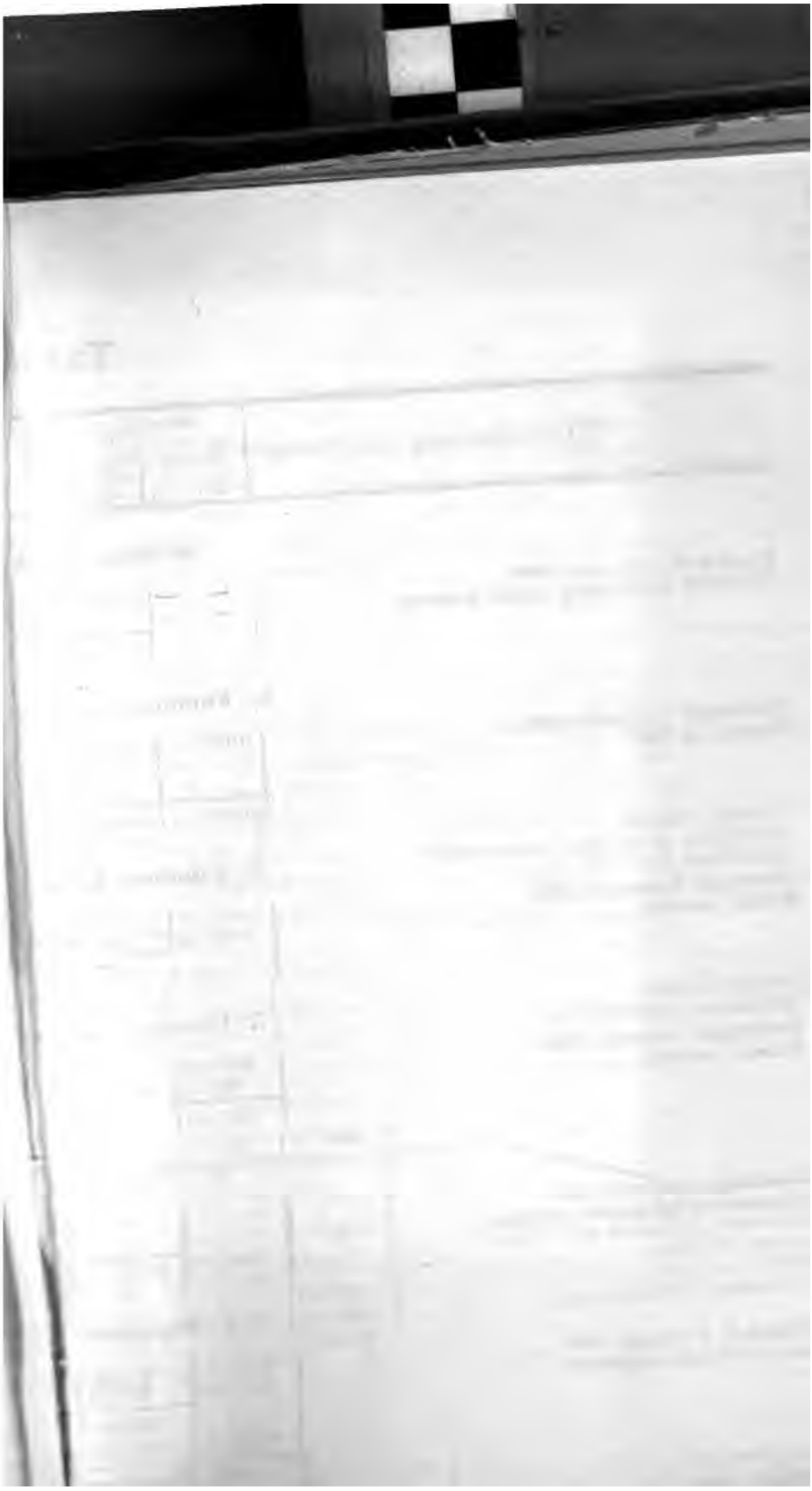

Ta

Przedmiot	Przychód		
	Walory		Gotówk
	Złr.	ct.	Złr.

4. **Fundus**

V.

Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka	
	Złr.	ct.	Złr.	ct.

pernika.

Tabl

Przedmiot	Przychód			
	Walory		Gotówka	
	Złr.	ct.	Złr.	ct.

VI.

Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka	
	Złr.	ct.	Złr.	ct.

SPRAWOZDANIE

ZE STANU I UŻYCIA FUNDUSZÓW

W ROKU 1898.

(8 tablic.)

SPRAWOZDANIE

ZE STANU I UŻYCIA FUNDUSZÓW

W ROKU 1898.

(8 tablic.)

[redacted]

WYKAZ

STOSUNKÓW AKADEMII

Z INNEMI INSTYTUCYAMI NAUKOWEMI.

WYKAZ

dotychczasowych stosunków Akademii z zakładami naukowemi.

(W.) oznacza, że Akademia przesyła wszystkie swoje wydawnictwa; (1.) wydawnictwa Wydziału filologicznego; (2.) historyczno-filozoficznego; (3.) matematyczno-przyrodniczego; (Kl.) Komisyi literackiej; (Kj.) Komisyi językowej; (Khs.) Komisyi historyi sztuki; (Kh.) Komisyi historycznej; (Kp.) Komisyi prawniczej; (Kan.) Komisyi antropologicznej; (Kf.) Komisyi fizyograficznej; (Ag.) Atlas geologiczny; (B.) Bulletin international; (A.) Anzeiger*).

Amsterdam. Koninklijke Akademie van Wetenschappen. B.
Arcachon. Laboratoire zooligique maritime. B.
Ateny. Bibliothèque Nationale. B.
— École française d'Athénes. B.
— K. deutsches archäologisches Institut. B.
Baltimore. Johns Hopkins University. 3. B.
— American Journal of Philology. B.
Barcelona. Real Academia de buenas letras. B.
— Real Academia de sciencias y artes B.
Batavia (Jawa). Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen. 1. 3. Kj. B.
Bazylea. Universitätsbibliothek. A.
— Naturforschende Gesellschaft. Kf. A.
Belgrad. Кр. Српска Академија. W.
— Српско археолошко друштво. Kan. B.
Bergamo. „La Geografia per tutti". B.

---

*) Wykaz ten nie obejmuje 47. galicyjskich szkół średnich, którym posyła się wszystkie wydawnictwa Akademii.

Berlin. Königl. Akademie der Wissenschaften. W.
— Königliche Bibliothek W.
— Centralbureau der internationalen Erdmessung. A.
— Deutsche geologische Gesellschaft. A.
— Deutsche botanische Gesellschaft. A.
— Deutsche Literaturzeitung. A.
— Deutsche chemische Gesellschaft. A.
— Geologische Landesanstalt und Bergakademie. A.
— Gesellschaft für Anthropologie. Kan. A.
— Gesellschaft naturforschender Freunde. A.
— Gesellschaft für Erdkunde. A.
— K. Deutsches Archäologisches Institut. A.
— K. preuss. geologische Gesellschaft. A.
— Naturwissenschaftliche Wochenschrift. A.
— Physikalischer Verein. A.
— Universitätsbibliothek. A.

Bern. Schweizerische Gesellschaft für Naturwissenschaft 3. Kf. Ag. A.
— Naturhistorischer Verein. A.
— Universitätsbibliothek. A.

Berno. Matica Moravská. W. B.
— Knihovna Bohoslovců brnënskych. Kp. Kl. Kh. Khs. B.
— Museum Franciscoum. B.
— K. k. Mährisch-schlesische Gesellschaft für Ackerbau, Natur- und Landeskunde. Historisch-statistische Section. 2. A.
— Naturforschender Verein. 3. Kf. Ag. A.
— Papezka knihtiskarna rajhradskych Benediktinu. B.

Bolonia. Academia Adamo Mickiewicz di storia litteraria polacca. B.
— R. Deputazione di storia patria per le provincie di Romagna B.

Bonn. Universitätsbibliothek. A.
— Naturhistorischer Verein der preuss. Rheinlande. A.

Bordeaux. Académie des sciences, belles lettres et arts. B.
— Société Linnéenne des sciences physiques et naturelles. 3. B.

Boston. American Academy of arts and sciences. B.
— Society of natural history. B.

Braunsberg. Historischer Verein für Ermeland. Kh. A.

Braunschweig. Verein für Naturwissenschaft. 3. Kf.

Bruksella. Académie royale de Belgique.. W.
— Musée royal d'histoire naturelle de Belgique. B.
— Société royale de botanique. B.
— Société belge de microscopie. B.
— Société belge de géologie. 3. Kf. Ag. B.
— Société de Bollandistes. B.
Bucarest. Academia Romana. W.
Budapest. Magyar Tudományos Akadémia. W.
— Magyar nemzeti Muzeum. A. B.
— Köngl. ungar. geologische Anstalt. 3. Kf. Ag. A.
— K. M. Természettudományos Társulat. 3.
— Magyar történelmi Társulat. 3.
— Ethnologische Mittheilungen aus Ungarn. Kan.
— Ungar. Landesbibliothek im National-Museum. Kan.
— Naturwissenschaftliche Abtheilung des National-Museums. B.
— Société des sciences naturelles. B.
Budziszyn. Matica Serbska. 1. 2. Kp. Kh. Kht. Kl. Kj. B.
— Die naturwissenschaftliche Gesellschaft „Isis". A.
Buffalo. Society of natural sciences. B.
Buitenzorg (Jawa). Jardin botanique. B.
Bytom. Redakcya „Katolika". W.
Cambrigde. (Anglia). University. B.
Cambrigde. (U. S. N. A. Massachusetts). Library of. Harvard Universitety. B.
— Museum of comparative Zoology. B.
Charków. Uniwersytet. B.
Cherbourg. Société des Sciences naturelles. 3. Kf. B.
Chicago. Academy of Sciences. B.
— The Journal of geology. B.
Christiania. Académie des sciences. W.
— Uniwersytet B.
— Videnskabsselskabet. B.
— Norsk Folkenmuseum. B.
Coimbra. Universidade. B.
Colima. Mex. Observatorio metereologico y vulcanologico del Seminario. B.
Cordoba (Argentina). Academia nacional de ciencias. 3. Kf. B.

Cöthen. Chemiker-Zeitung A.
Czasław (Czechy). Musejni archeologický Spolek „Včela Časlavska". Kan. B.
Czerniowce. Uniwersytet. W.
— Czytelnia polska. 2. Kan. B.
— Bukowiner Landes-Museum Kht. B.
Dobromil. Monastyr św. Onufrego. Kh.
Dorpat. Uniwersytet. 2. Kh. A.
— Naturforschende Gesellschaft bei der Universität. 3. Kf. A.
— Gelehrte esthnische Gesellschaft 1. 2. Kj. A.
— Rédaction de „Uczenyja Zapiski". 2.
Drezno. Naturforschende Gesellschaft. A.
Dublin. Royal Irish Academy. B.
Edynburg. Royal Society. 1. 2. 3. Kf. Kht. Kl. Ag. Kj. B.
— Botanical Society. Kf. B.
Erlangen. Biblioteka Uniwersytetu. A.
Filadelfia. Academy of Natural Sciences. B.
— The American philosophical Society. 2. B.
Florencya. Accademia della Crusca. 1. 2. 3. Kj. B.
— Biblioteca Nazionale (Uffizzj). B.
— Società italiana d' antropologia. Kan. B.
— R. Sovraintendenza degli Archivi di Stato. B.
— R. Istituto di studi superiori pratici e di perfezionamento. B.
— Archivio storico italiano. B.
Frankfurt a/M. Seckenbergische naturforschende Gesellschaft. A.
Frankfurt a/O. Naturwissenschaftlicher Verein. 3. A.
Fryburg Bryzgowski. Biblioteka Uniwersytetu. A.
Fryburg Szwajcarski. Uniwersytet. W.
Gandawa. Uniwersytet. B.
Gdańsk. Naturforschende Gesellschaft. 3. A.
— Westpreussischer Geschichtsverein. Kh. A.
Genewa. Uniwersytet. B.
— Institut national genevois. 3. B.
— Société de physique et d'histoire naturelle. B.
Genua. Uniwersytet. B.
— Società ligustica di Scienze naturali e geografiche. 3. Ag.
— Archivio di stato. B.

Genua. Società di lettere e conversazioni scientifiche. B.
Getynga. Biblioteka Uniwersytetu. A.
— K. Gesellschaft der Wissenschaften. W.
Giessen. Società ligura di storia patria. B.
— Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Oberhessischer Geschichtsverein. A.
— Oberhessiche Gesellschaft für Natur- und Heilkunde. A.
Glasgow. Uniwersytet B.
Gorzelice. Oberlausitzische Gesellschaft der Wissenschaften. 1. 2. Kht. Kl. Kj. A.
Gothenburg. Kongl. Vetenskaps-och Vitterhetssamhället. B.
Graz. Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Historischer Verein für Steiermark. 1. 2. Kh. Khs. Kp. Kl. Kj. A.
— Naturwissenschaftlicher Verein für Steiermark. A.
Greifswald. Biblioteka Uniwersytetu. A.
Haarlem. Musée Teyler. 3. Kf. Kan. B.
— Hollandsche Maatschappij der Wettenschappen. 3. B.
Halle. Biblioteka Uniwersytetu. A.
— Naturforschende Gesellschaft. A.
— Kais. Leopoldino-Carolinische Akademie der Naturforscher. 3. A.
Hamburg. Verein für naturwissenschaftliche Unterhaltung. Kf. A.
— Gesellschaft für Botanik. A.
Harrisburg. (N. America) Geological Survey of Pensylvania. B.
Heidelberg. Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Physikalisch-medicinische Gesellschaft. A.
Helsingfors. Sällskapet pro fauna et flora fennica. 3. Kf. B.
— Finska Vetenskaps-Societeten. B.
— Geografiska föreningen. B.
Innsbruck. Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Ferdinandeum. 1. 2. 3. Ag. Kj. A.
Irkuck. Восточно-сибирскій Отдѣлъ имп. русск. географич. Общества.
Ithaca. (N. Y. U. S. N. A). Cornell University. B.
— Journal of phisycal chemistry. B.
Jena. Biblioteka Uniwersytetu. A.
— Verein für thüringische Geschichte und Alterthumskunde. Kh. A.

Jena. Jenaische Gesellschaft für Medicin und Naturwissenschaft. A.
Kassel. Verein für Naturkunde. 3. A.
— Botanisches Centralblatt. A.
Kazań. Uniwersytet B.
— Société physico-mathématique à l'Université Impériale 3. B.
— Редакція Ученыхъ Записокъ Университета. 1. Kj.
Kijów. Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Кіевское общество естество-испытателей. 3.
— Rédaction de „Кіевская старина". 1. 2. Kj. Kn.
Kilonia. Biblioteka Uniwersytetu. A.
— Naturwissenschaftlicher Verein von Schleswig-Holstein. 3. Kf. Ag. A.
— Gesellschaft für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte. 2. Kh. A.
Klausenburg. Siebenbürgischer Museums-Verein. 3.
Knin (Dalmacya). Staro-Hrvatska-Prosvjeta. Khs. Kan.
Kopenhaga. K. Danske Videnskabernes Selskab. W.
— Société royale des antiquaires du Nord. Khs. B.
— Société d'histoire naturelle. B
Kołomyja. Muzeum Pokuckie. W.
Kórnik. Biblioteka Kórnicka. W.
Kraków. Archiwum Krajowe. Kh. Kp.
— Archiwum akt dawnych m. Krakowa. Kh. Kp. Khs. Kl.
— Biblioteka XX. Czartoryskich. W.
— Biblioteka Ks. Misyonarzy. 1. 2. Kh. Khs. Kl. Kj.
— Czytelnia alumnów książęco-biskupiego seminaryum. 2.
— C. k. Urząd górniczy okręgowy. Kf.
— Gabinet geologiczny U. J. 3. Kf. Ag.
— Gabinet historyi sztuki U. J. Khs.
— „Przegląd literacki". B.
— Redakcya „Przeglądu powszechnego". 1. 2. Kh. Kl. Kj.
— Seminaryum filologiczne słowiańskie U. J. 1. Kl. Kj. B.
— Seminaryum historyczne U. J. 2. Kh. Khs. Kp. Kl.
— Stowarzyszenie nauczycielek. Kl.
— Towarzystwo lekarskie krakowskie. 3. Kf. Kan.
— Towarzystwo numizmatyczne. Khs. Kan.

Kraków. Towarzystwo rolnicze. B.
— Towarzystwo tatrzańskie. Kf.
— Towarzystwo techniczno-przemysłowe. 3. Kf. B.
— Zakład kliniczny. 3.
Królewiec. Biblioteka Uniwersytetu. A.
— Staatsarchiv. Kh. Kp. Khs.
— Alterthumsgesellschaft „Prussia". A.
— Physikalisch-ökonomische Gesellschaft. 3. A.
— Altpreussiche Monatsschrift. A.
Lausanne. Société Vaudoise des Sciences naturelles. Kf. B.
Lavrence (Kansas, U. S.). University of Kansas. B.
Leide. Rédaction des Archives d'éthnographie. Kan.
— Universiteit. B.
Leoben. Czytelnia polskich akademików górniczych. Kf. Ag. B.
— Towarzystwo akademickie „Czarnohora". Ag.
Liége. Uniwersytet. B.
— Société royale des Sciences. B.
Lille. Société de Géographie. B.
Lima. Escuela especial de Ingenieros y de Minas. 3. B.
Linz. Verein der Techniker in Oberösterreich. A.
Lipsk. K. Sächsische Gesellschaft der Wissenschaften. W.
— Museum für Völkerkunde. Kan. A.
— Biblioteka Uniwersytetu. A.
— Naturforschende Gesellschaft. 3. A.
— Akadem. Verein „Unitas". B.
— Literarisches Centralblatt. A.
Lizbona. Academia real das Sciencias. 1. 2. 3. Ag. Kj. B.
— Direcçao dos trabalhos geologicos de Portugal. Kf. Ag. B.
— Real Observatorio astronomico. B.
Livorno. Instituto antropologico italiano. B.
London. British Museum. W.
— British Museum of natural history. B.
— British Association for the Advancement of Science. B.
— Anthropological Institute. Kan. B.
— Chemical Society. B.
— Geological Society of London. 3. B.
— Physical Society. B.

Londyn. Zoological Society. Kf. B.
— Royal astronomical Society. B.
— Royal botanic Society. B.
— Royal geographical Society. Kf.
— Royal Museum. B.
— Royal Society. 3. B.
— The Royal Institution of Great Britain. B.
— „Nature". B.
— „The Athaeneum". B.

Louvain. Université Catholique. 1. 2. 3. Kh. Ag. Kj. B.
— „La Cellule". 3. B.

Löcse. Ungarischer Karpathen-Verein. Kf.

Lubeka. Hansischer Geschichtsverein. 2. Kh. A.

Lublana. Rudolphinum. Kf. B.

Lucca. R. Accademia lucchese di scienze, lettere ed arti. B.

Lund. Uniwersytet. W.
— Société royale physiographique. B.

Lwów. Archiwum krajowe. W.
— Biblioteka c. k. Szkoły politechnicznej. W.
— Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Biblioteka Ossolińskich. W.
— Czytelnia akademicka. B.
— Kółko historyków. 2.
— Krajowa szkoła gospodarstwa leśnego. 3. Ag. Kf. B.
— Redakcya „Dziennika polskiego". B.
— Redakcya „Gazety lwowskiej". Kl. B.
— Redakcya „Gazety Narodowej". B.
— Redakcya „Kwartalnika historycznego". 1. 2. Kh. Khs. Kl. Kj. B.
— Redakcya „Muzeum". 1. 2. 3. Kj. B.
— Redakcya „Przeglądu". Kl.
— Redakcya „Przeglądu sądowego i administracyjnego". 2.
— Miejskie Muzeum przemysłowe. B.
— Szkoła weterynarska. 3. B.
— Towarzystwo ludoznawcze. Kf. Kan.
— Towarzystwo Bratniej Pomocy słuchaczów Politechniki. 3.
— Towarzystwo naukowe im. Szewczenki. W.

Lwów. Towarzystwo prawnicze. Kp.
— Zakład fizyczny c. k. Uniwersytetu. 3. Kf.
— Галицко-русска Матица.
Madison (Wis. U. S. A.). Wisconsin Academy of Sciences, arts and letters. B.
Madryd. Real Academia de la historia. Kh. B.
— Comision del mapa geologico de España. B.
— Real Academia de ciencias morales y politicas. B.
— Sociedad Española de Historia natural. B.
— Universidad. B.
Marburg. Biblioteka Uniwersytetu. A.
Marsylia. Faculté des Sciences. B.
Medyolan. R. Istituto lombardo di scienze e lettere. W.
— Archivio storico lombardo. B.
— Archivio di Stato. B.
— Biblioteca Ambrosiana. B.
— Società italiana di scienze naturali. B.
— Società storica lombarda. B.
Melbourne. The public library of Victoria. B.
Mexico. Academia Mexicana de ciencias exactas fisicas y naturales. B.
— Museo Nacional. B.
— Observatorio meteorologico-magnetico central. B.
— Sociedad cientifica „Antonio Alzate". 3. B.
— Sociedad Mexicana de Historia natural. B.
Milwaukee (Wis. U. S. A.). Public Museum. B.
Minneapolis (U. S. A.). Minnesota Academy of Natural Sciences 3.
Mitawa. Kurländische Gesellschaft für Literatur und Kunst. Khs. Kh. B.
Modena. R. Academia delle scienze, lettere ed arti. B.
— R. Deputazione di storia patria per le provincie dell' Emilia. A.
— Società dei naturalisti. B.
Monachium Akademie der Wissenschaften. W.
— Biblioteka Uniwersytetu. A.
— Historiche Commision bei der Akademie der Wissenschaften. A.

Monachium. Sybels Historische Zeitschrift. A.
— Chemische Gesellschaft. A.
Montevideo. Museo Nacional. B.
Montreal (Kanada). Royal Society of Canada. B.
— Société de numismatique et d'archéologie. B.
Moskwa. Императорское Московское археологическое Общество. 1. 2. Kh. Kl. Kj.
— Rédaction de „Ученыя записки". 1. 2. B. Kj.
— Museum Rumiancowa. B.
— Société d'anthropologie. B.
— Société imp. des naturalistes. 3. B.
— Observatoire magnétique et météorologique. Kf.
— Rédaction de „Russkij Archiv". B.
— Етнографическій Отдѣлъ Имп. Общества любителей естествознанія, антропологій и етнографій. Kan.
Mulhouse. Société industrielle de Mulhouse. B.
Münster i. W. — K. Akademie. A.
— Westfälischer Provinzial-Verein für Wissenschaft und Kunst. 3. Khs. Kan. A.
Nancy. Académie de Stanislas. 1. 2. 3. Kj. B.
— Société des sciences. B.
Neapol. Academia di science morali e politiche. B.
— Academia delle scienze fisiche e matematiche. 3. Kf. B.
— Biblioteca Nazionale. B.
— Deputazione napolitana di storia patria. B.
— R. Sovraintendenza degli Archivi di Stato. B.
— Società di storia patria. B.
— Stazione zoologica. 3. B.
Neuchâtel. Société de Géographie. B.
New Haven (U. S. A.). Yale psychological Laboratory. B.
New York. Academy of Sciences. B.
— Academy of Medicine. B.
— The American Museum of Natural History. 3. B.
Nieżin. Istoriko-filologičeskij Institut Kniazia Bezborodko. B.
Nowy Sącz. Kollegium OO. Jezuitów. W.
Norymberga. Germanisches Nationalmuseum. 2. Kh. A.
Odessa. Uniwersytet B.

Odessa. Société des naturalistes de la nouvelle Russie. 3. Kan. B.
Omsk. Société géographique. B.
Opawa. Czeskie gimnazyum. W.
Oxford. University Museum. B.
— Bodleian Library. B.
Padwa. Academia di scienze, lettere ed arti. B.
— Società Veneto-Trentina di scienze naturali. 3. B.
Palermo. R. Accademia di Science, lettere e belle arti. 1. 2. 3. Kj. B.
— Circolo matematico. 3. B.
— Società siciliana per la storia patria. Kp. Kl. Kh. Khs. B.
Para (Brazylia). Museu Paraense. B.
Parma. Deputazione di storia patria per le provincie di Parma e Piacenza. B.
Paryż. Institut de France: Académie des Sciences. 3. Kf. Kan. Ag. B.
— Institut de France: Académie des inscriptions et belles lettres. 1. Kl. Kj. B.
— Institut de France: Académie des Sciences morales et politiques. 2. Kh. Khs. Kp. B.
— Association française pour l'avancement des sciences. B.
— Association pour l'enseignement des sciences anthropologiques B.
— Biblioteka polska. W.
— Bibliothèque Nationale. B.
— École nationale des chartes. B.
— Gazette archéologique. B.
— Gazette des beaux-arts. B.
— Institut Pasteur. B.
— „La Nature". B.
— Ministère de l'instruction publique. W.
— Museum d'histoire naturelle. 3. Kf. Kan. B.
— Société d'antropologie. Kan. B.
— Société astronomique. B.
— Société centrale d'horticulture. 3. Kf. B.
— Société entomologique de France. 3. Kf. B.
— Société géologique de France. 3. Kf. B.

Paryż. Société d'histoire diplomatique. B.
— Société mathématique de France. B.
— Société française de physique. 3. B.
— Société zoologique de France. Kf. B.
— Revue des deux mondes. B.
— Revue de la Science Nouvelle. B.
— Revue critique d'histoire et de littérature. B.
— Revue française. B.
— Revue Britanique. B.
— Revue historique. B.
— Revue générale des sciences pures et appliquées B.
Petersburg. Akademia Nauk. W.
— Ces. Biblioteka publiczna. W.
— Redakcya „Kraju". W.
— Rédaction du Journal du Ministère de l'Instruction publique. 2. Kp. Kh. Khs. Kl.
— Uniwersytet. 1. 2. Kh. Kl. Kj. B.
— Instytut medycyny doświadczalnej. 3. B.
— Археографическая Коммисіа. 2. Kp. Kl. Kh. Khs. B.
— Общество любителей древней писменности. 1. Kl. Kj.
— Имп. Русск. Географ. Общество. Kf. Kan. B.
— Физическое Общество. B.
— Антропологическое Общество. B.
— Ogród botaniczny. 3. Kf. B.
— Comité géologique. 3. Kf. Ag. B.
— Археологическій Институт. Kan. B.
— Имп. минералогическое Общество. 3. B.
— Société de l'ancienne littérature B.
— Rédaction de „Svêt". Kan.
— Геологичечка часть кабинета Его Имп. Величества. B.
— Славянское Благотворителъное Общество. B.
— Книжный Вѣстникъ B.
— Славянскія Извѣстія. B.
— Rédaction de „Iскуство и художественная промышленность". Khs.
Pisa. R. Università. B.
— Società Toscana di scienze naturali. 3. Kf. B.

Pisa. Reg. Scuola normale superiore B.
— Biblioteka della Scuola Normale. B.
— Il Nuovo Cimento. B.
Pola. K. u. k. Hydrographisches Amt. A.
Poznań. Towarzystwo Przyjaciół Nauk. W.
— „Kuryer poznański". 1. 2. 3. Kh. Khs. Kl. Kan. B.
— „Dziennik poznański". Kl. B.
— Königl. Staatsarchiv. Kh. Kp. A.
Praga. Akademia ces. Franciszka Józefa. W.
— Česka Společnost nauk. W.
— Biblioteka Uniwersytetu. 1. 2. 3. B.
— Czeskie Archiwum ziemskie. Kh. Kp. B.
— Společnost přátel starožitnosti českych. Kan. Kh.
— Jednota českých matematiků. 3. B.
— Redakcya czasopisma „Krok". 1. 2. Kp. Kl. Kj. B.
— Redakcya „Listu filologickych". 1. Kl. Kj. B.
— „Český Lid". Kan.
— Český Časopis historycký. K.
— Historycký Seminář. Kh.
— „Věstnik slovenskych starožitnosti". Kan. B.
— Narodopisné Muzeum česko-slovanské. Kan.
— „Slovanský Přehled". B.
— Akademia Křestánska. B.
Preszburg. Orvos természettudomanyi Egyesület. B.
Princeton (N. Jersey U. S. A.). The american Journal of Archeology. B.
Przybram. Czytelnia polska akademików górniczych. Kf. Kg.
— Tow. ruskich akadem. górniczych „Watra". Ag.
Raigern (pod Bernem Mor.). Redakcya „Studien und Mittheilungen". B.
Rapperswyl. Muzeum Narodowe. W.
Rio-Janeiro. Observatoire. 3. B.
Rostock. Biblioteka Uniwersytetu. A.
Ryga. Gesellschaft für Geschichte und Alterthumskunde der Ostseeprovinzen. 2. Kp. Kh. Khs. A.
— Arconia. 3. B.
Rzym. Reale Accademia dei Lincei. W.

Rzym. Accademia di conference storico-giuridiche. Kp. Kh. B.
— Academia pontificia dei nuovi Lincei. B.
— Archivio segreto della Santa Sede. Kh. B.
— Biblioteca Vaticana. 2. Kp. Kh. B.
— Biblioteca Casanatense. B.
— Biblioteca Vittorio Emmanuele. B.
— Commisione archeologica communale. B.
— École de Rome. B.
— Istituto di diritto Romano. B.
— Rassegna delle scienze geologiche. Ag. B.
— „La Cultura". Rivista di scienze, lettere ed arti. B.
— R. Comitato geologico d' Italia. B.
— Specola Vaticana. 3.
— Società italiana d'antropologia. B.
— R. Società Romana di storia patria. Kl. Kp. Kh. Khs. B.
— Società geologica italiana. B.
— Società geografica italiana. B.
— Società degli spettroscopisti italiani. 3. B.

San Francisco. Academy of Sciences. B.

Santiago. Biblioteka Uniwersytetu. B.

San José. Museo Nacional. B.

Saint Louis (M. O. U. S.). Academy of Science. 3. B.

Schwerin. Verein für Mecklemburgische Geschichte. Kh. A.

Serajewo. Zemaljski Muzej za Bosnu i Hercegowinu. W.

Siena. R. Accademia dei fisiocratici. 3.

Spalato. Museo archeologico. Khs.

Sredec (Sofia). Bułgarsko knižovno družestvo. 1. Kj. Kl. Khs. B.

Stanisławów. Filia „Prośvity". Kan.

Stockholm. Kongl. Svenska Vetenskaps-Akademien. W.
— Geologiska föreningen. Kf. Ag. B.
— Kongl. Vitterhets-Historie-och Antikvitets-Akademien. B.
— Nordiska Museet. 1. 2. Kj. Kl. Kh. Khs. Kp. B.
— Société d'anthropologie. A.
— Sv. Sällskapet för Anthropologi och Geografi. B.
— Svenska Turistföreningen. B.

Strassburg. Biblioteka Uniwersytetu. A.

Strassburg Commision für die geologische Landesuntersuchung von Elsass-Lothringen. 3. Kf. Ag. A.
— Société des Sciences, Agriculture et Arts de la Basse Alsace. B.
Sydney. Australian Museum. B.
— Geological Survey of New-South-Wales, Department of mines. 3. Ag. B.
— Royal Society of New-South-Wales. B.
— Australasian Association f. the andracement of science. B.
Tyflis. Commision archéographique. B.
— Société archéologique. B.
Tylża. Tevynes Sargas. B.
Tôkyô. The imperial University. B.
Torino. R. Accademia delle Scienze. 1. 2. 3. Kj. B.
— R. Deputazione sopra gli studi di storia patria. B.
— Società di archeologia e belle arti. B.
— Revue des mathematiques. B.
Toronto (Kanada). The Canadian Institute. 1. 2. 3. Kj. B.
Toruń. Towarzystwo Przyjaciół Nauk. W.
— Towarzystwo naukowe. B.
— Copernicus-Verein für Kunst und Wissenschaften. Kh. Kl. A.
Toulose. Académie des Sciences, belles-lettres et inscriptions. 1. 2. 3. Kj. B.
— Société des sciences physiques et naturelles. B.
Troickosawsk (Syberya). Société géographique. B.
Tromsö (Norwegia.) Museum. 3. Kf. B.
Trondjem. Kgl. norske Videnskabers Selskabs. B.
Troppau. K. Franz Jeseph Museum für Kunst und Gewerbe. A.
Tufts (U. S. A.). College Mass. B.
Turciansky Sv. Martin. — Musoálna Slovenska Spoločnost. 1. 2. 3. Kf. Kan. B.
— Redakce „Slovenskych Pohladov". 1. Kj. Kan. B.
Tübingen. Biblioteka Uniwersytetu. A.
— „Der Naturforscher". A.
Upsala. Biblioteka Uniwersytetu W.
— Svenska Landsmaelen. 1. Kj. Kl. Khs. B.
— Société royale des Sciences. B.

Utrecht. Rijks-Universiteit. B.
— Institut royal météorologique. B.
Warszawa. Biblioteka Krasińskich. W.
— Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Biblioteka Ord. Zamoyskich. Kl.
— Czytelnia Naukowa. 1. 2. 3. Kj.
— Komitet Kasy Imienia Mianowskiego. W.
— Pracownia fizyczna. 3. Kf.
— „Przegląd filozoficzny". B.
— Redakcya „Ateneum". W.
— Redakcya „Biblioteki Warszawskiej". W.
— Redakcya „Gazety polskiej". Kl.
— Redakcya „Kuryera codziennego". Kl.
— Redakcya „Kuryera warszawskiego". Kl.
— Redakcya „Pamiętnika fizyograficznego". 3. Kf.
— Redakcya „Prac filologicznych". 1. Kj. Kl. Kan.
— Redakcya „Prac matematyczno-fizycznych". 3.
— Redakcya „Słowa". Kl.
— Redakcya „Słownika geograficznego". Kf. Kan.
— Redakcya „Wieku". Kl.
— Redakcya „Wisły". Kl.
— Redakcya „Wszechświata" 3. Kf.
— Towarzystwo lekarskie. 3.
— Towarzystwo ogrodnicze. B.
— Ежегодникъ по геологіи и минералогіи Россіи. B.
Washington. Anthropological Society. B.
— Smithsonian Institution. W.
— Surgeon general's Office. 3. B.
— National Academy of Sciences. B.
— United States Bureau of Education. B.
— United States Geological Survey. 3. Kf. Ag. B.
Wenecya. Archivio di Stato. Kh. B.
— Biblioteca S. Marco. B.
— R. Istituto Veneto di Scienze, lettere ed arti. W.
— R. Deputazione di storia patria B.
Wiedeń. K. Akademie der Wissenschaften. W.
— Administrative Bibliothek des k. k. Ministeriums des Innern. W

Wiedeń. K. k. Archiv der ehemaligen Hofkammer. W.
— Institut für oesterreichische Geschichtsforschung. 2. Kh. A.
— K. k. Haus-Hof-und Statsarchiv. 2. Kh. A.
— Seminaryum filol. słowiańskiej. 1. 2. Kl. Kj. Kan. A.
— K. k. Naturhistorisches Hofmuseum. 3. Kf. Kan. A.
— K. k. Statistische Central-Commision. W.
— K. k. Technische Hochschule. Kf. Ag. A.
— Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Geographisches Institut an der Universität. Kf. Ag.
— K. k. Militär-Geographisches Institut. Kf. Ag. A.
— K. k. österr. Gradmessung-Bureau. 3. Kf.
— K. k. Hofbibliothek. A.
— Ognisko. A.
— Oesterreichisch-ungarische Revue. A.
— Oesterr. Museum für Kunst und Industrie. A.
— Zoologisch-botanische Gesellschaft. A.
— Verein zur Verbreitung naturwissenschaftlicher Kenntnisse. A.
— K. k. Centralcommision für Erforschung und Erhaltung der Kunst und histor. Denkmale. A.
— Gesellschaft für Sammlung und Conservirung von Kunst- und histor. Denkmäle zur Geschichte des Judenthums. A.
— K. k. Finanz-Ministerium. A.
— Zeitschrift für die landwirthschaftlichen Versuchswesen in Oesterreich. A.
— K. k. Hochschule für Bodencultur. A.
— Abgeordnetenhaus. A.
— K. k. Ministerium für Cultus und Unterrsicht. A.
— Anthropologische Gesellschaft. Kan. A.

Wiesbaden. Nassauischer Verein für Naturkunde. 3. A.
— Verein für nassauische Alterthums-und Geschichtsforschung. 2. Kh. Kp. A.

Wolfenbüttel. Herzogliche Bibliothek. A.

Wrocław. Museum schlesischer Alterthümer. W.
— Biblioteka Uniwersytetu. A.
— Seminaryum filologii słowiańskiej. 1. Kj. Kl. Kan. B.
— Schlesische Gesellschaft für vaterländische Cultur. 3. Ag. A.

Wrocław. Verein für die Geschichte und Alterthum Schlesiens. 2. Kh. Khs. Kp. A.

— Verein für vaterländische Cultur Schlesiens. Kl. A.

Würzburg. Biblioteka Uniwersytetu. A..

Zagrzeb. Jugoslavenska Akademia znanosti. W.

— Hrvatsko naravoslowno družtvo. Kan B.

— Hrvatsko archeologičko družtvo. Kan. B.

Zürich. Naturforschende Geselschaft. A.

— Biblioteka Uniwersytetu. A.

— Allgemeine Schweizerische Gesellschaft für die gesammten Naturwissenschaften. A.

ROCZNIK

AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

W KRAKOWIE.

Rok 1899/900.

W KRAKOWIE.
NAKŁADEM AKADEMII UMIEJĘTNOSCI.
SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNI SPÓŁKI WYDAWNICZEJ POLSKIEJ.
1900.

AS
142
.K92
1891/1900

Kraków, 1900. — Drukarnia Uniw. Jagiell. pod zarz. J. Filipowskiego.

Dir.
Perlstein
10.5.54
89161

TREŚĆ.

Stron.

Skład Akademii (w lipcu 1899 r.) 3
Posiedzenie publiczne dnia 18 maja 1900 r. 53
I. Przemówienie Jego Eksc. Zastępcy Protektora Juliana Dunajewskiego 55
II. Przemówienie Prezesa Jego Eksc. Stanisława hr. Tarnowskiego 57
III. Sprawozdanie Sekretarza Generalnego z czynności Akademii od maja 1899 do maja 1900 r. 60
Dodatek do Sprawozdania:
Wydawnictwa Akademii od 1 maja 1899 do 30 kwietnia 1900 r. 94
IV. Nagrody i konkursa 104
Dodatek: Sprawozdanie i wnioski w przedmiocie nagród im. śp. Probusa Barczewskiego 107
Wykaz stosunków Akademii z innemi instytucyami naukowemi 113
Sprawozdanie ze stanu i użycia funduszów w roku 1899. (8 tablic). 133

[illegible]

SKŁAD

AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

W KRAKOWIE.

SKŁAD
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE.

(W lipcu 1900 r.)

PROTEKTOR

JEGO CESARSKA I KRÓLEWSKA WYSOKOŚĆ

ARCYKSIĄŻĘ AUSTRYI-ESTE

FRANCISZEK FERDYNAND.

ZASTĘPCA PROTEKTORA

JEGO EXC. JULIAN SAS DUNAJEWSKI,

Dr. praw, Doktor fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Rzeczywisty Tajny Radca Jego Ces. i Król. Ap. Mości, c. k. Minister, K. W. W. orderu św. Szczepana i ces. Leopolda, Kaw. ord. Żelaznej Korony I klasy, Członek Izby Panów, Poseł na Sejm krakowy, Obywatel honorowy miasta Krakowa, N. Sącza, Wieliczki i Brodów etc.

ZARZĄD AKADEMII.

Prezes:

JE. Stanisław hr. Tarnowski, Dr. filoz., rzeczywisty Tajny Radca Jego Ces. i Król. Apost. Mości, Komandor orderu Franciszka Józefa z gwiazdą, właśc. odznaki „Litteris et artibus", Rector magn. i Prof. p. z. literetury polskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Dyrektor Seminar. filol. słow. tamże, Członek dożyw. Izby Panów i Poseł na Sejm krajowy, Członek Rady miejskiej w Krakowie, Członek Komisyi egzam. dla kand. na naucz. szkół gimnaz. i realn.

Kraków, ulica Warszawska 12.

Zastępca Prezesa:

Fryderyk Zoll, Dr. praw, Komandor orderu Franciszka Józefa, Kawaler ces. austr. orderu Żelaznej Korony III klasy, dożyw. Członek Izby Panów austr. Rady państwa, c. k. Radca dworu b. Rektor magn. Profesor p. z. prawa rzymskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prezes c. k. Komisyi rządowej egzaminacyjnej oddziału politycznego, Wiceprezes jej oddziału historyczno-prawniczego, a Członek jej oddziału sądowego, Delegat c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty przy Wydziale administracyjnym Szkoły handlowej w Krakowie, Członek czeskiej Akademii im. ces. Franciszka Józefa w Pradze, Poseł na Sejm krajowy, Obywatel honorowy miast Podgórza Myślenic i Zatora.

Kraków, ulica Studencka 23.

Sekretarz generalny:

Stanisław Smolka, Dr. filoz., Kawaler orderu Żelaznej Korony III klasy, c. k. Radca Dworu, b. Rektor magn., Profesor p. z. historyi polskiej i Dyrektor Seminaryum histor. Uniw. Jagiell. Korespondent c. k. Rady archiwalnej w Wiedniu, Czł. zagr. węgierskiej Akademii Umiejętności, Człon. południowo-słowiańskiej Akademii Umiejętności w Zagrzebiu i czeskiej Akademii im. ces. Franciszka Józefa w Pradze, oraz ces. Towarzystwa archeologicznego w Moskwie, Człon. honorowy Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu, oraz Tow. historycznych w Petersburgu i Rydze.

Kraków, ulica Krupnicza 9.

Dyrektor Wydziału filologicznego:

Kazimierz Morawski, Dr. filoz., Prof. p. z. filologii klasycznej, Dyrektor Seminaryum i Proseminaryum filologicznego Uniw. Jagiell., Człon. c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich, Członek czeskiej Akademii im. ces. Franciszka Józefa w Pradze.

Kraków, ulica Szpitalna 40.

Dyrektor Wydziału histor.-filozoficz.:

Fryderyk Zoll (jak wyżej).

Dyrektor Wydziału matemat.-przyrod.:

Szczęsny Kreutz, Dr. filoz., Kawaler orderu Żelaznej Korony III klasy, Prof. p. z. mineralogii i Dyrektor gabinetu mineralogicznego Uniw. Jagiell., Członek krajowej Rady górniczej, Członek c. k. geologicznego Zakładu państw. w Wiedniu, Człon. c. k. Komisyi egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyalnych i realnych, Członek galic. Towarz. rolniczego we Lwowie, b. zwycz. Prof. i b. Dziekan Wydziału filozof. Uniwer. lwowskiego, b. Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego i b. Dziekan.

Kraków, ulica Basztowa 8.

Sekretarz Wydziału filologicznego:

Józef Tretiak, Dr. filoz., Prof. języka i literatury ruskiej Uniw. Jagiellońskiego, Członek c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyalnych i realnych, Członek Kollegium znawców dla spraw ochrony prawa autorstwa w zakresie literatury.

Kraków, ulica Batorego 25.

Sekretarz Wydziału histor.-filozoficz.:

Bolesław Ulanowski, Dr. praw i filoz., Prof. p. z. prawa kanonicznego Uniw. Jagiell., Człon. c. k. Komisyi rządowej egzaminacyjnej oddziału historyczno-prawniczego, b. Dziekan Wydz. prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Kraków, ulica Gancarska 15.

Sekretarz Wydziału matemat.-przyrod.:

Józef Rostafiński, Dr. filoz., Prof. p. z. botaniki, Dyrektor Ogrodu botanicznego Uniw. Jagiell., Członek b. Tow. nauk ścisłych w Paryżu, Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Tow. nauk. przyr. w Cherbourgu, Wiedniu, Berlinie i Medyolanie, Człon. c. k. Komisyi egzamin. dla nauczycieli szkół średnich.
Kraków, ulica Garncarska 14.

Poczet członków zwyczajnych.

A. Czynni.

1. Wydział filologiczny.

a) Krajowi:

Karol Estreicher-Rozbierski, Dr. filoz., Kawal. orderu Żelaz. Korony III kl., Dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej. Wybrany Członkiem czynnym dnia 11 maja 1872.
Kraków, gmach Biblioteki Jagiellońskiej.

Julian Klaczko, Dr. filoz., Doktor honoris causa Uniwersytetu Jagiell., c. k. Radca Dworu, Członek Instytutu francuskiego (Académie des Sciences morales et politiques), Of. Legii honorowej. Wybrany Członkiem czynnym dnia 23 lipca 1872.
Kraków, Rynek główny 32.

Antoni Małecki, Dr. fil., właściciel odznaki „Litteris et artibus", b. Prof. jęz. i liter. polskiej i Rektor magn. Uniwersytetu lwowskiego, Zastępca Kuratora Zakładu nar. im. Ossolińskich we Lwowie, dożywotni Członek Izby Panów, honorowy obywatel miasta Lwowa i Członek Rady miejskiej lwowskiej, Dr. obojga praw honoris causa Uniwersytetów Jagiellońskiego i lwowskiego, Człon. honorowy Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu, niemniej galic. Tow. pedagogicznego, Tow. historycznego we Lwowie, Tow. liter. im. Adama Mickiewicza i Koła literac. we Lwowie, Człon.-koresp. serbskiego Tow. nauk. w Belgradzie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 23 lipca 1872.
Lwów, Zakład Ossolińskich.

Antoni Petruszewicz, Kustosz lwowskiej kapituły metropolitalnej grecko-katol., Radca i Referent Konsystorza, Egzaminator synodalny, c. k. Konserwator ruskich zabytków, Członek czynny i honorowy cesarsko-rosyjskiego archeologicznego Towarzystwa w Moskwie, honorowy Doktor historyi cesarskiego Uniwersytetu św. Włodzimierza w Kijowie, Człon. historycznego Tow. Nestora w Kijowie, czynny Członek cesarskiego Towarzystwa historyi i starożytności w Odesie, honorowy Człon. Akademii Nauk w Bukareszcie, Członek halicko-ruskiej Macierzy we Lwowie, Członek czeskiej Macierzy w Pradze, honorowy Członek Stauropigialnego Instytutu we Lwowie, Członek i Wydziałowy Instytutu ruskiego „Narodowy Dom“ we Lwowie etc Wybrany Członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873.

Lwów, Kapituła matrop. grecko-katol.

JE. **Stanisław hr. Tarnowski**, (j. w.) Wybrany Członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873.

Kraków, ulica Warszawska 12.

Maryan Sokołowski, Dr. filoz., c. k. Radca Dworu, Prof. p. z. historyi sztuki i Dyrektor gabinetu historyi sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek Rady sztuki (Kunstrath) w Ministeryum Oświaty, Korespondent c. k. Komisyi centralnej do badania i utrzymywania pomników sztuki, Członek-korespondent c. k. austryackiege Instytutu archeologicznego w Wiedniu, Członek honorowy Towarz. historyków sztuki we Wrocławiu, Członek czynny cesarskiego Towarzystwa archeologicznego w Moskwie, Członek czynny Tow. starożytników w Królewcu Dyrektor Muzeum XX. Czartoryskich w Krakowie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 10 lipca 1884. — (Korespondentem od roku 1880).

Kraków, ulica Garncarska 3.

Kazimierz Morawski (j. w.) Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887. — (Korespondentem od roku 1883).

Kraków, ulica Szpitalna 40.

Władysław Łoziński, Doktor fil. honoris causa Uniwersytetu lwowskiego, Członek Rady artystycznej przy c. k. Ministerstwie Wyznań i Oświaty, Członek Rady przybocznej c. k. Muzeum handlowego w Wiedniu, Korespondent c. k. centralnej

Komisyi archeologicznej, Prezes Towarzystwa Przyj. Sztuk Pięknych, Prezes Rady Wykonawczej Macierzy Polskiej, Kawaler orderu ces. Leopolda. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 grudnia 1890.

Lwów, ulica Ossolińskich 3.

Antoni Kalina, Dr. filoz., Profesor p. z. filologii słowiańskiej porównawczej Uniwersytetu lwowskiego, odznaczony srebrnym medalem bułgarskim dla sztuk i umiejętności, Członek-korespondent Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Prezes Towarz. ludoznawczego, Członek Rady miejskiej król. stoł. miasta Lwowa, Prezes Towarzystwa naucz. szkół wyższych, Prezes Rady nadzorczej Towarzystwa wydawniczego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 2 maja 1895. — (Korespondentem od dnia 15 listopada 1884).

Lwów, ulica Zimorowicza 7.

Józef Tretiak, (j. w.) Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1900. — (Korespondentem od roku 1888).

aa) Członkowie przybrani nadliczbowi:

w myśl § 16 al. 2. Statutu Akademii.

Z wydziału historyczno-filozoficznego. Wybrani 21 listopada 1893.

Wojciech Kętrzyński
Stefan Pawlicki
Stanisław Smolka
Tadeusz Wojciechowski
Wincenty Zakrzewski

obacz str. 12—13.

b) Zakrajowi:

Watrosław Jagić, Dr. filoz., także honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, c. k. Radca Dworu, Profesor p. z. filologii słow. i Dyrektor Seminaryum filolog. słow. Uniwersytetu wiedeńskiego, Człon. Izby Panów, Kawaler komtur. krzyża orderu Franciszka Józefa z gwiazdą, Kawaler orderów pruskich pour le mérite i Korony, posiadacz austr. węg. odznaki honorowej dla nauki i sztuki, rosyjski rzeczywisty Radca stanu i Kawaler orderów Anny i Stanisława I. stopnia (z gwiazdami) i Włodzimierza III. stopnia, serbskiego wielkiego krzyża or-

deru Savvy, Członek czynny Akademii Umiejętności w Wiedniu Petersburgu. Zagrzebiu, Belgradze, Monachium, Budapeszcie i Pradze, Towarzystwa naukowego czeskiego w Pradze, Członek-korespondent Akademii Umiejętności w Berlinie, Członek honorowy Towarzystwa „Ljubiteli drewnoj pismennosti“ i „Archeologiczeskawo Obszczestwa“ w Petersburgu, Towarzystwa historycznego im. Nestora w Kijowie, Towarzystw archeologicznych w Zagrzebiu, Moskwie, Odessie i Konstantynopolu, Towarzystwa starożytniczego w Moskwie, Członek honorowy Towarzystwa „Matica srpska“ w Nowym Sadzie i „Matica Slovenska“ w Lublanie etc. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 listopada 1878.

Wien, VIII. Kochgasse 15.

Józef Hampel, Dr. praw. i filoz., Profesor p. z. archeologii starożytnej Uniwersytetu w Budapeszcie, Kustosz sekcyi archeologicznej Muzeum Narodowego tamże, Członek czynny Akademi węgierskiej. Wybrany Członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.

Budapeszt, Muzeum Narodowe.

Jan Gebauer, Dr. filoz., także honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, C. k. Radca dworu, Profesor p. z. filol. słow. i Dyrektor Seminaryum słow. Czeskiego Uniwersytetu w Pradze, b. Rektor magn., Członek czynny czeskiej Akademii Umiejętności i król. Towarzystwa Naukowego w Pradze, Członek Komisyi egzaminacyjnej na nauczycieli szkół średnich w Pradze, Wybrany Członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.

Prag, Vinohrady 359.

c) Zagraniczni:

Władysław Nehring, Dr, fil, Tajny Radca rządowy, ozdob. ord. Orła czerw. IV kl., Prof. p. z. filologii słowiańskiej i Dyrektor Seminaryum filologicznego słowiańskiego Uniwersytetu wrocławskiego, b. Dziekan Wydziału filozof. w roku 1876 i 1889, b. Rektor Uniw. wrocławskiego w roku 1894, Członek-korespondent Akademii Umiejętności w Petersburgu i Tow. Naukowego w Pradze, honorowy Czł. Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu i Tow. ludoznawczego we Lwowie, Czł. Tow. histor. i staro-

żytniczego śląskiego i Muzeum starożytności śląskich. Wiceprezes śląskiego Tow. ludoznawczego, Czł. Komisyi egzam. dla kandydatów wyższego stanu nauczycielskiego, Czł. deputacyi szkolnej. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1885.
Wrocław, Sternstrasse 22.

Jan Baudouin de Courtenay, Dr. fil. i językoznawstwa porównawczego, Magister nauk filologiczno-historycznych, Docent językoznawstwa ogólnego i gramatyki porównawczej języków słowiańskich Uniwersytetu petersburskiego, Członek korespondent ces. Akademii Nauk w Petersburgu, rosyjski rzecz. Radca Stanu, Kawaler orderów Stanisława i Anny 2-giej klasy, posiadacz złotego medalu od Akademii Umiejętności w Petersburgu i bronzowego od „Institution ethnographique“ w Paryżu, b. Docent gramatyki porównawczej Uniwersytetu petersburskiego, b. Prof. zwycz. gramatyki porównaczej języków indoeuropejskich i sanskrytu Uniwersytetu kazańskiego, b. Profesor zwycz. gramatyki porównawczej języków słowiańskich Uniwersytetu dorpackiego, b. Profesor p. z. tytularny językoznawstwa porównawczego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek dożywotni „Société de linguistique“ w Paryżu, Członek korespondent „Litauische litterarische Gesellschaft“ w Tylży, Członek honorowy b. estońskiego Tow. literackiego „Eesti Kirjameeste Selts“ w Dorpacie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887.
Petersburg, Uniwersytet.

Włodzimierz Spasowicz, Dr. praw, adwokat. Wybrany Członkiem czynnym d. 6 grudnia 1890. — (Korespondentem od r. 1873).
Petersburg, Mikołajska 47.

Aleksander Brückner, Dr. filoz., Profesor filologii słowiańskiej Uniwersytetu berlińskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891. — (Korespondentem od r. 1888).
Berlin SW., Lankwitzstrasse 1.

JE. Stojan Novakowić, Poseł nadzw. króla serbskiego w Paryżu b. Prezydent Rady Ministów i t. d. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891.
Paryż, 9 rue Freycinet.

Henryk Sienkiewicz, Doktor fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 maja 1893.
Warszawa, ulica Wspólna 24.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

a) Krajowi:

JE. Julian Dunajewski (j. w.). Wybrany Członkiem czynnym dnia 11 maja 1872.
Kraków, ulica Podwale 11.

Izydor Szaraniewicz, Dr. fil., em. Prof. p. z. historyi austryackiej i b. Dyrektor Seminaryum historycznego oddziału historyi austr. Uniwersytetu lwowskiego, b. Członek c. k. Komisyi egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich we Lwowie, b. Czł. c. k. Komisyi egzam. oddziału prawno-historycznego, Korespondent, a od r. 1887 Konserwator c. k. Komisyi centralnej dla utrzymania zabytków historycznych i artystycznych w Wiedniu, Kawaler ord. Żel. Kor. III klasy, odznaczony papieskim Krzyżem honor. „Pro Ecclesia et Pontifice“ i medalem honor. za 40-letnią wierną służbę („Signum laboris fideliter peracti XXXX. annorum“), honorowy Doctor ces.-ros. Uniwersytetu św. Włodzimierza w Kijowie i Senior Instytutu Stauropigiańskiego we Lwowie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 23 lipca 1872.
Lwów, ulica Blacharska 13.

Fryderyk Zoll (j. w.) Wybrany Członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873 roku.
Kraków, ulica Studencka 23.

JE. Leon Biliński, Dr. praw, rzeczywisty Tajny Radca, Kawaler Orderu Żelaznej Korony I klasy, Komandor orderu Franciszka Józefa, b. Prof. Uniwersytetu lwowskiego, b. Prezydent generalnej Dyrekcyi kolei państwowych, b. Minister finansów, Gubernator Banku austryacko-węgierskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1876.
Wiedeń VIII., Tulpengasse 3

Franciszek Piekosiński, Dr. praw, Prof. p. z. prawa polskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Dyrektor arch. aktów grodzkich

i ziemskich w Krakowie, Konserwator Komisyi centralnej dla zabytków archiwalnych na Galicyę zachodnią, Członek korespondent Towarzystwa heraldycznego „Adler“ w Wiedniu. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 listopada 1878.

Kraków, ulica Zwierzyniecka 22.

Michał Bobrzyński, Dr. praw, Dr fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Komandor ord. Franciszka Józefa, Człon. czeskiej Akademii imienia ces. Franciszka Józefa, Wiceprezydent Rady szkolnej krajowej, Poseł na Sejm kraj., b. Profesor prawa polskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany Czł. czynnym dnia 10 listopada 1883. — (Korespondentem od r. 1878).

Lwów, ulica Pańska 23.

Stanisław Smolka (j. w.) Wybrany członkiem czynnym dnia 15 listopada 1884. — (Korespondentem od r. 1881).

Kraków, ulica Krupnicza 9.

Wincenty Zakrzewski, Dr. filoz., b. Rektor magn., Prof. p. z. historyi powszechnej i Dyrektor Seminaryum histor. Uniwersytetu Jagiell., Członek zagraniczny węgierskiej Akademii Umiejętności, Członek c. k. Komisyi egzam. dla kandydatów na nauczycieli w gimnazyach i szkołach realnych. Wybrany Członkiem czynnym dnia 15 listopada 1884. — (Korespondentem od r. 1881).

Kraków, ulica Siemiradzkiego 11.

Wojciech Kętrzyński, Dr. fil., Dyrektor Zakładu nar. im. Ossolińskich we Lwowie, Konserwator c. k. centralnej Komisyi w Wiedniu, Członek Towarz. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Tow. literackiego w Paryżu, Tow. Nauk w Toruniu, Towarzystwa litewskiego w Tylży, Towarzystwa numizmatycznego w Krakowie i historycznego we Lwowie, Towarzystwa histor. i archeol. śląskiego we Wrocławiu, Towarzystwa historycznego przy Uniwersytecie w Petersburgu, ces. Tow. archeologicznego w Moskwie, Tow. Mazurskiego w Lecu w Prusiech wschodnich. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887, — (Korespondentem od r. 1873).

Lwów, Zakład nar. im. Ossolińskich.

Tadeusz Wojciechowski, Dr. fil., Doktor fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kaw. Orderu Żelaznej Kor. III kl., Profesor p. z. historyi polskiej, b. Rektor Uniwersytetu lwowskiego, Prezes Tow. historycznego we Lwowie, Korespondent c. k. Komisyi centralnej konserwatorskiej w Wiedniu, Człon. c. k. Komisyi egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyalnych i realnych we Lwowie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887. — (Korespondentem od r. 1881).
Lwów, ulica Kraszewskiego 7.

Franciszek Kasparek, Dr. praw., Kawaler Orderu Żelaznej Korony III klasy, b. Rektor magn., Profesor p. z. filoz. prawa i prawa narodów Uniwer. Jagiellońskiego, Członek Instytutu prawa międzynarodowego w Brukseli, Prezes c. k. Komisyi rządowej egzam. oddziału historyczno-prawniczego i Członek c. k. Komisyi rządowej egzaminacyjnej oddziału sądowego i politycznego, Radca miejski krakowski, Protektor Towarz. muzycznego, Wiceprezes Rady szkolnej okręgowej i Towarz. Tatrzańskiego, Sekretarz Towarzystwa prawniczego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891. — (Korespondentem od r. 1883).
Kraków, Rynek główny 36.

Stefan Pawlicki, Doktor św. Teologii i filozofii, Kawaler Orderu Żelaznej Korony III. klasy, Kapłan Zgromadzenia OO. Zmartwychwstańców, Prof. p. z. filoz. Uniwersytetu Jagiell., Konsultor św. Kongregacyi Indeksu, b. Docent b. Szkoły głównej warszawskiej, b. Prorektor papieskiego Kolegium polskiego w Rzymie, Członek czynny rzymskiej Arkadyi i trzech rzymskich Akademij: di religione cattolica, Tiberina i dell'Immacolata Concezzione, Członek czynny rzymskiej Società dei cultori di cristiana archeologia, Czł. korespondent papieskiej Akademii Archeologii, Wiceprezes sekcyi filozoficznej Tow. wiedeńskiego Leo-Gesellschaft. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891. — (Korespondentem od roku 1884).
Kraków, ulica Łobzowska 10.

Bolesław Ulanowski (j. w.) Wybrany członkiem czynnym dnia 4 maja 1894. — (Korespondentem od r. 1888).
Kraków, ulica Garncarska 15.

Oswald Balzer, Dr. praw, b. Rektor magn., Profesor p. z. prawa polskiego Uniwersytetu lwowskiego, Dyrektor Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie, Członek czynny Akademii Umiejętności w Pradze czeskiej, Członek honorowy Muzeum narodowego w Rapperswylu, Wiceprezes Towarzystwa historycznego we Lwowie, Członek czynny ces. Towarzystwa archeologicznego w Moskwie, Członek Towarzystwa historycznego w Petersburgu. Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1900. — (Korespondentem od roku 1888).

Lwów, ulica Mickiewicza 26.

aa) Członkowie przybrani nadliczbowi:

w myśl § 16 al. 2 Statutu Akademii.

Z wydziału filologicznego, wybrani dnia 30 października 1892 roku.

Antoni Małecki
Kazimierz Morawski
Maryan Sokołowski
Stanisław hr. Tarnowski

obacz wyżej str. 6—7.

b) Zakrajowi:

Antoni Randa, Dr. praw, także honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Komandor orderu Franciszka Józefa II klasy z gwiazdą, Kawaler orderu Żelaznej Korony III. kl., posiadacz medalu austr.-węgier. „Litteris et Artibus“, c. k. Radca Dworu Profesor p. z. prawa austr. cywilnego Uniwersytetu czeskiego w Pradze, Prezes I. Wydziału czeskiej Akademii Umiejętności, dożywotni Członek Izby Panów, Członek Trybunału państwowego, Doktor honoris causa Uniwersytetu w Bononii. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 listopada 1878 r.

Praga.

Władywój Tomek, Dr. fil., Komandor Orderu Franciszka Józefa, posiadacz medalu austr.-węg. „Litteris et Artibus“, c. k. Radca rządowy, b. Profesor histor. Uniwersytetu czeskiego w Pradze, Członek czynny czeskiej Akademii Umiejętności, dożywotni Członek Izby Panów. Wybrany Członkiem czynnym dnia 15 listopada 1881.

Praga, ulica Czarna 6.

Wilhelm Fráknoi tyt. Biskup Arbei, Kanonik waradyński, Opat szekszardzki etc., główny Inspektor bibliotek i muzeów węgierskich, Członek Akademii Umiej. w Pradze i Belgradzie, Tow. historycznego w Ostrzychomiu etc. Wybrany Członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.

Budapeszt, Muzeum Narodowe.
Roma, Istituto storico ungherese.

Jarosław Goll, Dr., fil., Kawaler Orderu Żelaznej korony III. klasy, Profesor p. z. historyi powszechnej na Uniwersytecie czeskim i Członek nadzwyczajny „Kral. České Společnosti Náuk" w Pradze. Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1900 roku.[1]).

Praga-Smichov, Nábrezí 14.

Emil Ott, Dr. praw, Kawaler Ord. Zelaznej Korony III. kl., c. k. Radca Dworu, b. Rektor magn., Profesor p. z. prawa cywil-

---

[1]) Jarosław Goll, ur. w r. 1846, studyował na Uniwersytecie w Pradze i Getyndze. Stopień doktora filozofii otrzymał w r. 1870; habilitował się jako docent historyi powszechnej na Uniwersytecie w Pradze w r. 1875; w r. 1880 mianowany profesorem nadzwyczajnym a w r. 1885 zwyczajnym tegoż przedmiotu na Uniwersytecid czeskim w Pradze.

Ogłosił drukiem:

1. Recherches critiques sur l'authenticité des Ambassades de M. le Comte d'Estrades (Amsterdam 1718) w „Revue Historique" 1876.
2. Die französische Heirat. Frankreich und Endgland 1624—1625. Prag 1876.
3. Der Convent von Segeberg 1621 (Kr. České společnosti nauk 1875).
4. Der Vortrag von Alt-Randstädt. Oesterreich und Schweden 1706—1707 (ibid. 1879).
5. Quellen und Untersuchungen zur Geschichte der Böhmischen Brüder I—II. V Praze 1878, 1882.
6. Jednota bratrská v XV. století (Časopis Musea Kral. Českého 1883—1886).
7. Der Vertrag von Tribur und Oppenheim (1076), w „Mitteil. des Instit. für österr. Geschichtsforschung" II.
8. Die Waldenser und ihre Literatur im Mittelalter, ibid. IX.
9. König Sigmund und Polen, ibid 1894—1895.
10. Čechy a Prusy ve středověku. V Praze 1897.
11. Historický rozbor básní Rukopisu Kralodvorského Oldricha. Benesě u Jaroslava. V Praze 1886.

nego na Uniwersytecie ceskim w Pradze, Wiceprezes c. k. Komisyi rządowej egzamin. oddziału historyczno-prawniczego i oddziału sądowego, Członek zwyczajny Societas regia scientiarum i Czeskiej Akademii Umiejętności w Pradze, Członek Towarzystwa pielęgnowania prawa kościelnego w Getyndze, Członek honor. „Moravská právnicka jednota“ w Bernie, Delegat Ministerstwa Oświaty w Kuratoryum Akademii hr. Straki. Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1900[1]).

Praga-II, Kremencová ul. 8.

---

12. Františěk Palacký (Český Časopis Historický 1898).

13. Vypráví o Mistru Jeronymu. Kronika o Janu Žižkovi. V Praze 1878.

14. Vavrinoe z Brězové Kronika Husitská (Fontes rerum bohemicarum V).

Liczne inne artykuły i krytyki w Časop. Muzea kral. Českého i Česk. Casop. Histor.

[1]) Emil Ott, ur. w r. 1845 w Pradze, tutaj ukończył studya prawne, gdzie też w r. 1868 otrzymał stopień doktora praw. Po odbytej praktyce adwokackiej mianowany w r. 1870 nadzwyczajnym profesorem prawa cywilnego na Uniwersytecie Karola-Ferdynanda. Po podziale tegoż został profesorem i pierwszym dziekanem Wydziału prawniczego z językiem wykładowym czeskim, a w r. 1887 Rektorem. Od r. 1881—1898 wybrany przez Parlament członkiem Trybunału państwa. W r. 1890 mianowany przez Ces. Franciszka Józefa członkiem nowozałożonej Czeskiej Akademii Umiejętności.

Ogłosił drukiem:

1. Receptionsgeschichte des römischcanonischen Processes in den böhmischen Ländern (Leipzig 1879).

2. Ein Rechtslexicon aus dem XIII saec. in der Klosterbibliothek zu Raygern (Sitzungs-Berichte der k. Akad. der Wissenschaften in Wien, Bd. 117).

3. Die Rhetorica ecclesiastica, ein Processlehrbuch des ausgehenden XII. Jahrhunderts (ibid. Bd. 125).

4. Uvedení zmatečné stížnosti v zákonodárstrí rakouské (Právník XII).

5. Pusobení církevního práva na rozvoj rízení soudního vubec a v českych zemich zvlást (Právnik XVI).

6. O rízeni upominacim (Právnik XIII).

7. O príseżném seznáni stran (Právnik XIII).

8. Die kirchliche Gerichtsbarkeit (quellenmässig dargestellt). (Sep. Abdr. aus dem Oesterr. Staatswörterbuche II. Abthlg. 1).

c) Zagranicemi:

Jakób Caro Dr. fil., Prof. p. z. historyi i dyrektor Seminaryum historycznego Uniwersytetu wrocławskiego, Członek korespondent Akademii Umiejętności w Petersburgu. Wybrany Członkiem czynnym dnia 14 listopada 1881.

Wrocław, Kaiser Wilhelm-Strasse 97, I.

X. **Edward Likowski**, Dr. św. Teologii honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Biskup sufragan poznański, Prezes Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887.

Poznań.

Albert Sorel, Profesor historyi dyplomatycznej w Ecole libre des sciences politiques w Paryżu, Sekretarz generalny Prezydyum Senatu francuskiego, Członek Akademii francuskiej i Akademii nauk moralnych i politycznych, Członek korespondent król. Akademii szwedzkiej, król. Akademii w Kopenhadze, król. Akademii Umiejętności w Monachium, król. Akademii Umiejętności w Berlinie, i król. Tow. historycz. w Londynie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 30 listopada 1889 roku.

Paryż, Présidence du Sénat.

Henryk Struve, Dr. fil., Doktor fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, zasłużony Profesor zwycz. Uniwersytetu warszawskiego, Członek honor. Towarzystwa psychologicznego w Moskwie, Rzeczywisty Radca Stanu, Kawaler orderów św. Stanisława I. klasy, św. Anny II klasy i św. Włodzimierza III kl. Wybrany Członkiem czynnym dnia 14 maja 1897 r.

Warszawa, ulica Leszno 33.

---

9. Zwei Fragen betrefend den Staatsgerichtshof (Sep. Abdr. us der Gerichtszeitung 1893).

10. Richterliches Fragerecht u. eidliche Parteienvernehmung ibid. 1894).

11. Die Aufnahme der Aufforderungs-und der Feststellungsage in die Gesetzgebung Oesterreichs (ibid. 1899).

12. Soustavny zwod ve studium novyho rízeni soudniho (I l.: Allgemeiner Theil 1897; II Bd.: Das Verfaren in österr. Inanz 1898).

Liczne inne artykuły w publikacyach „Právnik", „Oesterr. erichtszeitung", „Zeitschrift f. privat- und öffentliches Recht der egenwart" etc.

8. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

a) Krajowi:

Franciszek Michał Karliński, Dr. filoz., Kawaler cesars. austr. Orderu Franciszka Józefa, Prof. p. z. astronomii i matematyki wyższej i Dyrektor Obserwatoryum astronomicznego Uniwer. Jagiell., Człon. c. k. Komisyi do pomiaru ziemi, c. k. Komisyi do normalnych miar i wag, c. k. Towarz. meteorologicznego w Wiedniu, królewsko-czeskiego Tow. Nauk w Pradze oraz Towarz. astronomicznego niemieckiego, Człon. honorowy Tow. Kopernika w Toruniu, Członek Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika we Lwowie, Członek i zastępca Dyrektora c. k. Komisyi egzam. dla kandydatów na nauczycieli w gimnazyach i szkołach realnych, Dyrektor Seminaryum matematycznego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873.

Kraków, ulica Kopernika, Obserwatoryum.

Bronisław Radziszewski, Dr. fil., Profesor p. z. chemii ogólnej i farmaceutycznej Uniwersytetu lwowskiego, Obywatel honor. m. Lwowa, Członek honor. Towarzystwa chemików czeskich w Pradze, Tow. nauczycieli szkół wyższych, polskiego Tow. przyrodników im. Kopernika, Tow. lekarskiego i Towarz. aptekarskiego we Lwowie, Docent chemii w Szkole gospodarstwa leśnego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 14 listopada 1881. — (Korespondentem od roku 1874).

Lwów, ulica Długosza, gmach Uniwersytetu.

Józef Rostafiński (j. w.) Wybrany Członkiem czynnym dnia 10 października 1883.

Kraków, ulica Garncarska 14.

Jan Franke, c. k. Radca Dworu, c. k. krajowy Inspektor szkół, b. Profesor mechaniki w Szkole Politech. lwowskiej, Prezes c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla II-go egzaminu rządowego na Wydziale budowy maszyn. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1885.

Lwów, ulica Bielowskiego 5.

Edward Janczewski, Dr. fil., Profesor p. z. anatomii i fizyologii roślin i Dyrektor pracowni botanicznej Uniw. Jagiellońskiego. Człon.-korespondent Tow. botanicznego w Edymburgu i Tow.

nauk przyrodniczych w Cherbourgu, Prezez Towarz. ogrodn. w Krakowie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1885. — (Korespondentem od roku 1876).
Kraków, ulica Wolska 16.

Szczęsny Kreutz (j. w.). Wybrany Członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.
Kraków, ulica Basztowa 3.

Napoleon Cybulski, Dr. med., Profesor p. z. fizyologii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 13 października 1891.
Kraków, ulica Szczepańska 11.

Benedykt Dybowski, Dr. med., Profesor zwycz. zoologii Uniw. lwowskiego, Członek c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyalnych i realnych we Lwowie. Członek kilku Towarzystw naukowych. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891.
Lwów, ulica Długosza 3.

Emil Godlewski, Dr. filoz., Profesor p. z. chemii rolniczej i Dyrektor Zakładu chemii rolniczej Uniwersytetu Jagiell., Człon. polskiego Tow. przyrod. im. Kopernika we Lwowie, Członek-korespondent Tow. nauk przyrod. w Cherbourgu i narodowego Tow. rolniczego we Francyi, b. Prof. szkoły roln. w Dublanach. Wybrany Członkiem czynnym d. 31 października 1891.
Kraków, ulica Straszewskiego 22.

Julian Niedźwiedzki, Dr. filoz., Prof. p. z. mineralogii i geologii w Szkole Politechnicznej lwowskiej, Docent tychże przedmiotów na Uniwer. lwowskim, Członek c. k. Komisyi egzam. na naucz. szkół średnich. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 maja 1893. — (Korespondentem od roku 1887).
Lwów, ulica Mickiewicza 11 boczna.

August Witkowski, Dr. filoz., Prof. p. z. fizyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek Komisyi egzam. na nauczycieli szkół średnich, b. Prof. Politechniki lwowskiej. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 maja 1893. — (Korespondentem od r. 1888).
Kraków, ulica Bernardyńska 13.

Karol Olszewski, Dr. filoz., Kawaler Orderu Żelaznej Korony III. klasy, Profesor p. z. chemii Uniwersytetu Jagiell., Człon. czeskiej Akademii Nauk i Sztuk w Pradze, Członek Komisyi egzam. dla nauczycieli szkół średnich, Człon. honorowy Tow. lekarskiego w Wilnie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 maja 1896. — (Korespondentem od roku 1888).

Kraków, ulica Jagiellońska 22.

Władysław Natanson, Dr. filozofii, Magister i Dr. fizyki Uniw. w Dorpacie, Profesor p. n. fizyki matematycznej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek Towarzystwa fizycznego w Londynie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1900. — (Korespondentem od roku 1893).

Kraków, ulica Wolska 32.

b) Zakrajowi:

Franciszek Mertens, Dr. filoz., Profesor p. z. matematyki Uniw. wiedeńskiego, b. Prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego, b. Prof. Politechniki w Gracu, c. k. Radca rządowy, Członek rzeczywisty Akademii Umiejętności w Wiedniu, Człon.-korespondent Tow. naukowego czeskiego w Pradze, Członek-korespondent Tow. naukowego w Getyndze, Członek-korespondent król. Akademii Umiejętności w Berlinie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1885.

Wiedeń III., Stammgasse 9.

c) Zagraniczni:

Marceli Nencki, Dr. med., także honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Rzeczywisty Radca Stanu, Profesor chemii w Zakładzie medycyny eksperymentalnej w Petersburgu, b. Prof. chemii lekarskiej Uniwersytetu w Bernie Szwajc., Członek-korespondent król. medycznej Akademii w Rzymie i Turynie, Akademii lekarskiej w Paryżu, Rzecz. Człon. król. Akademii nauk w Upsali, Człon. honor. Uniwersytetu w Kazaniu, Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Towarzystwa lekarskiego galic., Towarz. lek. w Warszawie, Wilnie, Kijowie, Petersburgu, Towarz. farmaceutycznego w Petersburgu i Warszawie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 15 listopada 1884.

Petersburg, Uniwersytet.

Edward Strasburger, Dr. filoz., med. i prawa, Profesor Uniw. w Bonn. Wybrany Członkiem czynnym d. 24 listopada 1888.
Bonn, Uniwersytet.

Jan Schiaparelli, Dyrektor Obserwator. astronom. w Medyolanie i t. d. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 grudnia 1890.
Medyolan, Obserwatoryum król. di Brera.]

Lord Kelvin (William Thomson), emerytowany Profesor Uniwer. w Glasgowie i t. d. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 grudnia 1890 roku.
Londyn, S. W., 15 Ealon Place.

Rudolf Virchow, Dr. praw, filoz. i med., i Dr. medycyny honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prof. patologii ogólnej, terapii i anatomii patologicznej w Uniwersytecie berlińskim, Dyrektor patologicznego Instytutu, Członek król. Akademii Umiejętności i Prezes honorowy Towarzystwa dla antropologii, etnologii i prehistoryi w Berlinie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 grudnia 1890.
Berlin, W. Schellingstrasse 10.

Dymitr Iwanowicz Mendelejew, b. Prof. chemii Uniwersytetu petersburskiego, Dyrektor Izby centralnej dla wag i miar i t. d. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891.
Petersburg, Zabalkansky 19.

Henryk Hoyer, Dr. med., Dr. med. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, b. zasłużony Profesor Uniwersytotu warszawskiego. Wybrany Członkiem czynnnym d. 2 maja 1895.
Warszawa, ulica Długa 16.

B. Korespondenci.

1. Wydział filologiczny.

Roman Pilat, Dr. filoz., Profesor p. z języka polskiego i literatury polskiej, Dyrektor Seminaryum filol. dla języka polskiego Uniwersytetu lwowskiego, Wiceprezes c. k. Komisyi egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyaln. i realnych we Lwowie, Prezes Towarz. Mickiewiczowskiego we Lwowie. Wybrany dnia 30 października 1880.
Lwów, ulica Chorążczyzna 16.

Wojciech hr. Dzieduszycki, Dr. filoz., c. k. Konserwator zabytków sztuki, Poseł na Sejm krajowy, Prezes Tow. archeologicznego we Lwowie. Wybrany dnia 12 listopada 1887.
Jezupol w Galicyi.

Jan Karłowicz, Dr. filoz., b. Redaktor „Wisły". Wybrany dnia 12 listopada 1887.
Warszawa, ul. Jasna 10.

Adam Kryński, Magister nauk filol.-histor., Prof. gimn., Redaktor „Prac filologicznych". Wybrany dnia 30 listopada 1889.
Warszawa, ul. Włodzimierska 2.

Maksymilian Kawczyński, Dr. filoz., Profesor p. z. języków i literatur romańskich Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli w gimnazyach i szkołach realnych, Kierownik Seminaryum dla filologii romańskiej. Wybrany dnia 6 grudnia 1890.
Kraków, ulica Krowoderska 40.

JE. Karol hr. Lanckoroński, Dr. praw, c. k. Tajny Radca i Szambelan, dziedziczny Członek Izby Panów, Członek Kuratoryi austr. Muzeum artyst.-przemysłowego i Muzeum handlowego w Wiedniu, Członek-korespondent Akademii Umiejętności i Czł. honorowy Akademii Sztuk Pięknych w Wiedniu, Członek Komisyi centralnej dla zachowania zabytków sztuki w Austryi, Kawaler honorowy orderu maltańskiego, Doktor filozofii honoris causa Uniwersytetu berlińskiego. Wybrany dnia 31 października 1891.
Wiedeń III., Jacquingasse 18.

Piotr Chmielowski, Dr. filoz. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Zakopane, dom własny.

Ludwik Ćwikliński, Dr. filoz., c. k. Radca Dworu, b. Rektor magn., Prof. p. z. filologii klasycznej i Dyrektor Seminaryum i Proseminaryum filologicznego Uniwer. lwowskiego, Dyrektor lwowskiej c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyal. i realnych, Członek-korespondent Towarzystwa Przyjaciół nauk w Poznaniu, Konserwator c. k. Komisyi centralnej dla utrzymywania zabytków historycznych

i artystycznych w Wiedniu, Prezes Towarzystwa filologicznego i Towarzystwa kursów akad. dla kobiet we Lwowie, Członek Rady miasta Lwowa. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Lwów, ulica Mickiewicza 10.

Józef Kallenbach, Dr. filoz., Profesor p. z. języka i literatury polskiej Uniwersytetu we Fryburgu Szwajcarskim. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Fryburg w Szwajcaryi, rue Grande Fontaine, 10.

Adam Miodoński, Dr. filoz., Profesor p. z. filologii klasycznej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli w gimnazyach i szkołach realnych, b. Prof. Uniwersytetu we Fryburgu, b. Dziekan Wydziału filozoficz. Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Kraków, ul. Batorego 1.

Leon Sternbach, Dr. filoz., Prof. p. z. filologii klasycznej Uniw. Jagiell. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Kraków, ulica Straszewskiego 5.

Jan Bystroń, Dr. filoz., c. k. Profesor gimnazyalny, Człon. Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu i litewskiego Tow. literackiego w Tylży. Wybrany dnia 4 maja 1894.
Kraków, ulica Stachowskiego 88.

Stanisław Tomkowicz, Dr. filoz., Konserwator zabytków sztuki i przeszłości. Wybrany dnia 4 maja 1894.
Kraków, ulica Podwale 2.

Alwin Schultz, Dr. filoz., Prof. p. z. historyi sztuki niemieckiego Uniw. w Pradze, Kawaler Ordoru Żelaznej Korony III klasy, Członek komisyi rządowej egzamin. do rysunków, Korespondent c. k. centralnej Komisyi konserwator. w Wiedniu, tudzież c. k. austryackiego Muzeum dla sztuki i przemysłu w Wiedniu, Członek czeskiego Towarzystwa do popierania w Czechach niemieckiej umiejętności, sztuki i literatury, Człon. Wydziału Muzeum germańskiego w Norymberdze, Członek honorowy Tow. śląskiego Muzeum Starož., Tow. historyi sztuki i Tow. przemysłowego we Wrocławiu, Korespondent śląskiego Tow.

„für vaterländische Cultur". i Towarz. śląskiego historycznego we Wrocławiu. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Praga Czeska, Vladislavová ulice 16.

Wilchelm Creizenach, Dr. filoz., Profesor p. z. języka i literatury niemieckiej Uniw. Jagiell., Dyrektor Seminaryum germanistycznego, Członek c. k. Komisyi egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich, b. Docent Uniwersytetu w Lipsku. Wybrany dnia 2 maja 1895.

Kraków, ulica Studencka 19.

Karol Ernest Muka, Dr. filoz., Profesor gimn., Oficer serbskiego orderu św. Sawy, Prezez Wydziału filologicznego i etnograficznego „Maćicy Serbskeje", Redaktor „Časopisa Maćicy Serbskeje" i „Łužicy". Członek honorowy łużyckiego Towarzystwa kaznodziejskiego w Lipsku, Człon.-korespondent Południowo-Słowiańskiej Akademii w Zagrzebiu i „Král. Ceske Společnosti Náuk" w Pradze. Wybrany dnia 2 maja 1895.

Freiberg w Saksonii, ul. Wosycanska 6, I.

Jan Bołoz Antoniewicz, Dr. filoz., Profesor p. z. historyi sztuki nowożytnej w Uniw. lwowskim, c. k. Konserwator zabytków sztuki. Wybrany dnia 14 maja 1897.

Lwów, ulica Zielona 7.

Leonard Lepszy, Naczelnik c. k. Urzędu probierczego, właściciel złotego krzyża zasługi z koroną, Korespondent c. k. centralnej Komisyi konserwatorskiej w Wiedniu. Wybrany dnia 14 maja 1897 roku.

Kraków, ulica Graniczna 9.

Józef Bilczewski, Dr. teologii, Profesor p. z. dogmatyki szczegółowej Uniwersytetu lwowskiego, Członek-korespondent rzymskiej Akademii archeologii, Członek c. k krajowej Rady szkolnej. Wybrany dnia 17 maja 1900 [1]).

Lwów, Plac Bernadyński 3.

---

[1]) X. Józef Bilczewski, ur. w roku 1860 w Galicyi, studya teologiczne odbywał na Uniwersytecie Jagiellońskim. Stopień doktora św. teologii uzyskał w r 1886 na Uniwersytecie w Wiedniu. Następnie studyował teologię na Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie i w Instytucie katolickim (Institut catholique) w Paryżu. W r. 1890 habilitował się jako docent dogmatyki ogólnej na Uniwersytecie Jagiellońskim. W r. 1891 został mianowany

Zygmunt Winter, Dr. filozofii, Profesor c. k. gimnazyum w Pradze, Członek Akademii Umiejętności w Pradze, Członek Król. czeskiego Towarzystwa Naukowego w Pradze. Wybrany dnia 17 maja 1900 [1]).

Praga, Mikovcova ul. c. 618.

---

profesorem nadzwyczajnym tegoż przedmiotu, a w r. 1893 zwyczajnym na Uniwersytecie lwowskim. W r. 1895 został Członkiem-korespondentem papieskiej Akademii archeologii w Rzymie, a w r. 1898 Członkiem c. k. Rady szkolnej krajowej.

Ogłosił drukiem:

1. Archeologia chrześcijaństwa wobec historyi kościoła i dogmatu. Kraków 1890.

2. To samo dzieło znacznie powiększone w języku czeskim p. t.: Archeologie Křestanská ve službách dějin církevních a vérouky. V Pradze 1898.

3. Maniusz Acyliusz Glabryo. Studyum archeologiczne z pierwszych czasów chrześciaństwa. (Kwartal. histor. 1892).

4. Dziewice Bogu poświęcone w pierwszych wiekach Kościoła. (Przegl. powszech. 1892).

5. Giovanni Battista de Rossi. (Przegl. pol. 1893).

6. Obecny rozkład protestantyzmu w Niemczech. (Przegl. powszech. 1894).

7. Znaczenie badań katakumbowych dla historyi sztuki i religii (Bibl. Warszaw. 1893).

8. Geneza i historya Symbolu apostolskiego (Przegl. pow. 1894).

9. Katakumba św. Pryscylli. Kraków 1895).

10. Dorobek naukowy Rossiego. (Przegl. powsz. 1895).

11. Św. Józef, Patron Kościoła powszechnego. Studyum historyczno-dogmatyczne. (Gaz. kościelna, Lwów. 1895.

12. O chlebie i winie do Mszy używanem (Przegl. powsz. 1896 i 1897).

13. Cześć Najświętszego Sakramentu w ciągu wieków. (Gaz. kościelna 1897).

14. Eucharystya w świetle najdawniejszych pomników piśmiennych, ikonograficznych, epigraficznych. Kraków 1898. (Praca nagrodzona nagrodą Akademii Umiejętności w Krakowie)

15. Małżeństwo w dawnych chrześciańskich pomnikach. Kraków 1899.

16. Nowe akta do dziejów prześladowań i praktyk pokutnych. Lwów 1900.

[1]) Zygmunt Winter, ur. w r. 1846; studya uniwersyteckie ukończył w Pradze w r. 1873, w tym też roku został mianowany suplentem szkoły realnej w Pardubicach, a w r. 1874 profesorem szkoły realnej w Rakowniku; w r. 1884 przeniesiony został do Pragi do c. k. akademickiego gimnazyum.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

Emanuel Henryk de Noailles, magr., Ambasador francuski w Berlinie. Wybrany dnia 7 lipca 1873.
Berlin.

JE. Leonard Piętak, Dr. praw, c. k. Minister, b. Profesor p. z. prawa rzymskiego, tudzież austryackiego prawa handlowego i wekslowego Uniwersytetu lwowskiego, b. Prezes c. k. rządowej Komisyi egzamin. oddziału prawno-historycznego i Członek tejże w oddziele sądowym, Członek Rady miejskiej król. stoł. miasta Lwowa, Poseł do Rady Państwa i Sejmu krajowego z miasta Lwowa. Wybrany dnia 19 listopada 1883.
Wiedeń, IV. Waaggasse 8.

Ludwik Kubala, Dr. filoz., Radca szkolny, Kawaler Orderu Franciszka Józefa, Prof. c. k. wyższego gimnazyum im. Franciszka Józefa we Lwowie. Wybrany dnia 15 listopada 1884.
Lwów, ulica Piekarska 10.

Ogłosił drukiem:

1. V měšťanskě světnici starodávné. Kulturně-histor. Studie. 1890.

2. Kulturní obraz českých měst. T. I—II, 1891—1892. Nakładem Muzeum Król. Czeskiego.

3. O staročeske kuchyni 1892.

4. Dějiny kroje v zemích českých od XV—XVII stol. I—IV Svazky 1893.

Život církevní w Čechach. Kulturně-histor. obraz XV a XVI stol. Nakładem Akad. Umiej. w Pradze, I i II 1895—96.

6. Děje vysokých škol Pražských (1409—1622) Tamże 1897.

7. O životě na vysokých školach pražskych. Knihy dwoje. Kultur. obraz z XV a XVI věku. Nakładem Muzeum Król. Czesk. i Tow. Nauk. 1899.

Nprócz tego artykuły historyczne i krytyki w pismach: Osveta, Historický Sborník, Cošky Lid, Květy, Archaeologické Památky, Casopis Muzea, Česka Revue, Programy gymn. i realky v Rakovnice. Nadto następujące powieści i obrazki nowelistyczne: 1) Pri svazku Rakovnických Obrazku. 2) Historické Arabesky. 3) Z maleho života. 4) Pražske Obrázky. 4) Ze staré Prahy. 6) Staropražske Novelly. 7) Miniatury; tudzież w czasopismach: Ruch, Lumir, Světozor, Zlatá Praha, Květy mládeze, Zěnské Listy.

Tadeusz Korzon, b. starszy nauczyciel gimnazyum kowieńskiego, Bibliotekarz Ordynacyi Zamoyskiej. Wybrany dnia 26 listopada 1888.
Warszawa, ulica Żabia 4.

Władysław Ochenkowski. Dr. fil., Profesor p. z. ekonomii politycznej Uniwer. lwkwskiego, b. profesor Akademii w Monasterze, tudzież Uniw. w Jenie. Wybrany dnia 24 listopada 1888.
Lwów, ulica Słowackiego 18.

Tadeusz Pilat, Dr. praw, c. k. Radca Dworu, Prof. p. z. statystyki, nauki administracyi i austryackiego prawa administracyi na Uniw. lwowskim, Członek c. k. rządowej Komisyi egzaminacyjnej oddziału nauk politycznych, Wiceprezez tejże Komisyi w oddziale prawno-historycznym, Naczelnik biura statystycznego w Wydziale krajowym, Członek-korespondent c. k. centralnej komisyi statyst. w Wiedniu. Czł. międzynarodowego Instytutu statystycznego, Wiceprezes c. k. galicyjskiego Tow. Gospodarskiego, Członek austryackiej Rady kolejowej, Członek austryackiej Rady rolniczej i Rady urzędu statystyki pracy, Członek krajowej Komisyi rolniczej, Członek Rady wykonawczej „Macierzy polskiej", Poseł na Sejm krajowy. Wybrany dnia 24 listopada 1888.
Lwów, ulica Mochnackiego 3.

Władysław Abraham, Dr. praw, Profesor p. z. prawa kanonicznego Uniw. lwowskiego, b. Docent Uniw. Jagiellońskiego, Członek rząd. Komisyi agzaminacyjnej prawniczo-historycznej i sądowej. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Lwów, ulica Koralnicka 4.

Józef Kleczyński, Dr. praw, Profesor p. z. statystyki i prawa publicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kierownik miejskiego bióra statystycznego w Krakowie, Członek międzynarodowego Instytutu statystycznego i Korespondent c. k. wiedeńskiej centralnej Komisyi statystycznej. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Kraków, ulica Studencka 10.

Maksymilian Perlbach, Dr. filozofii, Profesor, starszy bibliotekarz Uniwersytetu w Halle. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Halle.

Paweł Pierling, Kapłan T. J., Członek Tow. archeologicznego w Moskwie. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Paryż, Rue de Sévres 35.

Antoni Prohaska, Dr. filozofii, Adjunkt Archiwum krajowego we Lwowie. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Lwów, ulica Kalecza 10.

Aleksander Semkowicz, Dr. filozofii, Dyrektor Biblioteki Uniw. lwowskiego. Wybrany dnia 9 maja 1894.
Lwów, ulica Zyblikiewicza 4.

Aleksander Jabłonowski, Czł. rzeczywisty Tow. historycznego imienia Nestora w Kijowie. Wybrany dnia 4 maja 1894.
Warszawa, ulica Hoża 20.

Aleksander Rembowski, Dr. fil., Magister prawa i administracyi Bibliotekarz Ord. Krasińskich.
Warszawa, Przedmieście Krakowskie 5.

Michał Hruszewski, Magister historyi ruskiej, Profesor p. z. historyi powszechnej z wykładem ruskim Uniwer. lwowskiego, Dyrektor sekcyi historycznej i Prezes Towarzystwa Naukowego imienia Szewczenki we Lwowie, Członek różnych stowarzyszeń naukowych.
Lwów, ulica Dąbrowskiego 6.

JE. Leon hr. Piniński, Dr. praw, Rzeczywisty Tajny Radca Jego Ces. i Król. Apost. Mości, c. k. Namiestnik Galicyi, Prezydent c. k. kraj. Dyrekcyi Skarbu i c. k. galic. Dyrekcyi dóbr państwowych, Poseł na Sejm krajowy, b. Profesor p. z. prawa rzymskiego Uniwersytetu lwowskiego.
Lwów, Pałac Namiestnikowski.

Józef Milewski, Dr. praw, Profesor p. z. ekonomii politycznej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek korespondent Towarzystwa Przyj. Nauk w Poznaniu. Wybrany dnia 12 maja 1896.
Kraków, ulica Krupnicza 13.

Bronisław Łoziński, Dr. praw, Kawaler Orderu Żelaznej Korony, c. k. em. Radca Namiestnictwa. Wybrany dnia 12 maja 1896.
Lwów, ulica Kraszewskiego 7.

Ernest Till. Dr. praw, p. z. Prof. austryackiego prawa cywilnego na Uniw. lwowskim, Redaktor „Przeglądu prawa i administracyi". Wybrany dnia 14 maja 1897.
Lwów, ulica Pańska 4.

Bronisław Dembiński, Dr. filozofii, Profesor p. z. historyi powszechnej na Uniwersytecie lwowskim, b. dziekan, Dyrektor Seminaryum historycznego dla historyi powszechnej, Członek c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyalnych i realnych we Lwowie, b. docent Uniw. Jagiellońskiego w Krakowie, Członek korespondent Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu. Wybrany dnia 17 maja 1900 roku [1]).
Lwów, ulica Mickiewicza 10.

---

[1]) Bronisław Dembiński ur. w r. 1858, gimnazyum skończył w Poznaniu, a studya uniwersyteckie odbywał w Berlinie i Wrocławiu, gdzie w r. 1883 uzyskał stopień doktora filozofii. Po odbytej podróży naukowej do Rzymu habilitował się jako docent historyi powszechnej na Uniwersytecie Jagiellońskim w roku 1886. W r. 1892 został mianowany nadzwyczajnym, a w r. 1896 zwyczajnym profesorem historyi powszechnej na Uniwersytecie we Lwowie.
Ogłosił drukiem:
1. Die Beschickung des Tridentinens durch Polen und die Frage vom Nationalconcil. Breslau 1883.
2. Wybór Piusa IV. Studya nad pontyfikatem Piusa IV. (Rozpr. Wydz. histor. filozof. XX).
3. Sprawozdanie z poszukiwań w archiwach i bibliotekach rzymskich, a szczególniej w archiwum watykańskiem. O materyałach do dziejów polskich w XVI i XVII w. Kraków 1886.
4. Stosunek włoskiej literatury politycznej do polskiej w XVI w. Kraków 1886.
5. Upadek polityczny Włoch w epoce odrodzenia. Poznań 1889.
6. Sprawa Soboru narodowego w Pamiętniku II. Zjazdu historyków polskich.
7. Upadek rycerstwa. Kraków 1890.
8. Rzym i Europa przed rozpoczęciem trzeciego okresu Soboru trydenckiego (Rozpr. Wydz. histor.-filozof. XXVII).
9. Vico i jego metoda historyczna. Lwów 1893.
10. Leon XIII wobec prądów współczesnych. Kraków 1893.
11. Papiestwo wobec upadku Polski. Kraków 1893.
12. Legiony. Poznań 1893 (odczyt).
13. Tajna misya Ukraińca w Berlinie. Kraków 1893.

Ludwik Finkel, Dr. filozofii, Profesor p. z. historyi austryackiej na Uniwersytecie lwowskim, Członek c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyalnych i realnych we Lwowie, Docent historyi i literatury polskiej w wyższej Szkole rolniczej w Dublanach, Członek Rady Wykonawczej Macierzy Polskiej, c. k. Konserwator sekcyi II i Członek Kollegium rzeczoznawców dla literatury. Wybrany dnia 17 maja 1900 [1]).

Lwów, Chorążczyzna 25.

---

14. Rosya a rewolucya francuska. (Rozpr. Wydz. histor.-filozof. XXXIII)

15. Materyały do życia Kościuszki. Kwartal. hist. III. 1897.

16. Feliks Oraczewski jako poseł w Paryżu podczas rewolucyi w r. 1791 i 1792. Lwów 1900.

17. Stan nauki historycznej pod względem metody. Ref. na III Zjazd hist. pol.

18. Epoka Stanisława Augusta. Ref. na III. Zjazd hist. pol.

Liczne inne referaty i krytyki w Kwartalniku historycznym, Przeglądzie polskim, Bibliotece Warszawskiej i Ateneum.

[1]) Ludwik Finkel, ur. w r. 1858 w Bursztynie w Galicyi. W r. 1882 otrzymał stopień doktora filozofii w Uniwersytecie lwowskim. W r. 1886 został docentem historyi średniowiecznej i nowożytnej, w r. 1892 nadzwyczajnym a w r. 1899 zwyczajnym profesorem historyi austryackiej w Uniwersytecie lwowskim.

Ogłosił drukiem:

1. Poselstwo Jana Dantyszka. Lwów 1879.

2. Marcin Kromer, historyk polski XVI wieku, rozbiór krytyczny. (Rozpr. Wydz. hist.-filozof).

3. Elekcya Leszczyńskiego w r. 1704 (Przew. nauk. i lit. 1884).

4. Charakterystyka Zygmunta Augusta. (Tamże 1888).

5. Okopy świętej Trójcy. Lwów 1889.

6. Napad Tatarów na Lwów w r. 1695 (Kwartal. hist. 1890).

7. Konstytucya 3. Maja, wstęp historyczny. Lwów 1891.

8. Bibliografia historyi polskiej wspólnie z Dr. H. Sawczyńskim, Cz. I—1861, Cz. II. z. 1—3—1895—1900. Kraków, nakł. Akademii Umiejętności.

9. Księstwo warszawskie (Przewod. nauk. i lit. 1893).

10. Miasto Tarnopol w r. 1674. Tarnopol 1893.

11. O pieśni legionów. Lwów 1893.

12. O t. zw. metodzie regresywnej w nauczaniu historyi (Muzeum 1894).

13. Historya Uniwersytetu lwowskiego do r. 1869. Lwów 1894.

Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Edward Skiba, Dr. filozofii, b. Profesor fizyki matematycznej Uniw. Jagiell. Wybrany dnia 6 lipca 1873.

Henryk Kadyi, Dr. wszech nauk lekarskich, Profesor p. z. anatomii i b. Rektor Uniwersytetu lwowskiego, Członek czynny c. k. krajowej Rady zdrowia we Lwowie, Członek Towarzystwa anatomicznego w Niemczech, Członek honorowy Towarzystwa weterynarzy w Austryi, Członek Towarzystwa lekarskiego w Wilnie, galicyjskiego Towarzystwa weterynarskiego i Tow. ratunkowego w Wiedniu, Członek Wydziału galicyjskiego Tow. muzycznego, b. Profesor anatomii zwierząt domowych w c. k. Szkole weter. we Lwowie. Wybrany dnia 14 listopada 1888.
Lwów, ulica Zielona 15.

Władysław Gosiewski, Magister nauk matematyczno-fizycznych b. Szkoły Głównej warszawskiej, b. Członek b. Towarzystwa Nauk ścisłych w Paryżu. Wybrany dnia 31 października 1891.
Warszawa, ulica Ordynacka 10.

Antoni Wierzejski, Dr. filozofii, Profesor zoologii Uniw. Jagiel., b. dziekan Wydziału filozoficznego, Członek Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyalnych i realnych. Wybrany dnia 31 października 1891.
Kraków, ulica Wielopole 6.

Ludwik Birkenmajer, Dr. filozofii, Profesor matematyki i fizyki w krajowej Szkole rolniczej w Czernichowie. Docent fizyki matematycznej z tyt. Prof. historyi nauk ścisłych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Czernichów pod Krakowem.

14, Konfesya podana przez posłów na Sejmie piotrkowskim w r. 1555. (Kwartal. histor. 1895).

15. Historya Monarchii austryacko-węgierskiej (podręcznik szkolny) Lwów 1897.

16. Memoryał hr. Pergena, pierwszego gubernatora Galicyi, o stanie kraju (Kwartal. histor. 1900).

Wydał Kallimacha żywoty: Grzegorza z Sanoka i Zbigniewa Oleśnickiego w „Monumenta Poloniae“ VI i Galla-Anonima Kronika (wspólnie z St. Kętrzyńskim) w „Fontes rerum polonicarum“ I. Redagował „Encyklopedyę Macierzy Polskiej“ Lwów 1898. Nadto liczne drobne artykuły, recenzye i książeczki popularne.

Samuel Dickstein, Redaktor „Prac matematyczno-fizycznych“ i „Wiadomości matematycznych“, Członek królewsko-czeskiego Towarzystwa nauk w Pradze, Członek Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Członek niemieckiego Stowarzyszenin matematyków, Członek petersburskiego Tow. matematycznego i t. d. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Warszawa, ulica Marszałkowska 117.

Adam Prażmowski, Dr. filozofii. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Kraków, ulica Krowoderska 21.

Ernest Bandrowski, Dr. filozofii, Profesor Szkoły przemysłowej w Krakowie. Wybrany dnia 4 maja 1884.
Kraków, ulica Karmelicka 40.

Tadeusz Browicz, Dr. medycyny, Profesor i b. Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany dnia 4 maja 1894.
Kraków, ulica Krupnicza 5.

Władysław Kulczyński, Prof. gimn. św. Jacka w Krakowie, Członek Towarzystwa imienia Kopernika we Lwowie, Towarzystwa zoologiczno-botanicznego w Wiedniu, Tow. entomologicznego w Waszyngtonie. Wybrany dnia 4 maja 1894.
Kraków, ulica Niecała 8.

Hugo Zapałowicz, Dr. praw, c. k. kapitan audytor. Wybrany dnia 4 maja 1894.
Lwów, ulica Długosza 14.

Jan Ptaszycki, Dr. matematyki, Profesor Uniwersytetu w Petersburgu.
Patersburg, Nadieżdinskaja 11.

Juljan Sochocki, Dr. matematyki, Profesor zw. Uniwersytetu petersburskiego, Prezes Towarzystwa matematycznego w Petersburgu, Członek Towarzystwa matematycznego przy Uniwersytecie moskiewskim, Rzeczywisty Radca stanu. Wybrany dnia 4 maja 1894.
Petersburg, Uniwersytet.

Leopold Adametz, Dr. filozofii, Profesor „Hochschule für Bodencultur“ w Wiedniu, b. Profesor p. z. nauki hodowli zwierząt domowych i mleczarstwa Uniwersytetu Jagiell., Komandor orderu Daniła, Kawaler orderu „mérite agricole“, Właściciel zło-

tego medalu państwowego za zasługi w dziedzinie rolnictwa, b. Członek Komitetu Towarzystwa rolniczego krakowskiego.
Wiedeń, XIX. Hasenauerstrasse 42.

Władysław Szajnocha, Dr. filozofii, Profesor p. z. geologii i palentologii, Dyrektor gabinetu geologicznego, Prezes drugiej rolniczej Komisyi egzaminacyjnej, Członek krajowej Rady górniczej, Korespondent ces. król. państw. Zakładu geologicznego w Wiedniu, Członek Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Członek niemieckiego Towarzystwa Geologicznego w Berlinie, Towarzystwa Soc. bélge de géol. et hydr. w Brukseli, Towarzystwa badaczy przyrody w Petersburgu, polskiego Towarzystwa przyrodników imienia Kopernika we Lwowie i Towarzystwa geogr. w Wiedniu. Wybrany dnia 2 maja 1895.
Kraków, ulica Jabłonowskich 12.

Kazimierz Kostanecki, Dr. medycyny, Profesor p. z. anatomii opisowej w Uniwersytecie Jagiellońskim. Wybrany dnia 12 maja 1896.
Kraków, ulica Batorego 16.

Stefan Niementowski, Dr. filozofii, Profesor p. z. chemii ogólnej i analitycznej w Szkole politechnicznej we Lwowie. Wybrany dnia 14 maja 1897.
Lwów, Politechnika.

Maurycy Rudzki, Dr. filozofii, Profesor p. n. meteorologii i geofizyki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany dnia 2 maja 1899.
Kraków, ulica Biskupia 8.

Leon Marchlewski, Dr. filozofii, Inspektor starszy państwowego [1])

[1]) Leon Marchlewski, ur. w r. 1869 we Włocławku. Szkołę realną ukończył w Warszawie. Udaje się następnie na politechnikę do Zurychu, którą też ze stopniem inżyniera-chemika w r. 1890 ukończył. W r. 1892 otrzymał doktorat filozofii na Uniwersytecie w Zurychu i udaje się do Manchester, gdzie był asystentem w laboratoryum E. Schuncka, a zarazem docentem chemii w szkole technicznej municypalnej. Otrzymawszy w r. 1896 stypendyum im. Z. Pileckiego zajął się głównie badaniem nad zielenią, kierując równocześnie pracownią naukową fabryki chemicznej pp. Claus i Rée w Clayton Manchester. W r. 1900 został powołany na inspektora starszego Zakładu państwowego do badania środków spożywczych w Krakowie, habilitując się jednocześnie na docenta chemii w Uniwersytecie Jagiellońskim:

Zakładu dla badania śroków spożywczych w Krakowie, Docent

Ogłosił drukiem:

L. Marchlewski: 1) Ueber die Reaction zwischen Arsenwasserstoff und Silbernitrat. Ber. d. deutschen chem. Gesellsch. 1891. 2269.
— 2) Zur Kenntniss der verschiedenen Färbungen der Salpeter-Säure. Ber. 1891. 3271.
— 3) Ueber A. Baumann's gasvolumetrische Methoden. Z. für angew. Chemie 1891. 392.

G. Lunge i L. M. 4) Neue Bestimmungen der Volmugewichte der Salzsäure verschiedener Concentration. Z. für angew. Chemie 1891.
— 5) Neuer Apparat zur Bestimmung der Kohlensäure (insbesondere der gebundenen) auf gasvolumetrischen Wege. Z. für angew. Chemie 1891. 329.
— 6. Ueber die Bestimmung des Kohlenstoffs im Eisen u. Stahl. sowie der Kohlensäure in wässerigen Lösungen. Z. für angew. Chemie 1891. 412.

L. M. 7. Volumchemische Studien über wässerige Lösungen der Weinsäure und Traubensäure. Ber. 1892. 556.
— 8. Zur gasvolmetrischen Analyse. Z. für angew. Chemie 1892. 70.
— 9. Zur gasvolmetrischen Bestimmung des Jods. Z. für angew. Chemie 1892. 205.

G. Lunge i L. M. 10. Ueber die Veränderung de specifischen Gewichte von Salpetersäuren durch einen Gehalt an Untersalpetersäure. Z. für angew. Chemie 1892. 10.

L. M. 11. Studien über die verschiden gefärbten Salpetersäuren. Z. für anorgan. Chemie I. 368.
— 12) Ueber das Verhalten der salpetrigen Säure zur Salpetersäure. Z. für anorg. Chemie II 18.

L. M. i J. Sachs 13. Eine neue Bildungsweise basischer Kupfersulfate. Z. für anorganische Chemie I. 405.

E. Schunck i L. M. 14. Ueber die Oxydation des Anilins durch Wasserstoffsuperoxyd. Ber. 1892. 3574.
— L. 15) Die relative Diffusionsgeschwindigkeit der Rechts und Linksweinsäure Molekeln. Ber. 1893. 983.
— 16) Zur Constitution der Glucose und der Glucosyde. Ber. 1893. 2928.
— 17. The Constitution of Rubiadin and Rubiadinglucoside. Journal of the Chemical Society 1893. 1137.
— 18. Kritische Studien über die Sulfidschwefebelstimmungsmethoden. Z. für analytische Chemie 32. 1.
— 19) Kritische Studien über die Sulfidschwefelbestimmungsmethoden. Z. für analytische Chemie 32. 40. 3.

L. Marchlewski 20. Zur Frage nach der Existenzfähigkeit der salpetrigen Säure in wässeriger Lösung. Z. für anor. Chemie 5. 88.

chemii w Uniwersytecie Jagiel. Wybrany dnia 2 maja 1899. Dębniki 15.

L. M. i J. Sachs 21. Studien über Roussins Salz. Z. für anor. Chemie 2. 175.

E. Schunck i L. M. 22) Zur Kenntniss der Phlorose. Ber. 1893. 942.

— 23) Supplementar notes on madder coloring matters. Journal of the chem. Society 1893. 969.

L. M. 24) Zur Constitution der Anilinverbindung der Glucose. Journal für practische Chemie (50) 95.

B. Liljensztern i L. M. 25) Zur Kenntniss der Zersetzung der salpetrigen Säure in Lösungen von Salpetersäure. Z. fur anor. Chemie 5. 288.

E. Schunck i L. M. 26) Ueber einen in den Rebenblättern vorkommenden Farbstoff. Ber. 1894. 487.

E. Schunck i L. M. 27) Zur Kenntniss der Anthrachinonoxime Ber. 1894. 2125.

— 28) Zur Kenntniss der Carminsäure Ber. 1894. 2979.

— 29) Zur Kenntniss des Naphtazarins und über die Bildung der Naphtocyaninsäure. Ber. 1894. 3462.

— 30) Studien über Datiscin und seine Spaltungsproducte. Liebigs Annalen 277. 261.

E. Schunck i L. M. 31) Zur Chemie des Chlorophylls. Liebigs Annalen 278. 229.

— 32) Ueber die Einwirkung von Brom auf Datiscetin. Liebigs Annalen 278. 346.

— 33) Studien über einige natürliche Zuckerarten. Liebigs Annalen 278. 349.

— 34) Notes en madder colorings matters. Journal of the Chemical Society London 1894. 182.

L. M. 35) Ueber Racemie. Ber. d. deutschen chem. Gesellsch. 1895. 1611.

— 36) Zur Constitution der Glucosyde und der Glucose. Ber. 1895. 1622.

E. Sch. i L. M. 37) Zur Kenntniss der rothen Isomeren des Indigotins und über einige Derivate des Isatins. Ber. 1895. 539.

— 38) Zur Kenntnis der rothen Isomeren Indigotins und über einigen Derivate der Isatins II. Berichte 1895. 2525.

— 39) Zur Chemie des Chlorophylls. Liebigs Annalen 284. 81.

L. M. 40. Zur Kentniss des Isatins Ber. 1896. 1030.

E. Sch. i L. M. 41) Zur Kenntniss des Isatins. Ber. 1896. 194.

— 42) Zur Chemie des Chlorophylls. Berichte 1896. 1347.

E. Schunck i L. M. 43. Zur Chemie des Chlorophylls. Liebig Annalen 288, 209.

— L. M. 44. Zur Chemie des Chlorophylls. Liebigs Annalen 290, 306.

Karol Władysław Rothert, Dr. botaniki, Profesor zw. botaniki i Dyrektor oddziału fizyologicznego Gabinetu botanicznego na Uniwersytecie w Charkowie. Wybrany dnia 2 maja 1899 [1]).
Charków, Uniwersytet.

45. Some derivative of anthrayuinone. Journal of the chem. Society 69 68.

L. M. 46. Synteza cukru trzcinowego. Rozpr. Akademii Umiejętności. 1896.

— 47. Studyum nad związkiem O'Neilla. Rozpr. Akademii Umiejętności. 1898.

— 48. Gosypol składnik nasion bawełny. Rozpr. Akademii Umiejętności 1898.

— 49. Zur Chemie des Chlorophylls. Journal für practische Chemie 57. 330.

— 50. Zur Chemie des Chlorophylls. Journal für practische Chemie 59. 22.

— 51. Untersuchungen über Chlorophyll und seine Derivate. Botanisches Centralblatt XX Nr. 33/34.

— 52. Ueber Gosypol ein Bestandtheil der Baumwollsamen. J. fur practische Chemie 1899. 84.

L. M. i L. G. Radcliffe 53. Zur Kenntniss des Isatins. Ber. 1899. 1899.

L. M. i L. G. R. 54. Note on the constitution of indican and some derivatives of indigotin. Journal of the Society of Chem. Industry 1898. 430.

M. M. i L. G. R. 55. Zur Kentniss des Indigotins. Journal für practische Chemie 1898. 102.

L. M. 56. Fortschritte und Rüchschritte auf dem Gobiet der Chlorophyllforschung. Chemiker Zeitung 1899. Nr. 68.

L. M. 57. Zur Tautomeriefrage des Isatins. Journal für practische Chemie 67. 407.

— 58. Die Chemie des Chlorophylls. Hamburg i Lipsk 1895.

[1]) Karol Władysław Rothert, ur. w Wilnie w r. 1863. Uczęszczał do gimnazyum w Rydze. Studya uniwersyteckie odbywał w Dorpacie, gdzie też w r. 1885 otrzymał stopień magistra botaniki. Dalsze studya odbywał w uniwersytetach w Strasburgu, Paryżu i Petersburgu. W r. 1889 został mianowany docentem na Uniwersytecie w Kazaniu, gdzie wykładał anatomię i fizyologię roślin. W r. 1893 otrzymał stopień doktora botaniki na Uniwersytecie w Kijowie. W r. 1896 mianowany nadetatowym profesorem botaniki w Uniwersytecie kazańskim. W r. 1897 mianowany nadzwyczajnym profesorem botaniki, a następnie zwyczajnym na Uniwersytecie w Charkowie. Wykłada również anatomię i fizyologię roślin.
Ogłosił drukiem:

1. Vergleichend-anatomische Untersuchungen über die Differenzen

Józef Kniaź Puzyna, Dr. filozofii, Profesor p. z. matematyki w Uniwersytecie lwowskim, Członek c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyal. i realnych we Lwowie. Wybrany dnia 17 maja 1900[1]).

Lwów, ul. Długosza 11a.

im primären Bau der Stengel und Rhizome, nebst allgemeinen Betrachtungen histologischen Inhalts. Dorpat 1885.

2. Rozwój zarodni u grzybów z rodziny Saprolegnjowatych (Rozpr. Wydz. mat.-przyr. Kraków. 1887). To samo uzupełnione po niemiecku w Cohn's Beiträge zur Biologie der Pflanzen. 1891.
3. Kurs fizyologii rastienij. Czast' I: Fiziczeskaja fizjologia (Kazań, 1891).
4. Ueber Sclerotium hydrophilum, einen sporenlosen Pilz. Mit 1 Doppeltafel. (Botan. Zeitung 1892, Nr. 20—28).
5. Uber die Fortpflanzung des heliotropischen Reizes (Berichte der Deutsch. Botan. Gesellschaft, 1892).
6. Ueber Heliotropismus. (Cohn's Beiträge z. Biologie d. Pflanzen, 1894.
7. Die Streitfrage über die Function der Wurzelspitze. Eine kritische Literaturstudie. (Flora, 1894, Ergänzungsband).
8. Ueber das Schicksal d. Cilien bei d. Zoosporen d. Phycomyceten. Mit 1 Tafel. (Ber. d. D. Botan. Gesellschaft, 1894).
9. Anatomja rastitielnoj klietki. (Kazań, 1895).
10. Eine neuere Theorie der Mechanik der Reizkrümmungen pflanzlicher Organe. (Biologisches Centralblatt, 1895). — Krytyka pracy Kohl'a: „Die Mechanik der Reizkrümmungen".
11. Ueber d. Gallen der Rotatorie Notommata Warnecki auf Vaucheria Walzi. Mit 2 Tafeln. (Pringsheim's Jahrbücher für wissenchs. Botanik, 1896).
12. Anatomja rastitielnych tkaniej. Kazań, 1897.
13. Einige Bemerkungen zu Arthur Meyer's Untersuchungen über die Stärkekörner. (Berichte d. Botan. Gesellschaft, 1897).
14. O budowie błony naczyń roślinnych. Z 2 podwójnemi tablicami. (Rozpr. Wydz. mat.-przyr., Kraków, 1899).

Nadto liczne inne artykuły, sprawozdania i recenzye.

[1]) **Józef Kniaź Puzyna**, ur. w r. 1856 w Galicyi. Studya odbywał na Uniwersytetach we Lwowie i Berlinie. Stopień doktora filozofii uzyskał na Uniwersytecie we Lwowie i tamże w r. 1885 habilitował się jako docent. W r. 1889 został mianowany profesorem nadzwyczajnym, a w r. 1892 zwyczajnym matematyki w Uniwersytecie lwowskim. W roku szkolnym 1894/5 obrany był dziekanem Wydziału filozoficznego.

Ogłosił drukiem:

1. O pozornie dwuwartościowych określonych całkach podwójnych (Pam. Wydz. mat.-przyr. IX).

Kazimierz Żorawski, Dr. filozofii, Profesor p. z. matematyki i Dyrektor seminaryum matemat. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek c. k. Komisyi egzamin. na nauczycieli szkół średnich. Wybrany dnia 17 maja 1900 [1]).

Kraków, Straszewskiego 5.

---

2. O zastosowaniu uogólnionych form interpolacyjnych Lagrange'a (Tamże, XIV).
3. O tak zwanych miejscach skupienia i ich zastosowaniu w analizie (Muzeum IV, 1888).
4. Z analizy (Tamże).
5. O pewnem twierdzeniu F. Foliego (Pam. Wydz. mat.-przyr. XVII).
6. Prof. Wawrzyniec Żmurko; jego życie i dzieła (Kosmos XIV—1899).
7. Kilka uwag z ogólnej teoryi krzywych algebraicznych (Rozpr. Wydz. mat.-przyr. XXII(.
8. Ueber den Laguerre'schen Rang einer eindeutigen analytischen Funktion mit unendlich vielen Nullstellen (Monatshefte für Math. u. Phys. III. Wien 1892).
9. O wartościach funkcyi analitycznej na okręgach współśrodkowych z kołem zbieżności jej elementu (Rozpr. Wydz. mat.-przyr. XXVI).
10. Z teoryi n-krotnych całek określonych (Prace mat.-fiz. IV, Warszawa).
11. O rozwinięciach zbieżnych w krzywych Cassini'ego (Tamże V).
12. Ueber eine metodische Bildung der analytischen Ausdrucke $\Sigma f_\nu(x)$, $\Sigma f_\nu(x_1 4)$ von constanten Werthen (Monatshefte für Math. u. Phys. V. Wien).
13. Nota o nierówności: $g - a_0$. (Prace mat. fiz. IV. Warszawa).
14. Do teoryi szeregów postępowych (Roz. Wydz. mat.-przyr. XXXI).
15. O twierdzeniu upraszczającem obliczanie czynników wykładniczych w Weierstrassowej teoryi funkcyj eliptycznych (Prace mat.-fiz. X. Warszawa).
16. Teorya funkcyj analitycznych, T. I i II. Lwów 1898—1900.

[1]) Kazimierz Żorawski, ur. w r. 1866 w Królestwie Polskiem. Studya odbywał na Uniwersytetach w Warszawie, Lipsku i Getyndze. Stopień doktora filozofii otrzymał w Lipsku. Habilitował się na docenta matematyki w Szkole politechnicznej we Lwowie w r. 1892, a w Uniwersytecie Jagiellońskim w r. 1893. W r. 1895 został mianowany nadzwyczajnym a w r. 1898 zwyczajnym profesorem matematyki w Uniwersytecie Jagiellońskim.

Ogłosił drukiem:

1. O pewnem odkształceniu powierzchni (Rozpr. Wydz. mat.-przyr. XXIII). Toż po niemiecku: Ueber Biegungsinvarianten. Eine

†

ZMARLI:

Włodzimierz hr. Dzieduszycki, Członek korespondent Wydziału matematyczno-przyrodniczego od r. 1888; zmarł we Lwowie 17 września 1899.

Edward Rittner, Członek czynny krajowy Wydziału historyczno-filozoficznego od r. 1881; zmarł w Wiedniu dnia 27 września 1899.

Anwendung der Lie'schen Gruppentheorie (Acta mathematica, t. XVI. Stockholm 1891).

2. O całkowaniu układów równań różniczkowych cząstkowych rzędu pierwszego liniowych i jednorodnych z jedną zmienną zależną (Prace mat.-fiz. III. Warszawa).
3. Uzupełnianianie ciągłych grup przekształceń (Rozpr. Wydz. mat.-przyr. t. XXIV).
4. Niezmienniki różniczkowe pewnej nieskończonej ciągłej grupy przekształceń (tamże, t. XXIV).
5. Przyczynek do teoryi zamiany zmiennych w równaniach różniczkowych zwyczajnych rzędu pierwszego (tamże, t. XXVI).
6. O zbieżności iteracyj (tamże, XXVI).
7. Drobne przyczynki do teoryi przekształceń i jej zastosowań (tamże, t. XXVI).
8. O pochodnych nieskończenie wielkiego rzędu (tamże, t. XXVI).
9. O szeregach odwracających (Prace mat.-fiz. V. Warszawa).
10. Iteracye i szeregi odwracające (Rozpr. Wydz. mat.-przyr. t. XXIX).
11. O linii wskazującej krzywiznę powierzchni (tamże, t. XXIX).
12. O wielkościach zasadniczych ogólnej teoryi powierzchni (tamże), t. XXVIII).
13. O całkach niezmiennych ciągłych grup przekształceń (tamże, t. XXVIII).
14. O pewnych związkach w teoryi powierzchni (tamże, t. XXVIII.
15. O całkowaniu pewnej kategoryi równań różniczkowych zwyczajnych rzędu trzeciego (tamże, t XXXIV).
16. Przyczynek do teoryi nieskończenie małych przekształceń (tamze, XXXIV)
17. O pewnych prądach matematyki współczesnej (Wiadomości matematyczne, t. III, Warszawa).
18. O działalności naukowej Sophusa Liego (tamże, t. III).
19. Przyczynek do geometryi nieskończenie małych przekształceń (Rozpr. Wydz. mat.-przyrod t. XXXVII).
20. O zbieżności szeregów odwracających (tamże, t. XXXVII).

Stosław Łaguna, Członek czynny zagraniczny Wydziału historyczno-filozoficznego, od r. 1898; zmarł w Warszawie, dnia 28 kwietnia 1900.

PODCZAS DRUKU „ROCZNIKA“ ZMARLI:

Władysław Łuszczkiewicz, Członek czynny krajowy Wydziału filologicznego od r. 1873; zmarł w Krakowie dnia 23 maja 1900.

Władysław Wisłocki, Członek czynny krajowy Wydziału filologicznego od r. 1880; zmarł w Krakowie dnia 4 czerwca 1900.

Poczet Członków nadzwyczajnych:

Maciej Leon Jakubowski, Dr. medycyny i chirurgii, Magister położnictwa, Kawaler ces. austr. orderu Żel. Kor. III kl., Prof. p. z. pedyatryi, Dyrektor kliniki chorób dziecięcych na Uniw. Jagiell., Członek honorowy i b. Prezes Tow. lekarskiego krakowskiego, Członek Tow. lekarzy galic. we Lwowie, b. Prezydent Izby lekarskiej zach. galicyjskiej w Krakowie.
Kraków, Podwale 10.

Władysław Ściborowski, Dr. medycyny i chirurgii, Kawaler orderu Franciszka Józefa, Członek czynny i b. Prezes Tow. lekarskiego krakowskiego i Komisyi balneologicznej, Członek korespondent Tow. lekarzy gal. we Lwowie, Tow. lekarskiego w Warszawie, Tow. medyko-chirurgicznego w Wilnie i Tow. lekarzy polskich w Kamieńcu, Prezes Towarzystwa Dobroczynności w Krakowie, Lekarz zakładowy w Szczawnicy.
Kraków, ulica Wolska 14.

Aleksander Stopczański, Dr. med., Prof. p. z. chemii lekarskiej, zarządzający zakładem chemii lekarskiej na Uniwersytecie Jagiell, Członek koresp. Tow. lek. w Warszawie, przysięgły chemik sądowy.
Kraków, Piaski ad Grzegórzki 12.

WYKAZ
STAŁYCH KOMISYJ AKADEMICKICH.

A) Na Wydziale filologicznym.

I. Komisya historyi sztuki.

Przewodniczący:

Maryan Sokołowski [1])

Sekretarz:

Feliks Kopera.

Członkowie:

Jan Bołoz Antoniewicz (Lwów)
Oswald Balzer (Lwów)
Władysław Bartynowski
Matias Berson (Warszawa)
Ks. Józef Bilczewski (Lwów)
Ferdynand Bostel (Lwów)
Ks. A. Brykczyński (Goworów, pow. Ostrołęcki)
Adam Chmiel
Wilhelm Creizenach
X. Stan. Chodyński (Włocławek)
Aleksander Czołowski (Lwów)
Ludwik Ćwikliński (Mwów)
Włodzimierz Demetrykiewicz
Wojciech hr. Dzieduszycki (Jezupol, Galicya)
Józef Dziekoński (Warszawa)
Herman Ehrenberg (Królewiec)
Walery Eljasz
Wacław Fiedorowicz (Witebsk)
Ks. Jan Fijałek (Lwów)
Ludwik Finkel (Lwów)
Wojciech Gerson (Warszawa)
Konstanty Górski

[1]) Niewymienienie miejsca pobytu oznacza Kraków.

Zygmunt Hendel
Aleksander Janowski (Warszawa).
Aleksander Jelski (Zamość, gub. mińska)
Antoni Karbowiak
Wojciech Kętrzyński (Lwów)
Jerzy Kierzkowski (Sanok)
Feliks Kopera
Tadeusz bar. Konopka
Stanisław Krzyżanowski
Leonard Lepszy
Andrzej ks. Lubomirski (Lwów)
Władysław Łoziński (Lwów)
Gustaw bar. Manntouffel (Ryga)
Jerzy hr. Mycielski
Sławomir Odrzywolski
Julian Paguczewski
Fryderyk Papée (Lwów)
Edward Pawłowicz (Lwów)
Ks. Antoni Petruszewicz (Lwów)
Franciszek Piekosiński
Karol Potkański
Antoni Prochaska (Lwów)
Władysł. Przybysławski (Uniż, p. Czernerlice).
Władysław Rebczyński (Lwów)
Witold Rubczyński (Rawa ruska)
Stanisław Smolka
Maryan Sokołowski
Tadeusz Stryjeński
Izydor Szaraniewicz (Lwów)
Jan hr. Szeptycki (Przyłbice)
Stanisław Tomkowicz
Floryan Trawiński (Paryż)
Bolesław Ulanowski
Maryan Wawrzeniecki (Warszawa)
Ludwik Wierzbicki (Stanisławów)
Konst. Wojciechowski (Warsz.)
Stanisław Wyspiański
Józef Zieliński (Łążyn)
Teodor Ziemięcki

Członkowie lwowscy Komisyi historyi sztuki stanowią osobne grono pod przewodnictwem czł. Władysława Łozińskiego.

II. Komisya językowa.

Przewodniczący:

Jan Baudouin de Courtenay

Zastępca przewodniczącego:

Jan Bystroń

Sekretarz:

Jan Rozwadowski

Członkowie:

Samuel Adalberg (Berlin)
Karol Appel (Warszawa)
Jan Baudouin de Courtenay
Eryk Berneker (Berlin)

Gerson Blat (Brody)
Wilhelm Bruchnalski (Lwów)
Aleksander Brückner (Berlin)
Jan Bystroń
Stanisław Ciszewski (Warszawa)
Ludwik Ćwikliński (Lwów)
Bolesław Erzepki (Poznań)
Karol Estreicher
Michał Janik (Cieszyn)
Antoni Kalina (Lwów)
Jan Karłowicz (Warszawa)
Maksymilian Kawczyński
Ks. Romuald Koppens (Chyrów)
Władysław Kosiński
Franciszek Krček (Lwów)
Antoni Kryński (Warszawa)
Jan Leciejewski (Lwów)
Hieronim Łopaciński (Lublin)
Jan Łoś (Petersburg)
Antoni Małecki (Lwów)
Adam Miodoński
Kazimierz Morawski
Ernest Muka (Freiberg)
Władysław Nehring (Wrocław)
Kazimierz Nitsch
Piotr Parylak (Cieszyn)
Zygmunt Paulisz (Tarnów)
Aleksander Petrow (Wierchnieoziernoje)
Franciszek Piekosiński
Roman Pilat (Lwów)
Karol Potkański
Stanisław Ptaszycki (Petersburg)
Stefan Ramułt (Lwów)
Józef Rostafiński
Jan Rozwadowski
Stanisław Różniecki (Petersburg)
Józef Tretiak
Bolesław Ulanowski
Jan Werchratski (Lwów)
Roman Zawiliński

III. Komisya do badań w zakresie historyi literatury i oświaty w Polsce.

Przewodniczący:
Kazimierz Morawski

Sekretarz:
Józef Tretiak

Członkowie:

Józef Bieliński (Kara Kała)
Michał Bobrzyński (Lwów)
Wilhelm Bruchnalski (Lwów)
Zygmunt Celichowski (Kórnik)
Bronisław Chlebowski (Warszawa)

Wilhelm Creizenach
Bronisław Czarnik (Lwów)
Wiktor Czermak
Jan Czubek
Maryan Dubiecki
Bolesław Erzepki (Poznań)
Karol Estreicher
Ludwik German (Lwów)
Bronisław Gubrynowicz (Lwów)
Konstanty Górski
Horneli Heck (Lwów)
Józef Kallenbach (Fryburg w Szwajcaryi)
Antoni Karbowiak
Franciszek Karliński
Maksymilian Kawczyński
Ks. Władysław Knapiński
Zbigniew Kniaziołucki
Józef Korzeniowski (Lwów)
Bronisław Kruczkiewicz (Lwów)
Leon Kulczyński
Antoni Mazanowski (Podgórze)
Kazimierz Morawski
Ks. Stefan Pawlicki
Karol Petelenz (Stryj)
Roman Plenkiewicz (Warszawa)
Józef Rostafiński
Stanisław Siedlecki
Stanisław Smolka
August Sokołowski
Maryan Sokołowski
Stanisław hr. Tarnowski
Stanisław Tomkowicz
Józef Tretiak
Bolesław Ulanowski
Stanisław Windakiewicz
Wincenty Zakrzewski
Roman Zawiliński
Maryan Zdziechowski
Teofil Ziembicki

B) Na Wydziale historyczno-filozoficznym.

I. Komisya historyczna.

Przewodniczący i Dyrektor Zbiorów i wydawnictw:
Wincenty Zakrzewski.

Zastępca Przewodniczącego:
Stanisław Smolka

Sekretarz:
Wiktor Czermak

Członkowie:

Władysław Abraham (Lwów)
Oswald Balzer (Lwów)
Michał Bobrzyński (Lwów)
Ferdynand Bostel (Lwów)
W. A. Bruchnalski (Lwów)
Ks. Julian Bukowski

Zygmunt Celichowski (Kórnik)
Adam Chmiel
Ks. Władysław Chotkowski
Michał Chyliński
Ludwik Ćwikliński (Lwów)
Bronisław Czarnik (Lwów)
Wiktor Czermak
Aleksander Czołowski (Lwów)
Adam Darowski (Rzym)
Bronisław Dembiński (Lwów)
Hubert Ermisch (Drezno)
Karol Estreicher
Ks. Jan Fijałek (Lwów)
Ludwik Finkel (Lwów)
Zygmunt Gloger (Jeżów)
Ks. Tadeusz Gromnicki
Ludwik Grossé (Wielkie, poczta Kurów, Król. Polskie)
Alfred Halban (Czerniowce)
Waleryan Heck
Aleksander Hirschberg (Lwów)
Wojciech Kętrzyński (Lwów)
Franciszek Kluczycki
Ks. Władysław Knapiński
Zbigniew Kniaziołucki
Feliks Koneczny
Józef Korzeniowski (Lwów)
Aleksander Kraushar (Warsz.)
Stanisław Krzyżanowski
Ludwik Kubala (Lwów)
Ks. Stanisław Kujot (Grzybno)
Saturnin Kwiatkowski (Wiedeń)
Jan Leniek (Tarnów)
Józef Lekszycki (Poznań)
Antoni Lorkiewicz (Stanisławów)
Ks. Jan Łukowski (Gniezno)
Maurycy Maciszewski (Tarnopol)
Antoni Małecki (Lwów)
Kazimierz Morawski
Jerzy hr. Mycielski
Fryderyk Papée (Lwów)
Alfred Parczewski (Kalisz)
Maksymilian Perlbach (Halle)
Ks. Ant. Petruszewicz (Lwów)
Franciszek Piekosiński
Roman Pilat (Lwów)
Karol Potkański
Antoni Prochaska (Lwów)
Stan. Ptaszycki (Petersburg)
Kaz. Pułaski (Kamieniec Polski)
Zygmunt Radzimiński (Siwki)
R. Reicke (Królewiec)
Karol Reifenkugel (Czerniowce)
Henryk Sawczyński (Lwów)
Aleksander Semkowicz (Lwów)
Stanisław Smolka
August Sokołowski
Maryan Sokołowski
Izydor Szaraniewicz (Lwów)
Alojzy Szarłowski
Stanisław hr. Tarnowski
Józef Tretiak
Bolesław Ulanowski
Kazimierz Waliszewski (Paryż)
Stanisław Windakiewicz
Tadeusz Wojciechowski (Lwów)
Józef Wolff (Warszawa)
Wincenty Zakrzewski.

II. Komisya prawnicza.

Przewodniczący:
Fryderyk Zoll

Sekretarz:
Bolesław Ulanowski

Członkowie:

Władysław Abraham (Lwów)	Stanisław Krzyżanowski
Michał Bobrzyński (Lwów)	Kazimierz Laskowski
Tadeusz Bresiewicz	Juliusz Leo
Józef Brzeziński	Julian Makarewicz
Leon Cyfrowicz	Józef Milewski
Włodzimierz Czerkawski	Julian Prus Morelowski
Maciej Czyszczan	Franciszek Piekosiński
Stanisław Estreicher	Józef Rosenblatt
Ksawery Fiebich	Michał Roztworowski
Piotr Górski	Wincenty Tarłowski
Alfred Halban (Czerniowce)	Bolesław Ulanowski
Leopold Jaworski	Alojzy Winiarz (Lwów)
Franciszek Kasparek	Stanisław Wróblewski
Józef Kleczyński	Ignacy Zborowski
Edmund Krzymuski	Fryderyk Zoll
Adam Krzyżanowski	Fryderyk Zoll (iun.)

C) Na Wydziale matem.-przyrodniczym.

I. Komisya fizyograficzna.

Przewodniczący:
Sczęsny Kreutz

Sekretarz:
Władysław Kulczyński

Członkowie:

Leopold Adametz (Wiedeń)	Franciszek Bartonec (Sierssa)
Ernest Bandrowski	Andrzej Batycki (Staremiasto)

Lud. Birkenmajer (Czernichów)
Jan Blauth (Lwów)
Franciszek Błocki (Lwów)
Franciszek Błoński (Spiczyńce, p. Lipowiec, gub. kijowska).
Kazimierz Bobek
Józef Maryan Bocheński
Zygmunt Bośniacki (San Giuliano pod Pisą)
Julian hr. Brunicki (Podhorce)
Andrzej Bryk (Chyrów)
Józef Brzeziński
Odo Bujwid
Franciszek Chłapowski (Poznań)
Andrzej Chramiec (Zakopane)
Stanisław Chrząszczewski
Edward Claus (Żywiec)
Napoleon Cybulski
Emil Dunikowski (Lwów)
Henryk Dziedzicki (Warszawa)
Czesław Dziekoński (Iwonicz)
Józef Dzięddzielewicz (Lwów)
B. Eichler (Międzyrzec, guber. siedlecka)
Zygmunt Fischer
Wilhelm Friedberg (Rzeszów)
Tadeusz Garbowski
Ks. Ant. Głodziński (Tarnopol)
Walenty Głowiński (Jarosław)
Emil Godlewski
Stanisław Goliński
Józef Grzybowski
Leon Guńkiewicz (Wadowice)
Bronisław Gustawicz
Roman Gutwiński (Podgórze)
Franciszek Hahn (Bochnia)
J. Hawrysiewicz (Ożydów, Galic.)
Leopold Jacobi (Pilzno)
Edward Janczewski
Stefan Jentys
Franciszek Kamieński (Odessa)
Franciszek Karliński
Andrzej Kędzior (Lwów)
Waleryan Klecki
Stan. Klemensiewicz (Lwów)
Mikołaj Kobryn (Turka)
Karol Kolbenheyer (Bielsk)
Stan. Kontkiewicz (Dąbrowa)
Michał Kornella (Jasło)
Szczęsny Kreutz
Władysław Kulczyński
Wacław Laska (Lwów)
Lew Lemoch (Stryj)
Henryk Lgocki (Częstochowa)
Władysław Lubomęski
Michał Łempicki (Sielce)
Jarosław Łomnicki (Kołomyja)
Maryan Łomnicki (Lwów)
Ks. Jan Markow (Smolnik ad Baligród)
Władysław Montresor (Kozin)
Fr. hr. Mycielski (Wiśniowa)
Julian Niedźwiecki (Lwów)
Leon Nowakowski (Czernichów)
Aleksander Nowicki
Fran. Nowosielski (Stanisławów)
Karol Olszewski
Stanisław Olszewski (Lwów)
Józef Paczowski (Cherson)
Józef Mikułowski-Pomorski (Dublany)
Stan. Przybyłowski (Krzyworówna w Galicyi)
Mar. Raciborski (Buitenzorg)

Bronisław Radziszewski (Lwów)
Antoni Rehman (Lwów)
Józef Rostafiński
Maurycy Rudzki
Michał Rybiński
Władysław Satke (Tarnopol)
Fryderyk Schillo (Rytro)
Władysław Ściborowski
Józef Siemiradzki (Lwów)
Tadeusz Sikorski
Tomasz Słomski (Kołomyja)
Jan Snieżek (Tarnów)
Zygmunt Sobolewski (Kołomyja)
Gustaw Steingraber
Stefan Stobiecki
Leon Syroczyński (Lwów)
Władysław Szajnocha
Jan Sznabl (Warszawa)
Jan Sztolcman (Warszawa)
Kazimierz Szulc (Dublany)
Wawrzyniec Teisseyre (Lwów)
Franciszek Tomaszewski (Sambor)
Jan Trejdosiewicz (Warszawa)
Władysław Tyniecki (Lwów)
Wiktor Uhlig (Praga)
Henryk Walter
Jan Werchratski (Lwów)
Daniel Wierzbicki
Antoni Wierzejski
Tad. Wiśniowski (Lwów)
August Witkowski
Eustachy Wołoszczak (Lwów)
Józef Wyczyński (Truskawiec)
Józef Zaborski (Obertyn)
Józef Zagórski (Przemyśl)
Hugo Zapałowicz (Lwów)
Stanisław Zaręczny (Wiedeń)
Bron. Znatowicz (Warszawa)
Rudolf Zuber (Lwów)
Czesław Zubrzycki (Rzeszów)
K. Żukowski (Podmonasterek)

Prace tej Komisyi są rozdzielone na 5 sekcyj pod kierunkiem; 1) *meteorologiczna*, prof. Karlińskiego; 2) *geologiczna*, prof. Kreutza; 3) *botaniczna*, prof. Rostafińskiego; 4) *zoologiczna*, prof. Kulczyńskiego; 5) *rolnicza*, prof. Godlewskiego.

II. Komisya antropologiczna.

Przewodniczący:

Napoleon Cybulski

Sekretarze:

Władysław Demetrykiewicz. Roman Zawiliński.

Członkowie:

Jan Baudouin de Courtenay
Jan Biela (Drohobycz)
Piotr Bieńkowski
Gerson Blatt (Brody)
Jan Buszek
Franciszek Bylicki

Jan Bystroń
Stan. Ciszewski (Warszawa)
Napoleon Cybulski
Adolf Černý (Hradec Kralowe)
Włodzimierz Demetrykiewicz
Tadeusz Dowgird (Plenborg, gub. Kowieńska)
Władysław Dybowski (Niańków na Litwie)
Michał Federowski (Podol, gub. wileńska)
Zygwunt Gloger (Jeżów)
Józef Grejnert (Częstochowa)
Michał Greim (Kamieniec Podolski)
Wojciech Grzegorzewicz (Stryj)
Bronisław Gustawicz
Henryk Hoyer
Julian Talko-Hryncewicz (Troickosawsk, Syb. wsch.)
Jan Karłowicz (Warszawa)
Józef Kleczyński
Klemens Koehler (Poznań)
Władysław Kosiński
Kazimierz Kostanecki
Władysław Kryże (Warszawa)
Ludwik Krzywicki (Warszawa)
Leonard Lepszy
Erazm Majewski (Warszawa)
Leonard Masing (Dorpat)
Karol Mátyás (Tarnobrzeg)
Ernest Muka (Freiberg w Saksonii)
Czesław Neymann (Winnica)
Zygm. Noskowski (Warszawa)
Wład. Olechnowicz (Lublin)
Tadeusz Pilat (Lwów)
Bolesław Popowski (Winnica)
Karol Potkański
Wład. Przybysławski (Uniż)
Zygmunt Radzimiński (Siwki)
Jan Rozwadowski
Józef Rostafiński
Edward Rulikowski (Lachny)
Jerzy Sauerwein (Banteln w Hanowerze)
Władysław Ściborowski
Ks. Wład. Siarkowski (Kielce)
Ludwik Stieda (Królewiec)
Jan Świętek
Włodzimierz Tetmajer
Józef Tretiak
Maryan Udziela (Janów)
Seweryn Udziela (Wieliczka)
Piotr Umiński
Zyg. Wierzchowski (Sambor)
Zygmunt Wolski (Warszawa)
Adam Zakrzewski (Warszawa)
Roman Zawiliński
Michał Żmigrodzki (Sucha)

Stacya Naukowa w Paryżu.

Biblioteka Polska (6. Quai d'Orléans).

— — —

Komitet miejscowy: Teodor Jełowicki, przewodniczą
Władysław Mickiewicz, sekretarz; Adolf d'Avril, O. I
dwik Lescoeur, Gustaw Pawłowski, Józef Rustey.
Adjunkt: *Vacat.*
Zastępca Adjunkta: Daniel Śliwicki.

BIBLIOTEKA.

Bibliotekarz: Dr. Stanisław Windakiewicz.

BIURO AKADEMII.

(Według §. 23. Statutu Biuro znajduje się pod zarządem Sekretarza Generalnego).

(Godziny urzędowe od god. 10—1).

SKŁAD:

Adjunkt: Dr. Feliks Kopera.
Podskarbi: Wilibald Śleczkowski.
Rachmistrz: Bolesław Antoniewicz.
Dyurniści: Józef Rydel i Jan Pęcak.
Woźny: Ludwik Słowiński.

Sprzedaż wydawnictw powierzoną ma:

Księgarnia Spółki Wydawniczej Polskiej w Krakowie (Pałac Spiski).

POSIEDZENIE PUBLICZNE
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

dnia 18 maja 1900.

PRZEMÓWIENIE

JEGO EKSCELLENCYI ZASTĘPCY PROTEKTORA

Dra JULIANA DUNAJEWSKIEGO.

Jak corocznie — tak i dzisiaj zebraliście się Szanowni Członkowie Akademii, aby wysłuchać sprawozdania Waszego zarządu i uzyskać w ten sposób przegląd tego, co w ostatnim roku zdziałano.

Nietylko my tutaj obecni, ale jak sądzę, całe wykształcone społeczeństwo oczekuje z zajęciem tego sprawozdania.

Nauka wywiera na życie społeczne tak wielki, można powiedzieć, coraz większy wpływ, iż śledzenie jej postępów i zaznajamianie się z temi zdobyczami, które świat naukowy składa co roku do wspólnego skarbca umysłowych zasobów narodu, staje się potrzebą coraz to szerszych kół społeczeństwa.

I niewątpliwie, każdy nawet najdrobniejszy wysiłek na tem polu, nie pozostaje bez związku z ogólnym rozwojem cywilizacyi i ma swoją wagę i doniosłe znaczenie dla przyszłości.

Stacya Naukowa w Paryżu.

Biblioteka Polska (6. Quai d'Orléans).

Komitet miejscowy: Teodor Jełowicki, przewodniczący: Władysław Mickiewicz, sekretarz; Adolf d'Avril, O. Ludwik Lescoeur, Gustaw Pawłowski, Józef Rusteyko.

Adjunkt: *Vacat.*

Zastępca Adjunkta: Daniel Śliwicki.

BIBLIOTEKA.

Bibliotekarz: Dr. Stanisław Windakiewicz.

BIURO AKADEMII.

(Według §. 23. Statutu Biuro znajduje się pod zarządem Sekretarza Generalnego).

(Godziny urzędowe od god. 10—1).

SKŁAD:

Adjunkt: Dr. Feliks Kopera.
Podskarbi: Wilibald Śleczkowski.
Rachmistrz: Bolesław Antoniewicz.
Dyurniści: Józef Rydel i Jan Pęcak.
Woźny: Ludwik Słowiński.

Sprzedaż wydawnictw powierzoną ma:
Księgarnia Spółki Wydawniczej Polskiej w Krakowie (Pałac Spiski).

POSIEDZENIE PUBLICZNE

AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

dnia 18 maja 1900.

III.

Sprawozdanie Sekretarza generalnego

z czynności Akademii

od maja 1899 r. do maja 1900 r.

— — —

Na wczorajszem walnem zebraniu Akademia dokonała następujących wyborów:

Na Wydziale filologicznym wybrano: członkiem czynnym krajowym Prof. Dra Józefa Tretiaka w Krakowie, członkami korespondentami: ks. Prof. Dra Józefa Bilczewskiego we Lwowie, Prof. Marina Drinowa w Charkowie, Dra Wincentego Lutosławskiego w Krakowie, Prof. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie, Prof. Dra Zygmunta Wintera w Pradze.

Na Wydziale historyczno-filozoficznym wybrano: członkiem czynnym krajowym Prof. Dra Oswalda Balzera we Lwowie, członkami czynnymi zakrajowymi: Prof. Dra Jarosława Golla i Prof. Dra Emila Otta w Pradze, członkami korespondentami: Prof. Dra Bronisława Dembińskiego i Prof.

Dra Ludwika Finkla we Lwowie, Prof. Jana Linniczenkę w Odessie.

Na Wydziale matematyczno-przyrodniczym wybrano: członkiem czynnym krajowym: Prof. Dra Władysława Natansona w Krakowie, członkami czynnymi zagranicznymi: Profesora Dra Juliusza Wilhelma Brühla w Heidelbergu i Prof. Piotra Pawła Dehérain w Paryżu, członkami korespondentami: Prof. Dra Józefa Kniazia Puzynę we Lwowie, Dra Maryana Raciborskiego w Buitenzorg (Jawa) i Prof. Dra Kazimierza Żorawskiego w Krakowie.

Wybory pp. Drinowa. Lutosławskiego, Łopacińskiego, Linniczenki, Brühla i Dehérain'a, jako obcych poddanych, będą podane do zatwierdzenia Jego Ces. i Król. Apostolskiej Mości.

W ciągu ubiegłego roku Najjaśniejszy Pan raczył najmiłościwiej zatwierdzić wybory członków korespondentów zagranicznych pp. Wł. Rotherta i L. Marchlewskiego, oraz wybór Prezesa Akademii J. Eks. St. hr. Tarnowskiego i Wiceprezesa Radcy Dworu F. Zolla na trzylecie 1900—1902.

Smutna, jak rzadko, jest kronika nasza żałobna ubiegłego roku; tyle w niej nazwisk, i takich nazwisk. Pożegnaliśmy tego, który obok Szujskiego najwięcej zaskarbił sobie zasług wobec Akademii, którego pamięć na zawsze z jej historyą będzie związana. Ś. p. Józef Majer, Prezes Akademii w pierwszych 18-tu latach jej istnienia, utwierdził silnie podwaliny jej bytu; niełatwo dzisiaj zdać sobie z tego sprawę, czem były w trudnych początkach naszej instytucyi, jego rozum

i doświadczenie, jego ojcowska miłość dla Akademii, niezmordowana zapobiegliwość, jego widnokrąg umysłowy, z równą pieczołowitością obejmujący potrzeby wszystkich gałęzi Akademii. W spuściźnie literackiej Majera naczelne miejsce zajmują dwa dzieła, któremi odrazu, w młodych latach, zdobył sobie głośne imię w polskiej nauce: Fizyologia układu nerwowego i Fizyologia zmysłów, dzieła na swój czas znakomite, odznaczające się doskonałem ugrupowaniem przedmiotu i niepospolitemi zaletami pod względem jasności wykładu. W epoce, w której te dzieła powstały, w roku 1834 i 1837, uczony polski, pracujący w tej gałęzi wiedzy, nie miał pola, ni środków do nowych dociekań, odkryć i zdobyczy; z tego, co stanowiło najżywotniejszą potrzebę owej chwili, Majer wywiązał się świetnie, wzbogacając literaturę naszą pracami, które obejmują całokształt dwóch wielkich gałęzi fizyologii, a w piśmiennictwie każdego narodu chlubne mogłyby zająć miejsce. Późniejsze prace Majera obejmują szeroki zakres badań; należą do antropologii, do historyi Wydziału lekarskiego w Uniwersytecie krakowskim, do literatury fizyografii polskiej; wszystkie służyć mogą za wzór ścisłości i sumienności i trwałą posiadają wartość. Doniosłe też znaczenie ma to wszystko, co Majer zdziałał na polu słownictwa lekarskiego polskiego. Taką to przeszłość naukową mając za sobą, stanął na czele Akademii w 66-tym roku życia, opromieniony zasługami obywatelskiemi rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego w r. 1888; objął jej przewodnictwo, aby jej resztę sił swych poświęcić; ustąpił sędziwym starcem, gdy czuł, że zasób tych sił się wy-

czerpuje. Akademia, pragnąc uczcić pamięć swego Prezesa, utworzyła wieczystą fundacyę jego imienia, a po zgonie oddała mu hołd należny, który we wszystkich ziemiach polskich znalazł wymowny odgłos.

Niebawem po Majerze zgasł w sile wieku ś. p. Edward Rittner. Wielkiej wartości prace z dziedziny prawa kanonicznego zjednały mu zaszczytne imię w nauce, u swoich i u obcych. Uznano go za siłę pierwszorzędną, z katedry Uniwersytetu lwowskiego powołano do Ministerstwa oświaty, gdzie niebawem zajął miejsce szefa sekcyi i na tem stanowisku niespożyte zdobył sobie zasługi wobec kraju i państwa. Przez czas krótki dzierżył w swem ręku kierownictwo Ministerstwa Oświaty, poczem wszedł do gabinetu hr. Badeniego jako minister dla Galicyi. W ostatnich dwóch latach, gdy mu danem było powrócić do zajęć literackich i naukowych, nieuleczalna choroba piersiowa, z którą od dawna walczył, postępowała coraz groźniej i położyła przedwcześnie kres życia tego znakomitego męża. W piśmiennictwie naszem należy mu się wybitne miejsce pomiędzy najznamienitszymi prawnikami polskimi; Akademia zachowa wdzięczną pamięć członka, którym słusznie mogła się chlubić, a zarazem swego gorliwego orędownika, który tak troskliwie i tak skutecznie czuwał nad sprawami polskiej nauki.

Trzeci zmarły, którego zgon odczuło boleśnie całe społeczeństwo, to ś. p. Włodzimierz hr. Dzieduszycki, najszlachetniejszy typ polskiego mecenasa nauki. Wzór obywatela, żywe uosobienie ofiarności, największą z siebie uczynił ofiarę, gdy ujął był w ręce laskę marszałkowską. Wielki ojczyzny miłośnik, całą

duszą ukochał polską ziemię, jej przyrodę, której był znawcą tak wytrawnym, i lud nasz ze wszystkiemi właściwościami jego cech rodzimych, jego obyczaju starego i swojskiej wytwórczości. Trwałym a wspaniałym pomnikiem tej miłości pozostanie Muzeum hr. Dzieduszyckich we Lwowie, dzieło jego życia, potężna dźwignia wszelkich dalszych badań na polu fizyografii i etnografii kraju.

Mało znanym był szerszym kołom ś. p. Stosław Łaguna, nawet w Warszawie, gdzie większą część życia przepędził. Pisał niewiele, cokolwiek jednak wyszło z pod jego pióra, to wszystko zalicza się do najcenniejszych klejnotów w zakresie badań nad historyą prawa polskiego i dziejami Polski wieków średnich. W erudycyi, w znawstwie źródeł nikt mu nie dorównywał; wyjątkowa bystrość pomysłów umiała z nich to wyczytać, czego nikt inny nie dostrzegł. Ilekroć się odezwał, zastawiał towarzyszom zawodu prawdziwą biesiadę naukową, rzucał na każde zagadnienie, które poruszał bogaty promień światła, użyźniający niepospolicie dalsze dociekanie przedmiotu. A tajemnica tej niezwykłej wartości prac ś. p. Łaguny tkwi nietylko w odrębnej, rzadkiej organizacyi jego umysłu, lecz także w niezmiernie rozległej skali jego wiedzy, która sięgała po środki umiejętnego badania z dziedziny dla innych mało dostępne.

Z pośród członków zakrajowych straciliśmy jednego z najzasłużeńszych, ś. p. Henryka Zeissberga. Przed laty był profesorem Uniwersytetu lwowskiego, jeszcze za czasów niemieckiego wykładu. Wolny od wszelkich uprzedzeń narodowych, wziął sobie wówczas

za godło słowa kronikarza Galla: *ne frustra panem polonicum manducarem*, i zwróciwszy się ku badaniom naszych dziejów, dał nam kilka prac niespożytej wartości, między któremi zwłaszcza za dzieło o dziejopisarstwie polskiem wieków średnich szczególnie wdzięczne należy mu się wspomnienie. Później ku innym skierował się przedmiotom, ku nowszym czasom austryackiej historyi, zawsze jednak z ruchem naszym naukowym żywą zachował styczność.

Wydział filologiczny wydał w roku ubiegłym dwa tomy Rozpraw, a mianowicie XXVIII i XXXIX i rozpoczął druk trzech dalszych, XXX, XXXI i XXXII, z których pierwszy, zapełniony wyłącznie pracami prof. L. Sternbacha z zakresu filologii klasycznej jest już na ukończeniu. Do zakresu wydawnictw Wydziału filologicznego z ubiegłego roku należy także T. XVII Bibliografii polskiej Estreichera. Co się tyczy pracy ks. prof. Fijałka p. t. „Mistrz Jakób z Paradyża“, to praca ta, zakrojona pierwotnie na mniejsze rozmiary, wskutek wciąż przybywających materyałów rozrosła się tak znacznie, że druk jej dopiero w bieżącym miesiącu ostatecznie ukończony zostanie. Wreszcie Wydział filologiczny rozpoczął w ubiegłym roku wydawnictwo Słownika gwar polskich, ułożonego przez Dra Jana Karłowicza, i już dwadzieścia siedm arkuszy tego Słownika jest odbitych.

Na posiedzeniach Wydziału filologicznego złożono następujące prace:

Z zakresu historyi języka polskiego, pan Hieronim Łopaciński przesłał komunikat p. t. „Glosa-

ryusz łacińsko-polski z r. 1471", a członek A. Brückner pracę swoją p. t. „O języku Wacława Potockiego, przyczynek do historyi języka polskiego".

Do zakresu historyi literatury i kultury należą prace: p. Z. Celichowskiego „O polskich indeksach ksiąg zakazanych"; członka A. Brücknera „Apokryfy średniowieczne. Część pierwsza", p. A. Karbowiaka „Rozproszenie młodzieży szkolnej w 1549 r. w świetle krytyki odnośnych źródeł"; p. J. Czubka „Wespazyan z Kochowa Kochowski, studyum biograficzne", p. St. Zdziarskiego „O genezie ballad i romansów Stefana Witwickiego" i „Pieśń ludowa w Galicyi", członka J. Tretiaka „Studya nad Puszkinem i jego stosunkiem do Mickiewicza. Część II".

Z zakresu filologii klasycznej przedstawili prace swoje: członek L. Sternbach „Studia critica in Georgium Pisidam. Pars II: de Pisidae reliquiis apud Suidam servatis", „Analecta historica", „De Georgio Corcyraco et Christophoro Mytileneo", „Observationes criticae in Georgii Pisidae carmina historica" i „Apendix metrica"; członek M. Kawczyński „Życie Apulejusza Platonika z Madaury", „O pismach oratorskich i filozoficznych Apulejusza Platończyka z Madaury" i „O Metamorfozach Apulejusza czyli o Złotym Ośle; wreszcie p. T. Mandybur „Mitologia grecka w dyalogach Lukiana".

Z filologii słowiańskiej J. Leciejewski przedstawił pracę swoją p. t. „Runy i pomniki runiczne słowiańskie".

Do dziedziny językoznawstwa wogóle na-

leży praca prof. J. Rozwadowskiego p. t. „Quaestionum grammaticarum atque etymologicarum series altera“.

Z zakresu historyi sztuki i archeologii klasycznej przedstawili prace swoje: prof. P. Bieńkowski „O uosobieniach narodów podbitych w sztuce rzymskiej« i członek J. Bołoz Antoniewicz „Wiadomość o nowych materyałach do biografii Chodowieckiego“.

Komisya do dziejów literatury i oświaty rozpoczęła w ubiegłym roku druk X tomu Archiwum i pomieściła w nim „Życiorys Andrzeja Zbylitowskiego“ przez Dra R. Abichta i odstąpioną sobie przez Wydział filologiczny pracę Dra Z. Celichowskiego p. t. „O indeksach polskich książek zakazanych“. Uchwalono drukować w Archiwum Materyały do biografii Jana Kochanowskiego, zgromadzone przez p. Romana Plenkiewicza, który na prośbę Komisyi podjął się ich opracowania.

Staraniem Komisyi wyszły świeżo dwa nowe tomy (IV i V) Corpus poetarum Poloniae latinorum, zawierające poezye Piotra Royzyusza, wydane przez prof. Bronisława Kruczkiewicza.

Wydawnictwo Biblioteki pisarzów polskich, przez jakiś czas nieczynne dla braku przygotowanego materyału, rozpoczęło na nowo swoją czynność przedrukowaniem dyalogu Stanisława w Szczodorkowicach z r. 1549 p. t. „Rozmowa nowa niektórego pielgrzyma z gospodarzem o niektórych cerymoniach kościelnych etc.“, w wydaniu Dra Z. Celichowskiego. Niebawem mają się okazać w tej Bibliotece mało znane

pamflety polityczne Bartosza Paprockiego z roku 1587 i 1588.

Komisya językowa posiada i przygotowała do druku liczne materyały gwarowe: z północno-wschodniej okolicy Tarnowa, ze wsi Płazy w powiecie chrzanowskim wsi Sromowice koło Szczawnicy, z Bronowic w Krakowskiem i inne. Druk rozpocznie się niebawem.

Przygotowuje się także obszerny kwestyonaryusz dyalektologiczny polski, który wydrukuje się w osobnych odbitkach, a to celem rozsyłania wszystkim tym, którzy zechcą wziąć udział w tej pracy.

Jako pierwszy tom nowego wydawnictwa Komisyi p. t. Materyały do historyi języka i dyalektologii polskiej wyszedł w r. 1900: „Słownik polskich imion rodzajów i wyższych skupień roślin“ przez Józefa Rostafińskiego.

Komisya historyi sztuki. W ciągu ubiegłego roku przedstawiono wiele obszerniejszych rozpraw i drobniejszych komunikatów odnoszących się do wszystkich dziedzin historyi sztuki w Polsce. Badania nad architekturą przyniosły znaczne rezultaty dla wszystkich jej epok. Do historyi romanizmu przybyła praca prof. Władysława Łuszczkiewicza p. t. „O romańskim kościele św. Andrzeja w Krakowie“. Praca ta odtwarza dokładnie obraz pierwotnej romańskiej budowy z początku XII w. i daje charakterystykę tego tak ważnego zabytku. Tymczasową tylko wiadomość podał prof. Łuszczkiewicz o kaplicy grobowej romańskiej w Gieble nad Pilicą, którą w dalszym ciągu studyów nad romanizmem opracować zamierza. Do dziejów gotyku przedstawił p. Grzegorz Worobjew z Łomży

cały szereg cennych komunikatów o kościołach gotyckich Mazowsza wraz z planami i rysunkami. Referat prof. Maryana Sokołowskiego objaśniał te zabytki na tle stosunków ekonomicznych i kulturalnych Zakonu z Mazowszem, wyzyskując w tym celu niedawno wydane rachunki Krzyżaków. Administracya ich finansowa była ze wszechmiar świetna, handel zbożowy z Malborga eksploatował Mazowsze, a zakon pożyczał pieniądze kanonikom w Płocku, zakupywał mazowieckie lasy, budował tam tartaki, miał swoich agentów osobnych w tych stronach, wskutek czego zależność ekonomiczna Mazowsza stawała się coraz to większa. W ślad za nią szedł stosunek artystycznej zależności, którą widzimy w architekturze gotyckiej tej epoki. W stylu gotyckim z renesansowymi motywami jest kościół parafialny w Broku opisany przez p. G. Worobjewa, a już z epoki Odrodzenia pochodzi biskupi zamek w tejże samej miejscowości, o którym Komisyi również p G. Worobjew podał dokładną wiadomość. Przyczynkiem do historyi architektury XVII w. jest opis kościoła klasztornego jezuickiego w Połocku, obecnie cerkwi, podany przez pana Wacława Fiedorowicza, wiadomości zaś nasze o XVIII w. wzbogacił referat prof. Jerzego Mycielskiego p. t. „Zamek i arsenał w Brzeżanach i pałac w Raju w pierwszej połowie XVIII stulecia“. Wreszcie liczne komunikaty p. Aleksandra Janowskiego obejmują mało znane zabytki Królestwa, jak ratusz w Pabianicach, kollegiata w Pilicy, zamek w Czersku i Ogrodzińcu, domy w Kazimierzu i t. p.

Do dziejów rzeźby przedstawił p. Karol

Potkański cenny komunikat o posągu Najśw. Panny z Dzieciątkiem z kościoła farnego w Wiślicy. O nim to Długosz podaje piękną legendę, w której posąg Matki Boskiej rozmawia z Władysławem Łokietkiem, co w każdym razie zniewala odnieść ten zabytek rzeźby do drugiej połowy XIII w. P. Józef Zieliński z Łążyna podał wiadomość o posągu z terrakoty Madonny z Dziecięciem znajdującej się w jednym z bocznych ołtarzy w kościele św. Jana w Toruniu a pochodzącej zapewne z końca XIV w. Piękny ten zabytek ma wyraźny typ francuski, który niezawodnie do Krzyżaków dotarł. Również p. Ludwik Puszet podał dokładny opis drewnianej polichromowanej rzeźby Matki Boskiej z kościoła w Krużlowej wykonanej około roku 1400. Prof. Maryan Sokołowski streścił rezultaty swoich badań nad pracowniami Wita Stwosza i jego syna Stanisława. Rozświecają nam one ich pobyt i działalność w Krakowie. Wiele różnorodnych prac zostawili oni w Polsce, gdzie ich warsztat miał wielką wziętość i otrzymywał liczne zamówienia. Dzieła ich wydobywają badania prof. M. Sokołowskiego, oznaczają chronologią i objaśniają je na tle współczesnych stosunków. Do tej pracowni Stwoszów także odnieść należy prawdopohobnie rzeźbę Matki Boskiej w Grybowie, o której komunikat przedstawił p. L. Puszet. P. Julian Pagaczewski podał wiadomość o figurze z drzewa w klasztorze św. Andrzeja w Krakowie, przedstawiającej św. Sebastyana, dzieło frankońskiej szkoły, prawdopodobnie z lat 1520—1525. Opisy i fotografie licznych renesansowych nagrobków w Królestwie przedłożył p. Aleksander Janowski z Warszawy, a między

nimi wspaniałego grobowca prymasa Uchańskiego, jak się zdaje, wykonanego przez Michałowicza z Urzędowa. P. J. Zieliński przesłał referat o marmurowym pomniku królewny Anny Waza, siostry Zygmunta III, znajdującym się w kościele Najśw. Maryi Panny w Toruniu. Dr. Stanisław Tomkowicz wspólnie z p. Stanisławem Ramułtem z Wiednia zbadali i opisali grobowiec Katarzyny Ramułtównej w kościele parafialnym w Drohobyczu, dziele Stanisława Czeszka z Krakowa z końca XVI w. W końcu Dr. Feliks Kopera przedstawił fotografie i opis grobowca ks. Ostrogskiego w Peczerskiej Ławrze w Kijowie, odnosząc go w części do XVI, a w części do XVIII wieku. Szerszy zakres miała praca p. J. Pagaczewskiego o Jasełkach, które udało mu się znaleźć w klasztorze św. Andrzeja. Najstarsze z nich są to figurki z drzewa i pochodzą z XIV w., inne zaś z epoki Odrodzenia i XVIII stulecia, a wszystkie mają niezwykły kulturalny interes. Wreszcie do historyi medalierstwa odnosił się komunikat Dra Feliksa Kopery o medalu ks. Wasyla Ostrogskiego ostatnimi czasy odkrytym w Peczerskiej Ławrze w Kijowie, a obecnie zdobiącym Eremitaż w Petersburgu.

Do historyi miniaturowego malarstwa odnoszą się dalsze studya Dra Feliksa Kopery w Bibliotece publicznej w Petersburgu. Opisał i sfotografował Dr. F. Kopera miniatury kodeksu z XI w. zawierającego księgi Proroków, a ozdobionego wspaniałymi inicyałami z motywami ludzkimi, zwierzęcymi i roślinnymi. Z XI wieku pochodzą także nieliczne, ale cenne rysunki w t. zw. liber fraternitatis Lubinensis. Z XII w. parę miniatur zdobi psałterz tej epoki z Biblioteki Załuskich. Nadto

opracował Dr. F. Kopera miniatury kodeksów XV do XVII wieku w tejże Bibliotece dochodząc do wniosków, że w znacznej części są to miniatury w Polsce wykonywane, jak np. w kodeksie napisanym przez Andrzeja z Żarnowca, Mikołaja Seteszę z Krakowa, Macieja ze Żnina. Do tego samego działu należała praca pana Hieronima Łopacińskiego, o miniaturze przedstawiającej obrazowaną alegoryą polityczną z czasów Stefana Batorego, do której artysta zaczerpnął treści ze współczesnej politycznej literatury. P. Julian Pagaczewski odnalazł w klasztorze św. Andrzeja przenośną mozaikę pochodzącą najprawdopodobniej z XII czy XIII w. i łączącą się zapewne z kultem bł. Salomei. Zabytek ten dostał się do nas ze Wschodu. Obraz oprawiony jest w ramki, dzieło krakowskiego złotniczego warsztatu z połowy XVI wieku, części ich jednak odtworzono, jak się zdaje, według form XIII stulecia. Prof. Dr. Jerzy Mycielski opisał obraz Hansa Suessa von Kulmbach, znajdujący się w publicznej galeryi w Hanowerze, zdaniem prof. M. Sokołowskiego wykonany po powrocie Kulmbacha z Krakowa do Norymbergi. Obraz należy do najpiękniejszych kreacyi znanego artysty. Ważny materyał do życia malarza Triciusa przedstawił prof. J. Mycielski głównie na podstawie materyałów dostarczonych przez Dra St. Tomkowicza i Dra Jana Czubka, rozjaśniając pochodzenie i rodzinne stosunki tego artysty, a zarazem oznaczając datę jego śmierci na rok 1692. Do historyi rytownictwa przyczynkiem były komunikaty prof. J. Mycielskiego i prof. M. Sokołowskiego odnoszące się do rytownika augsburskiego Filipa An-

drzeja Kiliana w pierwszej połowie wieku XVIII i do rysownika wspólnie z nim pracującego, Karola Deckera. Do tego zakresu należał ciekawy komunikat o polskim rytowniku podpisującym się Jean Dill Polonais, którego rycina mieści się w zbiorze XX. Czartoryskich.

W zakres historyi przemysłu artystycznego wchodzą badania Dra F. Kopery w Petersburgu i Moskwie. Dotyczyły one wyrobów srebrnych z XI wieku wykopanych w Brączynie w powiecie kaliskim, a znajdujących się chwilowo w zbiorach ces. archeologicznej Komisyi w Petersburgu. Zdaniem Dra F. Kopery prawdopodobnie są to przedmioty w Polsce wyrabiane, jak liczne inne wyroby tego typu, które się u nas tak powszechnie wykopuje wraz z monetami tej epoki. Z XII w. udało się Dr. Koperze odnaleść oprawę srebrną Ewangieliarza księżny Anastazyi, żony Bolesława Kędzierzawego. Zabytek ten niezwykły znajduje się obecnie w Publicznej Bibliotece w Petersburgu, pierwotnie jednak był on własnością katedry płockiej. Z wykopalisk późniejszych zgromadzonych z ziem polskich i przechowywanych w Petersburgu przedstawił Dr. F. Kopera liczne opisy i fotografie polskich sreber stołowych z napisami. herbami polskimi i monogramami z epok XVI i XVII wieku, oraz fotografie miecza koronacyjnego zw. Szczerbcem, a pochodzącego z XIII w. i użytego poraz pierwszy przez Władysława Łokietka do koronacyi, tudzież miecza „stocco benedetto“ przysłanego Janowi Sobieskiemu r. 1676 przez papieża, a użytego do koronacyi Mikołaja I w Warszawie. Z tych zabytków wspaniałe fotografie dla Komisyi ofiarował hr. Bobrinski, prezes Komisyi archeolo-

gicznej i Zarząd Eremitaża w Petersburgu. Z bogatego zbioru sreber polskich w Moskwie przedstawił Dr. F. Kopera fotografie i opisy, które wykazują ich wysoką artystyczną wartość. W znacznej części są to wyroby polskich złotników. P. Aleksander Borawski z Petersburga nadesłał komunikat o pięknym i nadzwyczaj kunsztownym ołtarzyku Jana III z Willanowa, dziś w zbiorze Konstantego hr. Potockiego w Peczarze. Z zakresu historyi odlewnictwa p. Wacław Fiedorowicz przedstawił komunikat o wspaniałych dzwonach w kościele klasztornym w Połocku pochodzących z lat 1741 i 1742, a lanych przez Pawła Koplaka z Rygi. Badania p. Emanuela Swieykowskiego w Dreznie w bibliotece królewskiego Japońskiego Pałacu przysporzyły materyału archiwalnego do historyi sztuki w Polsce w epoce saskiej.

W ciągu ubiegłego roku wyszedł IV-ty zeszyt tomu VI Sprawozdań Komisyi.

Wydział historyczno-filozoficzny. Z publikacyj Wydziału ukazały się w roku ubiegłym dwa tomy Rozpraw: XXXVII i XXXVIII. W druku są: 1) Rozpraw tom XXXIX z pracami pp. Prochaski, Piekosińskiego i Potkańskiego; tom ten obejmuje 19 arkuszy druku; 2) Rozpraw tom XL, w którym prace pp. Wojciecha Kętrzyńskiego, Witolda Nowodworskiego i Oswalda Balzera wypełniają dotychczas 17 arkuszy. Wydawca „Libri visitationum Johannis Łaski archiepiscopi Gneznensis“ p. Ulanowski pracuje obecnie nad obszernym wstępem i wykazami do doniosłej tej publikacyi, która ukaże się na widok publiczny w roku bieżącym. Ob-

szerna praca prof. Wojciechowskiego p. t. „Kościół katedralny w Krakowie“, przedstawiona na posiedzeniu Wydziału z dnia 23 maja 1899, została natychmiast oddana do druku jako dzieło osobne i liczy w wykwintnem wydaniu in 4° arkuszy 33. Dzieło to ukaże się jeszcze w ciągu bieżącego miesiąca.

Prace czytane lub streszczone na miesięcznych posiedzeniach Wydziału odnoszą się do następujących przedmiotów.

Rozmaitym działom historyi polskiej w średnich wiekach poświęcone są rozprawy p. F. Piekosińskiego: „Co Al Bekri powiedział o Polakach“, p. St. Kętrzyńskiego „O Kazimierzu Odnowicielu“, p. Potkańskiego: 1) Walka o Poznań (1306—1312), 2) Zdrada Wincentego z Szamotuł, 3) Polityka wewnętrzna Ludwika Węgierskiego w początkach panowania, 4) Daty zjazdów koszyckich, St. H. hr. Badeniego: „Stanisław Ciołek biskup poznański“. W historyę nowożytną wkraczają prace i komunikaty pp. Lenkiewicza: „Udział Rosyi w pokoju Karłowickim“ i Dembińskiego: „Misya Feliksa Oraczewskiego, posła polskiego w Paryżu podczas wielkiej rewolucyi w r. 1791—1792“, Czermaka: „O. Waleryan Magni i jego role polityczne w Polsce“. Nietknięty dotąd ustęp z historyi Litwy przedstawia obszerna rozprawa p. Papée'go: „Litwa w ostatniem dwunastoleciu Kazimierza Jagiellończyka“. Ks. Prałat Chotkowski podał przyczynek do historyi porozbiorowej p. t.: „Ze studyów w archiwum ministerstwa wyznań i oświaty w Wiedniu do historyi klasztorów w Galicyi. P. Nowodworski złożył pracę p. t. „Lata szkolne Jana Zamoyskiego“. Rozprawa p. P. T. Estreichera: „Globus Biblioteki Ja-

giellońskiej z początku XVI w.“ należy do historyi geografii, a ściślej jeszcze kartografii XVI-go wieku. Prawu polskiemu poświęcona jest rozprawa p. Piekosińskiego: „Wiece, sejmiki, sejmy i przywileje ziemskie w Polsce wieków średnich“; prawu litewskiemu tegoż autora praca o statucie litewskim; historyą prawa mazowieckiego zajmuje się rzecz p. Oswalda Balzera p. t.: „W sprawie sankcyi statutu mazowieckiego pierwszego z r. 1532“. Z zakresu filozofii p. Lutosławski złożył Wydziałowi referat, w którym przedstawił: Genezę eleuteryzmu.

Komisya historyczna wydała w ubiegłym roku XVII tom zbioru: „Scriptores rerum Polonicarum“, który zawiera czwartą część: „Ks. Jana Wielewickiego T. J. Dziennika spraw domu zakonnego OO. Jezuitów u św. Barbary w Krakowie“, a mianowicie roczniki od r. 1620 do 1629 włącznie, przygotowane do druku przez ks. prof. Władysława Chotkowskiego. Ciągnący się już od dość dawna druk „Dyaryuszów sejmowych“ z r. 1585, wydawanych przez Dra A. Czuczyńskiego, jest na ukończeniu, równie jak i wydawnictwo t. II „Acta ecclesiastica“, do którego całości brak już tylko kilku arkuszy. Prof. St. Krzyżanowski gromadził dalej z pomocą środków, dostarczonych przez Komisyę historyczną, materyały do wydania „Albumu paleograficznego“, mającego objąć reprodukcye najdawniejszych dyplomatów polskich. W toku jest obecnie wydawnictwo 3-ciej części II tomu: „Kodeksu praw i przywilejów miasta Krakowa“ pod redakcyą tegoż prof. Krzyżanowskiego, jakoteż wydawnictwo

dalszego ciągu: „Kodeksu małopolskiego“, którem się zajmuje prof. Piekosiński.

Poszukiwania w archiwach i bibliotekach rzymskich odbywały się dalej pod kierunkiem prof. Smolki i Abrahama. W przeszłym roku do końca czerwca bawił w Rzymie Dr. Stanisław Kutrzeba i przeglądał Regesta i Księgi poborowe, z których poczyniono liczne wypisy. Na rok 1899/900 wyprawiony został do Rzymu p. Stanisław Kętrzyński; pracował z nim do końca listopada także prof. Abraham. Przedmiot pracy stanowią materyały z końca XIV stulecia. P. Darowski. zajmuje się równocześnie zbieraniem materyałów z nowszych czasów; wypełnia mianowicie lukę w zbiorach Ekspedycyi co do relacyj nuncyatury polskiej z XVII wieku i zajmuje się również wypisami rzeczy polskich z Archiwum państwowego w Neapolu (Carte Farnesiane).

Komisya prawnicza. Prace przygotowawcze do wydawnictwa ustaw polskich z czasów Zygmunta I (drugie wydanie krytyczne „Voluminum legum“) prowadzone przez prof. O. Balzera z współudziałem pana Dąbkowskiego postąpiły w ubiegłym roku znacznie naprzód. Przystąpiono mianowicie do zbadania zabytków znajdujących się w zbiorach warszawskich. Zbadano akta kancelaryi królewskiej, jakoteż księgi sądowe województw: sandomierskiego, kaliskiego, sieradzkiego wraz z ziemią wieluńską, łęczyckiego, brzesko-kujawskiego, mazowieckiego i płockiego. Wynik okazał się bardzo obfitym: odszukano kilkaset zupełnie dotąd nieznanych aktów ustawodawstwa w części sejmowego, przedewszystkiem zaś królewskiego (edykty, mandaty,

dekrety i t. p.), których odpisywanie jest w toku. Ponadto znalazły się także taksy aktów poprzednio już znanych, których dorównanie z dawniejszymi drukami pozwala w wielu wypadkach ustalić właściwe brzmienie odnośnych ustaw. Obecnie przystąpiono do zbadania t. z. „Tek Górskiego“, znajdujących się w jednej z bibliotek warszawskich, o których wiadomo, że stanowiły właściwy podkład znanego zbioru „Acta Tomiciana“, zawierającego również wiele zabytków ustawodawczych z czasów Zygmunta I. Praca ta, jak się spodziewać należy, będzie mogła być ukończoną za kilka miesięcy. Jakkolwiek w ten sposób praca przygotowawcza do wydawnictwa rzeczonych ustaw znakomicie posunęła się naprzód, to jednak nie można jeszcze twierdzić, jakoby już była na ukończeniu; pozostają jeszcze do zbadania niektóro inne zbiory w obrębie cesarstwa rosyjskiego, jakoteż nierozpatrzone dotąd archiwa i biblioteki w W. Księstwie Poznańskiem. Zadaniu temu wydawca zamierza poświęcić usilną pracę w ciągu roku przyszłego tak, że druk I tomu krytycznego wydania „Voluminum legum“ rozpocznie się prawdopodobnie zaraz po Wielkiejnocy r. 1901.

Tom VI Archiwum komisyi prawniczej postępuje powoli, natomiast tom VII poświęcony Statutowi Litewskiemu jest już na ukończeniu. Wydawca Prof. Piekosiński zebrał znaczną ilość rękopisów rozrzuconych po wielu bibliotekach tutejszych i zagranicznych, tak że pierwsze to wydanie krytyczne Statutu Litewskiego dostarczy badaczom pożądanego materyału do poszukiwań w przedmiocie dotychczas prawie zupełnie zaniedbanym.

W sprawie dawno już ukończonego wydania statutów ziemskich z XIV i XV stulecia, pomieszczonych w II i IV tomie Archiwum Komisyi prawniczej, to mamy do nadmienienia, że nareszcie została usunięta przeszkoda, dla której nie można było oddać tego wydawnictwa na użytek publiczny. Dzięki gorliwym zabiegom Dra Józefa Korzeniowskiego odszukany został w r. b. w zbiorach ś. p. hr. Wiktora Baworowskiego rękopis *Stron. II,* którego brak nie pozwolił uważać wspomnianego wydania za wyczerpujące, i obecnie Prof. Ulanowski będzie mógł przyłożyć ostatnią rękę do długoletniej tej pracy.

Zaznaczyć wreszcie wypada, że w sierpniu r. 1899 dokonano ważnej pracy w celu skompletowania wiadomości o rękopisach odnoszących się do zabytków prawa polskiego. Z ramienia Komisyi prawniczej prof. Ulanowski i prof. St. Krzyżanowski udali się do Anglii i przedsięwzięli poszukiwania w Londynie, Oxfordzie i Cambridge w bogatych tamtejszych zbiorach rękopisów. Plon tych poszukiwań nie jest bogaty; dostarcza przynajmniej jednak pewności, że żaden cenniejszy kodeks nie zostanie pominięty w przyszłych pracach Komisyi, co jest tem ważniejsze, że zazwyczaj obiecywano sobie bardzo wiele po zbiorach rękopiśmiennych angielskich, przypuszczając, acz błędnie, że w początku tego wieku bardzo dużo starożytnych kodeksów przewiezionych zostało z Polski do Anglii i znajduje się w londyńskiem British Muzeum.

Komisya antropologiczna podjęła w dalszym ciągu naukowe badania w dziale archeologii przedhistorycznej przez Dra Demetrykiewicza, który

zbadał horodyszcze w Bilczu Złotem, cmentarzysko w Bedrykowcach, zabytki megalityczne w Monasterku Bilczańskim i przypadkowe wykopalisko w Stebniku w Bohorodczańskiem. Przy omawianiu zabytków tu znalezionych Dr. Demetrykiewicz przedstawił uwagi swoje o wykopaliskach odkrytych dawniej w Michałkowie, Iwaniu pustem i Sapohowie, nadto podał wiadomość o zabytkach szklanych, prawdopodobnie rzymskiej epoki, odkrytych w Borszczowie przy budowie fundamentów.

Z badań, dokonanych w r. 1899 Dr. Demetrykiewicz nie mógł dotąd złożyć sprawozdania, ponieważ na dłuższy czas wyjechał za granicę w celach naukowych.

P. Maryan Wawrzyniecki z Warszawy nadesłał Komisyi siedm drobnych komunikatów i sprawozdań ze swych poszukiwań archeologicznych, dokonanych w południowych powiatach Królestwa Polskiego.

Z działu antropologii w ściślejszem słowa znaczeniu otrzymała Komisya pracę p. Leona Rutkowskiego, lekarza w Płocku, p. t. „Charakterystyka antropologiczna ludności wiejskiej (nie szlacheckiej), płońskiego i sąsiednich powiatów, gubernii płockiej". Nadesłane przez Dra Weinberga z Dorpatu dzieło osobne p. t. „Die Gehirnform der Polen" przyjęte wdzięcznie i zalecone do druku w języku polskim, ostatecznie autor wycofał, pragnąc je drukować po niemiecku.

W gromadzeniu materyałów etnologicznych Komisya z powodu braków środków musiała zaniechać czynnego występowania a ograniczyć się do prac nadsyłanych i zbierać raczej szczegóły zapomocą specyal-

nych kwestyonarzy i odezw. W wykonaniu tego zamiaru zwróciła się w sprawie fotografij ubiorów ludu polskiego za pośrednictwem dzienników i czasopism do całego społeczeństwa polskiego z prośbą o poparcie, i jakkolwiek dotąd owoc tej odezwy jest skromny, nie wątpi przecież, że się pomnoży i dopełni. Tylko jako dokończenie dawniejszych badań etnograficznych przedstawił prof. Zawiliński wynik swej wycieczki na Orawę w r. 1898 i przyobiecał wygotowanie osobnej monografii o ludzie polskim na Orawie (na Węgrzech).

Z prac nadesłanych do tego działu wymienić należy:

1) p. Aleksandra Saloniego: „Lud polski w powiecie łańcuckim“; 2) p. Stanisława Cerchy: „Wieś Łopuszna w powiecie nowotarskim“; 3) pana Ignacego Steina „Szopkę krościeńską“; 4) p. Seweryna Udzieli: „Topograficzno-etnograficzny opis wsi polskich w powiecie podgórskim“, i 5) p. Włodzimierza Tetmajera „Obrzęd weselny w Krakowskiem“; z których część znajdzie pomieszczenie w rozpoczętym właśnie tomie V „Materyałów antropologiczno-archeologicznych i etnograficznych“.

Do muzeum Komisyi przybyły wykopaliska szklane z Borszczowa, darowane przez inżyniera p. J. Grzegorzewskiego, jakoteż wykopaliska, które Dr. Demetrykiewicz przywiózł ze swych wycieczek naukowych W muzeum tem, jak corocznie, robili studya także uczeni zagraniczni, mianowicie czescy, zdążający na zjazd do Kijowa, a między nimi prof. Dr. J. S. Pič, dyrektor oddziału archeologicznego w Muzeum narodowem czeskiem w Pradze.

Wydział matematyczno-przyrodniczy wydał 3 tomy Rozpraw, a dwa dalsze ma w druku. Wydaje też na jubileusz Uniwersytetu dzieło o Koperniku swego członka L. Birkenmajera.

Wydział rozbierał na swych posiedzeniach 45 prac, z których 39 postanowiono drukować.

Z pomiędzy tych prac, rozprawa p. M. Ernsta: „Wyznaczenie drogi planetoidy (259) Aletheia“ należy do astronomii.

Do geofizyki należą dwie prace członka M. P. Rudzkiego: „Dalsze badania nad odkształceniem ziemi. Wpływ ciężaru wielkich lodowców“, oraz „O kształcie fali sprężystej w pokładach ziemi“.

Dwie prace są z zakresu fizyki członka W. Natansona: „O termokinetycznych własnościach roztworów, część II“, oraz p. S. Tołłoczki: „Chlorek antymonawy w zastosowaniu do kryoskopii.“

Z dziedziny chemii ogłosił wydział prac 15, a mianowicie: p. L. Brunera: „Uwagi dynamiczne nad bromowaniem benzolu“, tegoż z p. S. Tołłoczką: „O szybkości tworzenia się estrów w chlorku benzolowym i alkoholi tłuszczowych“; członka L. Marchlewskiego: „Filorubina, nowa pochodna chlorofilu“, jego z p. C. A. Schunckiem: „Wpływ bromu na filoporfirynę i hemotoporfirynę oraz otrzymywanie chlorofilu w stanie czystym“, p. J. P. Mazurka: „Działanie kwasu azotawego na feniloetyl-amin“, p. R. Najrusza: „O trzech izomerycznych benzylotoluolach“, p. Niemczyckiego: „O trzech normalnych butylotoluolach“, członka S. Niementowskiego: „O nowych rodzajach anhydrozwiązków“, p. S. Opolskiego: „Przyczynek do znajomości elektroujemnej natury ro-

dników organicznych", p. J. Pipes-Poratyńskiego": „O polimeryzacyi p. tolunitrylu", p. K. Rogójskiego: „O denitryfikacyi i rozkładzie odchodów zwierzęcych w ziemi", p. W. Syniewskiego: „O budowie skrobi", i wreszcie p. B. Znatowicza: „Działanie kwasu azotowego na węglowodory aromatyczne w stanie pary".

Do zakresu anatomii należą prace, p. A. Bochenka: „Drogi nerwowe przedmóżdża salamandry plamistej" i „O unerwieniu splotów naczyniowych mózgu żaby". Członka T. Browicza: „Drogi odżywcze w komórce wątrobnej", oraz „Budowa przewodów żółciowych", p. L. Filimowskiego: „O przemianach warstwy nabłonkowej przewodu pokarmowego zarodku", p. E. Godlewskiego (junior): „O rozmnażaniu się jąder w mięśniach prążkowanych zwierząt kręgowych", p. K. Hoyera: „O budowie i podziale komórek mięśnia sercowego", p. S. Maziarskiego: „O położeniu grasicy", p. W. Reissa: „O rozwoju naskórka w pierwszych miesiącach życia płodowego".

Z zakresu fizyologii złożono rozprawy: Członka T. Browicza: „Pochłanianie krwinek czerwonych przez komórkę wątrobną", oraz „Krystalizowanie się hyaliny w komórce mięsaka", członka N. Cybulskiego z panem J. Sosnowskim: „Czy istnieje związek między wahaniem wstecznem a stanem czynnym nerwu", trzy prace pana W. Heinricha: „O funkcyi akomodacyi błony bębenkowej", „Krytyczny przegląd badań nad wrażeniami barwnemi", oraz „O stałości wrażenia zaledwie spostrzegalnego przy użyciu tonów czystych", p. J. Sosnowskiego „O zjawiskach elektrycznych w nerwach zwierząt ssących" i p. A. Wyczółkowskiej: „O iluzyach optycznych".

Dwie prace są zoologiczne: P. A. Bochenka: „O dojrzewaniu i zapłodnieniu jaja Aplysii“, oraz M. Siedleckiego: „O rozwoju płodnym gregariny Monocystis ascidiae“.

Komisya fizyograficzna wydała 34-ty tom Sprawozdań, obejmujący pogląd na czynności dokonane w r. 1898 i materyały do fizyografii krajowej. Z Atlasu geologicznego Galicyi wydano drugą część zeszytu 10-go, złożoną z map: Żółkiew, Bełz i Sokal, Waręż, Jaworów i Gródek, Rawa Ruska, Bełzec i Uhnów; w najbliższym czasie wyjdzie zeszyt 8-my, do którego mapy: Załoźce, Tarnopol, Trembowla, Podwołoczyska, Skałat i Grzymałów, wykonane przez Dra W. Teisseyrego, są już wydrukowane a tekst na ukończeniu. W druku są trzy dalsze zeszyty: 11-ty wykonany przez Prof. Dra W. Szajnochę, a złożony z map: Wieliczka, Bochnia, Nowy Sącz, 12-ty, zawierający mapy Prof. A. M. Łomnickiego: Leżajsk, Jarosław, Płazów, Lubaczów, Mościska i 13-ty, który zawierać będzie mapy: Brzozów i Sanok, Przemyśl, Łupków i Wola Michowa, wykonane przez Prof. Dra W. Szajnochę.

Sekcya meteorologiczna Komisyi fizyograficznej otrzymała w r. 1899 spostrzeżenia meteorologiczne z 32 stacyj, z których 29 było czynnemi przez cały rok. Upadły dwie stacye, mianowicie w Zawoi i w Jarosławiu; stacya w Obertynie zaś przeniesiona została do Horodenki. Jak w roku poprzednim, zajmował się obliczaniem, przepisywaniem do druku i korektą materyału nadesłanego przez stacye członek Komisyi Dr. D. Wierzbicki, od którego Sekcya otrzymała

też, jak w latach poprzednich, zestawienie gradobić w Galicyi w r. 1899.

W Sprawozdaniach Komisyi wydane zostaną spostrzeżenia pojawów w świecie roślinnym i zwierzęcym, nadesłane w latach 1897, 1898 i 1899 przez p. J. Hawrysiewicza z Ożydowa, Leona Magierowskiego z Jaćmierza i p. Zofią Birkenmajerową z Czernichowa, a zestawione i przysposobione do druku przez przewodniczącego Sekcyi meteorologicznej Prof. Dra F. Karlińskiego.

Dr D. Wierzbicki wykonał, jak w latach poprzednich, spostrzeżenia zboczenia i nachylenia magnetycznego w Krakowie.

Z polecenia Sekcyi geologicznej wykonał Prof. Dr. W. Friedberg mapę geologiczną: Ropczyce i Dębica dla Atlasu geologicznego Galicyi; Prof. Dr. T. Wiśniowski zajął się zaś wykończeniem mapy geologicznej okolic Dobromila, tudzież badaniem flory mioceńskiej w Myszynie i Glińsku; praca ta jednak nie została jeszcze dotąd ukończona.

Do zeszytu 8-go Atlasu geologicznego, który Komisya była zmuszoną, z powodu śmierci autora, Prof. F. Bieniasza, w r. 1898 wydać bez tekstu, podjął się napisania objaśnień, z polecenia Wydziału Krajowego Prof. A. M. Łomnicki.

Do wydania w Atlasie geologicznym otrzymała Komisya od Wydziału krajowego dwie nowe mapy: Łupków i Wola Michowa, Brzozów i Sanok, wykonane przez Prof. Dra W. Szajnochę.

Sekcyi botanicznej złożył do wydania w Sprawozdaniach p. J. Paczoski, ukończywszy pracę rozpo-

czętą w roku 1897, Spis roślin zebranych na Podolu, w północnej Besarabii i koło Zdołbunowa na Wołyniu. Nadto otrzymała Sekcya trzy inne prace, dokonane bez pomocy z jej strony, mianowicie: Glony Suchy i Makowa przez Prof. R. Gutwińskiego, Flora lasów garwolińskich i sąsiednich okolic przez p. J. Trzebińskiego, i O nowym dla flory krajowej gatunku z rodzaju *Utricularia* przez Prof. Dra F. Kamieńskiego w Odessie.

W Sekcyi zoologicznej ukończył p. F. Schille trzechletnią seryą spostrzeżeń nad fauną motyli drobnych w okolicach Rytra i złożył do Muzeum Komisyi gatunki zebrane w tym czasie, a do wydania w Sprawozdaniach nadesłał pracę p. t. Fauna lepidopterologiczna doliny Popradu i jego dopływów, część IV. Z polecenia Sekcyi zrobił p. M. Rybiński siedmiotygodniową wycieczkę koleopterologiczną na Czarną Horę i zebrał do 900 gatunków chrząszczów, pomiędzy którymi znajduje się znaczna ilość nie zastąpionych w zbiorach krajowych, tudzież gatunki nowe dla nauki, z których jeden: *Trechus fontinalis* opisał w Sprawozdaniach Komisyi. Nadto zajmował się p. Rybiński w dalszym ciągu, o ile na to stosunki przy częściowem przebudowaniu lokalu muzealnego dozwalały, oznaczaniem zbioru chrząszczów Komisyi. Ilość oznaczonych okazów, z trudnej rodziny kusokrywków, wynosi około 6000. Celem sprawdzenia wątpliwych oznaczeń bawił p. Rybiński przez pewien czas w Nadwornem Muzeum w Wiedniu. P. J. Łomnickiemu poleciła Sekcya badanie chrząszczów i szarańczaków w okolicy Kołomyi; praca ta, utrudniona miejscowymi stosunkami, nie została jeszcze ukończona. P. E. Niezabitowski, korzysta-

jąc z książek entomologicznych, zakupionych przez Sekcyą zoologiczną, oznaczył okazy z rodziny błonkówek Chrysididae znajdujące się w zbiorze ś. p. Prof. A. Wagi, tudzież w innych zbiorach Komisyi.

Dla Sekcyi rolniczej zbierał w roku ubiegłym w dalszym ciągu p. A. Nowicki materyały do mapy leśnej Galicyi. Materyały te pozwoliły wypełnić luki w już opracowanych częściach mapy i uzupełnić obraz flory leśnej górnych dorzeczy Dniestru, Stryja, Łomnicy, Świcy, a po części i Bystrzyc.

W dziale spostrzeżeń nad wydatnością drzewostanów w lasach Galicyi przybyły obserwacye z 16-tu miejscowości na typowych siedliskach przeważnie podmokłego niżu piaszczystego koło Tarnowa, piaszczystych pagórkach z podglebiem dolomitowem w WX. Krakowskiem i na żyznej glebie piaszczystej z przymieszką gliny na marglach kredowych koło Sokala. Materyały te, zestawione przez p. A. Nowickiego, wydane zostaną w tomie 35-tym Sprawozdań Komisyi.

Z polecenia Sekcyi rolniczej zajmowali się badaniem flory łąk pp. Góral i Krzemieniewski; wyniki ich poszukiwań zamieszczone zostaną w tomie 35-tym Sprawozdań Komisyi, p. t. Analiza siana łąkowego z okolicy Bóbrka pod Oświęcimem i Skład botaniczny siana łąkowego w okolicy Liszek.

Do wydania w Sprawozdaniach otrzymała Sekcya od p. Mościckiego pracę p. t. Przyczynek do fizyografii jęczmienia w Galicyi.

Dla Muzeum Komisyi fizyograficznej zaznaczył się rok ubiegły zmianą korzystną pierwszorzędnego znaczenia: lokal muzealny został znacznie rozszerzony

przez przekształcenie dawnego strychu nad frontową częścią gmachu Akademii na obszerną salę muzealną, nad boczną częścią gmachu dach, którego wadliwa konstrukcya bywała corocznie powodem zamakania sufitów, a nawet i zbiorów, został przerobiony, zaprowadzono wreszcie w Muzeum oświetlenie gazowe i ogrzewanie parą, których brak poprzednio skracał zimową porą nadmiernie czas pracy w Muzeum, narażając przytem zdrowie pracowników na niebezpieczeństwo. Samo przeprowadzenie wymienionych zmian w lokalu, z którego zbiorów nie można było usunąć, połączone było z wielu niedogodnościami i wywołało na razie pewne opóźnienie w toku prac muzealnych, umożebniło jednak szybszy w przyszłości postęp tych prac, który w niedługim czasie pozwoli na otwarcie Muzeum dla publiczności.

Do Muzeum przybyły w roku ubiegłym, oprócz wspomnionych wyżej zbiorów złożonych przez pp. J. Paczoskiego i F. Schillego, i zakupionych książek, narzędzi i sprzętów, jeszcze dary pp. Z. Fiszera, Prof. R. Gutwińskiego, E. Niezabitowskiego, F. Schillego, S. Smreczyńskiego, Prof. Dra S. Zaręcznego, Towarzystwa Przyjaciół nauk w Poznaniu, c. k. Centralnego Zakładu dla meteorologii i magnetyzmu ziemskiego w Wiedniu i c. k. Państwowego Zakładu geologicznego w Wiedniu.

Pracami muzealnemi zajmował się w r. z. tymczasowy zastępca kustosza prof. W. Kulczyński przy pomocy stypendystów Akademii pp. E. Niezabitowskiego i S. Wasiewicza, tudzież pp. Dra E. Piaseckiego i S. Smreczyńskiego.

Sprawozdanie o pracach naukowych, dokonanych w ubiegłym roku w łonie Akademii lub za jej sprawą, znajduje się już w ręku Dostojnych Gości i Szanownej Publiczności. Na końcu tego sprawozdania pomieszczono bibliografię wydawnictw Akademii, ogłoszonych od ostatniego posiedzenia publicznego. Pod prasą znajduje się w tej chwili przeszło 30 tomów różnych publikacyi, a większa ich część ukaże się niebawem na pułkach księgarskich.

W przeszłorocznem sprawozdaniu wspominaliśmy o wielkich trudnościach, jakie nam sprawia należyte pomieszczenie i urządzenie zbiorów Akademii. Zaznaczyliśmy to wówczas, co powtarzamy i obecnie z naciskiem, że zdajemy sobie jasno sprawę z pewnej niewłaściwości znacznych stosunkowo wydatków na cele muzealne, które w dość luźnym jedynie są związku z istotnemi, głównemi zadaniami Akademii. Nie przestajemy też powtarzać, że powinno się dążyć do utworzenia muzeum publicznego, dostatecznie uposażonego, do którego wcielilibyśmy najchętniej nasze zbiory fizyograficzne, antropologiczne i archeologiczne. Skoro jednak muzeum takie jest na razie niedościgłem marzeniem i przez czas długi jeszcze zapewne niem pozostanie, nie możemy obojętnie na to spoglądać, jak zbiory nasze, stanowiące, bądź co bądź, bardzo cenny dla nauki materyał, marnieją, niszczą się lub też, co najmniej, martwym są kapitałem, z powodu niedostatków pomieszczenia i urządzenia, z niewątpliwą szkodą dla badań naukowych. Jakoż w roku ubiegłym użyliśmy dwóch rat nadzwyczajnej subwencyi rządowej na cele budowlane, pokrywając nadto nadwyżkę kosztów zaliczką, która

będzie zwrócona funduszom Akademii z trzeciej raty tej subwencyi. Dzięki tym wkładom, zbiory nasze fizyograficzne doczekały się wreszcie pomieszczenia, jak na dziś, znośnego; dalekie ono jest jeszcze od tego, jakieby im się słusznie należało, w każdym razie jednak postęp jest znaczny w porównaniu z tem, co było dotychczas, a co wprost urągało najelementarniejszym wymaganiom porządku i bezpieczeństwa. Urządzono na drugiem piętrze naszego domu wielką salę muzealną, wskutek czego można było przejrzyściej rozmieścić liczne przedmioty, dawniej w pakach lub kufrach pochowane. Całe drugie piętro, przeznaczone na pomieszczenie zbiorów fizyograficznych, doczekało się — po wielu latach bezowocnych żądań — oświetlenia gazowego i ogrzewania centralnego, które zaprowadzono w całym gmachu; tak więc te zbiory, dotychczas tylko latem i przy świetle dziennem dostępne, stoją obecnie otworem dla badań naukowych w porze, w której wielu najpilniejszych pracowników może z nich jedynie korzystać. Pozostają jeszcze do uzupełnienia rozliczne a bardzo dotkliwe luki w urządzeniu wewnętrznem zbiorów fizyograficznych; pozostaje niezałatwiona a nawet nietknięta dotąd sprawa lepszego pomieszczenia zbiorów antropologicznych i archeologicznych. Wiąże się ona ściśle z projektem wybudowania nowej hali bibliotecznej na miejscu starego domku, stanowiącego własność Akademii, przylegającego do jej gmachu; po przeniesieniu biblioteki, cały parter, przez nią obecnie zajęty, mógłby pomieścić wygodnie te zbiory. Są to plany, które w miarę możności, zamierzamy przywieść do skutku w ciągu kilku lat przyszłych.

Rok ubiegły nie przyczynił Akademii środków materyalnych, przeznaczonych na wydawnictwa i badania naukowe, nie minął jednak bez życzliwych dowodów zaufania, jakimi ją darzy nasze społeczeństwo, powierzając jej opiekę nad fundacyami naukowo-dobroczynnemi. Zrealizowaliśmy mianowicie zapis stypendyjny ś. p. M. Stachowskiego z Warszawy, w kwocie 10.000 rubli; fundacya ta po opłaceniu należytości skarbowej z zabranych odsetek, wejdzie niebawem w życie. W toku zaś, jak dotąd, znajduje się jeszcze sprawa zapisu stypendyjnego ś. p. Maryi Jankowskiej, (zmarłej w r. z. w Warseawie) w kwocie 20.000 rubli. Spotkaliśmy się tu z przeszkodami ze strony spadkobierców zmarłej, które spodziewamy się wkrótce przełamać. Niech nam wolno będzie przy tej sposobności zaznaczyć, że Akademia, przyjmując zarząd fundacyj stypendyjnych, podejmuje się tego ciężaru jedynie ze względu na interes publiczny, nad którym musi czuwać, i którego — w naszych zwłaszcza stosunkach — zaniedbać jej nie wolno, choćby to się łączyło niekiedy z trudnościami i przykrościami zgoła nieprzywidywanemi, jak właśnie w sprawie zapisu ś. p. Jankowskiej. Oprócz powyższych dwóch legatów, przeznaczonych na cele stypendyjne, mamy zapisać z wdzięcznością jednę jeszcze ofiarę, która na razie wprawdzie — i oby jak najdłużej — nie przynosi Akademii żadnego pożytku, ale w przyszłości wzbogaci jej zasoby, przeznaczone na cele badań naukowych. Pewien obywatel z Litwy, który żądał, żeby nazwiska jego nie wymieniano, złożył w kasie Akademii kapitał 50.000 koron i 8000 marek w papierach wartościowych, zastrzegając sobie,

dopóki żyje. wypłatę odsetek (z potrąceniem 5% na koszta administracyjne), a przeznaczając je po swojej śmierci na cele naukowe przez siebie określone.

W składzie Stacyi naszej naukowej w Paryżu ważne zmiany zaszły w ubiegłym roku. Dr. K. M. Górski ustąpił ze stanowiska Delegata Akademii, które przez trzy lata ostatnie zajmował z takim pożytkiem dla tej instytucyi; powrócił do porzuconych chwilowo obowiązków w tutejszej Szkole sztuk pięknych. Do Krakowa przeniósł się też na stały pobyt p. Ludomił Gadon, wiceprezes komitetu miejscowego Stacyi, tyle zasłużony około jej założenia i urządzenia, główny inicyator tej myśli, która jej dała początek. Akademia wstrzymała się na razie z obsadzeniem stanowiska Delegata, uprosiwszy do pełnienia jego funkcyj p. Władysława Mickiewicza, członka i sekretarza Komitetu miejscowego, z pomocą dwóch stypendystów, którzy rok ubiegły spędzali w Paryżu, Dra Kurpiela i Dra Kutrzeby. Przewodnictwo Komitetu miejscowego objął p. Teodor Jełowicki.

Na tem kończymy niniejsze sprawozdanie, ustępując miejsca prelegentowi, który za temat odczytu obrał sobie ustęp z historyi Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zgodnie z utrwaloną tradycyą, przedmiotem tego odczytu Akademia pragnie uczcić tegoroczny jubileusz Uniwersytetu, jak to już działo się po razy kilka, gdyśmy w podobny sposób obchodzili 400-ną rocznicę urodzin Kopernika, zgonu Długosza, 500-nej Unii r. 1386, setnej Konstytucyi trzeciego maja, 300-ną rocznicę Unii brzeskiej. Tegoroczny jubileusz ma dla Akademii, z natury rzeczy, szczególne, wyjątkowe zna-

czenie; to też w rzędzie ostatnich naszych wydawnictw, tych, które przed tą mównicą są tutaj rozłożone, i tych, które się niebawem ukażą, nie sama jedna tylko jubileuszowa publikacya, poświęcona najznakomitszemu uczniowi, największej chwale naszego Uniwersytetu, wiąże wprost lub pośrednio z dziejami tej starej Szkoły i tej cywilizacyi, której ona była zawsze głównym ogniskiem.

DODATEK DO SPRAWOZDANIA.

Wydawnictwa Akademii Umiejętności
od 1 Maja 1899 do 30 Kwietnia 1900.

Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział filologiczny. Serya II, tom XIII, ogólnego zbioru tom dwudziesty ósmy. 8-o. str. 380. Cena 10 kor.

Treść: L. Malinowski: Zabytek języka polskiego z początku wieku XVI z rękopisu Biblioteki Uniwersytetu w Erlangen (str. 1—32). J. Czubek: Jan Chryzostom z Gosławic Pasek w oświetleniu archiwalnem (1667—1701) (str. 33—110). J. Bystroń: O pisowni i języku ksiąg ustaw polskich na podstawie kodeksów: Świętosławowego, Działyńskich, Dzikowskiego i Stradomskiego (str. 111—220). S. Ciszewski. Bajka o Midasowych uszach. Studyum z literatury ludowej (str. 221—246). J. M. Rozwadowski: Quaestionum grammaticarum atque etymologicarum series altera (str. 247—261). A. Brückner: Apokryfy średniowieczne. Część I (str. 262—380).

Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział filologiczny. Serya II, tom XIV, ogólnego zbioru tom dwudziesty dziewiąty, 8-o, str. 387. Cena 10 kor.

Treść: Ks. Jan Nepomucen Fijałek: Studya do dziejów Uniwersytetu krakowskiego i jego Wydziału teolo-

gicznego w XV wieku (str. 1—182). J. Baudouin de Courtenay: Strona językowa oryginału polskiego listu „Dymitra Samozwańca“ do papieża Klemensa VIII-go z dnia 24 kwietnia roku 1604 (str. 183—213). Aleksander Brückner: Spuścizna rękopiśmienna po Wacławie Potockim. Część II (str. 214—329). M. Kawczyński: Życie Apulejusza Platończyka z Madaury (str. 330—387).

Materyały do historyi języka i dyalektologii polskiej Tom I. J. Rostafiński: Słownik polskich imion rodzajów, oraz wyższych skupień roślin, poprzedzony rozprawą historyczną o źródłach, str. IV 836. Cena 10 kor.

K. Estreicher. Bibliografia polska, T. XVII, lit. G, 8-o, str. 491 i V.

Biblioteka Pisarzów Polskich nr. 36: Jakóba Zawiszy z Kroczowa Wskrócenie prawnego procesu koronnego 1613. Wydał Dr. Alojzy Winiarz 8-o, str. 55. Cena 60 hal.

Sprawozdanie Komisyi do badania historyi sztuki w Polsce. Tom VI, zeszyt IV, 4-o, str. 223—360 i XLIII—CXXXIV. W tekście figur 327, z jedną tablicą. Cena 5 kor.

Treść: Hieronim Łopaciński: Z dziejów cechu mularskiego i kamieniarskiego w Lublinie (str. 223—231). Aleksander Jelski: O fabryce szkieł i zwierciadeł w Urzeczu na Litwie (str. 232—263). Władysław Łuszczkiewicz: Do historyi architektury kościołów wiejskich w Polsce średniowiecznej (str. 264—285). Franciszek Piekosiński: Pieczęcie polskie wieków średnich (ciąg dalszy, str. 286—328). Leonard Lepszy: Hermy w Gabinecie archeologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego (str. 329—335). Mathias Borsohn: Kilka słów o dawniejszych bóżnicach drewnianych w Polsce (str. 336—342) Feliks Kopera: Z zabytków polskich w Petersburgu (str. 343—346). Jerzy Kieszkowski: Z wycieczki do Radomia

i Szydłowca (str. 347—360). Jerzy Mycielski i Adam Chmiel: Sprawozdania z posiedzeń Komisyi historyi sztuki za czas od 15 stycznia do 1 grudnia 1898 r. (str. XLIII—CXXXIV).

Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział historyczno-filozoficzny. Serya II, tom XII, ogólnego zbioru tom trzydziesty siódmy, 8-o, str. 479. Cena 10 kor.

Treść: W. Kętrzyński: Przyczynki do historyi Piastowiczów i Polski Piastowskiej (1—39). S. Kętrzyński: Gall-Anonim i jego kronika (40—88). W. Kętrzyński: Najdawniejsze żywoty św. Wojciecha i ich autorowie. (89—129). F. Piekosiński: Goście polscy na soborze konstancyeńskim (130—158). A. Winiarz: Polskie prawo majątkowe małżeńskie w wiekach średnich (159—291). A. Lewicki: Przymierze Zygmunta w. ks. litewskiego z królem rzymskim Albrechtem II (292—319). S. Wróblewski: Posiadanie na tle prawa rzymskiego (320—479).

Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział historyczno-filozoficzny. Serya II, tom XIII, ogólnego zbioru tom trzydziesty ósmy. Cena 10 kor.

Treść: A. Prochaska: Geneza i rozwój parlamentaryzmu za pierwszych Jagiellonów (str. 1—184). F. Piekosiński: O źródłach heraldyki ruskiej (str. 185—204). A. Lewicki: Unia florencka w Polsce (str. 205—274). K. Potkański: Walka o Poznań 1306—1312 (str. 275—294). S. Kętrzyński: Kazimierz Odnowiciel (1034—1058, str. 295—373). K. Potkański: Zdrada Wincentego z Szamotuł (str. 374—395).

Scriptores rerum polonicarum, Tomus decimus septimus. Pisarze dziejów polskich. Tom siedmnasty, 8-o, str. XIII i 371. Cena 6 kor.

Treść: Ks. Jana Wielewickiego T. J. Dziennik spraw domu zakonnego OO. Jezuitów u św. Barbary w Krakowie od r. 1620 do r. 1629 (włącznie). Tom IV.

Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział matematyczno-przyrodniczy. Serya II, tom XV, ogólnego zbioru tom trzydziesty piąty, z VI tablicami z 16 rycinami w tekście. 8-o. str. 400. Cena 12 kor.

Treść: J. Marchlewski: Studya nad związkiem O'Neilla i jego pochodnymi (str. 1—7). L. Marchlewski: O gossypolu składniku nasion bawełny (Str. 8—16). A. Beck: Badania nad unerwieniem gruczołów ślinowych (str. 17—62). S. Niementowski: O azimidowych benzimidazoli (str. 63—94). K. Radziszewski i J. Schramm: O wpływie światła na chemiczne podstawienie (str. 95—105). M. Kowalewski: Studya helmintologiczne V. Przyczynek do bliższej znajomości kilku przywr. (str. 106—164). J. J. Bogucki: O własnościach roztworów azotynu sodowego (str. 165—173). L. Adametz: Nowy gatunek dyluwialnego rogatego bydła (str. 174—187). E. L. Niezabitowski: O wyrastaniu ostatniego zęba trzonowego w dolnej szczęce niedźwiedzia jaskiniowego (str. 188—192). Z. W. Jaworski: O rozkładzie mleka pod wpływem prątka Bucillus butyricus Hueppe (str. 193—220). W. Natanson: O wpływie ruchu na zmiany stanu skupienia (str. 221—246). C. Witkowski: O oziębieniu się powietrza wskutek rozprężenia nieodwracalnego str. 247—264). R. Merecki: Klimatologia ziem polskich I. Nieskresowa zmienność temperatury powietrza (str. 265—376). W. Natanson: O termokinetycznych własnościach roztwotworów (str. 377—400).

Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział matematyczno-przyrodniczy. Serya II, tom XVI, ogólnego zbioru tom trzydziesty szósty; z 9-ma tablicami i 20-ma rycinami w tekscie, 8-o, str. 465. Cena 12 kor.

Treść: W. Kulczyński: Symbola ad faunam Araneaarum Austriae cognoscendam, z tablicą I i II (str. 1—114). M. P. Rudzki: O pewnem zjawisku, podobnem do dys-

persyi optycznej. III. Studyum z teoryi trzęsień ziemi (str. 115—126). G. Bikeles: O lokalizacyi dróg dośrodkowych (czuciowych) w rdzeniu pacierzowym psa i królika, w wysokości górnej części lędźwiowej i dolnej piersiowej, oraz badania nad anatomią i czynnością szarej substancyi, z III tablicą i 34-ma rycinami w tekście (str. 127—183). E. Strumpf: Z histologii sosny, z IV tablicą (str. 184—213). W. Heinrich: O wahaniach natężenia zaledwie dostrzegalnych wrażeń optycznych i akustycznych, z 4 rycinami (str. 214—258). A. Rosner: W sprawie etyologii złośliwego nowotworu nabłonków kosmkowych (t. zw. deciduoma malignum) z tablicą V (str. 259—288). Tenże: Dodatek do rozprawy powyższej, (str. 462—465). J. Rostafiński: O maku (Papaver somniferum L.) i jego hodowli w Polsce (str. 289—319). W. Kulczyński: Arachnoidea operâ Rev. E. Schmitz collecta in insulis Maderianis et in insulis Selvages dictis, z tablicami VI—IX (str. 320—461).

Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział matematyczno-przyrodniczy. Serya II, tom XVII, ogólnego zbioru tom trzydziesty siódmy; z 7-ma tablicami i 134 rycinami w tekscie. Cena 12 kor.

Treść: L. Świtalski: O pozostałościach ciała i przewodu pranercza u płodów i dzieci płci żeńskiej z 34 rycinami w tekscie (str. 1—45). T. Browicz: O zjawiskach krystalizacyi w komórce wątrobnej (str. 46—50). T. Browicz: O śródnaczyniowych komórkach we włoskowatych krwionośnych naczyniach zrazików wątroby (str. 51—53). T. Browicz: W sprawie pochodzenia melanimu w nowotworach barwikowych (z tabl. IV) (str. 54—59). T. Browicz: Sztuczna krystalizacya hematoidyny w komórce mięsaka barwikowego (z tabl. V) (str. 60—62). S. Kępiński: O peryodach całek hypereliptycznych (str. 63—80). I. Nusbaum: Badania porównawcze nad podjęzykiem, przegrodą językową i łysą zwierząt ssących (z tablicami I, II i III) (str. 80—111). S. Kępiński: O całkach rozwiązań równań róż-

czkowych, z sobą sprzężonych, rzędu 2-go, posiadających trzy punkty osobliwe (str. 112—138). K. Żórawski: O zbieżności szeregów odwracających (str. 139—153) (z tabl. VI i VIII). K. Żórawski: Przyczynek do geometryi nieskończenie małych przekształceń (str. 154—175). M. P. Rudzki: Odkształcanie się ziemi pod ciężarem wielkich lodowców (str. 176—224). M. P. Rudzki: Teorya fizycznego stanu kuli ziemskiej. (str. 225—240).

Materyały antropologiczno-archeologiczne i etnograficzne wydawane staraniem Komisyi antropologicznej Akademii Umiejętności; t. IV (z 4 tablicami i 28 figurami w tekscie), 8-o, str. XI, 125, 285. Cena 6 kor.

Treść: *Dział archeologiczno-antropologiczny.* I. Talko-Hryncewicz: Przyczynek do poznania świata kurhanowego Ukrainy (str. 1—32). I. Talko-Hryncewicz: Materyały do paleoetnologii mogił Azyi wschodniej (str. 33 — 36). M. Udziela; Trwanie życia w Janowie na zasadzie wykazu zmarłych w ciągu lat 110 (1785—1894) (str. 36. —54). L. Magierowski: Wzrost ludności w powiecie sanockim (str. 55—69). Wł. Demetrykiewicz: Korony bronzowe przedhistoryczne (str. 70—91). Wł. Demetrykiewicz: Poszukiwania archeologiczne w powiecie trembowelskim (str. 92 -125).

Dział etnograficzny. L. Malinowski: Powieści ludu polskiego na Śląsku (str. 1—80). St. Cercha: Przebieczany, wieś w powiecie wielickim (str. 81—210). W. Pracki: Zagadki ludowe ze wsi Turowa gub. siedleckiej (str. 211—216). M. Kucz: Przysłowia ludowe z okolic Witebska, Mohylewa, Smoleńska i Orła (str. 217—224). Sz. Gonet: Opowiadania z okolic Andrychowa (str. 226—285).

Sprawozdanie Komisyi fizyograficznej obejmujące pogląd na czynności dokonane w ciągu roku 1898 oraz Materyały do fizyografii krajowej. Tom XXXIV. Z jedną tablicą, 8-o, str. XXXI, 486.

Przegląd czynności Komisyi fizyograficznej akademickiej w ciągu roku 1898/9 (str. I—XIX). Bolesław Kotula i Franciszek Bieniasz: Wspomnienia pośmiertne. Część I. Materyały do klimatografii Galicyi (str. 3—204). Część II. Materyały zebrane przez Sekcye geologiczną, botaniczną i zoologiczną obejmują: E. L. Niezabitowski: Materyały do fauny roślinarek (Phytophaga) Galicyi (str. 3—18). J. Trzebiński: Flora lasów garwolińskich i sąsiednich okolic (str 19—85). J. Śnieżek: O krajowych gatunkach trzmielów (Psithyrus) (str. 86—95). F. Schille: Fauna lepido-pterologiczna doliny Popradu i jego dopływów, Część III, (str. 96—100). Dr. I. Lemberger: Rozbiór chemiczno-bakteryologiczny wód studziennych miasta Krakowa (str. 101—135). J. Paczewskiego: Spis roślin zebranych na Podolu, w północnej Bessarabii i koło Zdałbunowa na Wołyniu (str. 136—175). Dr S. Klemensiewicz: O nowych i mało znanych gatunkach motyli fauny galicyjskiej. Przyczynek pierwszy (str. 178—202). Fr. Kamieński: O nowym gatunku dla flory krajowej rodzaiu Utricularia (str. 203—210). Część III. Materyały zebrane przez Sekcyę rolniczą zawierają: Al. Nowicki: Wydatność drzewostanów w naszych lasach w chwili ich sprzętu (str. 1—19). M. Łuszczkiewicz: O bydle gór Świętokrzyskich (str. 20—32). T. Rudowski: Geologiczno-rolniczy opis majątku Rumska i przebieg wietrzenia tamtejszych glin lodnikowych, z 1-szą tablicą, (str. 33—41). J. Promiński: Przyczynek do fizyografii jęczmienia browarnego, (str. 42—68).

Rocznik Akademii Umiejętności w Krakowie. Rok 1898/9, 8°, str. 104 i 8 tablic. Cena 1 kor. 20 hal.

Sprawozdania z czynności i posiedzeń Akademii Umiejętności w Krakowie. Rok 1899, Nr. 1—10, rok 1899, Nr. 1—3.

Bulletin international de l'Académie des Sciences de Cracovie. Comptes-rendus de séances de l'année 1898. 8-o str. 537.

Anzeiger der Akademie der Wissenschaften in Krakau, Jahrgang 1899, 8-o, str. 537.

Dzieła osobno wydane:

Dr. L. Birkenmajer: **Mikołaj Kopernik.** Część pierwsza. Studya nad pracami Kopernika oraz materyały biograficzne. Kraków 1900, 4°, str. XIII i 711. Cena 20 kor.

Ks. Jan Fijałek: **Mistrz Jakób z Paradyża i Uniwersytet krakowski w okresie Soboru bazylejskiego.** Kraków 1900. 8°, tom I., str. 448; tom II., str. 423. Cena razem 12 kor.

Z. Noskowski i J. Baudouin de Courtenay: **Melodye ludowe litewskie zebrane przez śp. ks. Antoniego Juszkiewicza, opracowane przez śp. Oskara Kolberga i śp. Izydora Kopernickiego, a ostatecznie wydane przez.....** Kraków 1900. 4° Część I. str. XLIV i 247 (nuty). Cena 20 kor.

Jan Karłowicz: **Słownik gwar polskich.** Kraków 1900, 8°. Tom I (od A do E), str. 454. Cena 10 kor.

Br. Kruczkiewicz: **Petri Royzii Maurei Alcagnicensis Carmina.** Kraków 1900. 8°. Pars I., str. CXXXVIII i 311; Pars II., str. X i 512. Cena 12 kor.

Nadto z Rozpraw znajdujących się pod prasą wyszły następujące odbitki:

a) z Rozpraw filologicznych:

M. Kawczyński: O pismach oratorskich i filozoficznych Apulejusza Platończyka z Madaury (str. 84). Cena 2 kor.

Leon Sternbach. De Georgii Pisidae apud Theophanem aliosque historicos reliquiis, 8-o, str. 107. Cena 1 kor. 50 hal.

Leon Sternbach: Observationes in Georgii Pisidae Carmina historica. Appendix metrica (str. 98). Cena 2 kor.

Leon Sternbach: De Georgii Pisidae fragmentis a Suida servatis, 8-o, str. 91. Cena 1 kor. 40 hal.

Józef Tretiak: Miedziany Jeździec Puszkina. Studyum polemiczne, 8-o, str. 80. Cena 1 kor. 60 hal.

b) z Rozpraw historyczno-filozoficznych:

Dr. Wojciech Kętrzyński: O Słowianach mieszkających niegdyś między Renem a Łabą, Salą i czeską granicą, 8-o, str. 142, z siedmioma mapami. Cena 3 kor.

W. Nowodworski: Lata szkolne Jana Zamoyskiego (str. 31) Cena 70 hal.

F. Piekosiński: Wiece, sejmiki, sejmy i przywileje ziemskie w Polsce wieków średnich, 8-o, str. 81. Cena 1 kor. 30 hal.

Fr. Piekosiński: Statut Litewski. Część I. 8-o, str. 70. Cena 1 kor. 30 hal.

Karol Potkański: Daty zjazdów koszyckich (1373, 1374 i 1370 r.) (str. 30). Cena 50 hal.

Karol Potkański: Studya nad XIV wiekiem: Nr. III. Sprawa Restytucyi (Rok 1374 i 1381), 8-o, str. 20. Cena 50 hal.

Dr. Antoni Prochaska: O dacie ugody małopolskiej duchowieństwa ze szlachtą za biskupstwa Zbigniewa Oleśnickiego. 8-o, str. 20. Cena 50 hal.

c) z Archiwum Komisyi historycznej:

Władysław Abraham: Sprawozdanie z poszukiwań w archiwach i bibliotekach rzymskich w latach 1896/7 i 1897/8. O materyałach do dziejów polskich w wiekach średnich. W dodatku: Sprawozdanie z poszukiwań za listopad i początek grudnia r. 1898, str. 232. Cena 2 kor. 80 hal.

d) z Rozpraw matematyczno-przyrodniczych:

A. Bochenek: O dojrzewaniu i zapłodnieniu jaja ślimaka Aplisia depilans. Z trzema tablicami, 8-o, str. 23. Cena 1 kor. 40 hal.

N. Cybulski i M. Kirkor: O przewodzeniu stanu czynnego

przez zwoje międzykręgowe i o odruchowem wahaniu wstecznem prądu spoczynkowego, 8-o, str. 35. Cena 70 hal.

Stanisław Gólski: Dojrzewanie i zapłodnienie jajka u Ascidii Cionia intestinalis, 8-o, str. 20. Cena 50 hal.

Stanisław Niementowski: O nowych rodzajach anhydrozwiązków. 8-o, str. 67. Cena 1 kor. 10 hal.

M. P. Rudzki: Dalsze badania nad odkształceniem ziemi pod ciężarem wielkich lodowców. Wpływ ciężaru wielkich lodowców, 8-o, str. 28. Cena 60 hal.

Jan Sosnowski: Studya nad zmianami geotropizmu u Paramaecium aurelia, 8-o, str. 14. Cena 60 hal.

Wiktor Syniewski: O budowie skrobii, 8-o, str. 41. Cena 70 hal.

St. Tołłoczko. Chlorek antymonawy w zastosowaniu do kryoskopii, 8-o, str. 6. Cena 30 hal.

St. Thugutt. O zeagonicie, nowym produkcie wietrzenia nefelinu. Z jedną tablicą, 8-o, str. 12. Cena 50 hal.

A. W. Witkowski. O prędkości głosu w powietrzu zgęszczonem, z 5-a tablicami w tekscie, 8-o, str. 20. Cena 50 hal.

IV.

Nagrody i konkursa.

Akademia przyznała następujące nagrody na posiedzeniu walnem 17 maja 1900:

1) Nagrodę im ś. p. Probusa Barczewskiego za prace historyczne w kwocie 2250 koron p. Franciszkowi Piekosińskiemu za dzieło p. t. „*Heraldyka polska wieków średnich.*“

2) Nagrodę im ś. p. Probusa Barczewskiego za dzieło malarskie w kwocie 2250 koron p. Stanisławowi Witkiewiczowi za krajobraz „*Obłok*“.

Co podając do wiadomości publicznej, przypomina się zarazem konkursa w przeszłym roku ogłoszone, a mianowicie:

1) Konkurs im. Juliana Ursyna Niemcewicza: Monografia z dziejów cywilizacyi polskiej w epoce Odrodzenia. Przedmiot może być dowolnie obrany, w ten sposób, iżby jego źródłowe opracowanie rozjaśniało wpływy kultury Odrodzenia na rozwój cywilizacyi w Polsce (n. p. Monografia królowej Bony, Dwór Zygmunta I. i Zygmunta Augusta, Mieszczaństwo krakowskie w XV i XVI wieku, Monografia któregokol-

wiek znacznego rodu n. p. Szydłowieckich. Wpływ cywilizacyi miast pruskich lub spiskich na miasta polskie i t. p.). Fundusz nagrodowy wynosi 6.000 fr.; z funduszu tego wyznaczy się w miarę wartości i rozmiaru prac konkursowych 2 nagrody, pierwszą w kwocie 4.000 fr. i drugą w kwocie 2.000 fr., albo też kilka nagród po 2.000 i 1.000 fr. Gdyby zaś która z prac konkursowych urosła do rozmiarów większego dzieła znakomitej wartości, zasługującego na wyjątkowe odznaczenie, może jej być przyznana pełna nagroda w kwocie 6.000 fr Termin konkursu 31 grudnia 1901.

2) Konkurs im ks. Adama Jakubowskiego: „O hodowli drzew i krzewów owocowych w ogródkach małych gospodarstw". Nagroda 700 złr. w. a., może być rozdzieloną na dwie, po 450 złr. i 250 złr. w. a. Termin konkursu 31 grudnia 1900.

Na obydwa powyższe konkursa nadsyłać należy prace konkursowe do Akademii Umiejętności w Krakowie, bezimiennie, pod godłem wybranem przez autora, z dołączeniem koperty opieczętowanej i tem godłem zaopatrzonej, a mieszczącej wewnątrz nazwisko i adres autora.

Według § 18 Regulaminu Akademii, wypłata nagród konkursowych następuje dopiero po ogłoszeniu pracy uwieńczonej nagrodą.

3) Konkurs im. ks. biskupa A. S. Krasińskiego. Na konkurs można nadsyłać wszelkie prace treści ściśle naukowej, opracowane samodzielnie w języku polskim, ogłoszone drukiem po 1 stycznia 1899 albo też jeszcze niedrukowane. Pomiędzy pracami równej wartości, pierwszeństwo mają, według woli fun-

datora, pisma treści religijno-moralnej. Nagroda 1.200 złr. w. a.

Autor pracy drukowanej, która otrzyma nagrodę obowiązany będzie złożyć Akademii 50 egzemplarzy poczem nagroda będzie bezzwłocznie wypłacona. Autor dzieła, nadesłanego w rękopisie a uznanego za godne nagrody, będzie obowiązany ogłosić je drukiem najdalej w ciągu roku. W tym celu otrzyma z góry $^1/_3$ przyznanej nagrody, drugą taką kwotę w połowie, a resztę po całkowitem ukończeniu druku i złożeniu 50 egzemplarzy; zresztą cały nakład dzieła będzie jego własnością. Termin konkursu 31 grudnia 1901.

Sprawozdanie i wnioski
w przedmiocie nagród fundacyi ś. p. Barczewskiego.

1. Za pracę historyczną.

Komitet wyznaczony do przygotowania wniosku w sprawie nagrody im. ś. p. Probusa Barczewskiego za najlepsze dzieło z zakresu historyi polskiej ogłoszone w ciągu r. 1899, przyszedł do przekonania, że tym razem jedna tylko praca prof. Piekosińskiego pod tyt. „Heraldyka Polska wieków średnich“ odpowiada warunkom przez fundatora ustanowionym.

Przed kilku laty prof. Piekosiński otrzymał tę samą nagrodę za dzieło „O dynastycznem szlachty polskiej pochodzeniu“. Wówczas już Komitet kierował się w swej decyzyi nie tyle chęcią aprobowania wszystkich wniosków autora, ile odznaczenia książki, w której poraz pierwszy olbrzymi materyał heraldyczny i sfragistyczny użytym został obok źródeł historyograficznych do zbudowania śmiałej i bardzo suggestywnej hipotezy.

Prof. Piekosiński nie ustał w swoich badaniach, ale owszem nadał im zakres daleko obszerniejszy. Rozdzielił bowiem przedmiot i osobno traktując rzecz o „Rycerstwie polskiem“, którego dwa tomy już się ukazały,

poświęcił specyalną monografię polskim herbom średniowiecznym i rozpoczął wyczerpujące dzieło o polskich pieczęciach średniowiecznych.

W ten sposób pierwotna nie zbyt obszerna praca zamieniła się na szereg monografii, oddzielnie przedstawiających zapatrywania autora na pojedyncze kwestye uwzględnione łącznie w dziele „O dynastycznem szlachty polskiej pochodzeniu".

Z tych monografij: „Heraldyka polska w wiekach średnich" pierwsza ukończoną została. Autor nie cofa w niej żadnego ze swoich poglądów na znaczenia run przy rozwoju najdawniejszych polskich herbów, ale prócz tego i to jest główną zasługą prof. Piekosińskiego, że dostarcza kompletnego ściśle naukowego spisu herbów i ich wizerunków, opierając się przytem na wszystkich dostępnych źródłach, których zebranie i ocenienie przedstawiało olbrzymie trudności. Rozważywszy, że dzieła tego przeznaczenia literatura naukowa polska dotychczas nie posiadała, uwzględniając zakres samodzielnych poszukiwań, których tylko rezultat autor do książki swojej złożył, pamiętając nareszcie, że „Heraldyka polska wieków średnich" harmonijnie się łączy z innemi równocześnie się ukazującymi dziełami autora, Komitet postanowił nową książkę prof Piekosińskiego, jako rzetelny wyraz gruntownej i wyczerpującej pracy naukowej, wzbogacającej znakomicie literaturę historyczną polską, do nagrody im. Barczewskiego za rok 1899 walnemu zgromadzeniu Akademii Umiejętności przedstawić.

2 Za dzieło malarskie.

Między utworami malarskimi polskich artystów, wystawionymi w Krakowie w ciągu roku 1899, nie pojawił się żaden, będący dziełem bezwarunkowo wybitnem i bezwzględnie dobrem. Mimoto Komitet uznał za właściwe przyznać nagrodę im. Probusa Barczewskiego, głosami trzema przeciwko dwom, krajobrazowi p. Stanisława Witkiewicza: „Obłok", uznając całkiem niezwykłe zalety tego dzieła, wyróżniającego się z pośród wszystkich innych głęboko odczutym pomysłem oraz subtelnem wykonaniem go, chociaż w niektórych szczegółach obraz jest niezupełnie dociągniętym. Najprostszy to pejzaż zakopiański niewielkich rozmiarów: w dole wąski pas samotnych zielonych wzgórz z kilku szpilkowemi drzewami, a nad nim jako temat główny niebo jasne, na którem zjawił się duży biały obłok, sam środek płótna tworzący, lekki, przejrzysty, miejscami mleczny prawie, taki, jaki w górskich okolicach bywa niekiedy na pogodnem niebie zwiastunem podobno bliskiej burzy. Sama ta chmura jest w pewnej mierze i w niektórych szczegółach niecałkiem udana, niedosyć lekka, a na krańcach niedość przejrzysta, niema w sobie dosyć tego, co we francuskim języku zowie się „floconneux", a co jest główną cechą tego rodzaju obłoków wśród lata. Mimoto jednak pomysł i wykonanie utworu muszą uderzyć każdy duch i smak artystyczny, na zjawiska przyrody wrażliwy. Pomysł to w tysiącach odmian zjawiający się w dziejach krajobrazowego malarstwa od chwili, gdy ono z wiekiem XVII naprawdę wielkiem i na prawdzie oraz

poezyi przyrody opartem się staje: Jakób Ruysdael i Jan von Goyen nieraz brali za przedmiot swych niedoścignionych arcydzieł takie proste obłoki na niebie, a Filip de Koninck swe wielkie przestrzenie przejrzystego firmamentu takimsamym urozmaicał u dołu wąskim pasem zielonych pól; ze zjawieniem się nowoczesnego krajobrazu, taksamo niebo i obłoki pojmowali i przedstawiali najbardziej poetyczni między pejzażystami naszego wieku, Constable, a zwłaszcza Turner; za nimi poszli najwięksi mistrze, jacy w XIX-em stuleciu nieraz dorównali wielkim Hollendrom wieku XVII, francuscy artyści mianowicie między r. 1840 a 1880, tak, iż tesame pomysły głębokie i piękne samego nieba z obłokiem lub chmurami ponad pasem zieleni lub morza w dole, nigdy nie wychodzą z wielkiej krajobrazowej sztuki. Dotego samego to grona artystów należy w pomysłach swych wszystkich i Witkiewicz, który pierwszy wśród polskich malarzy te proste temata z obserwacyi samych zjawisk przyrody zaczerpnięte, bez żadnych akcessoryów ubocznych, za przedmioty swych utworów wybiera, mając w tej mierze właśnie wyjątkowe miejsce między naszymi malarzami krajobrazu. W każdym z jego głęboko odczutych pejzażów mamy tego objawy, czy to w ostatnim właśnie „Obłoku“, czy w całym szeregu licznych już krajobrazów, tatrzańskich zwłaszcza, czy to cichych zimowych z ciężkim śniegiem śpiącym na obwisłych smerekach, czy to wiosennych z lekką mgłą podnoszącą się nad łąkami lub strumieniem, czy to letnich o łanach zielonych lub złocistych zasianych bujnem różnobarwnem kwieciem. A wśród nich znajdują się

i takie potężne utwory, jak „Wiatr halny“, jeden z najpiękniejszych krajobrazów polskich ostatnich lat naszego wieku. To też zważywszy całą tę długą już a bogatą w owoce twórczość artystyczną p. Witkiewicza, do której i obraz ostatni „Obłok“ przez swój pomysł i wykonanie integralnie należy, zważywszy dalej całą jego pełną zasług działalność, rozwiniętą w Zakopanem nad odnajdywaniem i uszlachetnianiem motywów artystycznych t. zw. już dziś zakopiańskiego stylu, którego rozwój tyle mu dotąd zawdzięcza, zważywszy wreszcie całą niezwykłą a na prawdziwie wielkie rozmiary zakrojoną i prowadzoną artystyczną działalność, oraz wpływ jej na najnowsze polskie malarstwo, Komitet uznał wszystkie razem wzięte utwory malarskie i wszelkie inne jego zasługi za godne odznaczenia i nagrody z okazyi pięknego krajobrazu „Obłok“, mimo swych stron ujemnych i uderzającego przecież niezwykłemi artystycznemi zaletami, zasługującemi na gorącą pochwałę i odznaczenie najwyższą nagrodą Akademii Umiejętności.

Przedstawiając tedy utwór niniejszy jako godzien przyznania mu nagrody imienia Pr. Barczewskiego za rok 1899 pełnemu zebraniu członków Akademii Umiejętności, podnosi Komitet przecież, że i obok niego powstały polskie obrazy w tym czasie, godne wyróżnienia i uznania. P. Wyczółkowskiego portretowe pastele odznaczają się niezwykłą siłą charakterystyki i świetnością rysunku. Wśród pejzażów drobniutkich p. Jana Stanisławskiego niejeden wyjątkowem jaśnieje odczuciem poezyi przyrody i pełnemi prawdy złotemi światłami podolskiego czy ukraińskiego słońca. P. Jacka

Malczewskiego scena „W pracowni“ artysty-więźnia z kobietą-tygrysem uderza świetnością i plastycznością rysunku, oraz głębokim sentymentem twarzy młodego więźnia, którego zemdlony tors jest arcydziełem malarskiej wypukłości i życia, „Studyum głowy“ robotnika zaś pełną siły i charakteru męską postacią. Dalej piękne krajobrazy krakowskie p. Juliana Fałata, oraz portrety o miękkiej i subtelnej technice p. Olgi Boznańskiej również na wzmiankę pochlebną zasługują, p. Włodzimierza Tetmajera zaś scena ludowa „Kantyczki“ odznacza się niemałą siłą a zarazem i harmonią kolorytu, oraz dobrze uchwyconemi wieśniaczemi typami. Wreszcie i „portret rodziców“ p. Wojciecha Weissa pełen jest głębokiego uczucia, a uderza wysoce subtelną techniką karnacyj. przypominającą starych mistrzów niederlandzkich, a mimoto zupełnie modernistyczną. Wśród tych utworów jednak żaden nie dorównywa zaletami swemi obrazowi p. Stanisława Witkiewicza, który Komitet za godny nagrody uznał.

WYKAZ
STOSUNKÓW AKADEMII
Z INNEMI INSTYTUCYAMI NAUKOWEMI.

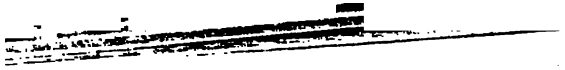

WYKAZ

dotychczasowych stosunków Akademii z zakładami naukowemi.

W.) oznacza, że Akademia przesyła wszystkie swoje wydawnictwa; (I.) wydawnictwa Wydziału filologicznego; (2.) historyczno-filozoficznego; (3.) matematyczno-przyrodniczego; (Kl.) Komisyi literackiej; (Kj.) Komisyi językowej; (Khs.) Komisyi historyi sztuki; (Kh.) Komisyi historycznej; (Kp.) Komisyi prawniczej; (Kan.) Komisyi antropologicznej; (Kf.) Komisyi fizyograficznej; (Ag.) Atlas geologiczny; (B.) Bulletin international; (A.) Anzeiger*).

Amsterdam. Koninklijke Akademie van Wetenschappen. B.
Arcachon. Laboratoire zooligique maritime. B.
Ateny. Bibliothèque Nationale. B.
— École française d'Athénes. B.
— K. deutsches archäologisches Institut. B.
Baltimore. Johns Hopkins University. 3. B.
— American Journal of Philology. B.
— Maryland Geological Survey. B. Ag.
Barcelona. Real Academia de buenas letras. B.
— Real Academia de sciencias y artes B.
Batavia (Jawa). Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen. 1. 3. Kj. B.
Brzylea. Universitätsbibliothek. A.
- Naturforschende Gesellschaft. Kf. A.
Brzrad. Кр. Српска Академија. W.
Српско археолошко друштво. Kan. B.
Brzamo. „La Geografia per tutti". B.

*) Wykaz ten nie obejmuje 45. galicyjskich szkół średnich, którym posyła wszystkie wydawnictwa Akademii.

Berlin. Königl. Akademie der Wissenschaften. W.
— Königliche Bibliothek. W.
— Centralbureau der internationalen Erdmessung. A.
— Deutsche geologische Gesellschaft. A.
— Deutsche botanische Gesellschaft. A.
— Deutsche Literaturzeitung. A.
— Deutsche chemische Gesellschaft. A.
— Geologische Landesanstalt und Bergakademie. A.
— Gesellschaft für Antropologie. Kan. A.
— Gesellschaft naturforschender Freunde. A.
— Gesellschaft für Erdkunde. A.
— K. Deutsches Archäologisches Institut. A.
— K. preuss. geologische Gesellschaft. A.
— Naturwissenschaftliche Wochenschrift. A.
— Physikalischer Verein. A.
— Universitätsbibliothek. A.

Bern. Schweizerische Gesellschaft für Naturwissenschaft 3. Kf. Ag. A.
— Naturhistorischer Verein. A.
— Universitätsbibliothek. A.

Berno. Matice Moravská. W. B.
— Knihovna Bohoslavců brněnskych. Kp. Kl. Kh. Khs. B.
— Museum Francisceum. B.
— K. k. Mährisch-schlesische Gesellschaft für Ackerbau, Natur- und Landeskunde. Historisch-statistische Section. 2. A.
— Naturforschender Verein. 3. Kf. Ag. A.
— Papezka knihtiskarna rajhradskych Benediktinu B.

Bolonia. Academia Adamo Mickiewicz di storia litteraria polacca. B —
— R. Deputazione di storia patria per le provincie di Romagna. B —

Bonn. Universitätsbibliothek. A.
— Naturhistorischer Verein des preuss. Rheinlandes A.

Bordeaux. Académie des sciences, belles lettres et arts. B.
— Société Linnéenne des sciences physiques et naturelles. 3. B —

Boston. American Academy of arts and sciences B.
— Society of natural history B.

Braunsberg. Historischer Verein für Ermeland. Kh. A.

Braunschweig. Verein für Naturwissenschaft. 3 Kf.

Bruksella. Académie royale de Belgique. W.
— Musée royal d'histoire naturelle de Belgique. B.
— Société royale de botanique. B.
— Société belge de microscopie. B.
— Société belge de géologie. 3. Kf. Ag. B.
— Société de Bollandistes. B.
Bucarest. Academia Romana. W.
— Laboratul de Botanica. B.
Budapest. Magyar Tudományos Akadémia W.
— Magyar nemzeti Muzeum. A. B.
— Köngl. ungar. geologische Anstalt. 3. Kf. Ag. A.
— K. M. Természettudományos Társulat. 3.
— Magyar történelmi Társulat. 3.
— Ethnologische Mittheilungen aus Ungarn. Kan.
— Ungar. Landesbibliothek im National-Museum. Kan.
— Naturwissenschaftliche Abtheilung des National-Museums. B.
— Société des sciences naturelles. B.
Budziszyn. Matica Serbska. 1. 2. Kp. Kh. Kht. Kl. Kj. B.
— Die naturwissenschaftliche Gesellschaft „Isis". A.
Buenos Aires. Universidad. B.
Buffalo. Society of natural sciences. B.
Buitenzorg (Jawa). Jardin botanique. B.
Bytom. Redakcya „Katolika". W.
Cambrigde. (Anglia). University. B.
Cambrigde. (U. S. N. A. Massachusetts). Library of Harvard University. B.
— Museum of comparative Zoology. B.
Charków. Uniwersytet B.
Cherbourg. Société des Sciences naturelles. 3. Kf. B.
Chicago. Academy of Sciences. B.
— The Journal of geology. B.
Christiania. Académie des sciences. W.
— Uniwersytet B.
— Videnskabsselskabet. B.
— Norsk Folkenmuseum. B.
Coimbra. Universidade. B.

Colima. Mex. Observatoiro metereologico y vulcanologico del Seminario. B.
Cordoba. (Argentina). Academia nacional de ciencias. 3. Kf. B.
Cöthen. Chemiker-Zeitung. A.
Czasław. (Czechy). Musejni archeologický Spolek „Včela Časlavska". Kan. B.
Czerniowce. Uniwersytet. W.
— Czytelnia polska. 2. Kan. B.
— Bukowiner Landes-Museum. Khs. B.
Dobromil. Monastyr św. Onufrego. Kh.
Dorpat. Uniwersytet. 2. Kh. A.
— Naturforschende Gesellschaft bei der Universität. 3. Kf. A.
— Gelehrte esthnische Gesellschaft 1. 2. Kj. A.
— Rédaction de „Uczenyja Zapiski". 2.
Drezno. Naturforschende Gesellschaft. A.
Dublin. Royal Irish Academy. B.
Edynburg. Royal Society. 1. 2. 3. Kf. Kht. Kl. Ag. Kj. B.
— Botanical Society. Kf. B.
Erlangen. Biblioteka Uniwersytetu. A.
Filadelfia. Academy of Natural Sciences. B.
— The American philosophical Society. 2. B.
Florencya. Accademia della Crusca. 1. 2, 3, Kj. B.
— Biblioteca Nazionale (Uffizzj). B.
— Società italiana d' antropologia. Kan. B.
— R. Sovraintendenza degli Archivi di Stato. B.
— R. Istituto di studi superiori pratici e di perfezionamento. B.
— Archivio storico italiano. B.
Frankfurt a/M. Seckenbergische naturforschende Gesellschaft. A.
Frankfurt a O. Naturwissenschaftlicher Verein. 3. A.
Fryburg Bryzgowski. Biblioteka Uniwersytetu. A.
Fryburg Szwajcarski. Uniwersytet. W.
Gandawa. Uniwersytet. B.
Gdańsk. Naturforschende Gesellschaft. 3. A.
— Westpreussischer Geschichtsverein. Kh. A.
Genewa. Uniwersytet B.
— Institut national genevois. 3. B.
— Société de physique et d'histoire naturelle. B.

Genua. Uniwersytet. B.
— Società ligustica di Scienze naturali e geografiche. 3. Ag.
— Archivio di stato. B.
— Società di lettere e conversazioni scientifiche. B.
Getynga. Biblioteka Uniwersytetu. A.
— Società ligura di storia patria. B.
— K. Gesellschaft der Wissenschaften. W.
Giessen. Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Oberhessischer Geschichtsverein. A.
— Oberhessische Gesellschaft für Natur- und Heilkunde. A.
Glasgow. Uniwersytet. B.
Gorzelice. Oberlausitzische Gesellschaft der Wissenschaften. 1. 2. Kht. Kl. Kj. A.
Gothenburg. Kungl. Vetenskaps-och Vitterhetssamhällt. B.
Graz. Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Historischer Verein für Steiermark. 1. 2. Kh. Khs. Kp. Kl. Kj. A.
— Naturwissenschaftlicher Verein für Steiermark. A.
Greifswald. Biblioteka Uniwersytetu A.
Haarlem. Musée Teyler. 3. Kf. Kan. B.
— Hollandsche Maatschappij der Wettenschappen. 3. B.
Halle. Biblioteka Uniwersytetu. A.
— Naturforschende Gesellschaft. A.
— Kais. Leopoldino-Carolinische Akademie der Naturforscher. 3. A.
Hamburg. Verein für Naturwissenschaftliche Unterhaltung. Kf. A.
— Gesellschaft für Botanik. A.
Harrisburg. (N. America) Geological Survey of Pensylvania. B.
Heildelberg. Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Physikalisch-medicinische Gesellschaft. A.
Helsingfors. Sällskapet pro fauna et flora fennica. 3. Kf. B.
— Finska Vetenskaps-Societeten. B.
— Geografiska föreningen. B.
Innsbruck. Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Ferdinandeum. 1. 2. 3. Ag. Kj. A.
Irkuck. Восточно-сибирскій Отдѣлъ имп. русск. географич. Общества.

Ithaca. (N. Y. U. S. N. A.) Cornell University. B.
— Journal of phisycal chemistry. B.
Jena. Biblioteka Uniwersytetu. A.
— Verein für thüringische Geschichte und Alterthumskunde. Kh. A.
— Jenaische Gesellschaft für Medicin und Naturwissenschaft. A.
Kassel. Verein für Naturkunde. 3. A.
— Botanisches Centralblatt. A.
Kazań. Uniwersytet B.
— Société physico-mathématique à l'Université Impériale. 3. B.
— Редакція Ученыхъ Записокъ Университета 1. Kj.
Kijów. Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Кіевское общество естество-испытателей. 3.
— Rédaction de „Кіевская Старина". 1. 2. Kj. Kn.
Kilonia. Biblioteka Uniwersytetu. A.
— Naturwissenschaftlicher Verein von Schleswig-Holstein. 3. Kf. Ag. A.
— Gesellschaft für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte. 2. Kh. A.
Klausenburg. Siebenbürgischer Museum-Verein. 3.
Knin (Dalmacya). Staro-Hrvatska-Prosvjeta. Khs. Kan.
Kopenhaga. K. Danske Videnskabernes Selskab. W.
— Société royale des antiquaires du Nord. Khs. B.
— Société d'histoire naturelle. B.
Kołomyja. Muzeum Pokuckie. W.
Kórnik. Biblioteka Kórnicka. W.
Kraków. Archiwum krajowe. Kh. Kp.
— Archiwum akt. dawnych m. Krakowa. Kh. Kd. Khs. Kl.
— Biblioteka XX. Czartoryskich. W.
— Biblioteka Ks. Misyonarzy. 1. 3. Kh. Khs. Kl. Kj.
— Czytelnia alumnów książęco-biskupiego seminaryum. 2.
— C. k. Urząd górniczy okręgowy. Kf.
— Gabinet geologiczny U. J. 3. Kf. Ag.
— Gabinet historyi sztuki U. J. Khs.
— „Krytyka". B.
— „Przegląd literacki". B.
— Redakcya „Przeglądu powszechnego". 1. 2. Kh. Kl. Kj.

Kraków. Seminaryum filologiczne słowiańskie U. J. 1. Kl. Kj. B.
— Seminaryum historyczne U. J. 2. Kh. Khs. Kp. Kl.
— Stowarzyszenie nauczycielek. Kl.
— Towarzystwo lekarskie krakowskie. 3. Kf. Kan.
— Towarzystwo numizmatyczne. Khs. Kan.
— Towarzystwo rolnicze. B.
— Towarzystwo tatrzańskie. Kf.
— Towarzystwo techniczno-przemysłowe. 3. Kf. B.
— Zakład kliniczny. 3.

Królewiec. Biblioteka Uniwersytetu. A.
— Staatsarchiv. Kf. Kp. Khs.
— Alterthumgesellschaft „Prussia". A.
— Physikalisch-ökonomische Gesellschaft. 3. A.
— Altpreussische Monatsschrift. A.

Lancaster. American Mathematical Society. B.

Lausanne. Société Vaudoise des Sciences naturelles. Kf. B.

Lavrenze. (Kansas, U. S.) University of Kansas. B.

Leide. Rédaction des Archives d'étnographie. Kan.
— Uniwersiteit. B.

Leoben. Czytelnia polskich akademików górniczych. Kf. Ag. B.
— Towarzystwo akademickie „Czarnohora". Ag.

Liège. Uniwersytet. B.
— Société royale des sciences. B.

Lille. Société de Géographie. B.

Lima. Escuela especial de Ingenieros y de Minas. 3. B.

Linz. Verein der Techniker in Oberösterreich. A.

Lipsk. K. Sächsische Gesellschaft der Wissenschaften W.
— Museum für Völkerkunde. Kan. A.
— Biblioteka Uniwersytetu. A.
— Naturforschende Gesellschaft. 3. A.
— Akadem. Verein „Unitas". B.
— Literarisches Centralblatt. A.

Lizbona. Academia real das Sciencias. 1. 2. 3. Ag. Kj. B.
— Direcçao dos trabalhos geologicos de Portugal. Kf. Ag. B.
— Real Observatorio astronomico. B.

Livorno. Instituto antropologico italiano B.

London. British Museum. W.

London. British Museum of natural history. B.
— British Association for the Advancement of Science. B.
— Antropological Institute. Kan. B.
— Chemical Society. B.
— Geological Society of London. 3. B.
— Physical Society. B.
— Science abstracts. B.
— Zoological Society. Kf. B.
— Royal astronomical Society. B.
— Royal botanic Society. B.
— Royal geographical Society. Kf.
— Royal Museum. B.
— Royal Society 3. B.
— The Royal Institution of Great Britain. B.
— „Nature". B.
— „The Athaeneum". B.

Louvain. Université Catholique. 1. 2. 3. Kh. Ag. Kj. B.
— „La Cellule". 3. B.

Löcse. Ungarische Karpathen-Verein. Kf.

Lötzen. Litterarische Gesellschaft Masovia. A.

Lubeka. Hansischer Geschichtsverein. 2. Kh. A.

Lublana. Rudolphinum. Kf. B.

Lucca. R. Accademia lucchese di scienze, lettere ed arti. B.

Lund. Uniwersytet. W.
— Société royale physiographique. B.

Lwów. Archiwum krajowe. W.
— Biblioteka c. k. Szkoły politechnicznej. W.
— Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Biblioteka Ossolińskich. W.
— Czytelnia akademicka. B.
— Kółko historyków. 2.
— Krajowa szkoła gospodarstwa leśnego. 3. Ag. Kf. B.
— Redakcya „Dziennika polskiego". B.
— Redakcya „Gazety lwowskiej". Kl. B.
— Redakcya „Gazety Narodowej". B.
— Redakcya „Kwartalnika historycznego". 1. 2. Kh. Khs. Kj. B.

Lwów. Redakcya „Muzeum“. 1. 2. 3. Kj. B.
— Redakcya „Przeglądu“. Kl.
— Redakcya „Przeglądu sądowego i administracyjnego“. 2.
— Szkoła weterynarska. 3. B.
— Towarzystwo ludoznawcze. Kf. Kan.
— Towarzystwo Bratniej Pomocy słuchaczów Politechniki. 3. 2.
— Towarzystwo naukowe im. Szewczenki. W.
— Towarzystwo prawnicze. Kp.
— Zakład fizyczny c. k. Uniwersytetu. 3. Kf.
— Галицко-русска Матица.

Madison. (Wis. U. S. A.). Wisconsin Academy of Sciences, arts and letters. B.

Madryt. Real Academia de la historia. Kh. B.
— Comision del mapa geologico de España. B.
— Real Academia de ciencias morales y politicas. B.
— Sociedad Española de Historia natural. B.
— Universidad. B.

Marburg. Biblioteka Uniwersytetu. A.

Marsylia. Faculté des Sciences. B.

Medyolan. R. Istituto lombardo di scienze e lettere. W.
— Archivio storico lombardo. B.
— Archivio di Stato. B.
— Biblioteca Ambrosiana. B.
— Società italiana di scienze naturali. B.
— Società storica lombarda. B.

Melbourne. The public library of Victoria B.

Mexiko. Academia Mexicana de ciencias exactas fisicas y naturales. B.
— Museo Nacional. B.
— Observatorio meteorologico-magnetico central. B.
— Sociedad cientifica „Antonio Alzate“. 3. B.
— Sociedad Mexicana de Historia natural. B.

Milwaukee. (Wis. U. S. A.) Public Museum. B.

Minneapolis (U. S. A.) Minnesota Academy of Natural Sciences. 3.

Mitawa. Kurländische Gesellschaft für Literatur und Kunst. Khs. Kh. B.

Modena. R. Academia delle scienze, lettere ed arti. B.

Modena. R. Deputazione di storia patria per le provincie doll' Emilia. A.
— Società dei naturalisti. B.
Monachium. Akademie der Wissenschaften. W.
— Biblioteka Uniwersytetu. A.
— Historische Commision bei der Akademie der Wissenschaften. A.
— Sybels Historische Zeitschrift. A.
— Chemische Gesellschaft. A.
Montevideo. Museo Nacional. B.
Montreal (Kanada). Royal Society of Canada. B.
— Société de numismatique et d'archéologie. B.
Moskwa. Императорское Московское археологическое Общество· 1. 2. Kh. Kl. Kj.
— Rédaction de „Ученыя записки". 1. 2. B. Kj.
— Muzeum Rumiancowa. B.
— Société d'anthropologie. B.
— Société imp. des naturalistes. 3. B.
— Observatoire magnétique et météorologique. Kf.
— Rédaction de „Russkij Archiv". B.
— Етнографическій Отдѣлъ Имп. Общества любителей естествознанія, антропологій и етнографій. Kan.
— Московское психологическое Общество. B.
Mulhouse. Société industrielle de Mulhouse. B.
Münster. i. W. — K. Akademie. A.
— Westfälischer Provinzial-Verein für Wissenschaft und Kunst. 3. Khs. Kan. A.
Nancy. Académie de Stanislas. 1. 2. 3. Kj. B.
— Société des sciences. B.
Neapol. Academia di science morali e politiche. B.
— Academia delle scienze fisiche e matematiche. 3. Kf. B.
— Biblioteca Nazionale. B.
— Deputazione neapolitana di storia patria. B.
— R. Sovraintendenza degli Archivi di Stato. B.
— Società di storia patria. B.
— Stazione zoologica. 3. B.
Neuchâtel. Société de Géographie. B.

New Haven. (U. S. A.) Yale psychological Laboratory. B.
New York. Academy of Sciences. B.
— Academy of Medicine. B.
— The American Museum of Natural History. 3. B.
— American Geographical Society. B.
Nieżin. Istoriko-filologičeskij Institut Kniazia Bezborodko. B.
Nowy Sącz. Kollegium OO. Jezuitów. W.
Norymberga. Germanisches Nationalmuseum. 2. Kh. A.
Odessa. Uniwersytet. B.
— Société des naturalistes de la nouvelle Russie. 3. Kan. B.
Omsk. Société géografique. B.
Opawa. Czeskie gimnazyum. W.
Oxford. University Museum. B.
— Bodleian Library. B.
Padwa. Academia di scienze, lettere ed arti. B.
— Società Veneto-Trentina di scienze naturali. 3. B.
Palermo. R. Accademia di Science, lettere e belle arti. 1. 2. 3. Kj. B.
— Circolo matematico. 3. B.
— Società siciliana per la storia patria. Kp. Kl. Kh. Khs. B.
Para (Brazylia). Museu Paraense. B.
Parma. Deputazione di storia patria per le provincie di Parma e Piacenza. B.
Paryż. Institut de France: Académie des Sciences. 3. Kf. Kan. Ag. B.
— Institut de France: Académie des inscriptions et belles lettres. 1. Kl. Kj. B.
— Institut de France: Académie des Sciences morales et politiques. 2. Kh. Khs. Kp. B.
— Association française pour l'avancement des sciences. B.
— Association pour l'enseignement des sciences. B.
— Association pour l'enseignement des sciences anthropologiques. B.
— Biblioteka polska. W.
— Bibliothèque Nationale. B.
— École nationale des chartes. B.
— Gazette archéologique. B.

Paryż. Gazette des beaux-arts. B.
— Institut Pasteur. B.
— „La Nature". B.
— Ministère de l'instruction publique. W.
— Museum d'histoire naturelle 3. Kf. Kan. B.
— Société d'antropologie. Kan. B.
— Société astronomique B.
— Société centrale d'horticulture. 3. Kf. B.
— Société entomologique de France. 3. Kf. B.
— Société géologique de France. 3. Kf. B.
— Société d'histoire diplomatique. B.
— Société mathématique de France. B.
— Société française de physique. 3. B.
— Société zoologique de France. Kf. B.
— Revue des deux mondes. B.
— Revue de la Science Nouvelle. B.
— Revue critique d'histoire et de littérature. B.
— Revue française. B.
— Revue Britanique. B.
— Revue historique. B.
— Revue générale des sciences pures et appliquées B.

Petersburg. Akademia nauk. W.
— Ces. biblioteka publiczna. W.
— Redakcya „Kraju". W.
— Rédaction du Journal du Ministère de l'Instruction publiq 2. Kp. Kh. Khs. Kl.
— Uniwersytet. 1. 2. Kh. Kl. Kj B.
— Instytut medycyny doświadczalnej. 3. B.
— Археографическая Коммисія. 2. Kp. Kl. Kh. Khs. B.
— Общество любителей древней писменности. 1. Kl. Kj
— Имп. Русск. Географ Общество. Kf. Kan. B.
— Физическое Общество. B.
— Антропологическое Общество. B.
— Ogród botaniczny. 3. Kf. B.
— Comité géologique. 3. Kf. Ag. B.
— Археологическій Институтъ. Kan. B.
— Имп. минералогическое Общество. 3. B.

Petersburg. Société de l'ancienne littérature B.
— Rédaction de „Svêt". Kan.
— Геологическая часть кабинета Его Имп. Величества. B.
— Славянское Благотворительное Общество. B.
— Книжный Вѣстникъ. B.
— Славянскія Извѣстія. B.
— Rédaction de „Искусство и художественная промышленность". Khs.
— Société Slave de Bienfaisence. B. Rocz.

Pietermaritzbourg. Government Geologist, Surveyor General's Office. B.

Pisa. R. Universitá. B.
— Società Toscana di scienze naturali. 3. Kf. B.
— Reg. Scuola normale superiore. B.
— Biblioteca della Scuola Normale. B.
— Il Nuovo Cimento. B.

Pola. K. u. k. Hydrographisches Amt. A.

Poznań. Towarzystwo Przyjaciół Nauk. W.
— „Kuryer Poznański". Kl. B.
— „Dziennik Poznański". Kl. B.
— Königl. Staatsarchiv. Kh. Kp. A.

Praga. Akademia ces. Franciszka Józefa. W.
— Česka Společnost nauk. W.
— Biblioteka Uniwersytetu. 1. 2. 3. B.
— Czeskie Archiwum ziemskie. Kh. Kp. B.
— Společnost přátel starožitnosti českych. Kan. Kh.
— Jednota českých matematiků. 3. B.
— Redakcya czasopisma „Krok". 1. 2. Kp. Kl. Kj. B.
— Redakcya „Listu filologickych". 1. Kl. Kj. B.
— „Český Lid". Kan.
— Český Časopis historický. Kh.
— Historický Seminář Kh.
— „Věstnik slovenských starožitnosti". Kan. B.
— Narodopisné Muzeum česko-slowanské. Kan.
— „Slovanský Přehled". B.
— Akademia Křestánska. B.
— Časopis Lekařů českých. B.

Praga. Lese u. Redehalle d. deutschen Studenten. A.
— Museum Kralostvi Ceskeho. 1. 2. 3. Khs. Kh. Kan. B.
Preszburg. Orvos természettudomanyi Egyesület. B.
Princeton (N. Jersey U. S. A.) The american Journal of Archeology. B.
Przybram. Czytelnia polska akademików górniczych. Kf. Kg.
— Tow. ruskich akademików górniczych „Watra". Ag.
Raigern (pod Bernem Mor.) Redakcya „Studien und Mittheilungen". B.
Rapperswyl. Muzeum Narodowe. W.
Rio-Janeiro. Observatoire. 3. B.
Rostock. Biblioteka Uniwersytetu. A.
Rovereto. J. R. Accademia di scienze, lettere ed arti degli agiati. B
Ryga. Gesellschaft für Geschichte und Alterthumskunde der Ostseeprovinzen. 2. Kp. Kh. Khs. A.
— Arconia. 3. B.
Rzym. Reale Accademia dei Lincei. W.
— Accademia di conference storico-giuridiche. Kp. Kh. B.
— Accademia pontificia dei nuovi Lincei. B.
— Archivio segreto della Santa Sede. Kh. B.
— Biblioteca Vaticana. 2. Kp. Kh. B.
— Biblioteca Casanatense. B.
— Biblioteca Vittorio Emmanuele. B.
— Commisione archeologica communale. B.
— École de Rome. B.
— Instituto di diritto Romano. B.
— Rassegna delle scienze geologiche. Ag. B.
— „La Cultura". Rivista di scienze, lettere ed arti. B.
— R. Comitato geologico d'Italia. B.
— Specola Vaticana. 6.
— Società italiana d'antropologia. B.
— R. Società Romana di storia patria. Kr. Kp. Kh. Khs. B.
— Società geologica italiana. B.
— Società geografica italiana. B.
— Società degli spettroscopisti italiani 3. B.
San Francisco. Academy of sciences. B.
Santiago. Biblioteka Uniwesytetu. B.

San José. Museo Nacional. B.
Saint Louis. (M. O. U. S.) Academy of Science. 3. B.
Schwerin. Verein für Meklemburgische Geschichte. Kh. A.
Serajevo. Zemaljski Muzej za Bosnu i Hercegowinu. W.
Siena. R. Accademia dei fisiocratici. 3.
Spalato. Museo Archeologico. Khs.
Sredec (Sofia). Bułgarsko książovno drużestvo. 1. Kj. Kl. Khs. B.
Stanisławów. Filia „Prośvity". Kan.
Stockholm. Kongl. Svenska Vetenskaps-Akademien. W.
— Geologiska föreningen. Kf. Ag. B.
— Kongl. Vitterhets-Historie-och-Antikvitets-Akademien. B.
— Nordiska Museet. 1. 2. Kj. Kl. Kh. Khs. Kp. B.
— Société d'anthropologie. A.
— Sv. Sällskapet för Anthropologi och Geografi. B.
— Svenska Turistföreningen. B.
Strassburg. Bibliotoka Uniwersytetu. A.
— Commision für die geologische Landesuntersuchung von Elsass-Lothringen. 3. Kf. Ag. A.
— Société des Sciences, Agricultur et Arts de la Basse Alsace. B.
Sydney. Australian Museum. B.
— Geological Survey of New-South-Wales, Department of mines. 3. Ag. B.
— Royal Society of New-South-Wales. B.
— Australian Association for the andracement of science. B.
Tyflis. Commision archéologique. B.
— Société archéologique. B.
Tylża. Tevynes Sargas. B.
Tôkyô. The imperial University. B.
Torino. R. Accademia delle Scienze. 1. 2. 3. Kj. B.
— R. Deputazione sopra gli studi di storia patri. B.
— Società di archeologia e belle arti. B.
— Revue des mathematiques. B.
Toronto (Kanada). The Canadian Institute. 1. 2. 3. Kj. B.
Toruń. Towarzystwo przyjaciół nauk. W.
— Towarzystwo naukowe. B.
— Copernicus-Verein für Kunst und Wissenschaften. Kh. Kl. A.

Toulose. Académie des Sciences, belles-lettres et inscriptions. 1. 2. 3. Kj. B.
— Société des sciences physiques et naturelles. B.
Troickosawsk (Syberya). Société geografique. B.
Tromsö. (Norwegia). Museum. 3. Kf. B.
Trondjem. Kgl. norske Videnskabers Selskabs. B.
Troppau. K. Franz Joseph Museum für Kunst und Gewerbe. B.
Tufts. (U. S. A.) College Mass. B.
Turciansky Sv. Martin. — Museálna Slovenska Společnost. 1. 2. 3. Kf. Kan. B.
— Redakce „Slovenskych Pohladov". 1. Kj. Kan. B.
Tübingen. Biblioteka Uniwersytetu A.
— „Der Naturforscher". A.
Upsala. Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Svenska Landsmaelen. 1. Kj. Kl. Khs. B.
— Société royale des Sciences. B.
Utrecht. Rijks-Universiteit. B.
— Institut royal météorologique. B.
Warszawa. Biblioteka Krasińskich. W.
— Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Biblioteka Ord. Zamoyskich. Kl.
— Czytelnia naukowa. 1. 2. 3. Kj.
— Komitet Kasy Imienia Mianowskiego. W.
— Pracownia fizyczna. 3. Kf.
— „Przegląd filozoficzny. B.
— Redakcya „Ateneum". W.
— Redakcya „Bibioteki Warszawskiej". W.
— Redakcya „Gazety polskiej". Kl.
— Redakcya „Kuryera codziennego". Kl.
— Redakcya „Kuryera warszawskiego". Kl.
— Redakcya „Pamiętnika fizyograficznego". 3. Kf.
— Redakcya „Prac filologicznych". 1. Kj. Kl. Kan
— Redakcya „Prac matematyczno-fizycznych". 3.
— Redakcya „Słowa". Kl.
— Redakcya „Słownika geograficznego". Kf. Kan.
— Redakcya „Wieku". Kl.
— Redakcya „Wisły". Kl. Kan.

Warszawa. Redakcya „Wszechświata". 3. Kf.
— Towarzystwo lekarskie. 3.
— Towarzystwo ogrodnicze. B.
— Ежегодникъ по геологіи и минералогіи Россіи. B.
Washington. Anthropological Society. B.
— Smithsonian Institution. W.
— Surgeon general's Office. 3. B.
— National Academy of Sciences. B.
— United States Bureau of Education. B.
— United States Geological Survey. 3. Kf. Ag. B.
Wenecya. Archivio di Stato. Kh. B.
— Biblioteca S. Marco. B.
— R. Istituto Veneto di Science, lettere ed arti. W.
— R. Deputazione di storia patria. B.
Wiedeń. K. Akademie der Wissenschaften. W.
— Administrative Bibliothek des k. k. Ministeriums des Innern. W.
— K k. Archiv der ehemaligen Hofkammer. W.
— Institut für oesterreichische Geschichtsforschung. 2 Kh. A.
— K. k. Haus-Hof- und Statsarchiv. 2. Kh. A.
— Seminaryum filol. słowiańskiej. 1. 2. Kl. Kj. Kan. A.
— K. k. Naturhistorisches Hofmuseum. 3. Kf. Kan. A.
— K. k. Statistische Central-Commision. W.
— K. k. Technische Hochschule. 3. Khs. Kf. Ag. A.
— Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Geographisches Institut an der Universität. Kf. Ag.
— K. k. Militär-Geographisches Institut. Kf. Ag. A.
— K. k. öster Gradmessung-Bureau. 3. Kf.
— K. k. Hofbibliothek. A.
— Ognisko. A.
— Oesterreichisch-ungarische Revue. A.
— Oesterr. Museum für Kunst und Industrie. A.
— Zoologisch-botanische Gesellschaft. A.
— Verein zur Verbreitung naturwissenschaftlicher Kenntnisse. A.
— K. k. Centrallcommision für Erforschung und Erhaltung der Kunst und histor. Denkmale A.
— Gesellschaft für Sammlung und Conservirung von Kunst- und histor. Denkmäle zur Geschichte des Judenthums. A.

Wiedeń. K. k. Finanz-Ministerium. A.
Zeitschrift für die landwirthschaftlichen Versuchswesen in Oesterreich. A.
— K. k. Hochschule für Bodencultur. A.
— Abgeordnetenhaus. A.
— K. k. Ministerium für Cultus und Unterricht. A.
— K. k. Geologische Reichsanstalt. 3. Kf. Ag. A.
— Anthropologische Gesellschaft. Kan. A.

Wiesbaden. Nassauischer Verein für Naturkunde. 3. A.
— Verein für nassauische Alterthums- und Geschichtsforschung. 2. Kh. Kp. A.

Wolfenbüttel. Herzogliche Bibliothek. A.

Wrocław. Museum schlesischer Alterthümer. W.
— Biblioteka Uniwersytetu. A.
— Seminaryum filologii słowiańskiej. 1. Kj. Kl. Kan. B.
— Schlesische Gesellschaft für vaterländische Cultur. 3. Ag. A.
— Verein für die Geschichte und Alterthum Schlesiens. 2. Kh. Khs. Kp. A.
— Verein für vaterländische Cultur Schlesiens. Kl. A.

Würzburg. Biblioteka Uniwersytetu. A.

Zagrzeb. Jugoslavenska Akademia znanosti. W.
— Hrvatsko naravoslowno družtvo. Kan. B.
— Hrvatsko archeologićko družtwo. Kan. B.

Zürich. Naturforschende Gesellschaft. A.
— Biblioteka Uniwersytetu. A.
— Allgemeine Schweizerische Gesellschaft für die gesammten Naturwissenschaften. A.

SPRAWOZDANIE

ZE STANU I UŻYCIA FUNDUSZÓW

W ROKU 1899.

(8 tablic)

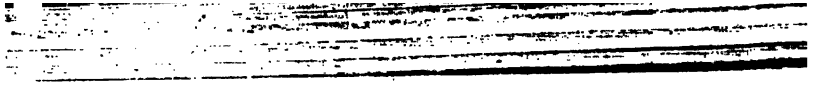

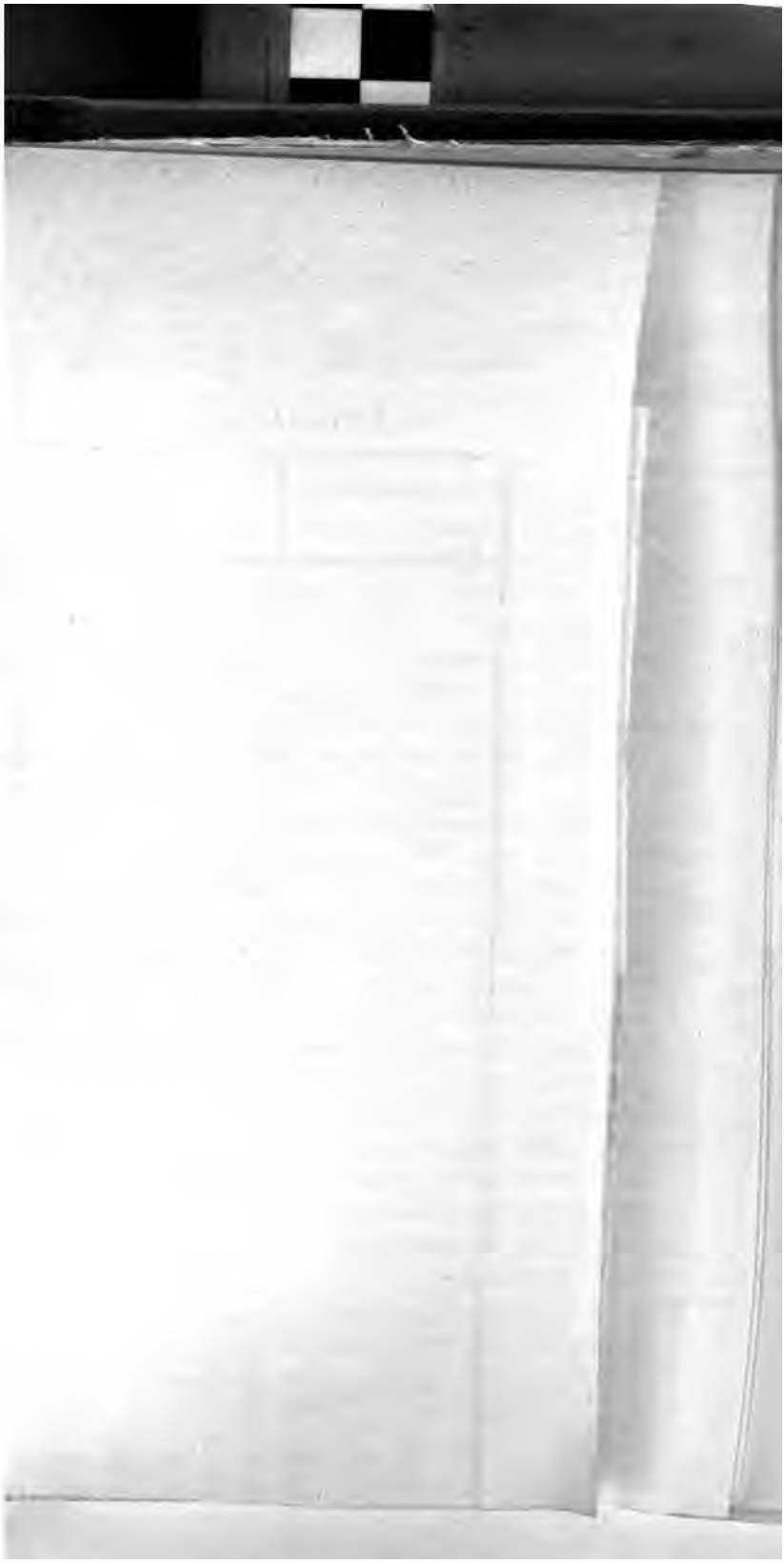

Tal

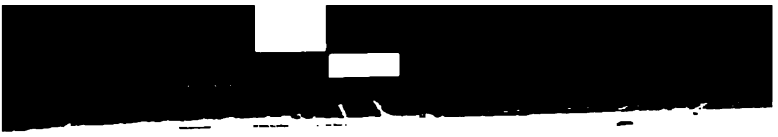

Wiedeń. K. k. Finanz-Ministerium. A.
— Zeitschrift für die landwirthschaftlichen Versuchswesen in Oesterreich. A.
— K. k. Hochschule für Bodencultur. A.
— Abgeordnetenhaus. A.
— K. k. Ministerium für Cultus und Unterricht. A.
— K. k. Geologische Reichsanstalt. 3. Kf. Ag. A.
— Anthropologische Gesellschaft. Kan. A.
Wiesbaden. Nassauischer Verein für Naturkunde. 3. A.
— Verein für nassauische Alterthums- und Geschichtsforschung. 2. Kh. Kp. A.
Wolfenbüttel. Herzogliche Bibliothek. A.
Wrocław. Museum schlesischer Alterthümer. W.
— Biblioteka Uniwersytetu. A.
— Seminaryum filologii słowiańskiej. 1. Kj. Kl. Kan. B.
— Schlesische Gesellschaft für vaterländische Cultur. 3. Ag. A.
— Verein für die Geschichte und Alterthum Schlesiens. 2. Kh. Khs. Kp. A.
— Verein für vaterländische Cultur Schlesiens. Kl. A.
Würzburg. Biblioteka Uniwersytetu. A.
Zagrzeb. Jugoslavenska Akademia znanosti. W.
— Hrvatsko naravoslowno družtvo. Kan. B.
— Hrvatsko archeologičko družtwo. Kan. B.
Zürich. Naturforschende Gesellschaft. A.
— Biblioteka Uniwersytetu. A.
— Allgemeine Schweizerische Gesellschaft für die gesammten Naturwissenschaften. A.

SPRAWOZDANIE

ZE STANU I UŻYCIA FUNDUSZÓW

W ROKU 1899.

(8 tablic)

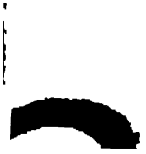

ROCZNIK

AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

W KRAKOWIE.

Rok 1900/1901.

KRAKÓW.
NAKŁADEM AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI.
SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNI SPÓŁKI WYDAWNICZEJ POLSKIEJ.
1901.

AS
142
.K92
1900/01

KRAKÓW, DRUKARNIA UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
pod zarządem J. Filipowskiego.

Dir.
Perlstein
10.5.54
89161

TREŚĆ.

Strona

Skład Akademii (w lipcu 1901 r.) 3
Posiedzenie publiczne dnia 30 maja 1901 r. 45
I. Przemówienie Jego Eksc. Zastępcy Protektora Juliana Dunajewskiego. 47
II. Przemówienie Prezesa Jego Eksc. Stanisława hr. Tarnowskiego. 49
III. Sprawozdanie Sekretarza Generalnego z czynności Akademii od maja 1900 do maja 1901 r. 53
Dodatek do Sprawozdania:
Wydawnictwa Akademii od 1 maja 1900 do 30 kwietnia 1901 r. 91
IV. Nagrody i konkursa. 98
Dodatek: Sprawozdanie i wnioski w przedmiocie nagród im. śp. Probusa Barczewskiego. 103
L. Kubala: Zajęcie Kijowa przez Moskwę w r. 1654 i zatarg prawosławnej Cerkwi ruskiej z patryarchatem moskiewskim. 112
Wykaz stosunków Akademii z innemi instytucyami naukowemi. 141
Sprawozdanie ze stanu i użycia funduszów w roku 1898. (8 tablic). 159

SKŁAD

AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

W KRAKOWIE.

SKŁAD

AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

W KRAKOWIE

(w lipcu 1901 r.)

PROTEKTOR

JEGO CESARSKA I KROLEWSKA WYSOKOŚĆ

ARCYKSIĄŻĘ AUSTRYI-ESTE

FRANCISZEK FERDYNAND.

ZASTĘPCA PROTEKTORA

JEGO EKSC. JULIAN SAS DUNAJEWSKI,

Dr. praw, Doktor fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego Rzeczywisty Tajny Radca Jego Ces. i Król. Ap. Mości, b. c. k. Minister, K. W. W. orderu św. Szczepana i ces. Leopolda, Kaw. ord. Żelaznej Korony I klasy, Członek Izby Panów, Poseł na Sejm krajowy, Obywatel honorowy miasta Krakowa, N. Sącza, Wieliczki i Brodów etc.

ZARZĄD AKADEMII.

Prezes:

JE. Stanisław hr. Tarnowski, Dr. filoz., Rzeczywisty Tajny Radca Jego Ces. i Król. Apost. Mości, Komandor orderu Franciszka Józefa z gwiazdą, właśc. odznaki „Litteris et artibus", b. Rector magn., Prof. p. z. literatury polskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Dyrektor Seminar. filol. słow. tamże, Członek dożyw. Izby Panów i Poseł na Sejm krajowy, Członek Rady miejskiej w Krakowie, Członek Komisyi egzam. dla kand. na naucz. szkół gimnaz. i realn.

Kraków, ulica Warszawska 12.

Zastępca prezesa:

Fryderyk Zoll, Dr. praw, Komandor orderu Franciszka Józefa, Kawaler ces. austr. orderu Żelaznej Korony III klasy, dożyw. Członek Izby Panów austr. Rady Państwa, c. k. Radca dworu, b. Rektor magn. Profesor p. z. prawa rzymskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prezes c. k. Komisyi rządowej egzaminacyjnej oddziału politycznego, Wiceprezes jej oddziału historyczno-prawniczego, a Członek jej oddziału sądowego, Delegat c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty przy Wydziale administracyjnym Szkoły handlowej w Krakowie, Członek czeskiej Akademii im. ces. Franciszka Józefa w Pradze, Poseł na Sejm krajowy, Obywatel honorowy miast Podgórza, Myślenic i Zatora.

Kraków, ulica Studencka 23.

Sekretarz generalny:

Stanisław Smolka, Dr. filoz., Kawaler orderu Żelaznej Korony III klasy, c. k. Radca Dworu, dożyw. Członek Izby Panów austr. Rady Państwa, b. Rektor magn., Profesor p. z. historyi polskiej i Dyrektor Seminaryum histor. Uniw. Jagiell., Korespondent c. k. Rady archiwalnej w Wiedniu, Czł. zagr. węgierskiej Akademii Umiejętności, Członek południowo-słowiańskiej Akademii Umiejętności w Zagrzebiu i czeskiej Akademii im. ces. Franciszka Józefa w Pradze, oraz ces. Towarzystwa archeologicznego w Moskwie, Człon. honorowy Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu, oraz Tow. historycznych w Petersburgu i Rydze.

Kraków, ulica Krupnicza 9.

Dyrektor Wydziału filologicznego:

Kazimierz Morawski, Dr. filoz., Prof. p. z. filologii klasycznej, Dyrektor Seminaryum i Proseminaryum filologicznego Uniw. Jagiell., Człon. c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich, Członek czeskiej Akademii im. ces. Franciszka Józefa w Pradze.

Kraków, ulica Szpitalna 40.

Dyrektor Wydziału historyczno-filozoficznego:

Fryderyk Zoll. (jak wyżej).

Dyrektor Wydziału matematyczno-przyrodniczego:

Szczęsny Kreutz, Dr. filoz., Kawaler orderu Żelaznej Korony III klasy, Prof. p. z. mineralogii i Dyrektor gabinetu mineralogicznego Uniw. Jagiell., Członek krajowej Rady górniczej, Członek c. k. geologicznego Zakładu państw. w Wiedniu, Człon. c. k. Komisyi egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyalnych i realnych, Członek galic. Towarz. rolniczego we Lwowie, b. zwycz. Prof. i były Dziekan Wydziału filozof. Uniwer. lwowskiego, b. Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego i b. Dziekan.

Kraków, ulica Basztowa 3.

Sekretarz Wydziału filologicznego:

Józef Tretiak, Dr. filoz., Prof. języka i literatury ruskiej Uniw. Jagiellońskiego, Członek c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyalnych i realnych, Członek Kollegium znawców dla spraw ochrony prawa autorstwa w zakresie literatury.

Kraków, ulica Batorego 25.

Sekretarz Wydziału historyczno-filozoficznego:

Bolesław Ulanowski, Dr. praw i filoz., Kawaler orderu Żelaznej Korony III klasy, Prof. p. z. prawa kanonicznego Uniw. Jagiell.; Członek c. k. Komisyi rządowej egzaminacyjnej oddziału historyczno-prawniczego, b. Dziekan Wydz. prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Kraków, ulica Garncarska 15.

Sekretarz Wydziału matematyczno-przyrodniczego:

Józef Rostafiński, Dr. filoz., Prof. p. z. botaniki, Dyrektor Ogrodu botanicznego Uniw. Jagiell., Członek b. Tow. **nauk ścisłych w Paryżu**, Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Tow. **nauk.** przyr. w Cherbourgu, Wiedniu, Berlinie i **Medyolanie, Człon. c. k.** Komisyi egzamin. dla nauczycieli **szkół średnich.**

Kraków, ulica Garncarska 14.

Poczet członków zwyczajnych.

A. Czynni.

I. Wydział filologiczny.

a) Krajowi:

Karol Estreicher-Rozbierski, Dr. filoz., Kawal. orderu Żelaz. Korony III kl., Dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej. Wybrany Członkiem czynym dnia 11 maja 1872.

Kraków, gmach Biblioteki Jagiellońskiej.

Julian Klaczko, Dr. filoz., Doktor honoris causa Uniwersytetu Jagiell., c. k. Radca Dworu, Członek Instytutu francuskiego (Académie des Sciences morales et politiques), Of. Legii honorowej. Wybrany Członkiem czynnym dnia 23 lipca 1872.

Kraków Rynek główny 32.

Antoni Małecki, Dr. fil., właściciel odznaki „Litteris et artibus“, b. Prof. jęz. i liter. polskiej i Rektor magn. Uniwersytetu lwowskiego, Zastępca Kuratora Zakładu nar. im Ossolińskich we Lwowie, dożywotni Członek Izby Panów, honorowy obywatel miasta Lwowa i Członek Rady miejskiej lwowskiej, Dr. obojga praw honoris causa Uniwersytetów Jagiellońskiego i lwowskiego, Człon. honorowy Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu, Galic. Tow. pedagogicznego, Tow. historycznego we Lwowie, Tow. liter. im. Adama Mickiewicza i Koła literac. we Lwowie, Człon.-koresp. serbskiego Tow. nauk. w Belgradzie, Wybrany Członkiem czynnym dnia 23 lipca 1872.

Lwów, Zakład Ossolińskich.

Antoni Petruszewicz, Kustosz lwowskiej kapituły metropolitalnej grecko-katol., Radca i Referent Konsystorza, Egzaminator synodalny, c. k. Konserwator ruskich zabytków, Członek czynny i honorowy cesarsko-rosyjskiego archeologicznego Towarzystwa w Moskwie, honorowy Doktor historyi cesarskiego Uniwersytetu św. Włodzimierza w Kijowie, Człon. historycznego Tow. Nestora w Kijowie, czynny i honorowy Członek cesarskiego Towarzystwa historyi i starożytności w Odesie, honorowy Człon. Akademii Nauk w Bukareszcie, Czł. honorowy słowiańskiego dobroczynnego towarzystwa w Kijowie, Członek halicko-ruskiej Macierzy we Lwowie, Członek czeskiej Macierzy w Pradze, honorowy Członek Stauropigialnego Instytutu we Lwowie, Członek i Wydziałowy Instytutu ruskiego „Narodowy Dom“ we Lwowie etc. Wybrany Członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873.

Lwów, Kapituła matrop. grecko- katol.

JE. Stanisław hr. Tarnowski, (j. w.) Wybrany Członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873.

Kraków, ulica Warszawska 12.

Maryan Sokołowski, Dr. filoz., c. k. Radca Dworu, Prof. p. z. historyi sztuki i Dyrektor gabinetu historyi sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek Rady sztuki (Kunstrath) w Ministeryum Oświaty, Korespondent c. k. Komisyi centralnej do badania i utrzymywania pomników sztuki, Członek-korespondent c. k. austryackiego Instytutu archeologicznego w Wiedniu, Członek honorowy Towarz. historyków sztuki we Wrocławiu, Członek czynny cesarskiego Towarzystwa archeologicznego w Moskwie, Członek czynny Tow. starożytników w Królewcu, Dyrektor Muzeum XX. Czartoryskich w Krakowie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 10 lipca 1884. — (Korespondentem od roku 1880).

Kraków, ulica Garncarska 8.

Kazimierz Morawski, (j. w.) Wybrany członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887. — (Korespondentem od roku 1883).

Kraków, ulica Szpitalna 40.

Władysław Łoziński, Doktor. fil. honoris causa Uniwersytetu lwowskiego, Członek Rady artystycznej przy c. k. Ministerstwie Wyznań i Oświaty, Członek Rady przybocznej c. k. Muzeum

handlowego w Wiedniu, Korespondent c. k. centralnej Komisyi archeologicznej, Prezes Towarzystwa Przyj. Sztuk Pięknych, Prezes Rady Wykonawczej Macierzy Polskiej, Kawaler orderu ces. Leopolda. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 grudnia 1890. Lwów, ulica Ossolińskich 3.

Antoni Kalina, Dr. filoz., Profesor p. z. filologii słowiańskiej porównawczej Uniwersytetu lwowskiego, odznaczony srebrnym medalem bułgarskim dla sztuk i umiejętności, Członek-korespondent Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Prezes Towarz. ludoznawczego, Członek Rady miejskiej król. stoł. miasta Lwowa, Prezes Towarzystwa naucz. szkół wyższych, Prezes Rady nadzorczej Towarzystwa wydawniczego. Wybrany Członkiem czynnym d. 2 maja 1895. (Korespondentem od d. 15 listopada 1884). Lwów, ulica Zimorowicza 7.

Józef Tretiak, (j. w.) Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1900. — (Korespondentem od roku 1888).

aa) Członkowie przybrani nadliczbowi:

w myśl § 16 al. 2. Statutu Akademii.

Z wydziału historyczno-filozoficznego. Wybrani 21 listopada 1893.

Wojciech Kętrzyński
Stefan Pawlicki
Stanisław Smolka
Tadeusz Wojciechowski
Wincenty Zakrzewski

obacz str. 12—13.

b) Zakrajowi:

Watrosław Jagić, Dr. filoz., także honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, c. k. Radca Dworu, Profesor p. z. filologii słow. i Dyrektor Seminaryum filolog. słow. Uniwersytetu wiedeńskiego, Człon. Izby Panów, Kawaler komtur. krzyża orderu Franciszka Józefa z gwiazdą, Kawaler orderów pruskich „pour la mérite“ i Korony, posiadacz austr. węg. odznaki honorowej dla nauki i sztuki, rosyjski rzeczywisty Radca stanu i Kawaler orderów Anny i Stanisława I. stopnia (z gwiazdami) i Włodzimierza III stopnia, serbskiego wielkiego krzyża orderu Sawy,

Członek czynny Akademii Umiejętności w Wiedniu, Petersburgu, Zagrzebiu, Belgradzie, Monachium, Budapeszcie i Pradze, Towarzystwa naukowego czeskiego w Pradze, Członek-korespondent Akademii Umiejętności w Berlinie, Członek honorowy Towarzystwa „Ljubiteli drewnoj pismennosti“ i „Archeologiczeskawo Obszczestwa“ w Petersburgu, Towarzystwa historycznego im. Nestora w Kijowie, Towarzystw archeologicznych w Zagrzebiu, Moskwie, Odesie i Konstantynopolu, Towarzystwa starożytniczego w Moskwie, Członek honorowy Towarzystwa „Matica srpska“ w Nowym Sadzie i „Matica Slovenska“ w Lublanie etc. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 listopada 1878.

Wiedeń. VIII. Kochgasse 15.

Józef Hampel, Dr. praw. i filoz., Profesor p. z. archeologii starożytnej Uniwersytetu w Budapeszcie, Kustosz sekcyi archeologicznej Muzeum Narodowego tamże, Członek czynny Akademii węgierskiej. Wybrany Członkiem czynnym d. 24 listopada 1888.

Budapeszt, Muzeum Narodowe.

Jan Gebauer, Dr. filoz. także honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, c. k. Radca Dworu, Profesor p. z. filol. słow. i Dyrektor Seminaryum słowiańskiego czeskiego Uniwersytetu w Pradze, b. Rektor. magn., Członek czynny czeskiej Akademii Umiejętności i król. Towarzystwa naukowego w Pradze, Członek korespondent Akademii Nauk w Petersburgu, Członek Komisyi egzaminacyjnej na nauczycieli szkół średnich w Pradze. Wybrany Członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.

Praga. Vinohrady, 359.

c) Zagraniczni:

Władysław Nehring, Dr. fil., Tajny Radca rządowy, ozdob. ord. Orła czerw. IV kl., Prof. p. z. filologii słowiańskiej i Dyrektor Seminaryum filologicznego słowiańskiego Uniwersytetu wrocławskiego, b. Dziekan Wydziału filozof. w roku 1876 i 1889, b. Rektor Uniw. wrocławskiego w roku 1894, Członek-korespondent Akademii Umiejętności w Petersburgu i Tow. Naukowego w Pradze, honorowy Czł. Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu i Tow. ludoznawczego we Lwowie, Czł. Tow. histor. i staroży-

tniczego śląskiego i Muzeum starożytności śląskich. Wiceprezes śląskiego Tow. ludoznawczego, Członek Komisyi egzam. dla kandydatów wyższego stanu nauczycielskiego, Czł. deputacyi szkolnej. Wybrany Członkiem czynnym d. 31 października 1885.
Wrocław, Sternstrasse. 22.

Jan Baudouin de Courtenay Dr. fil. i językoznawstwa porównawczego, Magister nauk filologiczno-historycznych, Profesor zwyczajny językoznawstwa porównawczego i sanskrytu Uniwersytetu petersburskiego, Członek korespondent ces. Akademii Nauk w Petersburgu, rosyjski rzecz. Radca Stanu, Kawaler orderów Stanisława i Anny 2-giej klasy, posiadacz złotego medalu od Akademii Umiejętności w Petersburgu i bronzowego od „Institution etnographique“ w Paryżu, b. Docent gramatyki porównawczej Uniwersytetu petersburskiego, b. Prof. zwycz. gramatyki porównawczej języków indoeuropejskich i sanskrytu Uniwersytetu kazańskiego, b. Profesor zwycz. gramatyki porównawczej języków słowiańskich Uniwersytetu dorpackiego, b. Profesor p. z. tytularny językoznawstwa porównawczego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek dożywotni „Societé de linguistique“ w Paryżu, Członek korespondent „Litauische litterarische Gesellschaft“ w Tylży, Człon. korespondent Towarzystwa etnograficznego czesko-słowiańskiego w Pradze, Członek honorowy b. estońskiego Tow. literackiego „Eesti Kirjameeste Selts“ w Dorpacie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887.
Petersburg, Uniwersytet.

Włodzimierz Spasowicz. Dr. praw. adwokat. Wybrany Członkiem czynnym d. 6 grudnia 1890. (Korespondentem od r. 1873).
Petersburg, Mikołajska 47.

Aleksander Brückner. Dr. filoz., Profesor filologii słowiańskiej Uniwersytetu berlińskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891. (Korespondentem od r. 1888).
Berlin. SW. Lankwitzstrasse 1.

JE. Stojan Novakowić, Poseł nadz. króla serbskiego w Petersburgu, b. Prezydent Ministrów i Senator i. t. d. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891.
Petersburg, Litejny Prospekt 57.

Henryk Sienkiewicz, Doktor fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 maja 1893.
Warszawa, ulica Wspólna 24.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

a) Krajowi:

JE. Julian Dunajewski (j. w.). Wybrany Członkiem czynnym dnia 11 maja 1872.
Kraków, ulica Podwale 11.

Izydor Szaraniewicz, Dr. fil., em. Prof. p. z. historyi austryackiej i b. Dyrektor Seminaryum historycznego oddziału historyi austr. Uniwersytetu lwowskiego, b. Członek c. k. Komisyi egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich we Lwowie, b. Czł. c. k. Komisyi egzam. oddziału prawno-historycznego, Korespondent, a od roku 1887 Konserwator c. k. Komisyi centralnej dla utrzymania zabytków historycznych i artystycznych w Wiedniu, Kawaler ord. Żel. Kor. III klasy, odznaczony papieskim Krzyżem honor. „Pro Ecclesia et Pontifice" i medalem honor. za 40-letnią wierną służbę (Signum laboris fideliter peracti XXXX. annorum„), honorowy Doctor ces.-ros. Uniwersytetu św. Włodzimierza w Kijowie i Senior Instytutu Stauropigiańskiego we Lwowie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 23 lipca 1872.
Lwów, ulica Blacharska 13.

Fryderyk Zoll, (j. w.) Wybrany Członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873 roku.
Kraków, ulica Studencka 23.

JE. Leon Biliński, Dr. praw, rzeczywisty Tajny Radca, Kawaler Orderu Żelaznej Korony I klasy, Komandor orderu Franciszka Józefa, b. Prof. Uniwersytetu lwowskiego, b. Prezydent generalnej Dyrekcyi kolei państwowych, b. Minister finansów, Gubernator Banku austryacko-węgierskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1876.
Wiedeń, VIII, Tulpengasse 3

Franciszek Piekosiński. Dr. praw, Prof. p. z. prawa polskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Dyrektor arch. aktów grodzkich

Tadeusz Wojciechowski, Dr. fil., Doktor fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kaw. Orderu Żelaznej Kor. III kl., Profesor p. z. historyi polskiej, b. Rektor Uniwersytetu lwowskiego, Prezes Tow. historycznego we Lwowie, Korespondent c. k. Komisyi centralnej konserwatorskiej w Wiedniu, Człon. c. k. Komisyi egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyalnych i realnych we Lwowie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887. (Korespondentem od r. 1881).
Lwów, ulica Kraszewskiego 7.

Franciszek Kasparek, Dr. praw., Kawaler Orderu Żelaznej Korony III klasy, b. Rektor magn., Profesor p. z. filoz. prawa i prawa narodów Uniwer. Jagiellońskiego, Członek Instytutu prawa międzynarodowego w Brukseli, Prezes c. k. Komisyi rządowej egzam. oddziału historyczno-prawniczego i Członek c. k. Komisyi rządowej egzaminacyjnej oddziału sądowego i politycznego, Radca miejski krakowski, Protektor Towarz. muzycznego, Wiceprezes Rady szkolnej okręgowej, Członek honorowy Towarz. Tatrzańskiego, Przewodniczący Sekcyi odczytowej Towarzystwa prawniczego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891. (Korespondentem od r. 1883).
Kraków, ulica Sławkowska 1.

Stefan Pawlicki, Doktor św. Teologii i filozofii, Kawaler Orderu Żelaznej Korony III. klasy, Kapłan Zgromadzenia OO. Zmartwychwstańców, Prof. p. z. filoz. Uniwersytetu Jagiell., Konsultor św. Kongregacyi Indeksu, b. Docent b. Szkoły głównej warszawskiej, b. Protektor papieskiego Kolegium polskiego w Rzymie, Członek czynny rzymskiej Arkadyi i trzech rzymskich Akademij: di religione cattolica, Tiberina i dell'Immacolata Concezione, Członek czynny rzymskiej Società dei cultori di cristiana archeologia, Czł. korespondent papieskiej Akademii Archeologii, Wiceprezes sekcyi filozoficznej Tow. wiedeńskiego Leo-Gesellschaft. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891. (Korespondentem od roku 1884).
Kraków, ulica Łobzowska 10.

Bolesław Ulanowski, (j. w.) Wybrany członkiem czynnym dnia 4 maja 1894. (Korespondentem od r. 1888).
Kraków, ulica Garncarska 15.

i ziemskich w Krakowie, Konserwator Komisyi centralnej dla zabytków archiwalnych na Galicyę zachodnią, Członek korespondent Towarzystwa heraldycznego „Adler“ w Wiedniu. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 listopada 1878.

Kraków, ulica Zwierzyniecka 22.

Michał Bobrzyński, Dr. praw, Dr. fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Komandor ord. Franciszka Józefa, Człon. czeskiej Akademii imienia ces. Franciszka Józefa, Wiceprezydent Rady szkolnej krajowej, Poseł na Sejm kraj., b. Profesor prawa polskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany Czł. czynnym dnia 10 listopada 1883. (Korespondentem od r. 1878).

Lwów, ulica Pańska 23.

Stanisław Smolka, (j. w.) Wybrany członkiem czynnym dnia 15 listopada 1884. (Korespondentem od r. 1881).

Kraków, ulica Krupnicza 9.

Wincenty Zakrzewski, Dr. filoz., b. Rektor magn., Prof. p. z. historyi powszechnej i Dyrektor Seminaryum histor. Uniwersytetu Jagiell., Członek zagraniczny węgierskiej Akademii Umiejętności, Członek c. k. Komisyi egzam. dla kandydatów na nauczycieli w gimnazyach i szkołach realnych. Wybrany Członkiem czynnym dnia 15 listopada 1884. (Korespondentem od r. 1881).

Kraków, ulica Siemiradzkiego 11.

Wojciech Kętrzyński, Dr. fil. Dyrektor Zakładu nar. im. Ossolińskich we Lwowie, Konserwator c. k. centralnej Komisyi w Wiedniu, Członek Towarz. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Tow. literackiego w Paryżu, Tow. Nauk w Toruniu, Towarzystwa litewskiego w Tylży, Towarzystwa numizmatycznego w Krakowie i historycznego we Lwowie, Towarzystwa histor. i archeol. śląskiego we Wrocławiu, Towarzystwa historycznego przy Uniwersytecie w Petersburgu, ces. Tow. archeologicznego w Moskwie, Tow. Mazurskiego w Lecu w Prusiech wschodnich. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887, (Korespondentem od r. 1873).

Lwów, Zakład nar. im Ossolińskich.

Tadeusz Wojciechowski, Dr. fil., Doktor fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kaw. Orderu Żelaznej Kor. III kl., Profesor p. z. historyi polskiej, b. Rektor Uniwersytetu lwowskiego, Prezes Tow. historycznego we Lwowie, Korespondent c. k. Komisyi centralnej konserwatorskiej w Wiedniu, Człon. c. k. Komisyi egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyalnych i realnych we Lwowie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887. (Korespondentem od r. 1881).

Lwów, ulica Kraszewskiego 7.

Franciszek Kasparek, Dr. praw., Kawaler Orderu Żelaznej Korony III klasy, b. Rektor magn., Profesor p. z. filoz. prawa i prawa narodów Uniwer. Jagiellońskiego, Członek Instytutu prawa międzynarodowego w Brukseli, Prezes c. k. Komisyi rządowej egzam. oddziału historyczno-prawniczego i Członek c. k. Komisyi rządowej egzaminacyjnej oddziału sądowego i politycznego, Radca miejski krakowski, Protektor Towarz. muzycznego, Wiceprezes Rady szkolnej okręgowej, Członek honorowy Towarz. Tatrzańskiego, Przewodniczący Sekcyi odczytowej Towarzystwa prawniczego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891. (Korespondentem od r. 1883).

Kraków, ulica Sławkowska 1.

Stefan Pawlicki, Doktor św. Teologii i filozofii, Kawaler Orderu Żelaznej Korony III. klasy, Kapłan Zgromadzenia OO. Zmartwychwstańców, Prof. p. z. filoz. Uniwersytetu Jagiell., Konsultor św. Kongregacyi Indeksu, b. Docent b. Szkoły głównej warszawskiej, b. Protektor papieskiego Kolegium polskiego w Rzymie, Członek czynny rzymskiej Arkadyi i trzech rzymskich Akademij: di religione cattolica, Tiberina i dell'Immacolata Concezione, Członek czynny rzymskiej Societá dei cultori di cristiana archeologia, Czł. korespondent papieskiej Akademii Archeologii, Wiceprezes sekcyi filozoficznej Tow. wiedeńskiego Leo-Gesellschaft. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891. (Korespondentom od roku 1884).

Kraków, ulica Łobzowska 10.

Bolesław Ulanowski, (j. w.) Wybrany członkiem czynnym dnia 4 maja 1894. (Korespondentem od r. 1888).

Kraków, ulica Garncarska 15.

Oswald Balzer, Dr. praw, b. Rektor magn., Profesor p. z. prawa polskiego Uniwersytetu lwowskiego, Dyrektor Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie, Członek czynny Akademii Umiejętności w Pradze czeskiej, Członek król. czeskiego Towarzystwa naukowego w Pradze, Członek honorowy Muzeum narodowego w Rapperswylu, Wiceprezes Towarzystwa dla popierania nauki polskiej we Lwowie, oraz Towarzystwa historycznego we Lwowie, Członek czynny ces. Towarzystwa archeologicznego w Moskwie, Członek Towarzystwa historycznego w Petersburgu. Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1900. (Korespondentem od roku 1888).

Lwów, ulica Mickiewicza 26.

aa) Członkowie przybrani nadliczbowi:

w myśl § 16 al. 2 Statutu Akademii.

Z wydziału filologicznego, wybrani dnia 30 października 1892 roku.

Antoni Małecki
Kazimierz Morawski
Maryan Sokołowski
Stanisław hr. Tarnowski

obacz wyżej str. 6—7.

b) Zakrajowi:

Antoni Randa, Dr. praw, także honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Komandor orderu Franciszka Józefa II klasy z gwiazdą, Kawaler orderu Żelaznej Korony III. kl., posiadacz medalu austr.-węgier. „Litteris et Artibus“ Komandor rosyjs. ord. św. Stanisława, c. k. Radca Dworu, Profesor p. z. prawa austr. cywilnego Uniwersytetu czeskiego w Pradze, Prezes I. Wydziału czeskiej Akademii Umiejętności, dożywotni Członek Izby Panów, Członek Trybunału państwowego, Doktor honoris causa Uniwersytetu w Bononii. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 listopada 1878 r.

Praga.

Władywój Tomek, Dr. fil., Komandor Orderu Franciszka Józefa, posiadacz medalu austr.-węg. „Litteris et Artibus“, c. k. Radca

rządowy, b. Profesor histor. Uniwersytetu czeskiego w Pradze, Członek czynny czeskiej Akademii Umiejętności, dożywotni Członek Izby Panów. Wybrany Członkiem czynnym dnia 15 listopada 1881.

Praga, ulica Czarna 6.

Wilhelm Fráknoi, tyt. Biskup Arbei, Kanonik waradyński, Opat szekszardzki etc., główny Inspektor bibliotek i muzeów węgierskich, Członek Akademii Umiej. w Pradze i Belgradzie, Tow. histor. w Ostrzychomiu etc. Wybrany Członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.

Budapeszt, Muzeum Narodowe.
Roma, Istituto storico ungherese.

Jarosław Goll. Dr., fil., Kawaler Orderu Żelaznej Korony III. klasy, Profesor p. z. historyi powszechnej na Uniwersytecie czeskim, Członek nadzwyczajny „Král. České Společnosti Náuk“ w Pradze. Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1900 roku.

Praga-Smichov, Nábřeží 14.

Emil Ott, Dr. praw, Kawaler Orderu Żelaznej Korony III. kl., c. k. Radca Dworu, b. Rektor magn., Profesor p. z. prawa cywilnego na Uniwersytecie czeskim w Pradze, Członek Trybunału Państwa, Wiceprezes c. k. Komisyi rządowej egzamin. oddziału historyczno-prawniczego i oddziału sądowego, Członek zwyczajny Societas regia scientiarum i Czeskiej Akademii Umiejętności w Pradze, Członek Towarzystwa pielęgnowania prawa kościelnego w Getyndze, Członek honor. „Moravská právnicka jednota“ w Bernie, Delegat Ministerstwa Oświaty w Kuratoryum Akademii hr. Straki. Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1900.

Praga-II, Kremencová ul. 8.

c) Zagraniczni:

Jakób Caro Dr. fil., Prof. p. z. historyi i dyrektor Seminaryum historycznego Uniwersytetu wrocławskiego, Członek korespondent Akademii Umiejętnosci w Petersburgu. Wybrany Członkiem czynnym dnia 14 listopada 1881.

Wrocław, Eichendorfstrasse 57.

X. Edward Likowski, Dr. św. Teologii honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Biskup sufragan poznański, Prezes Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887.

Poznań.

Albert Sorel, Profesor historyi dyplomatycznej w École libre des sciences politiques w Paryżu, Sekretarz generalny Prezydyum Senatu francuskiego, Członek Akademii francuskiej i Akademii nauk moralnych i politycznych, Członek korespondent królew. Akademii szwedzkiej, król. Akademii w Kopenhadze, król. Akademii Umiejętności w Berlinie, i król. Tow. historycz. w Londynie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 30 listopada 1889 roku.

Paryż, Présidence du Sénat.

Henryk Struve, Dr. fil., Doktor fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, zasłużony Profesor zwycz. Uniwersytetu warszawskiego, Członek honor. Towarzystwa psychologicznego w Moskwie, Rzeczywisty Radca Stanu, Kawaler orderów św. Stanisława I. kl., św. Anny II kl. i św. Włodzimierza III kl. Wybrany Członkiem czynnym dnia 14 maja 1897 r.

Warszawa, ulica Leszno 83.

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

a) Krajowi:

Franciszek Michał Karliński, Dr. filoz., Kawaler cesars. austr. Orderu Franciszka Józefa, Prof. p. z. astronomii i matematyki wyższej i Dyrektor Obserwatoryum astronomicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek c. k. Komisyi do pomiaru ziemi, c. k. Komisyi do normalnych miar i wag, c. k. Towarzystwa meteorologicznego w Wiedniu, królewsko-czeskiego Towarzystwa Nauk w Pradze oraz Towarzystwa astronomicznego niemieckiego, Członk. honorowy Towarzystwa Kopernika w Toruniu, Członek Towarz. Przyrodników im. Kopernika we Lwowie, Członek i zastępca Dyrektora c. k. Komisyi egzaminacyj dla kandydatów na nauczycieli w gimnazyach i szkołach realnych, Dyrektor Seminaryum matematycznego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873 r.

Kraków, ulica Kopernika, Obserwatoryum.

Bronisław Radziszewski, Dr. fil., Profesor p. z. chemii ogólnej i farmaceutycznej Uniwersytetu lwowskiego, Obywatel honorowy m. Lwowa, Członek honorowy Towarzystwa chemików czeskich w Pradze, Towarz. nauczycieli szkół wyższych, polskiego Towarz. przyrodników im. Kopernika, Towarzystwa lekarskiego i Towarz. aptekarskiego we Lwowie, Docent chemii w Szkole gospodarstwa leśnego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 14 listopada 1881. — (Korespondentem od roku 1874).

Lwów, ulica Długosza, gmach Uniwersytetu.

Józef Rostafiński (j. w.) Wybrany Członkiem czynnym dnia 10 października 1883.

Kraków, ulica Garncarska 14.

Jan Franke, c. k. Radca Dworu, c. k. krajowy Inspektor szkół, b. Profesor mechaniki w Szkole Politech. lwowskiej, Prezes c. k. Komisyi egzaminac. dla II-go egzaminu rządowego na Wydziale budowy maszyn. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1885.

Lwów, ulica Bielowskiego 5.

Edward Janczewski, Dr. fil., Profesor p. z. anatomii i fizyologii roślin i Dyrektor pracowni botanicznej Uniwers. Jagiellońskiego, Członek-korespondent Towarz. botanicznego w Edynburgu i Tow. nauk przyrodniczych w Cherbourgu, Prezez Towarz. ogrodniczego w Krakowie. Wybrany Człon. czyn. dnia 31 października 1885. — (Korespondentem od roku 1876).

Kraków, ulica Wolska 16.

Szczęsny Kreutz (j. w.). Wybrany Członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.

Kraków, ulica Basztowa 3.

Napoleon Cybulski, Dr. med., Prof. p. z. fizyologii Uniwersytetu Jagiell. Wybrany Człon. czynnym dnia 13 października 1891 r.

Kraków, ulica Szczepańska 11.

Benedykt Dybowski, Dr. med., Prof. zwyczajny zoologii Uniwer. lwowskiego, Członek c. k. Komisyi egzaminacyj. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyalnych i real. we Lwowie, Członek

kilku Towarzystw naukowych. Wybrany Człon. czynnym dnia 31 października 1891.
Lwów, ulica Długosza 8.

Emil Godlewski, Dr. fil., Prof. p. z. chemii rolniczej i Dyrektor Zakładu chemii rolniczej Uniwersytetu Jagiell., Człon. polskiego Tow. przyrod. im. Kopernika we Lwowie, Członek-korespondent Tow. nauk przyrod. w Cherbourgu i narodowego Tow. rolniczego we Francyi, b. Profesor szkoły rolniczej w Dublanach. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891.
Kraków, ulica Straszewskiego 22.

Julian Niedźwiedzki, Dr. filoz., Prof. p. z. mineralogii i geologii w Szkole Politechnicznej lwowskiej, Docent tychże przedmiotów na Uniwersyt. lwowskim, Członek c. k. Komisyi egzaminacyjnej na nauczycieli szkół średnich. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 maja 1893. — (Korespondentem od roku 1887).
Lwów, ulica Mickiewicza 11 boczna.

August Witkowski, Dr. filoz., Profesor p. z. fizyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek Komisyi egzaminac. na nauczycieli szkół średnich, były Prof. Politechniki lwowskiej. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 maja 1893. — (Korespondentem od r. 1888).
Kraków, ulica Bernardyńska 13.

Karol Olszewski, Dr. filozofii, Kawaler Orderu Żelaznej Korony III. kl., Prof. p. z. chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek czeskiej Akad. Nauk i Sztuk w Pradze, Członek Komisyi egzam. dla nauczycieli szkół średnich, Członek honorowy Towarzystwa lekarskiego w Wilnie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 maja 1896. — (Korespondentem od roku 1888).
Krakow, ulica Jagiellońska 22.

Władysław Natanson, Dr. filoz., Magister i Dr. fizyki Uniwers. w Dorpacie, Prof. p. n. fizyki matemat. Uniwers. Jagiellońskiego, Członek Towarzystwa fizycznego w Londynie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1900. — (Korespondentem od roku 1893).
Kraków, ulica Wolska 8.

b) Zakrajowi:

Franciszek Mertens, Dr. filoz., Profesor p. z. matematyki Uniw. wiedeńskiego, były Prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego, były Prof. Politechniki w Gracu, c. k. Radca Dworu, Członek rzeczywisty Akedemii Umiejętności w Wiedniu, Członek-korespondent Towarz. naukowego czeskiego w Pradze, Człon.-korespondent Towarzystwa naukowego w Getyndze, Członek-korespondent królewskiej Akad. Umiejętności w Berlinie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1885.

Wiedeń III., Stammgasse 9.

c) Zagraniczni:

Marceli Nencki, Dr. medycyny, także honoris causa Uniwersytetu Jagiell., Rzeczywisty Radca Stanu, Profesor chemii w Zakładzie medycyny eksperymentalnej w Petersburgu, były Profesor chemii lekarskiej Uniwersytetu w Bernie szwajc., Członek-korespondent królewskiej medycznej Akademii w Rzymie i Turynie, Akademii lekarskiej w Paryżu, Rzecz. Człon. król. Akad. nauk w Upsali, Człon. honor. Uniwersytetu w Kazaniu, Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Towarzystwa lekarskiego galic. i kaukazkiego, Towarz. lekarskiego w Warszawie, Wilnie, Kijowie, Petersburgu, Towarz. farmaceutycznego w Petersburgu i Warszawie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 15 listopada 1884.

Petersburg, Instytut medycyny eksperymentalnej.

Edward Strasburger, Dr. filoz., med. i prawa, Profesor Uniwer. w Bonn. Wybrany Członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.

Bonn, Uniwersytet.

Jan Schiaparelli, Dyrektor Obserwator. astronom. w Medyolanie i t. d. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 grudnia 1890.

Medyolan, Obserwatoryum królewskie di Brera.

Lord Kelvin (William Thomson), emerytowany Profesor Uniwers. w Glasgowie i t. d. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 grudnia 1890 roku.

Londyn, S. W., 15, Eaton Place.

Rudolf Virchow, Dr. praw, filoz. i med., i Dr. medycyny honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prof. patologii ogólnej, terapii i anatomii patologicznej w Uniw. berlińskim, Dyrektor patologicznego Instytutu, Członek król. Akademii Umiejętności i Prezes honorowy Tow. dla antropologii, etnologii i prehistoryi w Berlinie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 grudnia 1890.

Berlin. W. Schellingstrasse 10.

Dymitr Iwanowicz Mendelejew, były Prof. chemii Uniwersytetu petersburskiego, Dyrektor Izby centralnej dla wag i miar i t. d. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891.

Petersburg, Zabalkansky 19.

Henryk Hoyer, Dr. med., Dr. med. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, były zasłużony Profesor Uniwers. warszawskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 2 maja 1895.

Warszawa, ulica Długa 16.

B. Korespondenci.

1. Wydział filologiczny.

Roman Pilat, Dr. filoz., Profesor p. z. języka polskiego i literatury polskiej, Dyrektor Seminaryum filol. dla języka polskiego Uniw. lwowskiego, Wiceprezes c. k. Kom. egzamin. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyalnych i realnych we Lwowie, Członek honorowy Towarzystwa im. A. Mickiewicza we Lwowie. Wybrany dnia 30 października 1880.

Lwów, ulica Chorążczyzna 16.

Wojciech hr. Dzieduszycki, Dr. filoz., c. k. Konserwator zabytków sztuki, Poseł na Sejm krajowy, Prezes Tow. archeologicznego we Lwowie. Wybrany dnia 12 listopada 1887

Jezupol w Galicyi.

Jan Karłowicz, Dr. filoz., b. Prof. Konserwatoryum muzycznego w Warszawie, Człon.-koresp. Tow. Przyjaciół nauk w Poznaniu, Członek Towarzystwa przyrodników im. Kopernika we Lwowie, Członek Litewskiego Towarzystwa literackiego w Tylży, Członek honorowy Amerykańskiej Folk-Lore Society, Członek Paryskiej

Société des traditions populaires, Członek Londyńskiej Folk-Lore Society, Członek honorowy Warszawskiego Towarz. śpiewaczego „Lutnia", Człon. koresp. Akad. Umiejętności w Zagrzebiu, Człon. koresp. Tow. ludoznawczego w Pradze Czeskiej, Członek honor. Tow. ludoznawczego we Lwowie, b. Prezes Sekcyi im. Moniuszki przy Towarz. muzycznem w Warszawie, były Redaktor „Wisły". Wybrany dnia 12 listopada 1887.

Warszawa, ulica Jasna 10.

Adam Kryński, Magister nauk filol.-histor., Profesor gimnazyalny, Redaktor „Prac filologicznych". Wybrany d. 30 listopada 1889.

Warszawa, ulica Włodzimierska 2.

Maksymilian Kawczyński, Dr. filoz., Prof. p. z. języków i literatur romańskich Uniw. Jagiellońskiego, Członek c. k. Komisyi egzam. dla kandydatów na nauczycieli w gimnazyach i szkołach realnych, Kierownik Seminar. dla filologii romańskiej. Wybrany dnia 6 grudnia 1890.

Kraków, ulica Krowoderska 40.

JE. Karol hr. Lanckoroński, Dr. praw, c. k. Tajny Radca i Szambelan, dziedziczny Członek Izby Panów, Członek Kuratoryi austr. Muzeum artyst.-przemysłowego i Muzeum handlowego w Wiedniu, Członek-korespondent Akademii Umiejętności i Członek honorowy Akademii Sztuk Pięknych w Wiedniu, Członek Komisyi central. dla zachowania zabytków sztuki w Austryi, Kawaler honorowy orderu maltańskiego, Doktor filozofii honoris causa Uniwersytetu berlińskiego. Wybrany dnia 31 października 1891.

Wiedeń III., Jacquingasse 18.

Piotr Chmielowski, Dr. filozofii. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Zakopane, dom własny.

Ludwik Ćwikliński, Dr. filoz., c. k. Radca Dworu, były Rektor magnific., Prof. p. z. filologii klasycznej i Dyrektor Seminaryum i Proseminaryum filologicznego Uniwersyt. lwowskiego, Dyrektor lwowskiej c. k. Komisyi egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyal. i realnych, Członek-korespondent Towarzystwa Przyjaciół nauk w Poznaniu, Konserwator c. k. Komisyi central.

dla utrzymania zabytków historycz. i artystycznych w Wiedniu, Prezes Towarzystwa filologicznego i Towarzystwa kursów akad. dla kobiet we Lwowie, Członek Rady miasta Lwowa. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Lwów, ulica Mickiewicza 10.

Józef Kallenbach, Dr. filoz., Dyrektor Biblioteki ord. Krasińskich w Warszawie, b. Prof. p. z. języka i literatury polskiej, b. Dziekan Wydziału filozoficznego Uniwersytetu we Fryburgu szwajcarskim, b. Docent Uniwersytetu Jagiell. Wybrany dnia 9 maja 1893 r.
Warszawa, Krakowskie Przedmieście 5.

Adam Miodoński, Dr. filoz., Prof. p. z. filol. klasycznej Uniwer. Jagiellońskiego, Dyrektor Seminaryum filologicznego Uniw. Jag., Członek c. k. Komisyi egzamin. dla kandydatów na nauczycieli w gimnazyach i szkołach realnych, b. Prof. Uniw. we Fryburgu, b. Dziekan Wydz. filoz. Uniw. Jagiell. Wybrany d. 9 maja 1893.
Kraków, ulica Batorego 1.

Leon Sternbach, Dr. filoz., Prof. p. z. filologii klasycznej Uniw. Jagiellońskiego. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Kraków, ulica Straszewskiego 5.

Jan Bystroń, Dr. filoz., c. k. Profesor gimnazyalny, Człon. Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu i litowskiego Towarz. literackiego w Tylży. Wybrany dnia 4 maja 1894.
Kraków, ulica Stachowskiego 88.

Stanisław Tomkowicz, Dr. filoz., Konserwator zabytków sztuki i przeszłości. Wybrany dnia 4 maja 1894.
Kraków, ulica Podwale 2.

Alwin Schultz, Dr. filoz., Prof. p. z. historyi sztuki niemieckiego Uniwersytetu w Pradze. Kawaler Orderu Żelaznej Korony III kl., Członek Komisyi rządowej egzamin. do rysunków, Korespondent c. k. centralnej Komisyi konserwator. w Wiedniu, tudzież c. k. austryackiego Muzeum dla sztuki i przemysłu w Wiedniu, Człon. czeskiego Towarz. do popierania w Czechach niemieckiej umiejęt., sztuki i literatury, Czł. Wydz. Muzeum germańskiego w Norymberdze, Człon. honorowy Towarzystwa śląskiego Muzeum starożyt.,

Towarzystwa historyi sztuki i Towarzystwa przemysłowego we Wrocławiu, Korespondent śląskiego Towarz. „für vaterländische Cultur". i Tow. śląskiego historycznego we Wrocławiu. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Praga Czeska, Vladislavová ulice 16.

Wilhelm Creizenach, Dr. filoz., Profesor p. z. języka i literatury niemieckiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Dyrektor Seminaryum germanistycznego, Członek c. k. Kom. egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich, były Docent Uniwersytetu w Lipsku. Wybrany dnia 2 maja 1895.

Kraków, ulica Studencka 19.

Karol Ernest Muka, Dr. fil., Prof. gimnazyalny, Oficer serbskiego orderu św. Sawy i Kawaler orderu św. Stanisława, Prezes Wydz. filolog. i etnograficznego „Maćicy Serbskeje", Redaktor „Časopisa Maćicy Serbskeje" i „Łużicy", Członek honorowy łużyckiego Tow. kaznodziejskiego w Lipsku, Członek nadzwyczajny Towarz. Nauk w Zgorzelcu, Członek zagraniczny Akademii Umiejęt. w Pradze, Człon.-korespondent Południowo-Słowiańskiej Akad. w Zagrzebiu i Król. czeskiego Towarzystwa Nauk w Pradze. Wybrany dnia 2 maja 1895.

Freiberg w Saksonii, ulica Wasyczanska 6, I.

Jan Bołoz Antoniewicz, Dr. filoz., Profesor p. z. historyi sztuki nowożytnej w Uniwersyt. lwowskim, c. k. Konserwator zabytków sztuki. Wybrany dnia 14 maja 1897.

Lwów, ulica Zielona 7.

Leonard Lepszy, Naczelnik c. k. Urzędu probierczego, właściciel złotego krzyża zasługi z koroną, Korespondent c. k. centralnej Kom. konserwator. w Wiedniu. Wybrany dnia 14 maja 1897 r.

Kraków, ulica Graniczna 9.

Józef Bilczewski, Dr. teologii, Arcybiskup lwowski, b. Profesor p. z. dogmatyki szczegółowej Uniwersytetu lwowskiego, Członek-kores. rzymskiej Akademii archeol., Członek c. k. kraj. Rady szkolnej. Wybrany dnia 17 maja 1900.

Lwów.

Zygmunt Winter, Dr. filozofii, Prof. c. k. gimnazyum w Pradze, Człon. Akademii Umiejętności w Pradze, Człon. Król. czeskiego Towarzystwa Naukowego w Pradze. Wybrany d. 17 maja 1900.
Praga, Mikovcova ulica c. 618.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

Emanuel Henryk de Noailles, magr., Ambasador franc. w Berlinie. Wybrany dnia 7 lipca 1873.
Berlin.

JE. Leonard Piętak, Dr. praw, c. k. Minister, b. Profesor p. z. prawa rzymskiego, tudzież austr. prawa handlow. i wekslowego Uniwersyt. lwowskiego, b. Prezes c. k. rządowej Komisyi egzam. oddziału prawno-historycznego i Człon. tejże w oddziale sądowym, Członek Rady miejskiej król. stoł. miasta Lwowa, Poseł do Rady Państwa i Sejmu krajowego z miasta Lwowa. Wybrany dnia 19 listopada 1883.
Wiedeń, I. Ebendorferstrasse 8.

Ludwik Kubala, Dr. filoz., Radca szkolny, Kawaler Ord. Franciszka Józefa. Prof. c. k. wyższego gimnazyum im. Franciszka Józefa we Lwowie. Wybrany dnia 15 listopada 1884.
Lwów, ulica Pełczyńska 1.

Tadeusz Korzon, b. starszy nauczyciel gimnazyum kowieńskiego, Bibliotekarz Ordyn. Zamoyskiej. Wybrany d. 26 listopada 1888.
Warszawa, ulica Żabia 4.

Władysław Ochenkowski, Dr. fil., Prof. p. z. ekonomii politycz. Uniwersyt. lwowskiego, b. Prof. Akademii w Monasterze, tudzież Uniw. w Jenie. Wybrany dnia 24 listopada 1888.
Lwów, ulica Słowackiego 18.

Tadeusz Pilat, Dr. praw, c. k. Radca Dworu, Prof. p. z. statystyki, nauki administracyi i austryackiego prawa administracyi Uniw. lwowskiego, Członek c. k. rządowej Komisyi egzamin. oddziału nauk politycznych, Wiceprezes tejże Komisyi w oddziale prawno-historycznym, Naczelnik biura statystycznego w Wydziale

krajowym, Członek-korespondent c. k. centralnej Komisyi statyst. w Wiedniu, Członek międzynarodowego Instytutu statystycznego, Wiceprezes c. k. galicyjskiego Towarz. gospodar., Członek austr. Rady kolejowej, Członek austryac. Rady rolniczej i Rady urzędn statystyki pracy, Członek krajowej Komisyi rolniczej, Człon. Rady wykonawczej „Macierzy polskiej", Poseł na Sejm kraj. Wybrany dnia 24 listopada 1888.

Lwów, ulica Mochnackiego 18.

Władysław Abraham, Dr. praw, Prof. p. z. prawa kanonicznego Uniwer. lwowskiego, b. Docent Uniw. Jagiell., Członek rządowej Komisyi egzam. prawniczo-historycznej i sądowej. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Lwów, ulica Koralnicka 4.

Maksymilian Perlbach, Dr. filoz., Profesor, starszy bibliotekarz Uniwersytetu w Halle. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Halle.

Paweł Pierling, Kapłan T. J., Członek Towarz. archeologicznego w Moskwie. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Paryż, Rue de Sévres 35.

Antoni Prohaska, Dr. filozofii, Adjunkt Archiwum krajowego we Lwowie. Wybrany dnia 9 maja 1893 roku.

Lwów, ulica Kalecza 10.

Aleksander Semkowicz, Dr. filozofii, Dyrektor Biblioteki Uniw. lwowskiego. Wybrany dnia 9 maja 1894.

Lwów, ulica Zyblikiewicza 4.

Aleksander Jabłonowski, Człon. rzeczywisty Tow. historycznego imienia Nestora w Kijowie. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Warszawa, ulica Hoża 20.

Aleksander Rembowski, Dr. fil., Magister prawa i administracyi, Bibliotekarz Ord. Krasińskich.

Warszawa, Przedmieście Krakowskie 5.

Michał Hruszewski, Magister historyi ruskiej, Profesor p. z. hist. powszechnej z wykładem ruskim Uniwersyt. lwowskiego, Prezes

Towarzystwa Naukowego im. Szewczenki we Lwowie, Dyrektor sekcyi historycznej tegoż, Człon. kilku stowarzyszeń naukowych.
Lwów, ulica Dąbrowskiego 6.

JE. Leon hr. Piniński, Dr. Praw, Rzeczywisty Tajny Radca Jego Ces. i Król. Apostol. Mości, c. k. Namiestnik Galicyi, Prezydent c. k. kraj. Dyrekcyi Skarbu i c. k. galic. Dyrekcyi dóbr państ., Poseł na Sejm krajowy, b. Prof. p. z. prawa rzymskiego Uniw. lwowskiego.
Lwów, Pałac Namiestnikowski.

Józef Milewski, Dr. praw, Prof. p. z. ekonomii politycz. Uniwer. Jagiellońskiego, Członek korespon. Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu. Wybrany dnia 12 maja 1896.
Kraków, ulica Krupnicza 18.

Bronisław Łoziński, Dr. praw, Kawaler Orderu Żelaznej Korony, c. k. emerytow. Radca Namiestnictwa. Wybrany dnia 12 maja 1896.
Lwów, ulica Kraszewskiego 7.

Ernest Till, Dr. praw, p. z. Prof. austryackiego prawa cywilnego na Uniwer. lwowskim, Redaktor „Przeglądu prawa i administr“. Wybrany dnia 14 maja 1897.
Lwów, ulica Pańska 4.

Bronisław Dembiński, Dr. filoz., Prof. p. z. historyi powszechnej na Uniw. lwowskim, b. Dziekan, Dyrektor Seminaryum historycz. dla historyi powszechnej, Członek c. k. Komisyi egzaminac. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyalnych i realnych we Lwowie, b. Docent Uniw. Jagiell. w Krakowie, Członek-korespon. Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu. Wybrany d. 17 maja 1900.
Lwów, ulica Mickiewicza 10.

Ludwik Finkel, Dr. filozofii, Profesor p. z. historyi austryackiej na Uniwersytecie lwowskim. Członek c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyalnych i realnych we Lwowie, Członek korespondent Muzeum Narodowego w Rapperswylu, Członek Rady Wykonawczej Macierzy Polskiej,

c. k. Konserwator sekcyi II i członek Kollegium rzeczoznawców dla literatury. Wybrany dnia 17 maja 1900.
Lwów, Chorążczyzna 25.

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Edward Skiba, Dr. filozofii, b. Profesor fizyki matematycznej Uniw. Jagiell. Wybrany dnia 6 lipca 1873.

Henryk Kadyi, Dr. wszech nauk lekarskich, c. k. Radca Dworu, Profesor p. z. anatomii i b. Rektor Uniwersytetu lwowskiego, Członek czynny c. k. krajowej Rady zdrowia we Lwowie, Członek Towarzystwa anatomicznego w Niemczech, Członek honorowy Towarzystwa weterynarzy w Austryi, Członek honorowy Towarzystwa lekarskiego w Wilnie, galicyjskiego Towarzystwa weterynarskiego i Tow. ratunkowego w Wiedniu, Członek Wydziału galicyjskiego Tow. muzycznego, b. Profesor anatomii zwierząt domowych w c. k. Szkole weter. we Lwowie. Wybrany dnia 14 listopada 1888.
Lwów, ulica Zielona 15.

Władysław Gosiewski, Magister nauk matematyczno-fizycznych b. Szkoły Głównej warszawskiej, b. Członek b. Towarzystwa Nauk ścisłych w Paryżu. Członek Polskiego Towarzystwa przyrodników im. Kopernika we Lwowie. Wybrany 31 października 1891.
Warszawa, ulica Ordynacka 10.

Antoni Wierzejski, Dr. filozofii, Profesor zoologii Uniw. Jagiell., b. dziekan Wydziału filozoficznego, Członek Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyalnych i realnych. Wybrany dnia 31 października 1891.
Kraków, ulica Wielopole 6.

Ludwik Birkenmajer, Dr. filozofii, Profesor matematyki i fizyki w krajowej Szkole rolniczej w Czernichowie, Docent fizyki matematycznej z tyt. Prof. historyi nauk ścisłych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Czernichów pod Krakowem.

Samuel Dickstein, Redaktor „Prac matematyczno-fizycznych“ i „Wiadomości matematycznych“, Członek zagraniczny królewsko-czeskiego Towarzystwa nauk w Pradze, Członek Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Członek niemieckiego Stowarzyszenia matematyków, Członek petersburskiego Tow. matematycznego, Czł. Towawarzystwa matematycznego francuskiego, Instytutu międzynarodowego bibliograficznego w Brukseli, Instytutu: „Comité permanent des Congrès internationaux d' Actuaires, i. t. d. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Warszawa, ulica Marszałkowska 117.

Adam Prażmowski, Dr. filozofii. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Kraków, ulica Łobzowska 12.

Ernest Bandrowski, Dr. filozofii, Profesor Szkoły przemysłowej w Krakowie. Wybrany dnia 4 maja 1884.
Kraków, ulica Karmelicka 40.

Tadeusz Browicz, Dr. medycyny, Profesor i b. Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany dnia 4 maja 1894.
Kraków, ulica Krupnicza 5.

Władysław Kulczyński, Prof. gimn. św. Jacka w Krakowie, Członek Towarzystwa imienia Kopernika we Lwowie, Towarzystwa zoologiczno- botanicznego w Wiedniu, Tow. entomologicznego w Waszyngtonie. Wybrany dnia 4 maja 1894.
Kraków, ulica Niecała 8.

Hugo Zapałowicz, Dr. praw, c. k. Major audytor. Wybrany dnia 4 maja 1894.
Wiedeń, VIII. Langegasse 25.

Jan Ptaszycki, Dr. matematyki, Profesor Uniwersytetu w Petersburgu.
Petersburg, Nadieżdinskaja 11.

Julian Sochocki, Dr. matematyki, Profesor św. Uniwersytetu petersburskiego, Prezes Towarzystwa matematycznego w Petersburgu, Członek Towarzystwa matematycznego przy Uniwerstecie moskiewskim, Rzeczywisty Radca Stanu. Wybrany dnia 4 maja 1894.
Petersbug, Uniwersytet.

Leopold Adametz, Dr. filozofii, Profesor „Hochschule für Bodencultur“ w Wiedniu, b. Profesor p. z. nauki hodowli zwierząt domowych i mleczarstwa Uniwersytetu Jagiell., Komandor orderu Daniła, Kawaler orderu „mérite agricole“, Właściciel złotego medalu państwowego za zasługi w dziedzinie rolnictwa, b. Członek Komitetu Towarzystwa rolniczego krakowskiego.

Wiedeń, XIX. Hausenauerstrasse 42.

Władysław Szajnocha, Dr. filozofii, Profesor p. z. geologii i paleontologii, Dyrektor gabinetu geologii i paleontologii, Dyrektor gabinetu geologicznego, Prezes drugiej rolniczej Komisyi egzaminacyjnej, Członek krajowej Rady górniczej, Korespondent ces. król. państw. Zakładu geologicznego w Wiedniu, Członek Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Członek niemieckiego Towarzystwa geologicznego w Berlinie, Towarzystwa Soc. bélge de géol. et hydr. w Brukseli, Towarzystwa badaczy przyrody w Petersburgu, polskiego Towarzystwa przyrodników imienia Kopernika we Lwowie i Towarzystwa geogr. w Wiedniu. Wybrany dnia 2 1895.

Kraków, ulica Jabłonowskich 20.

Kazimierz Kostanecki, Dr. medycyny, Profesor p. z. anatomii opisowej w Uniwersytecie Jagiellońskim. Wybrany dnia 12 maja 1896.

Kraków, ulica Podzamcze 8.

Stefan Niementowski, Dr. filozofii, Profesor p. z. chemii ogólnej i analitycznej w Szkole politechniczej we Lwowie. Wybrany dnia 14 maja 1897.

Lwów, Politechnika.

Maurycy Rudzki, Dr. filozofii, Profesor p. z. meteorologii i geofizyki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany dnia 2 maja 1899.

Kraków, ulica Biskupia 8.

Leon Marchlewski, Dr. filozofii, Inspektor starszy państwowego Zakładu dla badania środków spożywczych w Krakowie, Docent chemii w Uniwersytecie Jagiell. Wybrany dnia 2 maja 1899.

Dębniki 15.

Karol Władysław Rothert, Dr. filozofii, Profesor zw. botaniki i Dyrektor oddziału fizyologicznego Instytutu botanicznego na Uniwersytecie w Charkowie. Wybrany dnia 2 maja 1899.
Charków, Uniwersytet.

Józef Kniaź Puzyna, Dr. filozofii, Profesor p. z. matematyki w Uniwersytecie lwowskim, Członek c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazyal. i realnych we Lwowie. Wybrany dnia 17 maja 1900.
Lwów, ulica Długosza 11a.

Kazimierz Żorawski, Dr. filozofii, Profesor p. z. matematyki i Dyrektor seminaryum matemat. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek c. k. Komisyi egzam. na nauczycieli szkół średnich. Wybrany dnia 17 maja 1900.
Kraków, Straszewskiego 6.

†

ZMARLI:

Józef Kleczyński, Członek - korespondent Wydziału historyczno-filozofiicznego od roku 1893; zmarł w Zakopanem dnia 23-go września 1900 r.

Poczet Członków nadzwyczajnych:

Maciej Leon Jakubowski, Dr. medycyny i chirurgii, Magister położnictwa, Kawaler ces. austr. orderu Żel. Kor. III kl., Prof. p. z. pedyatryi, Dyrektor kliniki chorób dziecięcych na Uniw. Jagiell., Członek honorowy i b. Prezes Tow. lekarskiego krakowskiego, Członek Tow. lekarzy galic. we Lwowie, b. Prezydent Izby lekarskiej zach. galicyjskiej w Krakowie. Rektor Uniw. Jagiell. w r. 1900/901.
Kraków, Podwale 10.

Władysław Ściborowski, Dr. medycyny i chirurgii, Kawaler orderu Franciszka Józefa, honorowy i b. Prezes Tow. lekarskiego krakowskiego i Komisyi balneologicznej, Członek korespondent Tow. lekarzy gal. we Lwowie, Tow. lekarskiego w Warszawie, Tow. medyko-chirurgicznego w Wilnie, i Tow. lekarzy polskich w Kamieńcu, Prezes Towarzystwa Dobroczynności w Krakowie, długoletni lekarz zakładowy w Szczawnicy.

Kraków, ulica Zielona 20.

Aleksander Stopczański, Dr. med., Prof. p. z. chemii lekarskiej zarządzający zakładem chemii lekarskiej na Uniwersytecie Jagiell., Członek koresp. Tow. lek. w Warszawie, przysięgły chemik sądowy.

Kraków, Piaski ad Grzegórzki 12.

WYKAZ
STAŁYCH KOMISYJ AKADEMICKICH.

A) Na Wydziale filologicznym.

I. Komisya historyi sztuki.

Przewodniczący:

Maryan Sokołowski [1])

Sekretarz:

Feliks Kopera.

Członkowie:

Jan Bołoz Antoniewicz (Lwów)
Oswald Balzer (Lwów)
Władysław Bartynowski
Matias Berson (Warszawa)
Ks. Józef Bilczewski (Lwów)
Ferdynand Bostel (Lwów)
Ks. A. Brykczyński (Goworów, pow. Ostrołęcki)
Stanisław Cercha
Adam Chmiel
Wilhelm Creizenach
X. Stan. Chodyński (Włocławek)
Aleksander Czołowski (Lwów)
Ludwik Ćwikliński (Lwów)
Włodzimierz Demetrykiewicz
Wojciech hr. Dzieduszycki (Jezupol, Galicya)
Józef Dziekoński (Warszawa)
Herman Ehrenberg (Królewiec)
Walery Eljasz
Wacław Fiedorowicz (Witebsk)
Ks. Jan Fijałek (Lwów)
Ludwik Finkel (Lwów)
Konstanty Górski

[1]) Niewymienienie miejsca pobytu oznacza Kraków.

Zygmunt Hendel
Aleksander Janowski (Warszawa)
Aleksander Jelski (Zamość, gub. mińska)
Antoni Karbowiak
Wojciech Kętrzyński (Lwów)
Jerzy Kieszkowski (Sanok)
Feliks Kopera
Tadeusz bar. Konopka
Stanisław Krzyżanowski
Leonard Lepszy
Andrzej ks. Lubomirski (Lwów)
Władysław Łoziński (Lwów)
Gustaw bar. Manntouffel (Ryga)
Jerzy hr. Mycielski
Sławomir Odrzywolski
Julian Pagaczewski
Fryderyk Papée (Lwów)
Edward Pawłowicz (Lwów)
Ks. Antoni Petruszewicz (Lwów)
Franciszek Piekosiński
Karol Potkański
Antoni Prochaska (Lwów)
Władysł. Przybysławski (Uniż, p. Czernelice)
Władysław Rebczyński (Lwów)
Witold Rubczyński (Rawa ruska)
Stanisław Smolka
Maryan Sokołowski
Tadeusz Stryjeński
Izydor Szaraniewicz (Lwów)
Jan hr. Szeptycki (Przyłbice)
Stanisław Tomkowicz
Floryan Trawiński (Paryż)
Bolesław Ulanowski
Maryan Wawrzeniecki (Warszawa)
Ludwik Wierzbicki (Stanisławów)
Konst. Wojciechowski (Warsz.)
Stanisław Wyspiański
Józef Zieliński (Łążyn)
Teodor Ziemięcki

Członkowie lwowscy Komisyi historyi sztuki stanowią osobne grono pod przewodnictwem czł. Władysława Łozińskiego.

II. Komisya językowa.

Przewodniczący:

Józef Tretiak

Zastępca przewodniczącego:

Kazimierz Morawski

Sekretarz:

Jan Rozwadowski

Członkowie:

Samuel Adalberg (Berlin)
Karol Appel (Warszawa)
Jan Baudouin de Courtenay (Petersburg)

Eryk Bernecker (Berlin)
Gerson Blatt (Brody)
Wilhelm Bruchnalski (Lwów)
Aleksander Brückner (Berlin)
Jan Bystroń
Stanisław Ciszewski (Warszawa)
Ludwik Ćwikliński (Lwów)
Stanisław Dobrzycki
Bolesław Erzepki (Poznań)
Karol Estreicher
Michał Janik (Cieszyn)
Antoni Kalina (Lwów)
Jan Karłowicz (Warszawa)
Maksymilian Kawczyński
Ks. Romuald Koppens (Chyrów)
Władysław Kosiński
Franciszek Krček (Lwów)
Antoni Kryński (Warszawa)
Jan Leciejewski (Lwów)
Hieronim Łopaciński (Lublin)
Jan Łoś (Petersburg)
Antoni Małecki (Lwów)
Józef Mikkola (Helsingfors)
Adam Miodoński
Kazimierz Morawski
Ernest Muka (Freiberg)
Władysław Nehring (Wrocław)
Kazimierz Nitsch
Piotr Parylak (Cieszyn)
Zygmunt Paulisz
Holger Pedersen (Kopenhaga)
Aleksander Petrow (Wierchnieoziernoje)
Franciszek Piekosiński
Roman Pilat (Lwów)
Wiktor Porzeziński (Moskwa)
Karol Potkański
Stanisł. Ptaszycki (Petersburg)
Stefan Ramułt (Lwów)
Józef Rostafiński
Jan Rozwadowski
Stan. Rożniecki (Petersburg)
Józef Tretiak
Bolesław Ulanowski
Jan Werchratski (Lwów)
Roman Zawiliński

III. Komisya do badań w zakresie historyi literatury i oświaty w Polsce.

Przewodniczący:

Kazimierz Morawski

Sekretarz:

Konstanty Górski

Członkowie:

Józef Bieliński (Kara Kała)
Ludwik Birkenmajer (Czernichów)
Michał Bobrzyński (Lwów)
Wilhelm Bruchnalski (Lwów)
Zygmunt Celichowski (Kórnik)
Bronisław Chlebowski (Warszawa)
Ks. Władysław Chotkowski
Ignacy Chrzanowski (Warszawa)

Wilhelm Creizenach
Bronisław Czarnik (Lwów)
Wiktor Czermak
Jan Czubek
Antoni Danysz (Lwów)
Maryan Dubiecki
Bolesław Erzepki (Poznań)
Karol Estreicher
Ludomił German (Lwów)
Konstanty Górski
Bronisław Gubrynowicz (Lwów)
Korneli Heck (Lwów)
Józef Kallenbach (Warszawa)
Antoni Karbowiak
Franciszek Karliński
Maksymilian Kawczyński
Ks. Władysław Knapiński
Zbigniew Kniaziołucki
Feliks Koneczny
Feliks Kopera
Józef Korzeniowski (Lwów)
Bronisław Kruczkiewicz (Lwów)
Leon Kulczyński
Jan Leniek (Tarnów)
Leonard Lepszy
Franciszek Majchrowicz (Drohobycz)
Antoni Mazanowski (Podgórze)
Kazimierz Morawski
Jerzy hr. Mycielski
Ks. Stefan Pawlicki
Karol Petelenz (Stryj)
Roman Plenkiewicz (Warszawa)
Michał Rolle (Lwów)
Józef Rostafiński
Stanisław Siedlecki
Stanisław Smolka
August Sokołowski
Maryan Sokołowski
Stanisław hr. Tarnowski
Stanisław Tomkowicz
Józef Tretiak
Bolesław Ulanowski
Stanisław Windakiewicz
Wincenty Zakrzewski
Roman Zawiliński
Maryan Zdziechowski

B) Na Wydziale historyczno-filozoficznym.

I. Komisya historyczna.

Przewodniczący i Dyrektor Zbiorów i wydawnictw:
Wincenty Zakrzewski

Zastępca Przewodniczącego:
Stanisław Smolka

Sekretarz:
Wiktor Czermak

Członkowie:

Władysław Abraham (Lwów)
Oswald Balzer (Lwów)
Michał Bobrzyński (Lwów)
Ferdynand Bostel (Lwów)

W. A. Bruchnalski (Lwów)
Ks. Julian Bukowski
Zygmunt Celichowski (Kórnik)
Adam Chmiel
Ks. Władysław Chotkowski
Michał Chyliński
Ludwik Ćwikliński (Lwów)
Bronisław Czarnik (Lwów)
Wiktor Czermak
Aleksander Czołowski (Lwów)
Adam Darowski (Rzym)
Bronisław Dembiński (Lwów)
Hubert Ermisch (Drezno)
Karol Estreicher
Ks. Jan Fijałek (Lwów)
Ludwik Finkel (Lwów)
Zygmunt Gloger (Jeżów)
Ks. Tadeusz Gromnicki
Ludwik Grossé (Wielkie, poczta Kurów, Król. Polskie)
Alfred Halban (Czerniowce)
Waleryan Heck
Aleksander Hirschberg (Lwów)
Wojciech Kętrzyński (Lwów)
Franciszek Kluczycki
Ks. Władysław Knapiński
Zbigniew Kniaziołucki
Feliks Koneczny
Józef Korzeniowski (Lwów)
Aleksan. Kraushar (Warszawa)
Stanisław Krzyżanowski
Ludwik Kubala (Lwów)
Ks. Stanisław Kujot (Grzybno)
Saturnin Kwiatkowski (Wiodeń)
Jan Leniek (Tarnów)
Józef Lekszycki (Poznań)
Antoni Lorkiewicz (Stanisławów)
Ks. Jan Łukowski (Gniezno)
Maurycy Maciszewski (Tarnopol)
Antoni Małecki (Lwów)
Kazimierz Morawski
Jerzy hr. Mycielski
Fryderyk Papée (Lwów)
Alfred Parczewski (Kalisz)
Maksymilian Perlbach (Halle)
Ks. Ant. Petruszewicz (Lwów)
Franciszek Piekosiński
Roman Pilat (Lwów)
Karol Potkański
Antoni Prochaska (Lwów)
Stan. Ptaszycki (Petersburg)
Kaz. Pułaski (Kamieniec Polski)
Zygmunt Radzimiński (Siwki)
R. Reicke (Królewiec)
Karol Reifenkugel (Czerniowce)
Henryk Sawczyński (Lwów)
Aleksander Semkowicz (Lwów)
Stanisław Smolka
August Sokołowski
Maryan Sokołowski
Izydor Szaraniewicz (Lwów)
Alojzy Szarłowski
Stanisław hr. Tarnowski
Józef Tretiak
Bolesław Ulanowski
Kazimierz Waliszewski (Paryż)
Stanisław Windakiewicz
Tadeusz Wojciechowski (Lwów)
Józef Wolff (Warszawa)
Wincenty Zakrzewski

II. Komisya prawnicza.

Przewodniczący:
Fryderyk Zoll

Sekretarz:
Bolesław Ulanowski

Członkowie:

Władysław Abraham (Lwów)
Michał Bobrzyński (Lwów)
Tadeusz Bresiewicz
Józef Brzeziński
Leon Cyfrowicz
Włodzimierz Czerkawski
Maciej Czyszczan
Stanisław Estreicher
Ksawery Fierich
Piotr Górski
Alfred Halban (Czerniowce)
Leopold Jaworski
Franciszek Kasparek
Józef Kleczyński
Edmund Krzymuski
Adam Krzyżanowski
Stanisław Krzyżanowski
Kazimierz Laskowski
Juliusz Leo
Julian Makarewicz
Józef Milewski
Julian Prus Morelowski
Franciszek Piekosiński
Józef Rosenblatt
Michał Roztworowski
Wincenty Tarłowski
Bolesław Ulanowski
Alojzy Winiarz (Lwów)
Stanisław Wróblewski
Ignacy Zborowski
Fryderyk Zoll
Fryderyk Zoll (iun.)

C) Na Wydziale matem.-przyrodniczym.

I. Komisya fizyograficzna.

Przewodniczący:
Szczęsny Kreutz

Sekretarz:
Władysław Kulczyński

Członkowie:

Leopold Adametz (Wiedeń)
Ernest Bandrowski
Franciszek Bartonec (Siersza)
Andrzej Batycki (Staremiasto)
Lud. Birkenmajer (Czernichów)
Jan Blauth (Lwów)

Franciszek Błocki (Lwów)
Franciszek Błoński (Spiczyńce, p. Lipowiec, gub. kijowska)
Józef Maryan Bocheński
Zygmunt Bośniacki (San Giuliano pod Pisą)
Julian hr. Brunicki (Podhorce)
Andrzej Bryk (Chyrów)
Józof Brzeziński
Odo Bujwid
Franciszek Chłapowski (Poznań)
Andrzej Chramiec (Zakopane)
Stanisław Chrząszczewski
Edward Claus (Żywiec)
Napoleon Cybulski
Emil Dunikowski (Lwów)
Henryk Dziedzicki (Warszawa)
Czesław Dziekoński (Iwonicz)
Józef Dziędzielewicz (Lwów)
B. Eichler (Międzyrzec, guber. siedlecka)
Zygmunt Fischer
Wilhelm Friedberg (Rzeszów)
Tadeusz Garbowski
Ks. Ant. Głodziński (Tarnopol
Walenty Głowiński (Jarosław)
Emil Godlewski
Stanisław Goliński
Józef Grzybowski
Leon Gumkiewicz (Wadowice)
Bronisław Gustawicz
Roman Gutwiński
Franciszek Hahn (Bochnia)
J. Hawrysiewicz (Ożydów, Galic.)
Leopold Jacobi (Pilzno)
Edward Janczewski
Stefan Jentys
Franciszek Kamieński (Odessa)
Franciszek Karliński
Andrzej Kędzior (Lwów)
Waleryan Klecki
Stan. Klemensiewicz (Lwów)
Mikołaj Kobryn (Turka)
Stan. Kontkiewicz (Dąbrowa)
Michał Kornella (Jasło)
Szczęsny Kreutz
Władysław Kulczyński
Wacław Laska (Lwów)
Lew Lemoch (Stryj)
Henryk Lgocki (Częstochowa)
Władzsław Lubomęski
Michał Łempicki (Sielce)
Jarosław Łomnicki (Kołomyja)
Maryan Łomnicki (Lwów)
Ks. Jan Markow (Smolnik ad Baligród)
Władysław Montressor (Kozin)
Edward Niezabitowski
Julian Niodźwiecki (Lwów)
Leon Nowakowski (Czernichów)
Aleksander Nowicki
Fran. Nowosielski (Stanisławów)
Karol Olszewski
Stanisław Olszewski (Lwów)
Józef Paczowski (Cherson)
Józef Mikułowski-Pomorski (Dublany)
Stan. Przybyłowski (Krzyworównia w Galicyi)
Mar. Raciborski (Dublany)
Bronisław Radziszewski (Lwów)
Antoni Rehman (Lwów)
Józef Rostafiński
Maurycy Rudzki

Michał Rybiński
Władysław Satke (Tarnopol)
Fryderyk Schille (Rytro)
Władysław Ściborowski
Józef Siemiradzki (Lwów)
Tadeusz Sikorski
Tomasz Słomski (Lwów)
Stanisław Smreczyński
Jan Snieżek (Tarnów)
Zygmunt Sobolewski (Kołomyja)
Gustaw Steingraber
Stefan Stobiecki
Leon Syroczyński (Lwów)
Władysław Szajnocha
Jan Sznabl (Warszawa)
Jan Sztolcman (Warszawa)
Kazimierz Szulc (Dublany)
Wawrzyniec Teisseyre (Bukareszt)
Franciszek Tomaszewski (Sambor)
Jan Trejdosiewicz (Warszawa)
Józef Trzebiński
Władysław Tyniecki (Lwów)
Wiktor Uhlig (Praga)
Henryk Walter
Jan Werchratski (Lwów)
Antoni Wierzejski
Tad. Wiśniowski (Lwów)
August Witkowski
Eustachy Wołoszczak (Lwów)
Józef Wyczyński (Truskawiec)
Józef Zaborski (Horodenka)
Józef Zagórski (Przemyśl)
Edmund Załęski (Trzykosy, p. Klimontów, gub. radomska)
Hugo Zapałowicz (Wiedeń)
Stanisław Zaręczny (Wiedeń)
Bron. Znatowicz (Warszawa)
Rudolf Zuber (Lwów)
Czesław Zubrzycki (Rzeszów)
K. Żukowski (Podmonostarek)

Prace tej Komisyi są rozdzielone na 5 sekcyj pod kierunkiem; 1) *meteorologiczna*, prof. Karlińskiego; 2) *geologiczna*, prof. Kreutza; 3) *botaniczna*, prof. Rostafińskiego; 4) *zoologiczna*, prof. Kulczyńskiego; 5) *rolnicza*, prof. Godlewskiego.

II. Komisya antropologiczna.

Przewodniczący:
Napoleon Cybulski

Sekretarze:
Władysław Demetrykiewicz — Roman Zawiliński

Członkowie:
Jan Baudouin de Courtenay (Petersburg)
Jan Biela (Drohobycz)
Piotr Bieńkowski

Gerson Blatt (Brody)
Franciszek Bylicki
Jan Bystroń
Stanisław Ciszewski (Warszawa)
Napoleon Cybulski
Adolf Černý (Hradec Kralowe)
Włodzimierz Demetrykiewicz
Tadeusz Dowgird (Plenborg, gub. Kowieńska)
Władysław Dybowski (Niańków na Litwie)
Bolesław Erzepki (Poznań)
Michał Federowski (Podol, gub. wileńska)
Zygmunt Gloger (Jeżów)
Józef Grejnert (Czestochowa)
Michał Greim (Kamieniec Podolski)
Iwan Franko (Lwów)
Wojciech Grzegorzewicz (Stryj)
Bronisław Gustawicz
Henryk Hoyer
Julian Talko-Hryncewicz (Troickosawsk, Syb. wsch.)
Jan Karłowicz (Warszawa)
Feliks Kopera
Władysław Kosiński
Kazimierz Kostanecki
Władysław Kryże (Warszawa)
Ludwik Krzywicki (Warszawa)
Leonard Lepszy
Erazm Majewski (Warszawa)
Leonard Masing (Dorpat)
Karol Mátyás (Tarnobrzeg)
Ernest Muka (Freiberg w Saksonii)
Czesław Neymann (Winnica)
Zyg. Noskowski (Warszawa)
Wład. Olechnowicz (Lublin)
Tadeusz Pilat (Lwów)
Bolesław Popowski (Winnica)
Karol Potkański
Wład. Przybysławski (Uniż)
Zygmunt Radzimiński (Siwki)
Jan Rozwadowski
Józef Rostafiński
Maurycy Rudzki
Edward Rulikowski (Lachny)
Jerzy Sauerwein (Banteln w Hanowerze)
Władysław Ściborowski
Ks. Wład. Siarkowski (Kielce)
Ludwik Stieda (Królewiec)
Jan Świętek
Włodzimierz Tetmajer
Józef Tretiak
Maryan Udziela (Janów)
Seweryn Udziela (Wieliczka)
Piotr Umiński
Zygmunt Wierzchowski (Sambor)
Zygmunt Wolski (Warszawa)
Adam Zakrzewski (Warszawa)
Roman Zawiliński
Michał Żmigrodzki (Sucha)

III. Komisya bibliograficzna.

Przewodniczący:
Władysław Natanson

Zastępca Przewodniczącego:
Kazimierz Kostanecki

Sekretarz:
Tadeusz Estreicher

Członkowie:

Ernest Bandrowski
Adolf Beck (Lwów)
Ludwik Birkenmajer (Czernichów)
Adam Bocheuek
Tadeusz Browicz
Stanisław Chełchowski (Chojnowo przez Przasnysz)
Franciszek Chłapowski (Poznań)
Stanisław Ciechanowski
Napoleon Cybulski
Samuel Dickstein (Warszawa)
Józef Eismond (Warszawa)
Tadeusz Estreicher
Jan Franke (Lwów)
Emil Godlewski sen.
Emil Godlewski jun.
Wład. Gosiewski (Warszawa)
Władysław Heinrich
Henryk Hoyer sen. (Warszawa)
Henryk Hoyer jun.
Maryan Jakowski (Warszawa)
Edward Janczewski
Wład. Janowski (Warszawa)
Stefan Jentys
Franciszek Karliński
Stanisław Kępiński (Lwów)
Leon Klecki
Waleryan Klecki
Kazimierz Kostanecki
Szczęsny Kreutz
Feliks Kucharzewski (Warszawa)
Antoni Kuczyński (Warszawa)
Władysław Kulczyński
Wacław Laska (Lwów)
Leon Marchlewski
Józef Morozewicz (Warszawa)
Władysław Natanson
Julian Nowak
Karol Olszewski
Bronisław Pawlewski (Lwów)
Karol Potkański
Adam Prażmowski
Jan Pruszyński (Warszawa)
Kazimierz Rogóyski (Chojnowo przez Przasnysz)
Eugeniusz Romer (Lwów)
Józef Rostafiński
Maurycy Paweł Rudzki
Józef Rychter (Lwów)

Bronisław Sawicki (Warszawa)
Julian Schramm
Michał Siedlecki
Wacław Sobierański (Lwów)
Jan Sosnowski
Władysław Szajnocha
Antoni Wierzejski
August Witkowski
Augustyn Wróblewski
Stanisław Wroński (Warszawa)
Stanisław Zaremba
Jan Zawidzki (Ryga)
Bronisław Znatowicz (Warszawa)
Kazimierz Żorawski

Stacya Naukowa w Paryżu.

Biblioteka Polska (6. Quai d'Orléans).

Komitet miejscowy: Teodor Jełowicki, przewodniczący; Władysław Mickiewicz, sekretarz; Adolf d'Avril, O. Ludwik Lescœur, Gustaw Pawłowski, Józef Rusteyko.

Adjunkt: *Vacat.*

Zastępca Adjunkta: Daniel Śliwicki.

BIBLIOTEKA.

Bibliotekarz: Dr. Stanisław Windakiewicz.

BIURO AKADEMII.

(Według §. 23. Statutu Biuro znajduje się pod zarządem Sekretarza Generalnego).

(Godziny urzędowe od godz. 10—1).

SKŁAD:

Adjunkt: *Vacat.*
W zastępstwie: Józef Rydel.
Podskarbi: Wilibald Śleczkowski.
Rachmistrz. Bolesław Antoniewicz.
Dyurniści: Jan Pęcak i Herkulan Weigt.
Woźny: Ludwik Słowiński.

Sprzedaż wydawnictw znajduje się
w Księgarni Spółki Wydawniczej Polskiej w Krakowie (Pałac Spiski).

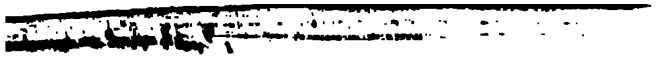

POSIEDZENIE PUBLICZNE
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

dnia 30 maja 1901.

I.

PRZEMÓWIENIE

JEGO EKSCELENCYI ZASTĘPCY PROTEKTORA

Dra JULIANA DUNAJEWSKIEGO.

Szanowni Członkowie Akademii Umiejętności!

Czynności Akademii w roku ubiegłym pozostawały w ścisłym związku z rocznicą założenia Uniwersytetu. Świadczą o tem doniosłe publikacye, tego rodzaju jak n. p. monografia prof. Birkenmajera o Koperniku, albo dzieło księdza prof. Fijałka o Jakóbie z Paradyża, przynoszące tyle nowych wiadomości o najważniejszej epoce rozwoju naszego Uniwersytetu.

Świadczy o tem dalej tak znakomite dzieło jak „Katedra na Wawelu“ prof. Tadeusza Wojciechowskiego, dedykowane Uniwersytetowi.

Znamiennem jest także, że prezes Akademii Umiejętności (wybrany w tym pamiętnym roku rektorem Uniwersytetu), połączył w swej osobie kierownictwo dwóch naszych najwyższych instytucyi naukowych. A składając od siebie Uniwersytetowi obszerne dzieło — zawierające rezultaty kilkudziesięcioletniej pracy

życia — ofiarował tem samem społeczeństwu dzieło, mogące szerokim warstwom uprzystępnić najcenniejszą spuściznę, pozostałą nam z naszej przeszłości.

Tak więc należy z pewną pociechą zaznaczyć, że dzięki nietylko wymienionym, ale i wielu innym pracom, wydanym w roku ubiegłym, zajaśniała nauka polska pod koniec zeszłego wieku silnym blaskiem.

Godzi się też wobec tego wypowiedzieć nadzieję, że i w rozpoczynającem się stuleciu powiedzie się usiłowaniom Akademii spotęgować jeszcze silniej ten jasny promień umiejętności i ogarnąć tem światłem całe nasze społeczeństwo.

Niechajby to społeczeństwo obznajomiło się nietylko z samymi rezultatami badań, do których uczeni mężowie w swoich pracach dochodzą, ale niechby także umiało skorzystać należycie z tego przykładu, jakiego mu dostarcza metoda naukowej pracy.

Niechby przejęło się uczuciem, jak dalece jest koniecznym zachowywanie wszędzie i zawsze należytej miary i trzeźwego sądu, głównych warunków powodzenia.

Niechby przejęło się przekonaniem, że do wszelkiego korzystnego rezultatu dochodzi się tylko cierpliwą i wytrwałą pracą, której owoce może późno, ale za to z całą pewnością dojrzewają.

Niechby wreszcie idąc za przykładem nauki, która zarówno w świecie moralnym, jak i fizycznym odszukuje prawa harmonii i zgody, umiało i w swoim łonie wytworzyć i ustalić tę łączność i harmonię, bez których wątłą i kruchą jest wszelka budowa.

W imieniu i w zastępstwie Jego Ces. i Król. Wys. Arcyksięcia Protektora otwieram posiedzenie.

II.

PRZEMÓWIENIE

PREZESA J. E. STANISŁAWA Hr. TARNOWSKIEGO.

Przedewszystkiem, kiedy Akademia pierwszy raz widzi w swoich murach Waszą Eminencyę w nowym charakterze najwyższego w Kościele dostojeństwa, niech mi wolno będzie złożyć dzięki za ten zrobiony nam zaszczyt, a przy nim pospołu z całym krajem i narodem, na który blask tej godności spada, wyraz żywej radości i hołd powinnych gorących życzeń. Oby ta kardynalska purpura na barkach polskiego Biskupa, była dobrą wróżbą na wiek, który się począł, dla polskiego kościoła i dla społeczeństwa.

Wiek, który się rozpoczął! Stoimy na przejściu z jednego wieku na drugi. — Nie myśli się o tem w zwykłym trybie codziennego życia, nie czuje się w wypadkach; niema żadnej zmiany widzialnej. A jednak jest w każdym umyśle pytanie, w każdem sercu wzruszenie. Stoimy na wstępie do czegoś niewiadomego, tajemniczego; wiemy, że stoimy we wrotach: ale co będzie w głębi, co tam znajdziemy, jak wyjdziemy

z tego budynku, który zacznie się wznosić, a okaże się czem? czy przybytkiem myśli i woli Bożej, czy labiryntem krętych i ciemnych manowców. Pociąg kolei żelaznej wjeżdża w tunel, bardzo długi; rozpoznać w nim, przejrzeć przed siebie próżne usiłowanie.

Ale pociągi przebywają tunele, a po drodze spotykają otwory i światła, wskazujące im drogę. Straszny był ten, w który nasz pociąg wjeżdżał przed stu laty: czarny jak noc, smutny jak śmierć. Przebyliśmy go nie bez przypadków, lecz bez skaleczeń, aleśmy przebyli, i na jego drugiej stronie jesteśmy nie bez szwanku, ale jesteśmy, uszkodzeni ale żywi. Były w nim otwory, które nam dostarczały powietrza na oddech, były światła, które rozjaśniały drogę. Był nad podróżnymi Bóg, Jego opieka i Jego wiara; była miłość ojczyzny, i wierność, i świadoma stateczna wola tej wierności. Ze świateł jednem i jasnem, była nauka i literatura. Wiek ubiegły był okropny, ale był tak obfity w wielkie umysły i wielkie dusze, że żegna się go z żalem i z gorącem pragnieniem, żeby mu następny dorównał.

Okropny dla nas wogólności, dla naszej nauki i literatury, był dziwnie nieprawdopodobnie szczęśliwy. Wbrew temu, co logicznie nastąpić było mogło, było powinno, nauka i literatura w tym wieku podniosła się u nas tak wysoko, jak nigdy przedtem. Na wszystkich polach, we wszystkich kierunkach, bez wyjątku, różnica ogromna, wszędzie jest lepiej niż było. Nietylko tam, gdzie jak w poezyi, wyjątkowe dary genialnych zdolności, postawiły nas na jednym poziomie z tymi, co byli od nas nierównie wyższymi, ale w każdej nauce, w każdej gałęzi piśmiennictwa, u genialnych, u po-

etów. u Mickiewicza zwłaszcza, uderza i buduje twórczość, złączona z sumiennością w tworzeniu, z rzetelną pracą, wsparta na prawdziwej głębokiej nauce. W tym dziwnym postępie literatury i nauki jest pociecha i otucha, dowód siły życia, jej zakład i jej przybytek. Mianowski, kiedy jako rektor, otwierał szkołę Główną w Warszawie, słusznie mówił, że „oświatą narody nietylko się zasługują i jaśnieją, ale się i z upadków dźwigają.

Nasza Akademia, na schyłku wieku dopiero mogła się przyłączyć do tej wspólnej pracy. Robotnik przedostatniej godziny może mieć swoją zasługę i cenę, jeżeli się nie lenił i w krótkim czasie zrobił, co mógł Ale z uszanowaniem i z wdzięcznością patrzeć winien na tych, co znosili cały ciężar dnia i upału. Tak patrzy Akademia, najmłodsza z naukowych instytucyi polskich, na najstarszą, najzasłużeńszą, najświetniejszą. Te uczucia chciała okazać i zaświadczyć, kiedy z pilnem staraniem i dużym nakładem podejmowała wydawnictwa ważne, by je na pięćsetną rocznicę poświęcić Uniwersytetowi Jagiellońskiemu. Z niego wyszła, z niego się zasila, w łączności z nim żyje, żyć zawsze chce i jedynie żyć może. Świętem cywilizacyi polskiej, świętem tego Uniwersytetu zamknął się pięknie wiek, dla nauki polskiej szczęśliwy: na wstępie do wieku nowego stoi ten obchód, oby jako dobra wróżba, z pewnością jako umocnienie tej łączności z całą przeszłością i całą cywilizacyą świata, której Uniwersytet jest ogniwem i symbolem. Akademia to rozumie, wie, do czego ją to obowiązuje i da Bóg, za sto lat nie zapomni, jeżeli przyszłego wieku dożyje.

Z życzeniem, żeby nasz pociąg przebył ten długi tunel szczęśliwie, żeby miał w nim światło rozjaśniające, a po drugiej jego stronie znalazł się w pogodnych, słonecznych widokach, jak ci, co z ciemnego wnętrza Gotarda dostają się na roszkoszne równiny Lombardyi, wszyscy obecni niech raczą przyjąć gorące dzięki Akademii za stałą i tym razem okazaną jej życzliwość.

III.

Sprawozdanie Sekretarza generalnego

z czynności Akademii

od maja 1900 r. do maja 1901 r.

Na wczorajszem walnem posiedzeniu z powodu braku kompletu, nie zostali żadni nowi członkowie wybrani.

W roku ubiegłym Akademia poniosła ciężkie straty przez śmierć kilku bardzo zasłużonych swych członków.

Z nazwiskiem Władysława Łuszczkiewicza łączy się wspomnienie kilkudziesięciu lat wytrwałej i bogatej w rezultaty pracy artystycznej i naukowej. Artysta malarz i zasłużony profesor krakowskiej Szkoły Sztuk Pięknych, nauczyciel Matejki i całego szeregu wybitnych malarzy polskich, Łuszczkiewicz zajął na polu historyi sztuki polskiej niezmiernie wybitne stanowisko. Nikt lepiej od niego nie znał pomników architektury, rzeźby i malarstwa rozrzuconych na całej przestrzeni naszego kraju. Albo sam, albo w towarzystwie młodszych współpracowników odbywał wycieczki naukowe i artystyczne, przerysowywał wszystkie godne

uwagi zabytki, kształcił w swych uczniach poczucie dla przeszłości i zrozumienie dawnych stylów, zagrzewał ich swą miłością dla świetnych pomników z epoki średniowiecznej. Z zawodu malarz, przerzucił się na pole historyi i tak się znakomicie rozczytał w starożytnych źródłach historyograficznych, że bez niczyjej pomocy, był w stanie odtworzyć nietylko historyę budowy kościoła lub klasztoru, lecz także przedstawić losy fundacyi, której wyrazem był badany przez niego zabytek architektoniczny. Kraków i jego budowle, świeckie i kościelne, jego muzea i skarby artystyczne nikomu nie były lepiej znane jak ś. p. Łuszczkiewiczowi. Marzył on ciągle o wyczerpującej historyi dawnego Krakowa, i wiele w tym kierunku zdziałał i publikował. Odznaczony godnością doktora honorowego Uniwersytetu Jagiellońskiego zmarł niedoczekawszy się publicznego ogłoszenia tego hołdu, jaki Senat Akademicki postanowił mu złożyć z powodu jubileuszu Wszechnicy krakowskiej. Akademia zachowa dla pamięci Władysława Łuszczkiewicza tę cześć i miłość, jaką z nią dzielą i inne naukowe instytucye krakowskie, a których widomym znakiem będzie tablica pamiątkowa umieszczona na kościele Panny Maryi, dzięki inicyatywie Towarzystwa Miłośników historyi i zabytków Krakowa.

Pogrzeb Władysława Wisłockiego zasłużonego kustosza Biblioteki Jagiellońskiej odbył się w przeddzień uroczystości jubileuszu Uniwersyteckiego. Już Kraków roił się od zagranicznych gości przybyłych na niezwykłą uroczystość, gdy nad grobem jednego z najlepszych znawców dziejów szkoły Jagiellońskiej

przemawiał prof. Morawski, autor napisanej z powodu Jubileuszu Historyi Uniwersytetu krakowskiego dając w serdecznych słowach wyraz żalowi, jaki napełnił naukowe społeczeństwo polskie na wieść o przedwczesnym zgonie długoletniego badacza i czytelnika dawnych kodeksów pozostałych w spuściźnie po pierwszych jagiellońskich profesorach. Skromny i cichy nie wysuwał się ś. p. Wisłocki na pierwszy plan, ale mimo to każdy, swój i obcy, który w Krakowie dla pracy umiejętnej przebywał, nie mógł się obejść bez jego pomocy. Wielki znawca dawnych rękopisów, obeznany jak mało kto ze średniowiecznem pisarstwem, łączył wytrwałość potrzebną dla ułożenia katalogu rękopisów lub wydawnictwa średniowiecznych tekstów, z żywym i plastycznym sposobem przedstawienia, na tle wypadków dziejowych, wybitnej osobistości, zwłaszcza jeżeli się ona w czemkolwiek wiązała z losami Uniwersytetu.

Wielki przyjaciel Żegoty Paulego. przypominał go Wisłocki w niejednym szczególe, niestety niedorównał mu długowiecznością, umierając w chwili, kiedy świat naukowy tyle jeszcze przywiązywał nadziei do jego działalności i osierocając Bibliotekę Jagiellońską i jej oddział rękopiśmienny, właśnie, gdy zamierzał głosić drukiem III tom katalogu, do którego już oddawna przygotowywał materyał.

Śmierć Józefa Kleczyńskiego dotknęła w równym stopniu Akademię i Uniwersytet. Wydział prawny utracił w nim sumiennego profesora, Akademii ubył jeden z nielicznych przedstawicieli mało dotąd u nas uprawianego, a tak ważnego kierunku statystyki historycznej. Niezwykłej miary i charakteru publicysta,

Józef Kleczyński, zanim jeszcze objął katedrę uniwersytecką, zapoznał się gruntownie ze stanem aktualnym naszego kraju i umiał wprowadzić do owego nauczania ten związek pomiędzy teoryą i praktyką, który jego wykładem szczególniejszą zapewniał wartość. Jako Dyrektor miejskiego biura statystycznego, rozwinął tę instytucyę na stopę europejską, i nie zadawalniając się badaniem terazniejszości pod względem statystycznym, podnosił ustawicznie konieczność obliczenia ludności polskiej w różnych epokach historycznych, dając do tego w pracach ogłaszanych w Akademii pierwszą ściśle naukową podstawę. Nadwątlone od lat paru zdrowie nie pozwoliło śp. p. Kleczyńskiemu doprowadzić rozpoczętego dzieła do ostatecznego rezultatu, ale wpływ jego nauczania nie pozostał bez śladów, i kilku jego uczniów pracuje dalej w kierunku i po myśli swojego mistrza, a to uprawiając statystykę bądź w zastosowaniu do potrzeb aktualnych, bądź odpowiednio do wymagań nauk historycznych.

Uchwalając przedstawić ks. Maryana Morawskiego na swego członka, Akademia spełniła, acz niewątpliwie zapóźno, tylko ciążący na niej obowiązek wobec myśliciela i uczonego tak niezwykłej miary. I nie ulega wątpliwości, że na wczorajszem posiedzeniu administracyjnym wybór ten byłby uzyskał jednomyślność. Niestety ten, którego imię i działalność dodałaby Akademii niemało blasku, przed kilku tygodniami odprowadzony został na miejsce wiecznego spoczynku. Społeczeństwu naszemu ks. Morawski znanym był głównie jako filozof. Książki jego miały pokup niezmierny a wszyscy pamiętamy owe „Wieczory nad Lemanem“ w których

forma dyalogowa zapożyczona z *Causarias florentines* Klaczki ułatwić miała czytelnikom zapoznanie się z najpoważniejszemi zagadnieniami z dziedziny wiary i filozofii.

Zmarły był jeszcze znakomitym teologiem i z pewnością jednym z najwybitniejszych przedstawicieli u nas tej nauki. Treść ostatniego owego dzieła: „O świętych obcowaniu“ wyłożył śp. ks. Morawski na Styczniowem posiedzeniu Wydziału historyczno-filozoficznego. Był to ostatni występ znakomitego uczonego, którego umysł nie poddawał się do końca fizycznej niemocy i poruszał się ze zdwojoną energią w nadwątlonem od lat już kilku ciele.

Wydział filologiczny wydał w roku ubiegłym trzy tomy Rozpraw, mianowicie XXX, XXXI i XXXII i rozpoczął druk dwu dalszych t. j. XXXIII i XXXIV. Oprócz tego do zakresu wydawnictw Wydziału filologicznego z ubiegłego roku należy praca ks. prof. Fijałka p. t. „Mistrz Jakób z Paradyża“ i dwa tomy „Słownika gwar polskich“ J. Karłowicza (I od A—F, II F—K).

Na posiedzeniach Wydziału filologicznego przedstawiono następujące prace:

Z zakresu etnologii p. K. Potkański podał treść swej pracy p. t. „Badania historyczne i etnologiczne nad rozsiedleniem plemion polskich“; prof. J. Rozwadowski przedstawił i objaśnił ułożoną przez siebie mapę języka litewskiego w gubernii wileńskiej.

Do zakresu historyi języka polskiego należą dwie prace p. Stanisława Dobrzyckiego „O tak zwanem mazurowaniu w języku polskim“ i „Samogłoski nosowe w języku polskim, kaszubskim i połabskim

Cz. I", jakoteż rozprawa prof. Aleks. Brücknera p. t. „Drobne zabytki polszczyzny średniowiecznej, Cz. II".

Do zakresu historyi literatury i kultury należą prace: J. Tretiaka: „O dumach kozackich, ich pierwotny i późniejszy charakter"; M. Kawczyński: „Amor i Psyche w baśniach, Cz. I. Baśni odnoszące się do powieści o Amorze i Psyche. Cz. II. Teorye o tworzeniu się baśni"; St. Dobrzyckiego: „Studya nad średniowiecznem piśmiennictwem polskiem"; K. Hecka: „Literacka działalność Szymona Szymonowicza" i „Kto jest autorem Roksolanek wydanych pod imieniem Szymona Zimorowicza", wreszcie J. Tretiaka: „O Głosie Wolnym Leszczyńskiego. Kwestya genezy".

Z zakresu filologii klasycznej przedstawione były prace: St. Schneidra: „Studya filologiczne nad rozwojem oświaty greckiej w V w. przed Chr.; M. Kawczyńskiego „Apulejusza powieść: Amor i Psyche. Tłómaczenie, rozbiór i objaśnienie"; K. Morawskiego „Rhetorum romanorum ampullae".

Bibliografia Polska w opracowaniu Dyrektora K. Estreichera postępuje nieustannie. W ciągu ubiegłego roku wydrukowano z tomu XVIII arkuszy 42 (25—66).

Komisya do badania dziejów literatury i oświaty w Polsce gromadziła w dalszym ciągu odpowiednie materyały w dawniej już rozpoczętym X. tomie archiwum. W roku ubiegłym umieszczono tam „Protokoły procesu X. Antoniego Czarnkowskiego" z r. 1549; „Wizytę szkół gimnazyalnych w czterech nowych departamentach księstwa warszawskiego" z r. 1810, wreszcie pięć nieznanych dotąd listów Łukasza

Górnickiego. „Protokoły“ i „Wizytę“ opracował p. A. Karbowiak. Listy Górnickiego odnalazł i wydał p. A. M. Kurpiel. Wobec licznych zapowiedzianych lub nadesłanych prac z zakresu dziejów szkolnictwa Komisya ułożyła odezwę, dotyczącą metody i głównych zagadnień, które należy uwzględnić w badaniach na tem polu. Odezwa zwrócona głównie do pedagogów, zredagowana przez p. A. Karbowiaka, uzupełniona przez p. Siedleckiego kwestyonaryuszem, ukazała się na razie w czasopiśmie „Muzeum“, organie nauczycieli szkół wyższych. Niebawem roześle ją Komisya do wybitniejszych osób i stowarzyszeń, mogących poprzeć pracę na polu dziejów wychowania. Przedstawiono szereg odpisów historyczno-pedagogicznych dokumentów, które jednak potrzebują jeszcze umiejętnego obrobienia i objaśnienia. Z zakresu studyów ściślej związanych z właściwą historyą piśmiennictwa należy zapisać, że p. Roman Plenkiewicz nadesłał w ostatnich dniach rękopis Materyałów do biografii Jana Kochanowskiego, o których opracowanie dla Archiwum prosiła go Komisya.

Biblioteka Pisarzów polskich. W ciągu roku 1900/901 wyszły następujące tomy Biblioteki Pisarzów polskich: Martini Cromeri Polonia 1578 i Jodoci Ludovici Decii De Sigismundi Regis temporibus 1521 (wydał prof. Czermak); Bartosza Paprockiego: Dwie broszury polityczne z lat 1587 i 1588 (wydał prof. Czubek) i Stanisława ze Szczodrkowic: Rozmowa pielgrzyma z gospodarzem 1549 r. (wydał Z. Celichowski). Na ostatnim posiedzeniu uchwalono przystąpić do wydawnictwa dzieł Piotra Kochanowskiego oraz Kazań

sejmowych Skargi. Wydania podjęli się pp. Lucyan Rydel — Kochanowskiego i Dr. St. Windakiewicz — Skargi.

Komisya językowa udzieliła zasiłków na wycieczki i badania językowe pp. Muce, Steinowi i Witkowi. Materyały, zebrane przez p. Steina w okolicach Wadowic znajdują się w posiadaniu Komisyi; zaś pp. Muka i Witek zmuszeni byli odłożyć swe wycieczki do najbliższych feryi; rozpoczęła w jesieni 1900 druk wydawnictwa p. t. „Materyały i prace Komisyi językowej". Zeszyt pierwszy zawiera: 1. Jan Witek, Teksty i spostrzeżenia gwaroznawcze z północnowschodniej okolicy Tarnowa; 2. Tomasz Gawin, Teksty Zaczarnieńskie; 3. Wojciech Janczy, Gwara Sromowiec wyżnich; 4. Jan Rozwadowski, Mapa języka litewskiego w gubernii Wileńskiej; 5. Jan Rozwadowski, Szkic wymowy (fonetyki) polskiej; 6. Jan Baudouin de Courtenay, Wskazówki dla zapisujących materyały gwaroznawcze polskie; 7. Zygmunt Celichowski, Glossy botaniczne polskie; 8. Nehring Władysław, Pierwsze sprawozdanie z prac nadesłanych na konkurs im. Lindego. Prace przygotowawcze do wydania słownika staropolskiego są na ukończeniu i znajdują się, jak dotąd, pod kierownictwem prof. Jana Baudouina de Courtenay.

Komisya historyi sztuki. W roku ubiegłym podobnie jak w poprzednich latach Komisya zajmowała się wszystkiemi działami sztuki.

Z zakresu architektury opracował p. Kazimierz Mokłowski cerkiew w Ławrowie z wybitnemi

cechami romańskiego stylu najdalej na Wschód posunięty zabytek. Prof. Maryan Sokołowski zajął się ruinami zamku w Mirze wystawionego prawdopodobnie przez Jerzego Hinicza koło r. 1490. P. Grzegorz Worobjew opracował, w dalszym ciągu swoich studyów nad architektonicznymi zabytkami Mazowsza, kościoły z XV w. w Makowie, w Różanie, w Rozsochatem, Kościelnem a nadto kościół w Andrzejewie z XVI w., fundowany przez Krzyckiego. W końcu p. Zygmunt Hendel przedłożył w dokładnych rysunkach rekonstrukcyę Zamku w Tęczynie, opartą na śladach dotąd dochowanych. Odtworzył jego gotyckie baszty i całą wspaniałą a różnorodną architekturę renesansową XVI w., pochodzącą widocznie z epoki restauracyi przedsięwziętej r. 1570 przez Jana Tęczyńskiego, kasztelana wojnickiego. Cały widok Zamku przez p. Hendla opracowany wiernie aż do szczegółów, gdzieniegdzie dla braku materyału uzupełniony w duchu polskiego Odrodzenia daje nam materyał nowy i ważny do historyi renesansu w Polsce.

Do historyi rzeźby odnoszą się komunikaty dra St. Tomkowicza, Franciszka Chłapowskiego, dra Franciszka Piekosińskiego, Grzegorza Worobjewa, Aleksandra Borawskiego oraz p. Ludwika Puszeta. Komunikaty podają nam wiadomości przeważnie o grobowcach XV i XVI w., o grobowcu kustosza Franciszka, nowo odkrytym, o grobowcach w kościołach w Makowie i Andrzejewie na Mazowszu, o figurze Matki Boskiej wykonanej w drzewie, z końca XIV lub początku XV w. znajdującej się w Muzeum dyecezyalnem poznańskiem, o płaskorzeźbie w kościele N. M. P. in Summo w Po-

znaniu, o biuście marmurowym królowej Marysienki w letnim ogrodzie w Petersburgu.

Do historyi malarstwa odnosił się komunikat p. K. Potkańskiego o obrazach, które w latach 1414—1445 wykonano dla kollegiaty łęczyckiej. P. Józef Smoleński podał dokładniejszy opis bardzo interesującego obrazu freskowego w kaplicy Zamkowej w Lublinie odkrytego r. 1899. Stosunki Polaków z malarzami i rytownikami niderlandzkimi opracował Prof. Jerzy hr. Mycielski a głównie stosunek ks. Bogusława Radziwiłła i Krzysztofa Opalińskiego do Łukasza Vorstermana. Dr. Feliks Kopera podał wiadomość o portretach Stefana Batorego w Galleria Pitti i kardynała Jerzego Radziwiłła w Galleria Corsini we Florencyi. P. St. Witkiewicz przedstawił zbiór drzeworytów ludowych, a p. M. Bersohn nadesłał ryciny kolorowe ze scenami z żywota Św. Stanisława Kostki. Prof. Maryan Sokołowski przedkładał dalsze studya nad malarstwem miniaturowem w Polsce z XI i XII w. oraz XV stulecia. P. Janowski podał wiadomość o miniaturach kościoła i kollegiaty w Łasku z herbami Łaskich.

W zakres przemysłu artystycznego wchodziły komunikaty p. Leonarda Lepszego o klejnotach polskich z XV w., p. Antoniego Szutinasa o złotniczych zabytkach skarbu katedralnego i kościoła Św. Piotra w Wilnie, p. Bersohna o skarbcu katedry Płockiej i pięknej renesansowej płaskorzeźbie trybowanej z XVI w. i tegoż praca o armatach w Nieświeżu, p. Zielińskiego o chrzcielnicy Św. Jana w Toruniu, ks. Warki o dzwonie w kościele w Potoku Wielkim w dyecezyi lubelskiej z r. 1505, p. Fournier z Lyonu o pasach polskich

fabrykowanych w Lyonie w XVIII w., pp. Piekosińskiego i Odrzywolskiego o kaflach znalezionych w Oświęcimiu.

Wybitne znaczenie ma przedłożona Komisyi praca Dra Władysława Łozińskiego o ormiańskim epilogu sztuki złotniczej. Autor opracował archiwalne zapiski i zabytki ormiańskiego złotnictwa, dając nam obraz jego świetności na schyłku XVII w.

Wydział historyczno-filozoficzny. Z publikacyj Wydziału ukazały się w roku ubiegłym dwa tomy Rozpraw XXXIX i XL, z których pierwszy liczy 25 a drugi 26 arkuszy druku. W toku są:) 1) Rozpraw tom XLI z pracami pp. Stanisława Zakrzewskiego, Franciszka Bujaka, Wojciecha Kętrzyńskiego i Stanisława Estreichera; tom ten obejmuje 16 arkuszy druku; 2) Rozpraw tom XLII, w którym prace pp. Antoniego Prochaski i Wojciecha Kętrzyńskiego wypełniają dotąd 5 arkuszy.

Dzieło prof. Wojciechowskiego p. t. Kościół katedralny w Krakowie ukazało się na widok publiczny w przeddzień jubileuszu Uniwersytetu Jagiellońskiego i należy tak z powodu swej treści jak wspaniałego wydania do najbardziej wybitnych publikacyj akademickich z roku przeszłego.

Tom IIIci Rycerstwa Polskiego drukuje prof Piekosiński własnym nakładem. Wydział jednak chcąc ułatwić dalszy druk dzieła, którego dwa pierwsze tomy zostały wydane kosztem Akademii, przyznał autorowi znaczniejszą subwencyę.

Prace czytane lub streszczone na miesięcznych po-

siedzeniach Wydziału odnoszą się do następujących przedmiotów:

Rozmaitym działom historyi polskiej w średnich wiekach poświęcone są rozprawy: p. Franciszka Piekosińskiego „Rycerstwo polskie wieków średnich t. III", p. K. Krotoskiego: „Wyniki krytyki źródeł historycznych dotyczących kwestyi św. Stanisława biskupa krakowskiego", p. K. Potkańskiego: „Kasztelanie Wielkopolskie w najdawniejszej dobie swego istnienia", p. F. Konecznego: „Geneza stanu chłopskiego w Polsce", p. A. Prochaski: „Lenna i maństwa na Rusi i Podolu" Ważnego działu historyi ekonomicznej polskiej dotyka p. Adam Szelągowski w pracy p. t.: „Pieniądz i przewrót cen w Polsce w XVI i XVII w.". Cenny przyczynek do statystyki historycznej naszego kraju stanowi rozprawa p. Wł. Czerkawskiego: „Ludność Wołynia z końcem XVI w." Do dziejów Uniwersytetu Jagiell. i wczesnego humanizmu w Polsce należą prace p. St. Krzyżanowskiego: „Poselstwo Kazimierza W. do Awinionu w sprawie założenia Uniwersytetu w Krakowie", oraz ks. Fijałka: „Ze studyów: Polonia apud Italos scholastica; Lasociana I". Ważnymi przyczynkami do historyi fundacyj kościelnych w Polsce są rozprawy p. K. Potkańskiego: „Kollegiata w Opatowie" i p. St. Zakrzewskiego: „Najdawniejsze dzieje klasztoru Cystersów w Szczyrzycu".

W zakres prawa polskiego wchodzi obszerna praca p. St. Kutrzeby: „Sądy ziemskie i grodzkie w wiekach średnich, I Województwo Krakowskie (1374—1501)". Geografia historyczna reprezentowaną jest przez rozprawy p. W. Kętrzyńskiego: „Klaudyusza Ptolome-

usza Germania Wielka i Sarmacya nadwiślańska", oraz p. Fr. Bujaka: „Kalimach i znajomość państwa tureckiego w Polsce około początku XVI w.". Z dziedziny ekonomii politycznej miał odczyt p. A. Krzyżanowski: „Teorya Maltusa". Ks. Morawski w streszczeniu swej pracy: „Kiedy wzmianka o Świętych obcowaniu weszła w symbol wiary" poruszył bardzo ciekawe zagadnienia z dogmatyki historycznej. P. Wł. Abraham poruszył w swem sprawozdaniu „O rękopisie miniaturowym w Cividale" kilka ciekawych kwestyj z historyi stosunków papiestwa z książętami ruskimi; a nareszcie p. Fr. Bujak rozwinął przed nami w pracy swej: „Maszkienice wieś powiatu Brzeskiego" obraz stosunków gospodarczych i społecznych typowej wsi polskiej od r. 1848 aż po czasy najnowsze.

Bibliografia historyczna redagowana przez prof. L. Finkla doprowadzoną została do 4go zeszytu obejmującego dział historyi wewnętrznej. Pozostaje do opracowania część III, która ma uwzględnić historyą polityczną oraz dodatki i wykazy do całego tego wydawnictwa.

Komisya historyczna w ubiegłym roku ukończyła II tom wydawanej przez prof. Ulanowskiego publikacyi p. t.: Acta capitulorum nec non iudiciorum ecclesiasticorum, w którym wydane są wypisy z aktów konsystorskich, gnieźnieńskich, łowickich i wieluńskich, jakoteż poznańskich, warszawskich i kaliskich z XV wieku i początków w. XVI; i zaraz rozpoczęła tom III, w którym pomieszczone będą takież same akta płockie, włocławskie i krakowskie wraz z in-

deksem do całej tej publikacyi. Druk IV tomu »Kodeksu dyplomatycznego Małopolskiego", wydawanego przez prof. Piekosińskiego posunął się już bardzo znacznie naprzód i dosięgnął prawie połowy wieku XV. Podjęto na nowo przerwany druk IX tomu Archiwum Komisyi, w którym wydaje się Materyały do dziejów pospolitego ruszenia z lat 1497 i 1509, mianowicie spis konfiskat Jana Olbrachta po wyprawie wołoskiej, który zamierzał ogłosić ś. p. Pawiński, a który uzupełniwszy materyałami z r. 1509 zebranymi przez siebie wydaje teraz Dr. Stanisław Kutrzeba. Z przygotowanych do wydania przez prof. Czermaka historyków XVII wieku właśnie rozpoczyna się druk Dyaryusza Stanisława Oświecima. Prof. Abraham przedstawił już Komisyi cały plan wydawnictwa materyałów średniowiecznych zaczerpanych z Archiwów Watykańskich, które p. t.: Monumenta Vaticana rozpocznie się w najbliższym czasie. Prace przygotowawcze do IV tomu Codicis epistolaris saec. XV, który obejmie głównie ważne formularze, postępują szybko pod kierunkiem prof. Ulanowskiego. Wydrukowane już Dyaryusze sejmowe z roku 1585 nie mogły się jeszcze ukazać na widok publiczny.

W Sierpniu r. 1900 prof. Ulanowski w towarzystwie Dr. Kutrzeby zwiedzali z polecenia Komisyi archiwa kościelne w Pułtusku, Płocku i Włocławku, w celu uzupełnienia materyałów do wydawnictw „Acta ecclesiastica" oraz „Codex epistolaris" i zdołali zgromadzić nader ważny i interesujący materyał.

Także w kierunku fotografowania dokumentów oryginalnych z XIII i początku XIV stulecia prace

komisyi postąpiły naprzód, przez zyskanie reprodukcyj fotograficznych przywilejów kapituły Płockiej i Włocławskiej.

Poszukiwania w Archiwum Watykańskiem tudzież w innych archiwach i bibliotekach rzymskich odbywały się dalej pod kierunkiem prof. Smolki i Abrahama. W przeszłym roku bawił w Rzymie do końca czerwca Dr. Stanisław Kętrzyński a na rok 1900/1901 wysłany został do Rzymu obok Dra Kętrzyńskiego Dr. Stanisław Zakrzewski, nadto przez styczeń r. 1901 pracował z nimi wspólnie prof. Abraham. Przedmiot pracy stanowi obecnie uzupełnianie poszukiwań w materyale źródłowym wieku XIV, czem zajmował się Dr. Abraham, tudzież dalsze poszukiwania w materyałach w. XV. Dr. Kętrzyński opracowuje regesta suplik z czasów Marcina V., a Dr. Zakrzewski regesta lateraneńskie Eugeniusza IV. Obok tego dla dziejów nowożytnych ukończył Dr. Zakrzewski rozpoczętą przez prof. Smolkę konsygnacyę niewyzyskanego dotąd działu aktów głównie z końca w. XVIII odnoszących się do historyi Polski i Rossyi. Równocześnie w miarę postępu poszukiwań poczyniono liczne regesta i wypisy z aktów i przygotowywano w dalszym ciągu odpisy dla rozpocząć się mającego wydawnictwa „Monumenta Vaticanae Poloniae".

Komisya prawnicza. Praca nad gromadzeniem materyałów do nowego wydania Voluminów legum (okres 1506 — 1548), prowadzona przez prof. Oswalda Balzera przy współudziale Dra Przemysława Dąbkowskiego postąpiła w ubiegłym roku znacznie naprzód.

Ukończono badanie i kopiowanie aktów z ksiąg kancelaryi królewskiej, tudzież ksiąg sądowych zgromadzonych w Warszawie, zbadano księgi archiwum krajowego w Krakowie (województwo krakowskie), archiwum państwowe w Poznaniu (kilka województw wielkopolskich), tudzież archiwów centralnych w Wilnie (województwo lubelskie i ziemia chełmska) i w Kijowie (województwo podolskie). W ogóle zbadane już zostały i zużytkowane wszystkie archiwa dawnych ksiąg sądowych polskich, o ile zawierają materyały z lat 1506—1548. Z archiwów kościelnych przejrzano zabytki, mieszczące się w archiwum kapitulnem i konsystorskiem w Gnieźnie, oraz w takichże archiwach w Poznaniu. Z miejskich archiwów zbadano malborskie toruńskie i gdańskie: to ostatnie zwłaszcza dało materyał bardzo obfity. Z rękopisów, mieszczących się w bibliotekach publicznych, przejrzano wszystkie, jakie do wydawnictwa niniejszego dostarczyć mogą materyałów: w Bibliotece Towarzystwa przyjaciół nauk i w Bibliotece Raczyńskich w Poznaniu, w Bibliotekach miejskich w Gdańsku i Elblągu, w Bibliotece gimnazyalnej w Toruniu. W pełnym toku i znacznie naprzód posuniętą jest praca nad zużytkowaniem rękopisu Biblioteki Jagiellońskiej i XX. Czartoryskich w Krakowie oraz Biblioteki Ossolińskich we Lwowie; częściowo spożytkowano już także rękopisy z Biblioteki cesarskiej w Petersburgu, tudzież jeden rękopis z Biblioteki miejskiej w Lipsku. Z Bibliotek prywatnych przerobiono cały materyał rękopiśmienny, znajdujący się w Bibliotece hr. Zamojskich w Warszawie, a zwłaszcza przechowywane tamże t. z. Teki Górskiego (29 tomów);

na ukończeniu jest też praca nad rękopisami Biblioteki Kurnickiej, która dostarczyła wielu cennych kodeksów „Tomicyanów“. Z poszczególnych rękopisów znajdujących się w prywatnem posiadaniu pozwolili też korzystać wydawcy: hr. Czarniecki z Ruska (w Poznańskiem), hr. Morsztynowa w Krakowie i hr. Tarnowski w Dzikowie. W ogóle praca nad przygotowaniem materyału do wydawnictwa postąpiła o tyle, że w przyszłym roku będzie już można przystąpić do rozpoczęcia druku publikacyi.

Tom VII Archiwum Komisyi prawniczej ukazał się na widok publiczny. Zawiera on rozmaite redakcye Statutu Litewskiego w opracowaniu prof. Piekosińskiego, i ułatwi odtąd znakomicie dalszą pracę nad zaniedbanem dotychczas przez naukę prawem litewskiem.

Roboty nad przygotowaniem dalszych materyałów do Starodawnych prawa polskiego pomników nie ustają, ale połączone są z pewnemi trudnościami, zwłaszcza co się tyczy stwierdzenia, że całkowity zasób rękopiśmiennych zabytków wyzyskanym został. Komisya pragnie unikać wydawnictw dorywczych i dla tego stosunkowo do swoich środków stara się przedewszystkiem o zyskanie wyczerpującego przeglądu wszystkich materyałów przechowanych w publicznych i prywatnych, w zagranicznych i krajowych zbiorach i bibliotekach.

Wycieczka archiwalna przedsięwzięta przez Prof. Ulanowskiego w towarzystwie Dr. Kutrzeby do rozmaitych archiwów w królestwie polskiem dostarczyła nie tylko dla Komisyi historycznej, ale też i dla prawniczej wiele nowych informacyj o zasługujących na uwzględnienie pomników historyczno-prawnych.

Wydział matematyczno-przyrodniczy wydał dwa tomy Rozpraw, a dwa dalsze 39 i 40 ma na ukończeniu, stanowić one będą koniec seryi. Od 41 tomu zacznie się serya nowa w formacie druku zupełnie takim samym jak format druku biuletynu, który oddzielił się jako osobny dział i wychodzi od r. 1901 pod redakcyą sekretarza wydziału.

Dnia 9. lipca 1900 r. odbyło się pierwsze posiedzenie organizacyjne, Komisyi bibliograficznej Wydziału, ustanowionej w celu uczestniczenia w rozpoczynającem się, od 1 stycznia 1901 roku, międzynarodowem przedsięwzięciu katalogowania bieżącej literatury naukowej, matematyczno-przyrodniczej wszystkich krajów cywilizowanych.

Posiedzenia z d. 14, 21 i 28 stycznia 1901 r. poświęcił Wydział sprawie ujednostajnienia słownictwa chemicznego polskiego na podstawie uchwał ankiety złożonej z członków Wydziału oraz zaproszonych przez Wydział delegatów, która się zebrała w Krakowie i obradował w dniach 15 i 16 grudnia 1900 r.

Wydział rozbierał na swych posiedzeniach 46 prac z których 43 postanowiono drukować.

Do geofizyki należą prace p. M. Rudzkiego: „O wieku ziemi“.

Siedm prac jest z zakresu matematyki a mianowicie p. L. Bötchera: „Zasadnicze własności Grewianów“, p. S. Kępińskiego: „O całkach rozwiązań równań różniczkowych z sobą sprzężonych, rzędu 2-go, posiadających trzy punkty osobliwe“ (ciąg dalszy), dwie prace p. S. Zaremby: „O metodach Neumana i Robina i o teoryi równania Laplace'a“, oraz „O tak zwanych

funkcyach zasadniczych w teoryi równań fizyki matematycznej“ i trzy członka K. Żorawskiego t. j. „O pewnych zmianach długości liniowych elementów podczas ruchu ciągłego układu materyalnych punktów. Część pierwsza“, „O pewnem zagadnieniu z teoryi podobnego odwzorowania powierzchni“ oraz „O zachowaniu ruchu wirowego“.

Dwie prace członka W. Natansona: „O podwójnem załamaniu światła w cieczach odkształcanych“ i „O prawach tarcia wewnętrznego“, oraz p. St. Tołłoczki: „Studya doświadczalne nad kryoskopijnemi własnościami nieorganicznych rozczynników“, wreszcie prace p. K. Zakrzewskiego: „O sile elektromotorycznej, powstającej wskutek ruchu cieczy w wysrebrzonej rurce szklannej“, należą do działu fizyki.

Prac chemicznych jest jedenaście. Czł. E. Bandrowski przedstawił dwie prace: „O działaniu bromonitrobenzolów na parafenylenodwuamin“, oraz o działaniu stężonego kwasu azotowego na bromobenzol“; L. Bruner jedną: „Studya dynamiczne nad bromowaniem ciał aromatycznych“; p. Emilewicz: „O fenyliminach oksyacetofenonów“; członek L. Marchlewski dał jedną pracę z p. J. Buraczewskim: „Studyum nad izatyną“ i jedną z p. J. Sosnowskim p. t.: „Synteza nowego układu czteropierścieniowego, Kumarofenazyn i pochodne“; pp. B. Miklaszewski i S. Niementowski dali pracę: „Studyum porównawcze trzech izomernych (β)-aminofenylbenzimidazoli“; czł. S. Niementowski pracę: „O homologach alizaryny, hystazaryny i chinizaryny“; p. L. Wiewiórski rzecz: „O kondensacyi glyoksalu z aldehydem benzoesowym zapomocą amoniaku“; p. A.

Wróblewski rozprawę p. t. „Metoda krystalizacyi ciał z ich rozczynów, zapobiegająca tworzeniu się skorupy na powierzchni cieczy“, a p. B. Znatowicz pracę p. t.: „Działanie azotynu (Ag NO_2) srebra na pochodne chlorowcowe ciał aromatycznych“; pp. M. Nencki i J. Zaleski pracę p. t.: „Produkty odtlenienia heminy, budowa jej i pochodnych.

Do geologii należą prace p. J. Grzybowskiego: „Otwornice warstw inoceramowych okolic Gorlic“ oraz dwie rozprawki p. J. Siemiradzkiego t. j.: „Wiadomość tymczasowa o faunie kopalnej, tak zw. iłów parkinsoniowych w Królestwie Polskiem“ i, „O wieku wapieni skalistych w pasmie krakowsko-wieluńskiem“.

Z botaniki jest praca członka E. Godlewskiego wykonana z p. Polzeniuszem: „O oddychaniu środdrobinowem“ oraz dwie prace p. A. Wróblewskiego. a mianowicie: „O wpływie fosforanów na działanie fermentacyjne soku wyciśniętego z drożdży i o kwasach fosforowych, oraz kilka uwag o znaczeniu, jakie posiada kwas fosforowy w przyrodzie ożywionej“, oraz „Notatka dopełniająca o soku wyciśniętym z drożdży. III“.

Prac zoologicznych jest trzy p. M. Kowalewskiego: „Studya helmintologiczne VI. O czterech gatunkach rodzaju *Trichosoma* Rud.“, czł. W. Kulczyńskiego: „Arachnoidea in colonia Erythraea a Dre K. M. Levander collecta“, oraz p. H. Hoyera: „Przyczynek do morfologii serca ryb“.

Z fizyologii czł. N. Cybulski przedstawił własną pracę: „O własnościach prądu spoczynkowego w nerwach żabich“, a p. E. Godlewski (jun.) pracę „O wpływie tlenu na rozwój organizmów i o wymianie gazów

w pierwszych stadyach rozwoju zarodka u *Rana temporaria.*

Z fizyologii jest prac ośm. Dwie są czł. T. Browicza, jedna: „O budowie naczyń włoskowatych krwionośnych śródzrazikowych i ich stosunku do komórek wątrobnych“, oraz druga p. t.: „Czy kanaliki żółciowe międzykomórkowe mają własne ścianki?“ Jedna p. S. Ciechanowskiego p. t.: „Sprawy wydzielnicze w komórkach pierwotnych gruczolaków i raków gruczolakowych wątroby“. Jedna p. E. Godlewskiego (jun.), p. t.: „Początkowe stadya rozwoju tkanki mięsnej“. Dwie p. H. Hoyera: „O budowie skóry pławikonika (Hippocampus)“ oraz „O ciągłości włókienek kurczliwych w komórkach mięśnia sercowego“. Jedna p. F. Krzyształowicza, p. t.: „Porównanie histologicznych cech wysypek kiłowych ze zmianami klinicznie do nich podobnemi« i wreszcie jedna p. S. Maziarskiego p. t.: „O budowie gruczołów ślinowych“.

Wydział ogłosił także jedną pracę historyczną czł. L. Birkenmajera p. t.: „Marco Beneventano, Kopernik, Wapowski a najstarsza karta geograficzna polska.

Komisya bibliograficzna Wydz. matematyczno-przyrodniczego Akademii Umiejętności zawiązała się celem katalogowania bieżącej literatury naukowej polskiej, z dziedziny nauk ścisłych i biologicznych, aby następnie materyały, zebrane przez Komisyę, można było zużytkować w wydawnictwie międzynarodowem „International Catalogue of Scientific Litterature“, które ma się ukazywać w Londynie, począwszy od r. 1901.

Pierwsze posiedzenie, organizacyjne, odbyła Komisya dn. 9 lipca 1900. Na posiedzeniu tem obrano przewodniczącym prof. Wł. Natansona, który następnie zdał sprawę z dotychczasowych czynności, przedsięwziętych w kwestyi wzięcia udziału w ogólnym związku bibliograficznym; następnie uchwalono regulamin komisyi i wybrano szereg członków z poza grona członków Akademii. Na zastępcę przewodniczącego wybrano prof. Kazimierza Kostaneckiego, na sekretarza Dra Tadeusza Estreichera. Wreszcie polecono Prezydyum Komisyi wygotowanie na następne posiedzenie Instrukcyi dla współpracowników, według której ma się zbierać literaturę i przygotowywać ją do wcielenia do Katalogu międzynarodowego.

Na następnem posiedzeniu administracyjnem, które się odbyło d. 14 stycznia 1901, zatwierdzono Instrukcyę dla Współpracowników Komisyi i postanowiono ogłaszać materyały bibliograficzne, zebrane przez Komisyę, w czasopiśmie kwartalnem, noszącem tytuł: „Katalog Literatury Naukowej Polskiej“, wydawany przez Komisyę bibliograficzną Wydziału matematyczno-przyrodniczego Akademii Umiejętności „Catalogue of the Polish Scientific Litterature“.

W myśl uchwał Komisyi, Prezydyum zajęło się przygotowaniem materyału bibliograficznego i prawdopodobnie druk pierwszego numeru kwartalnika, za pierwszy kwartał 1901, rozpocznie się w ciągu maja.

Komisya antropologiczna. W dziale etnologicznym skierowano pracę do przeprowadzenia pewnych zasadniczych kwestyj, stojących w związku z przyszłą

działalnością Komisyi. Poprzednio już poruszono sprawę zgromadzenia o ile możności jak najkompletniejszego zbioru fotografij ubiorów ludu polskiego na całym obszarze etnograficznym i w tym celu zwróciła się Komisya z odezwą do wszystkich życzliwych rodaków. Odezwa nie przyniosła wprawdzie takich owoców, jak się spodziewano; zwróciła przecież uwagę na ten dział etnologii, który u nas dosyć zaniedbany, może wkrótce nie mógłby się należycie rozwijać, skoro typowy, piękny a nad wyraz oryginalny strój ludu naszego z każdym rokiem bardziej się przetwarza na ubiór kosmopolityczny — tandetny. Komisya wiedząc to przyjęła z wdzięcznością zobowiązanie się artysty-malarza pana Włodzimierza Tetmajera, a swojego członka, który przyrzekł zgromadzić w obrazach akwarelowych cały zasób ubioru ludu krakowskiego i powoli rozszerzać swą pracę i na inne grupy, o ile naturalnie znajdzie w komisyi poparcie. Poparcia moralnego nie może mu Komisya odmówić, materyalnego użyczy zaś w miarę swych szczupłych funduszów, które w braku specyalnego zapisu a rosnących z każdym rokiem potrzeb nie odpowiadają zadaniom komisyi. Jest przecież nadzieja, że choćby w skromnym zakresie komisya z cennem współpracownictwem pana Tetmajera uchroni w obrazach od zatraty to, co ginie w rzeczywistości.

Drugą kwestyą, stojącą w blizkim związku z rozwojem pracy w Komisyi, jest kwestya zapisywania twórczości ludowej. Pod wpływem żądań dyalektologii zapisywanie to stało się coraz trudniejsze a nawet prawie niemożliwe dla tych, którzy nie przeszli studyów gwaroznawczych i w tajniki grafiki fonetycznej nie zaj-

rzeli. Stąd poszło, że wymagania, ścisłego fonetycznego zapisywania twórczości ludowej, zniechęciły wielu współpracowników, że w miarę ogólnego rozwoju folkloru za granicą i u nas, liczba materyałów nadsyłanych komisyi malała niesłychanie i możnaby się było spodziewać zupełnego ustania, gdyby się te wymagania dłużej stosowało. A przecież etnologia musi iść swą drogą, a nie być tylko służebnicą dyalektologii, przecież folklor w najobszerniejszem znaczeniu jest głównem jej zadaniem, a nie językoznawstwo. — Tymi względami wiedziona komisya na wniosek swego sekretarza prof Zawilińskiego uchwaliła, że w przyszłości przyjmować będzie do publikacyi i materyały nie fonetycznie zapisywane, jeżeli tylko będą nosić zresztą znamiona wierności i jeżeli zbieracz, o ile możności, pewną liczbę pieśni czy podań poda w fonetycznej pisowni do użytku komisyi językowej.

Materyałów do publikacyi nadesłano niewiele w ostatnim roku. I tak nadesłali: p. Juszkiewiczówna „Materyały etnograficzne z okolicy Pińska“, p. Ciechomska „Mazury z pod Kamienia“, p. Dubiejkowski „Przysłowia białoruskie“, p. St. Zdziarski „Garść baśni ludu ruskiego“.

W darze otrzymał dział etnologiczny pewną ilość fotografij i rysunków ubiorów ludowych od pp. Dra Miczyńskiego. Tom. Rokossowskiego, Rajmunda Jankowskiego, Bol. Gurskiego i Franc. Kraszewskiego, za które im na tem miejscu składa podziękowanie.

W tym roku również Komisya postanowiła posunąć naprzód sprawę wydawnictwa materyałów, pozostałych po ś. p. O. Kolbergu. Do dawniej już oddanych

do opracowania pp. Drowi Kosińskiemu, Udzieli, Drowi Bystroniowi i Zawilińskiemu, dodano nowe, przyjmując chętne zgłoszenie się do współpracownictwa czł. Akademii prof. H. Łopacińskiego, dalej pp. Jana Bieli (w Drohobyczu). p. St. Zdziarskiego i W. Grzegorzewicza (we Lwowie). Jest tedy nadzieja, że wkrótce przystąpić będzie można do druku, i że kolejno wyjdą dalsze tomy owego „Ludu“ Kolberga, który stanowi naszą chlubę.

W końcu zajmowała się Komisya na swych posiedzeniach i sprawami ogólniejszej natury. Z okazyi referatu na Zjazd historyków polskich przedyskutowano sprawę mapy etnograficznej polskiej; w zimie zaś na podstawie wykładu Dra Fr. Bylickiego zajmowano się „Genezą pieśni ludowej“.

Tom V. „Materyałów antropologiczno-archeologicznych i etnograficznych“ jest na ukończeniu, poczem Komisya przystąpi bezzwłocznie do druku tomu VI., zaopatrzonego w kosztowne barwne reprodukcye ubiorów ludu krakowskiego.

Komisya antropologiczna otrzymała w dziale archeologii przedhistorycznej obszerną pracę p. St. J. Czarnowskiego z Miechowa o jego badaniach archeologicznych dokonanych w Wielkiej Jaskini „Okopy“ nad Prądnikiem w okolicy Ojcowa.

Następnie od p. Michała E. Brensteina z Telsz: Opis dwu cmentarzysk przedhistorycznych, odkrytych we wsi Judsodzie w powiecie Telszewskim na Zmujdzi.

P. Maryan Wawrzeniecki z Warszawy nadesłał dalszą seryę drobnych wiadomości o wykopaliskach

przedhistorycznych w Królestwie Polskiem a zwłaszcza w okolicy miasta Rawy.

Dr. Klemens Bąkowski nadesłał sprawozdanie ze swoich poszukiwań archeologicznych na górze Ponetlicy pod Krzeszowicami.

Dr. Demetrykiewicz zdawał Komisyi sprawę ze swoich badań przedsięwziętych w sztucznych grotach skalnych i zabytkach megalitycznych w Rozhurczu Bubniskach i Uryczu w Stryjskiem w Galicyi wschodniej oraz z dalszych poszukiwań w jaskini w Bilczu złotym. Przedstawił następnie fotografię i opis szklannego naczynia (kubka) pochodzącego prawdopodobnie z ostatniego okresu przedhistorycznego, który został odkryty w tej samej miejscowości.

Dr. Demetrykiewicz złożył następnie sprawozdanie o grodziskach w Łapczycy i Chełmie pod Bochnią, w Zawadzie nad Dunajcem między Melsztynem i Zakliczynem oraz w Roznachowicach koło Szczyrzyca a wreszcie podał wiadomość o wyniku poszukiwań swoich dokonanych wspólnie z p. Dydyńskim w kopcu w Komornikach koło Wieliczki.

Z działu antropologii przedłożył Komisyi p. Świętek pracę antropologiczno-statystyczną p. t. Trwanie życia w parafiach Brzozowskiej, Siemiechowskiej i w 3 wsiach parafii Zakliczyńskiej.

Muzeum Komisyi zwiedzali podobnie jak lat poprzednich różni uczeni dla studyów naukowych. Na szczególną wzmiankę zasługują pp. Dr. Sophus Müller i Karol Neergard z Muzeum narodowego w Kopenhadze.

Do Muzeum Komisyi przybyły oprócz zabytków przywiezionych z wycieczek Dra Demetrykiewicza na-

stępujące dary: od p. Leona Magierowskiego siekierokliник z rogowca ze wsi Golcowy w Brzozowskiem, od p. Bąkowskiego wykopaliska z Krzeszowic.

Od p. Stanisława Łodzia-Baranowskiego dwie popielnice gliniane wykopane w Rożnowie w powiecie Obornickim.

Od p. Witolda Swiatopełk-Mirskiego (za pośrednictwem Dra J. Hryncewicza) przedmioty religijnego buddyjskiego kultu lamajskiego Buryatów.

Od. p. Dra Juliana Talki-Hryncewicza starożytną monetę chińską znalezioną w mogile na pograniczu Mongolii.

Komisya fizyograficzna wydała 2 zeszyty atlasu geologicznego Galicyi, mianowicie 8-y, złożony z map: Załoźce, Tarnopol, Podwołoczyska, Trembowla, Skałat i Grzymałów, wykonanych przez Dra W. Teisseyrego, i 12-y zawierający mapy Prof. M. Łomnickiego: Leżajsk, Jarosław, Płazów, Lubaczów, Mościska. Wkrótce wydane zostaną zeszyty 11-y i 13, do których mapy: Wieliczka i Myślenice, Bochnia i Czchów, Nowy Sącz, Przemyśl, Brzozów i Sanok, Łupków i Wola Michowa, wykonane przez prof. Dra W. Szajnochę, są już wydrukowane. Oddano do druku dalsze trzy mapy Dra J. Grzybowskiego (Pilzno i Ciężkowice, Brzostek i Strzyżów, Tyczyn i Dynów) i pięć map prof. M. Łomnickiego (Chwałowice, Tarnobrzeg, Rozwadów i Nisko, Janów i Biłgoraj, Majdan i Mielec), tworzyć mające zeszyty 14-ty i 15-ty, a nadto tekst do map ś. p. prof. F. Bieniasza, wydanych w zeszycie 8-ym, napisany przez prof. M. Łomnickiego. Ze Sprawozdań Komisyi,

zawierających materyały do fizyografii kraju, jest na ukończeniu tom 35-ty.

Sekcya meteorologiczna Komisyi fizyograficznej otrzymała w r. 1900 spostrzeżenia meteorologiczne z 31 stacyj, z których było 26 czynnych przez cały rok. Wskutek śmierci długoletniego obserwatora, prof. K. Kolbenheyera, upadły w tym roku dwie stacye: w Bielsku i Kamitzer Platte. Obliczeniem i przepisaniem do druku nadesłanych spostrzeżeń zajmował się członek Komisyi, śp. Dr. D. Wierzbicki. Zestawieniem miejsc nawiedzonych gradem, podobnem do tych, których przez cały szereg lat dostarczał do Sprawozdań Komisyi Dr. D. Wierzbicki, zajął się p. Józef Zajączkowski, asystent tutejszego Obserwatoryum. Spostrzeżenia pojawów w świecie zwierzęcym i roślinnym zapisywali w r. z.: p. Zofia Birkenmajerowa w Czernichowie, p. L. Magierowski w Jaćmierzu i p. J. Hawrysiewicz w Ożydowie.

Sekcya geologiczna poleciła prof. Drowi W. Friedbergowi wykonanie dla Atlasu geologicznego Galicyi mapy: Raniszów i Rudnik. Pracę tę wykonał p. Friedberg prawie w zupełności, a ukończy ją na wiosnę b. r.

Do wydania w Atlasie geologicznym otrzymała Komisya od Wys. Wydziału Krajowego mapę Dra J. Grzybowskiego: Bolechów, dwie mapy prof. J. Łomnickiego: Kołomyja i Śniatyn i pięć map prof. M. Łomnickiego: Chwałowice, Tarnobrzeg, Rozwadów-Nisko, Janów-Biłgoraj, Mielec-Majdan.

W Sprawozdaniach Komisyi zamieszczono pracę p. t. Otwornice miocenu Pokucia, złożoną przez prof.

J. Łomnickiego a wykonaną na własną rękę bez pomocy ze strony Komisyi.

Z polecenia Sekcyi zoologicznej zrobił p. M. Rybiński wycieczkę koleopterologiczną na Czarną Horę. Prawie cały materyał zebrany na tej wycieczce i na dwóch poprzedzających opracował już p. Rybiński i zamierza go w jesieni b. r. złożyć Komisyi wraz ze sprawozdaniem przeznaczonem do druku. Przez pozostałą część roku zajmował się p. Rybiński oznaczaniem galicyjskiego zbioru chrząszczów w Muzeum Komisyi. Również ta praca zbliża się do końca. P. Fr. Schille badał w okolicach Rytra, jak w latach poprzednich, faunę motyli, a nadto także faunę owadów siatkoskrzydłych i szarańczaków; Sekcya otrzymała już od niego sprawozdanie i zebrane owady. Dr. E. Niezabitowski, któremu Sekcya umożebniła pracę przez zakupno kilku książek, oznaczył w Muzeum Komisyi obcokrajowe palearktyczne błonkówki, należące do rodziny Chrysididae ze zbioru śp. prof. A. Wagi, tudzież po części oznaczył, po części sprawdził oznaczenia w krajowym zbiorze rodziny Vespidae. W zamian za pracę podjętą dawniej z polecenia Sekcyi, a niedoszłą do skutku, złożył Sekcyi p. J. Dzięddzielewicz wykaz owadów siatkoskrzydłych z okolic Lwowa. Nadto otrzymała Sekcya do wydania w Sprawozdaniach cztery prace, przeprowadzone bez pomocy z jej strony, mianowicie: p. S. Smreczyńskiego, Przyczynek do fauny galicyjskich szarańczaków, prof. Dra St. Klemensiewicza: O nowych i mało znanych gatunkach motyli fauny galicyjskiej, przyczynek 2gi, Dra E. Niezabitowskiego: Przyczynek do fauny kręgowców Galicyi i p. T. Dyducha: Mate-

ryały do fauny krajowych równonogów; p. J. Król zaś złożył Sekcyi pracę p. t.: O rezultatach badań nad fauną Galicyi.

Sekcya botaniczna postanowiła na razie przerwać dalsze zbieranie materyałów do flory krajowej w zakresie roślin naczyniowych, a natomiast przystąpić do wydania flory opisowej roślin naczyniowych Polski, i nawiązała w tym celu rokowania z p. Fr. Błońskim.— Prof. Dr. E. Wołoszczak, który ostatnią swą pracę botaniczną przerwać musiał, uzupełnił ją obecnie i rezultaty jej przedstawi Sekcyi w najbliższym czasie.

W Sekcyi rolniczej praca nad mapą leśną Galicyi, pod kierunkiem p. A. Nowickiego, niewiele postąpiła. Z powodu braku obfitszego materyału ograniczono się do uzupełnień i prostowania błędów w wykonanych już częściach. Natomiast w dziale spostrzeżeń nad wydatnością drzewostanów w lasach Galicyi prace posunęły się naprzód. P. A. Nowicki ogłosił w Sprawozdaniach Komisyi drugą seryę tablic wydatności, a do trzeciej seryi takichże tablic zbierane są materyały w lasach północnego niżu, Beskidu zachodniego, podgórza krakowskiego i wyżyn pod Sokalem. Z polecenia Sekcyi badał p. S. Krzemieniewski florę łąk w okolicy Liszek, a do wyników tej pracy dołączył rezultaty badań nad florą łąk w Rabie Wyżniej i w Zakopanem, wykonanych bez pomocy ze strony Sekcyi.

Do Muzeum Komisyi fizyograficznej przybyły zbiory zoologiczne i geologiczne, złożone przez p. F. Schillego i prof. M. Łomnickiego, zbiory lub okazy przyrodnicze podarowane przez: Zarządy Salinarne w Bochni. Kałuszu, Wieliczce, przez p. J. Dzięddzielewicza, Z. Fiszera, prof.

R. Gutwińskiego, prof. Dra S. Klemensiewicza, prof. J. Łomnickiego, St. Smreczyńskiego, spadkobierców śp. T. Symonowiczówny, Dra F. Wilkosza, dary w książkach: Wys. c. k. Namiestnictwa we Lwowie, c. k. Bióra hydrograficznego w Wiedniu, c. k. Państwowego Zakładu geologicznego w Wiedniu, Zakładu geograficznego w c. k. Uniwersytecie wiedeńskim, Departamentu górniczego i rolniczego w Sydney, Redakcyi Pamiętnika fizyograficznego w Warszawie, Dra G. Güricha we Wrocławiu i prof. M. Łomnickiego we Lwowie, wreszcie zakupione okazy, książki i narzędzia.

Prace nad uporządkowaniem i urządzeniem Muzeum postąpiły znacznie; między innemi uporządkowano geologiczne zbiory z W. Ks. Krakowskiego. Pracami muzealnemi zajmował się zastępca kustosza prof. W. Kulczyński, przy pomocy pp. Br. Siekierskiego i St. Smreczyńskiego, tudzież stypendystów Akademii Um. pp. S. Jarosza, Dra E. Niezabitowskiego, K. Okuszki i S. Wasiewicza. Członek Komisyi, p. S. Stobiecki, rozpoczął spisywanie książek w bibliotece Komisyi się znajdujących.

Sprawozdanie o pracach naukowych, dokonanych w ubiegłym roku w łonie Akademii lub za jej sprawą, zostało już ogłoszone i znajduje się w odbitce w rękach Dostojnych Gości i Szanownej Publiczności. Na końcu tego sprawozdania pomieszczono bibliografię wydawnictw Akademii, które pojawiły się od ostatniego posiedzenia publicznego. Pod prasą znajduje się w tej chwili znaczna ilość ważnych publikacyj, z których większa część ukaże się niebawem na półkach księgarskich.

Jubileusz Uniwersytetu Jagiellońskiego zaznaczył się w przeszłorocznej działalności Akademii tak samo, jak wpłynął na tok wydawnictw w latach bezpośrednio poprzedzających. Zależało na tem, ażeby przeznaczone na tę uroczystość publikacye dostroiły się godnie do przedsięwziętych przez Uniwersytet wydawnictw jubileuszowych i żeby na daną chwilę zostały wykończone. Akademia przyszła w jednym jeszcze szczególe w pomoc Senatowi Akademickiemu, a to drukując, dzięki pozwoleniu J. E. Pana Prezesa, z funduszów do jego dyspozycyi należących, francuskie tłumaczenie napisanej przez prof. Morawskiego „Historyi Uniwersytetu". Pierwszy tom tej publikacyi pojawił się w sam dzień Jubileuszu. dwa następne ukażą się w czasie najbliższym.

Statut Akademii uległ w roku bieżącym ważnej modyfikacyi. Powiększenie liczby członków ze 144 do 168, uchwalone na posiedzeniu administracyjnem z d. 4 grudnia 1899. Jego Cesarska i Królewska Apostolska Mość raczył najłaskawiej zatwierdzić najwyższem postanowieniem z dnia 24 listopada 1900 r. Obecnie więc liczba członków czynnych krajowych może dojść do 48, pozakrajowych i zagranicznych do 36, a członków korespondentów do 84. Zmiana ta dostarczy obecnie Akademii możności w wyższym niż dotychczas stopniu uwzględniać przy swoich wyborach wzmagającą się ustawicznie liczbę pracowników polskich w dziedzinie rozmaitych nauk i umiejętności.

Od d. 1 stycznia 1901 r. weszły w życie uchwały powzięte na posiedzeniu administracyjnem z d. 4 grudnia 1899 r. w sprawie wydawania Bulletin'u międzynarodowego i Sprawozdań z czynności Wydziałów.

Od tej daty Bulletin ukazuje się osobno dla Wydziału I i II-go, a osobno dla Wydziału III. Celem tej zmiany było głównie umożliwienie jak najrychlejszego pojawiania się streszczeń w języku francuskim prac z zakresu nauk matematycznych i przyrodniczych. Format Bulletin'u i polskich Sprawozdań został powiększony i jest odtąd ten sam, co Rozpraw wydziałowych.

Zjazd IX-ty lekarzy i przyrodników polskich, który się odbył w roku 1900 w Krakowie. oddał na wniosek Sekcyi chemicznej, sprawę ujednostajnienia słownictwa chemicznego pod bezwzględne rozstrzygnięcie Akademii Umiejętności. Przychylając się do tego życzenia Wydział matematyczno-przyrodniczy Akademii wybrał Komisyę przygotowawczą, a następnie zwołał ankietę, której projekt posłużył Wydziałowi za podstawę do uchwał, zatwierdzonych na wczorajszem pełnem posiedzeniu Akademii.

W roku ubiegłym nie przedsięwzięto żadnych donioślejszych przeróbek w gmachu Akademii. Urządzenia dokonane w r. 1899 okazały się bardzo na czasie, ale na uzupełnienie ich nie pozwala na razie brak funduszów. Zwrócono tylko pilniejszą uwagę na sprawę przechowywania klisz, których Akademia posiada znaczną bardzo ilość. Sprawiono odpowiednie szafy, które dozwolą porozmieszczać w należytym porządku wciągane do inwentarza reprodukcyjne płyty.

W roku minionym Akademia nie uzyskała żadnych nowych legatów ani na wydawnictwa naukowe, ani na cele stypendyjne. W toku jest zrealizowanie dwóch dawniejszych zapisów ś. p. Maryi Jankowskiej i ś. p.

Dyonizego Strzeleckiego, przedstawiające pewne prawne i administracyjne trudności.

W Stacyi naukowej w Paryżu pełni nadal obowiązki Delegata p. Władysław Mickiewicz. W miejsce p. Daniela Śliwickiego powierzone zostały czynności adjunkta p. Strzęboszowi. Pp. Dr Kutrzeba i Dr Kurpiel, z których pierwszy bawił w Paryżu do końca czerwca, a drugi do końca lipca 1900 r., porządkowali w dalszym ciągu rękopisy pozostałe po Karolu Sienkiewiczu i prowadzili inwentarz biblioteczny. P. zastępca Delegata przystąpił do inwentaryzacyi rękopisów i autografów Stacyi paryskiej i mniej więcej trzecia część materyału została już uwzględnioną. Sprawozdanie, przesłane Akademii przez p. Władysława Mickiewicza, podnosi znaczenie archiwum Stacyi paryskiej, zwłaszcza ze względu na porozbiorową historyę Polski i udział Polaków w wojnach Napoleońskich.

Na tem zamykamy sprawozdanie niniejsze, a uproszony na obecne posiedzenie prelegent prof. Kubala odczyta jeszcze swą pracę pod tytułem: „Zajęcie Kijowa przez Moskwę w r. 1654 i zatarg cerkwi ruskiej z patryarchatem moskiewskim“.

Od Wgo P. Henryka Sienkiewicza otrzymała Akademia pismo z d. 17 maja 1901, w którem znajdują się trzy dodatki do pierwotnego listu fundacyjnego z 2 lutego 1889. pomieszczonego w całkowitem brzmieniu w Roczniku Akademii za rok 1889 [1]).

[1]) Patrz Rocznik za r. 1889 str. 18.

1) Kapitał 15.750 rs. będzie po wieczne czasy kapitałem żelaznym, a więc zmniejszeniu nieulegającym.

2) Kapitał ten wzrastać będzie zyskami na wylosowaniu listów zastawnych osiągnąć się mającemi.

3) Dopóki Tow. Kredytowe ziemskie w Królestwie Polskiem istnieć będzie. kapitał ma być umieszczony w listach zastawnych tegoż Towarzystwa.

4) Jednoroczne odsetki od kapitału, a to bez względu na wysokość jaką kapitał osiągnąć może. Akademia wypłaci w kuponach każdego roku, jako jednorazową, bezzwrotną zapomogę Polakowi. literatowi, uczonemu, artyście malarzowi, artyście rzeźbiarzowi, lub kompozytorowi muzycznemu, który, nie mając potrzebnych środków, a cierpiąc na chorobę płuc (suchoty), będzie potrzebował wyjechać do jakiejkolwiek stacyi klimatycznej dla poratowania zdrowia — lub, który żonę swą cierpiącą na chorobę płuc (suchoty), zawieść lub wysłać będzie zmuszony do jakiejkolwiek stacyi klimatycznej. O ileby jednak literat, uczony lub artysta, wybitne zajmujący stanowisko, potrzebował zapomogi dla ratowania swego zdrowia, podkopanego chorobą płucną lub inną ciężką niemocą chroniczną. a okoliczności nie pozwalały mu udać się do jednej ze stacyj klimatycznych, wolno Zarządowi Akademii uwzględnić te wyjątkowe warunki i przyznać takiemu kandydatowi ustanowioną w niniejszym akcie zapomogę. W każdym razie, gdyby Zarząd miał wątpliwości, czy danemu kandydatowi należy przyznać zapomogę, zastrzegam sobie prawo rozstrzygnięcia wątpliwej kwestyi.

5) Kandydat do zapomogi będzie obowiązany złożyć świadectwo lekarza specyalisty, dowodzące potrzeby

wyjazdu do jednej ze stacyj klimatycznych. Zarząd Akademii będzie w prawie sprawdzić tę potrzebę, delegując wybranego przez siebie lekarza.

6) O ileby do zapomogi zgłosił się jeden kandydat i stosownie do punktu 5) przez Zarząd Akademii za wylegitymowanego uznany został, kandydat taki otrzyma zapomogę.

7) O ileby w danym roku zgłosiło się kilku kandydatów, wybór między kandydatami na przedstawienie Zarządu Akademii służyć będzie mnie, niżej podpisanemu do najdłuższych dni mego życia, a po mojej śmierci, po wieczne czasy memu najstarszemu potomkowi pełnoletniemu, płci męskiej. Zastrzegam sobie osobiście ponadto prawo wybrać z przedstawionych mi przez Zarząd kandydatów nawet takiego, który nie odpowiada ściśle określonym w § 5 warunkom, przyczem decydującą okolicznością będzie wzgląd na pożytek, jaki przez udzielenie zapomogi przysporzy się literaturze lub sztuce polskiej.

8) W razie niepełnoletności potomka, wyboru między kandydatami dokona Zarząd Akademii.

9) O ileby umarł ostatni mój potomek płci męskiej w prostej linii, wybór służyć będzie Zarządowi Akademii, który wszakże baczyć powinien, by zapomogę otrzymał dla siebie lub żony kandydat, który większe dla polskiej literatury, nauki lub sztuki położył zasługi, lub którego talent większe rokuje nadzieje.

10) Zarząd Akademii przyznawać będzie zapomogę każdorazowie w dniu 19 października n. s. każdego roku. Gdyby zapomoga z braku kandydatów nie mogła być udzieloną w terminie normalnym, t. j. w dniu 19

października, a w ciągu roku, nie później jednak jak do dnia 25 czerwca, wpłynęło podanie zasługujące na poparcie, to wolno Zarządowi Akademii udzielić natychmiast zapomogi wynoszącej połowę całkowitych odsetek, poczem dopiero, o ile to będzie potrzebnem, w dniu 19 października całkowita zapomoga na rok następny temu samemu kandydatowi przyznaną być może.

11) Rozdzielać zapomogi między dwóch lub więcej kandydatów, Akademia nie będzie miała prawa, jeden zaś i ten sam kandydat może korzystać z nadania najdłużej w ciągu lat trzech.

12) O przedłużeniu zapomogi na każdy rok następny, rozstrzyga Zarząd Akademii w porozumieniu z niżej podpisanym.

13) Gdyby we względzie przedłużenia, lub powstrzymania zapomogi Zarząd Akademii i niżej podpisany nie byli jednego zdania, kwestyę rozstrzyga pełne posiedzenie Akademii.

14) O ileby w danym roku Zarząd Akademii nie przyznał zapomogi, bądźto z powodu braku kandydatów, bądź z powodu, iż żaden z kandydatów do otrzymania zapomogi nie będzie miał potrzebnych kwalifikacyj, odsetki użyte zostaną na stypendyum na dalsze kształcenie się za granicą dla Polaka, ukończonego studenta Uniwersytetu.

15) Ani nazwiska kandydatów, ani nazwisko otrzymującego zapomogę lub stypendyum nie mają być publiczności wiadome. W sprawozdaniach swych Zarząd Akademii ma jedynie zamieszczać, czy w danym roku udzielił lub nie zapomogi albo stypendyum, ilu kandydatów zgłosiło się po zapomogę i czy ją dostał lite-

rat, uczony, artysta, dla siebie lub dla żony — czy wreszcie student Uniwerstytetu.

16) W razie rozwiązania lub zamknięcia w Krakowie Polskiej Akademii Umiejętności, darowizna ipso facto upada, a kapitał w ówczesnej jego wysokości powraca do żyjącego wówczas mojego potomka płci męskiej w prostej linii, a w braku takowego, do moich sukcesorów z prawa, który lub którzy funduszem tym rozporządzą na takiż sam cel (L. 29).“ —

DODATEK DO SPRAWOZDANIA.

Wydawnictwa Akademii Umiejętności
od 1 maja 1900 do 30 kwietnia 1901.

Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział filologiczny. Serya II, tom XV, ogólnego zbioru tom trzydziesty; 8°, str. 365. Cena 10 kor.

Treść: L. Sternbach: De Georgii Pisidae apud Theophanem aliosque historicos reliquiis (str. 1—107). — Tenże: De Pisidae fragmentis a Suida servatis (str. 108—198). — Tenże: Observationes in Pisidae carmina historica. Appendix metrica. Analecta avarica (str. 199—365).

Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział filologiczny. Serya II, tom XVI, ogólnego zbioru tom trzydziesty pierwszy; 8°, str. 421. Cena 10 kor.

Treść: J. Tretiak: Miedziany Jeździec Puszkina. Studyum polemiczne (str. 1—80). — M. Kawczyński: O pismach oratorskich i filozoficznych Apulejusza Platończyka z Madaury (str. 81—164). — Tenże: Apulejusza «Metamorfozy» czyli powieść o «Złotym ośle» (str. 165—274). — A. Brückner: Język Wacława Potockiego. Przyczynek do historyi języka polskiego (str. 275—421).

Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział filologiczny. Serya II, tom XVII, ogólnego zbioru

tom trzydziesty drugi; 8°. str. 443, z jedną mapą i trzema rycinami. Cena 10 kor.

Treść: T. Estreicher: Globus biblioteki Jagiellońskiej z początku w. XVI (z 3-ma rycinami) (str. 1—18). — J. Czubek: Wespazyan z Kochowa Kochowski. Studyum biograficzne (str. 19—207). — S. Dobrzycki: O tak zwanem mazurowaniu w języku polskim (z mapą) (str. 208—235). — T. Mandybur: Mitologia grecka w dyalogach Lukiana (str. 236—332). — K. Morawski: Rhetorum Romanorum ampullae (str. 333—352). — M. Kawczyński: Apulejusza «Amor i Psyche» (str. 353—443).

Biblioteka pisarzów polskich. Nr. 37. Stanisława ze Szczodrkowic Rozmowa pielgrzyma z gospodarzem o niektórych ceremoniach kościelnych (1549) wydał *Dr. Z. Celichowski*, 8°, str. 78. Cena 60 hal.

Biblioteka pisarzów polskich. Nr. 38. Bartosza Paprockiego dwie broszury polityczne z lat 1587 i 1588, wydał *J. Czubek*, 8°, str. X i 125. Cena 1 kor. 20 hal.

Biblioteka pisarzów polskich. Nr. 39. Jodoci Ludovici Decii de Sigismundi Regis temporibus liber 1521, wydał *Dr. W. Czermak*, 8°. str. XII i 145. Cena 1 kor.

Biblioteka pisarzów polskich. Nr. 40. Martini Cromeri Polonia sive de situ, populis, moribus, magistratibus et Republica Regni Polonici libri duo 1578, wydał *Dr. W. Czermak*, 8°. str. XVI i 160. Cena 1 kor. 40 hal.

J. Karłowicz: Słownik gwar polskich, tom II (od F do K). 8°, str. 552. Cena 10 kor.

Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział historyczno-filozoficzny. Serya II, tom XIV,

ogólnego zbioru tom trzydziesty dziewiąty; 8⁰, str. 399. Cena 10 kor.

Treść: A. Prochaska: Uwagi krytyczne o klęsce Warneńskiej (str. 1—60). — Fr. Piekosiński: Statut litewski. Część I. (str. 61—130). — A. Prochaska: O dacie ugody Małopolskiej duchowieństwa ze szlachtą za biskupa Zbigniewa Oleśnickiego (str. 131—150). — K. Potkański: Sprawa restytucyi (Rok 1374 i 1381) (str. 151—170). — Fr. Piekosiński: Wiece, sejmiki, sejmy i przywileje ziemskie w Polsce wieków średnich (str. 171—251). — K. Potkański: Daty Zjazdów Koszyckich (1373, 1374 i 1379 r.) (str. 252—282). — Fr. Piekosiński: Al Bekri o Polakach (str. 283—295). — St. Badeni: Stanisław Ciołek, biskup poznański. Szkic historyczny z XV wieku (str. 296—399).

Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział historyczno-filozoficzny. Serya II. tom XV, ogólnego zbioru tom czterdziesty; 8⁰, str. 411, z 7-ma mapami. Cena 10 kor.

Treść: W. Kętrzyński: O Słowianach mieszkających niegdyś między Renem a Łabą, Salą i czeską granicą (z 7-ma mapami) (str. 1—142). — W. Nowodworski: Lata szkolne Jana Zamoyskiego (str. 143—173). — O. Balzer: W sprawie sankcyi statutu mazowieckiego pierwszego z r. 1532 (str. 174—267). — Fr. Bujak: Kalimach i znajomość państwa tureckiego w Polsce około początku XVI wieku (str. 268—288). — S. Kutrzeba: Sądy ziemskie i grodzkie w wiekach średnich. I. Województwo krakowskie (1374—1501) (str. 289—411).

L. Finkel: Bibliografia historyi polskiej. Cz. II, zeszyt 3; 8⁰, str, 849—1008. Cena 3 kor. 60 hal.

Archiwum Komisyi prawniczej. Tom VII, 8⁰. str. LXX i 568. Cena 10 kor.

Treść: Statut litewski drugiej redakcyi (1566), wydał Fr. Piekosiński.

Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział matematyczno-przyrodniczy. Serya II, tom XVIII, ogólnego zbioru tom trzydziesty ósmy; 8°, str. 389, z 11-ma tablicami i 25-ma rycinami w tekście. Cena 10 kor.

Treść: J. Sosnowski: Studya nad zmianami geotropizmu u *Paramecium aurelia* (str. 1—14). — N. Cybulski i M. Kirkor: O przewodzeniu stanu czynnego przez zwoje międzykręgowe i o odruchowem wahaniu wstecznem prądu spoczynkowego (str. 15—49). — S. Gólski: Dojrzewanie i zapłodnienie jajka u Ascidii: *Ciona intestinalis* F. (z 2-ma tablicami) (str. 50—69). — S. Niementowski: O nowych rodzajach anhydrozwiązków (str. 70—136). — W. Reiss: O rozwoju naskórka w pierwszych miesiącach życia płodowego, ze szczególnem uwzględnieniem warstwy Malpighiego (z jedną tablicą) (str. 137—159). — A. Wyczółkowska: O iluzyach optycznych (z 14-ma rycinami) (str. 160—190). — A. Bochenek: O unerwieniu splotów naczyniowych mózgu żaby (z 2-ma rycinami) (str. 191—195). — A. Bochenek: Drogi nerwowe przedmóżdża salamandry plamistej (z 8-ma rycinami) (str. 196—215). — L. Bruner i St. Tołłoczko. O szybkości tworzenia się estrów z chlorku benzoilowego i alkoholów tłuszczowych (str. 216—234). — T. Browicz: Pochłanianie krwinek czerwonych przez komórkę wątrobną i stąd powstać mogące obrazy w tej komórce (z jedną tablicą) (str. 235—239). — T. Browicz: Drogi odżywcze w komórce wątrobnej (z jedną tablicą) (str. 240—253). — P. J. Mazurek: Działanie kwasu azotowego na fenilo-etylamin (str. 254—262). — L. Marchlewski i C. A. Schunck: Wpływ bromu na filoporfirynę i hematoporfirynę (z jedną rycina) (str. 263—267). — M. Kowalewski: Studya helmintologiczne VI. O czterech gatunkach rodz. *Trichosoma* Rud. (z jedną tablicą) (str. 268—285). — R. Negruss: O trzech izomerycznych benzylotoluolach (str. 286—300). — W. Satke: Kierunek, droga i szybkość wiatru w Krakowie (str. 301—345). — T. Browicz: Budowa przewodów żółcio-

wych międzykomórkowych i ich stosunek do naczyń krwionośnych włoskowatych (z jedną tablicą) (str. 346—352). — K. Żorawski: O pewnych zmianach długości liniowych elementów podczas ruchu ciągłego układu materyalnych punktów. Część I. (str. 353—365). — St. Droba: O tworach olbrzymich w tkankach gruźliczych (z 5-ma tablicami) (str. 366—381). — L. E. Böttcher: O własnościach pewnych wyznaczników funkcyjnych (str. 382—389).

Atlas geologiczny Galicyi. Tekst do zeszytu ósmego (dwie tablice i 4 ryciny) 8°, str. VII i XIII i 329; mapy: Załośce, Tarnopol, Podwołoczyska, Trembowla, Skałat i Grzymałów. Cena 10 kor.

Rocznik Akademii Umiejętności. Rok 1899/900, 8°, str. 132 i 8 tablic. Cena 1 kor. 20 hal.

Sprawozdania z czynności i posiedzeń Akademii Umiejętności w Krakowie. Rok 1900, Nr. 1—10, rok 1901, Nr. 1—3.

Bulletin international de l'Académie des Sciences de Cracovie. Comptes-rendus des séances de l'année 1900, 8°, str. 428.

Anzeiger der Akademie der Wissenschaften in Krakau, Jahrgang 1900, 8°, str. 428.

Nadto z Rozpraw znajdujących się pod prasą wyszły następujące odbitki:

a) z Rozpraw Wydziału historyczno-filozoficznego:

Fr. Bujak: Maszkienice, wieś powiatu brzeskiego. Stosunki gospodarcze i społeczne, 8°, str. 109. Cena 2 kor.

St. Zakrzewski: Najdawniejsze dzieje klasztoru Cystersów w Szczyrzycu 1238—1382, 8°, str. 75. Cena 1 kor. 50 hal.

b) z Rozpraw Wydziału matematyczno-przyrodniczego:

E. Bandrowski: O działaniu bromonitrobenzolów na parafenylenodwuamin, 8°, str. 9. Cena 30 hal.

E. Bandrowski: O działaniu stężonego kwasu azotowego na bromobenzol, 8°, str. 5. Cena 20 hal.

L. A. Birkenmajer: Marco Beneventano, Kopernik, Wapowski a najstarsza karta geograficzna Polski (z dwoma rycinami i kartą geograficzną), 8°, str. 89. Cena 2 kor.

L. Bruner: Uwagi dynamiczne nad bromowaniem benzolu, 8°, str. 9. Cena 30 hal.

L. Bruner: Studya dynamiczne nad bromowaniem ciał aromatycznych, 8°, str. 56. Cena 80 hal.

T. Emilewicz: O fenyliminach oksyacetofenolów, 8°, str. 9. Cena 30 hal.

H. Heinrich: Krytyczny przegląd dotychczasowych badań nad wrażeniami barwnemi. Studyum z dziedziny teoryi poznania, 8°, str. 40. Cena 60 hal.

H. Heinrich: O stałości wrażenia zaledwie spostrzegalnego przy użyciu tonów czystych, 8°, str. 8. Cena 30 hal.

Wł. Kulczyński: Arachnoidea in colonia Erythraea a Dre K. M. Levander collecta (z dwoma tablicami), 8°, str. 64. Cena 3 kor. 60 hal.

L. Marchlewski i C. A. Schunck: Otrzymanie chlorofilu w stanie czystym, widmo chlorofilu i barwika zielonego, towarzyszącego mu w liściach, 8°, str. 13. Cena 30 hal.

B. Miklaszewski i S. Niementowski: Studyum porównawcze trzech izomernych (β)-aminofenylbenzimidazoli, 8°, str. 34. Cena 50 hal.

Wł. Natanson: O prawach tarcia wewnętrznego, 8°, str. 18. Cena 60 hal.

St. Niemczycki: O trzech normalnych butylotoluolach, 8°, str. 6. Cena 20 hal.

S. Opolski: Przyczynek do znajomości elektroujemnej natury rodników organicznych, 8°, str. 8. Cena 20 hal.

J. Piepes-Poratyński: O polimeryzacyi p.tolunitrylu, 8° str. 10. Cena 20 hal.

M. P. Rudzki: O kształcie fali sprężystej w pokładach ziemskich, IV. Studyum z teoryi trzęsień ziemi (z 1 ryciną), 8°, str. 15. Cena 30 hal.

M. P. Rudzki: O wieku ziemi, 8°, str. 38. Cena 1 kor. 10 hal.

St. Tołłoczko: Studya doświadczalne nad kryoskopijnemi własnościami nieorganicznych rozczynników (2 ryciny), 8°, str. 39. Cena 80 hal.

A. Wróblewski: O soku wyciśniętym z drożdży, 8°, str. 84. Cena 1 kor. 20 hal.

Br. Znatowicz: Działanie kwasu azetowego na węglowodory aromatyczne w stanie pary, 8°, str. 4. Cena 20 hal.

Br. Znatowicz: Działanie azotynu srebra ($Ag\,NO_2$) na pochodne chlorowcowe ciał aromatycznych, 8°, str. 7. Cena 20 hal.

K. Żorawski: O zachowaniu ruchu wirowego, 8°, str. 15. Cena 40 hal.

K. Żorawski: O pewnem zagadnieniu z teoryi podobnego odwzorowania powierzchni, 8°, str. 18. Cena 30 hal.

IV.

Nagrody i konkursa.

Akademia Umiejętności przyznała następujące nagrody na posiedzeniu walnem dnia 29 maja 1901:

1) Nagrodę z fundacyi ś. p. Probusa Barczewskiego za pracę historyczną w kwocie 2.250 koron p. prof. drowi Kazimierzowi Morawskiemu za dzieło p. t.: *„Historya Uniwersytetu Jagiellońskiego, wieki średnie i odrodzenie, z wstępem o Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego“*. 2 tomy.

2) Nagrodę z fundacyi ś. p. Probusa Barczewskiego za dzieło malarskie w kwocie 2.250 koron p. Stanisławowi Wyspiańskiemu za karton do witrażu p. n.: *„Kazimierz W.“*.

3) Nagrodę im. Lindego w kwocie 675 rs. pp. Janowi Karłowiczowi, Adamowi Kryńskiemu i Władysławowi Niedźwieckiemu za dzieło p. t.: *„Słownik języka polskiego“*.

Na konkurs ks. Adama Jakubowskiego *„O hodowli drzew i krzewów owocowych w ogródkach małych gospodarstw“*, nadesłano prac 6.

Nagrodę pierwszą, w kwocie 900 koron, przyznano pracy pod godłem „A — a“, nagrodę drugą, w kwocie 500 koron. pracy pod godłem „Cum Deo“. Po otwarciu kopert okazało się, że autorem pierwszej jest p. Józef Piotr Brzeziński, Inspektor pola doświadczalnego U. J. w Prądniku Czerwonym, autorem drugiej p. Józef Froń, nauczyciel w Krajowej niższej szkole rolniczej w Suchodole pod Krosnem.

Co podając do wiadomości publicznej, przypomina się zarazem konkursa ogłoszone dawniej i obecnie, a mianowicie:

1) Konkurs im. Juliana Ursyna Niemcewicza: Monografia z dziejów cywilizacyi polskiej w epoce Odrodzenia. Przedmiot może być dowolnie obrany, w ten sposób, iżby jego źródłowe opracowanie rozjaśniało wpływy kultury Odrodzenia na rozwój cywilizacyi w Polsce (n. p. Monografia królowej Bony, Dwór Zygmunta I. i Zygmunta Augusta, Mieszczaństwo krakowskie w XV i XVI wieku, Monografia któregokolwiek znacznego rodu n. p. Szydłowieckich, Wpływ cywilizacyi miast pruskich lub spiskich na miasta polskie i t. p.). Fundusz nagrodowy wynosi 6.000 fr.; z funduszu tego wyznaczy się w miarę wartości i rozmiaru prac konkursowych 2 nagrody, pierwszą w kwocie 4.000 fr. i drugą w kwocie 2.000 fr., albo też kilka nagród po 2.000 i 1.000 fr. Gdyby zaś która z prac konkursowych urosła do rozmiarów większego dzieła znakomitej wartości, zasługującego na wyjątkowe odznaczenie, może jej być przyznana pełna nagroda w kwocie 6.000 fr. Termin konkursu 31 grudnia 1901.

2) Konkurs z zapisu ś. p. jenerała Oktawiusza Augustynowicza:

„Dzieje zniesienia zależności poddańczej i uwłaszczenia włościan w krajach, które niegdyś w skład byłej Rzeczypospolitej polskiej wchodziły, poprzedzone historycznym poglądem na wytworzenie się klasy włościańskiej w dawnej Polsce, jej rozwój i stopniowy upadek, z uwzględnieniem wszelkich objawów tak w literaturze naszej jak i w samem społeczeństwie, mających na celu polepszenie losu tej klasy“.

Temat powyższy rozdziela się na następujących pięć części:

1. Dzieje ludności włościańskiej w dawnej Polsce Piastowskiej, mianowicie w Wielkopolsce, Małopolsce, na Mazowszu, Kujawach i na Śląsku;

2. Dzieje ludności włościańskiej na Rusi i Litwie;

3. Dzieje zniesienia zależności poddańczej w krajach byłej Rzeczypospolitej, przyłączonych do Cesarstwa rosyjskiego, z uwzględnieniem także Inflant i Kurlandyi;

4. Dzieje zniesienia tejże zależności w krajach przyłączonych do Królestwa pruskiego, mianowicie w Prusiech królewskich i w Ks. Poznańskiem; wreszcie

5. Dzieje zniesienia tejże zależności w krajach przyłączonych do Cesarstwa austryackiego.

W części czwartej i piątej należy uwzględnić także Śląsk jako integralną część Polski Piastowskiej.

W części pierwszej i drugiej, obejmującej historyę ludności wieśniaczej w dawnej Polsce, winny być dokładnie wyjaśnione fakta, z których wywiązała się zależność poddańcza, oraz stosunek wieśniaka do gruntu przezeń posiadanego, jaki istniał pierwiastkowo. Litera-

turę, odnoszącą się do kwestyi rozwiązania i uregulowania stosunków włościańskich, należy uwzględnić w trzech ostatnich częściach.

Temat powyższy może być opracowany bądź w całości, bądź też każda część osobno. Jednolite opracowania, bądź całego tematu, bądź też pierwszych dwóch lub trzech ostatnich części razem, przedewszystkiem zaś pierwszych dwóch razem, będą mieć pierwszeństwo do nagrody przed równie dobremi opracowaniami osobnemi pojedynczych części.

Za najlepsze opracowanie uznane będą tylko takie, które nie tylko celować będą między innemi pracami nadesłanemi, ale nadto będą odpowiadać dzisiejszym wymaganiom nauki.

Nagrody ustanawia się jak następuje:

a) za część 1 i 2-gą po 2.000 koron;

b) za część 3-cią 3.200 koron;

c) za część 4-tą 2.400 koron;

d) za część 5-tą 2.800 koron.

Nagrodzone opracowania winny być ogłoszone drukiem. Na ten cel przeznacza się fundusz 2.600 koron; gdyby ten fundusz nie wystarczył na pokrycie kosztów druku, autorowie winni pokryć nadwyżkę ze swego, w stosunku do objętości swoich prac.

Opracowania należy nadsyłać do Akademii Umiejętności najdalej do końca grudnia 1903.

3) Akademia Umiejętności ogłasza niniejszem konkurs im. ks. Adama Jakubowskiego na następujące dwa temata:

a) Monografia wsi jakiejkolwiek na terytoryum

dawnej Polski w XIX stuleciu. Pożądany wstęp historyczny;

b) Monografia którego z opactw benedyktyńskich lub cysterskich w Wielkopolsce w epoce średniowiecznej.

Nagroda 700 złr. (1.400 koron) zostanie ewentualnie rozdzieloną na dwie, których wysokość będzie po rozstrzygnięciu konkursu oznaczoną stosownie do objętości prac nagrodzonych. Termin konkursu 31 grudnia 1901 r.

Na powyższe konkursa nadsyłać należy prace konkursowe do Akademii Umiejętności w Krakowie, bezimiennie, pod godłem wybranem przez autora, z dołączeniem koperty opieczętowanej, mieszczącej wewnątrz nazwisko autora a temsamem godłem zaopatrzonej.

Według §. 18. Regulaminu Akademii wypłata wszelkich nagród konkursowych następuje dopiero po ogłoszeniu pracy uwieńczonej nagrodą.

SPRAWOZDANIE I WNIOSKI

w przedmiocie nagród fundacyi ś. p. Barczewskiego.

1. Za pracę historyczną.

W roku ubiegłym liczba prac naukowych mogących się ubiegać o nagrodę z fundacyi ś. p. Barczewskiego była bardzo znaczną. Jubileusz Uniwersytetu Jagiellońskiego wywołał ich bezpośrednio kilka, a nadto w tym samym czasie ukazały się lub prowadzone były dalej dzieła rzetelnej wartości naukowej. Wystarczy wspomnieć Historye literatury polskiej hr. Stanisława Tarnowskiego i p. Piotra Chmielowskiego, rzecz o Pieczęciach średniowiecznych polskich prof. Piekosińskiego, książkę prof. Wojciechowskiego o Katedrze na Wawelu, Dzieje Jezuitów w Polsce ks. Załęskiego, monografię o Koperniku p. Birkenmajera, prof. Rostafińskiego Materyały do historyi nauk przyrodniczych w Polsce, ks. Fijałka książka o Jakóbie z Paradyża, monografie pp. Bielińskiego, Jabłonowskiego i Kochanowskiego o Uniwersytetach w Wilnie, Kijowie i Zamościu, a nareszcie najbliżej z jubileuszem szkoły Jagiellońskiej związane dzieło prof. Morawskiego przedstawiające w dwóch

tomach losy fundacyi Kazimierzowskiej aż do połowy w. XVIgo.

Niestety Komitet Barczewskiego rozporządza corocznie tylko jedną nagrodą i dla tego musiał się pilnie rozejrzeć w przytoczonych wydawnictwach, chcąc o ile możności oprzeć swe orzeczenie na sprawiedliwej podstawie. Do wybitnego i obszernego dzieła Prezesa naszej Akademii, Komitet stosuje i tym razem praktykę kilkakrotnie już przestrzeganą, usuwając je z wydawnictw ocenianych ze względu na nagrodę Barczewskiego, musi jednak podnieść wyjątkowe znaczenie książki reasumującej długoletni a tak świetny szereg wykładów z zakresu literatury polskiej na Uniwersytecie Jagiellońskim. Z zakreślonej na wielką skalę publikacyi ks. Załęskiego w r. 1900 ukazał się tylko Tom Iszy, na część drugą monografii p. Birkenmajera również jeszcze czekamy, z tego też powodu oba te dzieła zostały przez Komitet na razie wykluczone. Z pozostałych członkowie Komitetu zgodnie postawili na pierwszem miejscu Historyę Uniwersytetu Jagiellońskiego p. Morawskiego i monografię o Katedrze na Wawelu prof. Wojciechowskiego.

Napisanie w czasach obecnych historyi jakiegokolwiek ze znakomitszych uniwersytetów europejskich, kiedy studya w tym kierunku doszły do niezwykłej doskonałości i wszechstronności, jest w ogóle zadaniem niezwykle trudnem. Uniwersytety średniowieczne (studia generalia) to przecież instytucye odpowiadające wspólnej kulturze chrześcijańskiej Europy, czerpiące z tego samego źródła wiedzy, posługujące się tym samym językiem wykładowym i literackim. Organizacya

nawet jest w wielu szczegółach w każdym uniwersytecie podobną.

Dlatego nie wystarcza znać źródła lokalne, ale opanować trzeba wszystkie wiadomości, które mamy w ogóle o uniwersytetach średniowiecznych, i na tem tle dopiero należy odtworzyć charakterystyczną ewolucyę danego uniwersytetu.

Przedstawić w tych rozmiarach i z taką intencyą losy szkoły Jagiellońskiej, było tem mozolniejsze, że brak prac przygotowawczych zmuszał autora do długich i często niewdzięcznych poszukiwań archiwalnych, a lojalność naukowa kazała mu pilnie baczyć, aby cześć dla instytutu i chwila, będąca dla napisania tej historyi najbliższem motywem, nie zmieniła książki o zakroju czysto umiejętnym na okolicznościowy panegiryk.

Autor umiał połączyć pietyzm dla starodawnej szkoły ze zmysłem krytycznym i prawdziwie pięknem przedstawieniem rzeczy i chociaż nie wyczerpał całkowicie przedmiotu, mało uwzględniając wpływ Uniwersytetu na szkolnictwo niższe i dotykając tylko przelotnie stosunku Uniwersytetu do ziem ruskich. to jednak główne zadanie t. j. przedstawienie fundacyi Kazimierzowskiej jako krynicy nauki i kultury zachodniej dla Polski spełnił po mistrzowsku. Możemy oczekiwać, że autor w dalszym ciągu rozszerzy swoje badania i w niejednym punkcie skreślony przez siebie obraz uzupełni, ale to co nam dał dotychczas, jest tak cennem i tak w ciaśniejszych ramach zupełnem, iż Historyę Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. Morawskiego śmiało można zaliczyć do najtrwalszych pomników, jakie z okazyi

przeszłorocznego jubileuszu nauka polska wystawiła ku uczczeniu przeszłości.

Pomnikowe dzieło prof. Wojciechowskiego jest niewątpliwie najznakomitszą pracą z lat ostatnich z dziedziny historyi sztuki. Autor, pierwszorzędnego talentu historyk, zebrał i opracował jak najskrzętniej wszystkie zapiski, wzmianki i dokumenty, które się pośrednio lub bezpośrednio odnoszą do dziejów budowy katedry krakowskiej; tchnął w nie życie i wskrzesił przed nami najmniej znaną i najciemniejszą przeszłość wielkiego tego zabytku architektury. Chociaż dziedzina historyi sztuki była autorowi i być musiała z natury rzeczy, jako na innej niwie pracującemu, stosunkowo obcą, to tak się jednak umiał w niej rozpatrzeć i w sposób tak gruntowny z nią zapoznać, że pod tym względem rezultat jego dociekań szczere w nas budzić musi podziwienie. Praca ta uskutecznioną była przytem w niezwykle trudnych warunkach najprzód dla tego, że autor stale w Krakowie nie przebywał, a następnie z powodu że historya sztuki nie była jego specyalnością. Warunki te musiały się na samej pracy odbić. Nie wszystkie obserwacye odpowiadają w niej rzeczywistemu, co prawda nie zawsze łatwemu do skonstatowania stanowi rzeczy, a zapoznanie się z historyą sztuki, jakkolwiek gruntowne i nawet, w tym stopniu i zakresie zdumiewające, nie wystarczało tam, gdzie po za obrębem faktów właściwa tej nauce metoda badania byłaby doprowadziła do innych a przynajmniej w inny sposób sformułowanych rezultatów. Drobne te usterki nie naruszają jednak podstawowego zrębu pracy, która należy do najważniejszych publikacyj, jakie Akademia

wydała. Można bez przesady powiedzieć, że żaden historyk sztuki polskiej, który zajmuje się historyą romanizmu i gotycyzmu, nie obejdzie się odtąd dla swoich badań bez tej podstawy i tych wskazówek, które złożone są w treści, rozumowaniu i zasadniczych wynikach monografii p. Wojciechowskiego.

W obec dwóch dzieł tak znacznej doniosłości Komitet zrzekł się dalszego porównywania i zestawiania zalet lub braków każdego z nich i wyszedł z założenia, że ceteris paribus nagroda należy się tej pracy która, o ile to Komitet mógł ocenić, pochłonąć musiała więcej czasu i trudu autorowi.

Poszukiwania prof. Morawskiego ogarniające wielką ilość rękopisów dotąd nie opracowanych i połączone z koniecznością opanowania olbrzymiej literatury zagranicznej odnoszącej się do dziejów kultury w Europie w XIV i XV stuleciu, wydały się Komitetowi pracą tak znaczną, że nie wahał się Komitet, wychodząc z zaznaczonego powyżej założenia, przyznać prof. Morawskiemu za jego dzieło nagrodę Barczewskiego, zastrzegając równocześnie monografii prof. Wojciechowskiego prawo do współubiegania się o nagrodę tejże fundacyi w roku następnym.

---

2. Za dzieło malarskie.

Ze wszystkich obrazów i utworów malarskich wystawionych w Krakowie w r. 1900, tak na Wystawie jubileuszowej, jak w części po za nią, najwięcej budziły interesu i zwracały na siebie uwagę: 1) Zmartwych-

wstanie p. Jacka Malczewskiego, 2) Krajobrazy p. Ferdynanda Ruszczyca i 3) Karton do witrażu p. n. Kazimierz W. p. Stanisława Wyspiańskiego. W pierwszym z tych obrazów p. Malczewski, który tak panuje nad techniką, doprowadził ją do wyższej jak zwykle doskonałości, a w szlachetności rysunku i odczuciu prześlicznego na tle tej kompozycyi krajobrazu, dał nam przykład tego, co osiągnąć potrafi, tak, że mimo niejasności treści i zagadkowości przedmiotu, obraz ten przykuwał oko i miał niezwykły urok i wartość. Co do krajobrazów p. Ruszczyca — to stały się one wypadkiem Wystawy, objawiły naszej publiczności i ludziom interesującym się sztuką, nowy, świeży, nieznany dotąd i pod każdym względem niepospolity talent. Nareszcie karton p. Wyspiańskiego oryginalnością i głębokością pomysłu, wysokim swoim nastrojem, wymowną i przenikliwą grozą, przy pewności rysunku, wrażał się w pamięć i przemawiał do wyobraźni jak wizya.

Komitet wezwany przez Akademię do przyznania nagrody w dziedzinie malarstwa z fundacyi Barczewskiego za r. 1900, odbył kilka posiedzeń, i po długich debatach, podnosząc i rozbierając wszystkie dodatnie i ujemne strony wymienionych dzieł malarskich i zważywszy, że p. Jacek Malczewski otrzymał już takąż samą nagrodę za obraz p. n. Błędne koło w r. 1898, ograniczył konkurs tegoroczny do obrazów p. Ruszczyca i kartonu p. Wyspiańskiego. Po zasięgnięciu bliższych informacyj pokazało się, że znaczna część krajobrazów, które wystawił p. Ruszczyc, powstała jeszcze w r. 1899 i że z r. 1900 pochodzą i do konkursu kwalifikują się wskutek tego

jedynie krajobrazy następujące: 1) Ruiny Zamku, pod topniejącym śniegiem przeglądające się w źwierciadle leniwo płynącej czy stojącej wody, pełne nastroju przy pewnej siebie i silnej technice, 2) Nad Upustem, widok młyna wodnego, z kłębiącą się i pieniącą wodą, widziany z góry w świetle zorzy wieczornej, o efektach świetnych bardzo żywo odczutych i 3) Ballada, o romantycznym zakroju, z fantastycznością wysnutą z wrażeń natury, z wiatrem poruszającym gałęzie drzew i niepokojem udzielającym się patrzącemu.

Przy pewnej skłonności do szkicowego traktowania i mimo nawet, przy całem wżyciu się w naturę, niebezpiecznego pociągu do dekoratywnych i pobieżnych efektów, są to pierwszorzędnej wartości na tle naszego malarstwa zjawiska i jako takie przedewszystkiem zajmowały Komitet.

Nie ulega jednak wątpliwości, że ze stanowiska ogólniejszego, karton p. Wyspiańskiego jest o wiele wyższą i potężniejszą kreacyą. Działalność tego ostatniego artysty na tle naszej nowożytnej sztuki jest zupełnie wyjątkowa. Poeta, nawet jak się zdaje rzeźbiarz, ale szczególniej rysownik, dekorator i malarz, dla wyrażenia poruszających go uczuć i pomysłów, posługuje się zarówno każdą ze sztuk, odpowiednio do środków jakie mu ta w rękę daje. Każdy z jego utworów nosi piętno tej wszechstronności i co najważniejsza, wypływa z duszy i podnioślejszego nastroju, czego najwymowniejszym przykładem jest najpotężniejszy utwór, jaki wykonał, karton p. n. Kazimierz W. Jakieś piętno

wyższe i niezwykłe go odznacza, nawet w kreacyach nie zupełnie udanych. Kartony przedstawiające Henryka Pobożnego pod Lignicą i Św. Stanisława, które tak, jak obecnie wiszą, oderwane od całości i wystawione na tle innych obrazów — rażą i nie mogą się podobać, zestawione razem z Kazimierzem W. we właściwem oświetleniu robią wrażenie nie codzienne. Ten silny rycerz na polu Lignickiem, ze spadłym z głowy hełmem i z pięścią, która sił swych w obronie Chrześcijaństwa nie żałowała, wśród płomiennej tatarskiej pożogi i ten święty, o oczach świecących jak próchno w ciemności, wyłaniający się z połamanego relikwiarza z płomieniem kultu gasnącego kaganka, odczuty z tak głęboką intuicyą ducha i charakteru romańskiej epoki, przyczyniają się do podniesienia tego potężnego głosu jakim kościotrup wielkiego króla do nas przemawia. Witraże wykonane podług tych kartonów nie dałyby się użyć do żadnego z naszych istniejących kościołów, potrzebowałyby oddzielnego i tylko dla nich przeznaczonego budynku, ale to nie przeszkadza, że byłyby niepospolite. Jeżeli krajobrazy p. Ruszczyca wyróżniały się z ostatniej naszej artystycznej i malarskiej produkcyi — to kartony p. Wyspiańskiego a mianowicie karton Kazimierza W., o którym jedynie w tym wypadku może być mowa, tembardziej że tamte wystawione zostały dopiero w r. 1901, góruje nad nią tym tonem, jakiegośmy od czasów Matejki nie słyszeli. Zważywszy to wszystko, i ze względu, że p. Wyspiański ma już długą i płodną artystyczną przeszłość za sobą, a że talent p. Ruszczyca dopiero się

obecnie objawił, Komitet postanowił przekazać krajobrazy wyżej wymienione p. Ferdynanda Ruszczyca do konkursu roku następnego, a nagrodę imienia Barczewskiego za najlepszy utwór malarski za r. 1900 przyznać p. Stanisławowi Wyspiańskiemu za karton p. n. „Kazimierz W.“

V.

Zajęcie Kijowa przez Moskwę w r. 1654 i zatarg prawosławnej Cerkwi ruskiej z patryarchatem moskiewskim.

Ustęp z obszerniejszej pracy.

Odczyt miany na publicznem posiedzeniu Akademii Umiejętności dnia 30 maja 1901 r.

przez

Prof. LUDWIKA KUBALĘ.

W r. 1654 Chmielnicki, zwątpiwszy w opiekę sułtana i w pomoc tatarską, poddał się Moskwie i złożył przysięgę wierności w Pereasławiu. Dworzanie carscy objechali grody kozackie i zaprzysięgli 64000 kozaków i 62000 mieszczan.

Wielcy posłowie moskiewscy po odebraniu przysięgi od hetmana kozackiego ruszyli do Kijowa.

Tu czekało ich równie ważne, a może i ważniejsze, niż w Pereasławiu zadanie, a to z następujących powodów:

Patryarcha moskiewski Nikon pragnął oderwać metropolią kijowską od patryarchatu carogrodzkiego

i przyłączyć ją do swego patryarchatu. On też głównie nakłaniał cara Aleksego Michajłowicza do przyjęcia w poddaństwo kozaków i do wojny z Polską. Chmielnicki i Wyhowski zapewniali, że duchowieństwo ruskie niczego bardziej nie pragnie, jak panowania moskiewskiego, i że metropolita kijowski gotów sam jechać do Moskwy i bić czołem w imieniu duchowieństwa i wojska zaporoskiego, aby ich hospodar przyjął pod swą wysoką rękę, byle był pewnym, że jego prośba wzgardzoną nie zostanie [1]). Na podstawie tych zapewnień można się było spodziewać, że metropolita i duchowieństwo kijowskie dadzą się z łatwością przywieść do posłuszeństwa carowi i patryarsze. Wówczas panowanie Moskwy na Ukrainie, oparte na powadze zjednoczonej cerkwi, nie zależałoby już od śliskiej wiary hetmana i wojska zaporoskiego; patryarcha moskiewski zagarnąłby całą Ruś, a władza jego duchowna, a z nią wpływ polityczny Moskwy sięgałby poza kraje kozackie daleko w granice Rzptej, bo obszar metropolii kijowskiej rozciągał się od grodów moskiewskich: Toropca, Rżewa, Mozajska, Brańska, Koraczewa, Kurska, Rylska, Siewska, Putywla i Białogrodu nad Dońcem aż do Wieprza i Sanu i dalej na zachód wzdłuż Karpat, a granice metropolii były poniekąd granicami ruskiego narodu.

Na stolicy kijowskiej siedział pokorny mnich, Bazylianin, 47 prawosławny metropolita Sylwester Kossów, były profesor filozofii w kolegium kijowskiem,

---

[1]) Makary: Istoria Russkoi cerkwi XII. 58.

[2]) Tamże. XI. 68.

następnie biskup mohilewski, uczony lingwista i teolog, niepośledni pisarz polski i ruski [1]). Wybrany jednogłośnie metropolitą w r. 1647 [2]), potwierdzony przez króla, otrzymał sakrę od patryarchy carogrodzkiego i mianowany został eksarchą tronu konstantynopolitańskiego — godność równa rzymskiemu kardynałowi z prawem karcenia a nawet składania z urzędu biskupów.

Zaledwie wstąpił na stolicę, wybuchło powstanie kozackie. Kossów, jako szlachcic polski [3]) — rodzina jego w witepskiem województwie piastowała urzędy — był szczerze do Rzptej przywiązany, podzielał polityczne przekonania Adama Kisiela i wielbił go w przedmowie do swego Paterikonu jako męża, „który w domu swoim dziedziczną wierność królom polskim zachował, a w rozwodzeniu ruchów kozackich, w ukontentowaniu narodu ruskiego i w zatrzymaniu praw i swobód starożytnych bez zatrudnienia spraw Rzptej, gorliwość okazał". Do katolików rzymskich niechęci nie żywił, pisał o świętych pieczarskich w Kijowie, że „żyli w czasach, kiedy jeszcze jedność wschodniej i zachodniej cerkwi, jako sióstr rodzonych, kwitnęła, o którą jedność my zawsze Boga prosimy, a ciała tych

---

[1]) Napisał: Paterikon albo Żywoty św. Ojców pieczarskich na podstawie Nestora z greckich, łacińskich, słowiańskich i polskich pisarzy objaśnione. — Exegesis (obrona szkół w Kijowie i w Winnicy) po polsku — Didaskalia, czyli nauka o siedmiu Sakramentach, po rusku.

[2]) Akt wyboru Kossowa podpisało 70 świeckich i duchownych wyborców. Makary Hist. ruskiej cerkwi XII. 13.

[3]) Herb własny z literą N, z lwem w klatce i strzałą.

świętych pańskich, jako w owej jedności nigdy nieopłakanej będące, nie spróchniały".

Czcił i wielbił „starożytny i święty naród ruski", a przedewszystkiem stolicę swoją Kijów, którą niebem nazywał „gdzie całe wojsko męczenników i setnicami gwiazd pobożności... Ziemia nasza, piastunka niebieskich żołnierzy, rodzicielka aniołów ziemskich, pole na którem kwitnęły lilie czystości, róże cierpliwości, hiacynty posłuszeństwa. Tę ziemię święci ci, stojąc przed obliczem pańskiem, oświecają promieniami modlitw swoich".

Cnoty i zalety Kossowa, jego pokora, dobrotliwość, gorliwość w pełnieniu obowiązków, uczoność, miłość dla kościoła i narodu, wierność dla Rzptej, byłyby w innych, spokojniejszych czasach, błogosławieństwem dla Rusi; ale w czasie tej krwawej wojny, jaka się rozpoczęła, nikomu nie były potrzebne i metropolita stał wśród tej strasznej zawieruchy samotny, jak opuszczona cerkiewka na stepie.

Zaraz z początku wciągnięty został w politykę, do czego był najmniej sposobny, gdyż nie posiadał energii woli, iżby w danej chwili wiedział, czego chce. Nie umiał pogodzić obowiązków obywatela Rzpltej z obowiązkami i powagą metropolity. Żadna jednolita myśl, żadne zasadnicze uczucie nie kierowało jego czynami — to było widoczne, bo i ptak, chociaż chodzi, widać, że skrzydła ma. W tłustem swem ciele serce gołębie miał, zacięte a lękliwe, chwilowym wzruszeniom ulegał, a wtedy z czynów i słów swoich jasnej sprawy zdać sobie nie potrafił.

Był więc zawsze narzędziem, a chwiejąc się, jak trzcina, między Rzptą a kozakami, stał w środku i z obu

stron tylko połowę zaufania posiadał. Ciągle podejrzywany [1]) znosił całe życie upokorzenia a po śmierci — mimo szumnego panegiryku [2]) — poczciwej sławy po sobie nie zostawił.

Z początku powstania stał wyraźnie po stronie Rzptej i jeździł do Chmielnickiego, aby go nakłonić do zgody — ale z ujmą swej powagi, bo nie z ramienia Rzptej, ale jako wysłaniec Kisiela. Gdy jednak Chmielnicki po klęsce piławieckiej wrócił z pod Zamościa do Kijowa, dał się porwać ogólnemu szałowi, wyjechał naprzeciw niego, dał mu obok siebie w saniach prawą rękę i przyjmował tryumfatora. W cerkwi Św. Zofii stał hetman na pierwszem miejscu, adorowali go wszyscy, niektórzy nogi jego całowali, patryarcha jerozolimski, bawiący wówczas w Kijowie, dał mu komunię bez spowiedzi, ślub z żoną Czaplińskiego, chociaż była nieobecna, i błogosławił na wojnę z Rzptą. Kossów był przy tem obecny i to była jego pierwsza przewina, której mu zapomnieć nie było można.

Chmielnicki oświadczył wtedy, że odtąd za wiarę prawosławną walczyć będzie i zażądał od Rzptej zniesienia unii i zwrotu wszystkich dóbr cerkiewnych. Wiedział on dobrze, że Rzpta tego zrobić nie jest w stanie, ale i to wiedział, że pod tem hasłem duchowieństwo niższe, mieszczanie prawosławni i czerń wszystka stanie po jego stronie, i że jako obrońca prawosławnej wiary zyska miliony stronników w walce, która w jego oczach była nieuchronną.

---

[1]) Paszkwil na Kossowa. Akty już. zap. Rosyi X. 747.

[2]) Makary: Ist. Russkoi cerkwi XII. 110.

W czasie układów pod Zborowem domagał się przysięgi króla i senatorów na zniesienie unii, i zaledwie przystał na odroczenie tej sprawy do umowy z metropolitą. Kossów przybył na sejm do Warszawy i uzyskał przywilej królewski, przyznający shyzmatykom biskupstwa chełmskie, łuckie, witepskie, oraz biskupstwo przemyskie po śmierci unickiego biskupa, a przytem liczne cerkwie i monastery w Litwie i Koronie, sądy cerkiewne, szkoły i typografie. Duchowieństwo prawosławne uwolnione zostało od wszelkich podatków i ciężarów. Metropolita otrzymał przywilej noszenia krzyża w podległych mu eparchiach, a krzesło w senacie, które mu należało na podstawie ugody zborowskiej, zarezerwowano dlań na sejm następny, ponieważ ugoda zborowska aprobowaną została w ostatni dzień sejmu [1]).

Wróciwszy do Kijowa, starał się usilnie nakłonić Chmielnickiego do zgody z Rzptą; godził go z Kisielem, wojewodą kijowskim i wstawiał się gorąco za szlachtą, której hetman do dóbr dziedzicznych dopuścić nie chciał.

Ale Chmielnicki nie był w stanie dotrzymać ugody zborowskiej i myśląc o wojnie z Rzptą, poddał się Turcyi, czem wszystkie zdobycze cerkwi prawosławnej, poza obrębem ziem zajętych przez kozaków, zaprzepaścił, bo król po bitwie pod Beresteczkiem osadził na biskupstwie chełmskiem unitę i oddał shyzmatyckie monastery biskupowi przemyskiemu [2]).

[1]) Memoriale Radziwiłła, styczeń 165 — Archiw jugozapad. Rossyi, część II, tom I. nr. 32. Turgeniew Suppl. LXXIV. — Teki Narusz. 12 stycznia 1650.

[2]) Theiner Mon. pol. III. 473.

Kossów nie miał odwagi wystąpić przeciw poddanemu sułtana, a hetman, potrzebując powagi metropolity, traktował go z uszanowaniem i pobłaźliwie, ale trzymając nagi miecz w ręce, domagał się posłuszeństwa i w razie oporu ceremonii nie robił. Kiedy metropolita wbrew jego woli wyjechał naprzeciw komisarzy królewskich, zawrócono go z drogi i postawiono pod straż, a kiedy po zwycięztwie pod Beresteczkiem litewskie wojsko podstąpiło pod Kijów, a Kossów skłonił pułkownika kozackiego do opuszczenia miasta, a do hetmana Radziwiłła napisał, aby oszczędzał cerkwie i prawosławnych, którzy pod władzą królewską zostają i pozostać pragną, gdyż tylko kozacy z Rzptą wojnę prowadzą: Chmielnicki zakazał mu raz na zawsze znosić się z pułkownikami i dodał sarkastyczną uwagę, że metropolicie nie godzi się obawiać śmierci, bo jeśli zginie w obronie prawosławnej cerkwi, Bóg go nagrodzi koroną niebieską.

Doszło do tego, że teroryzowany nieustannie, nie śmiał już kroku zrobić bez wiedzy i pozwolenia tego piekielnego męża, który go prowadził przez męki czyścowe, a któremu on nawet życzyć źle nie śmiał, bo wiedział, że z jego upadkiem karząca ręka Rzptej zacięży nad całem prawosławiem. Czekał więc, słaby człowiek, zmiłowania boskiego i bronił się — nadzieją.

W takich stosunkach pozostawał Kossów, kiedy nadeszła wieść o poddaniu się Chmielnickiego Moskwie.

Dowiedziawszy się, że hetman złożył już przysięgę w Pereasławiu, że posłowie carscy wybierają się do Kijowa, a wojsko moskiewskie stoi w pogotowiu na granicy, metropolita i archimandryta pieczarski, ze-

brawszy duchowieństwo, oświadczyli, że wolą pomrzeć, niż przysięgę złożyć carowi [1]). Zarazem wysłali do Łucka (23 stycznia) protest — zaciągnięty w księgach grodzkich — że Moskwa, zawładnąwszy Kijowem, zmusza metropolitę, archimandrytę i duchowieństwo, aby odstąpiwszy króla, poddali się carowi, ale oni, pragną pozostać pod władzą królewską, i jak nigdy buntownikami nie byli, tak i teraz nie będą, o czem po wszystkich grodach rozsyłają zawiadomienie [2]).

Pomimo tej deklaracyi Kossów zdecydował się pozostać w Kijowie i przyjąć posłów carskich jako gości przybyłych z ramienia prawosławnego monarchy.

W dniu przybycia posłów 26 stycznia — dzień pamiętny niepowrotną utratą Kijowa na rzecz Moskwy — ihumeni i namiestnicy monasterów z całem duchowieństwem, z krzyżami, obrazami i chorągwiami, zebrali się przy złotych wrotach, przybył tam także Kossów

[1]) Ojciec metropolita i archimandryta z tem się deklarowali, że wolą pomrzeć, niż przysięgę złożyć carowi i przy tej deklaracyi zostali... List rotmistrza Pawczy do wdy wileńskiego w Tekach Naruszewicza — Metropolita nie pozwolił na przysięgę i archimandryt i wszystko duchowieństwo, tłomacząc się, iż nie mają pozwolenia od patryarchy carogrodzkiego. Nie wiadomo, czy nie zostali zmuszeni, to jednak wiem, że taka deklaracya ich była... Kopia listu do wdy wileńskiego. Tamże. Tożsamo pisze Stebelski „Dwa wielkie światła“ II. 183. — Co do przysięgi duchowieństwa, obowiązywała za cara Aleksego ustawa: Archimandrytów, ihumenów i starców wo swidietelstwo prinimat po inoczeskomu obieszczaniu, a protopopów, popów i diakonów po swiaszczeństwu, a krestomu ciełowaniu ne bit. (Gł. 10, str. 161 i gł. 13, str. 4). Piotr W. dopiero kazał przysięgać wszystkim duchownym nawet arcybiskupom.

[2]) Makary: Istoria Russkoi cerkwi XII. 59.

wraz z archimandrytą pieczarskim Józefem Tryzną, i biskupem czernichowskim Zozimem Prokopowiczem, i siedząc na wózkach i saniach jako ubodzy i pokorni bogomodlcy czekali przybycia Moskali.

„Ojciec metropolita — pisze naoczny świadek, protopop czernichowski — obumierał z żalu, a wszystko duchowieństwo za łzami świata nie widziało“ [1]).

Metropolita miał witać posłów przy wałach miejskich, ruszył więc, usłyszawszy strzały armatnie, ku wałom w wielkiej trwodze i poruszeniu umysłu. Jechał naprzeciw nieszczęścia a żal był sędzią jego.

Pojawił się naprzód pułk kozaków, następnie konie pocztowe carskie, i 12 koni tureckich w kapach ze złotogłowia z siedzeniem złotem, rzędy od pereł i złota; potem szedł pułk dzieci bojarskich z olbrzymiemi czerwonemi chorągwiami, na jednej lew, na drugiej jednorożec, na trzeciej meluzyna; nakoniec posłowie carscy: bojarzyn i namiestnik twerski Wasyl Wasylewicz Buturlin, okolniczy i namiestnik muromski Iwan Wasylewicz Olferiew i dumny diak Laryon Łopuchin z towarzyszami; za nimi obraz Zbawiciela z archimandrytą, z czerncami i diakami w złocistych aparatach. Zamykał pochód pułk kozaków.

Metropolita wysiadł z wózka i witał posłów temi słowy:

„Skoro przybywacie od prawowiernego, bogobojnego i jaśnie oświeconego hospodara, cara i wielkiego księcia Aleksieja Michajłowicza, całej Rossyi samodzierzcy, od cara prawosławnego, prawosławni carscy mężowie, aby odwiedzić dziedzictwo dawnych wielkich

[1]) Tamże, str. 61. — Kopia listu z Czarnobyla 27 stycznia 1654 (st. kal.) w Tekach Naruszewicza.

książąt ruskich, skoro przybywacie do siedziby pierwszego ruskiego księcia: my wychodzimy naprzeciw i wita was w mojej osobie bogobojny Włodzimierz, wielki książe ruski, wita was Św. Apostoł Andrzej, wita was świętobliwy Antoni i Teodozyusz i wszyscy, którzy w tych pieczarach lata i żywot swój w Chrystusie spędzili, witamy w Chrystusie waszą dostojność i my z całym prześwietnym soborem, i witając was z miłością prosimy: wejdzie w dom Boga naszego, w pierwsze siedlisko czci boskiej na Rusi, i oby z waszem przybyciem wróciła, jak orłowi, młodość dziedzictwu wielkich książąt ruskich" [1]).

Po tem powitaniu siadł na wózek, a posłowie jechali za nim w saniach do złotych wrót, blisko ćwierć mili drogi, w czasie której Buturlin miał czas zastanowić się nad słowami metropolity. Metropolita powiedział, że posłowie carscy przybyli odwiedzić stolicę dawnych książąt ruskich, cerkiew swą nazwał domem „Boga naszego", a ostatnie zdanie można było rozmaicie tłomaczyć.

Już zmierzch zapadał, gdy do świątyni przybyli. Metropolita w mantyi, z mitrą na głowie i z pastorałem w ręce stanął przed królewskiemi wrotami — carskie wrota wówczas nie istniały — i odprawił moleben tj. modlitwę za zdrowie i pomyślność cara i jego rodziny, a po odprawieniu modlitwy Buturlin przystąpił do niego i pragnąc wywołać oświadczenie poddaństwa ze strony metropolity, zagadnął go zachwale tymi słowy:

„W przeszłych latach przysyłali do wielkiego ho-

[1]) Akty J. z. Rossyi X. 252.

spodara naszego, cara i wielkiego księcia Aleksieja Michajłowicza, całej Rusi samodzierzcy, do JCWielicznestwa. Bogdan Chmielnicki, hetman wojska zaporoskiego i wojsko zaporoskie, bijąc czołem kilkakrotnie, aby wielki hospodar nasz, JCW. przyjąć ich raczył pod swoją wysoką rękę; a ty metropolito, wielkiego hospodara naszego o to nie prosiłeś i nie pisałeś, i jego carskiej miłości nie szukałeś. A z jakiego powodu ty nie biłeś czołem wielkiemu hospodarowi i nie pisałeś?".

Metropolita odpowiedział, że kiedy hetman z wojskiem bił czołem pod wysoką rękę hospodara, on metropolita o tem nie wiedział, a teraz za zdrowie hospodara i jego rodziny modlić się do Boga musi [1]).

Nazajutrz rano wezwano z ramienia hetmana pod srogiem karaniem magistrat i pospólstwo do przysięgi. „Wzbraniali się ludzie i nie chcieli, ale ich kozacy jak bydło pędzili. Magistrat w cerkwi murowanej w Rynku przysięgę wykonał, mieszczanie, jedni u Św. Spasa, u Św. Nicety, inni u Św. Przeczystej na rotę moskiewską przysięgę wykonali, ale nie we własnem chrzesnem imieniu i srodze na nią sarkali, Pana Boga prosząc, aby coprędzej wojska królewskie nastąpiły. Ogłoszono im rozkaz carski, aby prosty naród ochędostw nie używał, w żółtem obuwiu nie chodził ale w siermiędze a białogłowy we własnej robocie, bawełnic i kramnych płócien zakazano używać. Na co wszystko pospólstwo nie pozwala, wyglądając jako Boga wojska JKM" [2]).

[1]) Tamże str. 253.

[2]) Kopia listu z Czarnobyla 27 stycznia (st. kal.) w Tekach Naruszewicza. — Kopia listu Pawczy do wdy wileńskiego z Mozyra 2 lutego 1654. Tamże.

To wszystko działo się na nowem mieście, na Padole. Dzielnica ta, leżąca nad brzegiem Dniepru, otoczona fosą i wałem, tworzyła osobne miasto i stała wówczas w pełnym rozkwicie. Łupy wojenne kozaków, wielkie składy kupców wschodnich i załogi kozackie bogaciły mieszkańców, i jeśli w r. 1647 Padoł liczył 5—6000 mieszkańców, to obecnie mógł liczyć drugie tyle. Ślady wielkiego pożaru w r. 1651, kiedy 260 domów spłonęło, były już zatarte. Odbudowano ratusz, ławry, browary, chlebnię, ważnię, dom gościnny... Mnóstwo nowych domów stało wśród sadów, obecnie śniegiem pokrytych; w bogatych kramach przy ulicach siedziały bardzo strojne kupcowe — chociaż obyczaje, dawniej luźne, poprawiły się pod rządami kozaków którzy się wcześnie żenili i odmienne mieli zapatrywania co do stosunku obu płci od bogatych kupców greckich z Rumelii i Karamanii, którzy mieli główne składy w Kijowie i kierowali jarmarkami po wszystkich miastach kozackich. Jedwabie, szale tureckie, perskie dywany, perły i drogie kamienie, prócz zboża, futer, wosku, miodu, łoju, solonych ryb, szczap smolnych, kominów... to wszystko sprzedawano przy śpiewach i odgłosie fletów polskich.

Ale nad nowem miastem wznosił się stary Kijów, miasto biskupie, na dwóch warownych wzgórzach. Na jednem stał stary gród Zofijski z kościołem Zofii św. mądrości boskiej, na drugiem potężny klasztor Ławry pieczarskiej. Oba te wzgórza obwarowane mieściły wiele domów mieszczan, podległych jurysdykcyi metropolity i archimandryty pieczarskiego, nie licząc szlachty, sług i kozaków dworskich.

Otóż ze starego Kijowa z biskupiego miasta nikt do przysięgi nie stanął. Buturlin posyłał trzy razy dzień po dniu do metropolity i do archimandryty, aby przysłali szlachtę, sługi, wszystkich dworzan swoich i mieszczan, którzy u nich żyją; napominał ich, aby się zastosowali do rozkazów hetmana; kazał im powiedzieć, że ma rozkaz carski odebrać przysięgę od wszystkich, że ci, którzy okażą nieżyczliwość, nie ujdą srogiej kary, a metropolicie nie przystoi uporem swoim wstrzymywać tak wielkie dzieło, i ściągać na siebie gniew hetmana i niełaskę cara; żądał wreszcie, aby i metropolita osobiście w tej sprawie z nim porozumiał się.

Kossów odpowiadał, że się musi porozumieć z archimandrytą i duchowieństwem, że szlachta jego i dworzanie nie posiadają żadnych majętności w Kijowie, i nie godzi im się przysięgać carowi, ani on ich do tego zmuszać nie może. „To wszystko wolni ludzie, a pod moją laską pasterską jest wielu biskupów i duchownych, poddanych króla, a ten gdyby się dowiedział, żem szlachtę i dworzan moich do przysięgi wysłał, toby biskupów i wszystko duchowieństwo kazał porąbać“. Z Buturlinem widzieć się nie chciał. „Niechaj odwiedza pan pana, ja ubogi zakonnik nie mam o czem mówić z bojarzynem“.

A jednak na trzeci dzień i metropolita i archimandryta przysłali ludzi swoich, tych, którzy przysięgać chcieli, za interwencyą, jak się zdaje półkowników kozackich, bo zaczęto po mieście łapać mieszczan i kozaków biskupich i do przysięgi ich zmuszano. „Było krzyku, płaczu i lamentu nie mało, że ich z praw

i wolności polskich odzierano i w niewolę moskiewską zaprzedano“ [1]).

Mimo tych gwałtów. odliczywszy 1000 ludzi załogi kozackiej, w całym Kijowie złożyło przysięgę tylko 460 osób, a na całym obszarze, oddanym Moskwie przez Chmielnickiegp, tylko 37 sług kościelnych przysięgło, aby zaś kto z duchowieństwa przysięgał wierność carowi, o tem w raporcie posłów moskiewskich wzmianki nie ma [2]).

Wkrótce po odjeździe Buturlina, przybyli (5 marca) do Kijowa wojewodowie moskiewscy, Kurakin i Wołkoński, z 2000 ludzi i postanowili przy soborze Zofijskim budować warownię.

„Ja na tem miejscu — powiedział im Kossów — warowni stawiać nie pozwolę. to ziemia kościelna. Jeśli chcecie bronić kozaków, brońcie ich gdzieindziej, 20 wiorst i dalej od Kijowa. Jeśli na tem miejscu zaczniecie stawiać, będę się bił z wami“.

Tak mówisz — odrzekł Kurakin — jakbyś się Boga nie bał. Chcesz się bić z ludźmi carskimi, a czem się ty będziesz bił? Kiedy tu przyjechał Buturlin. toś go witał i modliłeś się za cara i nie mówiłeś, że nie chcesz być w poddaństwie, a teraz odkazujesz i bić się z nami chcesz i dobrze życzysz królowi? Tego Bóg cierpieć nie będzie.

Wtedy — pisze Kurakin — metropolita wpadł w gniew i powiedział, że hetman posyłał do cara i poddał się z wojskiem zaporoskiem. ale on metropolita

[1]) Stebelski: Dwa wielkie światła II. 183.

[2]) Akty J. Z. Rossyi N. 293.

z duchowieństwem nie prosił, aby go car przyjął w poddaństwo i żyje teraz u siebie pod niczyją władzą, i zaczął nam grozić: „nie patrzcie na początek, czekajcie końca: zobaczycie, co się z wami wkrótce stanie“ a potem groził po polsku: „czekaj, wnet będzie koniec z wami“ [1]).

W tymże czasie wysłał Kossów w imieniu swojem i duchowieństwa dwóch czerńców do Warszawy z zapewnieniem wierności i z prośbą, aby król przysłał wojsko, a oni z Kijowa moskiewską załogę wyrzucą [2]).

Pułkownicy kozaccy i burmistrz kijowski starali się ułagodzić Kurakina, zaręczając, że metropolita przeprosi za słowa, które w uniesieniu wypowiedział i prosili, aby o tem nie donosił carowi. Chmielnicki stanął w obronie metropolity i pisał do Kurakina, aby na gruncie kościelnym warowni nie stawiał, dodając, że w tej sprawie gońca do cara wysyła. Car kazał natychmiast przysłać Kossowa do Moskwy, aby się tam usprawiedliwił [3]). ale za przybyciem gońca hetmańskiego zmienił zdanie i odpisał Chmielnickiemu, że nie myśli gwałcić starodawnych praw cerkiewnych; metropolicie kazał napisać. że otrzyma w zamian inną ziemię, gdzie zechce, a wojewodom rozkazał stawiać coprędzej warownię [4]), co też oni, nie oglądając się na metropolitę, zrobili i wkrótce tuż obok cerkwi Św. Michała stanęły wały drewniane i szańce z głęboką fosą wodną, bronione potężnemi wieżycami. Fosę otoczono ostrokołem,

[1]) Akty J. Z. Rossyi X. 388—390.
[2]) Donos greka Iwana Taflari. Tamże str. 773.
[3]) Tamże X. 516.
[4]) Tamże str. 516, 395.

postawiono mosty zwodzone, nad bramą główną umieszczono dzwon alarmowy, zaciągnięto armaty, a ta warownia drewniana, prócz pomieszczenia garnizonu i zapasów żywności, nie tyle do obrony miasta, ile do utrzymania go w posłuszeństwie służyła.

Pokazało się z tego wszystkiego, że metropolita i duchowieństwo pragną zachować wierność królowi, i nie chcą panowania Moskwy, ale są za słabi, aby stawić czoło carowi i Chmielnickiemu.

Natomiast w najważniejszej sprawie: zjednoczenia cerkwi ruskiej z patryarchatem moskiewskim, natrafili Moskale na nieprzezwyciężony opór. Niewiadomo kiedy czy przed przyjazdem Buturlina, czy też później, pojawił się w Kijowie poseł patryarchy moskiewskiego Atanazy, biskup wiazemski czy archimandryta twerski, i żądał, aby duchowieństwo, usunąwszy różnice w obrządku, przyjęło rytuał moskiewskiego kościoła, a metropolita uznał zwierzchnictwo patryarchy moskiewskiego. Spotkał się jednak z bezwarunkową odmową; namowy, prośby i groźby na nic się nie zdały [1]).

Przyczyny niechęci cerkwi ruskiej do zjednoczenia z patryarchatem moskiewskim leżały głębiej, niżby się zdawać mogło.

Metropolia kijowska, kolebka chrześciaństwa na północnym wschodzie Europy, święta macierz, jak ją zwano, ruskiego narodu, wpłynęła znacznie na odrębność charakteru narodowego i przekonań religijnych na Rusi.

Jeżeli w Moskwie, jak wszędzie na Wschodzie, Kościół był narodową instytucyą, to na Rusi, która

[1]) Kochowski. Ann. I. 416.

narodowej samoistności nie posiadała, metropolita był duchowną i świecką głową narodu, rezydował w prastarej siedzibie książąt ruskich, ożywiał stare tradycye, przemawiał w imieniu narodu, a jeśli uznał Kozaków za obrońców wiary prawosławnej, to na to, aby mieć wojsko kościelne, a nie na to, aby Kozacy Rusią rozporządzali. Kijów a Moskwa — to Rzym i Bizancyum prawosławia.

Ta odrębność charakteru narodowego, który cerkiew ruska wytworzyła, wsiąknąwszy we wszystkie domowe i publiczne stosunki, owe tradycye, które się z nią wiązały — to wszystko było nie do pokonania; z korzeniem wyrwać tego Moskwa nie była w stanie; odrębność ta istnieje do dziś dnia, choć świecka ręka cięży na obu cerkwiach.

Cztery wieki odrębnego życia wytworzyły dwa ciała nietylko odmienne, ale w wielu stosunkach przeciwne. W czasie dwuwiekowej niemal unii z Rzymem, jakoteż z powodu przynależności do Rpltej, zaszło w kościele ruskim wiele zmian w rytuale. wprowadzono wiele zwyczajów katolickich, nie mówiąc o takich zwyczajach, które prostacy do cerkwi wnieśli; przybyło wiele form liturgicznych. których nie było w trebnikach, — iż słusznie mówiono w Polsce: *quod popones tot fides.* Za staraniem Boreckiego zniósł patryarcha Teofan wiele niepotrzebnych zwyczajów, a metropolita Mohiła, poprzednik Kossowa, starał się zaprowadzić jedność w rytuale, założył szkoły i akademię, kazał drukować księgi liturgiczne, oczyścił i podniósł cerkiew do takiej wysokości i natchnął ją takiem poczuciem wyższości, że duchowieństwo ruskie uważało prawosławie

w Kijowie za najczystszą formę kościoła wschodniego, a Moskali za heretyków. W Moskwie tymczasem, z powodu nieznajomości języka greckiego i ciemnoty duchowieństwa, wcisnęło się mnóstwo błędów do ksiąg liturgicznych i wiele grubych obyczajów, których się duchowni i świeccy, siedzący w bukwie i ceremoniach, z zaciętym uporem trzymali, a których nawet energia potężnego patryarchy Nikona wykorzenić nie była wstanie. Moskale żegnali się dwoma palcami, Rusini trzema na dowód czystej wiary w Trójcę św. Bierzmowania nauczyli się Rusini od władyków unickich. W Moskwie nie było kazań ani śpiewu choralnego, który na Rusi zakwitnął; obchodzono inne święta i czczono innych świętych. Przy chrzcie pozwalano na Rusi wchodzić do babińca przed katechizacyą, wolno było trzykrotnie pogrążać albo polewać wodą. W Moskwie polewać na pozwalano, dziecko z kumami stawiano podedrzwiami cerkwi twarzą do wchodu i dopiero po modlitwach, do katechizacyi należących, wprowadzano do świątyni i trzykrotnie zanurzano w wodzie, przyczem niemało dzieci ginęło. Różnice te i tym podobne miały wielką wagę na Wschodzie, gdzie nie było tyle odszczepieństw, co na Zachodzie, ale natomiast każdą odmianę w obrządku za herezyę uważano. To też antagonizm tych dwóch cerkwi, kijowskiej i moskiewskiej, doszedł do tego stopnia zaciekłości, że Moskale prawosławnych Rusinów za chrześcian nie mieli.

Na podstawie uchwały soboru w r. 1620 nakazał patryarcha moskiewski Filaret, chrzcić powtórnie wszystkich prawosławnych przybyłych z Rusi, duchownych i świeckich, jeśli byli ochrzczeni przez polewanie a nie

przez trzykrotne pogrążenie. W Kijowie w r. 1654 obawiano się tej religijnej zaciekłości Moskwy i chcąc odstraszyć naród od przysięgi carowi, głoszono, że Moskale będą żądali powtórnego chrztu [1]).

Stosunki hierarchiczne obu cerkwi były również odmienne i odstraszały duchowieństwo ruskie od połączenia się z Moskwą. Biskup ruski obrany wolnymi głosami świeckich i duchownych, żył jako wolny obywatel pod osłoną praw Rpltej. Nie było wątpliwości, że Moskwa zniesie elekcyę a patryarcha będzie naznaczał i sądził samowładnie metropolitę i biskupów, że duchowieństwo będzie płaciło większe podatki, a klasztorom nie będzie wolno przyjmować ani nabywać dóbr ziemskich. Popi moskiewscy ciemiężeni przez biskupów, w pogardzie u świeckich, pełnili obowiązki poborców podatków, podlegali sądom świeckim nawet za drobne przestępstwa, i wolno było popa więzić, męczyć, powiesić i zdjąwszy koszulę osmagać. „Raczej śmierć niż moskiewski metropolita w Kijowie“ — to był powszechny głos duchowieństwa.

Największą jednak przeszkodą do zjednoczenia cerkwi ruskiej z moskiewską była przynależność metropolii kijowskiej do patryarchatu carogrodzkiego.

„Nic zaś nie odstraszy — pisał współczesny — od posłuszeństwa patryarsze carogrodzkiemu, ponieważ on jest w duchu św. ojcem naszym, iż naród ruski przez chrzest urodził Bogu wszechmogącemu. Takiego ojca opuścić, do którego prawo boże i prawo przyrodzone nas przywiązało, nic innego by nie było, tylko

[1]) Makary: Istoria Russkoi cerkwi XI. 31—34. XII. 61.

z syna stać się wyrodkiem. Prawem przynależności posłuszeństwo jemu oddawać winniśmy, od którego posłuszeństwa żaden nas odwieść nie zdoła i próżno się kusi“ [1]).

Przynależność do patryarchy carogrodzkiego była dla Rusi do pewnego stopnia tem, czem dla Polski przynależność do Rzymu. W przynależności tej widział metropolita kijowski źródło swojej władzy. Powaga i prawa jego były odwieczne, oparte na nomokanonie, znanym już za czasów Włodzimierza W. On sądził biskupów, składał niegodnych z urzędu, oznaczał dyecezye, zwoływał synody, strzegł praw kościelnych, sądził bez apelacyi w sprawach nie sprzeciwiających się wierze, miał nawet prawo kanonizacyi i czuł się na ogromnym obszarze swojej dyecezyi równym, a w każdym razie bardziej niezależnym, niż był podległy władzy i polityce tureckiej patryarcha carogrodzki. W razie, gdyby się dostał pod władzę patryarchy moskiewskiego, utraciłby swój urzędowy tytuł [2]), odznaki [3]), niezależność i wszystkie przywileje swoje; gdyby się zaś Moskale na Ukrainie utrzymali, tracił większą połowę swojej dyecezyi; prawosławni pod panowaniem króla dostaliby

[1]) Litos albo kamień probierczy cerkwi św. prawosławnej ruskiej przez Euzebia Piucina 1644. — Perspektywa Kassiana Sakowicza.

[2]) Jaśnie najprzewielebniejszy w Bogu ojciec archiepiskop metropolita kijowski, halicki i całej Rusi, egzarcha św. tronu konstantynopolitańskiego.

[3]) Obrus na tronie, krzyż, który przed nim niesiono i krzyż na mitrze. Metropolici moskiewscy nosili kobłuk biały i zmuszeni byli do sedmicy i rezydencyi przy patryarsze.

się pod władzę Rzymu, a cerkwie i monastery ukraińskie utraciłyby wszystkie posiadłości w Polsce. Z tych też powodów późniejsi metropolici Bałaban i Tukalski. nie rezydowali w Kijowie, ale w miastach podległych królowi

Takie były obawy duchowieństwa ruskiego i przyczyny niechęci a nawet odrazy do Moskwy [1]). Można się było pocieszać nadzieją, że patryarcha moskiewski nie ośmieli się podnieść ręki na patryarchę carogrodzkiego i na kanony kościoła wschodniego [2]). Tymczasem prędzej niż się spodziewano, dowiedział się Kossów, jak się w Moskwie na tę sprawę zapatrują.

W połowie kwietnia wrócili z Moskwy posłowie kozaccy i przywieźli ukaz carski, orzekający, że metropolita kijowski i duchowieństwo małej Rossyi mają pozostawać pod władzą patryarchy moskiewskiego, który ich praw duchownych naruszać nie będzie [3]).

W ślad za tem nadeszła wiadomość, że olbrzymia armia pod wodzą cara ruszyła na Litwę, a druga armia ciągnie na Ukrainę, aby się połączyć z wojskiem zaporoskiem i ruszyć na Małopolskę.

Kossów wyjechał zaraz z archimandrytą pieczarskim do Czechryna. stolicy Chmielnickiego, i pouczony tam. w jaki sposób ma się bronić, zwołał sobór i wysłał poselstwo do cara pod przewodnictwem Innocentego Gizela.

Posłowie duchowieństwa ruskiego znaleźli cara 4

[1]) Deklaracya duchowieństwa kijowskiego w sierpniu 1685. Archiw. J. Z. Rossyi. Część I, tom V, str. 55.

[2]) Makary: Istoria Russkoi Cerkwi XII. 83.

[3]) Akty J. Z. Rossyi IV. 264.

sierpnia w obozie pod Smoleńskiem i oddali list metropolity, który wyrażał radość wszystkich synów Małorosyi, iż się dostali pod panowanie moskiewskie. Kossów usprawiedliwiał swoje zachowanie w obec Kurakina rozkazem Chmielnickiego „obecnie ziemi naszej naczelnika i władcy“, bez którego pozwolenia nie śmiał oddać ziemi kościelnej pod warownię. Posłów swoich z czołobitnią dotychczas nie wyprawiał, bo hetman kazał czekać, dopóki posłowie kozaccy nie wrócą. — Chmielnicki w liście swoim do cara potwierdzał wszystko, co metropolita napisał, a do Nikona wysłał list, w którym go nazwał zwierzchnim swoim pasterzem, ale list ten nie został patryarsze oddany.

Posłowie przedłożyli carowi prośbę o potwierdzenie wszystkich wolności i przywilejów duchowieństwa ruskiego, o pozostawienie metropolity pod władzą patryarchy carogrodzkiego, o zachowanie sądów duchownych i wolnej elekcyi biskupów, o nadanie dóbr klasztorom w zamian za stracone posiadłości w ziemiach Rpltej; prosili wreszcie, aby duchownych ruskich gwałtem do Moskwy nie zaciągano, a prawosławni na Litwie i na Wołyniu, aby, jak dawniej, władzy metropolity podlegali.

Do tej supliki dołączył Gizel imieniem metropolity i całego soboru pisemne oświadczenie: że korzeniem wszystkich praw i wolności, o których potwierdzenie upraszają, jest przynależność do patryarchy carogrodzkiego, z którym ich prawo boże i kanony Ojców św. połączyły „a lubo metropolita nie zabrania duchowieństwu oddawać posłuszeństwa patryarsze moskiewskiemu, wiedząc, że jego stolica przez Ducha św. jest postano-

wiona, to jednak obawia się, aby mu Bóg tego za grzech nie poczytał, bo co powszechny sobór postanowił i zatwierdził, to tylko powszechny sobór zmienić może, uchwały zaś powszechnego soboru oparte są na jednomyślnej zgodzie wszystkich patryarchów i ich miejscowych soborów. Z tego powodu prosi metropolita i duchowieństwo, aby ich car przy ich zwierzchnim pasterzu pozostawił, na tym bowiem fundamencie ich wszystkie wolności zbudowane, w czem gdyby łaski carskiej nie doznali, żyłby w trwodze i zgryzocie metropolita i duchowieństwo, a inni duchowni, którzy się jeszcze pod władzą cara nie znajdują, a panowania jego pragną, upadliby na duchu i stracili serce [1]).

W odprawie danej posłom dnia 11 sierpnia (st. kal.) car odłożył odpowiedź na wszystkie powyżej wymienione prośby, aż do powrotu swego do Moskwy. W poselstwie metropolity i soboru widział akt poddaństwa całej metropolii kijowskiej, całej Rusi, bo w tym samym dniu, w którym odprawiał posłów duchownych, podpisał manifest do wszystkich Rusinów w Polsce, wzywając ich do zdrady, buntu i mordu.

W listach do Antoniego Winnickiego, biskupa przemyskiego i do Arseniusza Żeliborskiego, biskupa lwowskiego, żądał, aby mu biskupi ci wraz z duchowieństwem swojem szlachtę, mieszczan i chłopów do poddaństwa przywodzili i razem z wojskiem jego i z pomocą miłosiernego Boga nieprzyjaciół prawosławnej wiary tępili, a on im za to wszystko przywileje potwierdzi i nowymi obdarzy, miastom i ludowi podatki

[1]) Akty J. Z. Rossyi XII. 707, 714, 741—761.

obniży i wojsku swemu niszczyć i grabić ich nie pozwoli; byle do niego lub do bojarów jego ludzi słusznych z mieszczan i szlachty wysyłali a na listy carskie natychmiast odpisali.

Takie same listy wyprawiono do szlachty, mieszczan i pospólstwa w województwie bracławskiem, wołyńskiem, podolskiem, nowogrodzkiem i do pospólstwa, mieszczan i szlachty podgórskiej [1]), ale listy te żadnego pożytku ani carowi ani prawosławiu moskiewskiemu nie przyniosły.

Kossów nie otrzymał obiecanej odpowiedzi, natomiast Nikon zaczął się pisać patryarchą całej wielkiej i małej Rosyi [2]).

Teraz rozpoczęła się cicha, ale zacięta walka między cerkwią kijowską a prawosławiem moskiewskiem. Nie mogła być jawną, bo Nikon musiał się liczyć z patryarchą carogrodzkim, z kanonami kościoła wschodniego i z hetmanem kozackim, który na swoim obszarze ani carowi ani patryarsze rządzić nie pozwolił, Kossów zaś bał się Chmielnickiego i Moskali.

Patryarcha Nikon starał się przygotować zjednoczenie obu cerkwi i w tym celu zwołał sobór do Moskwy, na którym przeprowadził niektóre reformy w rytuale i obrządkach, a przedewszystkiem udało mu się znieść prawo Filareta o powtórnym chrzcie prawosławnych Rusinów tym sposobem, że przeprowadził uchwałę uznającą chrzest łacinników [3]).

[1]) Akty J. Z. Rossyi XIV. 200—203.

[2]) Tamże X. 647. XIV. 525, 662.

[3]) Travels of Macarius, patriarch of Antioch-translated by Belfour. London 1829. II. 85. 296.

Na Litwie wszystkie miasta zajęte przez wojska moskiewskie wcielał do swego patryarchatu. Tak zrobił z Wiazmą, Drohobużem, Mścisławiem, Smoleńskiem, Orszą, Szkłowem, Połockiem i Mohilewem, rezydencyą biskupa mścisławsko-orszawsko-mohilewskiego, który na mocy przywileju Władysława IV był głową schyzmatyków na Litwie, a podlegał metropolicie kijowskiemu. Ukazem carskim z 15 września 1654 biskup mohilewski z całym soborem eparchii oddany został pod władzę patryarchy moskiewskiego [1]). Nikon przyjął wreszcie w r. 1656 tytuł patryarchy moskiewskiego i całej wielkiej, małej i białej Rosyi [2]). W tymże roku zamianował ihumena witepskiego monasteru Kaliksta, biskupem połockim i oddał mu w zarząd Mohilew [3]).

Kossów ze swej strony mianował Teodozego Wasilewicza, archimandrytę słuckiego monasteru, ekonomem i namiestnikiem metropolii koronnej [4]) t. j. tej części metropolii kijowskiej, która pod władzą królewską zostawała. Ten bronił eparchii litewskiej, a siedząc w obozie Radziwiłła, zaklinał Mohilewian, aby się poddali królowi i groził opornym klątwą. „Sam ojciec metropolita — pisał — pragnąłby przybyć do Mohilewa, gdyby mu Bóg pozwolił wydobyć się z za Dniepru. My z nim i z wszystkiem duchowieństwem o tem tylko myślimy, jakby się schronić na Litwę, ufając Bogu i księciu hetmanowi" [5]).

[1]) Akty J. Z. Rossyi XIV. 354.
[2]) Makary Istoria Russkoi cerkwi XII. 92.
[3]) Tamże str. 93—94.
[4]) Akty J. Z. Rossyi XIV. 580.
[5]) Tamże str. 581.

Chmielnicki popierał Kossowa, nie pozwalał duchowieństwu znosić się z Moskwą bez swojej wiedzy, nadawał samowolnie przywileje i majętności [1]), a o zmianach zaszłych w dyecezyach ukraińskich nie zawiadamiał ani cara ani patryarchę. Przed wyprawieniem Teodozego Wasilewicza na Litwę wybrany został ihumenem michajłowskiego monasteru Teodozyusz Safonowicz bez wiedzy i udziału patryarchy moskiewskiego. Zatwierdził go w tej godności Chmielnicki przywilejem danym 2 czerwca a błogosławił Kossów. Po śmierci biskupa czernichowskiego wybrano na jego miejsce rektora kijowskiego kollegium Łazarza Baranowicza. Wyświęcił go (8 marca 1658 r.) metropolita saczawski w Jassach na żądanie Chmielnickiego, który o tym wypadku nie doniósł carowi ani patryarsze [2]).

Po śmierci Kossowa (1657 r.) walka toczyła się dalej, o ustępstwach ani śladu. Nawet odstępcy, na których Moskwa najwięcej liczyła, zapominali w chwilach stanowczych o przysiędze i obietnicach i gotowi byli połączyć się z Rpltą [3]).

Trwało tak aż do r. 1686, kiedy patryarcha carogrodzki Dyonizy sprzedał Moskwie metropolię kijowską, oddając ją pod władzę patryarchy moskiewskiego [4]). Następstwa tego ważnego wypadku przewidział sobór duchowieństwa ruskiego w swej deklaracyi, złożonej

[1]) Makary Istoria Russkoi Cerkwi XII. 97.

[2]) Tamże str. 105.

[3]) Tamże str. 535—591. — Archiw. J. Z. Rossyi, Część I, tom V.

[4]) Archiw. J. Z. Rossyi, część I, tom V. str. 147, 158, 166.

w sierpniu 1685 r.[1]): prawosławni zostający pod władzą Rpltej przyjęli unię (przemyska dyecezya w 1692, lwowska w r. 1700, łucka w r. 1702), a wszystkie prawa i wolności metropolii kijowskiej zostały zniesione (w r. 1702). W 19 lat później Piotr W., korzystając z tego wrogiego usposobienia i nieprzejednanej niechęci cerkwi kijowskiej do patryarchatu moskiewskiego. obalił patryarchat moskiewski i ustanowił synod św. 1721 r. z pomocą księży kijowskich: Dymitra biskupa Rostowskiego, Stefana Jaworskiego, prezydenta św. synodu i Teofana Prokopowicza wiceprezydenta i redaktora statutów synodu[2]).

[1]) Tamże p. 55.

[2]) Waliszewski: Pierre le Grand p. 484.

VI.

WYKAZ

STOSUNKÓW AKADEMII

Z INNEMI INSTYTUCYAMI NAUKOWEMI.

WYKAZ

dotychczasowych stosunków Akademii z zakładami naukowemi.

(W.) oznacza, że Akademia przesyła wszystkie swoje wydawnictwa; (I.) wydawnictwa Wydziału filologicznego; (2.) historyczno-filozoficznego; (3.) matematyczno-przyrodniczego; (Kl.) Komisyi literackiej; (Kj.) Komisyi językowej; (Khs.) Komisyi historyi sztuki; (Kh.) Komisyi historycznej; (Kp.) Komisyi prawniczej; (Kan.) Komisyi antropologicznej; (Kf.) Komisyi fizyograficznej; (Ag.) Atlas geologiczny; (B.) Bulletin international; (A.) Anzeiger*).

Amsterdam. Koninklijke Akademie van Wetenschappen. B.
Arcachon. Laboratoire zoologique maritime. B.
Ateny. Bibliothèque Nationale. B.
— École française d'Athénes. B.
— K. deutsches archäologisches Institut. B.
Baltimore. Johns Hopkins University. 3. B.
— American Journal of Philology. B.
— Maryland Geological Survey. B. Ag.
Barcelona. Real Academia de bu nas letras. B.
— Real Academia de sciencias y artes B.
Batavia. (Jawa). Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen. 1. 3. Kj. B.
Bazylea. Universitätsbibliothek. A.
— Naturforschende Gesellschaft. Kf. A.
Belgrad. Кр. Српска Академиа W.
— Српско археолошко друштво. Kan. B.
Bergamo. „La Geografia per tutti". B.

---

*) Wykaz ten nie obejmuje 50 galicyjskich szkół średnich, którym posyła się wszystkie wydawnictwa Akademii.

Berlin. Königl. Akademie der Wissenschaften. W.
— Königliche Bibliothek. W.
— Centralbureau der internationalen Erdmessung. A.
— Deutsche geologische Gesellschaft. A.
— Deutsche botanische Gesellschaft. A.
— Deutsche Literaturzeitung. A.
— Deutsche chemische Gesellschaft. A.
— Geologische Landesanstalt und Bergakademie. A.
— Gesellschaft für Antropologie. Kan. A.
— Gesellschaft naturforschender Freunde. A.
— Gesellschaft für Erdkunde. A.
— K. Deutsches Archäologisches Institut. A.
— K. preuss. geologische Gesellschaft. A.
— Naturwissenschaftliche Wochenschrift. A.
— Physikalischer Verein. A.
— Universitätsbibliothek. A.

Bern. Schweizerische Gesellschaft für Naturwissenschaft 3. Kf. Ag. A.
— Naturhistorischer Verein. A.
— Universitätsbibliothek. A.

Berno. Matice Moravská, W. B.
— Knichovna Bohoslavců brnênskych. Kp. Kl. Kh. Khs. B.
— Museum Francisceum. B.
— K. k. Mährisch-schlesische Gesellschaft für Ackerbau, Natur- und Landeskunde. Historisch-statistische Section. 2. A.
— Naturforschender Verein. 3. Kf. Ag. A.
— Papezka knihtiskarna rajhradskych Benediktinu B.

Bolonia. Academia Adamo Mickiewicz di storia litteraria polacca. B.
— R. Deputazione di storia patria per le provincie di Romagna B.

Bonn. Universitätsbibliothek. A.
— Naturhistorischer Verein des preuss. Rheinlandes A.

Bordeaux. Académie des sciences, belles lettres et arts. B.
— Société Linnéenne des sciences physiques et naturelles. 3. B.

Boston. American Academy of arts and sciences B.
— Society of natural history B.

Braunsberg. Historischer Verein für Ermeland. Kh. A.

Braunschweig. Verein für Naturwissenschaft. 3. Kf.

Bruksella. Académie royale de Belgique. W.
— Musée royal d'histoire naturelle de Belgique. B.
— Société royale de botanique. B.
— Société belge de microscopie. B.
— Société belge de géologie. 3. Kf. Ag. B.
— Société de Bollandistes. B.
— Institut Salvey. B.
Bucarest. Academia Romana W.
— Laboratorul de Botanica. B.
Budapest. Magyar Tudományos Akadémia W.
— Magyar nemzeti Muzeum. A. B.
— Köngl. ungar. geologische Anstalt. 3. Kf Ag. A.
— K. M. Természettudományos Társulat. 3.
— Magyar történelmi Társulat. 3.
— Ethnologische Mittheilungen aus Ungarn. Kan.
— Ungar. Landesbibliothek im National-Museum. Kan.
— Naturwissenschaftliche Abtheilung des National-Museums. B.
— Société des sciences naturelles. B.
Budziszyn. Matica Serbska. 1. 2. Kp. Kh. Kht. Kl. Kj. B.
— Die naturwissenschaftliche Gesellschaft „Isis". A.
Buenos Aires. Universidad. B.
Buffalo. Society of natural sciences. B.
Buitenzorg (Jawa). Jardin botanique. B.
Bytom. Redakcya „Katolika". W.
Cambrigde. (Anglia). University. B.
Cambrigde. (U. S. N. A. Massachusetts). Library of Harvard University. B.
— Museum of comparative Zoology. B.
Charków. Uniwersytet B.
Cherbourg. Société des Sciences naturelles. 3. Kf. B.
Chicago. Academy of Sciences. B.
— The Journal of geology. B.
Christiania. Académie des sciences. W.
— Uniwersytet B.
— Videnskabsselskabet. B.
— Norsk Folkenmuseum. B.
Cincinnati. The Lloyd Museum and Library. B.

Coimbra. Universidade. B.
Colima. Mex. Observatoiro meteorologico y vulcanologico del Seminario. B.
Cordoba. (Argentina). Academia nacional de ciencias. 3. Kf. B.
Cöthen. Chemiker-Zeitung. A.
Czasław. (Czechy). Musejni archeologický Spolek „Včela Časlavska". Kan. B
Czerniowce. Uniwersytet. W.
— Czytelnia polska. 2. Kan. B.
— Bukowiner Landes-Museum. Khs. B.
Dobromil. Monastyr św. Onufrego. Kh.
Dorpat. Uniwersytet. 2. Kh. A.
— Naturforschende Gesellschaft bei der Universität. 3. Kf. A.
— Gelehrte esthnische Gesellschaft 1. 2. Kj. A.
— Rédaction de „Uczenyja zapiski", 2.
Drezno. Naturforschende Gesellschaft. A.
Dublin. Royal Irish Academy. B.
Edynburg. Royal Society. 1. 2. 3. Kf. Kht. Kl. Ag. Kj. B.
— Botanical Society. Kf. B.
Erlangen. Biblioteka Uwiwersytetu. A.
Filadelfia. Academy of Natural Sciences. B.
— The American philosophical Society. 2. B.
Florencya. Accademia della Crusca. 1. 2. 3. Kj. B.
— Biblioteca Nazionale (Uffizzj). B.
— Società italiana d'antropologia. Kan. B.
— R. Sovraintendenza degli Archivi di Stato. B.
— R. Istituto di studi superiori pratici e di perfezionamento. B.
— Archivio storico italiano. B.
Frankfurt a/M. Seckenbergische naturforschende Gesellschaft. A.
Frankfurt a/O. Naturwissenschaftlicher Verein. 3. A.
Fryburg Bryzgowski. Biblioteka Uniwersytetu. A.
Fryburg Szwajcarski. Uniwersytet. W.
Gandawa. Uniwersytet. B.
Gdańsk. Naturforschende Gesellschaft. 3. A.
— Westpreussischer Geschichtsverein. Kh. A.
Genewa. Uniwersytet. B.
— Institut national genevois. 3. B.

Genewa. Société de physique et d'histoire naturelle. B.
Genua. Uniwersytet. B.
— Società ligustica di Scienze naturali e geografiche. 3. Ag.
— Archivio di stato. B.
— Società di lettere e conversacioni scientifiche. B.
— Società ligura di storia patria. B.
Getynga. Biblioteka Uniwersytetu. A.
— K. Gesellschaft der Wissenschaften. W.
Giessen. Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Oberhessischer Geschichtsverain. A.
— Oberhessische Gesellschaft für Natur- und Heilkunde. A.
Glasgow. Uniwersytet. B.
Gorzelice. Oberlausitzische Gesellschaft der Wissenschaften. 1. 2. Kht. Kl. Kj. A.
Gothenburg. Kungl. Vetenskaps-och Vitterhetssamhälet. B.
Graz. Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Historischer Verein für Steiermark. 1. 2. Kh. Khs. Kp. Kl Kj. A.
— Naturwissenschaftlicher Verein für Steiermark. A.
Greifswald. Biblioteka Uniwersytetu. A.
Haarlem. Musée Teyler. 3. Kf. Kan. B.
— Hollandsche Maatschappij der Wettenschappen 3. B.
Halle. Biblioteka Uniwersytetu. A.
— Naturforschende Gesellschaft. A.
— Kais. Leopoldino-Carolinische Akademie der Naturforscher. 3. A.
Hamburg. Verein für Naturwissenschaftliche Unterhaltung. Kf. A.
— Gesellschaft für Botanik. A.
Harrisburg. (N. America) Geological Survey of Pennsylvania. B.
Heidelberg. Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Physikalisch-medicinische Gesellschaft. A.
Helsingfors. Sällskapet pro fauna et flora fennica. 3. Kf. B.
— Finska Vetenskaps-Societeten. B.
— Geografiska föreningen. B.
Innsbruck. Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Ferdinandeum. 1. 2. 3. Ag. Kj. A.

Irkuck. Восточно-сибирскій Отдѣлъ имп. русск. географич. Обществ.

Ithaca. (N. Y. U. S. N. A.) Cornell University. B.

— Journal of phisycal chemistry. B.

Jena. Biblioteka Uniwersytetu. A.

— Verein für thüringische Geschichte und Alterthumskunde. Kh. A.

— Jenaische Gesellschaft für Medicin und Naturwissenschaft. A.

Kassel. Verein für Naturkunde. 3. A.

— Botanisches Centralblatt. A.

Kazań. Uniwersytet. B.

— Société physico-mathématique à l'Université Impériale. 3. B.

— Редакція Ученыхъ Записокъ Университета. 1. Kj.

Kijów. Biblioteka Uniwersytetu. W.

— Кіевское общество естество-испытателей. 3.

— Rédaction de „Кіевская Старина". 1. 2. Kj. Kn.

Kilonia. Biblioteka Uniwersytetu. A.

— Naturwissenschaftlicher Verein von Schleswig-Holstein. 3. Kf. Ag. A.

— Gesellschaft für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte. 2. Kh. A.

Klausenburg. Siebenbürgischer Museum-Verein. 3.

Knin (Dalmacya). Staro-Hrvatska-Prosvjeta. Khs. Kan.

Kopenhaga. K. Danske Videnskabernes Selskab. W.

— Société royale des antiquaires du Nord. Khs. B.

— Société d'histoire naturelle. B.

Kołomyja. Muzeum Pokuckie. W.

Kórnik. Biblioteka Kórnicka. W.

Kraków. Archiwum krajowe. Kh. Kp.

— Archiwum aktów dawnych m. Krakowa. Kh. Kd. Khs. Kl.

— Biblioteka XX. Czartoryskich. W.

— Biblioteka Ks. Misyonarzy. 1. 3. Kh. Khs. Kl. Kj.

— Czytelnia alumnów książęco-biskupiego seminaryum. 2.

— C. k. Urząd górniczy okręgowy. Kf.

— Gabinet geologiczny U. J. 3. Kf. Ag.

— Gabinet historyi sztuki U. J. Khs.

Kraków. „Przegląd literacki". B.
— Redakcya „Przeglądu powszechnego". 1. 2. Kh. Kl. Kj.
— Seminaryum filologiczne słowiańskie U. J. 1. Kl. Kj. B.
— Seminaryum historyczne U. J. 2. Kh. Khs. Kp. Kl.
— Stowarzyszenie nauczycielek. Kl.
— Towarzystwo lekarskie krakowskie. 3. Kf. Kan.
— Towarzystwo numizmatyczne. Khs. Kan.
— Towarzystwo rolnicze. B.
— Towarzystwo tatrzańskie Kf.
— Towarzystwo techniczno-przemysłowe. 3. Kf. B.
— Zakład kliniczny. 3.

Królewiec. Biblioteka Uniwersytetu. A.
— Staatsarchiv. Kp. Khs.
— Alterthumgesellschaft „Prussia". A.
— Physikalisch-ökonomische Gesellschaft. 3. A.
— Altpreussische Monatsschrift. A.

Lancaster. American Mathematical Society. B.

Lausanne. Société Vaudoise des Sciences naturelles. Kf. B.

Lavrenze. (Kansas, U. S. A.) University of Kansas. B.

Leide. Rédaction des Archives d'étnographie. Kan.
— Uniwersiteit. B.

Leoben. Czytelnia polskich akademików górniczych. Kf. Ag. B.
— Towarzystwo akademickie „Czarnohora". Ag.

Liége. Uniwersytet. B.
— Société royale des sciences. B.

Lille. Société de Géographie. B.

Lima. Escuela especial de Ingenieros y de Minas. 3. B.

Linz. Verein der Techniker in Oberösterreich. A.
— Museum Francisco-Carolinum. 1. 2. 3. Ag. Kan. Khs. Kl. Kf. A.

Lipsk. K. Sächsische Gesellschaft der Wissenschaften W.
— Museum für Völkerkunde. Kan. A.
— Biblioteka Uniwersytetu. A.
— Naturforschende Gesellschaft. 3. A.
— Akadem. Verein „Unitas". B.
— Literarisches Centrallblat. A.

Lizbona. Academia real das Sciencias. 1. 2. 3. Ag. Kj. B.

Lizbona. Direcçao dos trabalhos geologicos de Portugal. Kl Ag B.
— Real Observatorio astronomico. B.
Livorno. Instituto antropologico italiano B.
London. British Museum. W.
— British Museum of natural history. B.
— British Association for the Advancement of Science. B.
— Antropological Institute. Kan. B.
— Chemical Society. B.
— Geological Society of London. 3 B.
— Physical Society. B.
— Zoological Society. Kf. B.
— Royal astronomical Society. B.
— Royal botanic Society. B.
— Royal geographical Society. Kf.
— Royal Museum. B.
— Royal Society. 3. B.
— The Royal Institution of Great Britain. B.
— „Nature". B.
— „The Athaeneum". B.
— „Science abstracts". B.
Louvain. Université Catholique. 1. 2. 3. Kh. Ag. Kj. B.
— „La Cellule". 3. B.
Löcse. Ungarischer Karpathen-Verein. Kf.
Lötzen. Litterarische Gesellschaft „Masovia". A.
Lubeka. Hansischer Geschichtsverein. 2. Kh. A.
Lublana. Rudolphinum. Kf. B.
Lucca. R. Accademia lucchese di scienze, lettere ed arti. B.
Lund. Uniwersytet. W.
— Société royale physiographique. B.
Lwów. Archiwum krajowe. W.
— Biblioteka c. k. Szkoły politechnicznej. W.
— Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Biblioteka Ossolińskich. W.
— Czytelnia Akademicka B.
— Kółko historyków. 2.
— Krajowa szkoła gospodarstwa leśnego. 3. Ag. Kf. B.

Lwów. Redakcya „Dziennika polskiego“. B.
— Redakcya „Gazety lwowskiej“. Kl. B.
— Redakcya „Gazety Narodowej“. B.
— Redakcya „Kwartalnika historycznego“. 1. 2. Kh. Khs. Kl. Kj. B.
— Redakcya „Muzeum“. 1. 2. 3. Kj. B.
— Redakcya „Przeglądu“. Kl.
— Redakcya „Przeglądu sądowego i administracyjnego“. 2.
— Szkoła weterynarska. 3. B.
— Towarzystwo ludoznawcze. Kf. Kan.
— Towarzystwo Bratniej Pomocy słuchaczów Politechniki. 2. 3.
— Towarzystwo naukowe im. Szewczenki. W.
— Towarzystwo prawnicze Kp.
— Zakład fizyczny c. k. Uniwersytetu. 3. Kf.
— Галицко-русска Матица B.

Madison. (Wis. U. S. A.). Wisconsin Academy of Sciences, arts and letters. B.

Madryt. Real Academia de la historia. Kh. B.
— Comision del mapa geologico de España. B.
— Real Academia de ciencias morales y politicas. B.
— Sociedat Española de Historia natural. B.
— Universidad. B.

Marburg. Biblioteka Uniwersytetu. A.

Marsylia. Faculté des Sciences. B.

Medyolan. R. Istituto lombardo di scienze e lettere. W.
— Archivio storico lombardo. B.
— Archivio di Stato. B.
— Biblioteca Ambrosiana. B.
— Società italiana di scienze naturali. B.
— Società storica lombarda. B.

Melbourne. The public library of Victoria B.

Mexiko. Academia Mexicana de ciencias exactas fisicas y naturales. B.
— Museo Nacional. B.
— Observatorio meteorologico-magnetico central. B.
— Sociedat cientifica „Antonio Alzate“. 3. B.
— Sociedat Mexicana de Historia natural. B.

Milwaukee. (Wis. U. S. A.) Public Museum. B.
Minneapolis (U. S. A.) Minnesota Academy of Natural Sciences. 3.
Mitawa. Kurländische Gesellschaft für Literatur und Kunst. Khs. Kh. B.
Modena. R. Academia delle scienze, lettere ed arti. B.
— R. Deputazione di storia patria per le provincie dell'Emilia. A.
— Società dei naturalisti. B.
Monachium. Akademie der Wissenschaften. W.
— Biblioteka Uniwersytetu. A.
— Historische Commision bei der Akademie der Wissenschaften. A.
— Sybels Historische Zeitschrift. A.
— Chemische Gesellschaft. A.
Montevideo. Museo Nacional. B.
Montreal (Kanada). Royal Society of Canada. B.
— Société de numismatique et d'archéologie. B.
Moskwa. Императорское Московское археологическое Общество. 1. 2. Kh. Kl. Kj.
— Rédaction de „Ученыя Записки". 1. 2. B. Kj.
— Muzeum Rumiancowa. B.
— Société d'anthropologie. B.
— Société imp. des naturalistes. 3. B.
— Observatoire magnétique et météorologique. Kf.
— Rédaction de „Русскій Архивъ". B.
— Етнографическій Отдѣлъ Импер. Общества любителей естествознанія, антропологій и етнографій Kan.
— Московское психологическое Общество. B.
Mulhouse. Société industrielle de Mulhouse. B.
Münster. i. W. — K. Akademie. A.
— Westfälischer Provinzial-Verein für Wissenschaft und Kunst. 3. Khs. Kan. A.
Nancy. Académie de Stanislas. 1. 2. 3. Kj. B.
— Société des sciences. B.
Neapol. Academia di science morali e politiche. B.
— Academia delle scienze fisiche e matematiche. 3. Kf. B.
— Biblioteca Nazionale. B.
— Deputazione neapolitana di storia patria. B.

Neapol. R. Sovraintendenza degli Archivi di Stato. B.
— Società di storia patria. B.
— Stazione zoologica. 3. B.
Neuchâtel. Société de Géographie. B.
New Haven. (U. S. A.) Yale psychological Laboratory. B.
New York. Academy of Sciences. B.
— Academy of Medicine. B.
— The American Museum of Natural History. 3. B.
— American Geographical Society. B.
Nieżin. Istorico-filologičeskij Institut Kniazia Bezborodko. 1. 2. B.
Nowy Sącz. Kollegium OO. Jezuitów. W.
Norymberga. Germanisches Nationalmuseum. 2. Kh. A.
Odessa. Uniwersytet. B.
— Société des naturalistes de la nouvelle Russie. 3. Kan. B.
Omsk. Société géografique. B.
Opawa. Czeskie gimnazyum. W.
Oxford. University Museum. B.
— Bodleian Library. B.
Padwa. Academia di scienze, lettere ed arti. B.
— Società Veneto-Trentina di scienze naturali. 3. B.
Palermo. R. Accademia di Science, lettere e belle arti. 1. 2. 3 Kj. B.
— Circolo matematico. 3. B.
— Società siciliana per la storia patria. Kp. Kl. Kh. Khs. B.
Para (Brazylia). Museu Paraense. B.
Parma. Deputazione di storia patria per le provincie di Parma e Piacenza. B.
Paryż. Institut de France: Académie de Sciences. 3. Kf. Kan. Ag. B.
— Institut de France: Académie des inscriptions et belles lettres. 1. Kl. Kj. B.
— Institut de France: Académie des Sciences morales et politiques. 2. Kh. Khs. Kp. B.
— Association française pour l'avancement des sciences. B.
— Association pour l'enseignement des sciences. B.
— Biblioteka polska. W.
— Bibliothèque Nationale. B.
— École nationale des chartes. B.

Paryż. Gazette archéologique. B.
— Gazette des beaux-arts. B.
— Institut Pasteur. B.
— „La Nature". B.
— Ministère de l'instruction publique. W.
— Museum d'histoire naturelle. 3. Kf. Kan. B.
— Société d'antropologie. Kan. B.
— Société astronomique. B.
— Société centrale d'horticulture. 3. Kf. B.
— Société entomologique de France. 3. Kf. B.
— Société géologique de France. 3. Kf. B.
— Société d'histoire diplomatique. B.
— Société mathématique de France. B.
— Société française de physique. 8. B.
— Société zoologique de France. Kf. B.
— Revue des deux mondes. B.
— Revue de la Science Nouvelle. B.
— Revue critique d'histoire et de littérature. B.
— Revue française. B.
— Revue Britanique. B.
— Revue historipue. B.
— Revue générale des sciences pures et appliquées B.
— „Mélusine". B.

Petersburg. Akademia nauk. W.
— Ces. biblioteka publiczna. W.
— Redakcya „Kraju". W.
— Rédaction du Journal du Ministére de l'Instruction publique 2. Kp. Kh. Khs. Kl.
— Uniwersytet. 1. 2. Kh. Kl. Kj. B.
— Instytut medycyny doświadczalnej. 3. B.
— Археографическая Коммисія 2. Kp. Kl. Kh. Khs. B.
— Общество любителей древней писменности 1. Kl. Kj.
— Имп. Русск. Географ. Общество. Kf. Kan. B.
— Физическое Общество. B.
— Антропологическое Общество. B.
— Ogród botaniczny. 3. Kf. B.
— Comité géologique. 3. Kf. Ag. B.

Petersburg. Археологическій Институтъ. Kan. B.
— Имп. минералогическое Общество. 3. B.
— Société de l'ancienne littérature. B.
— Rédaction de „Svět". Kan.
— Геологическая часть кабинета Его Имп. Величества. B.
— Славянское Благотворительное Общество. B.
— Книжный Вѣстникъ. B.
— Славянскія Извѣстія. B.
— Rédaction de „Искуство и художественная промышленность". Khs.
— Société Slave de Bienfaisence. B. Rocz.
— „Les trésors d'Art en Russie". B. Khs.

Pietermaritzbourg. Government Geologist, Surveyor General's Office. B.

Pisa. R. Universitá. B.
— Società Toscana di scienze naturali. 3. Kf. B.
— Reg. Scuola normale superiore. B.
— Biblioteca della Scuola Normale. B.
— Il Nuovo Cimento. B.

Pola. K. u. K. Marine Technisches-Comité A.

Poznań. Towarzystwo Przyjaciół Nauk. W.
— „Kuryer Poznański". Kl. B.
— „Dziennik Poznański". Kl. B.
— Königl. Staatsarchiv. Kh. Kp. A.

Praga. Akademia ces. Franciszka Józefa. W.
— Česka Společnost nauk. W.
— Biblioteka Uniwersytetu. 1. 2. 3. B.
— Czeskie Archiwum ziemskie. Kh. Kp. B.
— Společnost přátel starožitnosti českych. Kan. Kh.
— Jednota českých matematiků. 3. B.
— Redakcya czasopisma „Krok". 1. 2. Kp. Kl. Kj. B.
— Redakcya „Listu filologickych". 1. Kl.Kj. B.
— „Český Lid". Kan.
— Český Časopis historycký. Kh.
— Historycký Seminář. Kh.
— „Věstnik slovenskych starožitnosti". Kan. B.
— Narodopisné Muzeum česko-slowanské. Kan.

Praga. „Slovanský Přehled“. B.
— Časopis Lekařů českých. B.
— Lese u. Redehalle d. deutschen Studenten. A.
— Museum Kralostwi Českeho. 1. 2. 3. Khs. Kh. Kan. B.
Preszburg. Orvos természettudomanyi Egyesület. B.
Princeton (N. Jersey U. S. A.) The american Journal of Archeology. B.
Przybram. Czytelnia polska akademików górniczych. Kf. Kg.
— Tow. ruskich akademików górniczych „Watra“. Ag.
Raigern (pod Bernem Mor.) Redakcya „Studien und Mittheilungen“, B.
Rapperswyl. Muzeum Narodowe. W.
Rio-Janeiro. Observatoire. 3. B.
Rostock. Biblioteka Uniwersytetu. A.
Rovereto. J. R. Accademia di scienze, lettere ed arti degli agiati. B.
Ryga. Gesellschaft für Geschichte und Alterthumskunde der Ostseeprovinzen. 2. Kp. Kh. Khs. A.
— Arconia. 3. B.
Rzym. Reale Accademia dei Lincei. W.
— Accademia di conference storico-giuridiche. Kp. Kh. B.
— Accademia pontificia dei nuovi Lincei. B.
— Archivio segreto della Santa Sede. Kh. B.
— Biblioteca Vaticana. 2. Kp. Kh. B.
— Biblioteca Casanatense. B.
— Biblioteca Vittorio Emmanuele. B.
— Commisione archeologica communale. B.
— École de Rome. B.
— Instituto di diritto Romano. B.
— Rassegna delle scienze geologiche. Ag. B.
— „La Cultura“. Rivista di scienze, lettere ed arti. B.
— R. Comitato geologico d'Italia. B.
— Specola Vaticana. 6.
— Società italiana d'antropologia. B.
— R. Società Romana di storia patria. Kl. Kp. Kh. Khs. B.
— Società geologica italiana. B.
— Società geografica italiana. B.
— Società degli spettroscopisti italiani. 3. B.
San Francisco Academy of sciences. B.

Santiago. Biblioteka Uniwersytetu. B.
San José. Museo Nacional. B.
Saint Louis. (M. O. U. S.) Academy of Science. 3. B.
Sassari. Studi Sassaresi. B.
Schwerin. Verein für Meklemburgische Geschichte. Kh. A.
Sarajevo. Zemaljski Muzej za Bosnu i Hercegowinu. W.
Siena. R. Accademia dei fisiocratici. 3.
Spalato. Museo Archeologico. Khs.
Sredec (Sofia). Bułgarsko knižovno družestvo. 1. Kj. Kl. Khs. B.
Stanisławów. Filia „Prośvity". Kan.
Stockholm. Kongl. Svenska Vetenskaps-Akademien. W.
— Geologiska föreningen. Kf. Ag. B.
— Kongl. Vitterhets-Historie-och-Antikvitets-Akademien. B.
— Nordiska Museet. 1. 2. Kj. Kl. Kh. Khs. Kp. B.
— Société d'antropologie. A.
— Sv. Sällskapet för Antoropologi och Geografi. B.
— Svenska Turistföreningen. B.
Strassburg. Biblioteka Uniwersytetu. A.
— Commision für die geologische Landesuntersuchung von Elsass-Lothringen. 3. Kf. Ag. A.
— Société des Sciences, Agricultur et Arts de la Basse Alsace. B
Sydney. Australian Museum. B.
— Geological Survey of New-South-Wales, Department of mines. 3. Ag. B.
— Royal Society of New-South-Wales. B.
— Australian Association for the andracement of science. B.
Tyflis. Commision archéologique. B.
— Société archéologique. B.
Tylża. Tevynes Sargas. B.
Tôkyô. The imperial University. B.
Torino. R. Accademia delle Scienze. 1. 2. 3. Kj. B.
— R. Deputazione sopra gli studi di storia patri. B.
— Società di archeologia e belle arti. B.
— Revue des mathemathiques. B.
Toronto (Kanada). The Canadian Institute. 1. 2. 3. Kj. B.
Toruń. Towarzystwo przyjaciół nauk. W.
— Towarzystwo naukowe. B.

Toruń. Copernicus-Verein für Kunst und Wissenschaften. Kh. Kl. A.
Toulose. Académie des Sciences, belles-lettres et inscriptions. 1. 2. 3. Kj. B.
— Société des sciences physiques et naturelles. B.
Troickosawsk (Syberya). Société geografique. B.
Tromsö. (Norwegia). Museum. 3. Kf. B.
Trondjem. Kgl. norske Videnskabers Selskabs. B.
Troppau. K. Franz Joseph Museum für Kunst und Gewerbe. B.
Tufts. (U. S. A.) College Mass. B.
Turciansky Sv. Martin. — Museálna Slovenska Společnost. 1. 2. 3. Kf. Kan. B.
— Redakce „Slovenskych Pohladov". 1. Kj. Kan. B.
Tübingen. Biblioteka Uniwersytetu. A.
— „Der Naturforscher". A.
Upsala. Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Svenska Landsmaalen. 1. Kj. Kl. Khs. B.
— Societé royale des Sciences. B.
Utrecht. Rijks-Universiteit. B.
— Institut royal météorologique B.
Warszawa. Biblioteka Krasińskich. W.
— Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Biblioteka Ord. Zamoyskich. Kl.
— Czytelnia naukowa. 1. 2. 3. Kj.
— Komitet Kasy Imienia Mianowskiego. W.
— Pracownia fizyczna. 3. Kf.
— „Przegląd filozoficzny. B".
— Redakcya „Biblioteki Warszawskiej". W.
— Redakcya „Gazety polskiej". Kl.
— Redakcya „Kuryera codziennego". Kl.
— Redakcya „Kuryera warszawskiego". Kl.
— Redakcya „Pamiętnika fizyograficznego". 3. Kf.
— Redakcya „Prac filologicznych". 1. Kj. Kl. Kan.
— Redakcya „Prac matematyczno-fizycznych". 3.
— Redakcya „Słowa". Kl.
— Redakcya „Słownika geograficznego". Kf. Kan.
— Redakcya „Wieku". Kl.
— Redakcya „Wisły". Kl. Kan.

Warszawa. Redakcya „Wszechświata". 3. Kf.
— Towarzystwo lekarskie. 3.
— Towarzystwo ogrodnicze. B.
— Ежегодникъ по геологіи и минералогіи Россіи. B.
— Przegląd chemiczny B.
— „Książka". W.
Washington. Anthropological Society. B.
— Smithsonian Institution. W.
— Surgeon general's Office. 3. B.
— National Academy of Sciences. B.
— United States Bureau of Education. B.
— United States Geological Survey. 3. Kf. Ag. B.
Wenecya. Archivio di Stato. Kh. B.
— Biblioteca S. Marco. B
— R. Istituto Veneto di Science, lettere ed arti. W.
— R. Deputazione di storia patria. B.
Wiedeń. K. Akademie der Wissenschaften. W.
— Administrative Bibliothek des k. k. Ministeriums des Innern. W.
— K. k. Archiv der ehemaligen Hofkammer. W.
— Institut für oesterreichische Geschichtsforschung. 2. Kh. A.
— K. k. Haus-Hof- und Statsarchiv. 2. Kh. A.
— Seminaryum filol. słowiańskiej. 1. 2. Kl. Kj. Kan. A.
— K. k. Naturhistorisches Hofmuseum. 3. Kf. Kan. A.
— K. k. Statistische Central-Commision. W.
— K. k. Technische Hochschule. 3. Khs. Kf. Ag. A.
— Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Geographisches Institut an der Universität. Kf Ag.
— K. u. k. Militär Geographisches Institut Kf. Ag. A.
— K. k. öster Gradmessung-Bureau. 3. Kf.
— K. k. Hofbibliothek. A.
— Ognisko. A.
— Oesterreichisch-ungarische Revue. A.
— Oesterr. Museum für Kunst und Industrie. A.
— Zoologisch-botanische Gesellschaft. A.
— Verein zur Verbreitung naturwissenschaftlicher Kenntnisse. A.
— K. k. Centralcommision für Erforschung und Erhaltung der Kunst und histor. Denkmale A.

Wiedeń. Gesellschaft für Sammlung und Conservirung von Kunst- und histor. Denkmäle zur Geschichte des Judenthums. A.
— K. k. Finanz-Ministerium. A.
— Zeitschrift für die landwirthschaftlichen Wersuchswesen in Oesterreich. A.
— K. k. Hochschule für Bodencultur. A.
— Abgeordnetenhaus. A.
— K. k. Ministerium für Cultus und Unterricht. A.
— K. k. Geologische Reichsanstalt. 3. Kf. Ag. A.
— Antropologische Gesellschaft. Kan. A.

Wiesbaden. Nassauischer Verein für Naturkunde. 3. A.
— Verein für nassauische Alterthums- und Geschichtsforschung. 2. Kh. Kp. A.

Wolfenbüttel. Herzogliche Bibliothek. A.

Wrocław. Museum schlesischer Alterthümer. W.
— Biblioteka Uniwersytetu. A.
— Seminaryum filologii słowiańskiej. 1. Kj. Kl. Kan. B.
— Schlesische Gesellschaft für vaterländische Cultur. 3. Ag. A.
— Verein für die Geschichte und Alterthum Schlesiens. 2. Kh. Khs. Kp. A.
— Verein für vaterländische Cultur Schlesiens. Kl. A.

Würzburg. Biblioteka Uniwersytetu. A.

Zagrzeb. Jugoslavenska Akademia znanosti. W.
— Hrvatsko naravoslowno družtvo. Kan. B.
— Hrvatsko archeologičko družtwo. Kan. B.

Zürich. Naturforschende Gesellschaft. A.
— Biblioteka Uniwersytetu. A.
— Allgemeine Schweizerische Gesellschaft für die gesammten Naturwissenschaften. A.
— Schweizerisches Landesmuseum. B.

VII.

SPRAWOZDANIE

ZE STANU I UŻYCIA FUNDUSZÓW

W ROKU 1900.

(8 tablic)

ROCZNIK
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE.

Rok 1900/1901.

KRAKÓW.
NAKŁADEM AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI.
DRUK UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO.
1901.